

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	1
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΦΙΤΑ).....	6
2.1. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΦΙΤΑ.....	6
2.1.1. Σημασία και επιπτώσεις της Τουριστικής Ανάπτυξης.....	6
2.1.2. Η έννοια της Τουριστικής Φέρουσας Ικανότητας.....	8
2.1.3. Η υφιστάμενη εμπειρία εκτίμησης ΦΙΤΑ.....	11
2.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΧΩΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	16
2.3. ΈΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ.....	17
2.4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ.....	24
2.4.1. Σκοπός της Μελέτης.....	24
2.4.2. Μεθοδολογία Εκτίμησης ΦΙΤΑ.....	25
3. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ.....	27
3.1. ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ.....	27
3.2. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	30
3.3. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ Β. ΣΠΟΡΑΔΩΝ.....	32
3.4. Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ.....	39
3.5. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ.....	43
3.6. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	53
4. Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΗΛΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΣΠΟΡΑΔΕΣ.....	62
4.1. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ..	63
4.2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	64
4.3. ΠΟΛΟΙ ΕΛΞΗΣ.....	65
4.3.1. Οικισμοί.....	66
4.3.2. Παραλίες.....	66
4.3.3. Αξιοθέατα.....	67
4.3.4. Διαδρομές.....	68
4.3.5. Χιονοδρομικό κέντρο.....	69
4.3.6. Ακαδημαϊκή και Πολιτιστική Δραστηριότητα.....	69
4.4. ΕΙΔΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ.....	69
4.5. Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ.....	71
4.5.1. Χωρική κατανομή.....	71
4.5.2. Κατανομή κατά τάξη.....	71
4.5.3. Αξιολόγηση ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών και σύνδεση με την τοπική οικονομία.....	72

4.6. Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΆΛΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	73
4.7. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ	74
4.7.1. Δείκτες μέτρησης	74
4.7.2. Χωρική κατανομή	75
4.7.3. Διαχρονική κατανομή και περίοδοι αιχμής.....	75
4.7.4. Τοπική και περιφερειακή επισκεψιμότητα	76
4.8. ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΆΛΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.....	77
4.8.1. Δείκτες μέτρησης	77
4.8.2. Χωρική κατανομή πληρότητας.....	78
4.8.3. Χρονική κατανομή	78
4.9. ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΙΧΜΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	79
4.10. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	80
4.11. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	81
4.11.1. Ισχυρά σημεία.....	81
4.11.2. Αδυναμίες	83
4.11.3. Ευκαιρίες.....	85
4.11.4. Κίνδυνοι.....	86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 4	87
5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	119
5.1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ	119
5.2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ - ΔΙΑΜΟΝΗΣ	126
5.3. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ	138
5.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.....	172
5.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	180
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 5	181
6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	215
6.1. ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	215
6.2. ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	222
6.3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ.....	222
6.4 ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ	227
6.5. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	231
6.6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ.....	233
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	238
7.1. ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	238

7.2. Η ΦΕΡΟΥΣΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	239
7.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	240
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	251

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν κείμενο αποτελεί το παραδοτέο της Α' και Β' Φάσης του Έργου: «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας για την Εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων». Το Έργο ανατέθηκε από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με βάση Προγραμματική Σύμβαση που υπογράφηκε από τα δύο μέρη στις 30/07/2009.

Αντικείμενο του Έργου είναι η εκτίμηση με επιστημονικά δόκιμο τρόπο της υπάρχουσας κατάστασης όσον αφορά στην Τουριστική Φέρουσα Ικανότητα του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων και η επισήμανση των παραγόντων τους οποίους πρέπει να βελτιώσει / αναπτύξει κάθε περιοχή (Δήμος / Κοινότητα) της μελέτης, προκειμένου να επιτύχει τη ζητούμενη αειφόρο τουριστική ανάπτυξη. Οι προτάσεις θα αφορούν στην επισήμανση των απαραίτητων βελτιώσεων στο σχεδιασμό της τουριστικής πολιτικής, των επενδύσεων, των αναγκαίων υποδομών, τη διαχείριση των περιβαλλοντικών πόρων, αλλά και τις αναγκαίες ρυθμίσεις στις χρήσεις γης και την οικιστική ανάπτυξη του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων, έτσι ώστε η περαιτέρω ανάπτυξη να μην υπονομεύει την Τουριστική Φέρουσα Ικανότητα της κάθε περιοχής. Η ολοκλήρωση του έργου και η συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων στηρίχθηκε: α) στην ανάλυση των συλλεχθέντων ερωτηματολογίων, β) στη χρησιμοποίηση άλλων μελετών και ερευνών, στοιχείων της ΕΣΥΕ, του ΕΟΤ, του ΧΥΤΑ Βόλου και γ) στα δεδομένα τα οποία ζητήθηκαν από τους Δήμους/Κοινότητες της έρευνας και αφορούσαν κυρίως τον υπολογισμό της Φυσικής-Περιβαλλοντικής ΦΙΤΑ και ειδικότερα τις διαθέσιμες και καταναλισκόμενες ποσότητες υδάτων ανά μήνα, τις ποσότητες απορριμμάτων ανά μήνα, το συνολικό όγκο υγρών αποβλήτων ανά μήνα, το συνολικό όγκο υγρών αποβλήτων που υφίστανται επεξεργασία κ.λπ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η τρίτη πηγή συλλογής δεδομένων παρουσίασε σημαντικές δυσκολίες, καθόσον αρκετοί Δήμοι δεν διέθεταν κάποια ή και κανένα από τα ζητούμενα στοιχεία ή ορισμένα δεδομένα παρουσίαζαν αποκλίσεις από τα αντίστοιχα άλλων σχετικών φορέων ή υπηρεσιών.

Το Έργο αφορά το Πήλιο και τα νησιά των Βορείων Σποράδων (Σκιάθο, Σκόπελο, Αλόνησο), ως τις περιοχές της Μαγνησίας οι οποίες αναπτύσσουν πιο έντονη τουριστική δραστηριότητα και συνεπώς είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν προβλήματα κορεσμού, περιβαλλοντικής και οικιστικής υποβάθμισης και μακροχρόνια υποβάθμιση των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών.

Το Έργο υλοποιήθηκε από την ερευνητική ομάδα του Εργαστηρίου Περιφερειακής Οικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου είναι με βάση τη Σύμβαση ο Διευθυντής του Εργαστηρίου καθηγητής κ. Γιώργος Πετράκος. Στην Ερευνητική Ομάδα συμμετείχαν οι εξής:

Πετράκος Γιώργος (Ph.D.)	Οικονομολόγος	Καθηγητής
Όλγα Χριστοπούλου (Ph.D.)	Περιβαλλοντολόγος	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Γιάννης Σαράτσης (Ph.D.)	Χωροτάκτης	Επιστημονικός Συνεργάτης
Σωτήρης Παυλέας (M.Sc.)	Χωροτάκτης	Επιστημονικός Συνεργάτης
Γιάννης Ψαράς- Τασσιόπουλος (M.Sc.)	Χωροτάκτης	Επιστημονικός Συνεργάτης
Λάκης Πνευματικός (M.Sc.)	Χωροτάκτης	Επιστημονικός Συνεργάτης
Μαρία Ζίφκου	Χωροτάκτης	Επιστημονικός Συνεργάτης
Κατερίνα Καίσαρη (M.Sc.)	Βιολόγος – Περιβαλλοντολόγος	Επιστημονικός Συνεργάτης
Αναγνώστου Ελένη (M.Sc.)	Οικονομολόγος	Επιστημονικός Συνεργάτης
Νάσιος Αθανάσιος	Φοιτητής ΤΜΧΠΠΑ	Βοηθός Έρευνας
Βαφειάδης Κων/νος	Φοιτητής ΤΜΧΠΠΑ	Βοηθός Έρευνας
Νταρλαδήμα Άννα-Μαρία	Φοιτητής ΤΜΧΠΠΑ	Βοηθός Έρευνας
Αποστόλου Γεωργιάνα	Φοιτητής ΤΜΧΠΠΑ	Βοηθός Έρευνας
Μαρία Κωνσταντίνου		Βοηθός Έρευνας
Φαίδρα Παπαναστασίου		Βοηθός Έρευνας
Ζλατούδη Ελένη		Βοηθός Έρευνας
Ζλατούδης Αθανάσιος		Βοηθός Έρευνας
Πετράκου Μαριά-Ελένη		Βοηθός Έρευνας
Σταματίου Μαρία		Βοηθός Έρευνας
Αρκομάνης Κων/νος		Βοηθός Έρευνας
Άγγελος Αργυρίου		Βοηθός Έρευνας
Τρακόσα Ελένη		Βοηθός Έρευνας

Η συνολική διάρκεια εκπόνησης του Έργου ήταν οκτώ (8) μήνες από την υπογραφή της σύμβασης, ζητήθηκε παράταση τριών (3) μηνών, λόγω μη έγκαιρης ανταπόκρισης των φορέων στο αίτημα διάθεσης δεδομένων και κατανέμεται σε δύο Φάσεις. Η Α΄ Φάση διήρκεσε 4 μήνες και περιλαμβάνει τα κεφάλαια 1-5 του έργου, ενώ η Β΄ Φάση διήρκεσε 7 μήνες και περιλαμβάνει τα κεφάλαια 6 και 7 του έργου.

Για την παρακολούθηση της πορείας του Έργου έχει οριστεί Κοινή Επιτροπή, έργο της οποίας είναι η εποπτεία της σωστής και ομαλής υλοποίησης του Έργου της Προγραμματικής Σύμβασης, η τήρηση του χρονοδιαγράμματος και των άλλων όρων της σύμβασης, καθώς επίσης και η λήψη αποφάσεων για κάθε ζήτημα που τυχόν δεν ρυθμίζεται με την παρούσα σύμβαση.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Πήλιο και οι Βόρειες Σποράδες αποτελούν ένα σημαντικό περιβαλλοντικό, πολιτιστικό και οικονομικό πόρο για τη Μαγνησία. Αποτελούν ένα απaráμιλλο συνδυασμό φυσικής ομορφιάς και ανθρώπινης δραστηριότητας που αποτυπώνεται τόσο στο δομημένο περιβάλλον, το παραδοσιακό οικιστικό δίκτυο και τα πολιτιστικά μνημεία της περιοχής, όσο και στο αμετάβλητο για αιώνες φυσικό τοπίο. Αυτός ο συνδυασμός προσελκύει διαχρονικά ένα αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών και αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, μετατρέποντας το Πήλιο και τις Βόρειες Σποράδες σε ένα από τους πλέον σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της χώρας. Η ανάπτυξη του τουρισμού συμβάλλει σημαντικά στη δημιουργία εισοδημάτων και θέσεων απασχόλησης στην περιοχή και αποτελεί ένα σταθερό στόχο που αποτυπώνεται στο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Μαγνησίας.

Παράλληλα με τη βελτίωση των εισοδημάτων και της απασχόλησης, η αύξηση του τουρισμού δημιουργεί μια σειρά από πιέσεις οι οποίες απειλούν με αλλοίωση τα βασικά χαρακτηριστικά του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Απειλούν δηλαδή άμεσα την ποιότητα ζωής και την ευημερία των κατοίκων, ενώ μακροχρόνια είναι δυνατόν να υποβαθμίσουν ή και να καταστρέψουν τα χαρακτηριστικά που καθιστούν την περιοχή τουριστικό προορισμό. Οι πιέσεις αυτές προέρχονται κυρίως από την αναντιστοιχία προσφοράς (που υπόκειται σε περιορισμούς) και ζήτησης (που αυξάνεται συνεχώς) και τις πεπερασμένες δυνατότητες της περιοχής να αναπτύσσει νέες δραστηριότητες διατηρώντας ταυτόχρονα τα ίδια επίπεδα ποιότητας.

Το κρίσιμο ερώτημα στα πλαίσια μιας στρατηγικής βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης είναι αν υπάρχουν, αν μπορούν να οριστούν και να μετρηθούν και ποια ακριβώς είναι τα όρια της τουριστικής ανάπτυξης που αν ξεπεραστούν θα υποστεί βλάβη τόσο το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, όσο και η οικονομία του τουρισμού στο Πήλιο και τις Βόρειες Σποράδες. Αυτού του τύπου τα ερωτήματα είναι σημαντικά και αντιμετωπίζονται διεθνώς με την αναζήτηση της φέρουσας ικανότητας μιας περιοχής (carrying capacity) να υποδεχθεί και να αναπτύξει τουριστικές δραστηριότητες. Επειδή η εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας είναι συνάρτηση μιας σειράς παραμέτρων και επιλογών, ένας άλλος τρόπος (όχι ο μόνος, ούτε υποχρεωτικά ο σωστότερος) είναι να τεθεί το ερώτημα είναι: ποια μέτρα και ποιες παρεμβάσεις θα πρέπει να υιοθετηθούν προκειμένου η περιοχή του Πηλίου και των νησιών να μην αντιμετωπίσει σύντομα προβλήματα κορεσμού ή υπέρβασης της φέρουσας τουριστικής ικανότητας.

Στη διεθνή βιβλιογραφία έχει αναπτυχθεί ένας σημαντικός διάλογος και πολλές απόψεις γύρω από το ζήτημα της φέρουσας ικανότητας τουριστικών προορισμών. Οι θεσμικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής επιβάλλουν συχνά διαφορετικές προσεγγίσεις και προτάσεις. Συνεπώς, η επιστημονική συζήτηση δεν δίνει μια απάντηση για όλες τις περιπτώσεις, ούτε επιτρέπει αντιγραφές άλλων παραδειγμάτων. Αντίθετα, επιβάλλει την αναζήτηση της μεθοδολογίας που ταιριάζει καλύτερα στα χαρακτηριστικά του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων με τη σύνθεση υφιστάμενων, αλλά και την ανάπτυξη νέων μεθοδολογιών.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν επιχειρείται η διαμόρφωση μιας μεθοδολογίας εκτίμησης της Φέρουσας Ικανότητας Τουριστικής Ανάπτυξης (ΦΙΤΑ) του Πηλίου και των Β. Σποράδων η οποία θα είναι προσαρμοσμένη στα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες της περιοχής. Η μεθοδολογία αυτή, με τη συγκέντρωση και ανάλυση κατάλληλων στατιστικών στοιχείων θα μας επιτρέψει να απαντήσουμε δύο βασικά ερωτήματα. Το πρώτο αφορά το βαθμό κορεσμού του Πηλίου και των Β. Σποράδων ως τουριστικού προορισμού. Υπάρχει κίνδυνος αλλοίωσης, υποβάθμισης, η βλάβης των βασικών χαρακτηριστικών του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και συνεπώς μακροχρόνιας μείωσης της ελκυστικότητας της περιοχής ως τουριστικού προορισμού; Εάν ναι, πόσο σημαντικός είναι αυτός ο κίνδυνος, από πού προέρχεται, ποια χαρακτηριστικά της περιοχής απειλεί και πως είναι κατανοητός στις επιμέρους γεωγραφικές ενότητες; Το δεύτερο ερώτημα αφορά τις δράσεις τις οποίες θα πρέπει να αναλάβουμε προκειμένου να περιορίσουμε και να αντιστρέψουμε τους κινδύνους. Οι δράσεις αυτές, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν από απλές ρυθμίσεις, έως σημαντικές παρεμβάσεις στις υποδομές και τον τρόπο λειτουργίας του τουριστικού κυκλώματος, θα πρέπει να ανταποκρίνονται ευθέως στα προβλήματα και τις απειλές που έχουν εντοπιστεί για να είναι αποτελεσματικές.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΦΙΤΑ)

2.1. ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΦΙΤΑ

2.1.1. Σημασία και επιπτώσεις της Τουριστικής Ανάπτυξης

Κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, η παγκοσμιοποίηση των οικονομιών, οι πληθυσμιακές μετακινήσεις, οι εξελίξεις στις μεταφορές και στην τεχνολογία επικοινωνιών, κατέστησαν τον τουρισμό μια από τις μεγαλύτερες παγκόσμια, βιομηχανίες (Choi and Sirakaya, 2006). Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού (2004), τα έσοδα από τον τουρισμό άγγιξαν περίπου τα 728 δις δολάρια μέχρι το τέλος του 2004, δημιουργήθηκαν περισσότερες από 214 εκατομμύρια θέσεις εργασίας και ο τουρισμός συνέβαλε κατά 10,4% στο συνολικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε παγκόσμιο επίπεδο (Sirakaya, Jamal & Choi, 2001). Εξαιτίας της ικανότητάς του να δημιουργεί εισοδήματα, φόρους, απασχόληση, υποδομές, νέες εγκαταστάσεις, νέες υπηρεσίες ο τουρισμός ενίσχυσε σημαντικά την οικονομία πολλών κοινοτήτων ανά την υφήλιο. Ωστόσο, παρά τα αναμφισβήτητα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από τον τουρισμό, η χωρίς σχεδιασμό ανάπτυξή του έχει συμβάλει σημαντικά στην περιβαλλοντική υποβάθμιση και στην κατάτμηση οικοτόπων, καθώς επίσης συνδέθηκε με αρνητικές κοινωνικές και πολιτισμικές επιδράσεις (αλλαγές του τρόπου ζωής και των αξιών, υιοθέτηση νέων προτύπων).

Στα τέλη του 1970, ο ΟΟΣΑ διατύπωσε ένα πλαίσιο για τη μελέτη των περιβαλλοντικών πιέσεων που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες. Το πλαίσιο αυτό υπογράμμισε τέσσερις κύριες κατηγορίες πιεστικών προς το περιβάλλον δραστηριοτήτων που συνδέονται με τον τουρισμό (Cooper et al., 1999): μεγάλα κατασκευαστικά έργα (οδικές αρτηρίες, αεροδρόμια, θέρετρα (resorts)), παραγωγή απορριμμάτων (βιολογικά και μη βιολογικά απορρίμματα τα οποία θέτουν σε κίνδυνο την ιχθυοπαραγωγή, δημιουργούν κινδύνους για την υγεία και μειώνουν την ελκυστικότητα μιας περιοχής), άμεσες περιβαλλοντικές πιέσεις προκαλούμενες από την παρουσία και τις δραστηριότητες των τουριστών (π.χ. καταστροφή της βλάστησης) και επιπτώσεις στη δυναμική των πληθυσμών (μετανάστευση, αυξημένη αστική πυκνότητα συνοδευόμενη από φθίνοντες πληθυσμούς σε αγροτικές περιοχές). Πιο συγκεκριμένα, οι επιδράσεις του τουρισμού στο περιβάλλον μπορούν να διακριθούν σε επιδράσεις στο φυσικό και στο δομημένο περιβάλλον (Cooper et al., 1999). Οι επιδράσεις στο φυσικό περιβάλλον, διακρίνονται σε:

α) Αλλαγές στη σύνθεση των ειδών χλωρίδας και πανίδας (καταστροφές βιοτόπων, θανάτωση ζώων από παράνομη θήρα, μεταναστεύσεις ζώων, καταστροφή βλάστησης από συλλογή, καταπάτηση ή αποψίλωση για δημιουργία διευκολύνσεων για τους τουρίστες)

β) Ρύπανση (μόλυνση υδάτων εξαιτίας αστικών λυμάτων και ρύπανσή τους από πετρέλαια κ.λπ., αέρια ρύπανση εξαιτίας εκπομπών οχημάτων, θόρυβοι)

γ) Διάβρωση (συμπύεση εδαφών με συνέπεια αυξημένη επιφανειακή απορροή και διάβρωση, αυξημένος κίνδυνος κατολισθήσεων, ζημιές σε όχθες ποταμών κ.λπ.)

δ) Φυσικοί πόροι (εξάντληση ορυκτών καυσίμων για παραγωγή ενέργειας για κάλυψη των τουριστικών αναγκών, αυξημένος κίνδυνος πυρκαγιάς)

ε) Οπτικές επιδράσεις (δημιουργία διευκολύνσεων, όπως κτίρια, τελεφερίκ, χώροι στάθμευσης, απορρίμματα).

Οι επιδράσεις στο δομημένο περιβάλλον, διακρίνονται σε:

α) Αστικό περιβάλλον (αφαίρεση γης από την πρωτογενή παραγωγή, μεταβολές υδρολογικών προτύπων)

β) Οπτικές επιδράσεις (αύξηση δομημένων χώρων, συνωστισμός, νέες αρχιτεκτονικές μορφές)

γ) Υποδομές (οδικές αρτηρίες, χώροι στάθμευσης, χώροι διάθεσης απορριμμάτων, δίκτυα ηλεκτροδότησης, περιβαλλοντική διαχείριση με σκοπό την προσαρμογή των περιοχών στην τουριστική χρήση, όπως λιμενοβραχίονες, έγγειες βελτιώσεις)

δ) Αστική μορφή (επανάχρηση κτιρίων, ανακαίνιση ιστορικών κτιρίων και περιοχών). Όσον αφορά στις κοινωνικο-πολιτισμικές επιδράσεις του τουρισμού στις κοινωνίες υποδοχής, αυτές αποτελούν έναν συνδυασμό θετικών και αρνητικών επιδράσεων, οι οποίες βέβαια εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τις διαφορές των κοινωνικο-πολιτισμικών χαρακτηριστικών μεταξύ τουριστών και ντόπιων. Για το λόγο αυτό ο εσωτερικός τουρισμός συνδέεται με μικρότερες επιδράσεις απ' ό,τι ο διεθνής.

Οι αλλαγές οι οποίες είναι δυνατό να εντοπισθούν σε κοινωνίες υποδοχής εξαιτίας τουριστικής ανάπτυξης, σχετίζονται κυρίως με τα επίπεδα εγκληματικότητας, την πορνεία, τη χρήση ουσιών, το τζόγο, τις οικογενειακές σχέσεις, τις κοινωνικές αξίες, τη δημιουργική έκφραση, τα ήθη και έθιμα, τα επίπεδα ασφάλειας, την υγεία, την κοινωνική οργάνωση, τον τρόπο ζωής κ.λπ (Cooper et al., 1999).

Οι ολοένα και περισσότερο ορατές αρνητικές επιδράσεις στο φυσικό και στο κοινωνικο-πολιτισμικό περιβάλλον, οδήγησαν σε σκεπτικισμό σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη και στην επιδίωξη της προστασίας και της διατήρησης των φυσικών πόρων, της ανθρώπινης ευημερίας και της μακροπρόθεσμης οικονομικής βιωσιμότητας (Butler and Boyd, 2000, Richard and Hall, 2000). Η έννοια της αειφορικής ανάπτυξης γίνεται

ευρέως γνωστή από τη έκθεση Brutland (Our Common Future, 1987) εν όψει της 1^{ης} Παγκόσμιας Συνδιάσκεψης για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στο Rio de Janeiro το 1992 και κερδίζει συνεχώς έδαφος σε σχέση με το παραδοσιακό μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης. Η έκθεση εξέτασε τα κρίσιμα περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά προβλήματα του κόσμου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μόνο μέσα από αειφόρο χρήση των περιβαλλοντικών πόρων μπορεί να επιτευχθεί η μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη (Fennell and Dowling, 2003). Προτάθηκαν δε, πέντε βασικές αρχές της αειφορίας (Bramwell and Lane, 1993):

1. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός και η διαμόρφωση στρατηγικής
2. Η διατήρηση των θεμελιωδών οικολογικών διαδικασιών
3. Η προστασία της ανθρώπινης κληρονομιάς και της βιοποικιλότητας
4. Η ανάπτυξη με τρόπο οποίος θα προάγει τη μακροπρόθεσμη αειφόρο παραγωγικότητα για τις μελλοντικές γενιές.
5. Η επίτευξη καλύτερης ισορροπίας και ισότητας μεταξύ των εθνών.

Η σύνδεση μεταξύ τουρισμού και αειφορίας υποστηρίχθηκε από ικανό αριθμό επιστημόνων στη δεκαετία του '80 (Farell and McLellan, 1987, Fennell and Dowling, 2003). Έτσι, η διαμορφούμενη έννοια της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης, ταυτίζεται με την τουριστική ανάπτυξη η οποία χαρακτηρίζεται από υπευθυνότητα απέναντι στη φύση και στην κοινωνία. Ο σκοπός της είναι να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των τουριστών, προστατεύοντας τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές αξίες και ανάγκες του μέλλοντος.

Ο τουρισμός μπορεί, όχι μόνο να συμβαδίσει με τις απαιτήσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και των τοπικών κοινωνιών υποδοχής, αλλά και να αποτελέσει εργαλείο προστασίας του περιβάλλοντος, καθιστώντας γνωστούς στο κοινό μοναδικής βιολογικής και αισθητικής αξίας οικοτόπους καθώς και σπάνια και κινδυνεύοντα είδη, να στρέψει την προσοχή των τουριστών/επισκεπτών σε ζητήματα ρύπανσης και/ή μόλυνσης της θάλασσας, των υδροτόπων κ.λπ. και να τους εξοικειώσει με εναλλακτικές μορφές ενέργειας (π.χ. αιολική σε νησιά, βιομάζα σε ορεινές περιοχές κ.λπ.). Στον κοινωνικο-πολιτιστικό τομέα, ο τουρισμός μπορεί με σωστό σχεδιασμό να τονώσει τις παραδοσιακές ασχολίες και δραστηριότητες, να προωθήσει τις πολιτισμικές ανταλλαγές και να δημιουργήσει υποστηρικτές της τοπικής καλλιτεχνικής έκφρασης (συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής) (Doswell, 2002).

2.1.2. Η έννοια της Τουριστικής Φέρουσας Ικανότητας

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, η τουριστική φέρουσα ικανότητα ορίζεται ως «ο μέγιστος δυνατός αριθμός ατόμων που μπορεί να φιλοξενήσει

ταυτόχρονα ένας τουριστικός προορισμός, χωρίς να προκαλείται καταστροφή του φυσικού, οικονομικού και κοινωνικο-πολιτισμικού περιβάλλοντος, ούτε μη αποδεκτή μείωση στην ποιότητα της ικανοποίησης των επισκεπτών» (UNEP, 1995). Ο McIntyre (1993), ορίζει την ΦΙΤΑ ως τη μέγιστη χρήση μιας περιοχής, χωρίς να προκαλούνται σημαντικές επιπτώσεις στους πόρους, χωρίς να μειώνεται η ικανοποίηση των επισκεπτών και χωρίς να προκαλούνται ανεπιθύμητες επιπτώσεις στην οικονομία, την κοινωνία και τον πολιτισμό μιας περιοχής. Ο Middleton (1988) την ορίζει ως «...το επίπεδο της ανθρώπινης δραστηριότητας που μια περιοχή μπορεί να φιλοξενήσει, χωρίς να επιδεινωθεί η περιοχή, να επηρεαστούν οι κάτοικοι ή να μειωθεί η ποιότητα της εμπειρίας των επισκεπτών», ενώ ο Pearse (1989) την ορίζει ως το όριο της τουριστικής δραστηριότητας, πέρα απ' το οποίο υπάρχει κορεσμός των εξυπηρετήσεων (φυσική ΦΙΤΑ-natural TCC), υποβάθμιση του περιβάλλοντος (περιβαλλοντική ΦΙΤΑ-ecological TCC) ή ελάττωση της διασκέδασης των επισκεπτών (αντιληπτική ή ψυχολογική ΦΙΤΑ-psychological TCC). Πέρα από τις διάφορες προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί σχετικά με τον εννοιολογικό προσδιορισμό της ΦΙΤΑ, αυτή αντιπροσωπεύει τη σχέση ενός τουριστικού προορισμού και των επισκεπτών του σε περίοδο αιχμής (Boniface and Cooper, 1999, Inskoop, 1994). Εφόσον η ΦΙΤΑ καθορίζει όρια ή επίπεδα τουριστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο επιθυμητών περιβαλλοντικών και κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών, αποτελεί επομένως εργαλείο για την επίτευξη της αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης, όπως αυτή έχει ορισθεί στο προηγούμενο κεφάλαιο. Θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμη ως μέσο προσδιορισμού «κατωφλίων» (thresholds) τα οποία απαιτούν λήψη αποφάσεων και κατάργηση εμποδίων για εφαρμογή ελέγχων, παρά ως απόλυτος αριθμός (Batta, 2000).

Σύμφωνα με τους Κομίλη και Βαγιονή (1999), ανάλογα με το αντικείμενο εστίασης ως προς τις τρεις αναπτυξιακές διαστάσεις του τουρισμού, μπορούν να διακριθούν: η φυσική / οικολογική διάσταση, η οικονομική / πολιτική και η κοινωνική / πολιτιστική. Σύμφωνα με τον Batta (2000), διακρίνονται η φυσική (physical) και οικολογική (ecological) ΦΙΤΑ, η κοινωνική, που διακρίνεται σε ψυχολογική των τουριστών και των ντόπιων και στην οικονομική. Η φυσική ασχολείται με το χώρο ως πόρο. Αφορά στο φόρτο ατόμων ανά μονάδα επιφάνειας ή όσον αφορά τουριστικές διευκολύνσεις, σε σταθμευμένα αυτοκίνητα, αριθμό ξενοδοχειακών κλινών κ.λπ. Η οικολογική ΦΙΤΑ, καθορίζει το βαθμό στον οποίο τα οικοσυστήματα είναι ικανά να ανεχθούν την ανθρώπινη επίδραση, διατηρώντας την αειφόρο λειτουργία τους. Η κοινωνική (ψυχολογική τουριστών) αναφέρεται στο ελάχιστο επίπεδο απόλαυσης που οι τουρίστες είναι διατεθειμένοι να δεχθούν, πριν στραφούν σε εναλλακτικούς προορισμούς. Η κοινωνική (ψυχολογική τοπικού πληθυσμού), αναφέρεται στην

αίσθηση του ντόπιου πληθυσμού ότι συμμετέχει στη διαδικασία σχεδιασμού, ότι οι απόψεις του λαμβάνονται υπόψη κι επομένως υποστηρίζει την ανάπτυξη του τουρισμού. Η κοινωνική φέρουσα ικανότητα, είναι λιγότερο «απτή» από τη φυσική και πιο δύσκολα υπολογίσιμη, αφού συσχετίζεται με υποκειμενικούς ανθρώπινους παράγοντες. Η οικονομική φέρουσα ικανότητα σχετίζεται με την ικανότητα της περιοχής προορισμού να απορροφά τις τουριστικές δραστηριότητες, χωρίς να προκληθεί διακοπή επιθυμητών τοπικών δραστηριοτήτων. Για τον καθορισμό των «κατωφλίων» στον υπολογισμό της ΦΙΤΑ, θα πρέπει επομένως να ληφθούν υπόψη, σύμφωνα με τον Batta (2000), κριτήρια που καθορίζονται από τους φυσικούς πόρους, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά, πολιτικά / διοικητικά δεδομένα και δεδομένα αντίληψης επισκεπτών.

Ανάλογα με τη διάσταση της προσέγγισης, επιλέγονται κριτήρια και δείκτες για την οριοθέτηση συνθηκών τουριστικής ανάπτυξης (σε όρους έντασης της χρήσης του χώρου), είτε σχετιζόμενους με τον αριθμό των τουριστών, είτε με την οικιστική ανάπτυξη για την εξυπηρέτηση του τουρισμού. Ιδιαίτερα για την ανάπτυξη του τουρισμού στις ορεινές περιοχές, σημαντικότερος είναι ο ρόλος των φυσικών πόρων, οι οποίοι σε συνδυασμό με τους ανθρώπινους πόρους και τις υποδομές, δημιουργούν τη συνολική περιφερειακή ελκυστικότητα για τους τουρίστες και καθορίζουν τη χωρική κατανομή της τουριστικής εισροής και το επίπεδο ανάπτυξης (Christopoulou *et al.*, 2007).

Παρόλη την αναμφισβήτητη χρησιμότητα της ΦΙΤΑ ως εργαλείου για την επίτευξη της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης, πολλοί ερευνητές εμφανίζουν σκεπτικισμό όσον αφορά στην πρακτική χρήση της έννοιας. Ο Romeril (1989), αναγνωρίζει τη σχετικότητα της έννοιας στις μελέτες και επισημαίνει έλλειψη κατάλληλης έρευνας και στοιχείων. Σύμφωνα με τον Batta (2000), η ΦΙΤΑ αν και είναι μια χρήσιμη έννοια, δεν είναι επαρκής να συμπεριλάβει την πολυπλοκότητα των τουριστικών φαινομένων. Οι κυριότεροι περιορισμοί σχετικά με την ΦΙΤΑ αφορούν: στην περιορισμένη καθοδήγηση που παρέχει για πρακτική εφαρμογή, στο ότι δεν αποτελεί επιστημονική έννοια, αλλά απλό διαχειριστικό εργαλείο και στην εποχικότητα που χαρακτηρίζει τον υπολογισμό της ΦΙΤΑ, δεδομένου ότι τα όρια του επιπέδου κορεσμού προσεγγίζονται στην περίοδο αιχμής. Ο Pearce (1989), συμπεραίνει ότι δεν είναι εύκολο να καθοριστούν ποσοτικοποιημένα επίπεδα ανάπτυξης, ενώ οι Martin και Uysal (1990), αναγνωρίζουν ότι η ΦΙΤΑ είναι δύσκολο να καθορισθεί, δυσκολότερο να μετρηθεί, αλλά αδύνατο να αγνοηθεί.

2.1.3. Η υφιστάμενη εμπειρία εκτίμησης ΦΙΤΑ

Αν και στην ελληνική, αλλά και στη διεθνή επιστημονική κοινότητα, είναι πολλοί οι ερευνητές οι οποίοι ασχολούνται σε θεωρητικό επίπεδο τόσο με τον εννοιολογικό προσδιορισμό και τον καθορισμό των παραμέτρων της ΤΦΙ, όσο και με τη μεθοδολογία εκτίμησής της, εν τούτοις σε πρακτικό επίπεδο, δηλ. σε επίπεδο μελετών, οι προσπάθειες είναι ελάχιστες και περιορίζονται στον προσδιορισμό και την εκτίμηση της μιας εκ των συνιστωσών της ΤΦΙ, της φυσικής συνιστώσας.

Στο Πρόγραμμα ΡΑΡ (1999) που αφορούσε παράκτια περιοχή της Αιγύπτου, πραγματοποιήθηκε ανάλυση τριών συσχετισμένων διαστάσεων των προσδιοριστικών παραγόντων της φέρουσας ικανότητας:

Α) Η φυσική διάσταση σχετίζεται με τον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας αναφορικά με φυσικά όρια στην παραγωγή (πχ. Αριθμός ατόμων / επισκέψεων ή ημέρες επισκέψεων ανά χρονική περίοδο σε συγκεκριμένο πόρο.

Β) Η οικονομική διάσταση επικεντρώνεται στον προσδιορισμό του παραγωγικού αποτελέσματος της φέρουσας ικανότητας από οικονομική άποψη σε όρους κόστους (πχ ερευνώντας από την πλευρά του προμηθευτή εάν η παραγωγική αποδοτικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων σε κάθε παραγωγικό επίπεδο είναι η μέγιστη ενώ το κόστος βρίσκεται στο πιο χαμηλό επίπεδο).

Γ) Η κοινωνική διάσταση αφορά την οριοθέτηση των Κοινωνικά Βέλτιστων Ροών Επισκεπτών (Socially Optimal Visitor Flows) (SOVF) (πχ. μία μέτρηση της φέρουσας ικανότητας λαμβάνοντας υπόψη το κόστος αλλά και τα οφέλη). Οι παραδοχές για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της ακτής, ήταν ότι για υψηλής ποιότητας εμπειρία στην παραλία, στον κάθε λουόμενο αντιστοιχούν 8 m², ενώ με την ίδια λογική υπολογίστηκε η φέρουσα ικανότητα διαμονής στους 95.000 με 165.000 επισκέπτες, στην παράκτια περιοχή πλάτους 1km με χρήση 50 επισκεπτών ανά ha.

Σύμφωνα με τους Jovicic και Dragin (2008), η φέρουσα ικανότητα μπορεί να υπολογιστεί στο επίπεδο του τουριστικού προορισμού ή στο επίπεδο ξεχωριστών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων. Και στις δύο περιπτώσεις χαρακτηρίζεται από οικονομικούς, φυσικούς, και κοινωνικούς παράγοντες που μπορούν να μετρηθούν. Συμπέραναν, όμως ότι, αν και η πράξη έχει να επιδείξει μαθηματικές προσεγγίσεις της φέρουσας ικανότητας, είναι πρακτικά αδύνατο να υπολογιστεί μαθηματικά καθώς επηρεάζεται από πλήθος παραγόντων οι οποίοι συνεχώς μεταβάλλονται.

Στη μελέτη ΡΑΡ (1993), που αφορά στη Ρόδο, υποθέτοντας μία αύξηση 5% του τουρισμού ανά έτος υπολογίστηκαν ο αριθμός των επισκεπτών, κλινών, διανυκτερεύσεων κλπ. το έτος 2010 και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι αριθμοί αυτοί θα συνοδευτούν από πτώση στην ποιότητα των υπηρεσιών και τις τιμές.

Ο υπολογισμός της φέρουσας ικανότητας βασίστηκε στις παρακάτω υποθέσεις:

1. σενάριο ανάπτυξης παγκόσμιου τουρισμού και προτεινόμενες λειτουργικές-εδαφικές χρήσεις του τουριστικού χώρου
2. αποδεκτό σενάριο αειφορικής ανάπτυξης το οποίο επιτρέπει την κατασκευή 30 με 35 χιλιάδων νέων κλινών μέχρι το έτος 2010
3. τοπικό και μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό είναι ο κύριος ρυθμιστικός παράγοντας της τουριστικής επέκτασης
4. μακροπρόθεσμα θα υπάρξει σχετική ελάττωση της εξάρτησης της οικονομίας του νησιού από τον τουρισμό
5. η διατήρηση του κοινωνικο-πολιτισμικού υπόβαθρου του νησιού, ειδικά η αναβίωση της καλλιέργειας και της παραγωγής, είναι η βάση για τη διατήρηση της ταυτότητας του νησιού και κύρια προϋπόθεση για τουρισμό υψηλής ποιότητας
6. χωρικές και οικολογικές συνθήκες δεν αποτελούν τροχοπέδη στην περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού
7. το τουριστικό προϊόν του νησιού πρέπει να αναδομηθεί και να επανατοποθετηθεί στην αγορά

Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, στο κεντρικο-ανατολικό τμήμα της Ρόδου η φυσική φέρουσα ικανότητα δεν αποτελεί όριο.

Υποθέτοντας ότι οι τουριστικές δραστηριότητες τοποθετούνται σε ζώνη ενός km κατά μήκος της ακτής (συνολική περιοχή 1700ha – 47ha από την ακτή), ότι υπάρχουν 50 χρήστες ανά εκτάριο σε υψηλής ποιότητας εγκαταστάσεις και 90 χρήστες ανά εκτάριο σε μεσαίας ποιότητας εγκαταστάσεις (με αναλογία 40-60% στις εγκαταστάσεις της περιοχής), και χρησιμοποιώντας τον διορθωτικό παράγοντα 0,6 που είναι σχετικός με περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, υπολογίστηκε ο συνολικός αριθμός χρηστών και κλινών με βάση τον τύπο:

$$1.700\text{ha} - 47\text{ha} \times 0,6 \times 74 = 73.393 \text{ χρήστες}$$

Ενώ, με δεδομένο ότι υπάρχουν ήδη 13.000 κλίνες στην περιοχή μπορούν να δημιουργηθούν ακόμα 60.000. Χρησιμοποιήθηκε και δεύτερος τρόπος υπολογισμού των κλινών και των χρηστών όσον αφορά τη φυσική φέρουσα ικανότητα:

Γνωρίζοντας ότι υπάρχουν 47ha παραλίας, και θέτοντας: 6m² ανά χρήστη σε μέτριας ποιότητας παραλίες και 8m² ανά χρήστη σε υψηλής ποιότητας παραλίες (μέσος όρος 6,8m² ανά χρήστη), υπολογίστηκε συνολική φυσική φέρουσα ικανότητα ως εξής:

$$471.000\text{m}^2 / 6,8\text{m}^2 = 69.294 \text{ χρήστες}$$

Αφαιρώντας τις 13.000 ήδη υπάρχουσες κλίνες, προέκυψε ότι ο συνολικός αριθμός νέων κλινών είναι 56.294 κλίνες.

Όσον αφορά στην Οικολογική φέρουσα ικανότητα, γενικά, η περιοχή μελέτης δεν αποτελεί οικολογικά ευαίσθητη περιοχή άρα δεν υπήρχαν εμπόδια όσον αφορά την ανάπτυξη της (το πρόβλημα των αποβλήτων έχει λυθεί) ενώ τηρούνται τα πρότυπα που έχει θέσει η ευρωπαϊκή ένωση. Άρα, έχοντας υπόψη την ελάχιστη φυσική φέρουσα ικανότητα, και με δεδομένο ότι θα εφαρμοστεί ένα σωστό και αυστηρό διαχειριστικό σχέδιο, η οικολογική φέρουσα ικανότητα υπολογίστηκε στις 57.000 κλίνες.

Επειδή όμως έπρεπε να ληφθούν υπόψη και οι περιοριστικοί παράγοντες (περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό, τουριστική μονοκαλλιέργεια, διατήρηση της τουριστικής εικόνας) στην ανάπτυξη του τουρισμού, όσον αφορά την πρώτη παράμετρο προτείνεται η διαχειριστική παράμετρος των 0,33 υπαλλήλων ανά κλίνη, η οποία θα πρέπει να αποτελέσει στόχο στη διαχείριση μελλοντικών αυξημένων τουριστικών επιπέδων.

Όσον αφορά τη δεύτερη παράμετρο (τη μέση τουριστική δαπάνη), υπολογίζεται να αυξηθεί από 50 σε 89 δολάρια.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, πιθανές εναλλακτικές σχετικά με τον αριθμό των τουριστικών εγκαταστάσεων που θα χτιστούν έως το 2010 είναι:

Σενάριο 1: 11.500, Σενάριο 2: 22.500

Οι συγγραφείς προτιμούν το σενάριο 1 και προτείνεται στις τοπικές και κρατικές αρχές η τουριστική φέρουσα ικανότητα να έχει τιμή: 30.000 τουριστικές κλίνες συνολικά, εκ των οποίων οι νέες θα είναι περίπου 16.000 (12.000 μέχρι το 2000 και 4.000 μέχρι το 2010).

Σύμφωνα με τους Manning et al. (2002), ο υπολογισμός και η διαχείριση της φέρουσας ικανότητας σήμερα βασίζεται στη χρήση δεικτών και προτύπων ποιότητας. Κατά τη μελέτη της φέρουσας ικανότητας του Αλκατράζ, πραγματοποίησαν 1) μελέτη των επισκεπτών για να ορίσουν δείκτες και πρότυπα ποιότητας, 2) δημιουργία ενός μοντέλου προσομοίωσης με Η/Υ επισκεπτών προκειμένου να υπολογίσουν τη μέγιστη ημερήσια χρήση χωρίς να υποβαθμίζονται τα ποιοτικά πρότυπα.

Συγκεκριμένα, αυτή η προσέγγιση της φέρουσας ικανότητας επικεντρώνεται στον ορισμό 1) του βαθμού προστασίας του πόρου, 2) του τύπου της τουριστικής εμπειρίας που θα προσφέρεται και θα διατηρείται, 3) στην παρακολούθηση των συνθηκών με την πάροδο του χρόνου και 4) την υιοθέτηση διαχειριστικών πρακτικών που διασφαλίζουν αποδεκτές συνθήκες. Ορίζοντας δείκτες και πρότυπα ποιότητας, η φέρουσα ικανότητα μπορεί να καθοριστεί και να διαχειριστεί μέσω ενός προγράμματος ελέγχου και διαχείρισης. Εάν οι δείκτες ποιότητας ξεπεραστούν τότε η φέρουσα ικανότητα έχει υπερβεί το όριο και θα ακολουθήσουν οι διαχειριστικές δράσεις που έχουν οριστεί.

Πιο αναλυτικά, ερωτηματολόγια μοιράστηκαν στους επισκέπτες του Αλκατράζ ζητώντας τους να αξιολογήσουν την εμπειρία τους και να επισημάνουν προβλήματα σχετικά με

υπερβολικό αριθμό επισκεπτών. Τα ποιοτικά πρότυπα που κατόπιν ορίστηκαν σχετίζονταν θέματα συνωστισμού. Τέλος, δημιουργήθηκε το ψηφιακό μοντέλο προσομοίωσης.

Χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω ποιοτικά πρότυπα (ο αριθμός των επισκεπτών χωρίστηκε σε τρεις κατηγορίες): 1) προνομιακός (25 άτομα τη φορά), 2) αποδεκτός (44 άτομα τη φορά), 3) διαχειριστική δράση (44 άτομα τη φορά), βάσει των απαντήσεων από τα ερωτηματολόγια. Με βάση τα παραπάνω, τα δρομολόγια του ferry-boat αλλά και χρησιμοποιώντας το ψηφιακό μοντέλο υπολογίστηκε ότι ο μέγιστος αριθμός επισκεπτών κυμαίνεται από 2560 έως 2656 επισκέπτες την ημέρα.

Στη μελέτη των Parageorgiou and Brotherton (1999) επιχειρήθηκε να υπολογιστεί η φέρουσα ικανότητα στον Εθνικό Δρυμό του Βίκου – Αώου και να καταγραφούν πιθανές επιπτώσεις του τουρισμού. Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, προκαταρκτικοί υπολογισμοί των οικολογικών και οικονομικών δυνατοτήτων (βάσει ανασκόπησης αλλά και παρατήρησης) μπορούν να οδηγήσουν στον υπολογισμό της συνολικής φέρουσας ικανότητας αναψυχής. Επιπλέον, η παρατήρηση των χρήσεων και των χαρακτηριστικών των επισκεπτών μπορεί να βοηθήσει στην επιλογή δεικτών ποιότητας της εμπειρίας αναψυχής αλλά και του πόρου αναψυχής.

Έτσι, σύμφωνα με τους Parageorgiou and Brotherton (1999), η φέρουσα ικανότητα αναψυχής επηρεάζεται από τα χαρακτηριστικά των επισκεπτών, του φυσικού πόρου και του κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου, όπως το αντιλαμβάνονται οι ντόπιοι, συνδυάζοντας έτσι στοιχεία βιολογικά, οικονομικά και αναψυχής. Στη μεθοδολογία τους χρησιμοποίησαν ερωτηματολόγια (461) σχετικά με το συνωστισμό, το βαθμό χρήσης των εγκαταστάσεων αναψυχής, περιοχών ξεκούρασης και θέσεων παρκαρίσματος. Υπήρχαν επίσης και ανοιχτού τύπου ερωτήσεις σχετικά με το τι ήταν αρεστό και τι όχι στους επισκέπτες οι οποίες βοήθησαν να οριστούν ποιοτικοί δείκτες σχετικά με την ποιότητα της εμπειρίας αναψυχής.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπήρχαν διαφορές σχετικά με το πώς αντιλαμβάνονται οι επισκέπτες τον συνωστισμό πράγμα που αποτελεί εμπόδιο στον ορισμό της αντιληπτικής φέρουσας ικανότητας. Γενικά, συμπέραναν ότι ο αριθμός των επισκεπτών αυτή τη στιγμή βρίσκεται χαμηλότερα έως αγγίζει (αναλόγως την ομάδα των ερωτηθέντων) τα όρια της αντιληπτικής φέρουσας ικανότητας, το βιολογικό σύστημα υποβαθμίζεται, ενώ, από οικονομικής πλευράς, τα κριτήρια για κοινωνικές οικονομικά εξαρτώμενες από τον τουρισμό δεν ικανοποιούνται.

Ο Κουτσερής (2009), θεωρεί, βασιζόμενος και σε παλαιότερη έρευνα και συγκεκριμένα σε Πρόγραμμα LIFE (2000) [Χωροταξικός Σχεδιασμός Τουριστικής Ανάπτυξης Νομού Μαγνησίας], ότι τρεις είναι οι καθοριστικοί παράγοντες στον καλύτερο προσδιορισμό

της ΦΙΤΑ: η επάρκεια του νερού, η χωρητικότητα των ακτών και η στάθμευση. Αναφερόμενος σε τρεις δήμους του Νομού Μαγνησίας (Σκιάθου, Μουρσειού και Σούρπης) υπολογίζει το μέγιστο αριθμό ατόμων που μπορούν να «χωρέσουν», σε σχέση με τους παραπάνω τρεις καθοριστικούς παράγοντες, με τις παρακάτω παραδοχές: η μέση απαιτούμενη επιφάνεια ακτής ανά λουόμενο είναι 5 m^2 ή 10 m^2 (2 σενάρια). Η απαιτούμενη ημερήσια κατανάλωση νερού ανά άτομο είναι $0,150$ ή 0.250 m^3 . Επίσης υπολογίζει το μέγιστο αριθμό ατόμων σε ώρα αιχμής που μπορούν να δεχθούν οι παραπάνω περιοχές, λαμβάνοντας υπόψη την εκ περιτροπής ανακύκλωση των λουομένων. Στο σενάριο αυτό, έγιναν οι εξής παραδοχές: απαιτούνται 2 ώρες για κολύμβηση, οι ωφέλιμες ώρες για κολύμβηση είναι 4 πρωινές και 4 απογευματινές, ενώ απαιτούνται 5 m^2 / άτομο. Η μέγιστη κατάληψη της ακτής κατά τη διάρκεια της μέρας υπολογίστηκε από τη σχέση: $4 \times$ επιφάνεια παραλίας / 5 άτομα και 2 άτομα / όχημα. Με βάση τα παραπάνω, τελικά υπολογίζει το μέγιστο υποθετικό αριθμό χρηστών (Φέρουσα Ικανότητα), για το Δήμο Σκιάθου: 98.400 άτομα όσον αφορά τη χωρητικότητα των ακτών, 8.977 άτομα όσον αφορά στην επάρκεια του νερού και 7.720 άτομα, όσον αφορά στη στάθμευση. Αντίστοιχα για το Δήμο Μουρσειού οι αριθμοί ατόμων είναι 70.880, 37.101 και 8.720 και για το Δήμο Σούρπης 11.440, 23.258 και 5.120. Επίσης ο Καραγιάννης (2009), σε έρευνα που αφορά σε προστατευόμενη περιοχή (αισθητικό Δάσος Στενής Εύβοιας), διακρίνει τρία επίπεδα χωρητικότητας για τους επισκέπτες / περιηγητές: α) τη Φυσική Χωρητικότητα (ΦΧ), β) την Πραγματική Χωρητικότητα (ΠΧ) και γ) την Επιτρεπόμενη Χωρητικότητα (ΕΧ), με μείωση από α μέχρι γ. Υπολογίζει δε την ΦΧ και την ΠΧ ως εξής: α) Δέχεται ότι η ΦΧ είναι συγκεκριμένη και εκφράζει το μέγιστο αριθμό επισκεπτών που μπορεί να φιλοξενήσει μια περιοχή (δάσος, μονοπάτι κ.λπ.), κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Για τον υπολογισμό της, χρησιμοποιεί τον παρακάτω τύπο: $ΦΧ = A \times \Pi/a \times Hf$, όπου $A =$ εμβαδόν της διαθέσιμης για δημόσια χρήση περιοχής. $\Pi/a =$ ένας επισκέπτης / m^2 . $Hf =$ περιστροφικός παράγοντας (αριθμός επισκεπτών / ημέρα) και ορίζεται ως εξής: $Hf =$ χρονική διάρκεια λειτουργίας / μέση διάρκεια επίσκεψης. Για τον υπολογισμό των παραπάνω, γίνονται δεκτά ορισμένα κριτήρια, όπως π.χ. η φυσική περιοχή A , που είναι διαθέσιμη για δημόσια χρήση καθορίζεται από ειδικές συνθήκες (βράχους, ρωγμές, φαράγγια, εύθραυστο του χώρου, ασφάλεια των επισκεπτών), τα οποία αθροιστικά καθορίζουν το μέγεθος των ομάδων επισκεπτών καθώς και τις αποστάσεις μεταξύ των ομάδων. Με βάση τα παραπάνω υπολογίζει ότι το μονοπάτι του δάσους της Στενής, μήκους 3030 μέτρων, έχει φυσική χωρητικότητα 1760 επισκέψεων / ημέρα.

Η ΠΧ ορίζεται ως ο μέγιστος επιτρεπτός αριθμός επισκέψεων σε μια περιοχή, αφού εφαρμοστούν στην ΦΧ οι διορθωτικοί παράγοντες, που οφείλονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής (π.χ. με συνθήκες βροχόπτωσης ή έντονης ηλιοφάνειας, σε περιπτώσεις έντονου κινδύνου διάβρωσης κ.λπ.). $ΠΧ = ΦΧ - \Delta f_1 - \Delta f_2 - \dots - \Delta f_n$, όπου Δf είναι ο διορθωτικός παράγοντας εκφρασμένος ως ποσοστό. Δηλαδή, $\Delta f = (M_i/M_e) \times 100$.

Στη μελέτη των Παλούμνη και Σιδηρόπουλου (2002) για την εκτίμηση της Τουριστικής Φέρουσας Ικανότητας στο Πήλιο, οι υπολογισμοί πραγματοποιούνται με δεδομένα του 1997. Συγκεκριμένα, λόγω έλλειψης στατιστικών δεδομένων, αδυναμίας υπολογισμού των ημερήσιων εκδρομών και της ύπαρξης μη νόμιμων τουριστικών καταλυμάτων, υπολογίζονται τελικά και για ολόκληρο το Πήλιο: η ΦΙ των παραλιών (18.000 άτομα), η ΦΙ των μονοπατιών (36.200 άτομα), η Φ.Ι. των καταλυμάτων (12.812 κλίνες), η αναλογία του τοπικού πληθυσμού / τουρίστες (1,7:1 για το μήνα Αύγουστο, 6:1 για τον Οκτώβριο και 8:1 για το Δεκέμβριο) και η Φ.Ι. άντλησης νερού (51.336.000 lt ή 342.240 ημερήσιοι καταναλωτές, συμπεραίνοντας ότι η ΦΙΤΑ συνολικά για το Πήλιο δεν έχει ξεπεραστεί. Οι πραγματοποιηθείσες παραδοχές για τα όρια, οι οποίες προέκυψαν από τη μελέτη της βιβλιογραφίας είναι:

1,4 κάτοικοι προς 1 τουρίστα, 1 άτομο απαιτεί 150 lt νερού/ημέρα, 1 λουόμενος απαιτεί 5 m² ακτής και για πεζοπορικές διαδρομές, ένας περιπατητής χρειάζεται 2 m μονοπατιού.

2.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΧΩΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μια σημαντική παράμετρος της διερεύνησης για τη Φέρουσα Ικανότητα Τουριστικής Ανάπτυξης του Πηλίου και των Β. Σποράδων είναι ο προσδιορισμών επιμέρους χωρικών ζωνών για τις οποίες θα εκτιμηθούν οι αναλυτικοί και συνθετικοί δείκτες οι οποίοι προέκυψαν από τη μεθοδολογική διερεύνηση και οι οποίοι θα εξειδικευτούν περαιτέρω ανάλογα με τη διαθεσιμότητα και τη φύση των στατιστικών στοιχείων. Με δεδομένο ότι το τουριστικό κύκλωμα του Πηλίου και των Β. Σποράδων δεν είναι ενιαίο και ομοιογενές, αλλά παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς την επισκεψιμότητα και τις πιέσεις που ενδεχομένως ασκεί η τουριστική δραστηριότητα στα ποιοτικά του χαρακτηριστικά, είναι σημαντικό η διερεύνηση να γίνει στο κατάλληλο χωρικό επίπεδο, ώστε να καταγραφούν οι πιθανές διαφοροποιήσεις μεταξύ των επιμέρους ενοτήτων.

Για το σκοπό αυτό η περιοχή μελέτης χωρίζεται σε επιμέρους γεωγραφικές ενότητες, οι οποίες φαίνονται στον Πίνακα που ακολουθεί. Με βάση αυτό τον Πίνακα, οι επιμέρους δείκτες οι οποίοι θα διαμορφωθούν για την εκτίμηση της ΦΙΤΑ θα παρουσιάζονται και

θα αναλύονται στα εξής επιμέρους επίπεδα: Το πρώτο επίπεδο αφορά συνολικά την περιοχή μελέτης, η οποία περιλαμβάνει το Πήλιο και τις Β. Σποράδες. Το δεύτερο επίπεδο περιλαμβάνει ως δύο ξεχωριστές και διακριτές ενότητες το Πήλιο από τη μια πλευρά και τις Β. Σποράδες από την άλλη. Το τρίτο επίπεδο αφορά μόνο το Πήλιο και περιλαμβάνει τέσσερις γεωγραφικές ενότητες: το Βόρειο Πήλιο, το Κεντρικό Πήλιο, το Νότιο Πήλιο και το Δυτικό Πήλιο. Το τέταρτο επίπεδο περιλαμβάνει δεκατέσσερις Δήμους, εκ των οποίων οι έντεκα βρίσκονται στο Πήλιο και οι τρεις στις Β. Σποράδες. Στον παρακάτω πίνακα δίνεται η κατανομή των ΟΤΑ της περιοχής μελέτης στις ευρύτερες ενότητες.

Με τη συγκέντρωση στοιχείων και την κατασκευή δεικτών σε αυτά τα γεωγραφικά επίπεδα και αυτές τις ενότητες γίνεται πιο ακριβής η αξιολόγηση των πιέσεων που ενδεχομένως ασκεί ο τουρισμός στις επιμέρους περιοχές και συνεπώς είναι δυνατόν να καταγραφούν διαφοροποιήσεις οι οποίες να δικαιολογούν διαφορετική προσέγγιση, ή διαφορετική επικέντρωση στις προτεινόμενες πολιτικές.

Πίνακας 2.1 Κατανομή των ΟΤΑ στις ευρύτερες ενότητες

Περιοχή	ΟΤΑ		
	Σποράδες	Αλόνησος	Σκιάθος
Νότιο Πήλιο	Αργαλαστή	Σηπιάδα	Τρίκερι
Κεντρικό Πήλιο	Αρτέμιδα	Αφέτες	Μηλιές
Βόρειο Πήλιο	Ζαγορά	Κεραμιδί	Μούρresi
Δυτικό Πήλιο	Μακρυνίτσα	Πορταριά	

2.3. ΈΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Η συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων για την εκτίμηση της ΦΙΤΑ στο σύνολο της περιοχής μελέτης και στις επιμέρους γεωγραφικές ενότητες βασίζεται σε δευτερογενείς πηγές, όπως η ΕΣΥΕ και ο ΕΟΤ, αλλά και σε πρωτογενείς πηγές, δηλαδή σε έρευνες πεδίου. Οι έρευνες πεδίου αποσκοπούν συνήθως να συγκεντρώσουν τοπικά προσδιορισμένες πληροφορίες, οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες με άλλο τρόπο και να καταγράψουν τάσεις, στάσεις και αντιλήψεις για τις σχέσεις και ισορροπίες που αναπτύσσονται στο τρίπτυχο: τουρισμός – περιβάλλον – βιώσιμη ανάπτυξη.

Μετά από μελέτη της βιβλιογραφίας και των εφαρμογών οι οποίες βρίσκονται στη διάθεση της ομάδας μελέτης, διαπιστώθηκε ότι η συνήθης πρακτική εκτίμησης της ΦΙΤΑ βασίζεται σε περιορισμένα δευτερογενή στοιχεία και διερευνά μόνο το βαθμό που η επισκεψιμότητα ξεπερνά κάποιο (αυθαίρετα προσδιορισμένο) όριο, το οποίο συσχετίζεται συνήθως με το μέγεθος του τοπικού πληθυσμού. Η μέθοδος αυτή δεν

είναι σε θέση να απαντήσει σε μια σειρά ερωτημάτων για τη φύση των προβλημάτων που δημιουργούνται, τις αιτίες και τις αναγκαίες παρεμβάσεις.

Για το λόγο αυτό, η μέθοδος ανάλυσης που επιλέγεται βασίζεται σε ένα συνδυασμό πρωτογενών και δευτερογενών στοιχείων και σε διαβούλευση με τοπικούς φορείς σε γεωγραφικό επίπεδο Δήμου. Τα πρωτογενή στοιχεία αφορούν πληροφορίες για το βαθμό ικανοποίησης των χρηστών από το τουριστικό προϊόν της περιοχής, τα ισχυρά σημεία, τις αδυναμίες και τα προβλήματα και προέρχονται από ερωτηματολόγιο. Τα δευτερογενή στοιχεία αφορούν κυρίως τα οικονομικά, κοινωνικά, δημογραφικά και οικιστικά χαρακτηριστικά της περιοχής, καθώς και την τουριστική υποδομή και την κατανομή της τουριστικής κίνησης και προέρχονται από επίσημες στατιστικές πηγές. Αφορούν επίσης στοιχεία για τις περιβαλλοντικές υποδομές και την ποιότητα του περιβάλλοντος σε κάθε περιοχή, τα οποία δεν είναι διαθέσιμα σε κεντρικό επίπεδο, αλλά σε επίπεδο Δήμου. Η διαβούλευση σε τοπικό επίπεδο αφορά κυρίως τη στάση και το βαθμό ικανοποίησης του τοπικού πληθυσμού από την υφιστάμενη μορφή ανάπτυξης του τουρισμού στην περιοχή τους.

Από χρονική άποψη, προηγείται η συγκέντρωση των πρωτογενών στοιχείων με τη μορφή ερωτηματολογίου σε χρήστες και η συγκέντρωση δευτερογενών στατιστικών στοιχείων από πηγές εθνικού και τοπικού επιπέδου. Η διαβούλευση με φορείς σε τοπικό επίπεδο γίνεται σε ένα δεύτερο στάδιο, αφού έχουν επεξεργαστεί και παρουσιαστεί πρώτα τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα πεδίου και τις δευτερογενείς πηγές πληροφόρησης.

Για τη συγκέντρωση πρωτογενών πληροφοριών και στοιχείων κατασκευάστηκε ερωτηματολόγιο προς τους τουρίστες του Πηλίου και των Β. Σποράδων, το οποίο περιλαμβάνει ερωτήσεις για τα χαρακτηριστικά του ερωτώμενου, τα χαρακτηριστικά της επίσκεψης και την ποιότητα της τουριστικής εμπειρίας. Το ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε στους τουρίστες είναι το εξής:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ Β.
ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ:

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

I. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

1) Φύλο:

Άρρεν Θήλυ

2) Ηλικία:

Έως 19 20-29 30-39 40-49 50-59 60 και άνω

3) Επίπεδο Εκπαίδευσης:

Πρωτοβάθμια Δευτεροβάθμια Τριτοβάθμια Μεταπτυχιακό - Διδακτορικό

4) Εισοδηματικό Επίπεδο (μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα):

Έως 1000 1000-1500 1500-2000 2000-2500 2500 και άνω

5) Επάγγελμα:

6) Περιοχή Μόνιμης Κατοικίας:

Πόλη - Χωριό Νομός

7) Οικογενειακή Κατάσταση:

Άγαμος/η Έγγαμος/η Διαζευγμένος/η Χήρος/α

Αριθμός Παιδιών (εάν υπάρχουν):

8) Εθνικότητα:

II. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ – ΔΙΑΜΟΝΗΣ

9) Έχετε επισκεφθεί ξανά την συγκεκριμένη περιοχή;

Όχι Ναι Αν Ναι, πόσες φορές τον τελευταίο χρόνο;

10) Εκτός από το καλοκαίρι επισκέπτεσθε την περιοχή και άλλες εποχές του χρόνου;

Όχι Ναι
Εάν ναι ποιες; Χειμώνα Άνοιξη Φθινόπωρο

11) Πόσες ημέρες θα μείνετε στην περιοχή (στην τρέχουσα επίσκεψη);

Επιστροφή αυθημερόν 1-2 ημέρες 2-5 ημέρες Πάνω από 5 ημέρες

12) Πού διανυκτερεύετε; (Δήμος, οικισμός ή περιοχή)

13) Έχετε οργανώσει την επίσκεψή σας:

Μόνος Μέσω πρακτορείου

14) Είδος Καταλύματος διανυκτέρευσης:

Ξενοδοχείο	☐	Ενοικιαζόμενες κατοικίες / Villas	☐
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια	☐	Ιδιόκτητη εξοχική κατοικία	☐
Κάμπινγκ	☐	Φιλοξενούμαι σε φίλους / συγγενείς	☐
Άλλο (προσδιορίστε)	☐		

15) Για ποιο λόγο επισκεφθήκατε την περιοχή (έως 3 επιλογές)

Μου την έχουν συστήσει φίλοι	☐	Γιατί εδώ θα συναντήσω φίλους	☐
Την έχω δει σε περιοδικά, διαφήμιση κλπ	☐	Παρέχει δυνατότητες διασκέδασης	☐
Έχει πολύ ωραίο φυσικό περιβάλλον	☐	Έχει ιδανικές συνθήκες για παιδιά	☐
Είναι κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας	☐	Έχω εξοχική κατοικία	☐
Έχει εύκολη πρόσβαση	☐	Έχω φίλους εδώ	☐
Είναι πολύ γραφικά	☐	Άλλο (προσδιορίστε)	☐

16) Έχετε επισκεφθεί ή διαμένει σε άλλες περιοχές του Πηλίου και ποιές;

<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

17) Σε ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες συμμετέχετε κατά την διάρκεια των διακοπών σας

Κολύμπι	☐	Διάβασμα	☐
Ηλιοθεραπεία	☐	Ψάρεμα	☐
Πεζοπορία	☐	Βαρκάδα	☐
Ποδηλασία	☐	Clubbing	☐
Ιππασία	☐	Beach Volley	☐
Επισκέψεις σε μοναστήρια - εκκλησίες	☐	Ιστιοπλοΐα	☐
Επίσκεψη σε πανηγύρια	☐	Φωτογράφιση	☐
Θαλάσσια σπορ	☐	Επισκέψεις παραδοσιακών οικισμών	☐
Εξερεύνηση της περιοχής	☐	Διαδρομές με το αυτοκίνητο	☐
Επισκέψεις σε μουσεία	☐	Άλλο (προσδιορίστε)	☐

III ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ**18) Βαθμολογείτε από 1-5 τον βαθμό ικανοποίησής σας από τα παρακάτω**

(1= πολύ χαμηλή, 2= χαμηλή, 3= αποδεκτό, 4= υψηλή, 5= πολύ υψηλή)

	Περιοχή που βρίσκεστε	Συνολικά για το Πήλιο
Οδικό Δίκτυο (κατάσταση και ασφάλεια)		
Κυκλοφορία (άνετη ή συχνό μποτιλιάρισμα)		
Πυκνότητα λουομένων στην παραλία		
Καθαριότητα παραλιών		
Διευκολύνσεις που είναι διαθέσιμες στις παραλίες		
Σχέση ποιότητας-τιμής σε ξενοδοχεία ή ενοικιαζόμενα δωμάτια		
Σχέση ποιότητας-τιμής καταστημάτων αναψυχής, διασκέδασης και εστίασης		
Σχέση ποιότητας-τιμής τουριστικών εμπορικών καταστημάτων		
Ήσυχια		
Καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων και αποκομιδή απορριμμάτων		
Επάρκεια ανοιχτών δημόσιων χώρων		
Επάρκεια χώρων στάθμευσης		
Προστασία φυσικού περιβάλλοντος		
Προστασία παραδοσιακού χαρακτήρα οικισμών		
Διαθεσιμότητα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς		
Διαθεσιμότητα και εύρος τουριστικών υπηρεσιών		
Δυνατότητα επίσκεψης μουσείων, μοναστηριών, βιβλιοθηκών, εκθέσεων		
Άλλο (προσδιορίστε)		

19) Τι είναι αυτό που σας προκάλεσε την πλέον δυσάρεστη εντύπωση εδώ (έως 3 επιλογές)

	Περιοχή που βρίσκεστε	Συνολικά για το Πήλιο
Έλλειψη οργάνωσης δημόσιων υπηρεσιών		
Συνωπισμός στις παραλίες		
Κυκλοφοριακή συμφόρηση		
Έλλειψη χώρων στάθμευσης		
Απειθαρχία των τουριστών ως προς τους κανόνες		
Υψηλές τιμές		
Συμπεριφορά τοπικού πληθυσμού		
Έλλειψη καθαριότητας		
Έλλειψη Μέσων Μαζικής Μεταφοράς		
Αλλοίωση παραδοσιακού χαρακτήρα οικισμών		
Κακή εξυπηρέτηση		
Έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης		
Άλλο (προσδιορίστε)		

20) Προκειμένου να επιτευχθεί μια βιώσιμη ισορροπία μεταξύ τουριστικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος, θα πρέπει να αποφεύγεται ο κορεσμός των τουριστικών περιοχών. Κορεσμός επέρχεται όταν ο όγκος και η πυκνότητα των δραστηριοτήτων δημιουργεί ενόχληση, περιορίζει την ικανοποίηση των τουριστών και μακροχρόνια υπονομεύει την ελκυστικότητα της περιοχής. Κατά τη γνώμη σας σε τι κατάσταση βρίσκεται η κάθε μια από τις δραστηριότητες που ακολουθούν:

A) στην περιοχή που βρίσκεστε τώρα

Δραστηριότητα	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού
	1	2	3	4	5	6
Ο αριθμός και η πυκνότητα λουομένων στις παραλίες						
Ο συνολικός αριθμός επισκεπτών						
Η δόμηση και λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων						
Η δόμηση και λειτουργία καταστημάτων αναψυχής και εστίασης						
Η κίνηση ΙΧ αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο						
Η δόμηση εξοχικών κατοικιών						
Η δόμηση μόνιμων κατοικιών						
Άλλο (προσδιορίστε)						

B) Συνολικά στο Πήλιο

Δραστηριότητα	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού
	1	2	3	4	5	6
Ο αριθμός και η πυκνότητα λουομένων στις παραλίες						
Ο συνολικός αριθμός επισκεπτών						
Η δόμηση και λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων						
Η δόμηση και λειτουργία καταστημάτων αναψυχής και εστίασης						
Η κίνηση ΙΧ αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο						
Η δόμηση εξοχικών κατοικιών						
Η δόμηση μόνιμων κατοικιών						
Άλλο (προσδιορίστε)						

Με βάση το σχεδιασμό, ο συνολικός αριθμός των ερωτηματολογίων θα έπρεπε να αποτελεί ένα στατιστικά αποδεκτό μέγεθος σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των τουριστών που επισκέπτονται το Πήλιο και τις Β. Σποράδες. Επιπλέον, η κατανομή των ερωτηματολογίων στις επιμέρους περιοχές θα έπρεπε να ακολουθεί την κατανομή των τουριστών.

Συνολικά, σχεδιάστηκε η συγκέντρωση 1.180 ερωτηματολογίων στο σύνολο της περιοχής από αντίστοιχο αριθμό επισκεπτών, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 0,5% περίπου της συνολικής τουριστικής κίνησης της περιοχής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και στο 2% της τουριστικής κίνησης της περιοχής στην περίοδο αιχμής. Η χωρική κατανομή των ερωτηματολογίων ακολούθησε την χωρική κατανομή των τουριστών και παρουσιάζεται στον επόμενο Πίνακα, τόσο σε επίπεδο Δήμου, όσο και σε επίπεδο επιμέρους περιοχής, είτε αυτή είναι παραλία, είτε οικισμός.

Πίνακας 2.2 Κατανομή Ερωτηματολογίων ανά ΟΤΑ και περιοχές

Δήμοι/Κοινότητες Πηλίου και Β. Σποράδων	Αριθμός ερωτηματολογίων ανά Δήμο/Κοινότητα	Περιοχές	Παραλιές-Οικισμοί	Αριθμός Ερωτηματολογίων ανά Περιοχή
Δήμοι/Κοινότητες Πηλίου				
Αργαλαστής	70	Αργαλαστή Λεφόκαστρο Χόρτο Ποτιστικά	Ο Π Π Π	13 20 22 15
Αρτέμιδας	75	Άνω Λεχώνια Μαλάκι Κάτω Λεχώνια	Ο Π Π	20 16 39
Αφετών	51	Άφησος	Π	51
Ζαγοράς	77	Ζαγορά Χορευτό Άγιοι Σαράντα	Ο Π-Ο Π	24 31 22
Μηλεών	101	Καλά Νερά Μπούφα Μηλιές Συκιά Γατζέα	Π-Ο Π Ο Π Π-Ο	20 21 20 20 20
Μουρσειού	114	Άγιος Ιωάννης Μυλοπόταμος Τσαγκαράδα Μούρεσι	Π-Ο Π Ο Ο	36 34 23 21
Πορταριάς	50	Πορταριά	Ο	50
Σηπιάδας	70	Μηλίνα Λαύκος Προμύρι	Π-Ο Ο Ο	30 18 22
Κεραμιδίου	26	Κεραμίδι –Βένετο	Π-Ο	26
Μακρυνίτσας	31	Μακρυνίτσα	Ο	31
Τρικερίου	30	Τρίκερι	Π	30
Σύνολο Πήλιο	695			695
Δήμοι/Κοινότητες Β. Σποράδων				
Σκιάθος	236	Σκιάθος + Λιμάνι Μεγάλη Άμμος Αχλαδιάς Βρωμόλιμνος Αγία Παρασκευή Τρούλος Κουκουναριές	Ο Π Π Π Π Π Π	50 30 31 31 30 30 34
Σκόπελος	150	Σκόπελος + Λιμάνι Γλώσσα-Λουτράκι Έλιος-Ακτή Έλιους Στάφυλος Μηλιά, Καστάνη Πάνορμος	Ο Ο-Π Π Π Π Π	25 25 25 21 20 25
Αλόνησος	110	Πατητήρι Παλιά Χώρα Χρυσή Μηλιά Κοκκινόκαστρο Λεφτός Γυαλός Άγιος Δημήτριος	Π-Ο Ο Π Π Π Π	25 16 20 15 15 18
Σύνολο Β. Σποράδων	486			486
Σύνολο Πήλιο και Β. Σποράδες	1181			1181

Η έρευνα πεδίο με τα ερωτηματολόγια διεξήχθη στις 13, 14, 15, 16 και 17 Αυγούστου 2009 (Πέμπτη – Δευτέρα) και στις ώρες μεταξύ 12.00 και 18.00 στις παραλίες και μετά τις 20.00 στους οικισμούς. Την έρευνα διεξήγαν 12 εκπαιδευμένοι ερευνητές οι οποίοι είχαν συγκεκριμένες οδηγίες για τον τρόπο προσέγγισης των παραθεριστών και τον τρόπο υποβολής των ερωτήσεων. Οι ερευνητές ήταν εφοδιασμένοι και με ξενόγλωσσα ερωτηματολόγια (στα Αγγλικά) στην περίπτωση που συναντούσαν ξένους τουρίστες. Τα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν, ελέγχθηκαν και καταγράφηκαν σε βάση δεδομένων. Για την επεξεργασία των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα SPSS.

Πίνακας 2.3 Κατανομή Ερωτηματολογίων ανά ΟΤΑ και ευρύτερη περιοχή

Περιοχή	ΟΤΑ			
Σποράδες	Αλώνησος 109	Σκιάθος 236	Σκόπελος 141	486
Νότιο Πήλιο	Αργαλαστή 70	Σηπιάδα 70	Τρίκερι 30	170
Κεντρικό Πήλιο	Αρτέμιδα 75	Αφέτες 51	Μηλιές 101	227
Βόρειο Πήλιο	Ζαγορά 77	Κεραμίδι 26	Μούρτσι 114	217
Δυτικό Πήλιο	Μακρινίτσα 31	Πορταριά 50		81
Πήλιο (σύνολο)				695
Σύνολο				1181

Η κατανομή των ερωτηματολογίων όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα είναι αποδεκτή σε στατιστικούς όρους για την εξαγωγή συμπερασμάτων για τα χαρακτηριστικά που ερευνώνται.

2.4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

2.4.1. Σκοπός της Μελέτης

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι α) η διερεύνηση της υφιστάμενης κατάστασης σε σχέση με την Τουριστική Φέρουσα Ικανότητα (ΦΙΤΑ) για όλους τους Δήμους και Κοινότητες του Νομού Μαγνησίας που συμμετέχουν στην έρευνα και συγκεκριμένα στους Δήμους Αργαλαστής, Αρτέμιδας, Αφετών, Ζαγοράς, Μηλεών, Μουρσιού, Πορταριάς, Σηπιάδας, Σκιάθου, Σκοπέλου, Αλοννήσου, καθώς και στις κοινότητες Κεραμιδίου, Μακρινίτσας και Τρικεριού και β) κατά πόσο εκπληρώνουν τον επιθυμητό στόχο που είναι η επίτευξη της Αειφόρου (Βιώσιμης) Τουριστικής Ανάπτυξης. Στην παρούσα μελέτη διερευνάται το αν ικανοποιούνται οι τρεις συνιστώσες της αειφόρου ανάπτυξης, δηλ. η οικονομική βιωσιμότητα, η κοινωνική ευημερία (υπηρεσίες, υποδομές) και η περιβαλλοντική ισορροπία.

Ο Αειφόρος Τουρισμός αναγνωρίζεται ευρέως ως μέσο ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης μέσω της προστασίας του φυσικού, παραδοσιακού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (Castellani and Sala, 2009).

Η ανάλυση της ΦΙΤΑ είναι μία από τις κύριες τεχνικές σχεδιασμού και της διαχείρισης του τουρισμού και της αναψυχής, καθορίζοντας τα άνω όρια της ανάπτυξης, δηλ. τη βέλτιστη χρήση των τουριστικών πόρων. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα τουριστικών προορισμών που ξεπερνώντας κατά πολύ την ΦΙΤΑ οδηγήθηκαν σε υποβάθμιση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και εν τέλει σε αποδυνάμωση της τουριστικής αγοράς. Η ενσωμάτωση επομένως της εκτίμησης της ΦΙΤΑ στον τουριστικό σχεδιασμό και διαχείριση αποτελεί αναγκαιότητα και μπορεί να αποτελεί ένα σύνολο οδηγιών για τη διαμόρφωση τουριστικών σχεδίων όλων των επιπέδων (UNEP, 1995).

Αξίζει να σημειωθεί ότι με τον καθορισμό των επιπέδων της ΦΙΤΑ τα οφέλη είναι ισόρροπα, τόσο για το δημόσιο τομέα όσο και για τον ιδιωτικό, δεδομένου ότι μακροπρόθεσμα οι στόχοι και των δύο τομέων ταυτίζονται: προστασία των πόρων για το δημόσιο τομέα (πολιτεία) και προστασία της αγοράς (επιχειρηματίες).

2.4.2. Μεθοδολογία Εκτίμησης ΦΙΤΑ

Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στην παρούσα μελέτη, προέκυψε έπειτα από μελέτη της διεθνούς βιβλιογραφίας και αποτελεί μια σύνθεση και παραλλαγή προτεινόμενων μεθοδολογιών. Οι διάφορες μέθοδοι και τεχνικές προσδιορισμού της ΦΙΤΑ, διαμορφώνονται και επιλέγονται ανάλογα με το εξεταζόμενο ή επιδιωκόμενο αντικείμενο και το χωρικό επίπεδο θεώρησης. Ορισμένες από αυτές είναι η Μέθοδος Ανάλυσης Περιεχομένου, η Μέθοδος της Μήτρας Επίτευξης Στόχων, οι Μέθοδοι του Κόστους Ταξιδιού και της Ηδονικής Τιμολόγησης, η Μέθοδος Δελφοί, η μέθοδος της Διαδικασίας της Αναλυτικής Ιεράρχησης, της Πολυκριτήριας Θεωρίας Χρησιμότητας κ.λπ. (Κομίλης και Βαγιονής, 1999). Σύμφωνα με τον Bell (1996) στον Simon et al., (2004), οι πιο συνήθεις μέθοδοι για τον υπολογισμό της ΦΙΤΑ είναι η παρατήρηση και οι συνεντεύξεις.

Σύμφωνα με τη διάκριση της ΦΙΤΑ σε τρεις διαστάσεις / συνιστώσες οι οποίες ανταποκρίνονται στους τρεις πυλώνες της αειφορίας, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω: α) φυσική-περιβαλλοντική, β) κοινωνική και γ) οικονομική, καθορίστηκαν διάφοροι δείκτες που αντιστοιχούν σε κάθε μία από αυτές. Η χρήση δεικτών ως τρόπου αναγνώρισης και καθορισμού των ορίων της ΦΙΤΑ, αποτελεί μια απλή και ευέλικτη προσέγγιση, η οποία μπορεί να είναι αποτελεσματική βραχυπρόθεσμα, καθιστώντας τους διαχειριστές ικανούς να αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις οφειλόμενες σε τουριστική ανάπτυξη (Coccosis and Mexas, 2004). Η επιλογή των δεικτών βασίστηκε στην κρίση των μελετητών, καθώς και στη χρήση της βιβλιογραφίας. Καθοριστικό ρόλο όμως έπαιξε και η διαθεσιμότητα των απαραίτητων στοιχείων/δεδομένων για τον υπολογισμό τους.

Στον υπολογισμό της Αειφόρου Τουριστικής Ανάπτυξης εμπλέκεται η εκτίμηση πολλών δεικτών και παραμέτρων και η βέλτιστη προσέγγιση κρίθηκε ότι είναι η εφαρμογή των τεχνικών Πολυκριτήριας Λήψης Αποφάσεων. Δεδομένου ότι ο σχεδιασμός πολιτικής απαιτεί συνεκτίμηση πολλών παραγόντων, οι τεχνικές αυτές (Multi-criteria Decision Making Techniques-MCDA) αναγνωρίζουν τις βέλτιστες εναλλακτικές για διαχείριση πόρων. Αξίζει να σημειωθεί εδώ, ότι οι μέθοδοι που προωθούν την καλύτερη διαχείριση και λήψη αποφάσεων, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις και προτιμήσεις των χρηστών (στην προκειμένη περίπτωση τουριστών/επισκεπτών) (Herath and Prato, 2006). Η εκτίμηση της επίτευξης ή όχι του επιθυμητού στόχου πρέπει να επανεξετάζεται με επανεκτίμηση των παραμέτρων, δεδομένου ότι σε ορισμένο χρόνο οι παράγοντες αυτοί μπορεί να μεταβληθούν βελτιούμενοι ή επιδεινούμενοι και να μεταβάλουν την παρούσα εκτίμηση.

Για την επιλογή της τελικής πρότασης για κάθε μια από τις υποπεριοχές μελέτης, εφαρμόστηκε από τους μελετητές ένας συνδυασμός της μεθόδου της Πολυκριτήριας Θεωρίας Χρησιμότητας (Multiattribute Utility Theory) και της μεθόδου της Αναλυτικής Ιεράρχησης (Analytical Hierarchy Process – AHP). Η πρώτη αποτελεί μία από τις πλέον κλασικές προσεγγίσεις της Πολυκριτήριας Ανάλυσης (Keeney and Raiffa, 1976) και στοχεύει στην αναπαράσταση ενόε συστήματος αξιών που συνειδητά ή ασυνείδητα ακολουθεί ο αποφασίζων. Η δεύτερη επιτρέπει το συνδυασμό υποκειμενικών κρίσεων με κρίσεις που βασίζονται αποκλειστικά στη λογική. Η «Μέθοδος της Αναλυτικής Ιεράρχησης» προτάθηκε από τον Thomas Saaty του Wharton School of Business. Με τη μέθοδο αυτή οργανώνονται δεδομένα σε μια «ιεραρχική δομή», έτσι ώστε να διευκολύνεται η ορθή λήψη αποφάσεων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ως στόχος τέθηκε η «Αειφορική Ανάπτυξη του Τουρισμού», αντί για κριτήρια τέθηκαν οι συνιστώσες της ΦΙΤΑ, όπως αναλύθηκαν στα προηγούμενα, στη θέση των υποκριτηρίων οι αντίστοιχοι δείκτες (για κάθε δείκτη κάθε συνιστώσας τίθενται τιμές ορίων), ενώ οι εναλλακτικές λύσεις είναι τρεις: α) διατήρηση της υπάρχουσας κατάστασης όσον αφορά την τουριστική ανάπτυξη και /ή βελτίωση των «ασθενών» σημείων, β) δυνατότητα αύξησης της δυναμικότητας της περιοχής και γ) μείωση της τουριστικής ανάπτυξης ή βελτίωση των παραγόντων που φαίνεται ότι μειώνουν την ικανότητα της περιοχής..

1. Εκτίμηση της Φυσικής – οικολογικής ΦΙΤΑ: Συσχετίζεται με την κατάσταση και την κατανάλωση των Φυσικών Πόρων, την κατανάλωση ενέργειας και τη διάθεση των αποβλήτων.

2. Εκτίμηση της Κοινωνικής ΦΙΤΑ: Συσχετίζεται με την ποιότητα της τουριστικής εμπειρίας που αποκομίζουν οι τουρίστες -επισκέπτες. Η ποιότητα της τουριστικής εμπειρίας, καθώς και οι στάσεις/απόψεις των τουριστών – επισκεπτών σχετικά με τον τουριστικό προορισμό, διαπιστώθηκαν από την ανάλυση ερωτηματολογίων τα οποία διανεμήθηκαν σε 1181 συνολικά τουρίστες (έλληνες και αλλοδαπούς) σε περίοδο τουριστικής αιχμής (10-17 Αυγούστου 2009). Η κατανομή του αριθμού των ερωτηματολογίων είχε ως εξής: Δήμος Αργαλαστής: 70, Δήμος Αρτέμιδας: 75, Δήμος Αφετών: 51, Δήμος Ζαγοράς: 77, Δήμος Μηλεών 101, Δήμος Μουρεσίου: 114, Δήμος Πορταριάς: 50, Δήμος Σηπιάδας: 70, Δήμος Σκιάθου: 236, Δήμος Σκοπέλου: 141, Δήμος Αλοννήσου: 109, Κοινότητα Μακρινίτσας: 31, Κοινότητα Κεραμιδίου: 26, Κοινότητα Τρικεριού: 30. Επίσης στην κοινωνική-ψυχολογική ΦΙΤΑ εμπίπτει και η ικανοποίηση του ντόπιου πληθυσμού.

3. Εκτίμηση Οικονομικής ΦΙΤΑ. Αφορά μέτρηση δεικτών που σχετίζονται με τη σταθερότητα ή μη της οικονομίας των περιοχών, το κατά κεφαλή εισόδημα κ.λπ.

3. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

3.1. Οικιστικό Δίκτυο

Πήλιο

Το Όρος Πήλιο καλύπτεται από 11 δήμους (Δ. Αγριάς, Δ. Αργαλαστής, Δ. Αρτέμιδος, Δ. Αφετών, Δ. Ζαγοράς, Δ. Ιωλκού, Δ. Κάρλας, Δ. Μηλεών, Δ. Μουρεσίου, Δ. Πορταριάς, Δ. Σηπιάδος) και 3 Κοινότητες (Κ. Κεραμιδίου, Κ. Μακρινίτσας και Κ. Τρικεριού). Διοικητικά ανήκει εξ ολοκλήρου στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Ο Δ. Αγριάς με έδρα την Αγριά, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας και βρέχεται δυτικά από τον Παγασητικό Κόλπο. Καταλαμβάνει 25,8 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Αγριάς και το δ.δ. Δράκειας.

Ο Δ. Αργαλαστής με έδρα την Αργαλαστή, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας, στο Νότιο Πήλιο. Ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος και Δυτικά από τον Παγασητικό κόλπο. Καταλαμβάνει 75,8 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Αργαλαστής, το δ.δ. Μετοχίου και το δ.δ. Ξινόβρυσης.

Ο Δ. Αρτέμιδας με έδρα τα Άνω Λεχώνια, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας, στις πλαγιές του Πηλίου και δυτικά βρέχεται από τον Παγασητικό Κόλπο. Καταλαμβάνει 28,6 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Άνω Λεχωνίων, το δ.δ. Αγίου Βλασίου, το δ.δ. Αγίου Λαυρεντίου και το δ.δ. Κάτω Λεχωνίων.

Ο Δ. Αφετών με έδρα το Νεοχώρι, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας και εκτείνεται από τον Παγασητικό Κόλπο μέχρι την ανατολική πλευρά προς το Αιγαίο.

Ο Δήμος καταλαμβάνει 81,9 τ.χλμ. και απαρτίζεται από το δ.δ. Νεοχωρίου, το δ.δ. Αφετών, το δ.δ., το δ.δ. Λαμπινούς και το δ.δ. Συκής.

Ο Δ. Ζαγοράς με έδρα τη Ζαγορά, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας, στις πλαγιές του Πηλίου και βρέχεται ανατολικά από το Αιγαίο Πέλαγος. Καταλαμβάνει 96,1 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Ζαγοράς, το δ.δ. Μακρυρράχης και το δ.δ. Πουρίου.

Ο Δ. Ιωλκού με έδρα τον Άνω Βόλο, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας, στις πλαγιές του Πηλίου και βόρεια του Πολεοδομικού Συγκροτήματος του Βόλου. Καταλαμβάνει 2,8 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Άνω Βόλου, το δ.δ. Αγίου Ονουφρίου και το δ.δ. Ανακασιάς.

Ο Δ. Μηλεών με έδρα τις Μηλιές, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας και δυτικά βρέχεται από τον Παγασητικό Κόλπο. Καταλαμβάνει 63,4 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Μηλεών, το δ.δ. Αγίου Γεωργίου Νηλείας, το δ.δ. Βυζίτσης, το δ.δ. Καλών Νερών και το δ.δ. Πινακάτων.

Ο Δ. Μουρεσίου με έδρα την Τσαγκαράδα, βρίσκεται στο βορειανατολικό τμήμα της χερσονήσου που δημιουργείται από το όρος Πήλιο και ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος. Καταλαμβάνει 53,8 τ.χλμ. έκταση, με ελάχιστο υψόμετρο 0 μ. και μέγιστο 1320 μ. Απαρτίζεται από το δ.δ. Τσαγκαράδας, το δ.δ. Αγίου Δημητρίου Πηλίου, το δ.δ. Ανηλίου, το δ.δ. Μουρεσίου και το δ.δ. Ξορυχτίου.

Ο Δ. Πορταριάς με έδρα την Πορταριά, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας, στις πλαγιές του Πηλίου. Καταλαμβάνει 22,9 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Πορταριάς, το δ.δ. Άλλης Μεριάς, το δ.δ. Κατωχωρίου και το δ.δ. Σταγιατών.

Ο Δ. Σηπιάδος με έδρα το Λαύκο, βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Μαγνησίας, στα νότια του Πηλίου. Εκτός από τον Βορρά, προς όλες τις άλλες κατευθύνσεις η περιοχή βρέχεται από θάλασσα (νοτιοανατολικά από το Αιγαίο Πέλαγος και δυτικά από τον Παγασητικό Κόλπο). Καταλαμβάνει 124,1 τ.χλμ. έκταση και απαρτίζεται από το δ.δ. Λαύκου, το δ.δ. Μηλίνης και το δ.δ. Προμυρίου.

Η Κοινότητα Κεραμιδίου (300 μ. μέγιστο υψόμετρο) βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο του Ν. Μαγνησίας, στα όρια μεταξύ Πηλίου και Μαυροβουνίου και καταλαμβάνει 11,1 τ.χμλ.

Η Κοινότητα Μακρυνίτσης είναι ορεινή (850 μ. υψόμετρο) κοινότητα του κεντρικού Πηλίου. Καταλαμβάνει 59,5 τ.χλμ. και είναι διατηρητέος παραδοσιακός οικισμός απολύτου προστασίας (Π.Δ. 11-6-1980 – «Διάταγμα Πηλίου»).

Η Κοινότητα Τρικεριού (280 μ. μέγιστο υψόμετρο) βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της ομώνυμης χερσονήσου, δεξιά της εισόδου του Παγασητικού Κόλπου. Καταλαμβάνει

έκταση 26,9 τ.χλμ. Περιλαμβάνει τόσο ημιορεινούς και παραθαλάσσιους οικισμούς (Παλαιό Τρίκερι, Αγ. Κυριακή) όσο και νησίδες (Τρίκερι κλπ.).

Βόρειες Σποράδες

Η Αλόνησος καταλαμβάνει έκταση 64,5 τ.χλμ. και καλύπτεται από έναν ομώνυμο δήμο, που περιλαμβάνει ένα δημοτικό διαμέρισμα (το δ.δ. Αλοννήσου), στο οποίο υπάγονται και τα γύρω νησιά και νησίδες.

Η Σκιάθος καταλαμβάνει έκταση 48 τ.χλμ. και καλύπτεται από έναν ομώνυμο δήμο, που περιλαμβάνει ένα δημοτικό διαμέρισμα (το δ.δ. Σκιάθου), στο οποίο υπάγονται και οι γύρω νησίδες.

Η Σκόπελος καταλαμβάνει έκταση 96 τ.χλμ. και καλύπτεται από έναν ομώνυμο δήμο, που περιλαμβάνει τρία δημοτικά διαμερίσματα (το δ.δ. Σκοπέλου, το δ.δ. Γλώσσας και το δ.δ. Κλήματος).

Γενικότερα, στο Πήλιο και τις Βόρειες Σποράδες παρουσιάζεται έντονη οικιστική ανάπτυξη β' κατοικίας, ενώ η έντονη τουριστική ανάπτυξη στα παράλια του Παγασητικού Κόλπου, όπου ασκείται έντονη πίεση λόγω του μαζικού τουρισμού, έχει επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον. Στον Πίνακα 3.1 παρουσιάζονται οι κύριες και δευτερεύουσες/εξοχικές κατοικίες στο Πήλιο για το έτος 2001 σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ. Από τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνουμε ότι για το σύνολο της περιοχής μελέτης το 51% του συνόλου των κατοικιών αποτελούν μόνιμες/κύριες εστίες, ενώ το 49% εξοχικές. Παρατηρούμε ότι οι περισσότερες κατοικίες στο σύνολο συγκεντρώνονται στο Δ. Σκοπέλου (11,5%), το Δ. Σκιάθου (10,1%) και το Δ. Μηλεών (8,8%), ενώ η μειοψηφία αυτών βρίσκεται στις Κοινότητες Κεραμιδίου (1,8%) και Μακρυνίτης (2,1%).

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ποσοστά δευτερευουσών/εξοχικών κατοικιών που συγκεντρώνονται στο Πήλιο και τις Βόρειες Σποράδες. Δεδομένου ότι στο σύνολο του Ν. Μαγνησίας το ποσοστό δευτερεύουσας/εξοχικής κατοικίας ανέρχεται στα 28,6%, μόνο δύο δήμοι (Δ. Αγριάς και Δ. Ιωλκού) συγκεντρώνουν ποσοστό δευτερεύουσας κατοικίας κάτω από αυτό το ποσοστό, εφόσον λειτουργούν σαν περιοχές-δορυφόροι για το Π.Σ. Βόλου. Το μεγαλύτερο ποσοστό δευτερεύουσας κατοικίας συναντάται στις Κοινότητες Κεραμιδίου (64%) και Μακρυνίτης (60,2%) και στους δήμους Μουρесьίου (63%) και Αλοννήσου (60,1%).

Για το Πήλιο, το ποσοστό κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας είναι 51,1% και 48,9% αντίστοιχα, ενώ για τις Βόρειες Σποράδες είναι 50,6% και 49,4% αντίστοιχα. Επομένως, στις δύο επιμέρους χωρικές ενότητες παρατηρείται ομοιομορφία ως προς την αναλογία κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας.

Πίνακας 3.1. Κύριες και δευτερεύουσες/εξοχικές κατοικίες ανά δήμο/κοινότητα, 2001

	ΚΥΡΙΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ/ ΕΞΟΧΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	75.001	30.064	105.065
Σύνολο Πηλίου	12.774	12.210	24.984
Δ.ΑΓΡΙΑΣ	1.889	490	2.379
Δ.ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	828	1.249	2.077
Δ.ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	1.595	1.315	2.910
Δ.ΑΦΕΤΩΝ	752	933	1.685
Δ.ΖΑΓΟΡΑΣ	1.342	934	2.276
Δ.ΙΩΛΚΟΥ	701	270	971
Δ.ΜΗΛΕΩΝ	1.150	1.969	3.119
Δ.ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	1.057	1.437	2.494
Δ.ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	734	675	1.409
Δ.ΣΗΠΙΑΔΟΣ	976	1.343	2.319
Κ.ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	229	407	636
Κ.ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ	291	440	731
Κ.ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	678	517	1.195
Σύνολο Βορείων Σποράδων	4.809	4.697	9.506
Δ.ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	971	914	1.885
Δ.ΣΚΙΑΘΟΥ	2.038	1.526	3.564
Δ.ΣΚΟΠΕΛΟΥ	1.800	2.257	4.057
ΣΥΝΟΛΟ	17.583	16.907	34.490

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Απογραφή 2001), Ιδία επεξεργασία

3.2. Γεωγραφικά και Μορφολογικά Στοιχεία

Πήλιο

Το Πήλιο (μέγιστο υψόμετρο 1624 μ., Ξεφόρτι ή Πουριανός Σταυρός) θεωρείται νότια προέκταση του Μαυροβουνίου και βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Νομού Μαγνησίας. Εκτείνεται με κατεύθυνση βορειοδυτική προς νοτιοανατολική σχηματίζοντας μίας λωρίδα γης που διαχωρίζει τον Παγασητικό κόλπο από το Αιγαίο. Στο άκρο της χερσονήσου της Μαγνησίας βρίσκεται το όρος Τισσαίο (644 μ. μέγιστο υψόμετρο), το οποίο θεωρείται νότια απόληξη του Πηλίου.

Το Πήλιο έχει έντονο ανάγλυφο και η μορφολογία του χαρακτηρίζεται και από τη γειτνίασή του με το Αιγαίο. Η ανατολική και νότια πλευρά του προς το Αιγαίο (Τισσαίο όρος) είναι απόκρημνη και σε αρκετά σημεία δύσβατη (κυρίως στο νοτιοανατολικό τμήμα) σχηματίζοντας μία κακοτράχαλη και αλίμενη ακτογραμμή με απότομα βράχια, ενώ η δυτική κατεβαίνει πολύ πιο ομαλά προς το εσωτερικό της Μαγνησίας και του Παγασητικού Κόλπου σχηματίζοντας μικρά λιμανάκια. Το υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής μελέτης δεν είναι ιδιαίτερα πλούσιο και χαρακτηρίζεται από την απουσία μεγάλων ποταμών, ενώ διαρρέετε από χειμάρρους, που κατέρχονται απευθείας στη θάλασσα, δημιουργώντας μικρούς καταρράκτες σε αρκετά σημεία. Τα παράλια στο Αιγαίο σχηματίζουν πολλούς κολπίσκους και όρμους. Οι βραχώδεις ακτές, συχνά κρημνώδεις και με θαλάσσια σπήλαια, εναλλάσσονται με τις αμμώδεις παραλίες.

Το επιφανειακό υδρογραφικό δίκτυο του Πηλίου αποστραγγίζει λεκάνες απορροής με έκταση περίπου 1.506 τ.χλμ. και μέγιστο υψόμετρο 1.529 μ. και παρουσιάζει ιδιαίτερη πυκνότητα. Ιδιαίτερη είναι και η υδρολογική φύση του Πηλίου, καθώς οι ανατολικές

πλαγιές δέχονται πολύ μεγάλα ποσά βροχής και χιονιού, που ξεπερνάνε κατά πολύ τη μέση τιμή της πεδινής Θεσσαλίας. Παρότι το 70% των πετρωμάτων του Πηλίου είναι σχιστολιθικά – που δεν θα επέτρεπαν τη δημιουργία σημαντικών υπόγειων πηγών – τα μεγάλα ρήγματα που υπάρχουν στην περιοχή, έχουν δημιουργήσει αξιόλογες πηγές (π.χ. Καλιακούδα, Λαγωνίκα), από τις οποίες υδροδοτούνται όλα τα δημοτικά διαμερίσματα εντός της περιοχής του Πηλίου. Στο Πήλιο δεν υπάρχουν ποτάμια με σταθερή ροή, αλλά μεγάλες ρεματιές (π.χ. Λαγωνίκα, Βρύχωνας, Καλιακούδα, Φελούκα) με μεγάλη ροή κατά τους χειμερινούς και ανοιξιάτικους μήνες, καθώς επίσης και πολλά μικρά ρέματα.

Αλόνησος

Η Αλόνησος είναι το τρίτο μεγαλύτερο νησί των Βορείων Σποράδων και βρίσκεται 2 ναυτικά μίλια ανατολικά της Σκοπέλου, από την οποία χωρίζεται με τον διάυλο της Αλοννήσου, 35 ναυτικά μίλια βόρεια της Εύβοιας και 65 ναυτικά μίλια από το Βόλο. Έχει επιμήκες σχήμα με νοτιοδυτική-βορειοανατολική διεύθυνση, μήκος 19,5 χλμ. και πλάτος από 2,8 έως 4,5 χλμ. Το έδαφος του νησιού είναι κυρίως ορεινό στα βόρεια, με ψηλότερη κορυφή το Κουβούλι (476 μ.) προς τα βορειοδυτικά, ενώ στα νότια είναι πεδινό, όπου και βρίσκονται οι οικισμοί.

Σε μικρή απόσταση από τις ανατολικές ακτές της Αλοννήσου βρίσκεται η νησίδα Περιστέρα, ενώ δίπλα υπάρχει και μία μικρότερη νησίδα, η Λεχούσα. Στα βορειοδυτικά του νησιού βρίσκονται οι νησίδες Κυρά Παναγιά, Γιούρα, Πιπέρι και Ψαθούρα και στα ανατολικά η νησίδα Σκάντζουρα. Εκτός από τα παραπάνω μικρά νησιά, που αναφέρονται συνολικά με την ονομασία Ερημόνησα, υπάρχουν και περισσότερες από 20 βραχονησίδες.

Η μορφολογία του εδάφους χαρακτηρίζεται από το ομαλό ανάγλυφο με μικρές κοιλάδες και ομαλές παραλίες στα ανατολικά. Η ακτογραμμή του νησιού έχει μήκος 66,7 χμλ. και χαρακτηρίζεται από απότομους βράχους και θαλάσσιες σπηλιές. Οι δυτικές ακτές είναι πιο απόκρημνες και δυσπρόσιτες, ενώ στα νότια και ανατολικά οι πλαγιές των βουνών κατέρχονται πιο ομαλά προς τη θάλασσα, σχηματίζοντας πλήθος παραλιών. Η μεγαλύτερη έκταση είναι βοσκότοποι ενώ αρκετά μεγάλο ποσοστό εδαφών καταλαμβάνουν τα δάση περίπου το 40%. Η Αλόνησος είναι από τα πλουσιότερα σε υδατικούς πόρους νησιά του Αιγαίου.

Σκιάθος

Η Σκιάθος είναι το δυτικότερο νησί του συμπλέγματος των Βορείων Σποράδων και βρίσκεται 2,2 ναυτικά μίλια ανατολικά της χερσονήσου της Μαγνησίας, 3,6 ναυτικά μίλια δυτικά της Σκοπέλου, 7 ναυτικά μίλια βορειοανατολικά του ακρωτηρίου Αρτεμίσιο της Ευβοίας και 158 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά. Έχει επιμήκες ακανόνιστο σχήμα με

διεύθυνση νοτιοδυτική-βορειοανατολική, μήκος 11 χλμ, μέγιστο πλάτος 6 χλμ. στο βόρειο τμήμα και μήκος ακτογραμμής 44 χλμ. Το νησί χωρίζεται από την χερσόνησο της Μαγνησίας με τον διάυλο της Σκιάθου, στον οποίο υπάρχουν επικίνδυνοι για τη ναυσιπλοΐα ύφαλοι. Στα ανατολικά, το νησί χωρίζεται από τη Σκόπελο με τον διάυλο της Σκοπέλου.

Το έδαφος του νησιού είναι ημιορεινό, ιδιαίτερα στο βορειοανατολικό τμήμα, όπου βρίσκεται και η ψηλότερη κορυφή, ο Σταυρός (433 μ.). Η Σκιάθος διαθέτει άφθονα τρεχούμενα νερά. Οι βόρειες ακτές της Σκιάθου είναι σχετικά απόκρημνες, με βραχώδεις και απομονωμένες παραλίες, ενώ οι νότιες είναι πιο ομαλές, σχηματίζοντας πολυάριθμους όρμους και αμμώδεις παραλίες.

Σκόπελος

Η Σκόπελος βρίσκεται 3,6 ναυτικά μίλια ανατολικά της Σκιάθου και 2 ναυτικά μίλια δυτικά της Αλοννήσου. Καταλαμβάνει έκταση 96 τ.χλμ. αποτελώντας το δεύτερο μεγαλύτερο νησί των Βορείων Σποράδων. Το σχήμα της είναι επιμήκες με βοριοδυτική-νοτιοανατολική διεύθυνση, μήκος 19 χλμ., μέγιστο πλάτος 13 χλμ. στο νοτιοανατολικό άκρο και ελάχιστο πλάτος 2 χλμ. στο βορειοδυτικό άκρο, ενώ το μήκος της ακτογραμμής της είναι 67 χλμ.

Το έδαφος του νησιού είναι ημιορεινό, διατρέχεται από δύο οροσειρές, ενώ το υψηλότερο σημείο της βρίσκεται στα 680 μ. Οι ακτές της Σκοπέλου είναι κατά κύριο λόγο απότομες και βραχώδεις, ωστόσο σε ορισμένα σημεία σχηματίζουν παραλίες. Γενικά είναι αλίμενες και μόνο τέσσερις όρμοι συναντώνται κατά μήκος τους (όρμοι Σκοπέλου, Γλύστρας, Πανόρμου και Αγώντα).

3.3. Φυσικό Περιβάλλον Πηλίου και Β. Σποράδων

Πήλιο

Το Πήλιο χαρακτηρίζεται από έντονο ανάγλυφο και η μορφολογία του χαρακτηρίζεται από τη γειτνίασή του με το Αιγαίο. Το τοπίο εμφανίζει σημαντική ποικιλομορφία (καλλιέργειες, φρυγανότοποι, θαμνώνες, δάση, παράκτιες περιοχές, οικισμοί, χείμαρροι). Τα πετρώματα στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής είναι μαρμαρυγιακοί σχιστόλιθοι, φυλλίτες και γνεύσιοι καθώς και μάρμαρα, ενώ σποραδικά εμφανίζονται ασβεστολιθικά πετρώματα και φλύσχης.

Όσον αφορά στα εδάφη, στο Πήλιο επικρατούν οι ερυθρές, μελανόφαιες και φαιές ρετζίνες, τα ποτζολικά και δασικά εδάφη, τα οποία είναι πλούσια σε οργανικές ουσίες.

Το επιφανειακό υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής αποστραγγίζει λεκάνες απορροής με έκταση περίπου 1.506km² με μέγιστο υψόμετρο 1.529m, παρουσιάζει ιδιαίτερη

πυκνότητα, ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία των υδατορευμάτων δεν είναι συνεχούς ροής και παρουσιάζει έντονα φαινόμενα χειμαρρικότητας.

Όσον αφορά στο κλίμα, στο Α. Πήλιο είναι υγρό, στο ΝΑ και Β. ύφυγρο και στο ΝΔ ημίξηρο. (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005)

Χλωρίδα

Η χλωρίδα των δασικών περιοχών και των καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι κατά κύριο λόγο κοινή για την ορεινή Κεντρική Ελλάδα.

Όσον αφορά τις δασικές εκτάσεις απαντώνται οι παρακάτω ζώνες δασικής βλάστησης κατά Ντάφη (1989), (Βαβίζος κ.ά., 1996, Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου, Α.Ν.Ε.Μ, 2002, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005).

Α) Queretalia ilicis (Ευμεσογειακή ζώνη) με υποζώνες Quercion ilicis και Oleo-ceratonion ενώ το μεγαλύτερο μέρος της καλύπτεται από αροτραίες καλλιέργειες στα χαμηλά υψόμετρα και δενδρώδεις καλλιέργειες (ελιά) ψηλότερα.

Β) Quercetalia pubescentis (Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης) με υποζώνες Ostryo-carpinion και Quercion confertae

Γ) Fagetalia (Ζώνη δασών οξυάς, ελάτης και παραμεσογείων κωνοφόρων)

Κυριαρχούντα είδη: Δασική οξυά (*Fagus silvatica*) και μεμονωμένα άτομα υβριδογενούς ελάτης (*Abies hybridogenus*) στο Πήλιο και κυρίως *Abies cephalonica* στην Όθρυ και *Abies borisii* Regis μόνο στην περιοχή Άγιος Ιωάννης.

Δ) Αζωνικές διαπλάσεις, οι οποίες αποτελούν κυρίως παρόχθια βλάστηση.

Πανίδα

Τα σπονδυλωτά αντιπροσωπεύονται από μεγάλη ποικιλία πουλιών (σποροφάγα, εντομοφάγα, παμφάγα, ημερόβια και νυχτόβια αρπακτικά) και θηλαστικά (χειρόπτερα, εντομοφάγα, φυτοφάγα, τρωκτικά και μικρά σαρκοφάγα). Υπάρχουν πολλά είδη τρωκτικών και αμφιβίων και αξίζει να σημειωθεί η ύπαρξη αρκετών μεταναστευτικών ειδών σε όλο τον ορεινό όγκο του Πηλίου.

Ειδικότερα, απαντώνται όσον αφορά στα θηλαστικά: Λύκος (*Canis lupus*)-τρωτό, Αλεπού (*Vulpes vulpes*)-τρωτό, Σκαντζόχοιρος (*Erinaceus concolor*), Τυφλοπόντικας, Λαγός *Lepus europeus*), Μαυροποντικός (*Rattus rattus*), Πετροκούναβο (*Martes foina*), Ασβός (*Meles meles*), Νυφίτσα (*Mustela nivalis*), Αγριογούρουνο (*Sus scrofa*), Ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*)-τρωτό, Νυχτερίδες, Βίδρα (*Lutra lutra*)-τρωτό, Σκίουρος (*Sciurus vulgaris*). Όσον αφορά στα ερπετά και τα αμφίβια, απαντώνται τρία είδη Φρύνου (Φρύνος ο κοινός, Χωματοφρύνος, Πρασινόφρύνος), Γραικοχελώνα, Ονυχοχελώνα, τρία είδη Βατράχου, τέσσερα είδη σαύρας, και φίδια Δενδρογαλιά, Τυφλίτης, Σαΐτα, Οχιά και δύο είδη Νερόφιδου.

Η ορνιθοπανίδα που παρατηρείται στο Πήλιο, αλλά και σε όλη τη χερσαία Μαγνησία είναι ιδιαίτερα πλούσια

Προστατευόμενες περιοχές και καθεστώς προστασίας

Στην υπό μελέτη περιοχή, έχουν χαρακτηρισθεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) οι παρακάτω περιοχές: Άγιος Βλάσιος και Άγιος Γεώργιος Πηλίου (ΑΤ3011031), Δράκεια και Άγιος Λαυρέντιος Πηλίου (ΑΤ3012039), Ζαγορά (ΑΤ3012041), Μακρινίτσα και Πορταριά Πηλίου (ΑΤ3012040), Μηλιές-Βυζίτσα- Πινακάτες Πηλίου (ΑΤ3011086) και Τσαγκαράδα-Μούρεσι-Κισσός-Ανήλιο Πηλίου (ΑΤ3011020) (ΦΙΛΟΤΗΣ-Τράπεζα Στοιχείων για την Ελληνική Φύση).

Στην περιοχή του Πηλίου υπάρχουν τέσσερα καταφύγια άγριας ζωής (Κυνηγετική Ομοσπονδία Θεσσαλίας και νήσων Σποράδων, 2003, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005): 1) Σαρακηνός –Καλιακούδα: Κοινότητα Μακρινίτσας, έκταση 27.500 στρ., 2) Άγιος Δημήτριος-Ίταμο: Περιοχή Δήμων Μηλεών-Αφετών-Μουρεσίου, έκταση 10.640 στρ. 3) Ι.Μ. Φλαμουρίου: Δήμος Κάρλας (Δ.Δ. Κεραμιδίου), έκταση 18.000 στρ., 4) Δάσος Παλιάς Μιτζέλας: Δήμος Ζαγοράς (Δ.Δ. Πουρίου), έκταση 24.000 στρ.

Δίκτυο Φύση 2000

Η Οδηγία 92/43 Ε.Ο.Κ. «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας», θεσπίστηκε με σκοπό την προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας της Ευρώπης. Ως βασικό εργαλείο για την επίτευξη αυτού του σκοπού, επελέγη η δημιουργία της συνεκτικού οικολογικού δικτύου ειδικών ζωνών, επονομαζόμενο «Natura 2000». Το δίκτυο αποτελείται από της Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (Ε.Ζ.Δ.- SCI), οι οποίες ορίζονται βάσει της διαδικασίας που περιγράφεται στο κείμενο της Οδηγίας, καθώς και τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π- SPAs), που ορίζονται σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ για τη διατήρηση των άγριων πτηνών (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005, Christopoulou *et al.*, 2008). Κάθε κράτος οφείλει να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 92/43, κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά ώστε να αποτρέπεται η υποβάθμιση των παραπάνω περιοχών. Οι τύποι οικοτόπων και τα είδη προτεραιότητας προστατεύονται και η διατήρησή τους θα πρέπει να διασφαλίζεται κατά τη χωροθέτηση και έγκριση περιβαλλοντικών όρων για κάθε νέο έργο ή δραστηριότητα μέσα στις περιοχές αυτές με βάση την ΚΥΑ 69269/5387/1990.

Η περιοχή «Όρος Πήλιο και παράκτια θαλάσσια ζώνη» (GR1430001), έκτασης 31112,17 Ηα, έχει συμπεριληφθεί στο παραπάνω Δίκτυο, ως ΕΖΔ και περιλαμβάνει 19 τύπους οικοτόπων, οι οποίοι περιλαμβάνουν θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές, περιοχές εσωτερικών υδάτων και δάση. Το τμήμα του όρους του Πηλίου που έχει συμπεριληφθεί

στον Εθνικό κατάλογο του Δικτύου «ΦΥΣΗ 2000» αφορά μία περιοχή του δημοτικού διαμερίσματος Δράκειας του Δήμου Αγριάς, μία περιοχή του δημοτικού διαμερίσματος Αγίου Λαυρεντίου του Δήμου Αρτέμιδος, ένα τμήμα του Δήμου Αφετών, ολόκληρη την περιοχή του Δήμου Ζαγοράς, το μεγαλύτερο τμήμα του δήμου Μηλεών, ολόκληρη την περιοχή του Δήμου Μουρεσίου, μία περιοχή του Δήμου Πορταριάς, ένα τμήμα εκτός οικισμού της Κοινότητας Μακρυνίτσας και ένα τμήμα της κοινότητας Κεραμιδίου.

Η ποιότητα και η σημασία της περιοχής του Πηλίου καθορίζονται από οικολογικές, οικονομικές, ιστορικές και αισθητικές παραμέτρους. Η οικολογική του αξία έγκειται στην ποικιλία βιοτόπων με καλή έως άριστη δομή και κατάσταση διατήρησης που υποστηρίζουν πλούσιες σε είδη κοινωνίες. Η περιοχή συνδυάζει την πυκνή δασική βλάστηση –φυλλοβόλα και παραποτάμια δάση- και την αναπτυγμένη μακία βλάστηση καθώς και της παράκτιους και θαλάσσιους βιότοπους του Αιγαίου.

Οι τύποι οικοτόπων που έχουν καταγραφεί είναι 19: Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλασσινό νερό μικρού βάθους, εκτάσεις θαλάσσιου βυθού με βλάστηση (Ποσειδώνειες), Ύφαλοι, Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμπώτιδας, απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο (με ενδημικά *Limonium spp.*), οι ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή: *Paspalo-Agrostidion* με πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από *Salix* και *Populus alba* κατά μήκος των ακτών της, ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή, διαπλάσεις με *Juniperus communis* σε ασβεστούχους χερσότοπους ή λειμώνες, συστάδες δάφνης, χαμηλές διαπλάσεις με *Euphorbia* κοντά σε απόκρημνες βραχώδεις ακτές, διάσπαρτοι υποβαθμισμένοι πουρναρότοποι, φρύγανα, δάση σκληροφύλλων, θαλάσσια σπήλαια εξολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας, δάση οξυάς (*Fagus moesiaca*), δάση καστανιάς, δάση δρυός (*Quercus frainetto*), δάση πλατάνου (*Platanion orientalis*), Δάση αριάς (*Quercus ilex*).

Η χλωρίδα του Πηλίου είναι πλούσια σε κοινά είδη, αλλά συμπεριλαμβάνει και ενδημικά και σπάνια είδη. Παρόμοια και η πανίδα της περιοχής είναι ενδιαφέρουσα. Έχουν καταγραφεί πολλά είδη ασπόνδυλων, μεταξύ αυτών ενδημικά και σπάνια είδη, της τα *Lucanus cervus* και *Cordulegaster heros*. Επιπλέον η περιοχή φιλοξενεί σπάνια και προστατευόμενα είδη αμφιβίων και ερπετών. Τέλος, τα θαλάσσια σπήλαια στο Αιγαίο αποτελούν καταφύγια και τόπο αναπαραγωγής για τη Μεσογειακή φώκια (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005).

Επίσης, στο Δίκτυο «Φύση 2000», ανήκει το Όρος Μαυροβούνι (GR1420000), έκτασης 36454 Ha, ως Ζ.Ε.Π. Εκτείνεται μεταξύ της Όσσας και του Πηλίου και ανήκει στους νομούς Λάρισας και Μαγνησίας. Το κατώτερο τμήμα κυριαρχείται από αειφύλλα πλατύφυλλα, ενώ περιλαμβάνει επίσης φαράγγια, βραχώδεις σχηματισμούς, ποολίβαδα,

φρύγανα και καλλιεργημένες εκτάσεις. Οι όχθες των αρκετών ρεμάτων, καλύπτονται από πλατάνια, σκλήθρα και ιτιές. Διαθέτει ποικιλία οικοτόπων, πουλιών και κυρίως αρπακτικών.

Υγρότοποι

Σύμφωνα με το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ, 1993), σε ολόκληρη την Ελλάδα καταγράφηκαν 378 υγρότοποι, συνολικής έκτασης 2 εκατ. στρεμμάτων. Στο Πήλιο οι καταγραφέντες υγρότοποι φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

A/A	ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
1	Ρέμα Ζερβόχια	Έλος	Νεοχώρι
2	Ρέμα Ποτόκι	Έλος	Μηλιές
3	Ρέμα Κάτω Λεχωνίων	Έλος, ρέμα	Κάτω Λεχώνια

Βόρειες Σποράδες

Στο σύμπλεγμα Β. Σποράδες, ανήκουν τα νησιά Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος, καθώς και οι νησίδες και βραχονησίδες Περιστερά, Αδελφοί, Κυρά Παναγιά, Γιούρα, Σκάτζουρα, Πιπέρι και Ψαθούρα, οι οποίες είναι ακατοίκητες.

Χαρακτηρίζονται από πολυπλοκότητα μορφολογικών στοιχείων, τα οποία μεταβάλλονται έντονα. Τα υψηλότερα σημεία της Αλονήσου είναι οι κορυφές Κουβούλι (476 μ.) και Γελαδιάς (456 μ.), της Σκοπέλου το όρος Δέλφι (662 μ.) και Παλούκι (566 μ.) και της Σκιάθου η κορυφή του ασβεστολιθικού λόφου Καραφιλτσανάκα (436 μ.). Ιδιαίτερο στοιχείο της μορφολογίας των νησιών είναι η ύπαρξη σπηλαίων, που οφείλονται στην επικράτηση των ασβεστολιθικών πετρωμάτων, που διακρίνονται σε χερσαία, παραθαλάσσια και υποβρύχια. Αξιοσημείωτη είναι η ύπαρξη σκοπέλων και πολλών υφάλων, καθώς και άλλων βαθύτερων ανυψώσεων του βυθού, ενώ το βάθος του νερού γύρω είναι σημαντικό. (ΥΠΕΧΩΔΕ, 1996, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005).

Χλωρίδα

Η χλωριδική σύνθεση των νησιών είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και με μεγάλη ποικιλία, εξαιτίας των διαφορετικών μικροκλιματικών τύπων που δημιουργούνται.

Στην περιοχή απαντούν οι κύριοι τύποι Μεσογειακών Οικοσυστημάτων (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2002), όπως:

- Μεσογειακά Δάση Κωνοφόρων με αντιπροσωπευτικά τα είδη *Pinus halepensis* (χαλέπιος πεύκη) με ευρεία εξάπλωση, *P. pinea* (κουκουναριά) με περιορισμένη εξάπλωση και *Juniperus sp.* (κέδρος) που απαντά κυρίως στα Γιούρα.
- Μακκί με σχίνους, πουρνάρια και άλλους δενδρώδεις θάμνους και

- Φρύγανα, χαμηλοί θάμνοι, πόες, αγριολούλουδα

Η δασική βλάστηση που περιλαμβάνει τα δάση κωνοφόρων και τα μακκί, καλύπτει τα 68,8% της συνολικής έκτασης των νησιών.

Σύμφωνα με την Οικονομίδου στο ΥΠΕΧΩΔΕ (1984), στις Β. Σποράδες αναφέρονται 800 περίπου είδη χλωρίδας, ενώ κάποια από αυτά είναι ενδημικά (*Campanula sciathea*, *Campanula scopelia*, *Campanula sporadum*, *Inula candida*, *Aubrietta thessala*). Επίσης υπάρχει πλούσια χασμοφυτική βλάστηση που περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη, όπως π.χ. *Avenula cycladum*, *Erysimum senoneri* ssp. *Senoneri*, *Evax contracta*, *Filago aegaea* ssp. *Aristata*, *Ficus carica* και *Malcolmia flexuosa* ssp. *naxensis*. Το υβρίδιο *Arbutus unedo* X *Arbutus adrachne* απαντά μόνο στην Κυρα-Παναγιά. Οι υδροβιότοποι της Ψαθούρας είναι σημαντικοί λόγω της παρουσίας των σπάνιων για την Ελλάδα φυτών *Pilularia minuta* (εύτρωτο-προστατεύεται από τη Σύμβαση της Βέρνης), *Callitriche brutia*, *Ranunculus baudotii*, *Lythrum boristhenicum*, *Aphanes minutiflora*, *Pancreatium maritimum*. Το τελευταίο είναι μεσογειακό είδος των αμμοθινών με πληθυσμούς που εμφανίζουν πτωτική τάση λόγω καταστροφής του ενδιαιτημάτός τους κυρίως εξαιτίας τουριστικών δραστηριοτήτων.

Πανίδα

Όσον αφορά την πανίδα, στην περιοχή υπάρχουν αρκετά είδη θηλαστικών μεταξύ των οποίων το κουνάβι (*Martes foina*), από τα χειρόπτερα η νανονυχτερίδα (*Pipistrellus pipistrellus*) και ο Μεσορινολόφος (*Phinolophus euryale*), που έχουν χαρακτηριστεί ως κινδυνεύοντα είδη. Στο νησί Γιούρα υπάρχει το ενδημικό υποείδος αγριοκάτσικου (*Carpa aegagrus* ssp. *dorcas*) (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2002).

Η περιοχή όπως είναι γνωστό αποτελεί ένα από τα τελευταία σημαντικά καταφύγια στον κόσμο για την Μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*, αλλά και είναι ιδιαίτερα σημαντική σε εθνικό, αλλά και σε διεθνές επίπεδο λόγω της διατήρησης δύο ομάδων ορνιθοπανίδας, των αρπακτικών και των θαλασσοπουλιών.

Ένας μεγάλος αριθμός των ειδών ορνιθοπανίδας που έχουν χαρακτηριστεί ως σπάνια, τρωτά και απειλούμενα έχουν καταγραφεί στα νησιά του Ε.Θ.Π.Β.Σ. Τα περισσότερα σημαντικά είδη που χαρακτηρίζουν την περιοχή των Βορείων Σποράδων σαν Σημαντική Περιοχή για τα πουλιά της Ελλάδας (IBA) είναι (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2002):

- Αιγαιόγλαρος *Larus auduini*, με πολλές δεκάδες ζευγάρια στην περιοχή
- Αρτέμης *Calonectris diomedeae*, με πιθανά εκατοντάδες ζευγάρια στην περιοχή
- Θαλασσοκόρακας *Phalacrocorax aristotelis*, με μερικές δεκάδες ζευγάρια
- Μύχος *Puffinus yelcuana*, με μερικές δεκάδες ζευγάρια
- Μαυροπετρίτης *Falco eleonora*, με αρκετές εκατοντάδες ζευγάρια

- Σπιζαετός *Hieraetus fasciatus*, με πιθανά 1-2 ζευγάρια
- Ο Πετρίτης *Falco peregrinus*, με αρκετά ζευγάρια.

Η ερπετοπανίδα των Β. Σποράδων, αν και θεωρείται ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα (ως νησιωτική), δεν έχει μελετηθεί επαρκώς. Από τις μέχρι σήμερα παρατηρήσεις, πρέπει να σημειωθεί η παρουσία του Λαφίτη (*Elaphe quatuorlineata*) και του Σπιτόφιδου (*Elaphe situla*). Έχουν καταγραφεί επίσης και άλλα είδη φιδιών, όπως *Vipera ammodytes* (οχιά), *Malpolon monspessulanus* (Κοιλοπέλης), αλλά και είδη σαύρας, όπως *Ablepharus kitaibelii* (Αβλέφαρος), *Lacerta trilineata* (Τρανόσαυρα), *Podarcis erhardii* (Αιγαιόσαυρα), *Coluber caspius* (Ζαμενής), *Cyrtodactylus kotschy* (Κυρτοδάκτυλος), *Hemidactylus turcicus* (Σαμανίδι, Ημιδάκτυλος).

Στην ξηρά έχουν παρατηρηθεί χελώνες των ειδών *Testudo marginata* (Κρασπεδοχελώνα) και *Testudo graeca* (Ελληνική Χελώνα). Από τα αμφίβια, η παρουσία του βατράχου *Rana ridibunda* (Λιμνοβάτραχος) και του δενδροβάτραχου *Hyla arborea* στα υγροτοπικά ενδιαιτήματα των νησιών θεωρείται σημαντική.

Επίσης ιδιαίτερα σημαντική είναι η ασπόνδυλη πανίδα η οποία περιλαμβάνει αρκετά ενδημικά είδη κυρίως ισοπόδων. Στα Σκάντζουρα έχει καταγραφεί ένα νέο είδος θυσανόπτερου (*Scirtothrips dignus*) και για πρώτη φορά στην Ελλάδα το είδος *Scirtothrips magniferae* (ΥΠΕΧΩΔΕ, 2002).

Προστατευόμενες Περιοχές

Ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), έχουν χαρακτηριστεί οι περιοχές Αγνώντας-Λιμνονάρι Σκοπέλου (ΑΤ5011125), Βράχος Μονής Αγίου Ιωάννη Σκοπέλου (ΑΤ5011054), Όρμος Κουκουναριές Σκιάθου (ΑΤ5080113), Πάνορμος-Μηλιά-Χόβολο Σκοπέλου (ΑΤ5011127), Στάφυλος Σκοπέλου (ΑΤ5011126) και Περιοχή Ι.Μ. Ευαγγελιστρίας Σκιάθου (ΑΤ5011124) (ΦΙΛΟΤΗΣ-Τράπεζα Στοιχείων για την Ελληνική Φύση).

Περιοχές «Φύση 2000»

Στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Β. Σποράδων δύο (2) περιοχές έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο «Φύση 2000»:

1. Σκιάθος-Κουκουναριές και ευρύτερη θαλάσσια περιοχή (GR 1430003), ως Ε.Ζ.Δ. Σύμφωνα με το Ν. 1650/86, η περιοχή, έχει χαρακτηριστεί αισθητικό δάσος και σε διεθνές επίπεδο καλύπτεται από τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (1975), που προβλέπει την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση και τη δημιουργία Περιοχών Ειδικής Προστασίας με θαλάσσια και παράκτια είδη και οικοτόπους στη Μεσόγειο. Επίσης είναι χαρακτηρισμένη ως βιότοπος Corine.

Η υπό καθεστώς προστασίας περιοχή καταλαμβάνει 320 στρέμματα, βρίσκεται στο νότιο τμήμα του νησιού και περιλαμβάνει: α) μικτό δάσος χαλεπίου πεύκης (*Pinus halepensis*) και κουκουναριάς (*Pinus pinea*), έκτασης 145 στρ., το οποίο μέσω δευτερογενούς διαδοχής αντικατέστησε βλάστηση κυριαρχούμενη από αριά (*Quercus ilex*), καθώς και έναν υπόροφο σκληρόφυλλων θάμνων που εκτείνεται μέχρι την ακτογραμμή, β) τη λίμνη Στροφυλιά (επιφ. 95 στρ.), γ) θαλάσσια ζώνη, που καλύπτει σε έκταση τη μισή περιοχή και φθάνει μέχρι την ισοβαθή των 20 μ. (Ντάφης κ.ά., 1997).

Οι τύποι οικοτόπων που απαντώνται είναι δεκατρείς: Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από νερό μικρού βάθους, Ποσειδώνειες, Λιμνοθάλασσες, Μονοετής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών, Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*), Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες, Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες, Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria*, Εκτάσεις θινών με *Malcolimietalia*, Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων (*Cisto-Lavenduletalia*), Θίνες με δάση από *Pinus pinea*, Δάση με *Q.ilex*, Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου.

Για την προστασία της περιοχής, απαγορεύονται όλες οι δραστηριότητες εκτός: γηπέδου γκολφ, διεξαγωγής επιστημονικών ερευνών, κατασκευής μικρών τουριστικών μονάδων εκτός των ορίων του δάσους και με την προϋπόθεση της εξασφάλισης υψηλού βαθμού προστασίας του περιβάλλοντος (Ντάφης κ.ά., 1997).

2. Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου-Βορείων Σποράδων, Ανατολική Σκόπελος (GR 1430004)

Η περιοχή (Ε.Ζ.Δ.), έκτασης 149145,62 Ha, που προστατεύεται, αποτελείται από τη νήσο Αλόνησο, το Β.Α. τμήμα της Σκοπέλου και τις ακατοίκητες νησίδες Περιστέρα, Αδελφοί, Κυρά Παναγιά, Γιούρα, Σκάτζουρα, Πιπέρι και Ψαθούρα. Το μεγαλύτερο τμήμα της (94%), καλύπτεται από θάλασσα. Το νησί Πιπέρι έχει χαρακτηριστεί επίσης με την Υπ. Απ. 290095/7950/197 ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης. Επίσης, τα Νησιά Κυρα-Παναγιά, Πιπέρι-Ψαθούρα και γύρω νησίδες Άγιος Γεώργιος, Νήσοι Δελφοί, Λεχούσα και Γαιδουρονήσια, έκτασης 12965 Ha, ανήκουν στο Δίκτυο «Φύση 2000» και ως Ζ.Ε.Π.

3.4. Ο Πληθυσμός του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής της ΕΣΥΕ (2001), ο πληθυσμός των δήμων του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων ανέρχεται σε 49.680 άτομα, δηλαδή αποτελεί το 24,2% του συνολικού πληθυσμού του Ν. Μαγνησίας και το 0,5% του

συνολικού πληθυσμού της χώρας. Για καθεμία από τις ανωτέρω χωρικές ενότητες, το ποσοστό που καταλαμβάνει ο πληθυσμός στο σύνολο του Ν. Μαγνησίας είναι 17,6% για το Πήλιο και 6,6% για τις Βόρειες Σποράδες. Στον πίνακα 3.2, στο διάγραμμα 3.1 και στον αντίστοιχο χάρτη φαίνονται οι μεταβολές του πληθυσμού των δήμων της περιοχής για τα έτη 1981, 1991 και 2001. Στο σύνολο, παρατηρείται αύξηση της τάξης του 9,3%, ενώ οι δήμοι ακολουθούν είτε αυξανόμενη, είτε μειούμενη πορεία.

Με δεδομένο ότι η πληθυσμιακή μεταβολή του Νομού και της χώρας από το 1981 έως το 2001 είναι περίπου 12,5%, παρατηρείται ότι αρκετοί δήμοι της περιοχής του Πηλίου και των Β. Σποράδων (Δ. Αγριάς, Δ. Αλοννήσου, Δ. Μηλεών, Δ. Μουρεσίου, Δ. Πορταριάς, Δ. Σκοπέλου, Κ. Μακρυνίτσας) εμφανίζουν αύξηση μεγαλύτερη από το μέσο όρο του νομού και της χώρας. Εξάιρεση στην παραπάνω τάση (φθίνουσα πορεία) αποτελούν οι δήμοι Αργαλαστής, Αφετών, Ζαγοράς, Ιωλκού, Σηπιάδος και Σκιάθου και οι κοινότητες Κεραμιδίου και Τρικεριού. Η Αγριά, η Πορταριά και η Μακρυνίτσα λειτουργούν ουσιαστικά ως οικισμοί – δορυφόροι της πόλης του Βόλου, όπου όλο και περισσότερες οικογένειες επιλέγουν να κατοικούν μόνιμα και να διεκπεραιώνουν τις δραστηριότητές τους στο κοντινό σε χρόνο και σε απόσταση πολεοδομικό συγκρότημα. Επιπλέον, η θετική μεταβολή των δήμων Μηλεών, Αλοννήσου και Σκοπέλου, είναι δυνατόν να αποδοθεί στην ολοένα και μεγαλύτερη ελκυστικότητα των παραπάνω περιοχών ως τουριστικοί προορισμοί.

Πίνακας 3.2. Πληθυσμός για την περιοχή μελέτης (1981-2001)

ΣΥΝΟΛΟ ΠΗΛΙΟΥ, ΔΗΜΟΙ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ			ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
	1981	1991	2001	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.739.589	10.259.900	10.964.020	12,6%
ΣΥΝΟΛΟ Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	182.222	198.434	205.005	12,5%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ Β.ΣΠΟΡΑΔΩΝ	44.999	49.141	49.680	9,3%
Σύνολο Πηλίου	34.913	36.441	36.124	6,65%
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	4.796	5.435	6.112	27,4%
Δ.Δ.Αγριάς	3.997	4.544	5.229	
Δ.Δ.Δρακείας	799	891	883	
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	2.458	2.415	2.158	-12,2%
Δ.Δ.Αργαλαστής	2.016	1.967	1.820	
Δ.Δ.Μετοχίου	136	152	139	
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	306	296	199	
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	4.241	4.448	4.583	8,1%
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων	1.335	1.395	1.468	
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου	772	930	785	
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου	790	714	664	
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων	1.344	1.409	1.666	
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	2.278	2.091	1.838	-19,3%
Δ.Δ.Νεοχωρίου	911	776	789	
Δ.Δ.Αφετών	541	430	252	
Δ.Δ.Καλαμακίου	159	154	227	
Δ.Δ.Λαμπινούς	79	134	53	
Δ.Δ.Συκής	588	597	517	
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	4.193	3.922	3.829	-8,7%
Δ.Δ.Ζαγοράς	2.841	2.636	2.582	
Δ.Δ.Μακρυρράχης	733	694	663	
Δ.Δ.Πουρίου	619	592	584	

ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	2.669	2.115	2.071	-22,4%
Δ.Δ.Ανω Βόλου	688	749	632	
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου	527	519	509	
Δ.Δ.Ανακασιάς	1.454	847	933	
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	2.526	3.767	3.513	39,1%
Δ.Δ.Μηλεών	1.102	1.304	1.056	
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	1.243	1.208	1.092	
Δ.Δ.Βυζιτσης	315	375	330	
Δ.Δ.Καλών Νερών	550	485	723	
Δ.Δ.Πινακατών	326	395	312	
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	2.738	3.239	3.107	13,5%
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	646	751	784	
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	348	795	520	
Δ.Δ.Ανγλίου	480	429	508	
Δ.Δ.Κισσού	430	467	393	
Δ.Δ.Μουρεσίου	528	499	588	
Δ.Δ.Ξορυχτίου	306	298	314	
Δ.Δ.Σταγιατών	187	211	213	
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	2.612	3.318	3.201	22,5%
Δ.Δ.Πορταριάς	769	1.093	1.389	
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς	1.322	1.661	1.163	
Δ.Δ.Κατωχωρίου	334	353	436	
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	2.948	2.699	2.358	-20%
Δ.Δ.Λαύκου	1.021	948	721	
Δ.Δ.Μηλίνης	837	767	734	
Δ.Δ.Προμυρίου	1.090	984	903	
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	939	737	782	-16,7%
Κ.Δ.Κεραμιδίου	939	737	782	
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	546	651	898	64,5%
Κ.Δ.Μακρινίτσης	546	651	898	
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	1.674	1.629	1.696	1,3%
Κ.Δ.Τρικερίου	1.674	1.629	1.696	
Σύνολο Βορείων Σποράδων	10.086	12.700	13.556	34,4%
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	1.554	2.985	2.700	73,7%
Δ.Δ.Αλονήσσου	1.554	2.985	2.700	
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	5.804	5.057	6.160	6,1%
Δ.Δ.Σκιάθου	5.804	5.057	6.160	
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	2.728	4.658	4.696	72,1%
Δ.Δ.Σκοπέλου	2.668	2.953	2.905	
Δ.Δ.Γλώσσης	58	1.309	1.155	
Δ.Δ.Κλήματος	2	396	636	

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ, Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 3.3. Μόνιμος και Πραγματικός Πληθυσμός 1991-2001

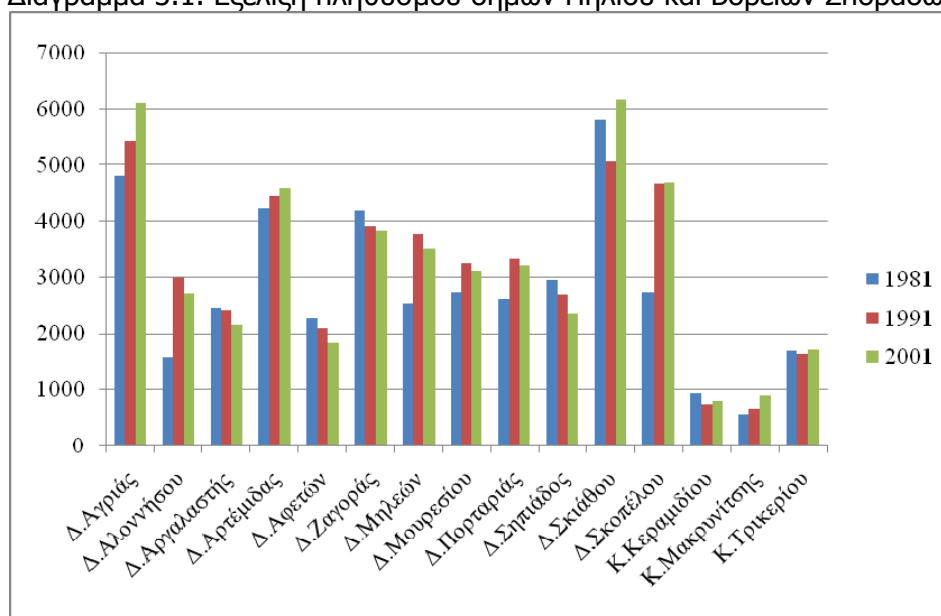
Δήμοι/κοινότητες	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
	1991	2001	1991	2001
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	196.252	205.005	198.393	206.995
Σύνολο Πηλίου	33.093	31.350	35.310	34.351
Δ. ΑΓΡΙΑΣ	5.312	5.835	5.435	6.112
Δ. ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	2.229	1.998	2.415	2.158
Δ. ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	4.209	4.397	4.448	4.583
Δ. ΑΦΕΤΩΝ	1.978	1.754	2.091	1.838
Δ. ΖΑΓΟΡΑΣ	3.878	3.759	3.922	3.829
Δ. ΙΩΛΚΟΥ	2.143	2.081	2.115	2.071
Δ. ΜΗΛΕΩΝ	3.578	3.100	3.767	3.513
Δ. ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	2.747	2.690	3.239	3.107
Δ. ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	2.795	2.033	3.318	3.201
Δ. ΣΗΠΙΑΔΟΣ	2.444	2.180	2.699	2.358
Κ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	689	580	737	782
Κ. ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	584	661	651	898
Κ. ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	1.631	1.713	1.629	1.696
Σύνολο Βορείων Σποράδων	11.562	12.919	12.700	13.556
Δ. ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	2.275	2.425	2.985	2.700
Δ. ΣΚΙΑΘΟΥ	4.601	5.788	5.057	6.160
Δ. ΣΚΟΠΕΛΟΥ	4.686	4.706	4.658	4.696

Πηγή: Γ.Γ. ΕΣΥΕ, (Απογραφές 1991 και 2001)

Στον Πίνακα 3.3 παρουσιάζονται συγκριτικά ο μόνιμος και ο πραγματικός πληθυσμός¹ για τα έτη 1991 και 2001. Οι διαφορές μεταξύ των δύο πληθυσμών είναι γύρω στα 200 άτομα και δεν επηρεάζουν σημαντικά τα συμπεράσματα. Η μεγαλύτερη διαφορά παρατηρείται στο Δ. Πορταριάς (περίπου 1.100 άτομα).

Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνονται οι μεταβολές των πληθυσμών των δήμων της περιοχής του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων. Από το διάγραμμα διαπιστώνουμε ότι οι δήμοι που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο πληθυσμό είναι ο Δ. Αγριάς με 6.112 άτομα (ή 17,9%), ο Δ. Σκιάθου με 4.129 άτομα (ή 18,1%) και ο Δ. Σκοπέλου με 4.696 άτομα (ή 13,8%), ενώ το μικρότερο πληθυσμό συγκεντρώνουν η Κ. Κεραμιδίου με 782 (ή 2,3%), η Κ. Μακρυνίτσας και 898 (2,6%) και η Κ. Τρικερίου με 1.674 άτομα (ή 5,0%).

Διάγραμμα 3.1. Εξέλιξη πληθυσμού δήμων Πηλίου και Βορείων Σποράδων, 2001

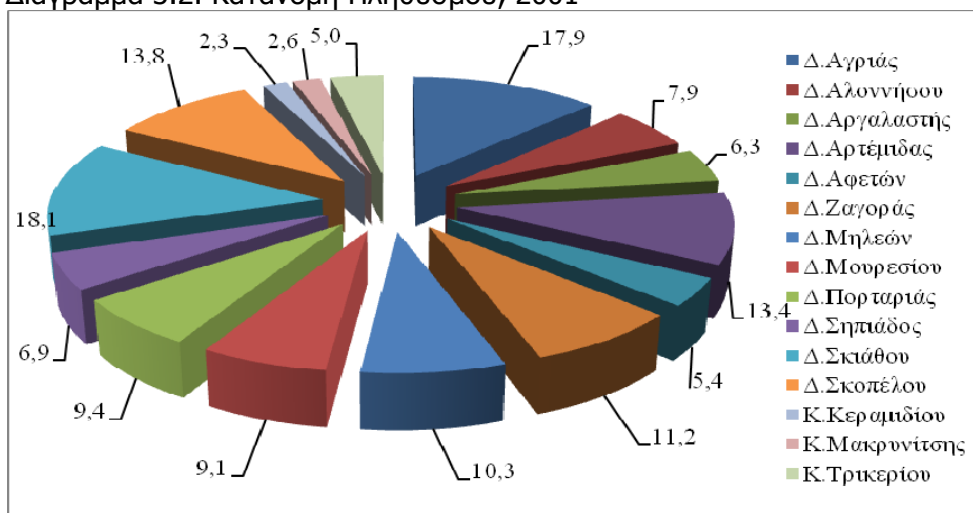
Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

Συνολικά, στην περιοχή διαπιστώνεται σημαντική αύξηση του πληθυσμού την περίοδο 1981-2001, καθώς παρουσιάζεται αύξηση της τάξης του 9,3%, ενώ την ίδια χρονική περίοδο, ο νομός εμφάνισε συνολική αύξηση 14%. Η μεγαλύτερη πληθυσμιακή αύξηση παρουσιάστηκε στο Δ. Σκοπέλου (72,1%), στην Κ. Μακρυνίτσας (64,8%) και στο Δ. Αλοννήσου (73,6%), ενώ τη μεγαλύτερη μείωση παρουσίασαν ο Δ. Σηπιάδος (-20%) και ο Δ. Αφειτών (-19,3%).

Η κατανομή των κατοίκων ανά ΟΤΑ για την περιοχή του Πηλίου παρουσιάζεται στο διάγραμμα 3.2.

¹ Ο πραγματικός πληθυσμός είναι ο πληθυσμός που απογράφηκε στην περιοχή. Ο μόνιμος πληθυσμός είναι αυτός που δήλωσε την περιοχή ως μόνιμο τόπο διαμονής, δηλαδή είναι αυτός που διαμένει πραγματικά στην περιοχή.

Διάγραμμα 3.2. Κατανομή Πληθυσμού, 2001

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

3.5. Η Οικονομία Του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων

Γενικά

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.4 και στο Διάγραμμα 3.3, το μεγαλύτερο ποσοστό της περιοχής του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων (46,3%) ασχολείται με τον τριτογενή τομέα και ιδιαίτερα με τον τουρισμό. Ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό, το 31,8% των κατοίκων, ασχολείται με τη γεωργία και την αλιεία, ενώ στο δευτερογενή τομέα απασχολείται το 21,9% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού.

Πιο κάτω αναφέρεται αναλυτικά η σύνθεση του πρωτογενούς τομέα του Πηλίου και των νησιών των Βορείων Σποράδων.

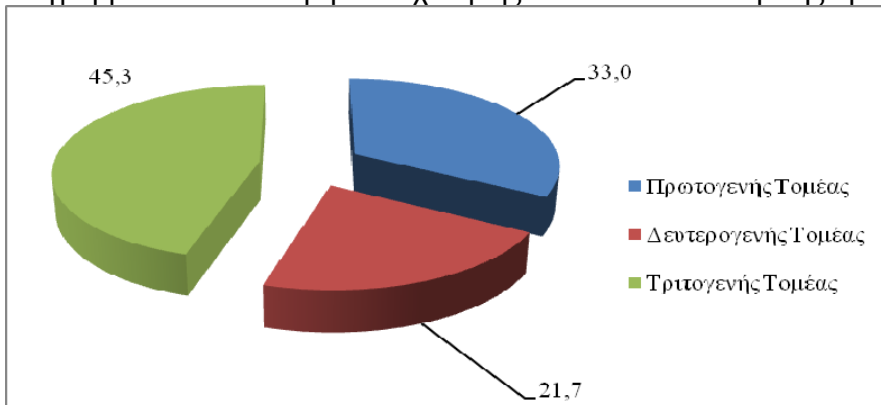
Πίνακας 3.4. Απασχόληση κατά κλάδο δραστηριότητας, 2001

	Οικονομικώς μη ενεργοί	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΣ ΕΝΕΡΓΟΙ			ΣΥΝΟΛΟ
		Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	
Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ					
<i>ΠΗΛΙΟ</i>					
Δ. Αργιάς	3.219	368	530	1.080	1.978
Δ. Αργαλαστής	1.128	294	138	273	705
Δ. Αρτέμιδας	2.362	606	352	721	1.679
Δ. Αφειτών	915	338	178	156	672
Δ. Ζαγοράς	1.669	1.205	102	317	1.624
Δ. Ιωλκού	1.156	13	159	464	636
Δ. Μηλεών	1.841	642	162	479	1.283
Δ. Μουρσειού	1.628	420	185	373	978
Δ. Πορταριάς	1.794	64	215	634	913
Δ. Σηπιάδος	1.241	473	121	196	790
Κ. Κεραμιδίου	468	105	70	73	248
Κ. Μακρυνίτισης	424	52	83	218	353
Κ. Τρικερίου	1.107	131	42	197	370
<i>Σύνολο Πηλίου</i>	<i>18.952</i>	<i>4.711</i>	<i>2.337</i>	<i>5.181</i>	<i>12.229</i>

ΒΟΡΕΙΕΣ ΣΠΟΡΑΔΕΣ					
Δ.Αλοννήσου	1.499	182	250	411	843
Δ.Σκιάθου	3.041	131	578	1.281	1.990
Δ.Σκοπέλου	2.588	174	407	700	1.281
ΣΥΝΟΛΟ	26.080	5.198	3.572	7.573	16.343

Πηγή: ΕΣΥΕ (στοιχεία 2001), Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 3.3. Κατανομή Απασχόλησης ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Πήλιο

Ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού του Πηλίου (39,8%) ασχολείται με τη γεωργία και πιο συγκεκριμένα με την δεντροκαλλιέργεια (ΕΣΥΕ, 2001). Η αγροτική παραγωγή του Πηλίου βασίζεται στην καλλιέργεια ελιάς (στη χαμηλή ζώνη του βουνού) και μηλιάς (σε υψόμετρο 500-1000 περίπου μέτρων). Καλλιεργούνται, επίσης, αμπέλια, αχλαδιές, κερασιές, ροδακινιές, καρυδιές και αμυγδαλιές και τα τελευταία χρόνια και ακτινίδια. Εκτός από τον αγροτικό τομέα, η εκμετάλλευση του δασικού πλούτου, η μελισσοκομία και η κτηνοτροφία, με την εκτροφή κυρίως αιγοπροβάτων, αλλά και την ύπαρξη ορισμένων μονάδων βοοτροφίας και χοιροτροφίας, αποτελούν σημαντικές πηγές εισοδήματος για τον πληθυσμό του Πηλίου. Επίσης, στο Πήλιο συναντάμε και την αλιεία, ενώ κατά τους τελευταίους αιώνες της Τουρκοκρατίας αναπτύχθηκε και η βιοτεχνία μεταξιού. Στην περιοχή εντοπίζονται και ορισμένες περιοχές προϊόντων ειδικής προστασίας (περιοχές με προϊόντα ΠΟΠ). Στον κατάλογο των προϊόντων με ΠΟΠ ανήκουν τα μήλα Ζαγοράς Πηλίου (Κοιν. Ζαγοράς, Μακρυρράχης, Πουρίου και ανατολικής πλευράς Πηλίου σε ζώνη 300-700 μ. υψόμετρο).

Η ενασχόληση με το δευτερογενή τομέα αφορά το 18,9% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού του Πηλίου. Ο γυναικείος πληθυσμός του Πηλίου ασχολείται κυρίως με τη μεταποίηση τοπικών προϊόντων, είτε αυτόνομα, είτε μέσα από γυναικείους αγροτουριστικούς συνεταιρισμούς και δημοτικές επιχειρήσεις. Επίσης, σημαντικό τμήμα της οικονομίας του Πηλίου αποτελεί και η εξόρυξη και εμπορία σχιστολιθικής πλάκας Πηλίου. Τέλος, το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού (ήτοι 41,3%) ενασχολείται με τις νέες οικονομικές δραστηριότητες του Πηλίου που προέρχονται από το χώρο του τουρισμού (ΕΣΥΕ, 2001).

Στον Πίνακα 3.5 παρουσιάζονται στοιχεία για το έτος 2006, σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, σχετικά με τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, στον Πίνακα 3.6 τα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα και τέλος στον Πίνακα 3.7 το ζωικό κεφάλαιο για κάθε δήμο/κοινότητα του Πηλίου. Ξεκινώντας από τις καλλιεργήσιμες γεωργικές εκτάσεις, διαπιστώνουμε ότι στην περιοχή του Πηλίου το 69% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων αφορά την καλλιέργεια ελαιόδεντρων για παραγωγή βρώσιμης ελιάς, με τις περισσότερες εκτάσεις να συγκεντρώνονται στο Δ. Σηπιάδος (22,4%), το Δ. Μηλεών (19,3%) και το Δ. Αργαλαστής (17,4%). Επίσης, το 13,8% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων αφορά την καλλιέργεια μηλιών, ενώ το 6,4% την καλλιέργεια αμυγδαλιών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 19,9% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων είναι αρδευόμενες, ενώ εμφανίζεται ποσοστό αγρανάπαυσης 9,2%.

Παρατηρούμε ότι ο Δ. Ζαγοράς συγκεντρώνει το 70,9% των εκτάσεων σε μηλιές (πάνω από 15.000 στρμ.), ενώ οι υπόλοιποι δήμοι έχουν πολύ λιγότερες εκτάσεις μηλιών. Εκτός της Κ. Κεραμιδίου, οι υπόλοιποι δήμοι έχουν ελάχιστες έως μηδαμινές εκτάσεις αμυγδαλιών. Σημαντική, επίσης, είναι και η καλλιέργεια καστανιών για τους δήμους Μουρεσίου και Ζαγοράς, οι οποίοι συγκεντρώνουν το 46,2% και 37,3% αντίστοιχα του συνόλου των καστανιών. Οι περισσότερες αροτραίες εκτάσεις συγκεντρώνονται στην Κ. Κεραμιδίου (περίπου 5.700 στρ., ήτοι 57,1% του συνόλου των αροτραίων εκτάσεων), ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό αγρανάπαυσης εμφανίζεται στο Δ. Αργαλαστής (περίπου 8.000 στρμ., ήτοι 56,1% του συνόλου). Συνολικά, το μεγαλύτερο ποσοστό εκμεταλλεύσεων (17,3%) διαθέτει ο Δ. Ζαγοράς, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην καλλιέργεια μηλιών, λόγω και του ότι τα μήλα Ζαγοράς είναι προϊόντα με ΠΟΠ.

Τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται στην περιοχή του Πηλίου είναι κυρίως το ελαιόλαδο και ο μούστος (48,2% και 22,3% του συνόλου των παραγόμενων προϊόντων αντίστοιχα), ενώ ελάχιστες είναι οι παραγόμενες ποσότητες σιταριού. Τη μεγαλύτερη ποσότητα ελαιόλαδου παράγει ο Δ. Αρτέμιδας και ακολουθεί ο Δ. Μηλεών (37,5% και 21,8% της συνολικής παραγωγής αντίστοιχα). Τέλος, περισσότερη ποσότητα μούστου παράγουν οι δήμοι Μηλεών και Ζαγοράς (24,7% και 16,5% της συνολικής παραγωγής αντίστοιχα).

Στον Πίνακα 3.7 παρουσιάζεται το ζωικό κεφάλαιο της περιοχής του Πηλίου για το έτος 2006. Τα περισσότερα ζώα που εμφανίζονται στο Πήλιο είναι τα αιγοπρόβατα (74,4% του συνόλου των ζώων). Παρατηρούμε ότι ο δήμος με το υψηλότερο ζωικό κεφάλαιο είναι η Κ. Κεραμιδίου με τα περισσότερα πρόβατα και αίγες στο σύνολο του Πηλίου (39,6% και 32,4% του συνόλου των προβάτων και των αιγών αντίστοιχα). Ο αριθμός των χοίρων και των βοοειδών δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό στο Πήλιο (πλην της Κ. Κεραμιδίου), ενώ οι δήμοι με το μεγαλύτερο αριθμό μελισσών σε ευρωπαϊκές κυψέλες

είναι ο Δ. Αφετών, ο Δ. Ζαγοράς και ο Δ. Μουρεσίου (13,9%, 10,7% και 13,4% του συνόλου των μελισσών αντίστοιχα).

Στο ομώνυμο *χάρτη* του παραρτήματος απεικονίζεται η κατανομή των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και του ζωικού δυναμικού ανά κάτοικο.

Πίνακας 3.5. Καλλιεργήσιμες εκτάσεις (σε στρ.) ανά δήμο/κοινότητα για το όρος Πήλιο, 2006

ΕΙΔΟΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ (σε στρέμματα)	Δ. ΑΓΡΙΑΣ	Δ. ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	Δ. ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	Δ. ΑΦΕΤΩΝ	Δ. ΖΑΓΟΡΑΣ	Δ. ΜΗΛΕΩΝ	Δ. ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	Δ. ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	Δ. ΣΗΠΙΑΔΟΣ	Κ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	Κ. ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
Δεντρώδεις Καλλιέργειες											
Σταφιδάμπελοι	0	135	0	49	22	268	10	88	81	30	70
Άμπελοι για οινοπαραγωγή	0	2.530	0	640	0	0	0	0	0	0	0
Πορτοκαλιές	0	40	250	0	19	15	11	0	60	0	0
Αχλαδιές	170	5	840	23	456	607	440	31	2	0	0
Μηλιές	1.250	38	1.050	342	15.370	836	1.880	729	2	7	0158
Βερικοκιές	2	0	29	2	0	12	0	6	0	0	0
Ροδακινιές	25	0	750	6	34	92	18	47	0	0	0
Κερασιές	75	0	550	0	490	52	191	8	0	0	0
Αμυγδαλιές	0	60	20	20	0	50	0	220	64	1.102	250
Καρυδιές	0	30	55	0	85	0	90	6	8	8	0
Καστανιές	0	70	183	575	2.750	255	3.400	20	30	60	22
Ελαιόδεντρα για βρώσιμες ελιές	7.040	18.885	9.386	6.909	8.040	20.991	2.490	1.386	24.335	985	7.028
<i>Σύνολο Καλλιεργειών</i>	8.562	21.823	13.113	8.566	27.266	23.178	8.530	2.541	24.582	2.192	7.528
Αροτραίες Εκτάσεις	5	5.565	10	735	255	0	150	70	554	5.741	340
Αγροάναυση 1-5 ετών	0	8.090	0	1.198	315	823	582	885	1.168	604	270

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Γεωργική Στατιστική 2006)

Πίνακας 3.6. Παραγόμενα Γεωργικά Προϊόντα (σε τόνους) ανά δήμο/κοινότητα για το όρος Πήλιο, 2006

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (σε τόνους)	Δ. ΑΓΡΙΑΣ	Δ. ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	Δ. ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	Δ. ΑΦΕΤΩΝ	Δ. ΖΑΓΟΡΑΣ	Δ. ΜΗΛΕΩΝ	Δ. ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	Δ. ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	Δ. ΣΗΠΙΑΔΟΣ	Κ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	Κ. ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
Σιτάρι	0	409	0	0	0	0	0	0	42	400	20
Βρώμη	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0,5
Καλαμπόκι	0	6	0	0	0	0	0	0	0	40	0
Μούστος	40	83	30	58	150	225	138	48	15	40	40
Ποσότητα ελαιόλαδου που παρήχθη*	22,7	0	737,6	168,3	0	429,2	0	0	350	0	0

*Τα στοιχεία για την ποσότητα ελαιόλαδου που παρήχθη από τα ανωτέρω ελαιοτριβεία αφορούν ης χρονική περίοδο 2005-2006 (απογραφή 2006)

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Γεωργική Στατιστική 2006)

Πίνακας 3.7: Ζωικό κεφάλαιο (σε κεφαλές ζώων) ανά δήμο/κοινότητα για το όρος Πήλιο, 2006

ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (σε κεφαλές ζώων)	Δ. ΑΓΡΙΑΣ	Δ. ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	Δ. ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	Δ. ΑΦΕΤΩΝ	Δ. ΖΑΓΟΡΑΣ	Δ. ΜΗΛΕΩΝ	Δ. ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	Δ. ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	Δ. ΣΗΠΙΑΔΟΣ	Κ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	Κ. ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΗΣ
ΠΡΟΒΑΤΑ	486	470	515	400	85	1.730	280	295	315	700	1.020
ΑΙΓΕΣ	1.150	2.000	240	756	900	910	570	775	2.100	43	0
ΧΟΙΡΟΙ	0	56	0	0	72	61	3	0	16	43	0
ΒΟΟΕΙΔΗ	0	8	0	0	0	0	0	21	0	4.700	0
ΜΕΛΙΣΣΕΣ ΣΕ ΚΥΨΕΛΕΣ	450	500	230	790	610	500	760	200	590	350	120

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Γεωργική Στατιστική 2006)

Αλόνησος

Στην Αλόνησο, η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα ανέρχεται στα 21,6%. Η παραδοσιακή ασχολία των κατοίκων αφορά την καλλιέργεια των αμπελιών και την παραγωγή μαύρου κρασιού εξαιρετικής ποιότητας. Η ασχολία αυτή έχει σήμερα σχεδόν σταματήσει σε εμπορικό επίπεδο και περιορίζεται στην παραγωγή μικρών ποσοτήτων για ιδιωτική χρήση. Επίσης, στην Αλόνησο υπάρχουν ελαιώνες, ενώ ταυτόχρονα καλλιεργούνται και ορισμένα δημητριακά.

Μεγάλο ποσοστό των κατοίκων του νησιού ασχολούνται με την παράκτια αλιεία με παραδοσιακά και σύγχρονα μέσα (γρι - γρι, μηχανότρατες κλπ). Ο κύριος όγκος των ιχθύων μεταφέρεται στα μεγάλα αστικά κέντρα, ενώ ένα μικρό μόνο ποσοστό καταλήγει στην τοπική αγορά. Κατά την μη τουριστική περίοδο (Οκτώβρη έως μέσα Μαΐου), η οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων περιορίζεται στον πρωτογενή τομέα. Ωστόσο, κατά την τουριστική περίοδο (2ο δεκαπενθήμερο Μαΐου έως τα τέλη Σεπτεμβρίου), παρατηρείται μετατόπιση της οικονομικής δραστηριότητας των κατοίκων προς τον τριτογενή τομέα, στον οποίο απασχολείται το 48,8% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού (ΕΣΥΕ, 2001).

Μια σημαντική εξέλιξη της οικονομίας της Αλοννήσου αποτέλεσε ο χαρακτηρισμός της θαλάσσιας περιοχής στα Βορειοδυτικά της Αλοννήσου, από το 1992, σε Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου - Βορείων Σποράδων. Η σωστή εκμετάλλευση του πάρκου για την προβολή του νησιού και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής με τις καθαρές ακτές και την πλούσια βλάστηση, προσελκύουν οικολογικό τουρισμό και τουρισμό υψηλής ποιότητας και προς την κατεύθυνση αυτή γίνονται επενδύσεις σε υποδομές. Από την άλλη πλευρά, η ύπαρξη του θαλάσσιου πάρκου στην περιοχή επιβάλλει σημαντικούς περιορισμούς στην αλιεία, με αποτέλεσμα να περιορίζεται διαρκώς η άλλοτε αποδοτική αυτή πηγή εισοδήματος.

Σκιάθος

Η οικονομία της Σκιάθου βασίζεται κυρίως στον τουρισμό, εφόσον το 64,4% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού του νησιού απασχολείται στον τριτογενή τομέα, ο οποίος είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος, με μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και πολλές χιλιάδες επισκεπτών ετησίως. Ωστόσο, υπάρχουν και αρκετές καλλιεργήσιμες εκτάσεις με δημητριακά, ελιές, καρυδιές, αμπέλια, συκιές και διάφορα άλλα οπωροφόρα. Στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 6,6%, ενώ στον δευτερογενή το 29% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού (ΕΣΥΕ, 2001).

Σκόπελος

Η οικονομία της Σκοπέλου στηρίζεται κατά κύριο λόγο στον τριτογενή τομέα, με το 54,6% του πληθυσμού να απορροφάται σε αυτόν, κατά τους θερινούς μήνες. Ο δευτερογενής τομέας καταλαμβάνει το 31,8% της οικονομίας του νησιού, ενώ ο πρωτογενής το 13,6%. Στη Σκόπελο καλλιεργούνται ελιές, δαμασκηνιές, καστανιές, συκιές, αχλαδιές, κερασιές, λεμονιές και πορτοκαλιές.

Παραδοσιακές και μοναδικές ποικιλίες στο νησί θεωρούνται τα δαμάσκηνα Σκοπέλου και η γίδα Σκοπέλου. Πλέον η καλλιέργεια των δαμάσκημων είναι επιδοτούμενη. Η παραγωγή του γλυκού αυγάτο που γίνεται με βάση τα δαμάσκηνα φτάνει τους 10 τόνους ετησίως. Επιπλέον, για τη γίδα Σκοπέλου υπάρχει πρόγραμμα γενετικής βελτίωσης χρηματοδοτούμενο από το Γ' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης, ενώ το 2004 δημιουργήθηκε ο Κτηνοτροφικός Συνεταιρισμός «Εκτροφών Αιγών Φυλής Σκοπέλου» για την ενίσχυση της προσπάθειας. Όλοι οι γιδοτρόφοι συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Ε.Ε.

Στον Πίνακα 3.8 παρουσιάζονται στοιχεία για το έτος 2006, σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, σχετικά με τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις στις Βόρειες Σποράδες, στον Πίνακα 3.9 τα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα και τέλος στον Πίνακα 3.10 το ζωικό κεφάλαιο για κάθε δήμο των Βορείων Σποράδων. Ξεκινώντας από τις καλλιεργήσιμες γεωργικές εκτάσεις, διαπιστώνουμε ότι στην περιοχή των Βορείων Σποράδων το 59,6% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων αφορά την καλλιέργεια ελαιόδεντρων για παραγωγή βρώσιμης ελιάς, με τις περισσότερες εκτάσεις να συγκεντρώνονται στο Δ. Σκιάθου (55,2%). Επίσης, το 39,5% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων αφορά την καλλιέργεια πορτοκαλιών με τις περισσότερες εκτάσεις να συγκεντρώνονται στο Δ. Σκοπέλου (50%). Οι αρδευόμενες εκτάσεις καταλαμβάνουν ένα πολύ μικρό ποσοστό, ενώ εμφανίζεται ποσοστό αγρανάπαυσης 8,8%.

Τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται στις Βόρειες Σποράδες είναι κυρίως ο μούστος και το ελαιόλαδο (47,8% και 31,7% του συνόλου των παραγόμενων προϊόντων αντίστοιχα). Τη μεγαλύτερη ποσότητα ελαιόλαδου παράγει ο Δ. Σκιάθου (79,8%), όπου συγκεντρώνονται και οι περισσότερες εκτάσεις ελαιόδεντρων, ενώ περισσότερη ποσότητα μούστου παράγει ο Δ. Αλοννήσου (50%).

Στον Πίνακα 3.10 παρουσιάζεται το ζωικό κεφάλαιο της περιοχής των Βορείων Σποράδων για το έτος 2006. Τα περισσότερα ζώα που εμφανίζονται στην περιοχή είναι τα αιγοπρόβατα (79,5% του συνόλου των ζώων). Παρατηρούμε ότι ο δήμος με το υψηλότερο ζωικό κεφάλαιο είναι ο Δ. Αλοννήσου (54,2% του συνόλου των ζώων των Β. Σποράδων). Το δυναμικό σε βοοειδή δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό στις Βόρειες

Σποράδες, ενώ οι δήμοι κατέχουν ένα σημαντικό κεφάλαιο μελισσών σε ευρωπαϊκές κυψέλες.

Πίνακας 3.8. Καλλιεργήσιμες εκτάσεις (σε στρ.) ανά δήμο για τις Β. Σποράδες, 2006

ΕΙΔΟΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ (σε στρέμματα)	Δ.ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	Δ.ΣΚΙΑΘΟΥ	Δ.ΣΚΟΠΕΛΟΥ
Δεντρώδεις Καλλιέργειες			
Σταφιδάμπελοι	27	13	25
Άμπελοι για οινοπαραγωγή	27	13	25
Πορτοκαλιές	2.000	6.000	8.000
Αμυγδαλιές	200	14	20
Καστανιές	0	0	20
Ελαιόδεντρα για βρώσιμες ελιές	2.800	13.350	8.000
<i>Σύνολο Καλλιεργειών</i>	5.054	19.390	16.090
Αροτραίες Εκτάσεις	60	60	60
Αγροάναυση 1-5 ετών	1.943	236	1.403

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Γεωργική Στατιστική 2006)

Πίνακας 3.9. Παραγόμενα Γεωργικά Προϊόντα (σε τόνους) ανά δήμο για τις Β. Σποράδες, 2006

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (σε τόνους)	Δ.ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	Δ.ΣΚΙΑΘΟΥ	Δ.ΣΚΟΠΕΛΟΥ
Βρώμη	25	10	25
Μούστος	70	30	40
Ποσότητα ελαιόλαδου που παρήχθη*	0	74,1	18,8

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Γεωργική Στατιστική 2006)

Πίνακας 3.10. Ζωικό κεφάλαιο (σε κεφαλές ζώων) ανά δήμο για τις Β. Σποράδες, 2006

ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (σε κεφαλές ζώων)	Δ.ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	Δ.ΣΚΙΑΘΟΥ	Δ.ΣΚΟΠΕΛΟΥ
ΠΡΟΒΑΤΑ	200	950	700
ΑΙΓΕΣ	7.300	1.200	2.800
ΒΟΟΕΙΔΗ	0	0	5
ΜΕΛΙΣΣΕΣ ΣΕ ΚΥΨΕΛΕΣ	200	400	450

Πηγή: Γ.Γ.ΕΣΥΕ (Γεωργική Στατιστική 2006)

Στον Πίνακα 3.11 που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία φορολογητέου εισοδήματος, όπως αυτά δύνανται από το ΚΕΠΥΟ για το έτος 2002, ανά Ταχυδρομικό Κώδικα (ΤΚ). Οι Ταχυδρομικοί κώδικες ανά περιοχή παρουσιάζονται στον ομώνυμο χάρτη. Καθώς οι ΤΚ δεν συμπίπτουν απόλυτα με τα όρια των δήμων, ορισμένα στοιχεία για το Φορολογούμενο Οικογενειακό Εισόδημα (ΦΟΕ) των δήμων είναι κατά προσέγγιση. Επίσης, για τον Δήμο Αρτέμιδος και για την Κοινότητα Κεραμιδίου, τα αποτελέσματα για το ΦΟΕ και το μέσο ΦΟΕ έχουν υπολογιστεί από το μέσο όρο των όμορων δήμων, εφόσον ο ΤΚ των παραπάνω περιοχών (38500) αφορά ένα μεγάλο τμήμα του Δ. Βόλου, αλλά και άλλους δήμους του Ν. Μαγνησίας.

Πίνακας 3.11. Στοιχεία φορολογητέου εισοδήματος, 2003

	Ταχυδρομικός Κώδικας	ΦΟΕ σε ευρώ	Μέσο ΦΟΕ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ		67.026.396.068	12.944
Ν. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ		1.133.313.683	9.503
Σύνολο Πηλίου		100.258.610	8.807
Δ. Αγριάς^a	37300	25.453.667	11.471
Δ. Αργαλαστής^b & Δ. Σηπιάδος^c	37006	12.974.118	7.405
Δ. Αρτέμιδος, δ.δ. Αγ. Γεωργίου Νηλείας, δ.δ. Δράκειας	37500	13.217.777	10.548
Δ. Ζαγοράς^d	37001	10.102.498	6.443
Δ. Μηλεών^e & Δ. Αφετών^f	37010	10.413.077	7.979
Δ. Μουρεσίου^g	37012	7.755.199	8.172
Δ. Πορταριάς^h & Κ. Μακρυνίτης	37011	7.346.589	10.510
Κ. Κεραμιδίου	37500	8.724.543	8.476
Κ. Τρικεριού	37009	4.271.142	8.261
Σύνολο Βορείων Σποράδων		64.246.022	10.600
Δ. Αλοννήσου	37005	9.679.419	10.613
Δ. Σκιάθου	37002	30.825.420	10.982
Δ. Σκοπέλου	37003 & 37004	23.741.183	10.205

^a Πλην του δ.δ. Δράκειας

^b Περιλαμβάνεται και το δ.δ. Συκής

^c Πλην του δ.δ. Μηλίνης

^d Περιλαμβάνεται και το δ.δ. Ανηλίου

^e Πλην του δ.δ. Αγ. Γεωργίου

^f Πλην του δ.δ. Συκής

^g Περιλαμβάνονται και τα δ.δ. Λαμπινούς και Καλαμακίου

^h Πλην του δ.δ. Ανακασιάς

Πηγή: ΚΕΠΥΟ (στοιχεία 2003), Ιδία επεξεργασία

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι η περιοχή του Πηλίου συμμετέχει κατά 0,2% στη διαμόρφωση του ΦΟΕ της χώρας και κατά 9,9% στη διαμόρφωση του ΦΟΕ του Ν. Μαγνησίας, ενώ οι Βόρειες Σποράδες κατά 0,1% και 5,7% αντίστοιχα. Στο σύνολο, οι δύο περιοχές διαμορφώνουν το 0,3% του συνολικού ΦΟΕ της χώρας και το 15,6% του συνολικού ΦΟΕ του νομού. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι σε γενικές γραμμές δεν υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις της περιοχής μελέτης από το μέσο ΦΟΕ του νομού, ενώ σημειώνεται σημαντική απόκλιση ορισμένων περιοχών από το μέσο ΦΟΕ της χώρας. Οι Βόρειες Σποράδες συγκεντρώνουν υψηλότερο μέσο ΦΟΕ από το αντίστοιχο του νομού, γεγονός που οφείλεται και στην τουριστική κίνηση των νησιών κατά τη θερινή περίοδο, ενώ στο Πήλιο το μέσο ΦΟΕ είναι ελαφρώς μικρότερο από το ΦΟΕ του νομού και αρκετά μικρότερο από το ΦΟΕ της χώρας.

Το υψηλότερο μέσο ΦΟΕ συγκεντρώνεται στο Δ. Αγριάς, γεγονός που οφείλεται στο ότι η Αγριά λειτουργεί σαν δορυφόρος της πόλης του Βόλου και επομένως οι κάτοικοι που μένουν εκεί εργάζονται στο Βόλο. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημάνουμε ότι οι δήμοι των Βορείων Σποράδων έχουν με ελάχιστη απόκλιση, σχεδόν ίδιο μέσο ΦΟΕ. Παρότι, λοιπόν, η Σκιάθος εμφανίζει εξαιρετικά σημαντική συμμετοχή στον τριτογενή τομέα, όντας πιο τουριστικό νησί συγκριτικά με τα υπόλοιπα (βλ. απασχόληση σε τριτογενή τομέα στα δύο νησιά), αποτελεί ένα εποχιακό τόπο απασχόλησης ορισμένων πληθυσμών, αποτρέποντας τα εισοδήματα αυτά να μένουν στους κατοίκους του νησιού.

3.6. Μεταφορικές Υποδομές

Οδικό Δίκτυο – Χερσαίες Συνδέσεις

Το δίκτυο που περιλαμβάνεται εντός των ορίων της περιοχής μελέτης του Πηλίου αφορά μόνο το *Επαρχιακό Δίκτυο*, το οποίο έχει συνολικό μήκος 515,5 χλμ.. Η πυκνότητα του οδικού δικτύου στην περιοχή μελέτης είναι 0,49 χλμ/χλμ², ποσοστό ικανοποιητικό, εφόσον η αντίστοιχη πυκνότητα σε επίπεδο χώρας είναι 0,46 χλμ./χλμ².

Σε ορισμένα σημεία, το δίκτυο κρίνεται προβληματικό λόγω των ιδιαίτερων γεωμετρικών χαρακτηριστικών του. Ειδικότερα, στο Πήλιο λόγω της διέλευσης μεγάλου αριθμού οχημάτων μέσω των οικισμών του δημιουργούνται προβλήματα συμφόρησης. Επίσης, υπάρχουν γραφικά χωριά που συνδέονται με αραιό οδικό δίκτυο (σε πολλά τμήματα υποτυπώδες). Προβληματικά τμήματα του κάτω κλάδου του Πηλίου θεωρούνται τα τμήματα εντός των οικισμών Αγριάς, Άνω και Κάτω Λεχωνίων, Μαλάκι, Γατζέα, Καλά Νερά, Μακρυράχης, Κορώπη – Αφέτες και Καλαμάκι – Μακρυράχη. Στο Παράρτημα 1 παρουσιάζεται η κατηγοριοποίηση του οδικού δικτύου της περιοχής μελέτης, σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Μαγνησίας.

Στο Πίνακα 3.12 παρουσιάζονται τα δρομολόγια από το Βόλο προς τα χωριά του Πηλίου, όπως αυτά δίνονται από το ΚΤΕΛ του Ν. Μαγνησίας (στοιχεία 2009). Παρατηρούμε ότι υπάρχουν αρκετά δρομολόγια τα οποία εξυπηρετούν μία μεγάλη πλειοψηφία των χωριών του Πηλίου. Τις καθημερινές τα δρομολόγια είναι πολύ πιο συχνά, ενώ παρατηρείται σημαντική μείωση κατά το Σαββατοκύριακο (σχεδόν στο μισό). Την Κυριακή τα δρομολόγια είναι ελάχιστα και εξυπηρετούν κυρίως τους μεγαλύτερους οικισμούς. Αναφέρουμε επίσης ότι οι πιο κοντινοί στο ΠΣ του Βόλου οικισμοί εξυπηρετούνται και με αστικές γραμμές των ΚΤΕΛ.

Πίνακας 3.12. Δρομολόγια για Πήλιο, Συχνότητα ανά εβδομάδα

Δρομολόγια για Πήλιο από Βόλο (με επιστροφή)				
	Καθημερινά	Σαββάτο	Κυριακή	ΣΥΝΟΛΟ
Δράκεια	4	2	0	6
Χάνια	3	1	1	5
Αγ.Λαυρέντιος	4	2	0	6
Πινκάτες	3	0	0	3
Αγ.Βλάσιος	5	1	0	6
Α.Γατζέα-Αγ.Τριάδα	3	0	0	3
Βυζίτσα-Μηλιές	6	4	4	14
Μακρυρράχη	3	3	2	8
Ζαγορά	4	2	2	8
Νεοχώρι	1	1	2	4
Συκή	6	2	1	9
Αργαλαστή	8	4	3	15
Κατηγιώργης	2	1	1	4
Πλατανιάς	3	2	2	7
Μακρυνίτσα-Πορταριά	12	6	7	25
Αγ.Ιωάννης Κισσού	3	2	1	6
Τσαγκαράδα	4	2	1	7
Άφισσος	7	5	3	15
Καλά Νερά	24	13	11	48
Κανάλια	7	5	4	16
Κεραμίδι	2	2	2	6
Τρίκερι	2	1	1	4
Μηλίνα	5	4	3	12
Τοπικά Δρομολόγια από Ζαγορά				
Χορευτό	2	1	1	4
Πουρί	4	2	2	8
Μακρυρράχη	3	0	0	3
Τοπικά Δρομολόγια από Αργαλαστή				
Μετόχι	3	0	0	3
Ξυνοβρύση	3	0	0	3

Πηγή: ΚΤΕΛ Υπεραστικών Γραμμών Ν. Μαγνησίας (στοιχεία 2009)

Στον Πίνακα 3.13 παρουσιάζονται τα δρομολόγια των λεωφορείων στις Βόρειες Σποράδες. Όσον αφορά τη Σκιάθο, τα δρομολόγια των λεωφορείων είναι ιδιαίτερα πυκνά και εξυπηρετούν ένα μεγάλο τμήμα του νησιού, γεγονός που διευκολύνει τόσο τους κατοίκους του νησιού, όσο και τους τουρίστες που επισκέπτονται την περιοχή. Στη Σκόπελο υπάρχει λεωφορείο που εκτελεί καθημερινά τακτικά δρομολόγια από Σκόπελος προς Στάφυλο, Αγώντα, Πάνορμο, Μηλιά, Έλιο, Κλήμα, Γλώσσα και Λουτράκι. Γενικά, χαρακτηρίζεται από αρκετά καλές συνδέσεις και καλή συχνότητα δρομολογίων, ενώ κατά τους θερινούς μήνες τα δρομολόγια γίνονται πιο πυκνά προκειμένου να εξυπηρετούν καλύτερα την πρόσβαση των τουριστών στις παραλίες. Τέλος, η Αλόνησος χαρακτηρίζεται από προβληματική συγκοινωνία, καθώς υπάρχει μόνο ένα λεωφορείο για μετακινήσεις από το λιμάνι (Πατητήρι) προς το Χωριό (Παλιά Αλόνησος) και τη Στενή Βάλα².

² Σημειώνεται ότι για τη Σκόπελο και την Αλόνησο δεν βρέθηκαν ακριβή στοιχεία για τα δρομολόγια των λεωφορείων. Γεγονός, ωστόσο, είναι ότι κατά τους θερινούς μήνες τα δρομολόγια αυξάνονται, ώστε να εξυπηρετούνται περισσότερο οι επισκέπτες/τουρίστες.

Πίνακας 3.13. Δρομολόγια Λεωφορείων Βορείων Σποράδων

Δρομολόγια από Σκιάθο	
Μονή Ευαγγελιστρίας	6
Παραλία Ξάνεμος	6
Κουκουναριές*	55

*Εξυπηρετεί τις περιοχές: Δέλτα, Πλατάνια, Σφαγεία, Ακρόπολις, Μεγάλη Άμμος, Μύτικας, Βασιλιάς, Βρύση, Αγ. Ταξιάρχης, Αχλαδιές, Σκλήθρι, Τζανεριά, Βρωμόλιμος, Κολιός, Κατάλυμα, Αγ. Παρασκευή, Πόρος, Εικονίστρια, Τρούλος, Αμόνι, Μάραθα, Μανδράκι, Στροφυλιά και Αγ. Ελένη
Πηγή: Δημοτική Επιχείρηση Συγκοινωνιών Σκιάθου (στοιχεία 2009)

Εικόνα 3.1: Δρομολόγια Λεωφορείων, Σκιάθος

Πηγή: Δημοτική Επιχείρηση Συγκοινωνιών Σκιάθου (στοιχεία 2009)

Ακτοπλοϊκές Συνδέσεις

Οι ακτοπλοϊκές συνδέσεις της περιοχής μελέτης αφορούν τα λιμάνια των νήσων Σκιάθου, Σκοπέλου και Αλοννήσου, καθώς επίσης και το λιμάνι του Βόλου, που βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με το Πήλιο και φυσικά επηρεάζει την πρόσβαση στην περιοχή.

Ειδικότερα, η Σκιάθος συνδέεται ακτοπλοϊκώς με τα λιμάνια του Βόλου, της Αλοννήσου, της Γλώσσας Σκοπέλου, της Σύρου, της Θήρας, της Σκοπέλου, του Αγ. Κων/νου, της Πάρου, του Ηρακλείου, της Τήνου, της Νάξου και της Θεσσαλονίκης. Με δελφίни συνδέεται με τα λιμάνια του Βόλου, της Αλοννήσου, της Γλώσσας Σκοπέλου, της Σκοπέλου, του Αγ. Κων/νου, της νήσου Τρικέρων και της Θεσσαλονίκης.

Σημαντικά γίνονται συχνά τα προβλήματα σύνδεσης με την Αλόνησο. Για παράδειγμα τον χειμώνα του 2004-2005 τα δρομολόγια σύνδεση με την Αλόνησο είναι από 1-3 την εβδομάδα. Σημειώνεται ότι για τους θερινούς μήνες του 2005 προβλέπεται ένα δρομολόγιο την εβδομάδα, καθώς οι ακτοπλοϊκές εταιρείες πιέζουν για ένταξη της γραμμής στην κατηγορία των επιχορηγούμενων «άγονων» γραμμών (Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Ν. Μαγνησίας).

Στον Πίνακα 3.14 παρουσιάζονται όλες οι ακτοπλοϊκές συνδέσεις από και προς τις Βόρειες Σποράδες, καθώς. Παρατηρούμε ότι η Αλόνησος βρίσκεται στην πιο μειονεκτική θέση συγκριτικά με τα υπόλοιπα νησιά, ενώ η Σκιάθος χαρακτηρίζεται από τις καλύτερες συνδέσεις και μεγαλύτερες εξυπηρετήσεις των Βορείων Σποράδων.

Πίνακας 3.14. Ακτοπλοϊκές Συνδέσεις Βορείων Σποράδων

	Δρομολόγια SAOS II			Δρομολόγια ΕΞΠΡΕΣ ΣΚΙΑΘΟΣ		
	Σκιάθος	Σκόπελος	Αλόνησος	Σκιάθος	Σκόπελος	Αλόνησος
Αγ. Κων/νος	4	1	-	-	-	-
Βόλος	9	-	-	14	-	-
Σκόπελος	7	X	4	7	X	5
Γλώσσα	7	1	2	7	7	-
Ιπτάμενα Δελφίνια						
Από Βόλο για Σποράδες (Σκιάθο, Γλώσσα, Σκόπελο, Αλόνησο): Καθημερινά – 7 δρομολόγια ανά εβδομάδα						
Ταχύπλοα Βορείων Σποράδων						
Από Βόλο για Σποράδες (Σκιάθο, Γλώσσα, Σκόπελο, Αλόνησο): Καθημερινά – 7 δρομολόγια ανά εβδομάδα Από Αγ. Κων/νο για Σποράδες: 3 δρομολόγια ανά εβδομάδα						

Εναέρια Συνδέσεις

Αναφορικά με τις εναέρια συνδέσεις, η Σκιάθος συνδέεται αεροπορικώς όλο το χρόνο με το αεροδρόμιο της Αθήνας (2 πτήσεις ανά εβδομάδα). Επίσης, συνδέεται απευθείας με πτήσεις τσάρτερς με το Άμστερνταμ, τη Βιέννη, την Κοπεγχάγη, το Μιλάνο, το Βερολίνο, το Βελιγράδι, το Γκέτεμποργκ, τη Ζυρίχη, το Μάντσεστερ, το Λονδίνο, το Μόναχο, το Όσλο, το Ντίσελντορφ, το Σταβάνγκερ, τη Στοκχόλμη, τη Στουτγάρδη, το Τρόντχαιμ και τη Φρανκφούρτη.

Λοιπές Συνδέσεις

Πρόσφατα λειτούργησε γραμμή σύνδεσης της Σκιάθου με το Βόλο μέσω υδροπλάνου, ενώ αναμένεται η επέκταση της σύνδεσης με τη Θεσσαλονίκη, τον Πειραιά, ίσως και των υπολοίπων νησιών των Βορείων Σποράδων (Αλοννήσου και Σκοπέλου). Δεν υπάρχουν ακόμα ακριβή στοιχεία για το φόρτο που δέχεται η γραμμή, ωστόσο είναι αδιαμφισβήτητες οι επιδράσεις ως προς τη μείωση της χρονοαπόστασης με το λιμάνι του Βόλου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Κατηγοριοποίηση οδικού δικτύου

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Η Οδική παράκαμψη Βόλου (Περιφερειακός) με αρίθμηση (30), από το σημείο συνάντησης με την Ε.Ο. (30) του Δευτερεύοντος Δικτύου «Βόλος - Ν. Αγχίαλος - Μικροθήβες» μέχρι το σημείο συνάντησης με την Ε.Ο. (34) του Τριτεύοντος Δικτύου «Βόλος - Αγρια - Νεοχώρι - Τσαγκαράδα - Χορευτό»
Η Ε.Ο. (34) «Βόλος - Νεοχώρι - Τσαγκαράδα - Χορευτό»
Η Ε.Ο. (34α) «Βόλος - Πορταριά - Χορευτό» (Απόφαση ΔΜΕΟ/ε/Ο/1308/15-12-95)
ΠΡΩΤΕΥΟΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Επ. Ο. 1 : «Βόλος-Άλλη Μεριά»
Επ. Ο. 3 : «Πορταριά-Μακρυνίτσα»
Επ. Ο. 4 : «Παρακαμπτήριος Ε.Ο. Βόλου-Χορευτού δια Κατωχωρίου από 9 ^ο χλμ. δια Ναού Ζωοδόχου Πηγής μέχρι την οδό Βόλου-Πορταριάς»
Επ. Ο. 7 : «Ζαγορά-Πουρί προς Σκλήθρο και Αγιά δια Βενετού»
Επ. Ο. 8 : «Αγριά-Δράκεια-Αυχήν Χορεύτρας δια Αγ. Λαυρεντίου-Αγ. Γεωργίου Πινακωτών-Βυζιτσας και Μηλεών μετά διαστ/σεων Αγ. Λαυρεντίου-Κάτω Λεχωνίων-Παραλίας και Αγ.Γεωργίου-Άνω Λεχωνίων-Παραλίας»
Επ. Ο. 9 : «Καλά Νερά-Μηλιές»
Επ. Ο. 10 : «Διακλάδωση Αφήσου από 24 ^ο χλμ. Εθνικής Οδού Βόλου-Νεοχωρίου-Ζαγοράς»
Επ. Ο. 11 : «Δέλτα Αργαλαστής-Αργαλαστή-Τρίκερι δια Χόρτου και Μηλίνης μετά διακλαδώσεως προς Μονή Πάου»
Επ. Ο. 12 : «Δέλτα Αργαλαστής-Συκή»
Επ. Ο. 13 : «Αργαλαστή-Ξυνόβρυση»
Επ. Ο. 15 : «Αργαλαστή-Λαύκος-Πλατανιά»
Επ. Ο. 16 : «Μηλίνα-Προμύρι»
Επ. Ο. 18 : «Διακλάδωση Κισσού από Εθνική Οδό Βόλου-Νεοχωρίου-Ζαγοράς»
Επ. Ο. 19 : «Αγ.Δημήτριος-Αγ.Ιωάννης Εθνικής Οδού Βόλου-Νεοχωρίου-Ζαγοράς»
Επ. Ο. 2 : «Άνω Βόλος-Μακρυνίτσα-Σταγιάτες-μέχρι Προφήτη Ηλία»
Επ. Ο. 5 : «Διακλάδωση Εθνικής Οδού Βόλου-Χορευτού προς Σανατόριο Καραμάνη»
Επ. Ο. 6 : «Οδός προσπελάσεως κορυφής Πουριανός Σταυρός»
Επ. Ο. 14 : «Αργαλαστή-Όρμος Πάλτση»
Επ. Ο. 17 : «Διακλάδωση Πρόπαν από Εθνική Οδό Βόλου-Νεοχωρίου-Ζαγοράς»
Επ. Ο. 25 : «Διακλάδωση Αγ.Γεωργίου από 17 ^ο χλμ. Εθνικής Οδού Βόλου-Λαρίσης»
Επ. Ο. 42 : «Διακλάδωση Αηγίου από Εθνική Οδό Βόλου-Νεοχωρίου-Χορευτού»
ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Επ. Ο. 22 : «Κανάλια-Κεραμίδι-Όρμος Κουμάρι από 26ο χλμ. Επ. Οδού 20»
Επ. Ο. 45 : «Κουκουναριές-Σκιάθος-Κάστρο» (Νήσος Σκιάθου)
Επ. Ο. 46 : «Σκόπελος-Κλίμα-Λουτράκι μέσω Γλώσσας και Όρμου Αγνώντος» (Νήσος Σκόπελος)

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ, (1998α), «Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Θεσσαλίας», Α' Φάση, Τόμος Ι, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον (Ε.Π.ΠΕΡ.), Αθήνα

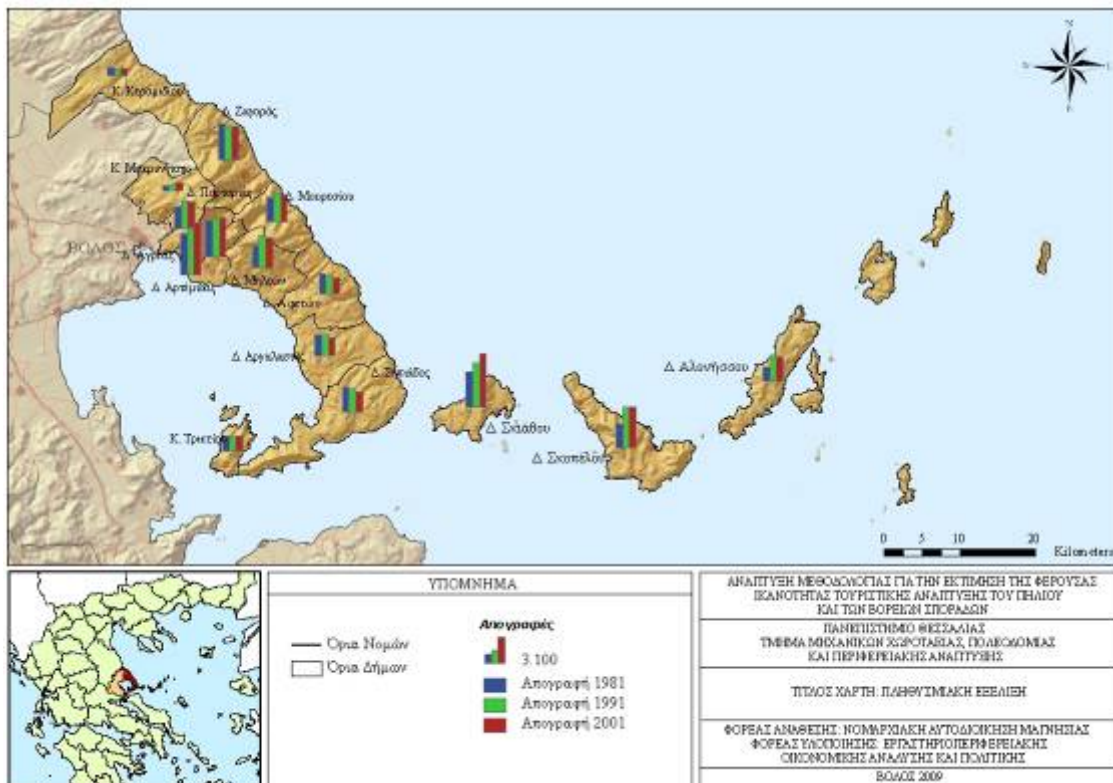
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Παραδοσιακοί οικισμοί του Πηλίου

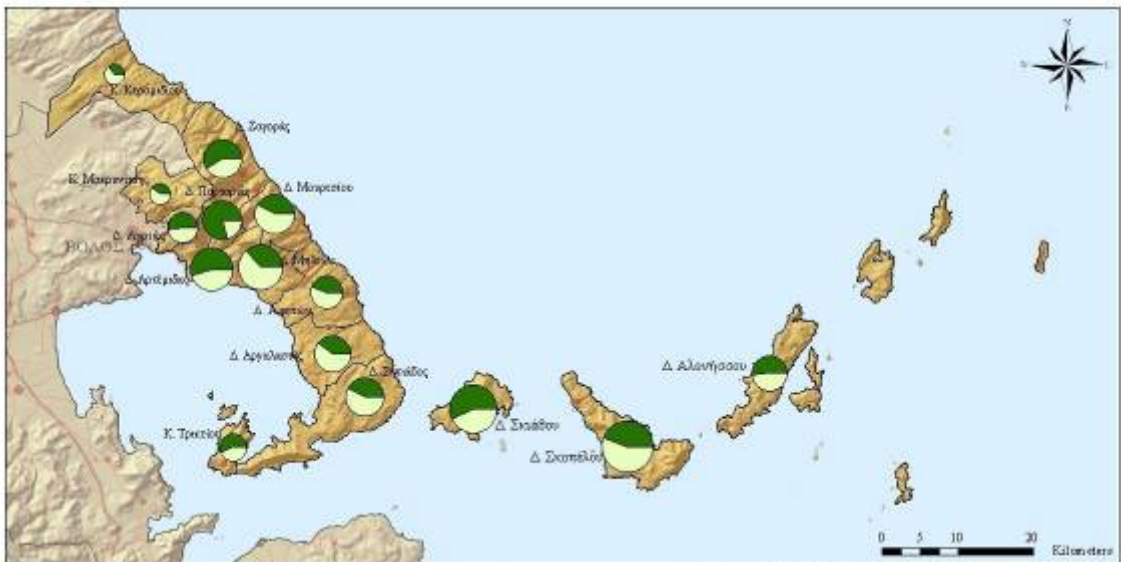
Με το ΦΕΚ-594/Δ/78:

'Αγιος Γεώργιος (Νηλείας), 'Αγιος Λαυρέντιος, 'Αλλη Μεριά, 'Ανω Βόλος, 'Αφυσσος, Βυζίτσα, Δράκεια, Ζαγορά, Κεραμιδίον, Κισσός, Μακρυνίτσα, Μηλέαι, Νεοχώριον, Νταμούχαρη, Πινακάται, Πορταριά, Πουρίον, Τσαγκαράδα, Χορευτόν,

Με το ΦΕΚ-374/Δ/80 και 383/Δ/97:

'Αγιος Βλάσιος, 'Αγιος Δημήτριος, 'Αγιος Ιωάννης, Αγία Κυριακή Τρικεριού, 'Αγιος Ονούφριος, Αγία Παρασκευή, Αγριά, 'Αλλη Μεριά, Ανακασιά, Ανήλιον, 'Ανω Γατζέα, 'Ανω Λεχώνια, Αργαλαστή, Αργυρεϊκά, Αφέται, 'Αφησσοσ, Βένετο, Βυζίτσα, Δράκεια, Ζαγορά, Καλά Νερά, Καλαμάκι (Πρόπαν), Κάλαμος, Κανάλια, Κατηγιώργης, Κατηχώρι, Κάτω Γατζέα, Κάτω Λεχώνια, Κεραμιδί, Κερασιά, Κισσός, Κορωπί, Λαμπινού, Λαύκος, Λεφόκαστρο, Λύρη, Μακρυνίτσα, Μακρυρράχη, Μελισσιάτικα, Μετόχι, Μηλίνα, Μηλιές, Μούρεσι, Νεοχώρι Νταμούχαρη, Ξουριχτι, Ξυνόβρυση, Παναγιά Τρικεριού, Πινακάτες 'Αγιος Βλάσιος, Πλατανιάς, Πλατανίδια και Μελισσιάτικα, Πορταριά, Πουρί, Προμύρι, Σταγιάτες, Συκή, Τσαγκαράδα, Χορευτό, Χόρτο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
	Είδος Κατοικίας
	2.900
	Εύρως
	Διαμεταξύση/Εξοχική

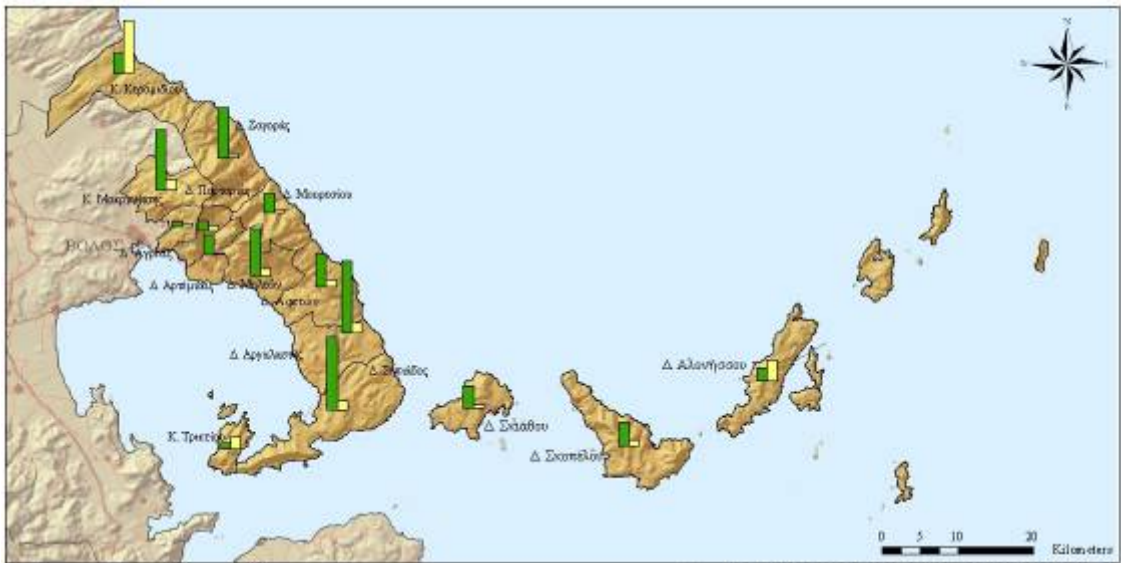
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΩΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΕΙΔΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
	Κατανομή Εκμεταλλεύσεων και Ζωνών Κεφαλαίου ανά κάτοικο
	5,2
	Εκταίρια
	Ζωα

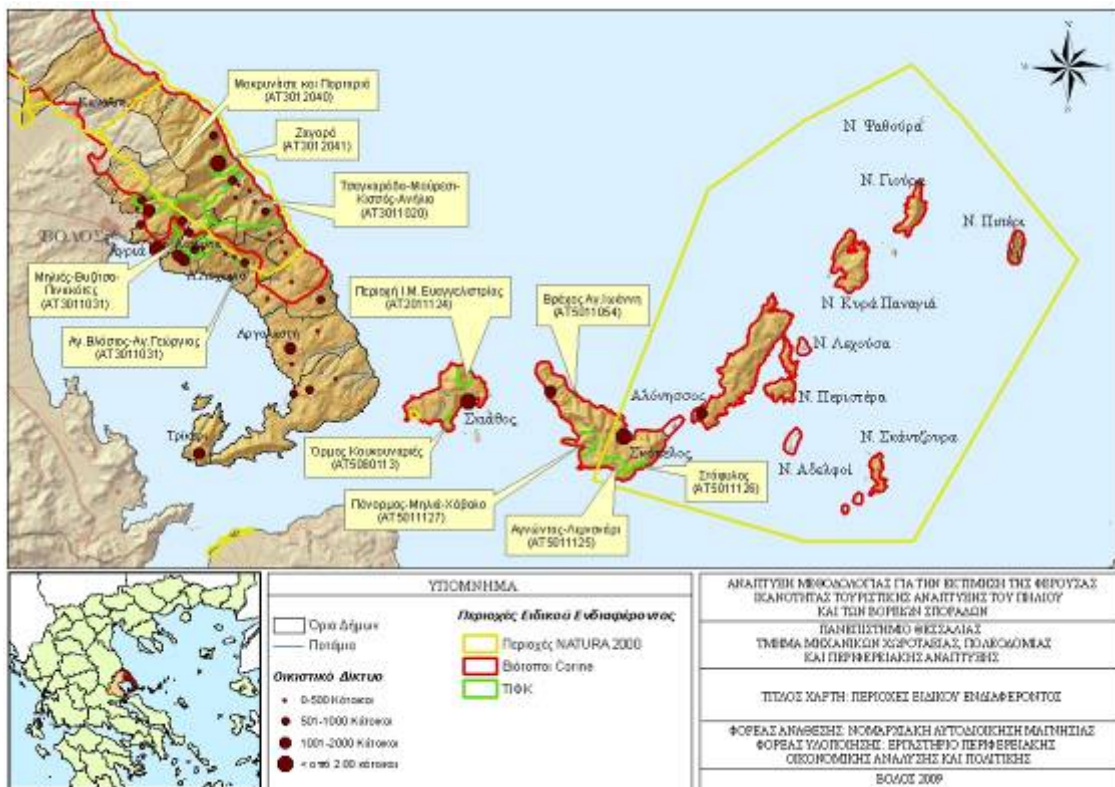
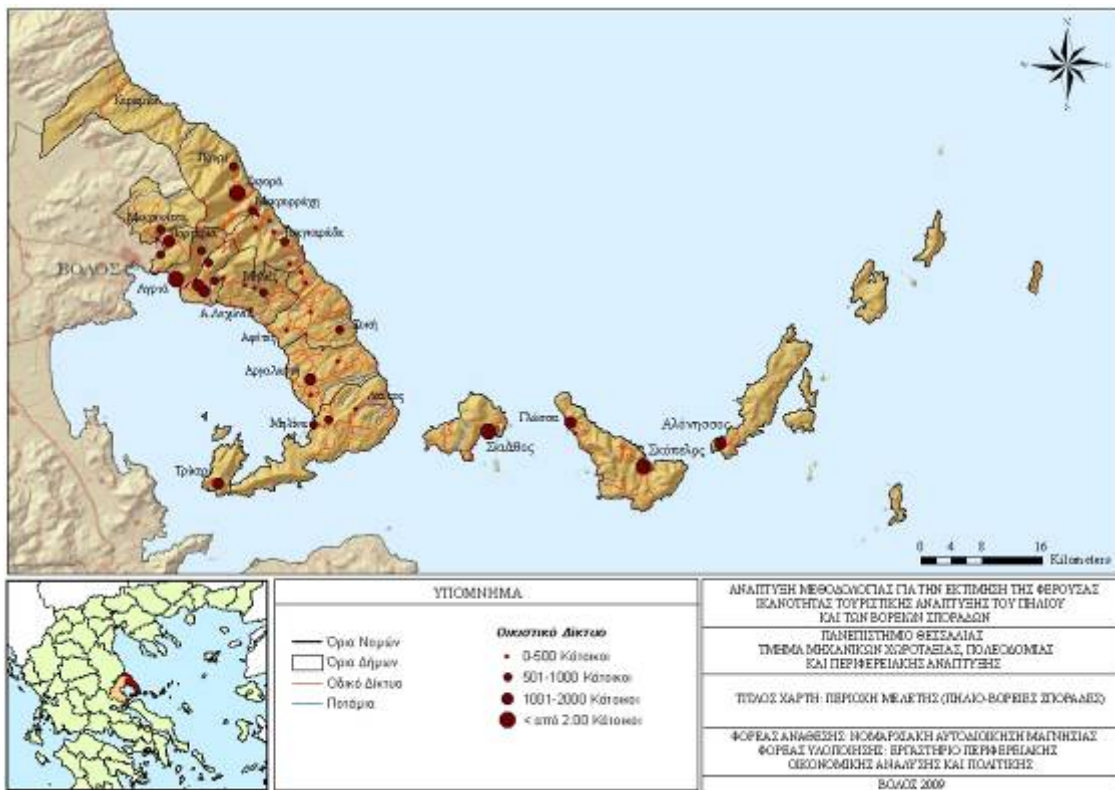
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΩΔΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

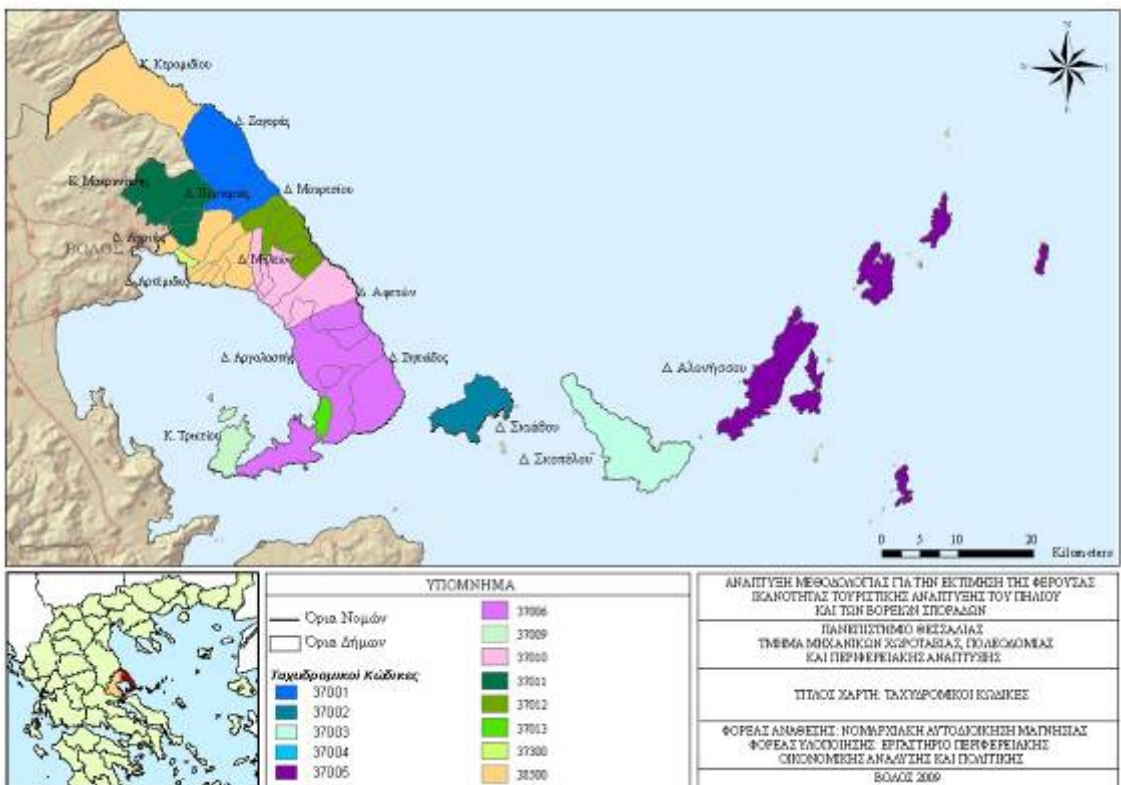
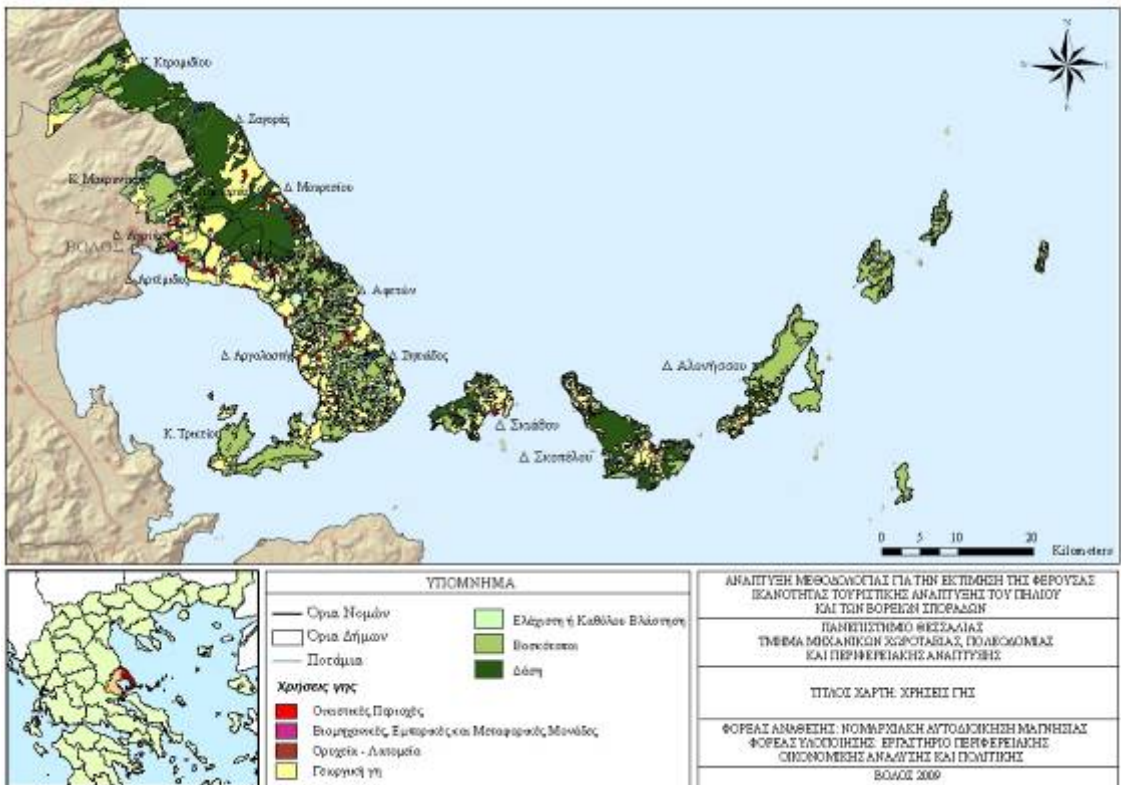
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΓΩΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

4. Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΠΗΛΙΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΣΠΟΡΑΔΕΣ

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί το προφίλ του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων ως προς την τουριστική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στις δύο αυτές περιοχές. Ο λόγος για τον οποίο επιλέγουμε να αναλύσουμε την τουριστική κίνηση είναι το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος της πίεσης για οικιστική ανάπτυξη, αλλά και την δημιουργία μιας σειράς υποδομών και εξυπηρετήσεων προέρχεται κυρίως από την ανάγκη εξυπηρέτησης της τουριστικής κίνησης της περιοχής. Από την άλλη πλευρά ο τουρισμός αποτελεί πλέον το μεγαλύτερο τμήμα της οικονομίας των νησιών, ενώ για το Πήλιο αποκτά ολοένα και αυξανόμενη σημασία. Επίσης, η διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος αποκτά σημαντική κρισιμότητα, καθώς ένας από τους σημαντικότερους λόγους ανάπτυξης του τουρισμού είναι η υψηλή ποιότητα περιβάλλοντος. Επομένως, ο τουρισμός είναι ταυτόχρονα αποτέλεσμα της καλής κατάστασης του περιβάλλοντος, αλλά και σε πολλές περιπτώσεις αίτιο της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Συνεπώς, για να διατηρηθεί η δυναμική του τουρισμού στην περιοχή και μέσα από αυτήν η οικονομική ανάπτυξη της περιοχής θα πρέπει να τεθούν εάν είναι δυνατόν όρια ανάπτυξης της τουριστικής δραστηριότητας στο επίπεδο εκείνο όπου η παραγόμενη επιβάρυνση θα μπορεί να αναστρέφεται είτε από φυσικές διεργασίες, είτε με την ανθρώπινη παρέμβαση όπου απαιτείται.

Ως τουριστική κίνηση βέβαια δεν αναφερόμαστε μόνο στους τουρίστες με την τυπική έννοια των επισκεπτών μικρής διάρκειας που διαμένουν σε ξενοδοχεία ή αντίστοιχα καταλύματα, αλλά και στους κατοίκους β' κατοικίας, ή τους κατοίκους των μεγάλων αστικών κέντρων της ευρύτερης περιοχής, αλλά και της χώρας που έλκουν την καταγωγή τους από την περιοχή και επισκέπτονται το Πήλιο και τις Σποράδες με μια σχετικά μεγάλη συχνότητα σε ετήσια βάση, καθώς αυτοί είναι ταυτόχρονα επισκέπτες – τουρίστες, αλλά και εν δυνάμει ντόπιοι στην περιοχή οι οποίοι έχουν και διαφορετικού είδους αντίληψη για την ποιότητα του περιβάλλοντος στην περιοχή. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις η αύξηση του πληθυσμού που δημιουργεί η β' κατοικία είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη της τουριστικής κίνησης, με αποτέλεσμα και οι επιδράσεις της να είναι αρκετά μεγαλύτερες. Για το λόγο αυτό και όπου είναι εφικτό στην συνέχεια θα υπάρχει ένας σχετικός διαχωρισμός των δύο αυτών ειδών επισκεπτών, ενώ όπου δεν είναι εφικτό η αναφορά σε τουρίστες θα περιλαμβάνει και τις δύο αυτές κατηγορίες.

4.1. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

Το Πήλιο και οι Β. Σποράδες δεν έχουν ενιαίο προφίλ τουριστικής ανάπτυξης. Σε γενικές γραμμές ο τουρισμός των νησιών προσεγγίζει περισσότερο στο κλασσικό ελληνικό μοντέλο ανάπτυξης του θαλάσσιου, καλοκαιρινού τουρισμού με την υψηλή επισκεψιμότητα και πίεση μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες, παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα νησιά και το διαφορετικό στάδιο ανάπτυξης που βρίσκεται το καθένα από αυτά.

Ειδικότερα, η Σκιάθος χαρακτηρίζεται ως ώριμος τουριστικός προορισμός με υψηλή διείσδυση του τουρισμού στην τοπική οικονομία, αλλά και στο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης που ακολουθεί με τα μεγάλα ξενοδοχεία, την υψηλή αναγνωρισιμότητα και στο εξωτερικό, τον προσανατολισμό στην εξυπηρέτηση μαζικής προσέλκυσης τουριστών, την έντονη νυχτερινή ζωή κ.ο.κ, αλλά και τις υψηλές επιβαρύνσεις που δημιουργεί η συγκέντρωση της ζήτησης σε περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Αντίστοιχα η Σκόπελος βρίσκεται σε ένα ενδιάμεσο επίπεδο ανάπτυξης του τουρισμού, ο οποίος τείνει να πάρει όμοια χαρακτηριστικά με αυτά της Σκιάθου, αλλά σαφώς με χαμηλότερη ένταση, ενώ η Αλόνησος διατηρεί σε μεγαλύτερο βαθμό τον παραδοσιακό της χαρακτήρα, λόγω και της ύπαρξης του θαλάσσιου πάρκου που αποτελεί μεν πόλο έλξης, αλλά ταυτόχρονα βάζει και σημαντικούς περιορισμούς, αλλά κυρίως λόγω του γεγονότος ότι αποτελεί τον πιο απομακρυσμένο προορισμό και οι συγκοινωνιακές εξυπηρετήσεις είναι χαμηλού επιπέδου, ακόμα και στις περιόδους υψηλής ζήτησης.

Από την άλλη πλευρά ο τουρισμός στο Πήλιο έχει τελείως διαφορετικό χαρακτήρα. Αφενός η γειτνίαση με ένα μεγάλο αστικό κέντρο, η τοποθέτησή του στο κέντρο της χώρας, η σχετικά εύκολη προσβασιμότητα, το γεγονός ότι έχει σημαντική οικιστική ανάπτυξη πολύ πριν αποκτήσει τουριστικό χαρακτήρα, οι δυνατότητες επίσκεψης καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου με τον συνδυασμό βουνού και θάλασσας και την ύπαρξη και του χιονοδρομικού κέντρου και η μεγάλη ανάπτυξη β' κατοικίας, καθιστούν την περιοχή του Πηλίου έναν σαφώς διαφορετικό προορισμό. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων το Πήλιο αποτελεί έναν προορισμό για διακοπές σαββατοκύριακου ή και για αυθημερόν επισκέψεις σε όλη την διάρκεια του χρόνου με αποτέλεσμα να θεωρείται μεν ώριμος τουριστικός προορισμός με υψηλή αναγνωρισιμότητα, ο οποίος παρέχει υψηλού επιπέδου περιβάλλον για αναψυχή, τα όποια όμως προβλήματα κορεσμού παρουσιάζονται οφείλονται κυρίως στην αδυναμία των υποδομών (και ιδίως του οδικού δικτύου) να ανταπεξέλθουν στην συγκέντρωση της ζήτησης σε περιορισμένο χρονικό

διάστημα, αλλά και στις πιέσεις που ασκούνται για ανάπτυξη β' κατοικίας, είτε με την μορφή συγκροτημάτων, είτε με την μορφή μεμονωμένων εκτός σχεδίου κατοικιών. Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό ο λεγόμενος "συνεδριακός" τουρισμός με την διεξαγωγή σημαντικών εθνικών αλλά και διεθνών συνεδρίων και τείνει να αποτελέσει μια βάση για διαφοροποίηση τόσο της τουριστικής περιόδου, όσο και για τις παρεχόμενες εξυπηρετήσεις που προσφέρουν οι επαγγελματίες του τομέα. Η ανάπτυξη αυτή μπορεί να ανεβάσει σημαντικά την αναγνωρισιμότητα της περιοχής ειδικά στο εξωτερικό και σίγουρα θα αποτελέσει μοχλό αναβάθμισης της παρεχόμενης ποιότητας.

Πίνακας 4.1. Κατανομή Κατοικιών και κλινών στους ΟΤΑ της περιοχής Μελέτης

	Κύριες κατοικίες	εξοχικές ή δευτερεύουσες	Σύνολο Καταλυμάτων	
			Δωμάτια	Κλίνες
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	65.720	21.438	20653	41667
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	1.772	383	382	796
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	704	1.135	619	1385
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	1.508	1.215	146	324
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	602	856	340	693
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	1.233	790	498	996
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	1.021	1.605	1329	2944
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	931	1.299	1891	3483
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	642	580	524	1069
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	825	1.276	1098	2174
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	217	392	29	64
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	203	419	364	558
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	598	458	100	208
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	835	688	1564	3277
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	1.873	1.069	6742	13563
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	1.635	1.842	3531	7268
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	27.875	2.354	1038	1910
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	893	229	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	4.015	747	26	48
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	652	221	10	19
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	1.434	181	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	2.144	1.091	169	331
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	10.195	697	3	5
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	918	942	180	400
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	1.070	608	70	152
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	1.737	239	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	188	122	0	0

Πηγή: Γ.Γ ΕΣΥΕ Απογραφή 2001, ΕΟΤ Θεσσαλίας, 2009

4.2. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Σε σχέση με το τουριστικό κύκλωμα στην ευρύτερη περιοχή της Μαγνησίας και της Θεσσαλίας, οι δύο περιοχές που εξετάζουμε έχουν ουσιαστικές διαφοροποιήσεις. Αφενός τα νησιά είναι σχεδόν αποκομμένα από την υπόλοιπη περιοχή και η μόνη ουσιαστική εξάρτηση που έχουν από την Μαγνησία είναι η διακίνηση μέσω του

λιμανιού του Βόλου του μεγαλύτερου μέρους της τουριστικής κίνησης, με εξαίρεση τις αφίξεις στο αεροδρόμιο της Σκιάθου των charter από το εξωτερικό μέσω των οποίων έρχονται οι αλλοδαποί τουρίστες στην περιοχή. Κατά τα άλλα τα νησιά αναπτύσσονται σε ότι αφορά τον τουρισμό με ανεξάρτητο τρόπο, καθώς τόσο το προφίλ των τουριστών που τα επισκέπτονται, όσο και η επιχειρηματικότητα στον τομέα του τουρισμού έχουν άλλα χαρακτηριστικά, καθώς μεγάλο τμήμα είναι "εισαγόμενη" επιχειρηματικότητα. Παράλληλα, οι όποιες σχέσεις υφίστανται με το ηπειρωτικό τμήμα της Μαγνησίας, αλλά και της υπόλοιπης Θεσσαλίας έχουν να κάνουν κυρίως με το διοικητικό – υπηρεσιακό κομμάτι της καθημερινής λειτουργίας των μόνιμων κατοίκων οι οποίοι εξυπηρετούνται από τις υπηρεσίες νομαρχιακού επιπέδου που εδρεύουν Π.Σ. Βόλου και τις υπηρεσίες περιφερειακού επιπέδου που βρίσκονται στην Λάρισα για μια σειρά υποθέσεις, όπως υγειονομική περιθαλψη, αδειοδοτήσεις επιχειρήσεων, αδειοδοτήσεις κατασκευών, χρηματοδοτήσεις έργων και επενδύσεων κλπ.

Το Πήλιο από την άλλη πλευρά έχει περισσότερες εξαρτήσεις ειδικά από το Π.Σ. Βόλου, καθώς ένα μεγάλο μέρος των οικονομικών δραστηριοτήτων εν γένει εξαρτώνται από τις εισροές που παράγει το Π.Σ. Βόλου. Επίσης, ένα μεγάλο τμήμα των ιδιοκτητών β' κατοικίας, αλλά και οι αυθημερόν επισκέπτες του Πηλίου προέρχονται από το Π.Σ. Βόλου και λόγω της κίνησης αυτής συντηρείται ένας σημαντικός αριθμός υπηρεσιών (κυρίως εστίασης και αναψυχής) σε αρκετές περιοχές του Πηλίου.

Ως προς το σύνολο της τουριστικής κίνησης στην Θεσσαλία οι δύο αυτές περιοχές αποτελούν μαζί με τα Μετέωρα (που έχουν έναν καθ' όλα ιδιαίτερο χαρακτήρα) τους κατεξοχήν τουριστικούς πόλους και συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης (πάνω από το 70% της συνολικής τουριστικής κίνησης στην Θεσσαλία), χωρίς ωστόσο οι ομοιότητες που κατά περίπτωση υπάρχουν να έχουν οδηγήσει στην δημιουργία διασυνδέσεων ανάμεσα στους επιμέρους προορισμούς. Έτσι, ο τουρισμός στη Θεσσαλία είναι κατακερματισμένος χωρίς ουσιαστικά να αποτελεί ένα κύκλωμα με την έννοια του ολοκληρωμένου τόσο σε χωρικό, όσο και σε επιχειρηματικό επίπεδο τομέα.

4.3. ΠΟΛΟΙ ΕΛΞΗΣ

Οι δύο περιοχές που εξετάζονται στην τρέχουσα έρευνα, του Πηλίου και των Βορείων Σποράδων, όπως είναι φυσικό διαθέτουν πληθώρα πόλων έλξης για τους επισκέπτες και ακριβώς για τον λόγο αυτό είναι από τους πλέον δημοφιλείς προορισμούς της χώρας. Τόσο το φυσικό, όσο και το ανθρωπογενές περιβάλλον διατηρούνται σε ικανοποιητικό

επίπεδο και προσφέρουν στον επισκέπτη πολλές δυνατότητες ώστε να αξιοποιήσει τον χρόνο των διακοπών του.

Στην συνέχεια περιγράφονται συνοπτικά οι πόλοι έλξης της περιοχής. Δεν γίνεται αναλυτική τεκμηρίωση καθώς υπάρχει σχετικά μεγάλη βιβλιογραφία (βλέπε για παράδειγμα Παλούμπης και Σιδηρόπουλος 2002, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 2002 και 2005), τόσο επιστημονική, όσο και γενικού ενδιαφέροντος οδηγοί για την περιοχή οι οποίοι περιγράφουν αναλυτικά κάθε επιμέρους σημείο.

4.3.1. Οικισμοί

Το Πήλιο είναι ένα από τα πλέον κατοικημένα βουνά της Ελλάδας. Έχει πάνω από 100 οικισμούς που κατοικούν έστω και λίγοι κάτοικοι, ενώ οι μεγαλύτεροι από αυτούς έχουν σημαντικό πληθυσμό, αρκετές εξυπηρετήσεις (τουλάχιστον για τον μόνιμο πληθυσμό της περιοχής), αλλά το σημαντικότερο χαρακτηριστικό τους είναι η παραδοσιακή αρχιτεκτονική η οποία διατηρείται μέχρι σήμερα και το ιδιαίτερο καθεστώς δόμησης που ισχύει για όλους σχεδόν τους οικισμούς (με κάποιες διαφοροποιήσεις κατά περίπτωση). Αναλυτικά στοιχεία των οικισμών της περιοχής με στοιχεία πληθυσμού βρίσκονται στο παράρτημα του κεφαλαίου. Οι οικισμοί αυτοί απορροφούν και το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης, ειδικά σε επίπεδο καταλυμάτων, αλλά και των οικιστικών αναπτύξεων για β' κατοικία. Ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά μπορούν να αναφερθούν οι οικισμοί: Κεραμίδι, Ζαγορά, Χορευτό, Πουρί, Μακρυνράχη, Ανήλιο, Κισσός, Τσαγκαράδα, Άγιος Δημήτριος, Μούρτσι, Ξουρίχτι, Αργαλαστή, Ξυνόβρυση, Λαύκος, Προμύρι, Μηλίνα, Τρίκερι, Άφησος, Νεοχώρι, Συκή, Αφέτες, Μηλιές, Βυζίτσα, Πινακάτες, Άνω και Κάτω Γατζέα, Καλά Νερά, Άνω και Κάτω Λεχώνια, Άγιος Βλάσσιος, Άγιος Λαυρέντιος, Αγριά, Δράκεια, Χάνια, Πορταριά, Μακρυνίτσα.

Από την άλλη μεριά στις Βόρειες Σποράδες ο πληθυσμός είναι περισσότερο συγκεντρωμένος στους βασικούς οικισμούς Σκιάθο, Σκόπελο, Γλώσσα, Κλήμα, Πατητήρι, αλλά υπάρχει και μια σειρά μικρών οικισμών οι οποίοι έχουν αναπτύξει μια δυναμική, λόγω ιδιαίτερων συνθηκών όπως ο οικισμός Βότση στην Αλόνησο ή τα Καλύβια, ο Ξάνεμος και ο Τρούλλος στην Σκιάθο και το Λουτράκι στην Σκόπελο. Ορισμένοι από τους οικισμούς στα νησιά είναι επίσης χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί με ιδιαίτερους όρους δόμησης.

4.3.2. Παραλίες

Μόνο στο Πήλιο έχουν καταγραφεί περίπου 100 παραλίες κατάλληλες για κολύμβηση, που καταλαμβάνουν έκταση περίπου 45 χλμ., διαφόρων μεγεθών, προσβασιμότητας, εδαφολογικής σύστασης, κλπ. Σε πολλές από αυτές υπάρχουν και κάποιες βασικές

εξυηρητήσεις (ειδικά στις μεγαλύτερες), ενώ αρκετές είναι σημαντικά οργανωμένες και εντάσσονται και στην κατηγορία των παραλιών με γαλάζια σημαία. Οι παραλίες αυτές είναι διεσπαρμένες σε όλη την έκταση του Πηλίου, όλες οι περιοχές διαθέτουν τουλάχιστον μία με δύο ικανοποιητικά οργανωμένες παραλίες, οι οποίες προσελκύουν σημαντικό αριθμό επισκεπτών, με ποιο γνωστές και χαρακτηριστικές τις παραλίες Βένετο, Χορευτό, Αγ. Σαράντα, Αγ. Ιωάννης, Μυλοπόταμος, Νταμούχαρη, Παπά Νερό, Ποτιστικά, Μελανής, Πλατανιάς, Μηλίνα, Αφήσσο, Μπούφα, Γατζέα, Μαλάκι, Συκιά, Πλατανίδα, Σουτραλί.

Αντίστοιχα στις Βόρειες Σποράδες η Αλόνησος διαθέτει πάνω από 30 παραλίες με περίπου 9 χλμ έκταση, η Σκιάθος διαθέτει πάνω από 65 παραλίες με περίπου 15 χλμ έκταση και η Σκόπελος πάνω από 50 παραλίες με περίπου 10 χλμ έκταση. Στα νησιά λόγω του ανάγλυφου και του περιορισμένου οδικού δικτύου που αυτό συνεπάγεται, υπάρχει δυσκολία στην πρόσβαση σε ορισμένες ακτές (ειδικά στην Αλόνησο και λιγότερο σε Σκόπελο και Σκιάθο), παρ' όλα αυτά οι διαθέσιμες κολυμβητικές παραλίες μπορούν να καλύψουν επαρκώς την κίνηση. Όπως είναι φυσικό και στις Σποράδες αρκετές παραλίες έχουν ενταχθεί στην κατηγορία των παραλιών με γαλάζια σημαία.

Συνολικά η περιοχή μελέτης λόγω του έντονου ανάγλυφου ενώ έχει μεγάλη έκταση ακτογραμμής (όπως και όλη η χώρα), οι κατάλληλες ακτές για κολύμβηση είναι σαφώς μικρό ποσοστό της ακτογραμμής. Παρόλα αυτά υπολογίζοντας ένα μέσο πλάτος 5 μέτρων ανά παραλία μια αρχική εκτίμηση ανεβάζει το συνολικό εμβαδό των παραλιών που είναι κατάλληλες για κολύμβηση σε περίπου 400.000 m².

4.3.3. Αξιοθέατα

Το υψηλής αισθητικής αξίας φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής εμπεριέχει σημαντικά στοιχεία προσέλκυσης επισκεπτών. Τα αξιοθέατα αυτά μπορούν να διαχωριστούν σε δύο γενικές κατηγορίες,

Τα ανθρωπογενή στοιχεία αποτελούνται από μνημεία ιστορικής αξίας που έχουν απομείνει από όλη την διάρκεια των ιστορικών χρόνων που έχει κατοικηθεί η περιοχή, αλλά και σημαντικές πολιτιστικές δραστηριότητες και συλλογές όπου καταγράφονται τα ήθη και έθιμα της περιοχής, καθώς επίσης και το σημαντικό απόθεμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής που διατηρείται στην περιοχή.

Από την άλλη πλευρά το φυσικό περιβάλλον το οποίο σε ένα μεγάλο μέρος του καλύπτει η Περιοχή του Δικτύου Natura 2000 για το Πήλιο και το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βορείων Σποράδων για τα νησιά, αλλά και άλλες σημειακές περιοχές που έχουν ενταχθεί σε καθεστώς προστασίας, αποδίδει στην περιοχή ενδιαφέροντα φυσικά τοπία τόσο για τον επισκέπτη όσο και για τον μόνιμο κάτοικο.

Τα μνημεία που υπάρχουν στην περιοχή του Πηλίου στην πλειοψηφία τους αφορούν παλιές εκκλησίες και μοναστήρια της βυζαντινής περιόδου, ορισμένα αρχαιολογικά ευρήματα που δεν έχουν επαρκώς αναδειχθεί, ενώ το χαρακτηριστικότερο μέρος της πολιτιστικής αυτής κληρονομιάς είναι η παραδοσιακή αρχιτεκτονική που κυριαρχεί στο μεγαλύτερο τμήμα του Πηλίου. Επίσης ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι το τρενάκι του Πηλίου το οποίο είναι μοναδικό στην Ελλάδα και πλέον αποτελεί μουσειακό σιδηρόδρομο ο οποίος λειτουργεί περιστασιακά σε τμήμα της παλιάς του διαδρομής προσελκύοντας το τουριστικό ενδιαφέρον, καθώς η διαδρομή του είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή.

Στα νησιά των Σποράδων υπάρχουν σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα (και ειδικά στα μικρά νησιά του Θαλάσσιου Πάρκου, όπου δεν έχει αναπτυχθεί νεώτερη δόμηση), πληθώρα βυζαντινών μνημείων με χαρακτηριστικότερο το Κάστρο της Σκιάθου και πολλές εκκλησίες και μοναστήρια, ενώ οι πιο πρόσφατη περίοδος χαρακτηρίζεται από την παραδοσιακή αρχιτεκτονική που κυριαρχεί στην Σκόπελο και την Αλόνησο, ενώ στην Σκιάθο λίγα δείγματα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής έχουν διασωθεί. Επίσης, στα νησιά και ειδικά στην Αλόνησο υπάρχει μεγάλο κομμάτι ενάλιων αρχαιοτήτων το οποίο προσελκύει ειδικές κατηγορίες επισκεπτών.

Ως προς τα φυσικά τοπία και τις περιοχές φυσικού περιβάλλοντος υψηλής αισθητικής αξίας μπορούμε να πούμε ότι όλη η περιοχή μελέτης μπορεί να ενταχθεί στην κατηγορία αυτή. Υπάρχουν κατά περίπτωση κηρυγμένες περιοχές φυσικού κάλλους ή οικότοποι ειδικού ενδιαφέροντος, σε όλη την έκταση του Πηλίου και των Σποράδων. Συμπεριλαμβάνοντας κανείς και τις περιοχές Natura και το Θαλάσσιο Πάρκο γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η περιοχή συνολικά έχει ιδιαίτερη αξία. Παρόλα αυτά υπάρχουν σημεία τα οποία πρέπει να προσεχθούν. Τα τελευταία χρόνια έχουν εκδηλωθεί πολλές καταστροφικές πυρκαγιές που έχουν κάψει σημαντικές εκτάσεις, ενώ ειδικά στο Πήλιο εξαιτίας της εξόρυξης της περίφημης πλάκας Πηλίου που χρησιμοποιείται στις κατασκευές υπάρχουν πολλά λατομεία τα οποία υποβαθμίζουν το τοπίο.

4.3.4. Διαδρομές

Εξαιτίας της μακρόχρονης κατοίκησης της περιοχής του Πηλίου και των Σποράδων, αλλά κυρίως λόγω του ορεινού τους χαρακτήρα, οι διασυνδέσεις ανάμεσα στους οικισμούς γινόταν με μονοπάτια τα οποία έχουν χαραχθεί μέσα σε δασώδεις περιοχές, αρκετά από τα οποία βρίσκονται σε καλή κατάσταση και μπορούν να χρησιμοποιηθούν πλέον για λόγους πεζοπορίας, επαφής με την φύση και γενικά αναψυχής. Υπάρχουν καταγεγραμμένες πάνω από 30 διαδρομές, οι βασικότερες εκ των οποίων βρίσκονται στο Πήλιο και συνδέουν σχεδόν όλους τους οικισμούς. Χαρακτηριστικές διαδρομές

είναι: Ανακασιά – Κουκουράβα – Μακρυνίτσα, Κατηχώρι – Πορταριά – Χάνια, Δράκεια – Χάνια, Καλά Νερά – Μηλιές – Ξουρίχτι – Τσαγκαράδα – Νταμούχαρη, Μακρυνίτσα – Πουρί στην περιοχή του Πηλίου οι οποίες έχουν συντηρηθεί τα τελευταία χρόνια και είναι προσβάσιμες για τους επισκέπτες, όπως και πολλές διαδρομές στα νησιά όπου επίσης έχουν αναδειχθεί και είναι διαθέσιμες για πεζοπορία.

4.3.5. Χιονοδρομικό κέντρο

Το χιονοδρομικό κέντρο “Αγριόλευκες” στα Χάνια στο Πήλιο, είναι ένας από τους βασικούς λόγους για τους οποίους υπάρχει σε πολλές περιοχές του Πηλίου τουριστική κίνηση και τον χειμώνα, ενώ στις αμιγώς παραθαλάσσιες περιοχές του Πηλίου και των νησιών ο χειμώνας είναι περίοδος μηδενικής προσέλευσης. Το Χιονοδρομικό περιλαμβάνει 5 πίστες με κλιμακούμενο επίπεδο δυσκολίας και όλες τις σχετικές εξυπηρετήσεις (αναβατήρες, σχολή σκι, καταστήματα ενοικίασης εξοπλισμού, ξενώνες, καταφύγιο κλπ), ενώ το κύριο χαρακτηριστικό του είναι ότι παρά το χαμηλό ύψος και την γειννίαση με την θάλασσα προσφέρει ικανοποιητική ποιότητα χιονιού.

4.3.6. Ακαδημαϊκή και Πολιτιστική Δραστηριότητα

Η πληθώρα μουσείων, συλλογών, πολιτιστικών δραστηριοτήτων κλπ., τα οποία αποδεικνύουν την ιστορική συνέχεια και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, αποτελούν ένα ιδιαίτερο πόλο έλξης. Το βασικό ζήτημα της αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι αφενός η καταγραφή και συντήρηση των διαφόρων συλλογών και ο συντονισμός των διάφορων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιηθούν για την αύξηση της τουριστικής κίνησης ειδικά στην εκτός αιχμής περίοδο, αλλά και για αύξηση του χρόνου παραμονής των επισκεπτών. Από την άλλη μεριά η περιοχή έχει εξελιχθεί σε έναν τόπο που προσελκύει έναν σημαντικό αριθμό συνεδρίων τόσο εθνικών, όσο και διεθνών. Η τοπική ακαδημαϊκή κοινότητα, αλλά και οι υποδομές που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια, καθώς και η εμπειρία που αποκτήθηκε σε αντίστοιχες διοργανώσεις σε συνδυασμό με την ποιότητα του περιβάλλοντος καθιστούν την περιοχή μια άκρως ενδιαφέρουσα επιλογή για την διεξαγωγή σχετικών εκδηλώσεων.

4.4. ΕΙΔΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Ο τουρισμός στην περιοχή μελέτης δεν μπορούμε να πούμε ότι έχει ενιαία χαρακτηριστικά. Αφενός στην περιοχή των Σποράδων κυριαρχεί το μοντέλο του τουρισμού “θάλασσας και ήλιου” το τυπικό θα λέγαμε μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης

στην χώρα με τον περιορισμό της κίνησης στους καλοκαιρινούς μήνες και με προσέλκυση μεγάλης μάζας ξένων τουριστών οι οποίοι επιλέγουν την περιοχή κυρίως για τις δραστηριότητες γύρω από την θάλασσα και την διασκέδαση και λιγότερο για τις όποιες άλλες δυνατότητες αναψυχής τους προσφέρονται. Το πρότυπο αυτό ακολουθεί κυρίως η Σκιάθος που έχει και την μεγαλύτερη διαθεσιμότητα καταλυμάτων και κατά δεύτερο λόγο η Σκόπελος. Για την Αλόνησο η ύπαρξη του Θαλάσσιου Πάρκου έχει διαφοροποιήσει τα δεδομένα και υπάρχει μερίδα επισκεπτών οι οποίοι την επιλέγουν για την διάσταση του οικολογικού χαρακτήρα του νησιού, καθώς επίσης και για τις ενάλιες αρχαιότητες που υπάρχουν στο νησί. Ωστόσο, η πλειοψηφία της τουριστικής κίνησης στα νησιά είναι επισκέπτες με μικρή διάρκεια παραμονής, με εστιασμένη άφιξη τους καλοκαιρινούς μήνες, με περιορισμένες εξαιρέσεις.

Από την άλλη πλευρά στο Πήλιο η κατάσταση είναι διαφοροποιημένη. Σαφώς η πλειοψηφία της τουριστικής κίνησης συγκεντρώνεται το καλοκαίρι, όμως υπάρχουν χαρακτηριστικά που δείχνουν μια τελείως διαφορετική εικόνα εάν ληφθεί υπόψη το σύνολο των διαθέσιμων καταλυμάτων συμπεριλαμβανομένης και της β' κατοικίας. Σε πολλούς από τους ΟΤΑ του Πηλίου η αναλογία εξοχικών κατοικιών προς τις κύριες μόνιμα κατοικούμενες οικίες είναι πάνω από 2:1 με το συνολικό ποσοστό στο Πήλιο να είναι λίγο πάνω από το 118%, γεγονός που σημαίνει ότι οι εξοχικές κατοικίες δυνητικά μπορούν να υπερδιπλασιάσουν τον αριθμό των κατοίκων στο Πήλιο εάν υποθέσουμε ότι σε κάθε εξοχική κατοικία αντιστοιχούν 2 τουλάχιστον κάτοικοι που θα την χρησιμοποιήσουν. Ως προς το προφίλ των επισκεπτών στο Πήλιο η κατάσταση είναι η εξής: Το μεγαλύτερο μέρος των επισκεπτών είναι Έλληνες, ειδικά τις εκτός καλοκαιριού περιόδους σχεδόν αποκλειστικά έλληνες, που επιλέγουν την περιοχή επειδή είναι προσβάσιμη με το αυτοκίνητο από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Παρά τα πιθανά μπουλιάρια στο τελευταίο τμήμα του ταξιδιού (μετά την πόλη του Βόλου) στις περιόδους αυξημένης κίνησης, όσοι διαθέτουν εξοχικές κατοικίες, αλλά και οι κατεξοχήν τουρίστες μπορούν να φθάσουν στον προορισμό τους μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα χωρίς να απαιτείται η χρήση άλλου μέσου πλην του Ι.Χ. αυτοκινήτου. Επίσης, ένα άλλο σημαντικό κομμάτι της κίνησης είναι οι αυθημερόν επισκέπτες από τα αστικά κέντρα της περιοχής και ειδικά το Π.Σ. Βόλου, αλλά και τις άλλες Θεσσαλικές πόλεις. Σε κάθε περίοδο του έτους ειδικά τα σαββατοκύριακα, όταν οι καιρικές συνθήκες το ευνοούν, υπάρχει μια έντονη κινητικότητα τόσο προς το κεντρικό και νότιο τμήμα, όσο και προς το βόρειο τμήμα του Πηλίου και ειδικά τον χειμώνα και προς το χιονοδρομικό κέντρο. Οι κάτοχοι εξοχικών κατοικιών μπορεί να είναι είτε κάτοικοι του Π.Σ. Βόλου και άλλων αστικών κέντρων κυρίως μέσου και άνω εισοδήματος για να μπορούν να αντεπεξέλθουν στο υψηλό κόστος κατασκευής που απαιτεί ο παραδοσιακός χαρακτήρας

της περιοχής, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις οι κάτοχοι εξοχικών κατοικιών είναι προερχόμενοι από το εξωτερικό οι οποίοι κατά περίπτωση εγκαθίστανται και μόνιμα στην περιοχή. Σε πολλές περιπτώσεις οι επισκέπτες κάτοχοι β' κατοικίας έχουν αγοράσει και συντηρήσει παλιές οικίες που σε διαφορετική περίπτωση θα είχαν υποστεί σημαντικές φθορές.

4.5. Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Η προσφορά καταλυμάτων στην περιοχή μελέτης είναι αρκετά μεγάλη. Η περιοχή διαθέτει όλων των ειδών τα καταλύματα, σε όλες τις δυνατές κατηγορίες και τάξεις μεγέθους (βλέπε αναλυτικά στοιχεία στον πίνακα 4.10 στο Παράρτημα). Προφανώς, η συγκέντρωση ανά ΟΤΑ είναι διαφορετική, ανάλογα και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε μικροπεριοχής. Παρακάτω γίνεται μια σύντομη περιγραφή της προσφοράς καταλυμάτων στην περιοχή μελέτης.

4.5.1. Χωρική κατανομή

Συνολικά η μεγαλύτερη συγκέντρωση αριθμού διαθέσιμων κλινών όπως είναι φυσικό βρίσκεται στα νησιά των Σποράδων, με το 60% περίπου του αριθμού των κλινών του Νομού Μαγνησίας να συγκεντρώνεται στα τρία νησιά, με την Σκιάθο να καταλαμβάνει πάνω από τις μισές κλίνες των νησιών. Αντίστοιχα στην περιοχή του Πηλίου η διαθεσιμότητα κλινών ανέρχεται σε 35% του συνόλου των κλινών στο Νομό Μαγνησίας και οι περιοχές με την υψηλότερη συγκέντρωση κλινών είναι ο Δήμος Μουρесьίου, ο Δήμος Μηλεών, ο Δήμος Σηπιάδος, ο Δήμος Αργαλαστής, ο Δήμος Πορταριάς και ο Δήμος Ζαγοράς με τους υπόλοιπους ΟΤΑ να ακολουθούν.

4.5.2. Κατανομή κατά τάξη

Συνολικά οι κατανομή των διαθέσιμων κλινών σε υψηλής κατηγορίας καταλύματα είναι σχετικά περιορισμένη. Με εξαίρεση τα παραδοσιακά καταλύματα και τις βίλλες όπου εκ των πραγμάτων το επίπεδο των καταλυμάτων είναι υψηλό, στις άλλες κατηγορίες καταλυμάτων το μεγαλύτερο τμήμα των διαθέσιμων κλινών συγκεντρώνεται σε μέσες προς χαμηλές κατηγορίες. Για παράδειγμα στα ξενοδοχεία και στο σύνολο του Νομού Μαγνησίας μόνο το 15% των κλινών είναι σε ξενοδοχεία 5 και 4 αστέρων, με το μεγαλύτερο ποσοστό να βρίσκεται στην Σκιάθο. Αντίστοιχη είναι η εικόνα σε όλες τις κατηγορίες καταλυμάτων.

Πίνακας 4.2. Κατανομή καταλυμάτων κατά τάξη μεγέθους στο Νομό Μαγνησίας

Ξενοδοχεία		Ενοικιαζόμενα Διαμερίσματα	
5 αστέρων	6	5 αστέρων	1
Δωμάτια	557	Δωμάτια	12
Κλίνες	1092	κλίνες	36
4 αστέρων	20	4 αστέρων	9
Δωμάτια	1296	Δωμάτια	207
Κλίνες	2495	Κλίνες	407
3 αστέρων	39	3 αστέρων	2
Δωμάτια	1545	Δωμάτια	40
Κλίνες	3026	Κλίνες	97
2 αστέρων	133	2 αστέρων	60
Δωμάτια	3178	Δωμάτια	1241
Κλίνες	6201	Κλίνες	2302
1 αστέρων	67	1 αστέρων	6
Δωμάτια	1178	Δωμάτια	143
Κλίνες	2140	Κλίνες	268
Σύνολο	265	Σύνολο	78
Δωμάτια	7754	Δωμάτια	1643
Κλίνες	14954	Κλίνες	3110
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια		Κάμπινγκ	
4 κλειδιά	7	A κατηγορίας	0
Δωμάτια	79	Θέσεις	0
Κλίνες	182	Άτομα	0
3 κλειδιά	210	B κατηγορίας	0
Δωμάτια	1448	Θέσεις	0
Κλίνες	3068	Άτομα	0
2 κλειδιά	733	Γ κατηγορίας	7
Δωμάτια	5127	Θέσεις	466
Κλίνες	10008	Άτομα	1470
1 κλειδί	456	Δ κατηγορίας	1
Δωμάτια	2872	Θέσεις	55
Κλίνες	6000	Άτομα	165
Σύνολο	1406	Σύνολο	8
Δωμάτια	9526	Θέσεις	521
Κλίνες	19258	Άτομα	1635
Παραδοσιακά Καταλύματα		Βίλλες	
Πολυτελείας	8	Αριθμός	100
Δωμάτια	78	Δωμάτια	491
Κλίνες	186	Κλίνες	1109
A κατηγορίας	66		
Δωμάτια	496		
Κλίνες	1114		
B κατηγορίας	20		
Δωμάτια	144		
Κλίνες	301		
Σύνολο	94		
Δωμάτια	718		
Κλίνες	1601		

Πηγή: EOT Θεσσαλίας 2009

4.5.3. Αξιολόγηση ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών και σύνδεση με την τοπική οικονομία

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η πλειοψηφία των καταλυμάτων είναι σε χαμηλή προς μέση κατηγορία και το γεγονός ότι η πλειοψηφία των κλινών βρίσκεται σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, παρότι ο τουρισμός είναι

σημαντική πηγή εισοδήματος για την περιοχή, κατ' ουσία το μεγαλύτερο μέρος της προσφοράς καταλυμάτων είναι συμπληρωματική δραστηριότητα εξαιτίας μιας σειράς παραγόντων που έχουν να κάνουν τόσο με την εποχικότητα του τουρισμού όσο και με τις δυνατότητες απόκτησης συμπληρωματικού εισοδήματος από άλλες πηγές όπως ο αγροτικός τομέας, οι συναφείς με τον τουρισμό υπηρεσίες εστίασης, αναψυχής και λιανικού εμπορίου ή και η μισθωτή εργασία τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Παρότι ο κατά κύριο επάγγελμα αγροτικός πληθυσμός φθίνει, το γεγονός ότι υπάρχει η δυνατότητα ταυτόχρονης δραστηριοποίησης σε διαφορετικούς τομείς υποδηλώνει ότι η τοπική οικονομία έχει περιθώρια να διατηρήσει το διαθέσιμο εισόδημα των κατοίκων σε ικανοποιητικό επίπεδο και για τον λόγο αυτό έχει περιοριστεί (αν δεν έχει αναστραφεί) η έξοδος πληθυσμού από την περιοχή που εξετάζουμε. Επίσης, οι εισροές του τουρισμού στους υπόλοιπους κλάδους, αν και δεν μπορούν να εκτιμηθούν λόγω έλλειψης σχετικών δεδομένων, είναι σημαντικές, καθώς η ζήτηση για μια σειρά προϊόντα και υπηρεσίες προσφέρει πολλαπλασιαστικό εισόδημα στην περιοχή και ενισχύει τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων.

4.6. Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΆΛΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η συνολική διαθεσιμότητα στον Νομό Μαγνησίας των υπηρεσιών που σχετίζονται άμεσα με τον τουρισμό, όπως τουριστικά γραφεία, γραφεία ενοικίασης αυτοκινήτων, επιχειρήσεις μεταφορικών μέσων, κλπ., ανέρχεται από 30 έως και 100% του συνόλου της Θεσσαλίας, ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο χαμηλότερο αυτό του νομού δεν υπάρχουν, καθώς δεν γίνεται καταγραφή σε μικρότερη κλίμακα, αλλά η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αυτών είναι εγκατεστημένη στην πόλη του Βόλου και στα νησιά που υπάρχει αυξημένη ζήτηση ειδικά για τα καταστήματα ενοικίασης οχημάτων.

Πίνακας 4.3. Λοιπές τουριστικές υπηρεσίες στο Νομό Μαγνησίας και την Θεσσαλία

Κατηγορίες υπηρεσιών	Νομός Μαγνησίας	Σύνολο Θεσσαλίας	Ποσοστό Μαγνησίας
ΤΟΥΡΙΣ. ΓΡΑΦΕΙΑ	82	166	49,4%
Τ.Ε.Ο.Μ.	25	83	30,1%
ΤΟΥΡ.ΛΕΩΦΟΡ.	54	167	32,3%
RENT A CAR	45	58	77,6%
Ι.Χ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ	445	589	75,6%
RENT A ΜΟΤΟ	42	42	100,0%
ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΕΣ	905	905	100,0%
ΤΟΥΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜ	71	107	66,4%

Πηγή: ΕΟΤ Θεσσαλίας, 2009

Διαθεσιμότητα δεδομένων για τις επιχειρήσεις αναψυχής, εστίασης, κλπ που είναι συναφείς με την τουριστική δραστηριότητα δεν υπάρχει. Τα τελευταία χρόνια δεν

γίνονται απογραφές από την ΕΣΥΕ, ενώ το Επιμελητήριο στο οποίο υποχρεωτικά εγγράφονται οι επιχειρήσεις δεν διαθέτει επεξεργασμένη βάση δεδομένων η οποία να δίνει ασφαλή συμπεράσματα για την επιχειρηματική δραστηριότητα ανά κλάδο και ανά περιοχή. Από την άλλη πλευρά πολλές επιχειρήσεις έχουν έδρα συνήθως σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο και ανοίγουν υποκαταστήματα στις τουριστικές περιοχές με αποτέλεσμα να μην είναι εύκολη η διασταύρωση των δεδομένων είτε μέσω Επιμελητηρίου, είτε μέσω άλλων πηγών όπως θα ήταν για παράδειγμα οι Δ.Ο.Υ στις οποίες επίσης εγγράφονται οι επιχειρήσεις. Σε γενικές γραμμές πάντως, σύμφωνα με τα στοιχεία της απασχόλησης που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 3, στην περιοχή μελέτης υπάρχει μια μεγάλη μερίδα εργαζομένων στον τριτογενή τομέα η οποία παραπέμπει σε μια σημαντική ύπαρξη επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό, καθώς η πλειοψηφία των ΟΤΑ της περιοχής δεν διαθέτει άλλου είδους υπηρεσίες του τριτογενή όπως για παράδειγμα τράπεζες, εμπορικές επιχειρήσεις, κλπ., οι οποίες να λειτουργούν με βάση την τοπική οικονομία, ανεξάρτητα από την ανάπτυξη της όποιας τουριστικής δραστηριότητας.

4.7. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ

Ο ασφαλέστερος τρόπος μέτρησης της τουριστικής ζήτησης είναι η καταγραφή των επισκεπτών σε κάθε περιοχή. Επίσης, σημαντικό στοιχείο είναι και η καταγραφή των επισκεπτών σε διάφορα μουσεία, μνημεία κλπ., η οποία όμως δεν είναι εφικτή καθώς σε πολλές περιπτώσεις η είσοδος σε διάφορους χώρους είναι δωρεάν ή έχουν άλλο χαρακτήρα όπως για παράδειγμα τα μοναστήρια και επομένως δεν υπάρχει κανενός είδους μέτρηση. Παρακάτω παρουσιάζονται τα υπάρχοντα στοιχεία για την περιοχή.

4.7.1. Δείκτες μέτρησης

Η ζήτηση για τουριστικές υπηρεσίες μετράται με τον αριθμό των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων στα καταλύματα. Οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις καταγράφονται τόσο σε μηνιαία βάση, όσο και ανά περιοχή, όσο και με τον τόπο μόνιμης κατοικίας του επισκέπτη. Με τον τρόπο αυτό έχουμε την δυνατότητα να μετράμε με σχετική ακρίβεια πως εξελίσσεται η ζήτηση για να εξάγουμε τα όποια συμπεράσματα. Εδώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα τελευταία χρόνια δεν γίνεται πλήρης καταγραφή από τον ΕΟΤ που ήταν μέχρι η πρόσφατα αρμόδια υπηρεσία στην οποία έδιναν τα σχετικά στοιχεία οι τουριστικές επιχειρήσεις. Αρμόδια υπηρεσία πλέον είναι η Στατιστική Υπηρεσία η οποία όμως δεν κάνει πλήρη καταγραφή (απογραφικού τύπου όπως έκανε ο ΕΟΤ) των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων, αλλά δειγματοληπτική καταγραφή με βάση κάποιο σταθμισμένο δείγμα το οποίο δίνει μεν ασφαλή στοιχεία για την εξέλιξη της τουριστικής

κίνησης σε επίπεδο νομού και χώρας στην διάρκεια ενός έτους, αλλά δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να έχει ακρίβεια τόσο σε χωρικό επίπεδο, όσο και σε χρονικό επίπεδο. Παρόλα αυτά οι σχετικές καταγραφές είναι και οι μόνες διαθέσιμες. Επίσης, πρέπει να σημειώσουμε ότι δεν υφίσταται και δεν είναι δυνατόν να γίνει καταγραφή της χρήσης των εξοχικών κατοικιών. Επομένως, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το επίπεδο της αύξησης της κίνησης στην περιοχή από τους ιδιοκτήτες β' κατοικίας ούτε και να γίνουν οι οποιεσδήποτε εκτιμήσεις καθώς δεν υπάρχει ασφαλής μεθοδολογία.

4.7.2. Χωρική κατανομή

Το μεγαλύτερο μέρος των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων καταγράφεται όπως είναι φυσικό στα νησιά (25% των αφίξεων και 50% των διανυκτερεύσεων). Υψηλά επίπεδα παρουσιάζει και η πόλη του Βόλου, όπως είναι φυσικό για άλλους λόγους. Για την υπόλοιπη περιοχή σχετικά υψηλές τιμές καταγράφονται στην Πορταριά, στα Καλά Νερά, στο Μούρεσι, στην Ζαγορά, στην Μακρυνίτσα, στην Δράκεια, και πολύ μικρότερος αριθμός αφίξεων και διανυκτερεύσεων στις άλλες περιοχές. Σχετικά με την προσέλκυση επισκεπτών από το εξωτερικό μόνο στα νησιά και στα Καλά Νερά στην περιοχή του Πηλίου εμφανίζεται σημαντικός αριθμός αφίξεων αλλοδαπών.

4.7.3. Διαχρονική κατανομή και περίοδοι αιχμής

Όπως έχει ήδη αναφερθεί η περιοχή μελέτης παρουσιάζει διαφοροποιήσεις στο ζήτημα της χρονικής κατανομής της ζήτησης. Στα νησιά η ζήτηση εμφανίζεται σχεδόν αποκλειστικά στην περίοδο Απριλίου - Σεπτεμβρίου με την αιχμή το διάστημα Ιουνίου, Ιουλίου και Αυγούστου. Παρόμοια είναι και η αιχμή σε ορισμένες περιοχές του Πηλίου όπως είναι τα Καλά Νερά ή Μηλίνα των οποίων η τουριστική κίνηση είναι περισσότερο της μορφής των νησιών. Υπάρχουν όμως ορισμένες περιοχές όπως η Πορταριά, η Μακρυνίτσα, η Δράκεια, η Βυζίτσα και άλλες των οποίων η αιχμή δεν περιορίζεται μόνο στους καλοκαιρινούς μήνες, αλλά εμφανίζουν μια αυξημένη κίνηση και κατά την χειμερινή περίοδο. Αυτό έχει να κάνει τόσο με την κίνηση του χιονοδρομικού κέντρου, όσο και με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα ορισμένων περιοχών (όπως η Βυζίτσα για παράδειγμα) που προσελκύουν επισκέπτες ανεξάρτητα της περιόδου μέσα στο χρόνο λόγω του παραδοσιακού τους χαρακτήρα και της ιδιαιτερότητας των καταλυμάτων.

Πίνακας 4.4. Αφίξεις και διανυκτερεύσεις ανά Δ.Δ για το έτος 2007

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ
Δήμος Αγριάς		
Δ.Δ.Αγριάς	524	1452
Δ.Δ.Δρακείας	7853	19469
Δήμος Αργαλαστής		
Δ.Δ.Αργαλαστής	1918	8590
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	259	1019
Δήμος Αρτέμιδας		
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου	468	1148
Δ.Δ.Ανω Λεχωνίων	422	2223
Δήμος Αφειτών		
Δ.Δ.Αφειτών	2349	10086
Δ.Δ.Νεοχωρίου	183	388
Δήμος Μηλεών		
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	1927	4071
Δ.Δ.Βυζήτσης	3433	7514
Δ.Δ.Καλών Νερών	7496	27852
Δ.Δ.Μηλεών	1157	3687
Δ.Δ.Πιννακατών	180	630
Δήμος Μουρσειού		
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	458	1150
Δ.Δ.Κισσού	180	822
Δ.Δ.Μουρσειού	10872	33776
Δ.Δ.Ξορυχτίου	82	154
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	8508	23372
Δ.Δ.Ζαγοράς	5262	17988
Δήμος Σηπιάδας		
Δ.Δ.Προμυρίου	1682	7444
Δ.Δ.Μηλίνης	202	652
Δήμος Πορταριάς		
Δ.Δ.Πορταριάς	34086	73764
Κ. Μακρινίτσας		
Κ.Δ.Μακρινίτσας	7682	13835
Δήμος Αλοννήσου		
Δ.Δ.Αλοννήσου	11638	71214
Δήμος Σκιάθου		
Δ.Δ.Σκιάθου	67553	409540
Δήμος Σκοπέλου		
Δ.Δ.Σκοπέλου	21168	111058
Δ.Δ.Γλώσσης	243	978
Δ.Δ.Κλήματος	217	433
Δ.Δ.Βόλου	172519	303887
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας	119	244
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	4800	9798
Δ.Δ.Αλμυρού	2054	3691
Δ.Δ.Αμυλιαπόλεως	1285	4958
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου	85	136
Δ.Δ.Αχιλλείου	350	1154
Σύνολο Νομού	379214	1178177

Πηγή: ΓΓ ΕΣΥΕ

4.7.4. Τοπική και περιφερειακή επισκεψιμότητα

Συνολικά ο νομός και ειδικότερα η περιοχή μελέτης αποτελούν έναν από τους πλέον αναγνωρισμένους τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα. Τόσο το Πήλιο όσο και οι Σποράδες διαθέτουν ικανοποιητική εικόνα ως προορισμός και προσελκύουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Σε επίπεδο ΟΤΑ ή και Δημοτικού Διαμερίσματος, τα στοιχεία δεν μπορούν να είναι ασφαλή όπως είπαμε λόγο του τρόπου καταγραφής. Επίσης, η

κινητικότητα ειδικά στην περιοχή του Πηλίου είναι αρκετά μεγάλη και συνεπώς η διανυκτέρευση σε μία περιοχή δεν σημαίνει πλήρη παραμονή καθ' όλη την διάρκεια της επίσκεψης στην περιοχή αυτή. Ακόμη, οι πληθώρα δραστηριοτήτων αναψυχής που προσφέρονται στην περιοχή προϋποθέτουν την κινητικότητα των επισκεπτών. Παράλληλα, τόσο η μεγάλη ανάπτυξη της β' κατοικίας όσο και η γειτνίαση με τον Βόλο και η αυθημερόν δυνατότητα επίσκεψης από τους κατοίκους του, αλλά και από τους κατοίκους άλλων πόλεων της ευρύτερης περιοχής, δεν μπορεί να αποφέρει ασφαλή συμπεράσματα για την ελκυστικότητα σε επίπεδο μικροπεριοχής, από την στιγμή που δεν υπάρχει καμία δυνατότητα καταγραφής.

Μια βασική διαφοροποίηση που μπορεί να περιγραφεί είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία των αλλοδαπών επισκεπτών επιλέγει τα νησιά των Σποράδων, ενώ στο Πήλιο οι επισκέπτες είναι κυρίως ημεδαποί.

4.8. ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΆΛΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η πληρότητα των καταλυμάτων είναι μια ένδειξη του επιπέδου της ικανοποίησης των επισκεπτών, αλλά και της συνολικής εικόνας που έχει η περιοχή ως τουριστικός προορισμός. Αν η πληρότητα είναι μεγάλη σημαίνει ότι οι υπηρεσίες παρέχονται σε μία σχέση ποιότητας – τιμής η οποία είναι ικανοποιητική για τους επισκέπτες ανεξάρτητα του είδους του τουριστικού προϊόντος (αν δηλαδή μιλάμε για περιοχή υψηλού τουρισμού ή για περιοχή φθηνού μαζικού τουρισμού). Οφείλουμε εδώ να πούμε ότι τα συμπεράσματα ανά περιοχή δεν είναι ιδιαίτερα ασφαλή λόγω του τρόπου μέτρησης (δειγματοληπτική καταγραφή) που ακολουθεί η Στατιστική Υπηρεσία, αλλά σε επίπεδο νομού είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο. Για τις άλλες τουριστικές υπηρεσίες δεν υπάρχει καταγραφή του επιπέδου πληρότητας, καθώς δεν είναι δυνατή η καταγραφή της κίνησης.

4.8.1. Δείκτες μέτρησης

Ο διαθέσιμος δείκτης μέτρησης της πληρότητας των καταλυμάτων δίνεται από την Στατιστική Υπηρεσία και προκύπτει από την δειγματοληψία που κάνει η υπηρεσία. Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων διαιρείται με τον διαθέσιμο αριθμό κλινών σε μηνιαία βάση (καθώς δεν είναι όλες οι κλίνες διαθέσιμες όλο τον χρόνο) και προκύπτει με τον τρόπο αυτό η μέση μηνιαία πληρότητα. Αντίστοιχα προκύπτει και η μέση ετήσια πληρότητα τόσο σε επίπεδο Δημοτικού Διαμερίσματος, όσο και σε επίπεδο Νομού συνολικά.

Πίνακας 4.5. Μέση Πληρότητα Κλινών σε Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ) κατά Δημοτικό Διαμέρισμα Έτος 2007

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	% ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΚΛΙΝΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	% ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΚΛΙΝΩΝ
Δ.Δ.Αγριάς	19,8%	Δ.Δ.Πορταριάς	37,6%
Δ.Δ.Δρακείας	20,5%		
		Κ.Δ.Μακρινίτσης	14,6%
Δ.Δ.Αργαλαστής	35,2%		
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	31,5%		
		Δ.Δ.Αλοννήσου	49,8%
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων	51,1%		
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου	22,4%	Δ.Δ.Σκιάθου	57,9%
Δ.Δ.Νεοχωρίου	7,2%	Δ.Δ.Σκοπέλου	54,4%
Δ.Δ.Αφετών	31,5%	Δ.Δ.Γλώσσης	39,8%
		Δ.Δ.Κλήματος	9,3%
Δ.Δ.Ζαγοράς	25,3%		
Δ.Δ.Μηλεών	14,5%		
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	16,3%		
Δ.Δ.Βυζιτσης	16,6%		
Δ.Δ.Καλών Νερών	31,4%		
Δ.Δ.Πινακατών	9,2%		
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	24,1%		
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	11,4%		
Δ.Δ.Κισσού	10,9%	Δ.Δ.Αλμυρού	28,5%
Δ.Δ.Μουρεσίου	24,9%	Δ.Δ.Βόλου	52,0%
Δ.Δ.Ξορυχτίου	10,3%	Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	14,2%
		Δ.Δ.Νέας Ιωνίας	38,7%
Δ.Δ.Μηλίνης	15,5%	Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου	2,0%
Δ.Δ.Προμυρίου	28,4%	Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως	20,9%

Πηγή: Γ.Γ ΕΣΥΕ 2009

4.8.2. Χωρική κατανομή πληρότητας

Η πληρότητα κατανέμεται περίπου όπως και το σύνολο των αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε κάθε περιοχή. Η συνολική μέση μηνιαία πληρότητα σε επίπεδο νομού είναι 42,5%. Υψηλότερη συνολική πληρότητα ανά περιοχή έχουν τα νησιά όπως είναι αναμενόμενο και κάποιες περιοχές στο Πήλιο είτε αυτές που εκ των πραγμάτων έχουν υψηλή κίνηση (π.χ Πορταριά, Μούρεσι) είτε κάποιες που έχουν όμως μικρό αριθμό κλινών (π.χ. Άνω Λεχώνια).

4.8.3. Χρονική κατανομή

Η χρονική κατανομή ακολουθεί την κατανομή των αφίξεων και διανυκτερεύσεων. Στα νησιά η πληρότητα είναι υψηλή την καλοκαιρινή περίοδο, ενώ στο Πήλιο υπάρχουν περιοχές όπως η Πορταριά, η Δράκεια, η Μακρυνίτσα που εμφανίζουν σημαντική πληρότητα και κατά την χειμερινή περίοδο.

Πίνακας 4.6. Πληρότητα Κλινών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ) στο Νόμο Μαγνησίας και Κατά Μήνα Έτος 2007

ΜΗΝΑΣ	ΚΛΙΝΕΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΩΝ
Ιανουάριος	3960	31533	25,70%
Φεβρουάριος	3737	28474	27,20%
Μάρτιος	3966	36095	29,40%
Απρίλιος	6111	57470	31,30%
Μάιος	9959	80326	26,00%
Ιούνιος	12275	164259	44,60%
Ιούλιος	13388	242960	58,50%
Αύγουστος	12192	257364	68,10%
Σεπτέμβριος	10671	134589	42,00%
Οκτώβριος	7282	52867	23,40%
Νοέμβριος	4662	42735	30,60%
Δεκέμβριος	4300	49505	37,10%
Γενικό Άθροισμα	92503	1178177	42,50%

Πηγή: Γ.Γ ΕΣΥΕ 2009

4.9. ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΙΧΜΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι ελάχιστα σημεία μπορούν να χαρακτηριστούν ως άκρως προβληματικά. Μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται στην χρονική κατανομή της ζήτησης και στην ύπαρξη εποχικών διακυμάνσεων με συνέπεια να δημιουργούνται προβλήματα “μποτιλιαρίσματος”, τα οποία απαιτούν ειδική διαχείριση.

Στα νησιά η περίοδος αιχμής είναι το καλοκαίρι και ειδικά από 15 Ιουλίου έως 15 Αυγούστου, όπου η πλειοψηφία των Ελλήνων κάνει καλοκαιρινές διακοπές, ενώ συνολικά η κίνηση ξεκινάει από τον Απρίλιο και διαρκεί μέχρι τον Οκτώβριο. Το βασικό πρόβλημα στα νησιά είναι η δυσκολία πρόσβασης, καθώς μόνο η Σκιάθος διαθέτει αεροδρόμιο, ενώ η ακτοπλοϊκή εξυπηρέτηση δεν είναι ικανοποιητική. Ένα άλλο πρόβλημα στα νησιά είναι η διαθεσιμότητα νερού, τόσο σε όρους ποσότητας όσο και σε όρους ποιότητας, πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζουν όλες οι νησιωτικές περιοχές της χώρας, ενώ σημαντική είναι η έλλειψη υποδομών υγειονομικής περιθαλψης. Ως προς την ποιότητα των υπηρεσιών τα προβλήματα είναι λιγότερα, καθώς ουσιαστικά το ζήτημα είναι το κόστος τις περισσότερες φορές, παρά η έλλειψη κάποιας παροχής.

Από την άλλη πλευρά στην περιοχή του Πηλίου η περίοδος αιχμής είναι διαφοροποιημένη. Στα ξενοδοχεία υφίσταται η αντίστοιχη αιχμή της καλοκαιρινής περιόδου 15 Ιουλίου έως 15 Αυγούστου, αλλά υπάρχει αυξημένη ζήτηση όχι τόσο για διαμονή όσο για άλλες υπηρεσίες καθ’ όλη την διάρκεια του καλοκαιριού σχεδόν σε όλα τα Σαββατοκύριακα, λόγω της εύκολης προσβασιμότητας, αλλά και του αυξημένου ποσοστού β’ κατοικίας. Χαρακτηριστικότερο πρόβλημα που εμφανίζεται την περίοδο

αυτή είναι η αυξημένη οδική κίνηση και οι σημαντικές καθυστερήσεις σε κάποια σημεία καθώς υπερτριπλασιάζεται η κίνηση αυτοκινήτων το Σαββατοκύριακο σε σχέση με μια συνηθισμένη καθημερινή, όπως και η αδυναμία εύρεσης θέσεων στάθμευσης σε κάποιες περιοχές. Άλλα ζητήματα που προκύπτουν είναι η δυσκολία διατήρησης του επιπέδου καθαριότητας ειδικά στις πιο δυσπρόσιτες παραλίες, αλλά και η περιορισμένη κάλυψη υγειονομικών υπηρεσιών.

Επίσης, στο Πήλιο υπάρχει και μια αύξηση της κίνησης τον χειμώνα λόγω του χιονοδρομικού κέντρου στις περιοχές που γειτνιάζουν με αυτό (Πορταριά, Μακρυνίτσα), καθώς και στις περιοχές που υπάρχει η διαθεσιμότητα παραδοσιακών καταλυμάτων (Βυζίτσα, Μηλιές, Πορταριά, Μακρυνίτσα). Το συνηθέστερο πρόβλημα που εμφανίζεται και την περίοδο του χειμώνα είναι το πρόβλημα της κυκλοφοριακής συμφόρησης σε ορισμένες περιπτώσεις.

Ως προς το επίπεδο των άλλων υπηρεσιών η συνολική εκτίμηση είναι ότι η περιοχή δεν εμφανίζει ιδιαίτερα προβλήματα. Κατά περίπτωση μπορεί να δημιουργούνται δυσκολίες στην εξυπηρέτηση ή πτώση της ποιότητας κάποιων υπηρεσιών, αλλά δεν τεκμηριώνεται κακό επίπεδο στην περιοχή καθώς διαχρονικά η συνολική ζήτηση δεν μειώνεται. Επομένως το κακό επίπεδο υπηρεσιών όπου αυτό καταγράφεται μπορούμε να πούμε ότι οφείλεται περισσότερο σε έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος από ορισμένους επαγγελματίες, παρά σε κάποιο ενδογενές χαρακτηριστικό.

Άλλα προβλήματα που συνολικά εμφανίζονται (τα οποία εν μέρει είναι ανεξάρτητα από την τουριστική κίνηση) είναι η έλλειψη συστημάτων διαχείρισης των αποβλήτων και η αδυναμία συστηματικής προστασίας των ευαίσθητων οικοτόπων, πλην του Θαλάσσιου Πάρκου που λειτουργεί ικανοποιητικά.

4.10. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

Για τις Σποράδες ο τουρισμός είναι πλέον σχεδόν "μονοκαλλιέργεια". Οι παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, αλιεία, κτηνοτροφία, δενδροκομία, αμπελοκαλλιέργεια έχουν σε μεγάλο βαθμό εγκαταλειφθεί, καθώς η αποδοτικότητα του τουρισμού είναι υψηλή, ενώ ο δευτερογενής δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα ανεπτυγμένος. Όσες δραστηριότητες παραμένουν αποτελούν βάση για πολυδραστηριότητα, λόγω της εποχιακότητας του τουρισμού και της ανάγκης για απόκτηση συμπληρωματικού εισοδήματος. Υπάρχουν βέβαια κάποιες διαφοροποιήσεις ανά νησί, ειδικά η Αλόνησος έχει ακόμη αρκετά μεγάλη παραγωγική βάση στον πρωτογενή τομέα, αλλά το σύνολο της τοπικής οικονομίας στις Σποράδες μπορεί να θεωρηθεί πλήρως εξαρτώμενη από τον

τουρισμό. Σύμφωνα με υφιστάμενες μελέτες το τοπικό ΑΕΠ στα νησιά των Σποράδων που προκύπτει άμεσα από τον τουρισμό ανέρχεται σε 17% περίπου για την Αλόνησο και σε 30% περίπου για την Σκιάθο και την Σκόπελο. Βέβαια η εκτίμηση αυτή δεν είναι αρκετά ασφαλής καθώς δεν υπάρχει ουσιαστική καταγραφή του ΑΕΠ σε τοπική κλίμακα και γίνονται υπολογισμοί με αναγωγές με βάση την απασχόληση και τον αριθμό των επιχειρήσεων, μεγέθη για τα οποία όμως οι πιο πρόσφατες καταγραφές είναι του 2001 και του 1995 αντίστοιχα.

Για το Πήλιο η εικόνα είναι κάπως διαφοροποιημένη. Καταρχήν, η αγροτική παραγωγή σε κάποιες περιοχές είναι πολύ ανεπτυγμένη όπως ο Δήμος Ζαγοράς, ο Δήμος Σηπιάδας, ο Δήμος Αφετών, ο Δήμος Μηλεών κλπ., ενώ και ένα μεγάλο τμήμα του πληθυσμού εργάζεται στην ευρύτερη περιοχή του Π.Σ. Βόλου στην οποία υπάρχουν σημαντικές βιομηχανικές μονάδες και άλλου είδους υπηρεσίες και δραστηριότητες. Παρομοίως, για την περιοχή του Πηλίου το τοπικό ΑΕΠ που προέρχεται από τον τουρισμό εκτιμάται σε 17% περίπου.

4.11. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Σε γενικές γραμμές η ανταγωνιστικότητα της περιοχής ως τουριστικού προορισμού κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα, καθώς η προσέλκυση επισκεπτών διατηρείται σε σχετικά σταθερό μέγεθος. Από την άλλη πλευρά ο ανταγωνισμός σε εθνική, αλλά και παγκόσμια κλίμακα για την προσέλκυση επισκεπτών εντείνεται διαρκώς. Η περιοχή μελέτης μέσα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσπαθεί να διατηρηθεί ψηλά στην προτίμηση των τουριστών, αλλά ταυτόχρονα θα πρέπει να διατηρήσει όλα εκείνα τα πλεονεκτήματα που την καθιστούν έναν ελκυστικό προορισμό εξισορροπώντας τις πιέσεις που ασκούνται από την τουριστική και όχι μόνο ανάπτυξη.

Παρακάτω επιχειρείται μια καταγραφή των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της περιοχής, αλλά και των ευκαιριών και κινδύνων που προέρχονται από το ευρύτερο περιβάλλον. Τα στοιχεία αυτά κατάλληλα συνδυαζόμενα και μέσα από τον σχεδιασμό μιας πολιτικής για την ανάπτυξη του τουρισμού με κύριο γνώμονα την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος μπορούν να αποφέρουν σημαντικά οφέλη στην περιοχή και στο Νομό Μαγνησίας, αλλά και την Θεσσαλία συνολικά.

4.11.1. Ισχυρά σημεία

Τα ισχυρά σημεία της περιοχής είναι αυτά που χαρακτηρίζουν με θετικό τρόπο τις προοπτικές ανάπτυξής της. Πολλά από αυτά έχουν αξιοποιηθεί και στο πρότυπο ανάπτυξης που ακολουθεί η περιοχή μέχρι σήμερα, όμως μπορούν να αξιοποιηθούν

περισσότερο και να αυξήσουν την δυναμική της. Αξιοποίηση βέβαια δεν σημαίνει ανεξέλεγκτη και χωρίς περιορισμούς χρήση των "πόρων" αυτών, αλλά κατάλληλη στρατηγική και σε πολλές περιπτώσεις και αυστηρή προστασία. Επίσης, ορισμένα από αυτά τα χαρακτηριστικά επιτρέπουν την αξιοποίηση των ευκαιριών ή την απορρόφηση των πιέσεων που ασκούνται από το εξωτερικό περιβάλλον.

Τα ισχυρά σημεία της περιοχής μελέτης είναι τα εξής:

- Το υψηλής ποιότητας φυσικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τις προστατευόμενες περιοχές Natura, το Θαλάσσιο Πάρκο, αλλά και όλο το φυσικό πλούτο ο οποίος αποτελεί έναν από τους πόλους έλξης ανεξάρτητα εάν εντάσσεται σε κάποιο καθεστώς προστασίας.
- Το υψηλής ποιότητας ανθρωπογενές περιβάλλον που έχει αναπτυχθεί στην περιοχή και αποτελείται από την προστατευόμενη αρχιτεκτονική κληρονομιά του μεγαλύτερου μέρους των οικισμών, την σημαντική πολιτιστική δραστηριότητα καθώς και μια πληθώρα από μονοπάτια, μνημεία, μοναστήρια, καθώς και το μοναδικό Τρενάκι του Πηλίου που αποτελούν χαρακτηριστικά της ανθρώπινης δραστηριότητας στην περιοχή.
- Η ικανοποιητική προσβασιμότητα κυρίως του Πηλίου και της Σκιάθου, παρά τα όποια προβλήματα στην ποιότητα του οδικού δικτύου.
- Η γειτνίαση με ένα μεγάλο αστικό κέντρο που αποτελεί σημαντική πηγή ζήτησης για την τουριστική κίνηση της περιοχής, ειδικά τις εκτός εποχής περιόδους, αλλά και περιοχή που παρέχει υπηρεσίες στις επιχειρήσεις της περιοχής.
- Η περιοχή μελέτης διαθέτει ένα καλό επίπεδο καταλυμάτων και λοιπών υπηρεσιών, καθώς αποτελεί έναν αναγνωρίσιμο τουριστικό προορισμό στην Ελλάδα και διεθνώς, κάτι που προκύπτει και από τον σχετικά υψηλό αριθμό αφίξεων.
- Ως προς το κυρίαρχο μοντέλο τουρισμού η περιοχή διαθέτει έναν μεγάλο αριθμό παραλιών για κολύμβηση, πολλές από τις οποίες είναι και αρκετά οργανωμένες, και εντάσσονται στις παραλίες με Γαλάζια Σημαία.
- Εκτός από το κυρίαρχο μοντέλο τουρισμού η περιοχή διαθέτει χαρακτηριστικά όπως το Χιονοδρομικό κέντρο, η Ακαδημαϊκό περιβάλλον της και σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων, όπως ορειβασία, ιππασία, περιπάτους, κλπ, που της δίνουν δυνατότητες προσέλκυσης επισκεπτών εκτός της κύριας αιχμής της τουριστικής περιόδου.
- Η περιοχή μελέτης και ειδικά το Πήλιο διαθέτει ένα υψηλό ποσοστό β' κατοικίας. Σε συνδυασμό με την καλή προσβασιμότητα και την γειτνίαση με τον Βόλο, αυτό σημαίνει διατήρηση ενός επιπέδου ζήτησης για υπηρεσίες και εξυπηρετήσεις καθ' όλη την διάρκεια του χρόνου.

- Η διαθέσιμη αεροπορική υποδομή στην περιοχή (στην Αγχίαλο και την Σκιάθο) δίνει δυνατότητες για προσέλκυση επισκεπτών από περισσότερες περιοχές του κόσμου καθώς ειδικά για τους αλλοδαπούς το χαρακτηριστικό αυτό είναι σημαντικό.
- Η ολοκλήρωση όλων των ΧΥΤΑ στην περιοχή αποτελεί ένα κρίσιμο στοιχείο για την διαχείριση των απορριμμάτων, αλλά και την ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων διαχείρισης. Τουλάχιστον οι ΧΥΤΑ είναι ολοκληρωμένοι (ή είναι σε διαδικασία ολοκλήρωσης) και η αναμενόμενη επιβάρυνση μειώνεται σημαντικά.
- Η διαθεσιμότητα υδατικών πόρων είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την Φέρουσα Ικανότητα Τουριστικής Ανάπτυξης. Ειδικά στην περιοχή του Πηλίου υπάρχει υψηλή διαθεσιμότητα και θα πρέπει να ολοκληρωθούν τα σχετικά μοντέλα διαχείρισης.
- Από την άποψη της επιχειρηματικής δυναμικής η δυνατότητα ανάπτυξης της πολυδραστηριότητας μπορεί να αποφέρει ικανοποιητικά συμπληρωματικά εισοδήματα και να διατηρήσει τον τοπικό πληθυσμό στις περισσότερες περιοχές.

4.11.2. Αδυναμίες

Οι λεγόμενες αδυναμίες είναι εκείνα τα χαρακτηριστικά που λειτουργούν ή αναμένεται να λειτουργήσουν με αρνητικό τρόπο στις αναπτυξιακές προσπάθειες της περιοχής. Η αρνητική αυτή επίδραση μπορεί να αποφευχθεί είτε μέσω ενεργειών που αναστρέφουν το όποιο πρόβλημα, είτε μέσω κατάλληλων δράσεων που απορροφούν τις αρνητικές επιπτώσεις. Ορισμένες από αυτές τις αδυναμίες δεν συνδέονται απαραίτητα με τον τουρισμό και την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, αλλά προκύπτουν από το συνολικό επίπεδο οργάνωσης της χώρας και προσδιορίζουν ευρύτερες ανάγκες.

Τα αδύναμα σημεία της περιοχής μελέτης είναι τα εξής:

- Η γειτνίαση με ένα μεγάλο αστικό κέντρο, καθώς και το υψηλό ποσοστό β' κατοικίας που διαθέτει η περιοχή είναι ταυτόχρονα και ένα αδύναμο σημείο από την στιγμή που ορισμένες από τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται είναι ανταγωνιστικές ως προς την χρήση των πόρων με τον τουρισμό.
- Η μέτρια ακτοποιοική εξυπηρέτηση ειδικά για την εκτός αιχμής περίοδο και περισσότερο για την Σκόπελο και την Αλόνησο, ουσιαστικά εμποδίζει την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που θα έχουν μεγαλύτερη χρονική περίοδο λειτουργίας και επομένως θα αποφέρουν επιπλέον εισοδήματα στην περιοχή.
- Η μέτρια ποιότητα οδικού δικτύου και η έλλειψη συστηματικής ανάπτυξης μέσω μαζικής μεταφοράς που εμποδίζει την επιτόπου κινητικότητα των επισκεπτών είναι ένα πρόβλημα που εμποδίζει ουσιαστικά την διάχυση των αναπτυξιακών δυναμικών.

- Οι περιορισμένες υπηρεσίες (όπως για παράδειγμα υγειονομικές υπηρεσίες, τράπεζες κλπ) προσδίδουν έναν χαρακτήρα “υποβάθμισης” στην περιοχή που δεν θα μπορεί να προσελκύσει υψηλού επιπέδου επισκέπτες.
- Οι περιορισμένοι υδάτινοι πόροι κάτι που εμφανίζεται περισσότερο στα νησιά καθιστά προβληματική την διάθεση προσέλκυσης περισσότερων επισκεπτών καθώς είναι ένας από τους βασικά περιοριστικούς παράγοντες.
- Ένα βασικό χαρακτηριστικό σε όλη την χώρα και επομένως και στην περιοχή μελέτης είναι η αδυναμία ελέγχου δόμησης και η έλλειψη τοπικού σχεδιασμού (είτε αυστηρά χωρικού –πολεοδομικά, χωροταξικά σχέδια– είτε αναπτυξιακού) ο οποίος θα κατευθύνει τις αναπτυξιακές δυνατότητες και θα επιδιώξει να αμβλύνει τις αρνητικές επιπτώσεις.
- Η έλλειψη συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων, καθώς και η έλλειψη συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης απορριμμάτων, είναι δύο από τις πλέον αρνητικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Παρότι ορισμένες ενέργειες έχουν γίνει προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να ολοκληρωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα όλες οι απαραίτητες υποδομές.
- Η έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης τόσο σε επίπεδο μεμονωμένης επιχείρησης όσο και σε επίπεδο περιοχής είναι ένας σημαντικός παράγοντας που εμποδίζει την ουσιαστική προστασία των σπάνιων φυσικών πόρων, αλλά και μπορεί να αποβεί μελλοντικά σημαντικός παράγοντας προσέλκυσης επισκεπτών καθώς αυξάνεται η περιβαλλοντική συνείδηση των πολιτών σε όλο τον κόσμο.
- Η μικρή τουριστική περίοδος εμποδίζει αφενός την ανάπτυξη επιχειρηματικότητας καθώς δεν είναι εύκολη η επένδυση για την κατασκευή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών που θα λειτουργούν λιγότερο από 2 μήνες τον χρόνο. Από την άλλη μεριά το χαμηλό επίπεδο εξειδικευμένων υποδομών (για παράδειγμα μαρίνες κλπ), είναι ένας από τους λόγους που η τουριστική περίοδος είναι μικρή, αλλά πεδία επιχειρηματικών ευκαιριών.
- Η επιχειρηματικότητα στον τομέα είναι ένα σημαντικό ζήτημα. Αν και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία η υφιστάμενη κατάσταση δείχνει ότι η μεγάλη επιχειρηματικότητα είναι εισαγόμενη και επομένως τα κέρδη φεύγουν από την περιοχή, ενώ η τοπική επιχειρηματικότητα είναι χαμηλής δυναμικότητας και επικεντρώνεται στα ενοικιαζόμενα δωμάτια και σε παράπλευρες δραστηριότητες (εστίαση, αναψυχή κλπ) που όμως είναι χαμηλής αποτελεσματικότητας. Παράλληλα η έλλειψη επαγγελματικής κουλτούρας στον τομέα του τουρισμού στην χώρα (και επομένως και στην περιοχή) είναι ένα ζήτημα που χρήζει προσοχής καθώς οδηγεί σε χαμηλού επιπέδου παρεχόμενες υπηρεσίες.
- Ένα από τα βασικότερα προβλήματα του τουρισμού συνολικά στην περιοχή με προεκτάσεις σε όλη την Θεσσαλία είναι η χαμηλή σύνδεση του τοπικού παραγωγικού κυκλώματος τόσο ενδοκλαδικά (εντός του τουριστικού τομέα), όσο και διακλαδικά με

τους υπόλοιπους κλάδους που αποδίδουν εισροές στον τουρισμό, αλλά και παίρνουν από τον τουρισμό μέρος της ζήτησής τους.

4.11.3. Ευκαιρίες

Οι ευκαιρίες προκύπτουν από τις αναμενόμενες εξελίξεις στο ευρύτερο αναπτυξιακό περιβάλλον της περιοχής. Είναι εξελίξεις που δεν μπορεί η περιοχή να τις επηρεάσει, μπορεί όμως να αξιοποιήσει το αποτέλεσμα που δημιουργούν με κατάλληλο τρόπο ώστε να αποκομίσει οφέλη σε μακροχρόνια βάση. Οι ευκαιρίες σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δεδομένες και γνωστό εκ των προτέρων πως και πότε θα εκδηλωθούν, στις περισσότερες περιπτώσεις όμως λειτουργούν χωρίς συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και χωρίς να είναι δεδομένο εάν θα εκδηλωθούν. Όμως, η περιοχή θα πρέπει να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη καθώς οι ευκαιρίες αυτές συνήθως ακολουθούν αργή πορεία ανάπτυξης μέχρι να ωριμάσουν οι συνθήκες να εκδηλωθούν, να κερδίσουν όσες περιοχές είναι καλύτερα προετοιμασμένες και στην συνέχεια εμφανίζεται μια σταδιακή κάμψη στην επιρροή τους μέχρι να επέλθει ο επόμενος κύκλος ανάπτυξης ή να αλλάξουν τα αναπτυξιακά πρότυπα και να αρχίσουν να ενεργοποιούνται κάποιες άλλες ευκαιρίες.

Οι ευκαιρίες που προκύπτουν για την περιοχή μελέτης είναι:

- Οι Μεσογειακοί Αγώνες και η διεξαγωγή τους το 2013 στο Βόλο και την Λάρισα. Είναι προφανής ο λόγος που η οργάνωση αυτή αποτελεί ευκαιρία. Καταρχήν μια σειρά υποδομές θα (πρέπει να) ολοκληρωθούν, ενώ η διαφήμιση της περιοχής θα είναι σημαντική και επομένως αναμένεται αύξηση της επισκεψιμότητας στην περιοχή.
- Η αύξηση της ζήτησης για εναλλακτικές δραστηριότητες σε παγκόσμια κλίμακα είναι μια ευκαιρία εφόσον η περιοχή καταφέρει να αναπτύξει σχετικές δομές.
- Η διαθεσιμότητα πόρων για επιχειρηματική ανάπτυξη στο πλαίσιο της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου, αλλά και γενικότερα η αναμενόμενη στροφή των διαθέσιμων πόρων στον τομέα της επιχειρηματικότητας από τον τομέα των υποδομών προσδίδει ευκαιρίες για τους ενδιαφερόμενους να αναπτύξουν επιχειρηματική δράση στον τουρισμό.
- Η αυξημένη περιβαλλοντική συνείδηση του μεγαλύτερου τμήματος του παγκόσμιου πληθυσμού είναι για δύο λόγους ευκαιρία. Ο ένας είναι ότι θα πιεστούν όλοι οι εμπλεκόμενοι να αναπτύξουν περιβαλλοντικές δράσεις και σχέδια περιβαλλοντικής διαχείρισης, ενώ ο άλλος λόγος είναι ότι οι ίδιοι οι επισκέπτες θα σταματήσουν να λειτουργούν απρόσεκτα σε διάφορα θέματα όπως είναι η ανεξέλεγκτη απόρριψη απορριμμάτων κλπ.

- Η ολοκλήρωση του τουριστικού κυκλώματος σε επίπεδο περιφέρειας είναι μια σημαντική ευκαιρία καθώς το δυναμικό της περιφέρειας μπορεί να προσελκύσει ένα διαφοροποιημένο επίπεδο επισκεπτών. Εάν προχωρήσει η σύνδεση αυτή θα είναι δυνατή η προσέλκυση του επισκέπτη για αύξηση της παραμονής του στην περιοχή συνολικά, καθώς θα έχει περισσότερες ευκαιρίες αναψυχής.

4.11.4. Κίνδυνοι

Οι κίνδυνοι προέρχονται συνήθως από τις διακυμάνσεις της οικονομίας σε εθνική και διεθνή κλίμακα αλλά και από γενικότερες εξελίξεις που επηρεάζουν αρνητικά την αναπτυξιακή προσπάθεια κάθε περιοχής. Παρότι επηρεάζουν συνολικά την οικονομία οι επιπτώσεις τους δεν είναι ομοιόμορφες από περιοχή σε περιοχή καθώς το υφιστάμενο αναπτυξιακό πρότυπο, αλλά και η προετοιμασία για την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων δεν είναι ίδια. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις οι κίνδυνοι μπορεί να αποτελέσουν και την βάση ανακατατάξεων οι οποίες μπορεί και τελικά να ευνοήσουν μια περιοχή.

Οι κίνδυνοι που προκύπτουν για την περιοχή μελέτης είναι:

- Η κρίση και συνεπαγόμενη μείωση της τουριστικής κίνησης. Είναι προφανές ότι δεν αναφερόμαστε μόνο σε εθνική κλίμακα, αλλά σε διεθνή. Όσο περισσότερο διαρκεί η κρίση τόσο περισσότερο θα συμπιέζεται το διαθέσιμο εισόδημα των πολιτών και η διάθεσή τους για κατανάλωση υπηρεσιών και αγαθών.

- Η κλιματική αλλαγή είναι ένας μεγάλος κίνδυνος, ειδικά για τα ευαίσθητα οικοσυστήματα της περιοχής. Από την άλλη μεριά οι πιθανές λύσεις μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση της κινητικότητας των πολιτών και συνεπώς οι απομακρυσμένες περιοχές να αποκτήσουν μια ακόμα πίεση στις δυνατότητες προσέλκυσης επισκεπτών.

- Ο ανταγωνισμός σε εθνική και διεθνή κλίμακα για την προσέλκυση επισκεπτών είναι ένας σημαντικός κίνδυνος καθώς αφενός πιέζονται οι τιμές, αλλά και προκύπτουν διαρκώς νέες περιοχές που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά.

- Ένας τελευταίος κίνδυνος είναι η πιθανή μείωση των διαθέσιμων πόρων ειδικά για δημόσια παρέμβαση. Μια σειρά υποδομές είναι ευθύνη του δημόσιου τομέα για να υλοποιηθούν και να λειτουργήσουν. Εφόσον περιορίζονται οι πόροι οι λύσεις είναι δύο: ή η εγκατάλειψη ορισμένων σχεδίων ή η ανάθεσή τους στον ιδιωτικό τομέα με κάποιες μορφής παραχώρηση. Όμως σε περιοχές με (σχετικά) χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης η ιδιωτική επιχειρηματική δραστηριότητα θα πρέπει να λάβει σημαντικές εξασφαλίσεις για τις απολαβές του κεφαλαίου που θα επενδύσει το οποίο οδηγεί στην αδυναμία υλοποίησης κάποιων απαραίτητων κατά τα άλλα σχεδίων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 4

Πίνακας 4.7. Μόνιμος και Πραγματικός Πληθυσμός του Νομού Μαγνησίας και των ΟΤΑ

Περιοχή, (νομός, δήμοι/ κοινότητες, δημοτικά/ κοινοτικά διαμερίσματα και οικισμοί)	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	205.005	196.252	206.995	198.393
ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	43.619	43.636	47.631	47.051
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΗΛΙΟΥ	30.700	32.074	34.075	34.351
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	5.835	5.312	6.112	5.435
Δ.Δ. Αγριάς	5.190	4.522	5.229	4.544
Αγριά, η	5.190	4.522	5.229	4.544
Δ.Δ. Δρακείας	645	790	883	891
Δράκεια, η	550	599	575	644
Ανεμούτσα, η	19	59	31	90
Χάνια, τα	76	132	277	157
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	1.998	2.229	2.158	2.415
Δ.Δ. Αργαλαστής	1.709	1.881	1.820	1.967
Αργαλαστή, η	1.331	1.407	1.312	1.393
Κάλαμος,ο	65	65	86	70
Καλλιθέα,η	17	17	21	35
Λεφόκαστρον,το	49	40	74	68
Μυριοβρύτη,η	21	28	22	28
Πάλτση,η	54	102	111	108
Πάου,η	39	111	38	135
Χόρτον,το	133	111	156	130
Δ.Δ.Μετοχίου	115	123	139	152
Μετόχιον,το	115	123	139	152
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	174	225	199	296
Ξινόβρυση,η	142	187	161	208
Ποτιστικά,τα	32	38	38	88
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	4.397	4.209	4.583	4.448
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων	1.439	1.385	1.468	1.395
Άνω Λεχώνια,τα	1.220	1.219	1.215	1.224
Πλατανίδια,τα	219	166	253	171
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου	699	765	785	930
Άγιος Βλάσιος,ο	466	526	485	548
Μαλάκιον,το	144	118	208	229
Παλαιόκαστρον,το	65	91	65	112
Στρόφιλος,ο	24	30	27	41
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου	607	653	664	714
Άγιος Λαυρέντιος,ο	367	465	402	502
Άγιος Απόστολος ο Νέος,ο	138	67	151	73
Βροχιά,η	82	98	85	99
Σερβανάτες,οι	20	23	26	40
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων	1.652	1.406	1.666	1.409
Κάτω Λεχώνια,τα	1.632	1.398	1.646	1.401
Άγιος Μηνάς,ο	20	8	20	8
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	1.754	1.978	1.838	2.091
Δ.Δ.Νεοχωρίου	747	744	789	776
Νεοχώριον,το	375	342	386	341
Άγιος Δημήτριος,ο	0	33	0	34
Άφισσος,η	332	262	353	281
Ζερβόχια,η	35	69	35	73
Μεγάλη Βρύση,η	0	0	0	0
Πλάκα,η	5	38	15	47
Δ.Δ.Αφετών	251	363	252	430
Αφέται,οι	250	349	252	406
Προφήτης Ηλίας,ο	1	14	0	24
Δ.Δ.Καλαμακίου	218	159	227	154
Καλαμάκιον,το	218	159	227	154
Δ.Δ.Λαμπινούς	46	127	53	134
Λαμπινού,η	46	127	53	134
Δ.Δ.Συκής	492	585	517	597
Συκή,η	492	585	517	597

Περιοχή, (νομός, δήμοι/ κοινότητες, δημοτικά/ κοινοτικά διαμερίσματα και οικισμοί)	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	3.759	3.878	3.829	3.922
Δ.Δ.Ζαγοράς	2.555	2.639	2.582	2.636
Ζαγορά,η	2.348	2.420	2.389	2.410
Ανάληψη,η	77	154	55	140
Πουριανός Σταυρός,ο	42	0	39	0
Χορευτόν,το	88	65	99	86
Δ.Δ.Μακρυρράχης	641	651	663	694
Μακρυρράχη,η	589	616	602	623
Άγιοι Σαράντα,οι	31	31	33	52
Καράβωμα,το	21	4	28	19
Δ.Δ.Πουρίου	563	588	584	592
Πουρίον,το	521	588	538	592
Ελίτσα,η	8	0	12	0
Οβριός,ο	34	0	34	0
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	3.100	3.578	3.513	3.767
Δ.Δ.Μηλεών	944	1.206	1.056	1.304
Μηλέαι,αι	600	869	636	952
Κορόπη,η	322	260	398	269
Σταυροδρόμι,το	22	77	22	83
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	1.015	1.163	1.092	1.208
Άγιος Γεώργιος Νηλείας,ο	152	172	179	166
Αγία Τριάς,η	217	238	221	258
Άνω Γατζέα,η	274	400	289	405
Δύο Ρεύματα,τα	27	40	27	41
Κάτω Γατζέα,η	345	313	376	338
Δ.Δ.Βυζίτσης	297	365	330	375
Βυζίτσα,η	247	284	277	295
Αργυραίικα,τα	50	81	53	80
Δ.Δ.Καλών Νερών	562	478	723	485
Καλά Νερά,τα	562	478	723	485
Δ.Δ.Πινακατών	282	366	312	395
Πινακάται,αι	186	141	182	138
Άγιος Αθανάσιος,ο	96	225	130	257
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	2.690	2.747	3.107	3.239
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	603	520	784	751
Τσαγκαράδα,η	573	505	710	722
Μυλοπόταμος,ο	30	15	74	29
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	447	588	520	795
Άγιος Δημήτριος,ο	237	358	268	442
Άγιος Ιωάννης,ο (Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου)	210	230	252	353
Δ.Δ.Ανηλίου	437	427	508	429
Ανήλιον,το	408	365	465	356
Πλάκα,η	29	62	43	73
Δ.Δ.Κισσού	390	457	393	467
Κισσός,ο	390	457	393	467
Δ.Δ.Μουρεσίου	514	472	588	499
Μουρέσιον,το	438	422	493	427
Άγιος Ιωάννης,ο (Δ.Δ.Μουρεσίου)	49	27	54	38
Νταμούχαρη,η	27	23	41	34
Δ.Δ.Ξορυχτίου	299	283	314	298
Ξορύχτιον,το	278	211	293	226
Κάτω Ξορύχτι,το	21	72	21	72
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	2.033	2.795	3.201	3.318
Δ.Δ.Πορταριάς	707	729	1.389	1.093
Πορταριά,η	655	729	1.327	1.093
Αγία Παρασκευή,η	50	0	36	0
Άγιος Ιωάννης,ο	2	0	26	0
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς	804	1.514	1.163	1.661
Άλλη Μεριά,η	736	658	1.009	654
Γορίτσα,η	68	856	154	1.007
Δ.Δ.Κατωχωρίου	368	346	436	353
Κατωχώριον,το	368	346	436	353
Δ.Δ.Σταγιατών	154	206	213	211
Σταγιατάι,αι	154	206	213	211

Περιοχή, (νομός, δήμοι/ κοινότητες, δημοτικά/ κοινοτικά διαμερίσματα και οικισμοί)	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	2.180	2.444	2.358	2.699
Δ.Δ.Λαύκου	683	819	721	948
Λαύκος,ο	534	629	538	750
Άγιοι Απόστολοι,οι	23	0	33	0
Άγιος Ανδρέας,ο	27	54	27	58
Κουκουλαίικα,τα	21	34	23	37
Μαραθιάς,ο	16	4	28	6
Μικρόν,το	33	98	38	97
Χονδρή Άμμος,η	29	0	34	0
Δ.Δ.Μηλίνης	677	721	734	767
Μηλίνα,η	622	652	677	696
Κυδωνιές,οι	0	8	0	10
Μαύρη Πέτρα,η	31	34	32	34
Πηγαί,αι	24	27	25	27
Δ.Δ.Προμυρίου	820	904	903	984
Προμύριον,το	381	376	377	363
Άγιος Γεώργιος,ο	96	105	115	137
Βοδίσι,το	15	31	21	31
Καστρί,το	35	28	34	29
Λύρη,η	51	111	72	117
Μορτιά,η	22	36	32	50
Μούσγες,οι	28	32	36	51
Πατριχώρι,το	13	15	20	21
Πλατανιά,η	136	124	153	132
Ροδιά,η	21	20	21	27
Τρόχαλα,τα	22	26	22	26
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	580	689	782	737
Κ.Δ.Κεραμιδίου	580	689	782	737
Κεραμιδίου,το	468	557	551	576
Βενέτον,το	89	94	185	106
Καμάρι,το	16	16	39	51
Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Φλαμουρίου,η	7	22	7	4
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	661	584	898	651
Κ.Δ.Μακρινίτσας	661	584	898	651
Μακρινίτσα,η	661	584	898	651
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	1.713	1.631	1.696	1.629
Κ.Δ.Τρικερίου	1.713	1.631	1.696	1.629
Τρικέριον,το	1.203	1.240	1.177	1.169
Άγια Κυριακή,η	304	274	305	285
Άγια Σοφία,η	10	7	18	10
Άγιος Γεώργιος,ο	18	5	17	9
Αλατάς,ο (νησίς)	5	0	5	5
Γεροπλίνα,η	12	10	12	13
Κότται,αι	46	32	46	36
Μονή Παναγίας,η	17	8	17	8
Παλαιόν Τρικέριον,το (νησίς)	86	52	87	91
Πύθος,ο	12	3	12	3
ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	12.919	11.562	13.556	12.700
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	2.425	2.275	2.700	2.985
Δ.Δ.Αλοννήσου	2.425	2.275	2.700	2.985
Πατητήριον,το	1.566	1.476	1.697	1.846
Άγιος Πέτρος,ο	5	25	7	25
Αδελφοί,οι (νησίς)	9	0	11	0
Αλόνησος,η	117	174	173	264
Βότση,η	484	407	500	535
Γέρακας,ο	24	27	24	25
Γιούρα,τα (νησίς)	0	1	0	1
Ισιώματα,τα	19	0	19	0
Καλαμάκια,τα	32	61	45	66
Κυρά Παναγιά,η (νησίς)	10	1	10	1
Μαρπούντα,τα	0	7	0	69
Μουρτερό,το	55	0	65	0
Περιστέρα,η (νησίς)	5	3	5	3
Πιπέριον,το (νησίς)	2	0	2	0

Περιοχή, (νομός, δήμοι/ κοινότητες, δημοτικά/ κοινοτικά διαμερίσματα και οικισμοί)	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
Σκάντζουρα,τα (νησίς)	0	0	0	0
Στενή Βάλα,η	83	85	107	142
Χρυσή Μηλιά,η	14	8	35	8
Ψαθούρα,η (νησίς)	0	0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	5.788	4.601	6.160	5.057
Δ.Δ.Σκιάθου	5.788	4.601	6.160	5.057
Σκίαθος,η	4.843	4.211	4.988	4.512
Αχλαδιάς,ο	71	66	77	82
Ζορμπάδες,οι	30	0	35	0
Καλύβια,τα	167	0	179	0
Καναπίτσα,η	65	45	86	80
Κατσαρός,ο	49	0	87	0
Κολιός,ο	82	93	95	170
Κουκουναριές,οι (τ.Μάραθα,τα)	59	18	126	25
Μονή Ευαγγελιστρίας,η	39	18	42	18
Ξάνεμος,ο (τ.Αμπέλια,τα)	148	49	195	49
Πλατανιάς,ο	84	0	91	0
Ρέπιον,το (νησίς)	0	0	0	0
Τρούλλος,ο	151	99	159	119
Τσουγκριά,η (νησίς)	0	2	0	2
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	4.706	4.686	4.696	4.658
Δ.Δ.Σκοπέλου	3.082	2.962	3.027	2.972
Σκόπελος,η	2.874	2.685	2.803	2.603
Αγνώντας,ο	8	32	8	82
Καλόγηρος,ο	0	29	0	29
Μύλοι,οι	76	37	86	47
Πάνορμος,ο	39	127	39	129
Στάφυλος,ο	85	52	91	82
Δ.Δ.Γλώσσης	1.187	1.318	1.195	1.271
Γλώσσα,η	1.001	1.126	1.006	1.062
Αθέατον,το	26	20	26	21
Λουτράκιον,το	160	172	163	188
Δ.Δ.Κλήματος	437	406	474	415
Νέο Κλήμα,το	410	381	447	395
Κλήμα,το	27	25	27	20
ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	161.386	152.616	159.364	151.342
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	85.001	79.155	82.439	77.192
Δ.Δ.Βόλου	85.001	79.155	82.439	77.192
Βόλος,ο	85.001	79.155	82.439	77.192
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	3.059	2.906	3.031	2.897
Δ.Δ.Διμηνίου	2.149	1.973	2.125	1.982
Διμήνιον,το	2.128	1.948	2.109	1.956
Κάκκαβας,ο	0	0	0	0
Παλιούριον,το	21	25	16	26
Δ.Δ.Σέσκλου	910	933	906	915
Σέσκλον,το	843	876	837	857
Χρυσή Ακτή Παναγίας,η	67	57	69	58
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	13.198	13.781	12.987	14.044
Δ.Δ.Αλμυρού	8.243	8.825	7.921	8.916
Αλμυρός,ο	7.895	8.418	7.566	8.502
Άνω Μαυρόλοφος,ο	24	34	24	31
Αργιλοχώριον,το	64	56	66	55
Ζαρκαδοχώριον,το	14	25	14	25
Μαυρόλοφος,ο	15	4	13	3
Νεοχωράκιον,το	187	261	190	262
Παραλία Αλμυρού,η	37	13	41	17
Πέρδικα,η	7	14	7	21
Δ.Δ.Ανθοτόπου	245	306	244	323
Ανθότοπος,ο	121	142	118	151
Νεράιδα,η	124	164	126	172
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως	2.559	2.277	2.553	2.296
Ευξεινούπολις,η	2.507	2.277	2.501	2.296
Άγιος Ιωάννης,ο	52	0	52	0

Περιοχή, (νομός, δήμοι/ κοινότητες, δημοτικά/ κοινοτικά διαμερίσματα και οικισμοί)	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
Δ.Δ.Κοκκωτών	263	236	320	303
Κοκκωτοί,οι	263	236	320	303
Δ.Δ.Κροκίου	876	996	864	992
Κρόκιον,το	505	586	498	576
Κορφαλάκιον,το	371	410	366	416
Δ.Δ.Κωφών	122	151	131	184
Κωφοί,οι	114	151	115	153
Όθρυς,ο	8	0	16	31
Δ.Δ.Πλατάνου	808	871	865	915
Πλάτανος,ο	17	29	4	10
Νέος Πλάτανος,ο	748	795	767	825
Χοροστάσι,το	43	47	94	80
Δ.Δ.Φυλάκης	82	119	89	115
Φυλάκη,η	82	119	89	115
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	2.081	2.143	2.071	2.115
Δ.Δ.Άνω Βόλου	667	735	632	749
Άνω Βόλος,ο	551	446	529	462
Ιωλκός,η	116	289	103	287
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου	493	518	506	519
Άγιος Ονούφριος,ο	493	518	506	519
Δ.Δ.Ανακασιάς	921	890	933	847
Ανακασιά,η	921	890	933	847
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	5.040	5.302	5.198	5.531
Δ.Δ.Στεφανοβικείου	1.950	1.826	1.963	1.835
Στεφανοβίκειον,το	1.950	1.826	1.963	1.835
Δ.Δ.Καναλίων	1.173	1.341	1.213	1.424
Κανάλια,τα	1.173	1.341	1.213	1.424
Δ.Δ.Κερασέας	350	439	368	437
Κερασέα,η	350	439	368	437
Δ.Δ.Ριζομύλου	1.567	1.696	1.654	1.835
Ριζόμυλος,ο	1.567	1.696	1.654	1.835
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	6.877	6.054	7.411	6.440
Δ.Δ.Νέα Αγχιάλου	6.064	5.062	6.409	5.421
Νέα Αγχιάλος,η	5.259	4.457	5.514	4.602
Άγιος Γεώργιος,ο	181	132	216	192
Βελανιδιά,η	219	113	219	221
Δημητριάδα,η	107	75	90	40
Κριθαριά,η	116	78	131	107
Μάραθος,ο	182	207	239	259
Δ.Δ.Αϊδινίου	327	395	498	395
Αϊδίνιον,το	327	395	498	395
Δ.Δ.Μικροθηβών	486	597	504	624
Μικροθήβαι,αι	464	597	489	624
Καστράκι,το	22	0	15	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	32.979	29.759	31.929	29.018
Δ.Δ.Νέα Ιωνία	32.662	29.330	31.612	28.537
Νέα Ιωνία,η	31.847	28.691	30.804	27.904
Κλήμα,το	62	53	63	48
Μελισσάτικα,τα	656	513	650	519
Φυτόκον,το	97	73	95	66
Δ.Δ.Γλαφυρών	317	429	317	481
Γλαφυρά,τα	317	429	317	481
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	2.648	2.652	2.881	2.865
Δ.Δ.Πτελεού	1.683	1.646	1.841	1.810
Πτελεός,η	1.272	1.268	1.326	1.271
Αγία Μαρίνα,η	12	27	20	32
Άγιοι Απόστολοι	25	0	72	0
Γαβριανή,η	213	236	217	248
Καραβοτσάκι,το	9	2	15	2
Λειχούρα,η	20	6	57	93
Λουτρό,το	28	0	31	0
Πηγάδιον,το	104	107	103	164
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων	357	364	376	386

Περιοχή, (νομός, δήμοι/ κοινότητες, δημοτικά/ κοινοτικά διαμερίσματα και οικισμοί)	Μόνιμος πληθυσμός		Πραγματικός πληθυσμός	
	2001	1991	2001	1991
Άγιοι Θεόδωροι,οι	357	364	376	386
Δ.Δ.Αχιλλείου	608	642	664	669
Αχιλλειον,το	571	609	616	605
Άγιος Δημήτριος,ο	37	33	48	60
Αργυρόνησον,το (νησίς)	0	0	0	4
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	3.698	3.283	4.314	3.486
Δ.Δ.Σούρπης	2.007	1.633	2.331	1.775
Σούρπη,η	1.874	1.579	2.008	1.708
Νηές,οι	133	54	323	67
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος	312	323	338	325
Αγία Τριάς,η	312	271	338	273
Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Ξενίας,η	0	52	0	52
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου	41	47	74	66
Άγιος Ιωάννης,ο	41	47	74	66
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως	562	446	747	486
Αμαλιάπολις,η	562	446	747	486
Δ.Δ.Βρυναινης	479	544	523	550
Βρύναινα,η	403	463	415	462
Κονταρόλακκα,η	76	81	108	88
Δ.Δ.Δρυμώνος	297	290	301	284
Δρυμών,ο	297	290	301	284
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	6.210	6.949	6.116	6.855
Δ.Δ.Βελεστίνου	3.764	4.026	3.659	3.852
Βελεστίνον,το	3.391	3.638	3.270	3.448
Χλόη,η	373	388	389	404
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών	940	1.091	939	1.088
Άγιος Γεώργιος Φερών,ο	940	1.091	939	1.088
Δ.Δ.Αερινού	440	497	432	507
Αερινόν,το	431	486	423	496
Πολυζαίικα,τα (τ.Γουρουνόσταβλος,ο)	9	11	9	11
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου	267	348	274	399
Μικρόν Περιβολάκιον,το	267	348	274	399
Δ.Δ.Περιβλέπτου	799	987	812	1.009
Περιβλεπτον,το	240	302	245	294
Άγιος Δημήτριος,ο	131	136	131	136
Ελευθεροχώριο,το (τ.Κοκκινόβραχος,ο)	147	167	149	194
Κοκκαλαίικα,τα	84	112	81	115
Κοκκίνα,η	197	270	206	270
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	595	632	987	899
Κ.Δ.Ανάβρας	595	632	987	899
Ανάβρα,η	595	632	987	899

Πηγή: Γ.Γ. ΕΣΥΕ (Απογραφές πληθυσμού 2001 και 1991)

Πίνακας 4.8. Είδος και κατάσταση κατοικιών στο Νομό Μαγνησίας, ανά ΟΤΑ και Δ.Δ

Περιοχή	Σύνολο κατοικιών	Κανονικές κατοικίες					Μη κανονικές κατοικίες	Κανονικές κατοικίες μέσα σε συλλογικές κατοικίες
		Σύνολο	Κύριες Κατοικούμενες	Κύριες Κατοικούμενες αλλά το νοικοκυριό απουσιάζει προσωρινά	Κενές			
					εξοχικές ή δευτερεύουσες	για ενοίκιαση, πώληση, άλλο λόγο		
1	2	3	4	5	6	7	8	
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	105.707	105.065	65.720	9.281	21.438	8.626	255	387
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΗΛΙΟΥ								
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	2.397	2.379	1.772	117	383	107	11	7
Δ.Δ.Αγριάς	1.949	1.946	1.579	96	173	98	1	2
Δ.Δ.Δρακείας	448	433	193	21	210	9	10	5
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	2.087	2.077	704	124	1.135	114	5	5
Δ.Δ.Αργαλαστής	1.765	1.758	598	116	951	93	5	2
Δ.Δ.Μετοχίου	91	90	42	4	39	5	0	1
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	231	229	64	4	145	16	0	2
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	2.915	2.910	1.508	87	1.215	100	2	3
Δ.Δ.Ανω Λεχωνίων	913	913	496	39	333	45	0	0
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου	682	680	249	16	408	7	2	0
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου	540	540	227	9	274	30	0	0
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων	780	777	536	23	200	18	0	3
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	1.690	1.685	602	150	856	77	0	5
Δ.Δ.Νεοχωρίου	903	899	262	118	481	38	0	4
Δ.Δ.Αφετών	287	286	97	20	163	6	0	1
Δ.Δ.Καλαμακίου	178	178	61	6	104	7	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς	83	83	22	2	52	7	0	0
Δ.Δ.Συκής	239	239	160	4	56	19	0	0
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	2.292	2.276	1.233	109	790	144	2	14
Δ.Δ.Ζαγοράς	1.657	1.644	835	72	642	95	2	11
Δ.Δ.Μακρυρράχης	340	337	207	17	84	29	0	3
Δ.Δ.Πουρίου	295	295	191	20	64	20	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	3.149	3.119	1.021	129	1.605	364	3	27
Δ.Δ.Μηλεών	949	941	318	51	534	38	3	5
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	1.068	1.064	331	12	661	60	0	4
Δ.Δ.Βυζίτης	360	357	106	18	149	84	0	3
Δ.Δ.Καλών Νερών	488	473	182	25	184	82	0	15
Δ.Δ.Πινακατών	284	284	84	23	77	100	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	2.522	2.494	931	126	1.299	138	2	26
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	679	659	189	44	377	49	2	18
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	480	476	142	23	305	6	0	4
Δ.Δ.Ανηλίου	285	285	162	12	86	25	0	0
Δ.Δ.Κισσού	280	280	136	9	122	13	0	0
Δ.Δ.Μουρεσίου	658	655	203	25	382	45	0	3
Δ.Δ.Ξορυχτίου	140	139	99	13	27	0	0	1
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	1.426	1.409	642	92	580	95	5	12
Δ.Δ.Πορταριάς	595	584	217	71	277	19	0	11
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς	390	384	235	13	95	41	5	1
Δ.Δ.Κατωχωρίου	319	319	138	7	147	27	0	0
Δ.Δ.Σταγιατών	122	122	52	1	61	8	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	2.342	2.319	825	151	1.276	67	3	20
Δ.Δ.Λαύκου	744	739	253	37	419	30	0	5
Δ.Δ.Μηλίνης	618	614	265	68	260	21	0	4
Δ.Δ.Προμυρίου	980	966	307	46	597	16	3	11
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	640	636	217	12	392	15	0	4
Κ.Δ.Κεραμιδίου	640	636	217	12	392	15	0	4
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	742	731	203	88	419	21	0	11
Κ.Δ.Μακρινίτσας	742	731	203	88	419	21	0	11
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	1.197	1.195	598	80	458	59	0	2
Κ.Δ.Τρικερίου	1.197	1.195	598	80	458	59	0	2
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	1.921	1.885	835	136	688	226	1	35
Δ.Δ.Αλοννήσου	1.921	1.885	835	136	688	226	1	35
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	3.622	3.564	1.873	165	1.069	457	2	56
Δ.Δ.Σκιάθου	3.622	3.564	1.873	165	1.069	457	2	56
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	4.062	4.057	1.635	165	1.842	415	1	4
Δ.Δ.Σκοπέλου	2.638	2.635	1.011	95	1.278	251	1	2

Δ.Δ.Γλώσσας	953	952	461	61	358	72	0	1
Δ.Δ.Κλήματος	471	470	163	9	206	92	0	1
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	39.642	39.564	27.875	5.658	2.354	3.677	14	64
Δ.Δ.Βόλου	39.642	39.564	27.875	5.658	2.354	3.677	14	64
ΔΗΜΟΣ ΑΙΤΩΝΙΑΣ	1.393	1.371	893	106	229	143	21	1
Δ.Δ.Διμηνίου	896	881	637	48	87	109	15	0
Δ.Δ.Σέσκλου	497	490	256	58	142	34	6	1
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	5.506	5.446	4.015	301	747	383	19	41
Δ.Δ.Αλμυρού	3.436	3.425	2.563	197	398	267	4	7
Δ.Δ.Ανθοτόπου	92	92	66	1	23	2	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως	1.010	1.005	771	61	108	65	2	3
Δ.Δ.Κοκκωτών	133	125	75	1	46	3	8	0
Δ.Δ.Κροκίου	316	284	203	24	42	15	1	31
Δ.Δ.Κωφών	86	86	43	1	39	3	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου	376	372	268	16	67	21	4	0
Δ.Δ.Φυλάκης	57	57	26	0	24	7	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	971	971	652	49	221	49	0	0
Δ.Δ.Άνω Βόλου	345	345	201	10	111	23	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου	216	216	165	2	39	10	0	0
Δ.Δ.Ανακασιάς	410	410	286	37	71	16	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	1.823	1.818	1.434	56	181	147	4	1
Δ.Δ.Στεφανοβικείου	501	501	451	8	21	21	0	0
Δ.Δ.Καναλίων	595	594	397	29	99	69	0	1
Δ.Δ.Κερασέας	193	189	119	7	29	34	4	0
Δ.Δ.Ριζομύλου	534	534	467	12	32	23	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	3.585	3.555	2.144	127	1.091	193	6	24
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	3.273	3.257	1.906	110	1.055	186	5	11
Δ.Δ.Αϊδινίου	130	116	94	11	9	2	1	13
Δ.Δ.Μικροθηβών	182	182	144	6	27	5	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	13.384	13.245	10.195	1.027	697	1.326	123	16
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας	13.216	13.077	10.082	1.024	650	1.321	123	16
Δ.Δ.Γλαφυρών	168	168	113	3	47	5	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	1.963	1.956	918	55	942	41	6	1
Δ.Δ.Πτελεού	1.315	1.311	589	37	663	22	3	1
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων	177	177	119	3	55	0	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου	471	468	210	15	224	19	3	0
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	1.862	1.843	1.070	66	608	99	15	4
Δ.Δ.Σούρπης	977	976	575	30	320	51	1	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος	138	133	98	3	31	1	5	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου	29	25	12	0	10	3	4	0
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως	346	340	144	21	162	13	2	4
Δ.Δ.Βруναίνης	251	250	149	8	69	24	1	0
Δ.Δ.Δρυμόνος	121	119	92	4	16	7	2	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	2.254	2.240	1.737	97	239	167	10	4
Δ.Δ.Βελεστίνου	1.399	1.390	1.060	73	104	153	5	4
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών	268	268	226	9	27	6	0	0
Δ.Δ.Αερινού	146	146	125	6	14	1	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου	114	109	74	0	34	1	5	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου	327	327	252	9	60	6	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	320	320	188	8	122	2	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας	320	320	188	8	122	2	0	0

Πηγή: Γ.Γ. ΕΣΥΕ (Απογραφή πληθυσμού 2001)

Πίνακας 4.9. Συνολικός αριθμός δωματίων και κλινών σε όλα τα καταλύματα στο Νομό Μαγνησίας

	Δωμάτια	Κλίνες
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	20653	41667
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	19157	38802
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΗΛΙΟΥ	7320	14694
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	382	796
Δ.Δ.Αγριάς	130	291
Δ.Δ.Δρακείας	252	505
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	619	1385
Δ.Δ.Αργαλαστής	549	1225
Δ.Δ.Μετοχίου	5	10
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	65	150
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	146	324
Δ.Δ.Ανω Λεχωνίων	57	121
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου	27	60
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου	59	134
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων	3	9
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	340	693
Δ.Δ.Νεοχωρίου	311	621
Δ.Δ.Αφετών	23	54
Δ.Δ.Καλαμακίου	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς	0	0
Δ.Δ.Συκής	6	18
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	498	996
Δ.Δ.Ζαγοράς	454	908
Δ.Δ.Μακρυρράχης	39	78
Δ.Δ.Πουρίου	5	10
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	1329	2944
Δ.Δ.Μηλεών	257	556
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	233	633
Δ.Δ.Βυζίτης	129	285
Δ.Δ.Καλών Νερών	661	1360
Δ.Δ.Πινακατών	49	110
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	1891	3483
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	678	906
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	852	1738
Δ.Δ.Ανηλίου	69	146
Δ.Δ.Κισσού	84	196
Δ.Δ.Μουρεσίου	203	482
Δ.Δ.Ξορυχτίου	5	15
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	524	1069
Δ.Δ.Πορταριάς	443	894
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς	39	79
Δ.Δ.Κατωχωρίου	42	96
Δ.Δ.Σταγιατών	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	1098	2174
Δ.Δ.Λαύκου	104	238
Δ.Δ.Μηλίνης	387	926
Δ.Δ.Προμυρίου	607	1010
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	29	64
Κ.Δ.Κεραμιδίου	29	64
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	364	558
Κ.Δ.Μακρινίτης	364	558
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	100	208
Κ.Δ.Τρικερίου	100	208
ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	11837	24108
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	1564	3277
Δ.Δ.Αλοννήσου	1564	3277
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	6742	13563
Δ.Δ.Σκιάθου	6742	13563
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	3531	7268
Δ.Δ.Σκοπέλου	2787	5715
Δ.Δ.Γλώσσης	187	383
Δ.Δ.Κλήματος	557	1170
ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	1496	2865
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	1038	1910
Δ.Δ.Βόλου	1038	1910

ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΩΝΙΑΣ	0	0
Δ.Δ.Διμηγίου	0	0
Δ.Δ.Σέσκλου	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	26	48
Δ.Δ.Αλμυρού	26	48
Δ.Δ.Ανθοτόπου	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως	0	0
Δ.Δ.Κοκκωτών	0	0
Δ.Δ.Κροκίου	0	0
Δ.Δ.Κωφών	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου	0	0
Δ.Δ.Φυλάκης	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	10	19
Δ.Δ.Ανω Βόλου	10	19
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου	0	0
Δ.Δ.Ανακασιάς	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	0	0
Δ.Δ.Στεφανοβικείου	0	0
Δ.Δ.Καναλίων	0	0
Δ.Δ.Κερασέας	0	0
Δ.Δ.Ριζομύλου	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	169	331
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	169	331
Δ.Δ.Αϊδινίου	0	0
Δ.Δ.Μικροθηβών	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	3	5
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας	3	5
Δ.Δ.Γλαφυρών	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	180	400
Δ.Δ.Πτελεού	113	262
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου	67	138
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	70	152
Δ.Δ.Σούρπης	0	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου	14	29
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως	56	123
Δ.Δ.Βруναίνης	0	0
Δ.Δ.Δρυμώνος	0	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	0	0
Δ.Δ.Βελεστίνου	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών	0	0
Δ.Δ.Αερινού	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου	0	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας	0	0

Πηγή: ΕΟΤ Θεσσαλίας 2009

Πίνακας 4.10. Αναλυτική κατανομή καταλυμάτων ανά είδος, κατηγορία, περιοχή

	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ																	
	5A	δωμάτια	Κλίνες	4A	δωμάτια	Κλίνες	3A	δωμάτια	Κλίνες	2A	δωμάτια	Κλίνες	1A	δωμάτια	Κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	Κλίνες
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	0	0	0	3	107	205	2	36	72	5	123	236	1	12	24	11	278	537
Δ.Δ.Αγριάς				1	49	99				1	10	19	1	12	24	3	71	142
Δ.Δ.Δρακείας				2	58	106	2	36	72	4	113	217				8	207	395
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	0	0	0	0	0	0	1	10	22	2	31	71	1	21	40	4	62	133
Δ.Δ.Αργαλαστής							1	10	22	1	16	35	1	21	40	3	47	97
Δ.Δ.Μετοχίου																0	0	0
Δ.Δ.Ξινόβρυσης										1	15	36				1	15	36
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	0	0	0	0	0	0	1	18	37	1	17	34	0	0	0	2	35	71
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου							1	18	37	1	17	34				2	35	71
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	0	0	0	0	0	0	1	12	26	4	69	137	1	8	16	6	89	179
Δ.Δ.Νεοχωρίου							1	12	26	4	69	137	1	8	16	6	89	179
Δ.Δ.Αφετών																0	0	0
Δ.Δ.Καλαμακίου																0	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς																0	0	0
Δ.Δ.Συκής																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	145	272	3	42	79	9	187	351
Δ.Δ.Ζαγοράς										6	145	272	3	42	79	9	187	351
Δ.Δ.Μακρυρράχης																0	0	0
Δ.Δ.Πουρίου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	1	11	28	0	0	0	1	16	29	12	227	469	14	225	451	28	479	977
Δ.Δ.Μηλεών										5	85	187				5	85	187
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας													1	10	20	1	10	20
Δ.Δ.Βυζίτισης	1	11	28				1	16	29							2	27	57
Δ.Δ.Καλών Νερών										7	142	282	13	215	431	20	357	713
Δ.Δ.Πινακατών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	0	0	0	1	88	158	3	101	190	21	410	815	6	81	166	31	680	1329
Δ.Δ.Τσαγκαράδας				1	88	158				8	130	252	1	12	27	10	230	437
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου							3	101	190	11	233	460	5	69	139	19	403	789
Δ.Δ.Ανηλίου										1	31	68				1	31	68
Δ.Δ.Κισσού																0	0	0
Δ.Δ.Μουρεσίου										1	16	35				1	16	35
Δ.Δ.Ξορυχτίου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	1	17	34	2	101	211	3	84	171	8	169	317	0	0	0	14	371	733
Δ.Δ.Πορταριάς	1	17	34	2	101	211	2	74	149	7	130	238				12	322	632
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς										1	39	79				1	39	79

	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ																	
	5A	δωμάτια	Κλίνες	4A	δωμάτια	Κλίνες	3A	δωμάτια	Κλίνες	2A	δωμάτια	Κλίνες	1A	δωμάτια	Κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	Κλίνες
Δ.Δ.Κατωχωρίου							1	10	22							1	10	22
Δ.Δ.Σταγιατών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	30	56	2	23	46	3	53	102
Δ.Δ.Λαύκου																0	0	0
Δ.Δ.Μηλίνης																0	0	0
Δ.Δ.Προμυρίου										1	30	56	2	23	46	3	53	102
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Κεραμιδίου																0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	0	0	0	0	0	0	1	12	30	3	31	61	2	118	40	6	161	131
Κ.Δ.Μακρινίτσας							1	12	30	3	31	61	2	118	40	6	161	131
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	1	11	22	0	0	0	0	0	0	1	11	22
Κ.Δ.Τρικερίου							1	11	22							1	11	22
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	0	0	0	1	93	186	2	127	242	9	278	530	3	53	105	15	551	1063
Δ.Δ.Αλοννήσου				1	93	186	2	127	242	9	278	530	3	53	105	15	551	1063
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	3	450	893	9	643	1251	9	448	864	31	906	1775	16	285	569	68	2732	5352
Δ.Δ.Σκιάθου	3	450	893	9	643	1251	9	448	864	31	906	1775	16	285	569	68	2732	5352
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	0	0	0	1	52	104	8	373	763	17	364	719	8	114	236	34	903	1822
Δ.Δ.Σκοπέλου				1	52	104	8	373	763	16	336	668	8	114	236	33	875	1771
Δ.Δ.Γλώσσης										1	28	51				1	28	51
Δ.Δ.Κλήματος																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	1	79	137	2	184	332	5	283	529	8	265	489	8	163	304	24	974	1791
Δ.Δ.Βόλου	1	79	137	2	184	332	5	283	529	8	265	489	8	163	304	24	974	1791
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Διμηνίου																0	0	0
Δ.Δ.Σέσκλου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	20	36	0	0	0	2	20	36
Δ.Δ.Αλμυρού										2	20	36				2	20	36
Δ.Δ.Ανθοτόπου																0	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως																0	0	0
Δ.Δ.Κοκκωτών																0	0	0
Δ.Δ.Κροκίου																0	0	0
Δ.Δ.Κωφών																0	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου																0	0	0
Δ.Δ.Φυλάκης																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Άνω Βόλου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου																0	0	0

	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ																	
	5A	δωμάτια	Κλίνες	4A	δωμάτια	Κλίνες	3A	δωμάτια	Κλίνες	2A	δωμάτια	Κλίνες	1A	δωμάτια	Κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	Κλίνες
Δ.Δ.Ανακασιάς																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Στεφανοβικείου																0	0	0
Δ.Δ.Καναλίων																0	0	0
Δ.Δ.Κερασέας																0	0	0
Δ.Δ.ΡΙΖΟΜΥΛΟΥ																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	0	0	0	1	28	48	0	0	0	3	93	184	1	20	41	5	141	273
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου				1	28	48				3	93	184	1	20	41	5	141	273
Δ.Δ.Αϊδινίου																0	0	0
Δ.Δ.Μικροθηβών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας																0	0	0
Δ.Δ.Γλαφυρών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Πτελεού																0	0	0
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων																0	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	0	0	0	0	0	0	1	14	29	0	0	0	1	13	23	2	27	52
Δ.Δ.Σούρπης																0	0	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου							1	14	29							1	14	29
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως													1	13	23	1	13	23
Δ.Δ.Βруναίνης																0	0	0
Δ.Δ.Δρυμώνος																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βελεστίνου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών																0	0	0
Δ.Δ.Αερινού																0	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου																0	0	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου																0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας																0	0	0

Πίνακας 4.10. Συνέχεια

	ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ																	
	5A	δωμάτια	κλίνες	4A	δωμάτια	κλίνες	3A	δωμάτια	κλίνες	2A	δωμάτια	κλίνες	1A	δωμάτια	κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	κλίνες
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	0	0	0	1	36	99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	36	99
Δ.Δ.Αγριάς				1	36	99										1	36	99
Δ.Δ.Δρακείας																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	65	109	0	0	0	3	65	109
Δ.Δ.Αργαλαστής										3	65	109				3	65	109
Δ.Δ.Μετοχίου																0	0	0
Δ.Δ.Ξινόβρυσης																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	12	0	0	0	1	6	12
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων										1	6	12				1	6	12
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου																0	0	0
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	50	87	0	0	0	5	50	87
Δ.Δ.Νεοχωρίου										5	50	87				5	50	87
Δ.Δ.Αφετών																0	0	0
Δ.Δ.Καλαμακίου																0	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς																0	0	0
Δ.Δ.Συκής																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	56	95	0	0	0	3	56	95
Δ.Δ.Ζαγοράς										3	56	95				3	56	95
Δ.Δ.Μακρυρράχης																0	0	0
Δ.Δ.Πουρίου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	0	0	0	1	5	11	0	0	0	9	128	262	0	0	0	10	133	273
Δ.Δ.Μηλεών				1	5	11				2	22	44				3	27	55
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας										2	33	86				2	33	86
Δ.Δ.Βυζίτισης																0	0	0
Δ.Δ.Καλών Νερών										5	73	132				5	73	132
Δ.Δ.Πινακατών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	1	12	36	0	0	0	1	34	85	6	85	174	0	0	0	8	131	295
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	1	12	36				1	34	85	1	7	13				3	53	134
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου										4	67	144				4	67	144
Δ.Δ.Ανηλίου																0	0	0
Δ.Δ.Κισσού										1	11	17				1	11	17
Δ.Δ.Μουρεσίου																0	0	0
Δ.Δ.Ξορυχτίου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Πορταριάς																0	0	0
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς																0	0	0

	ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ																	
	5A	δωμάτια	κλίνες	4A	δωμάτια	κλίνες	3A	δωμάτια	κλίνες	2A	δωμάτια	κλίνες	1A	δωμάτια	κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	κλίνες
Δ.Δ.Κατωχωρίου																0	0	0
Δ.Δ.Σταγιατών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	80	147	0	0	0	5	80	147
Δ.Δ.Λαύκου										1	14	27				1	14	27
Δ.Δ.Μηλίνης																0	0	0
Δ.Δ.Προμυρίου										4	66	120				4	66	120
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Κεραμιδίου																0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Μακρινίτσας																0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	16	25	0	0	0	1	16	25
Κ.Δ.Τρικερίου										1	16	25				1	16	25
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	0	0	0	1	18	38	0	0	0	2	61	112	0	0	0	3	79	150
Δ.Δ.Αλοννήσου				1	18	38				2	61	112				3	79	150
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	0	0	0	4	74	128	0	0	0	17	403	770	6	143	268	27	620	1166
Δ.Δ.Σκιάθου				4	74	128				17	403	770	6	143	268	27	620	1166
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	0	0	0	2	74	131	1	6	12	7	270	476	0	0	0	10	350	619
Δ.Δ.Σκοπέλου				2	74	131	1	6	12	3	88	155				6	168	298
Δ.Δ.Γλώσσης										1	24	41				1	24	41
Δ.Δ.Κλήματος										3	158	280				3	158	280
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	21	33	0	0	0	1	21	33
Δ.Δ.Βόλου										1	21	33				1	21	33
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Διμηνίου																0	0	0
Δ.Δ.Σέσκλου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αλμυρού																0	0	0
Δ.Δ.Ανθοτόπου																0	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως																0	0	0
Δ.Δ.Κοκκωτών																0	0	0
Δ.Δ.Κροκίου																0	0	0
Δ.Δ.Κωφών																0	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου																0	0	0
Δ.Δ.Φυλάκης																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Ανω Βόλου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου																0	0	0

	ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ																	
	5A	δωμάτια	κλίνες	4A	δωμάτια	κλίνες	3A	δωμάτια	κλίνες	2A	δωμάτια	κλίνες	1A	δωμάτια	κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	κλίνες
Δ.Δ.Ανακασιάς																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Στεφανοβικείου																0	0	0
Δ.Δ.Καναλίων																0	0	0
Δ.Δ.Κερασέας																0	0	0
Δ.Δ.Ριζομύλου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου																0	0	0
Δ.Δ.Αϊδινίου																0	0	0
Δ.Δ.Μικροθηβών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας																0	0	0
Δ.Δ.Γλαφυρών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Πτελεού																0	0	0
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων																0	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Σούρπης																0	0	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου																0	0	0
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως																0	0	0
Δ.Δ.Βруναίνης																0	0	0
Δ.Δ.Δρυμώνος																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βελεστίνου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών																0	0	0
Δ.Δ.Αερινού																0	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου																0	0	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου																0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας																0	0	0

Πίνακας 4.10. Συνέχεια

	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ											
	Πολ	δωμάτια	κλίνες	A	δωμάτια	κλίνες	B	δωμάτια	κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	κλίνες
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αγριάς										0	0	0
Δ.Δ.Δρακείας										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	0	0	0	1	11	25	1	6	10	2	17	35
Δ.Δ.Αργαλαστής				1	11	25	1	6	10	2	17	35
Δ.Δ.Μετοχίου										0	0	0
Δ.Δ.Ξινόβρυσης										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	0	0	0	3	18	47	0	0	0	3	18	47
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων										0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου				1	6	10				1	6	10
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου				2	12	37				2	12	37
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	0	0	0	1	6	12	1	6	15	2	12	27
Δ.Δ.Νεοχωρίου							1	6	15	1	6	15
Δ.Δ.Αφετών				1	6	12				1	6	12
Δ.Δ.Καλαμακίου										0	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς										0	0	0
Δ.Δ.Συκής										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	0	0	0	7	47	112	1	5	11	8	52	123
Δ.Δ.Ζαγοράς				7	47	112	1	5	11	8	52	123
Δ.Δ.Μακρυρράχης										0	0	0
Δ.Δ.Πουρίου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	3	33	83	16	106	247	6	42	87	25	181	417
Δ.Δ.Μηλεών				4	28	67	2	17	40	6	45	107
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	1	15	41	2	12	28	3	17	31	6	44	100
Δ.Δ.Βυζίτισης	1	9	19	7	44	104	1	8	16	9	61	139
Δ.Δ.Καλών Νερών										0	0	0
Δ.Δ.Πινακατών	1	9	23	3	22	48				4	31	71
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	1	8	24	13	80	177	3	18	40	17	106	241
Δ.Δ.Τσαγκαράδας				8	50	103				8	50	103
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου				1	6	12				1	6	12
Δ.Δ.Ανηλίου										0	0	0
Δ.Δ.Κισσού	1	8	24	1	6	17				2	14	41
Δ.Δ.Μουρεσίου				3	18	45	3	18	40	6	36	85
Δ.Δ.Ξορυχτίου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	1	16	34	7	81	178	3	18	39	11	115	251
Δ.Δ.Πορταριάς	1	16	34	7	81	178	3	18	39	11	115	251
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς										0	0	0

	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ											
	Πολ	δωμάτια	κλίνες	A	δωμάτια	κλίνες	B	δωμάτια	κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	κλίνες
Δ.Δ.Κατωχωρίου										0	0	0
Δ.Δ.Σταγιατών										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	0	0	0	4	37	88	0	0	0	4	37	88
Δ.Δ.Λαύκου				4	37	88				4	37	88
Δ.Δ.Μηλίνης										0	0	0
Δ.Δ.Προμυρίου										0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Κεραμιδίου										0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	3	21	45	10	77	161	5	49	99	18	147	305
Κ.Δ.Μακρινίτσας	3	21	45	10	77	161	5	49	99	18	147	305
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	0	0	0	1	5	10	0	0	0	1	5	10
Κ.Δ.Τρικερίου				1	5	10				1	5	10
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αλοννήσου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Σκιάθου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	0	0	0	2	22	46	0	0	0	2	22	46
Δ.Δ.Σκοπέλου										0	0	0
Δ.Δ.Γλώσσης										0	0	0
Δ.Δ.Κλήματος				2	22	46				2	22	46
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βόλου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Διμηνίου										0	0	0
Δ.Δ.Σέσκλου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αλμυρού										0	0	0
Δ.Δ.Ανθοτόπου										0	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως										0	0	0
Δ.Δ.Κοκκωτών										0	0	0
Δ.Δ.Κροκίου										0	0	0
Δ.Δ.Κωφών										0	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου										0	0	0
Δ.Δ.Φυλάκης										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	0	0	0	1	6	11	0	0	0	1	6	11
Δ.Δ.Άνω Βόλου				1	6	11				1	6	11
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου										0	0	0

	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ											
	Πολ	δωμάτια	κλίνες	A	δωμάτια	κλίνες	B	δωμάτια	κλίνες	Σύνολο	δωμάτια	κλίνες
Δ.Δ.Ανακασιάς										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Στεφανοβικείου										0	0	0
Δ.Δ.Καναλίων										0	0	0
Δ.Δ.Κερασέας										0	0	0
Δ.Δ.Ριζομύλου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου										0	0	0
Δ.Δ.Αϊδινίου										0	0	0
Δ.Δ.Μικροθηβών										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας										0	0	0
Δ.Δ.Γλαφυρών										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Πτελεού										0	0	0
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων										0	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Σούρπης										0	0	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος										0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου										0	0	0
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως										0	0	0
Δ.Δ.Βруναίνης										0	0	0
Δ.Δ.Δρυμώνος										0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βελεστίνου										0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών										0	0	0
Δ.Δ.Αερινού										0	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου										0	0	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου										0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας										0	0	0

Πίνακας 4.10. Συνέχεια

	ΚΑΜΠΙΝΓΚ														
	A	Θέσεις	Άτομα	B	Θέσεις	Άτομα	Γ	Θέσεις	Άτομα	Δ	Θέσεις	Άτομα	Σύνολο	Θέσεις	Άτομα
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αγριάς													0	0	0
Δ.Δ.Δρακείας													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αργαλαστής													0	0	0
Δ.Δ.Μετοχίου													0	0	0
Δ.Δ.Ξινόβρυσης													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου													0	0	0
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νεοχωρίου													0	0	0
Δ.Δ.Αφετών													0	0	0
Δ.Δ.Καλαμακίου													0	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς													0	0	0
Δ.Δ.Συκής													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Ζαγοράς													0	0	0
Δ.Δ.Μακρυρράχης													0	0	0
Δ.Δ.Πουρίου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	0	0	0	0	0	0	2	121	363	0	0	0	2	121	363
Δ.Δ.Μηλεών													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας							2	121	363				2	121	363
Δ.Δ.Βυζίτισης													0	0	0
Δ.Δ.Καλών Νερών													0	0	0
Δ.Δ.Πινακατών													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	55	165	1	55	165
Δ.Δ.Τσαγκαράδας													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου													0	0	0
Δ.Δ.Ανηλίου													0	0	0
Δ.Δ.Κισσού													0	0	0
Δ.Δ.Μουρεσίου										1	55	165	1	55	165
Δ.Δ.Ξορυχτίου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Πορταριάς													0	0	0
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς													0	0	0

	ΚΑΜΠΙΝΓΚ														
	Α	Θέσεις	Άτομα	Β	Θέσεις	Άτομα	Γ	Θέσεις	Άτομα	Δ	Θέσεις	Άτομα	Σύνολο	Θέσεις	Άτομα
Δ.Δ.Κατωχωρίου													0	0	0
Δ.Δ.Σταγιατών													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	0	0	0	0	0	0	3	177	531	0	0	0	3	177	531
Δ.Δ.Λαύκου													0	0	0
Δ.Δ.Μηλίνης							1	65	195				1	65	195
Δ.Δ.Προμυρίου							2	112	336				2	112	336
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Κεραμιδίου													0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Μακρινίτσας													0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Τρικερίου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	0	0	0	0	0	0	1	72	288	0	0	0	1	72	288
Δ.Δ.Αλοννήσου							1	72	288				1	72	288
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	0	0	0	0	0	0	1	96	288	0	0	0	1	96	288
Δ.Δ.Σκιάθου							1	96	288				1	96	288
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Σκοπέλου													0	0	0
Δ.Δ.Γλώσσης													0	0	0
Δ.Δ.Κλήματος													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βόλου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Διμηνίου													0	0	0
Δ.Δ.Σέσκλου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Αλμυρού													0	0	0
Δ.Δ.Ανθοτόπου													0	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως													0	0	0
Δ.Δ.Κοκκωτών													0	0	0
Δ.Δ.Κροκίου													0	0	0
Δ.Δ.Κωφών													0	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου													0	0	0
Δ.Δ.Φυλάκης													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Άνω Βόλου													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου													0	0	0

	ΚΑΜΠΙΝΓΚ														
	Α	Θέσεις	Άτομα	Β	Θέσεις	Άτομα	Γ	Θέσεις	Άτομα	Δ	Θέσεις	Άτομα	Σύνολο	Θέσεις	Άτομα
Δ.Δ.Ανακασιάς													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Στεφανοβικείου													0	0	0
Δ.Δ.Καναλίων													0	0	0
Δ.Δ.Κερασέας													0	0	0
Δ.Δ.Ριζομύλου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου													0	0	0
Δ.Δ.Αϊδινίου													0	0	0
Δ.Δ.Μικροθηβών													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας													0	0	0
Δ.Δ.Γλαφυρών													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Πτελεού													0	0	0
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων													0	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Σούρπης													0	0	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου													0	0	0
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως													0	0	0
Δ.Δ.Βруναίνης													0	0	0
Δ.Δ.Δρυμώνος													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βελεστίνου													0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών													0	0	0
Δ.Δ.Αερινού													0	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου													0	0	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου													0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας													0	0	0

Πίνακας 4.10. Συνέχεια

	ΒΙΛΛΕΣ			ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ														
	Αριθμός	Δωμάτια	Κλίνες	4K	Δωμάτια	Κλίνες	3K	Δωμάτια	Κλίνες	2K	Δωμάτια	Κλίνες	1K	Δωμάτια	Κλίνες	Σύνολο	Δωμάτια	Κλίνες
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	3	20	48	4	27	69	3	21	43	10	68	160
Δ.Δ.Αγριάς										1	7	17	2	16	33	3	23	50
Δ.Δ.Δρακείας							3	20	48	3	20	52	1	5	10	7	45	110
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	22	98	224	1	13	50	9	53	114	37	207	470	28	104	250	75	377	884
Δ.Δ.Αργαλαστής	21	93	211	1	13	50	6	38	84	35	195	446	23	81	193	65	327	773
Δ.Δ.Μετοχίου										1	5	10				1	5	10
Δ.Δ.Ξινόβρυσης	1	5	13				3	15	30	1	7	14	5	23	57	9	45	101
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ	0	0	0	1	7	17	5	34	76	7	34	71	3	12	30	16	87	194
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων							3	22	44	3	20	41	2	9	24	8	51	109
Δ.Δ.Αγίου Βλασίου				1	7	17	1	9	23	1	5	10				3	21	50
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου										3	9	20	1	3	6	4	12	26
Δ.Δ.Κάτω Λεχωνίων							1	3	9							1	3	9
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ	6	30	75	0	0	0	9	51	109	14	77	155	7	31	61	30	159	325
Δ.Δ.Νεοχωρίου	3	9	21				8	49	103	14	77	155	7	31	61	29	157	319
Δ.Δ.Αφετών	2	15	36				1	2	6							1	2	6
Δ.Δ.Καλαμακίου																0	0	0
Δ.Δ.Λαμπινούς																0	0	0
Δ.Δ.Συκής	1	6	18													0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ	3	13	26	0	0	0	3	20	39	18	114	237	9	56	125	30	190	401
Δ.Δ.Ζαγοράς	3	13	26				1	2	3	14	93	195	8	51	115	23	146	313
Δ.Δ.Μακρυρράχης							2	18	36	4	21	42				6	39	78
Δ.Δ.Πουρίου													1	5	10	1	5	10
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ	0	0	0	0	0	0	12	76	169	33	204	456	22	135	289	67	415	914
Δ.Δ.Μηλεών							1	10	24	6	42	89	6	48	94	13	100	207
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας										5	22	57	1	3	7	6	25	64
Δ.Δ.Βυζίτισης							5	24	53	4	17	36				9	41	89
Δ.Δ.Καλών Νερών							4	31	70	17	116	257	15	84	188	36	231	515
Δ.Δ.Πινακατών							2	11	22	1	7	17				3	18	39
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	24	134	275	0	0	0	30	191	404	62	511	598	17	83	176	109	785	1178
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	3	15	32				11	74	160	16	237		4	19	40	31	330	200
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	11	62	126				14	94	196	29	181	388	8	39	83	51	314	667
Δ.Δ.Ανηλίου										5	34	69	1	4	9	6	38	78
Δ.Δ.Κισσού	1	7	14				1	10	20	4	24	66	3	18	38	8	52	124
Δ.Δ.Μουρεσίου	9	50	103				4	13	28	7	30	60	1	3	6	12	46	94
Δ.Δ.Ξορυχτίου										1	5	15				1	5	15
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	4	12	25	0	0	0	2	11	25	2	12	29	1	3	6	5	26	60
Δ.Δ.Πορταριάς	2	6	11													0	0	0
Δ.Δ.Άλλης Μεριάς																0	0	0

	ΒΙΛΛΕΣ			ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ														
	Αριθμός	Δωμάτια	Κλίνες	4K	Δωμάτια	Κλίνες	3K	Δωμάτια	Κλίνες	2K	Δωμάτια	Κλίνες	1K	Δωμάτια	Κλίνες	Σύνολο	Δωμάτια	Κλίνες
Δ.Δ.Κατωχωρίου	2	6	14				2	11	25	2	12	29	1	3	6	5	26	60
Δ.Δ.Σταγιατών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ	11	55	142	0	0	0	8	47	114	66	484	697	36	165	353	110	696	1164
Δ.Δ.Λαύκου	1	10	29							5	32	70	2	11	24	7	43	94
Δ.Δ.Μηλίνης	3	11	26				6	34	83	41	250	560	8	27	62	55	311	705
Δ.Δ.Προμυρίου	7	34	87				2	13	31	20	202	67	26	127	267	48	342	365
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	29	64	0	0	0	3	29	64
Κ.Δ.Κεραμιδίου										3	29	64				3	29	64
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΚΡΙΝΙΤΣΗΣ	1	3	8	0	0	0	0	0	0	7	39	86	2	14	28	9	53	114
Κ.Δ.Μακρινίτσας	1	3	8							7	39	86	2	14	28	9	53	114
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	2	13	31	0	0	0	0	0	0	3	13	32	6	42	88	9	55	120
Κ.Δ.Τρικερίου	2	13	31							3	13	32	6	42	88	9	55	120
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	0	0	0	0	0	0	35	265	547	52	413	840	35	184	389	122	862	1776
Δ.Δ.Αλοννήσου							35	265	547	52	413	840	35	184	389	122	862	1776
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	8	44	93	4	45	91	21	207	423	171	1480	3049	189	1518	3101	385	3250	6664
Δ.Δ.Σκιάθου	8	44	93	4	45	91	21	207	423	171	1480	3049	189	1518	3101	385	3250	6664
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	17	75	179	1	14	24	65	427	903	203	1342	2854	76	398	821	345	2181	4602
Δ.Δ.Σκοπέλου	14	64	148	1	14	24	52	364	754	147	980	2060	62	322	660	262	1680	3498
Δ.Δ.Γλώσσης	1	3	8				5	24	55	10	73	155	6	35	73	21	132	283
Δ.Δ.Κλήματος	2	8	23				8	39	94	46	289	639	8	41	88	62	369	821
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	1	7	13	3	23	45	2	13	28	6	43	86
Δ.Δ.Βόλου							1	7	13	3	23	45	2	13	28	6	43	86
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Διμηνίου																0	0	0
Δ.Δ.Σέσκλου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	0	0	0	0	0	0	1	6	12	0	0	0	0	0	0	1	6	12
Δ.Δ.Αλμυρού							1	6	12							1	6	12
Δ.Δ.Ανθοτόπου																0	0	0
Δ.Δ.Ευξεινουπόλεως																0	0	0
Δ.Δ.Κοκκωτών																0	0	0
Δ.Δ.Κροκίου																0	0	0
Δ.Δ.Κωφών																0	0	0
Δ.Δ.Πλατάνου																0	0	0
Δ.Δ.Φυλάκης																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ	0	0	0	0	0	0	1	4	8	0	0	0	0	0	0	1	4	8
Δ.Δ.Άνω Βόλου							1	4	8							1	4	8
Δ.Δ.Αγίου Ονουφρίου																0	0	0

	ΒΙΛΛΕΣ			ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ														
	Αριθμός	Δωμάτια	Κλίνες	4K	Δωμάτια	Κλίνες	3K	Δωμάτια	Κλίνες	2K	Δωμάτια	Κλίνες	1K	Δωμάτια	Κλίνες	Σύνολο	Δωμάτια	Κλίνες
Δ.Δ.Ανακασιάς																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Στεφανοβικείου																0	0	0
Δ.Δ.Καναλίων																0	0	0
Δ.Δ.Κερασέας																0	0	0
Δ.Δ.Ριζομύλου																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	0	0	0	0	0	0	3	20	38	1	2	5	1	6	15	5	28	58
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου							3	20	38	1	2	5	1	6	15	5	28	58
Δ.Δ.Αϊδινίου																0	0	0
Δ.Δ.Μικροθηβών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	1	3	5	0	0	0	0	0	0	1	3	5
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας							1	3	5							1	3	5
Δ.Δ.Γλαφυρών																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ	1	7	12	0	0	0	1	6	21	42	90	193	16	77	174	59	173	388
Δ.Δ.Πτελεού								3	16	35	56	123	11	54	123	46	113	262
Δ.Δ.Αγίων Θεοδώρων																0	0	0
Δ.Δ.Αχιλλείου	1	7	12				1	3	5	7	34	70	5	23	51	13	60	126
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ	1	7	19	0	0	0	0	0	0	5	26	58	3	10	23	8	36	81
Δ.Δ.Σούρπης																0	0	0
Δ.Δ.Αγίας Τριάδος																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου																0	0	0
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως	1	7	19							5	26	58	3	10	23	8	36	81
Δ.Δ.Βруναίνης																0	0	0
Δ.Δ.Δρυμώνος																0	0	0
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δ.Δ.Βελεστίνου																0	0	0
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Φερών																0	0	0
Δ.Δ.Αερινού																0	0	0
Δ.Δ.Μικρού Περιβολακίου																0	0	0
Δ.Δ.Περιβλέπτου																0	0	0
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΒΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Κ.Δ.Ανάβρας																0	0	0

Πηγή: ΕΟΤ Θεσσαλίας 2009

Πίνακας 4.11. Αφίξεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου και Κάμπινγκ Ημεδαπών και Αλλοδαπών Πελατών (κατά μήνα, κατά Νομό και Δημοτικό Διαμέρισμα) Έτος 2007

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	1- ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		2 - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ		3- ΜΑΡΤΙΟΣ		4- ΑΠΡΙΛΙΟΣ		5-ΜΑΪΟΣ		6- ΙΟΥΝΙΟΣ		7- ΙΟΥΛΙΟΣ		8- ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ		9- ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		10- ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ		11- ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		12- ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ		Γενικό Αθροίσμα								
	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί	65- Αλλοδαποί	GR - Ημεδαποί									
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας		197		180		170		1	75		9		128		8		171		224		24		128		3		170		261				
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου		8		18		2		1	18				12				4		52		2		245		3		9		52				
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου													24				7		1				5				5		48				
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου																	26		60				38				54		86				
Δ.Δ.Αγριάς													25				12		119				25		2		16		11				
Δ.Δ.Αλμυρού	14	110	13	112	8	123	7	174	2	235	8	147	13	205	16	173	10	223	8	145	3	170	6	129	2	170	6	129	2.054				
Δ.Δ.Αλοννήσου		16		26		15		95		155		228		2.037		424		1.969		1.459		2.247		1.876		626		331		16			
Δ.Δ.Αμαλιάπολης		146		103		2		18		10		87		4		75		20		117		26		145		36		187		70			
Δ.Δ.Άνω Λεωνίων	7	9	5	13		7		18		13		54		21		9		18		54		15		31		2		31		10			
Δ.Δ.Αργαλαστής																														18			
Δ.Δ.Αφειτών																														18			
Δ.Δ.Αχιλλείου		17		24		18		1	21		23		6		31		54		56		9		18				13		28	11			
Δ.Δ.Βόλου	657	9.921	600	10.050	848	14.740	1.172	14.511	1.658	12.963	1.708	13.719	2.295	13.209	2.106	12.304	2.151	13.255	1.296	13.228	1.197	13.621	1.063	14.247	1.296	13.228	1.197	13.621	1.063	14.247	172.519		
Δ.Δ.Βυζιτσής	4	192		277		3		177		36		335		49		258		50		179		81		113		140		345		53	405		
Δ.Δ.Γλώσσας																															243		
Δ.Δ.Δρακείας	16	963	5	731		446		45	834		145		169		78		71		298		10		572		119		45		22	513	2	1.178	1.591
Δ.Δ.Ζαγοράς		115		113		70		6	167		65		206		131		437		1.226		157		1.432		106		281		13	72	416		
Δ.Δ.Καλών Νερών		78		52		22		182		1.183		430		1.177		838		1.831		2.404		2.056		2.553		381		585		51	166	263	
Δ.Δ.Κισσού		15		17		8		10				14				23						15		26				2		2	27		
Δ.Δ.Κλήματος																															180		
Δ.Δ.Μηλεών		98		50		26		92		2		37		18		74		33		174		38		324		20		25		19	90		
Δ.Δ.Μηλίνης																															929		
Δ.Δ.Μουρεσίου		20		40		44		21	306		97		511		141		1.322		449		2.692		511		3.557		189		724		4	36	154
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	13	212	22	452	23	299	37	501	93	406	52	409	62	564	113	600	61	359	11	216									154	141	4.800		
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας																															119		
Δ.Δ.Νεοχωρίου		8		14		2		14				2		3		8		6		4		38					4		14	33	2	31	
Δ.Δ.Ξινόβρυσης																															183		
Δ.Δ.Ξοροχίου																															259		
Δ.Δ.Πανακατών		16		14		2		20				4																			8		
Δ.Δ.Παραριάς	14	1.944	13	1.998	20	2.395	186	3.589	284	2.405	240	2.094	526	2.273	579	2.652	255	3.100	28	3.177	23	3.729	15	2.547							34.086		
Δ.Δ.Προμηρίου																															2.201		
Δ.Δ.Σιάθου																															8		
Δ.Δ.Σκοπέλου																															180		
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	6	1.011	2	200	9	545	40	945	68	270	95	1.123	123	1.439	151	912	130	238	40	561											21.168		
Κ.Δ.Μακρινίτης	3	991	2	701	43	592	38	743	61	507	40	231	58	188	157	447	119	468	28	568	23	617	3	1.054							8.508		
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	734	16.098	667	15.209	963	19.733	1.824	24.764	8.237	22.518	16.462	29.569	19.125	42.833	18.087	45.945	11.224	24.969	2.141	20.948	1.279	21.211	1.118	22.221							387.879		

Πηγή: Γ.Γ ΕΣΥΕ 2009

Πίνακας 4.12. Διανυκτερεύσεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου και Κάμπινγκ Ημεδαπών και Αλλοδαπών Πελατών (κατά μήνα, κατά Νομό και Δημοτικό Διαμέρισμα) Έτος 2007

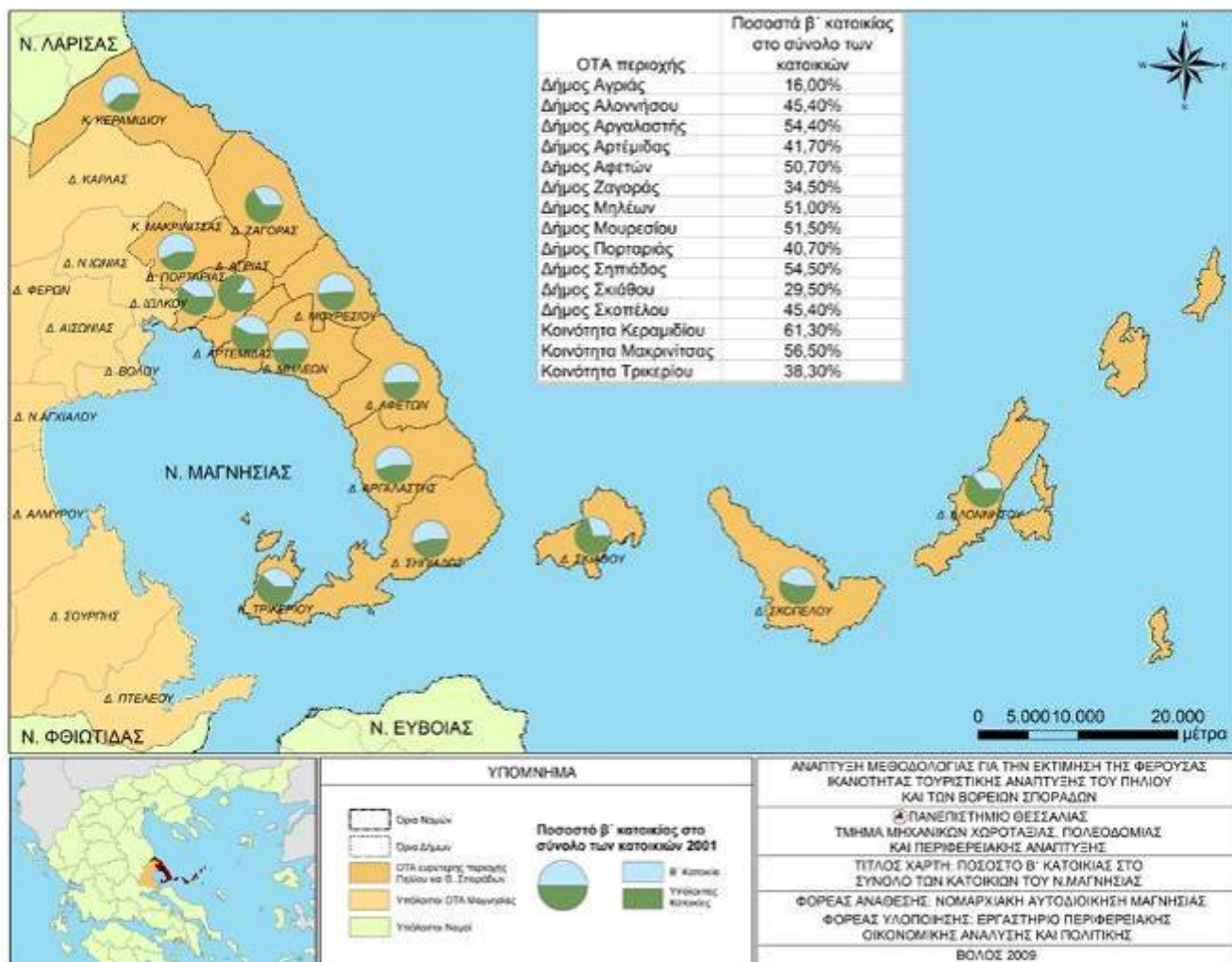
	1-ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		2-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ		3-ΜΑΡΤΙΟΣ		4-ΑΠΡΙΛΙΟΣ		5-ΜΑΪΟΣ		6-ΙΟΥΝΙΟΣ		7-ΙΟΥΛΙΟΣ		8-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ		9-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		10-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ		11-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		12-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ		Γενικό Αθροισμα	
	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί	Αλλοδαποί	GR-Ημεδαποί		
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ																										
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας		434		390		304	2	111	17	195	26	404	58	271	82	600	35	35	3	231	6	324		578	4.071	
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου		8		32		2		38		22		4		150	2	705	5	18		46	6	14		104	1.150	
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου												40		12		1		5						78	136	
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου							2	145	16	62		38		30	21	228		79		101		140	4	282	1.148	
Δ.Δ.Αγριάς		27		10		40	5	56		38		22	219	809	7	79	15	27		1	1	11		30	1.452	
Δ.Δ.Αλμυρού	32	209	33	202	8	217	9	298	2	447	8	275	28	375	28	354	19	360	9	253	3	323	6	193	3.691	
Δ.Δ.Αλοννήσου		37		62		33		163	855	548	13.171	1.084	16.875	5.252	17.642	8.231	5.736	1.173		225	10	98		19	71.214	
Δ.Δ.Αμυασιπόλεως		399	22	189	20	39	49	307	6	124		268	289	712	267	1.006	104	455	30	131		107	17	103	4.958	
Δ.Δ.Ανω Λεχωνίων	7	15	145	26	162	20	160	91	170	15	26	110	79	206	32	306	12	56	16	39	227	19	250	34	12.106	
Δ.Δ.Αργαλαστής									452	102	551	393	518	1.953	805	3.756	478	1.029		6		13	2	10	10.086	
Δ.Δ.Αφειτών		35		36		22	5	59		38	6	54		224		282	45	53				42		51	1.154	
Δ.Δ.Βόλου	1.142	17.641	1.476	17.339	1.935	25.184	2.145	26.292	3.779	21.728	3.344	23.107	4.715	23.223	4.545	24.315	4.254	21.650	2.657	21.687	2.463	21.877	2.291	25.098	303.887	
Δ.Δ.Βυζήτης	6	413		525		284	57	848	97	430	55	309		123	205	1.019	53	149		77		633		1.247	7.514	
Δ.Δ.Γλώσσας												14		372	87	505									978	
Δ.Δ.Δρακείας	66	1.699	10	1.083		589	58	1.829	250	302	156	114		1.889	32	3.253	210	84	42	1.181	2	1.980		4.640	19.469	
Δ.Δ.Ζαγοράς		485		228		107	6	285	121	396	438	884	361	3.976	539	5.420	437	1.201	15	213		586	12	2.278	17.988	
Δ.Δ.Καλών Νερών		221		96		26	258	3.089	840	3.935	1.753	7.308	9.989	8.691	13.225	967	2.018	104	559	8	300		1.307	54.694		
Δ.Δ.Κισσού		53		57		38		38		58		87		49		226		14		9		105		88	822	
Δ.Δ.Κλήματος											2	6	148	150	113	7	7								433	
Δ.Δ.Μηλείων		119		78		31		173	2	66	60	131	398	870	237	1.059	100	50		37		45		231	3.687	
Δ.Δ.Μηλίνης									18	199	113	1.179	540	712	1.399	32	35								4.227	
Δ.Δ.Μουρασιού		48		94		57	51	726	343	757	797	2.002	2.131	8.171	2.384	13.370	945	1.560	8	52		56		224	33.776	
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	20	348	56	663	60	550	109	776	243	630	227	635	209	1.033	435	1.756	302	800	12	361		241		332	9.798	
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας																									244	
Δ.Δ.Νεοχωρίου		14		22		4		26		18		6	8	12	4	108		6		25		49	8	78	388	
Δ.Δ.Ξινόβρυσης																388									1.019	
Δ.Δ.Ξορυχίου																29		76							24	
Δ.Δ.Πανακατών		29		28		4		60		1		6	225	8	6	2	46	10		17	21	3	2	168	630	
Δ.Δ.Πορταριάς	32	3.970	27	3.690	21	4.009	317	7.798	597	4.251	492	3.924	819	5.395	1.908	7.610	471	7.112	66	7.118	59	8.001	18	6.059	73.764	
Δ.Δ.Προμηρίου									23	114	93	116	914	1.845	986	4.961	10	9							9.071	
Δ.Δ.Σκιάθου							1.137	7.680	25.266	10.929	69.322	16.011	70.121	35.023	57.814	42.344	50.347	12.767	4.222	6.525		18		14	409.540	
Δ.Δ.Σκοπέλου							117	847	2.350	673	6.825	11.155	7.410	27.043	6.051	24.524	8.411	8.544	43	3.599		4	3.462		111.058	
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	20	2.206	6	447	9	1.334	125	2.590	98	506	265	2.777	320	5.194	484	3.096	459	481	122	1.338		227	17	1.251	23.372	
Κ.Δ.Μακρινίτης	4	1.794	3	1.344	43	966	87	1.496	78	795	60	343	81	343	252	776	143	824	40	938		4	2.184		13.835	
ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	1.329	30.204	1.788	26.686	2.261	33.834	4.467	53.003	38.392	44.714	101.804	66.802	116.176	137.388	106.659	167.801	74.235	61.087	7.489	45.378	2.822	39.913	2.641	46.864	1.213.737	

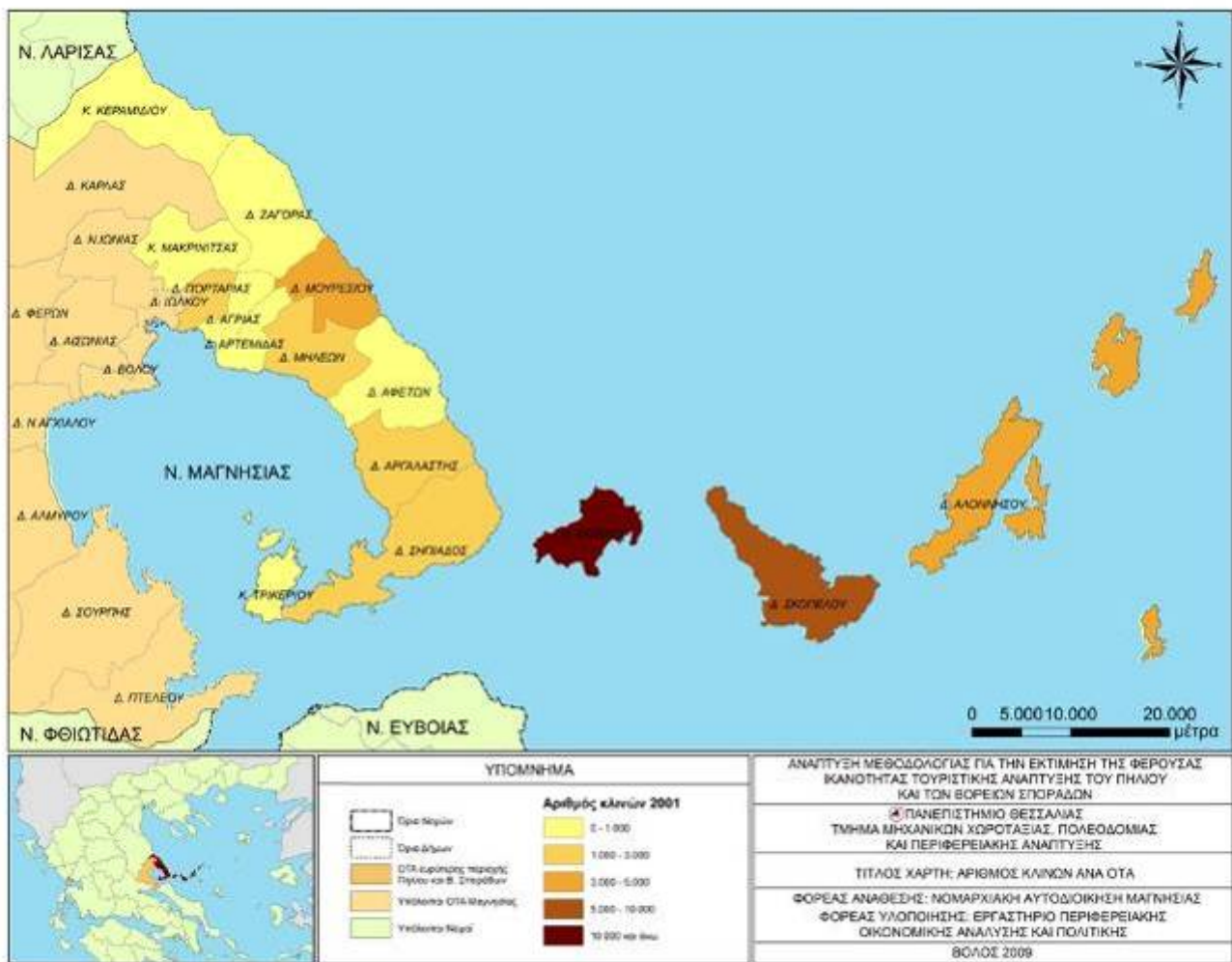
Πηγή: Γ.Γ ΕΣΥΕ 2009

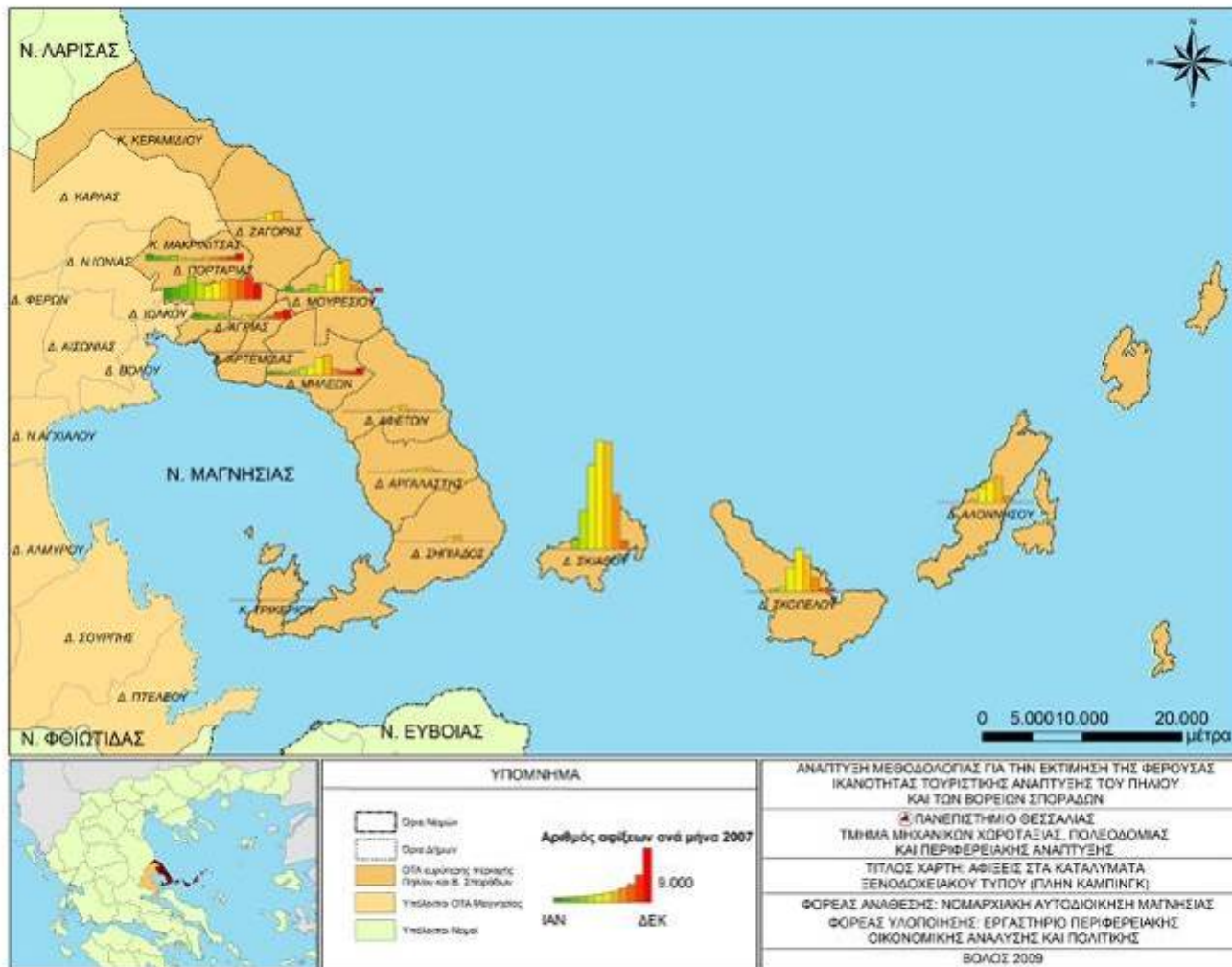
Πίνακας 4.13. Πληρότητα Κλινών σε Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ) Κατά Δημοτικό Διαμέρισμα και Μήνα Έτος 2007

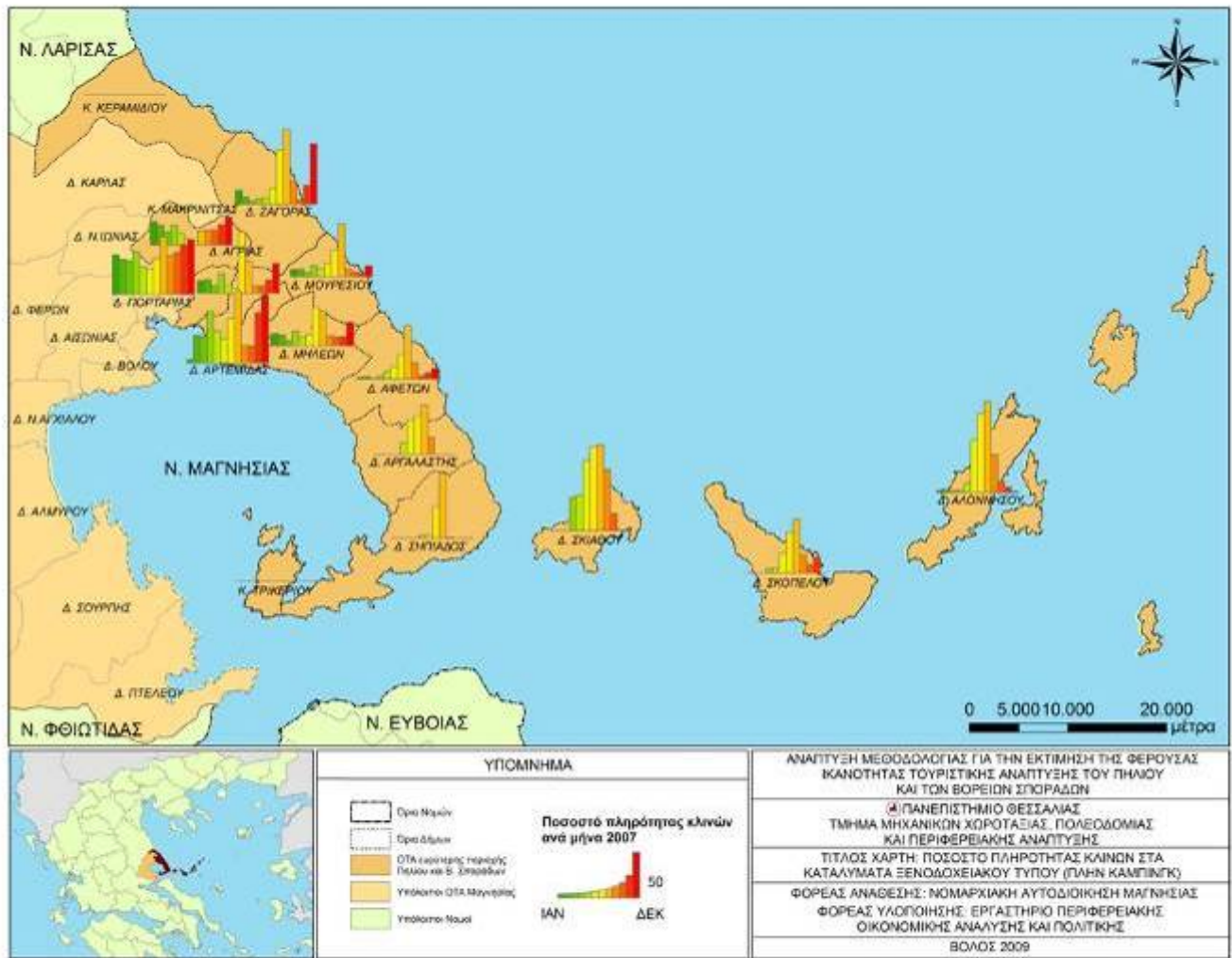
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΜΗΝΑΣ											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Δ.Δ.Αγίου Γεωργίου Νηλείας	16,9%	16,8%	13,8%	12,6%	9,6%	17,3%	12,1%	29,7%	2,8%	10,9%	15,9%	27,0%
Δ.Δ.Αγίου Δημητρίου Πηλίου	1,5%	6,7%	0,2%	7,5%	4,2%	0,8%	11,3%	53,0%	1,8%	5,7%	1,8%	12,9%
Δ.Δ.Αγίου Ιωάννου					0,0%	4,6%	1,3%	0,1%	0,6%	0,0%	0,0%	8,7%
Δ.Δ.Αγίου Λαυρεντίου				25,8%	13,2%	6,7%	5,1%	42,3%	13,9%	17,1%	24,6%	48,6%
Δ.Δ.Αγριάς	4,6%	12,2%	6,8%	10,7%	6,5%	3,9%	92,1%	14,6%	7,4%	0,2%	2,1%	5,1%
Δ.Δ.Αλμυρού	21,6%	23,3%	20,2%	28,4%	40,2%	26,2%	36,1%	34,2%	35,1%	23,5%	30,2%	17,8%
Δ.Δ.Αλοννήσου	1,7%	3,2%	1,5%	2,6%	8,8%	48,3%	72,6%	83,7%	35,3%	9,8%	4,9%	0,8%
Δ.Δ.Αμαλιαπόλεως	19,5%	11,4%	2,9%	18,0%	6,4%	29,4%	48,9%	62,2%	28,2%	7,9%	5,4%	5,9%
Δ.Δ.Άνω Λεχωνίων	5,9%	50,9%	48,9%	69,7%	45,9%	37,8%	76,6%	90,9%	18,9%	14,8%	68,3%	76,3%
Δ.Δ.Αργαλαστής	0,0%			0,0%	20,7%	26,9%	49,6%	55,8%	31,7%			
Δ.Δ.Αφειτών	0,0%				14,9%	17,4%	40,1%	73,9%	29,0%	0,9%	0,6%	1,2%
Δ.Δ.Αχιλλείου	11,3%	12,9%	7,1%	21,3%	12,3%	20,0%	72,3%	91,0%	32,7%	13,5%	17,0%	65,2%
Δ.Δ.Βόλου	40,4%	45,7%	53,9%	57,3%	51,7%	53,3%	53,7%	58,4%	52,0%	47,2%	47,2%	53,3%
Δ.Δ.Βυζίτισης	16,7%	14,5%	8,3%	19,7%	12,3%	9,8%	8,1%	29,0%	7,9%	15,3%	16,9%	31,1%
Δ.Δ.Γλώσσης							30,4%	46,6%				
Δ.Δ.Δρακείας	18,4%	12,6%	7,6%	25,1%	7,1%	5,2%	20,2%	43,8%	5,6%	13,1%	21,9%	49,7%
Δ.Δ.Ζαγοράς	12,9%	6,7%	2,9%	5,1%	6,0%	14,7%	50,5%	68,9%	21,5%	4,0%	17,6%	55,5%
Δ.Δ.Καλών Νερών	8,6%	3,8%		8,2%	12,3%	18,1%	54,2%	67,8%	19,7%	9,2%	7,0%	26,0%
Δ.Δ.Κισσού	10,1%	12,0%	7,2%	7,5%	11,0%	17,1%	9,3%	42,9%	2,7%	1,7%	8,5%	6,9%
Δ.Δ.Κλήματος						0,7%	12,2%	21,8%	1,2%			
Δ.Δ.Μηλεών	6,9%	6,6%	1,7%	9,9%	3,8%	5,2%	38,6%	34,3%	11,9%	2,8%	2,6%	8,9%
Δ.Δ.Μηλίνης					1,7%	1,2%	14,3%	42,9%				
Δ.Δ.Μουρεσίου	0,8%	1,8%	1,0%	6,3%	7,3%	15,2%	46,2%	73,9%	16,5%	0,9%	1,1%	4,4%
Δ.Δ.Νέας Αγχιάλου	5,8%	12,5%	9,6%	14,3%	13,7%	13,9%	19,4%	34,3%	17,8%	8,2%	5,5%	7,3%
Δ.Δ.Νέας Ιωνίας					37,5%							
Δ.Δ.Νεοχωρίου	3,0%	5,2%	0,9%	5,8%	0,0%	5,3%	4,3%	24,1%	1,3%	5,4%	10,9%	18,5%
Δ.Δ.Ξινόβρυσης						36,3%	21,4%	34,8%				
Δ.Δ.Ξοροχτίου				4,3%	1,9%		9,4%	26,5%				7,7%
Δ.Δ.Πινακατών	7,8%	8,3%	1,1%	16,7%	0,3%	1,7%	62,6%	0,5%	5,7%	3,7%	0,5%	16,4%
Δ.Δ.Πορταριάς	36,8%	32,8%	31,3%	39,3%	26,2%	23,2%	33,5%	53,1%	36,2%	38,9%	46,1%	50,5%
Δ.Δ.Προμυρίου	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,1%	4,3%	44,7%	77,1%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Δ.Δ.Σκιάθου				31,0%	32,3%	64,3%	77,1%	79,1%	56,5%	15,8%	0,6%	0,5%
Δ.Δ.Σκοπέλου				13,0%	13,4%	53,3%	69,2%	80,8%	50,7%	23,5%	42,8%	
Δ.Δ.Τσαγκαράδας	20,6%	12,8%	13,3%	25,4%	10,6%	29,6%	46,0%	48,1%	14,8%	14,6%	4,4%	18,4%
Κ.Δ.Μακρινίτισης	21,5%	18,2%	12,1%	18,1%	11,1%	5,3%	4,0%	13,0%	13,3%	14,0%	18,9%	25,7%

Πηγή: Γ.Γ ΕΣΥΕ 2009

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο που διακίνησε η ομάδα μελέτης, παράλληλα με ανάλυση των γενικότερων τάσεων που προκύπτουν, αλλά και σχολιασμό και διερεύνηση των πιο εξειδικευμένων σημείων διαφοροποίησης στις εκτιμήσεις του δείγματος. Οι απαντήσεις έχουν ταξινομηθεί ανά ΟΤΑ και ανά ευρύτερη περιοχή για να καταδειχθούν οι πιθανές διαφοροποιήσεις που υπάρχουν, αλλά και να γίνουν ευκρινέστεροι οι πιθανοί αλληλοσυσχετισμοί που υπάρχουν. Το κύριο ζήτημα που μας απασχολεί είναι η ανάδειξη των πιθανά προβληματικών σημείων που υποδεικνύουν οι επισκέπτες και που επηρεάζουν την χωρητικότητα της περιοχής σε σχέση με τον τουρισμό και με βάση την εμπειρία τους. Το συνολικό δείγμα της έρευνας πεδίου αφορά στην συγκέντρωση 1181 ερωτηματολογίων από τους ΟΤΑ όπου έγινε η συλλογή των απαντήσεων, ενώ η αναλυτική κατανομή των συλλεχθέντων ερωτηματολογίων ανά περιοχή έχει ως εξής:

ΟΤΑ	Αριθμός
Αλόνησος	109
Αργαλαστή	70
Αρτέμιδα	75
Αφέτες	51
Ζαγορά	77
Κεραμίδι	26
Μακρυνίτσα	31
Μηλιές	101
Μούρεςσι	114
Πορταριά	50
Σηπιάδα	70
Σκιάθος	236
Σκόπελος	141
Τρίκερι	30
Σύνολο	1181

Όσον αφορά στην προέλευση των συμμετέχοντων στην έρευνα, αξίζει να αναφερθεί ότι σε γενικές γραμμές, το 20,6% διαμένει στην Μαγνησία, μόλις το 5,7% στην υπόλοιπη Θεσσαλία, το 53,3% έχει προέλευση από την υπόλοιπη Ελλάδα, ενώ το 18,1% είναι από το εξωτερικό.

Ευρύτερη περιοχή	Αριθμός	(%)
Μαγνησία	243	20,6
Θεσσαλία	67	5,7
Ελλάδα	630	53,3
Εξωτερικό	214	18,1
Δ.Α.	27	2,3
Σύνολο	1181	100,0

5.1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

Στο πρώτο τμήμα αυτό του κεφαλαίου, γίνεται ανάλυση των οικονομικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα ερωτηματολογίου στην περιοχή του Πηλίου και των Σποράδων.

Πίνακας 5.1. Φύλο (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	Άρρεν	Θήλυ	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	46,79	52,29	0,92	100,00
Αργαλαστή	42,86	57,14	0,00	100,00
Αρτέμιδα	53,33	46,67	0,00	100,00
Αφέτες	29,41	70,59	0,00	100,00
Ζαγορά	54,55	45,45	0,00	100,00
Κεραμίδι	61,54	38,46	0,00	100,00
Μακρυνίτσα	51,61	48,39	0,00	100,00
Μηλιές	49,50	50,50	0,00	100,00
Μούρτσι	49,12	50,88	0,00	100,00
Πορταριά	42,00	58,00	0,00	100,00
Σηπιάδα	51,43	47,14	1,43	100,00
Σκιάθος	42,37	55,08	2,54	100,00
Σκόπελος	45,39	54,61	0,00	100,00
Τρίκερι	50,00	50,00	0,00	100,00
Σύνολο	46,74	52,58	0,68	100,00

Εξετάζοντας την κατανομή των επισκεπτών κατά φύλο (Πίνακας 5.1), παρατηρείται ότι στο σύνολο του δείγματος το 52,58% αποτελείται από γυναίκες και το 46,74% από άνδρες. Υπάρχει δηλαδή μια σχετική ισορροπία ανάμεσα στον αριθμό ανδρών και γυναικών που ερωτήθηκαν, γεγονός που διαπιστώνεται και σε επίπεδο Δήμου με εξαίρεση κάποιες περιπτώσεις (π.χ. Αφέτες, Κεραμίδι), όπου διακρίνεται σε μεγαλύτερο βαθμό μια υπεροχή του ενός ή του άλλου φύλου.

Πίνακας 5.2. Ηλικία (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	έως 19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 και άνω	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	11,93	31,19	23,85	18,35	12,84	1,83	0,00	100,00
Αργαλαστή	5,71	35,71	30,00	18,57	8,57	1,43	0,00	100,00
Αρτέμιδα	9,33	34,67	22,67	20,00	9,33	4,00	0,00	100,00
Αφέτες	9,80	31,37	19,61	29,41	9,80	0,00	0,00	100,00
Ζαγορά	0,00	15,58	35,06	22,08	20,78	6,49	0,00	100,00
Κεραμίδι	11,54	34,62	26,92	11,54	15,38	0,00	0,00	100,00
Μακρυνίτσα	6,45	25,81	29,03	25,81	12,90	0,00	0,00	100,00
Μηλιές	7,92	29,70	29,70	17,82	11,88	2,97	0,00	100,00
Μούρεςσι	1,75	26,32	26,32	27,19	16,67	0,88	0,88	100,00
Πορταριά	8,00	24,00	24,00	34,00	8,00	2,00	0,00	100,00
Σηπιάδα	14,29	27,14	20,00	18,57	14,29	5,71	0,00	100,00
Σκιάθος	5,08	35,59	30,93	15,25	8,47	2,12	2,54	100,00
Σκόπελος	6,38	23,40	34,75	21,28	9,22	4,26	0,71	100,00
Τρίκερι	10,00	30,00	23,33	13,33	23,33	0,00	0,00	100,00
Σύνολο	6,94	29,38	28,11	20,32	11,94	2,62	0,68	100,00

Από την εξέταση των αποτελεσμάτων του παραπάνω πίνακα (Πίνακας 5.2) συμπεραίνεται ότι, όσον αφορά την ηλικία των ερωτώμενων στις περισσότερες περιοχές τα ερωτηματολόγια απαντήθηκαν από άτομα της ηλικιακής ομάδας 20-29 χρονών, γεγονός που φαίνεται και από το συνολικό ποσοστό της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας (29,38%). Επίσης, σημαντικό ποσοστό των ερωτηματολογίων απαντήθηκε από άτομα ηλικίας 30-39 χρονών (28,11%). Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι στις ερωτήσεις που ακολουθούν παρουσιάζεται κυρίως η άποψη των μικρότερων ηλικιακών ομάδων, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι η άποψη των μεγαλύτερων ομάδων δεν λαμβάνεται υπόψη ή ότι δεν είναι στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 5.3. Εκπαίδευση (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια	Τριτοβάθμια	Μεταπτυχιακό- Διδακτορικό	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	3,67	22,94	54,13	17,43	1,83	100,00
Αργαλαστή	1,43	21,43	58,57	18,57	0,00	100,00
Αρτέμιδα	5,33	29,33	46,67	18,67	0,00	100,00
Αφέτες	3,92	31,37	47,06	17,65	0,00	100,00
Ζαγορά	5,19	24,68	38,96	28,57	2,60	100,00
Κεραμίδι	7,69	11,54	73,08	7,69	0,00	100,00
Μακρυνίτσα	3,23	29,03	48,39	19,35	0,00	100,00
Μηλιές	1,98	38,61	35,64	21,78	1,98	100,00
Μούρεςσι	2,63	25,44	49,12	21,93	0,88	100,00
Πορταριά	4,00	22,00	60,00	14,00	0,00	100,00
Σηπιάδα	0,00	31,43	42,86	25,71	0,00	100,00
Σκιάθος	2,12	20,34	44,49	25,85	7,20	100,00
Σκόπελος	1,42	28,37	43,97	22,70	3,55	100,00
Τρίκερι	0,00	13,33	33,33	53,33	0,00	100,00
Σύνολο	2,71	25,57	46,74	22,52	2,46	100,00

Από την ανάλυση του επιπέδου εκπαίδευσης (Πίνακας 5.3) διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (69,26%) των ερωτώμενων είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άνω. Επιπλέον, περίπου 1 στους 4 ερωτώμενους είναι απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ μόλις το 2,71% είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Πίνακας 5.4. Εισοδηματικό Επίπεδο (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	Έως 1000 €	1000- 1500 €	1500- 2000 €	2000- 2500 €	Πάνω από 2500 €	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	18,35	21,10	10,09	17,43	28,44	4,59	100,00
Αργαλαστή	15,71	17,14	10,00	20,00	30,00	7,14	100,00
Αρτέμιδα	20,00	25,33	16,00	8,00	26,67	4,00	100,00
Αφέτες	21,57	19,61	17,65	11,76	25,49	3,92	100,00
Ζαγορά	12,99	20,78	16,88	16,88	25,97	6,49	100,00
Κεραμίδι	11,54	23,08	15,38	7,69	34,62	7,69	100,00
Μακρυνίτσα	9,68	19,35	32,26	3,23	32,26	3,23	100,00
Μηλιές	17,82	16,83	18,81	14,85	23,76	7,92	100,00
Μούρτσι	16,67	20,18	21,05	9,65	28,07	4,39	100,00
Πορταριά	20,00	10,00	12,00	18,00	36,00	4,00	100,00
Σηπιάδα	17,14	5,71	15,71	17,14	37,14	7,14	100,00
Σκιαθός	19,49	19,07	11,86	10,59	31,36	7,63	100,00
Σκόπελος	9,22	18,44	14,89	17,73	35,46	4,26	100,00
Τρίκερι	10,00	13,33	6,67	3,33	53,33	13,33	100,00
Σύνολο	16,43	18,29	14,99	13,46	30,82	6,01	100,00

Όσον αφορά στο εισοδηματικό επίπεδο των ερωτηθέντων, από τον παραπάνω πίνακα (Πίνακας 5.4) συμπεραίνεται ότι ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό των ερωτηθέντων που κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων βρέθηκαν στην Κοινότητα Τρικεριού (53,33%) απάντησε ότι το εισόδημα του ανέρχεται σε πάνω από 2.500 ευρώ μηνιαίως. Επίσης υψηλά ποσοστά ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι ανήκουν στην ίδια εισοδηματική κλάση σημειώνονται στους Δήμους Σηπιάδας, Πορταριάς, Σκοπέλου (37,14%, 36,00% και 35,46% αντίστοιχα) και την Κοινότητα Κεραμιδίου (34,62%). Γενικά από το σύνολο των ερωτηματολογίων παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (30,82%) δήλωσε ότι έχει μηνιαίο εισόδημα πάνω από 2.500 ευρώ.

Πίνακας 5.5. Επαγγελματική κατηγοριοποίηση των ερωτώμενων

Δήμοι/ Κοινότητες	Δημόσιοι υπάλληλοι	Ιδιωτικοί υπάλληλοι	Επιστημονικά Επαγγέλματα	Ελεύθερος Επαγγελματίας	Επιχειρηματίας - Εισοδηματίας	Αγρότης	Οικιακά	Μαθητής- Φοιτητής	Συνταξιούχος	Άνεργος	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	5,5	13,8	24,8	25,7	2,8	0,0	2,8	17,4	0,9	0,0	6,4	100,0
Αργαλαστή	12,9	17,1	28,6	18,6	1,4	0,0	0,0	14,3	0,0	1,4	5,7	100,0
Αρτέμιδα	17,3	30,7	13,3	16,0	0,0	0,0	2,7	9,3	2,7	1,3	6,7	100,0
Αφέτες	17,6	19,6	15,7	19,6	3,9	0,0	2,0	19,6	0,0	0,0	2,0	100,0
Ζαγορά	20,8	32,5	14,3	16,9	2,6	1,3	2,6	2,6	5,2	0,0	1,3	100,0
Κεραμίδι	23,1	23,1	3,8	19,2	0,0	3,8	0,0	15,4	3,8	0,0	7,7	100,0
Μακρυνίτσα	9,7	19,4	16,1	19,4	6,5	0,0	3,2	9,7	3,2	0,0	12,9	100,0
Μηλιές	14,9	18,8	14,9	18,8	1,0	0,0	2,0	16,8	4,0	0,0	8,9	100,0
Μούρτσι	21,1	20,2	19,3	17,5	3,5	0,0	0,0	7,9	0,0	0,9	9,6	100,0
Πορταριά	30,0	28,0	14,0	12,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	2,0	4,0	100,0
Σηπιάδα	14,3	18,6	24,3	10,0	0,0	2,9	1,4	15,7	0,0	0,0	12,9	100,0
Σκιάθος	11,0	45,3	8,1	5,5	3,4	0,4	3,0	12,3	1,3	0,0	9,7	100,0
Σκόπελος	10,6	24,8	15,6	24,1	3,5	0,0	2,8	12,1	2,1	0,7	3,5	100,0
Τρίκερι	30,0	16,7	20,0	6,7	0,0	0,0	3,3	20,0	0,0	0,0	3,3	100,0
Σύνολο	14,9	26,5	16,1	15,9	2,4	0,4	2,0	12,6	1,6	0,4	7,1	100,0

Αναλύοντας την επαγγελματική κατηγοριοποίηση των επισκεπτών (Πίνακας 5.5), παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι και ακολουθούν με σχεδόν ίδια ποσοστά (γύρω στο 15%) όσοι απασχολούνται σε επιστημονικά επαγγέλματα, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι δημόσιοι υπάλληλοι, ενώ οι μαθητές ή φοιτητές συγκεντρώνουν το 12,6%. Κατηγορίες όπως οι αγρότες, οι συνταξιούχοι και οι άνεργοι εμφανίζουν πολύ μικρά ποσοστά, γεγονός που δείχνει ότι οι συγκεκριμένες κατηγορίες δεν προτιμούν κατά κύριο λόγο να κάνουν διακοπές για λόγους που μπορεί να οφείλονται είτε στην περιορισμένη οικονομική κατάσταση, είτε στο μεγάλο φόρτο εργασίας την περίοδο του καλοκαιριού (για τους αγρότες).

Πίνακας 5.6. Περιοχή μόνιμης κατοικίας

Δήμοι/ Κοινότητες	Μαγνησία	Αττική	Θεσσαλονίκη	Υπόλοιπη Ελλάδα	Ευρώπη	Υπόλοιπες χώρες	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	13,9	34,3	15,7	10,2	21,3	0,0	4,6	100,0
Αργαλαστή	37,7	20,3	13,0	18,8	5,8	1,4	2,9	100,0
Αρτέμιδα	44,0	20,0	5,3	20,0	5,3	0,0	5,3	100,0
Αφέτες	11,8	29,4	9,8	33,3	11,8	0,0	3,9	100,0
Ζαγορά	16,9	41,6	11,7	18,2	11,7	0,0	0,0	100,0
Κεραμίδι	76,9	15,4	3,8	0,0	3,8	0,0	0,0	100,0
Μακρινίτσα	22,6	38,7	12,9	19,4	6,5	0,0	0,0	100,0
Μηλιές	23,8	33,7	10,9	18,8	12,9	0,0	0,0	100,0
Μούρσει	16,7	39,5	7,9	20,2	14,9	0,0	0,9	100,0
Πορταριά	22,0	34,0	14,0	22,0	8,0	0,0	0,0	100,0
Σηπιάδα	34,8	21,7	10,1	5,8	24,6	1,4	1,4	100,0
Σκιάθος	6,8	37,7	10,2	11,0	28,4	0,8	5,1	100,0
Σκόπελος	17,7	40,4	7,8	13,5	20,6	0,0	0,0	100,0
Τρίκερι	13,3	30,0	10,0	10,0	36,7	0,0	0,0	100,0
Σύνολο	20,6	33,5	10,3	15,4	17,6	0,3	2,3	100,0

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων, για την ερώτηση 6 σχετικά με τη μόνιμη κατοικία των ερωτηθέντων (Πίνακας 5.6), παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που έλαβαν μέρος στην έρευνα ήρθαν από την Αττική (33,5%), γεγονός που δικαιολογείται καθώς εδώ συναντάται το μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας, της κύριας πληθυσμιακής συγκέντρωσης της χώρας. Επίσης, σημαντικό ποσοστό της τάξης του 20,6% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι η περιοχή μόνιμης κατοικίας τους βρίσκεται στη Μαγνησία. Ειδικότερα, τα υψηλότερα ποσοστά αυτών που δήλωσαν ως περιοχή μόνιμης κατοικίας τους την Αττική αφορούν τους επισκέπτες που βρέθηκαν στους Δήμους Ζαγοράς (41,6%), Σκοπέλου (40,4%), Μουρσειού (39,5%), στην Κοινότητα Μακρινίτσας (38,7%) και στο Δήμο Σκιάθου (37,7%). Επίσης, τα υψηλότερα ποσοστά αυτών που δήλωσαν ως περιοχή μόνιμης κατοικίας τους τη Μαγνησία αφορούν τους επισκέπτες της Κοινότητας Κεραμιδίου (76,9%), του Δήμου Αρτέμιδας (44,0%), Αργαλαστής (37,7%) και Σηπιάδας (34,8%). Τέλος τα υψηλότερα ποσοστά αυτών που δήλωσαν ότι προέρχονται από τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας συναντούνται στους Δήμους Αφетών και Πορταριάς (33,3% και 22,0% αντίστοιχα), ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εξέταση των αντίστοιχων ποσοστών για τους τουρίστες του εξωτερικού. Έτσι τα υψηλότερα ποσοστά αυτών συναντούνται στην

Κοινότητα Τρικερίου (36,7), καθώς και στους Δήμους Σκιάθου (28,4%), Σηπιάδας (24,6%), Σκοπέλου (20,6%) και Αλοννήσου (21,3%). Γενικά διακρίνεται μια προτίμηση των επισκεπτών εκτός Νομού Μαγνησίας στους πιο γνωστούς και κοσμοπολίτικους προορισμούς του Νομού, συμπέρασμα απολύτως λογικό αλλά χωρίς ωστόσο να αποτελεί τον κανόνα (βλ. ερωτηθέντες εκ του εξωτερικού στην Κοινότητα Τρικερίου).

Πίνακας 5.7. Οικογενειακή Κατάσταση (σε%)

Δήμοι/ Κοινότητες	Άγαμος/η	Έγγαμος/η	Διαζευγμένος/η	Χήρος/α	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόννησος	49,54	39,45	6,42	3,67	0,92	100,00
Αργαλαστή	47,14	50,00	2,86	0,00	0,00	100,00
Αρτέμιδα	49,33	42,67	6,67	0,00	1,33	100,00
Αφέτες	47,06	49,02	3,92	0,00	0,00	100,00
Ζαγορά	35,06	55,84	7,79	1,30	0,00	100,00
Κεραμίδι	46,15	46,15	3,85	0,00	3,85	100,00
Μακρυνίτσα	38,71	54,84	6,45	0,00	0,00	100,00
Μηλιές	45,54	50,50	2,97	0,99	0,00	100,00
Μούρresi	35,09	54,39	7,89	2,63	0,00	100,00
Πορταριά	28,00	66,00	4,00	0,00	2,00	100,00
Σηπιάδα	42,86	54,29	2,86	0,00	0,00	100,00
Σκιάθος	54,24	37,29	4,24	0,42	3,81	100,00
Σκόπελος	38,30	56,74	4,96	0,00	0,00	100,00
Τρίκερι	40,00	56,67	0,00	3,33	0,00	100,00
Σύνολο	44,28	48,77	4,91	0,93	1,10	100,00

Εξετάζοντας την οικογενειακή κατάσταση (Πίνακας 5.7) διαπιστώνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των επισκεπτών (περίπου 9 στους 10) είναι είτε άγαμοι, είτε έγγαμοι, με τις δύο κατηγορίες να συγκεντρώνουν περίπου ίδιο ποσοστό (44,28% για τους άγαμους έναντι 48,77% για τους έγγαμους). Αντίθετα, οι διαζευγμένοι και οι χήροι είναι πολλοί λίγοι σε αριθμό. Ανάλογα με τον χαρακτήρα της περιοχής, η αναλογία μεταξύ άγαμων και έγγαμων διαφέρει. Συγκεκριμένα, σε περιοχές, όπως η Σκιάθος, όπου κυριαρχεί η διασκέδαση, παρατηρείται ότι το ποσοστό άγαμων είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των έγγαμων, ενώ σε περιοχές που διακρίνονται για το ήσυχο και οικογενειακό περιβάλλον τους, ο αριθμός των έγγαμων είναι μεγαλύτερος.

Πίνακας 5.8. Ιθαγένεια του συνόλου των ερωτώμενων

	Ελλάδα	Ευρώπη	Βρετανία	Υπόλοιπες χώρες	Δ.Α.	Σύνολο
Σύνολο ερωτώμενων	81,6	9,0	7,5	0,6	1,3	100,0

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί (Πίνακας 5.8), ότι στο σύνολο των ερωτηματολογίων το 9,0% των ερωτηθέντων προέρχονται από τα κράτη της Ευρώπης και το 7,5% από τη Βρετανία, ενώ οι υπόλοιποι προέρχονται από την Ελλάδα.

5.2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ - ΔΙΑΜΟΝΗΣ

Στο δεύτερο τμήμα αυτό του κεφαλαίου, γίνεται ανάλυση των χαρακτηριστικών που διαμορφώνουν το πλαίσιο του τύπου και του χρόνου επίσκεψης των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα ερωτηματολογίου στην περιοχή μελέτης.

Πίνακας 5.9. Επίσκεψη ξανά στην συγκεκριμένη περιοχή (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	Όχι	Ναι	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	54,13	45,87	0,00	100,00
Αργαλαστή	12,86	87,14	0,00	100,00
Αρτέμιδα	13,33	86,67	0,00	100,00
Αφέτες	37,25	62,75	0,00	100,00
Ζαγορά	29,87	68,83	1,30	100,00
Κεραμίδι	7,69	92,31	0,00	100,00
Μακρυνίτσα	19,35	80,65	0,00	100,00
Μηλιές	22,77	75,25	1,98	100,00
Μούρσει	33,33	65,79	0,88	100,00
Πορταριά	16,00	82,00	2,00	100,00
Σηπιάδα	12,86	85,71	1,43	100,00
Σκιάθος	48,73	49,15	2,12	100,00
Σκόπελος	53,19	46,81	0,00	100,00
Τρίκερι	40,00	60,00	0,00	100,00
Σύνολο	34,55	64,52	0,93	100,00

Εξετάζοντας τη συχνότητα επίσκεψης (Πίνακας 5.9) παρατηρείται ότι σχεδόν 2 στους 3 τουρίστες έχουν επισκεφτεί ξανά την περιοχή. Ειδικότερα, σε περιοχές όπως η Αργαλαστή, η Αρτέμιδα, το Κεραμίδι, η Μακρυνίτσα, η Πορταριά, και η Σηπιάδα τα ποσοστά είναι ιδιαίτερα αυξημένα και ξεπερνούν το 80%. Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, οι όμορφες παραλίες, η μικρή απόσταση (κυρίως για όσους είναι από τη Μαγνησία) και η ύπαρξη εξοχικής κατοικίας αποτελούν βασικούς παράγοντες για τους οποίους πολλοί επισκέπτονται τις συγκεκριμένες περιοχές πάνω από μια φορά.

Πίνακας 5.10. Επίσκεψη στην περιοχή και άλλες εποχές του χρόνου (εκτός από το καλοκαίρι)

Δήμοι/ Κοινότητες Πηλίου	ΝΑΙ στην επίσκεψη	Εποχές			Σύνολο
		Χειμώνας	Άνοιξη	Φθινόπωρο	
Αλόνησος	21,1	32,4	50,0	17,6	100,0
Αργαλαστή	54,3	36,9	33,8	29,2	100,0
Αρτέμιδα	61,3	41,7	36,9	21,4	100,0
Αφέτες	31,4	46,2	38,5	15,4	100,0
Ζαγορά	62,3	42,9	32,1	25,0	100,0
Κεραμίδι	69,2	27,8	47,2	25,0	100,0
Μακρυνίτσα	54,8	34,3	34,3	31,4	100,0
Μηλιές	47,5	36,8	42,1	21,1	100,0
Μούρσει	47,4	41,2	30,9	27,8	100,0
Πορταριά	64,0	46,0	25,4	28,6	100,0
Σηπιάδα	67,1	34,4	38,5	27,1	100,0
Σκιάθος	17,8	13,5	53,8	32,7	100,0
Σκόπελος	27,7	27,1	54,2	18,8	100,0
Τρίκερι	43,3	34,6	34,6	30,8	100,0
Σύνολο	40,7	35,4	39,5	25,1	100,0

Οι ερωτηθέντες εμφανίζονται θετικοί σε μια πιθανή επίσκεψη της περιοχής και κατά τη διάρκεια των υπόλοιπων εποχών του έτους, εκτός του καλοκαιριού, σε ποσοστό 40,7% επί του συνόλου (Πίνακας 5.10). Μάλιστα το 39,5% αυτών προτιμά εκτός του καλοκαιριού να επισκεφτεί την περιοχή κατά τη διάρκεια της άνοιξης και ακολουθεί το αντίστοιχο ποσοστό 35,4% που προτιμά το χειμώνα. Και τα δύο ποσοστά δικαιολογούνται απόλυτα από τον τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής, η οποία προσφέρει δυνατότητες καλοκαιρινού αλλά και χειμερινού τουρισμού.

Συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά θετικής απάντησης σε ενδεχόμενη επίσκεψη τους άλλη εποχή του χρόνου εκτός του καλοκαιριού παρουσιάζουν οι ερωτηθέντες στην Κοινότητα Κεραμιδίου (69,2%) και στους Δήμους Σηπιάδας (67,1%), Πορταριάς (64,0%), Ζαγοράς (62,3%) και Αρτέμιδας (61,3%), ενώ ακολουθούν οι Δήμοι Μακρινίτσας (54,8%) και Αργαλαστής (54,3%). Παρατηρούμε ότι ανάμεσα στις παραπάνω περιοχές συμπεριλαμβάνονται και οι κατεξοχήν χειμερινοί τουριστικοί προορισμοί του Νομού, γεγονός που επιβεβαιώνει τα στατιστικά δεδομένα. Έτσι λοιπόν το 46,2% των ερωτηθέντων στο Δήμο Αφειτών απάντησε ότι θα επισκεπτόταν την περιοχή και κατά τη διάρκεια του χειμώνα, ενώ ακολουθούν τα ποσοστά των ερωτηθέντων στους Δήμους Πορταριάς (46,0%) και Ζαγοράς (42,9%). Τα υψηλότερα ποσοστά για την περίοδο της άνοιξης ανέρχονται στο 54,2% στο Δήμο Σκοπέλου, στο 53,8% στο Δήμο Σκιάθου, στο 50,0% στο Δήμο Αλοννήσου, γεγονός που οφείλεται στην αυξανόμενη ελκτικότητα των Βορείων Σποράδων όσο πλησιάζει το καλοκαίρι. Τέλος, τα υψηλότερα ποσοστά για τη φθινοπωρινή περίοδο ανέρχονται στο 32,7% στο Δήμο Σκιάθου, στο 31,4% στο Δήμο Μακρινίτσας και στο 30,8% στην Κοινότητα Τρικεριού.

Χαρακτηριστικό ωστόσο είναι το γεγονός ότι όσοι ερωτηθέντες στο Δήμο Μακρινίτσας απάντησαν θετικά σε ενδεχόμενη επίσκεψη τους σε άλλη εποχή του χρόνου, εκτός του καλοκαιριού, μοιράζονται με σχετικά ίδια ποσοστά στις υπόλοιπες εποχές, γεγονός που δείχνει ότι η περιοχή προσελκύει επισκέπτες σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Επίσης χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι από τους ερωτηθέντες που απάντησαν θετικά στους Δήμους Σκιάθου και Σκοπέλου, τα ποσοστά που δήλωσαν ότι θα επισκέπτονταν την αντίστοιχη περιοχή τον χειμώνα είναι τα χαμηλότερα (13,5%, 27,1% αντίστοιχα - και ειδικότερα όσον αφορά τη Σκιάθο).

Πίνακας 5.11. Ημέρες διαμονής στην περιοχή (στην τρέχουσα επίσκεψη) (σε%)

Δήμοι/ Κοινότητες	Επιστροφή Αυθημερόν	1-2 ημέρες	2-5 ημέρες	Πάνω από 5 ημέρες	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	0,92	6,42	25,69	66,97	0,00	100,00
Αργαλαστή	24,29	17,14	21,43	34,29	2,86	100,00
Αρτέμιδα	45,33	9,33	8,00	33,33	4,00	100,00
Αφέτες	19,61	3,92	33,33	43,14	0,00	100,00
Ζαγορά	6,49	9,09	27,27	51,95	5,19	100,00
Κεραμίδι	26,92	3,85	7,69	57,69	3,85	100,00
Μακρυνίτσα	41,94	9,68	25,81	19,35	3,23	100,00
Μηλιές	17,82	2,97	20,79	53,47	4,95	100,00
Μούρresi	9,65	7,89	30,70	51,75	0,00	100,00
Πορταριά	20,00	10,00	32,00	38,00	0,00	100,00
Σηπιάδα	4,29	5,71	17,14	70,00	2,86	100,00
Σκιάθος	1,69	3,39	17,37	74,58	2,97	100,00
Σκόπελος	2,13	2,84	21,28	72,34	1,42	100,00
Τρίκερι	3,33	6,67	23,33	66,67	0,00	100,00
Σύνολο	11,60	6,27	21,93	57,92	2,29	100,00

Οι περισσότεροι επισκέπτες, σε γενικές γραμμές (Πίνακας 5.11), επιλέγουν να διαμένουν αρκετές ημέρες στον προορισμό τους. Αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι η διάρκεια των διακοπών για το 57,92% των επισκεπτών είναι πάνω από 5 ημέρες, ενώ μόλις 1 στους 10 επισκέπτες προτιμούν την επιστροφή αυθημερόν. Περνώντας σε μια ανάλυση κατά περιοχή, παρατηρείται ότι η Μακρυνίτσα και η Αρτέμιδα προτιμώνται από τους περισσότερους επισκέπτες ως προορισμός με αυθημερόν επιστροφή, πιθανότατα λόγω της μικρής απόστασης από το Βόλο. Επιπλέον, περιοχές του Πηλίου, όπως το Μούρresi, η Ζαγορά, οι Αφέτες και οι Μηλιές επιλέγονται για διακοπές διάρκειας πάνω από 2 ημέρες σε ποσοστό άνω του 75%, ενώ τα νησιά των Σποράδων, καθώς και το Τρίκερι, συγκεντρώνουν επισκέπτες που κατά βάση κάνουν πολυήμερες διακοπές. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ερώτησης μπορεί να επηρεάζονται εν μέρει από το χρονικό σημείο της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων (10 – 20 Αυγούστου), καθώς αποτελεί περίοδο όπου όλοι πραγματοποιούν τις βασικές τους διακοπές.

Πίνακας 5.12. Τόπος διανυκτέρευσης σε σχέση με τους ΟΤΑ συλλογής των ερωτηματολογίων.

ΟΤΑ Διανυκτέρευσης Δήμοι/ Κοινότητες	Αλόνησος	Αργαλαστή	Αρτέμιδα	Αφέτες	Ζαγορά	Κεραμίδι	Μακρυνίτσα	Μηλιές	Μούρresi	Πορταριά	Σηπιάδα	Σκιάθος	Σκόπελος	Τρίκερι	Βόλος	Άλλο	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	86,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	12,8	100,0
Αργαλαστή	0,0	56,5	0,0	1,4	1,4	0,0	0,0	2,9	2,9	0,0	4,3	0,0	0,0	1,4	8,7	2,9	17,4	100,0
Αρτέμιδα	0,0	0,0	32,0	0,0	0,0	0,0	1,3	10,7	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	17,3	6,7	29,3	100,0
Αφέτες	0,0	0,0	2,0	47,1	0,0	0,0	0,0	5,9	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,6	7,8	13,7	100,0
Ζαγορά	0,0	0,0	0,0	0,0	48,1	0,0	1,3	1,3	28,6	3,9	1,3	0,0	0,0	0,0	3,9	3,9	7,8	100,0
Κεραμίδι	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	26,9	7,7	100,0
Μακρυνίτσα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	6,5	9,7	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	32,3	6,5	29,0	100,0
Μηλιές	0,0	0,0	5,9	1,0	1,0	0,0	0,0	52,5	6,9	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	13,9	4,0	8,9	100,0
Μούρresi	0,0	1,8	0,0	1,8	6,1	0,0	1,8	0,0	75,4	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	4,4	1,8	6,1	100,0
Πορταριά	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	72,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,0	4,0	14,0	100,0
Σηπιάδα	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	68,6	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	10,0	100,0
Σκιάθος	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	74,6	0,4	0,0	0,0	0,0	25,0	100,0
Σκόπελος	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	89,4	0,0	0,0	0,0	7,1	100,0
Τρίκερι	0,0	16,7	0,0	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	60,0	3,3	0,0	3,3	100,0
Σύνολο	8,0	5,1	2,6	2,4	4,1	1,4	0,5	5,8	10,2	4,2	5,0	15,4	10,8	1,7	5,8	0,0	14,6	100,0

Στην ερώτηση 12 εξετάζεται ο τόπος διανυκτέρευσης των ερωτηθέντων σε σχέση με τον τόπο συλλογής των ερωτηματολογίων (Πίνακας 5.12). Η κάθετη στήλη του σχετικού πίνακα μας δείχνει τους ΟΤΑ συλλογής των ερωτηματολογίων, ενώ η οριζόντια την περιοχή που οι ερωτηθέντες επέλεξαν να διανυκτερεύσουν. Όσον αφορά το σύνολο των ερωτηματολογίων που συγκεντρώθηκαν παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων προτίμησε να διανυκτερεύσει στο Δήμο Σκιάθου (15,4%), ενώ ακολουθούν τα ποσοστά αυτών που διανυκτέρευσαν στο Δήμο Σκοπέλου (10,8%) και στο Δήμο Μουρεσίου (10,2%). Το γεγονός αυτό θεωρείται μάλλον αναμενόμενο σε σχέση με την περίοδο που διεξήχθη η έρευνα.

Γενικώς παρατηρούνται ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά στις περιπτώσεις όπου οι ερωτηθέντες διανυκτέρευσαν εκεί όπου βρέθηκαν κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Έτσι υψηλά ποσοστά παρατηρούνται στους Δήμους Σκοπέλου (89,4%), Αλοννήσου (86,2%), Μουρεσίου (75,4%), Σκιάθου (74,6%) και Πορταριάς (72,0%). Χαρακτηριστική ωστόσο είναι η περίπτωση της Κοινότητας Μακρινίτσας, όπου τα ποσοστά αυτών που βρέθηκαν και διανυκτέρευσαν εκεί είναι αρκετά πιο χαμηλά από τα αναμενόμενα (3,2%). Φαίνεται πως σε αυτή την περίπτωση προτιμήθηκε η διανυκτέρευση στο Βόλο (32,3%) ή δευτερευόντως στη διπλανή Πορταριά (12,9%), γεγονός που καταδεικνύει την αδυναμία της Μακρινίτσας να κρατήσει για περισσότερο χρόνο τους επισκέπτες της. Εξετάζοντας και τα υπόλοιπα ποσοστά του πίνακα, εκτός της τονισμένης διαγωνίου, παρατηρούμε ότι αυξημένο ποσοστό παρουσιάζεται στην περίπτωση που οι επισκέπτες του Δήμου Ζαγοράς διανυκτέρευσαν στο Δήμο Μουρεσίου (28,6%), ενώ και οι επισκέπτες του Δήμου Αφετών προτίμησαν σε ποσοστό 21,6% να διανυκτερεύσουν στο Δήμο Βόλου. Τέλος, οι επισκέπτες του Δήμου Σηπιάδας φαίνεται ότι προτίμησαν σε ποσοστό 20,0% να διανυκτερεύσουν στο Δήμο Αργαλαστής.

Πίνακας 5.13. Οργάνωση της επίσκεψης (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	Μόνος	Πρακτορείο	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόννησος	83,49	14,68	1,83	100,00
Αργαλαστή	95,71	2,86	1,43	100,00
Αρτέμιδα	94,67	1,33	4,00	100,00
Αφέτες	90,20	3,92	5,88	100,00
Ζαγορά	94,81	0,00	5,19	100,00
Κεραμίδι	96,15	0,00	3,85	100,00
Μακρινίτσα	100,00	0,00	0,00	100,00
Μηλιές	93,07	4,95	1,98	100,00
Μούρτσι	92,98	6,14	0,88	100,00
Πορταριά	92,00	6,00	2,00	100,00
Σηπιάδα	91,43	5,71	2,86	100,00
Σκιάθος	75,00	19,92	5,08	100,00
Σκόπελος	89,36	9,22	1,42	100,00
Τρίκερι	100,00	0,00	0,00	100,00
Σύνολο	88,65	8,47	2,88	100,00

Η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών (σχεδόν 9 στους 10) επιλέγουν να οργανώνουν μόνοι τις επισκέψεις τους στις περιοχές στις οποίες αναφέρεται η μελέτη (Πίνακας 5.13). Από την άλλη πλευρά, τα τρία νησιά της περιοχής (Σκιάθος, Αλόνησος, Σκόπελος) συγκεντρώνουν μεγαλύτερα ποσοστά όσον αφορά την οργάνωση της επίσκεψης μέσω τουριστικού πρακτορείου, σε σύγκριση με τις περιοχές του Πηλίου, αν και σε αυτή την περίπτωση οι περισσότεροι επισκέπτες επιλέγουν να οργανώνουν μόνοι τις επισκέψεις τους. Σε γενικές γραμμές, παρά το γεγονός ότι η οργάνωση διακοπών μέσω τουριστικών πρακτορείων είναι ευρέως διαδεδομένη και προτιμάται όλο και περισσότερο, στην περιοχή μελέτης το ποσοστό είναι ιδιαίτερα μικρό.

Πίνακας 5.14. Είδος καταλύματος διανυκτέρευσης (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	Ξενοδο χείο	Ενοικιαζόμεν α Δωμάτια	Κάμπινγκ	Ενοικιαζόμεν ες Κατοικίες / Villas	Ιδιόκτητη Εξοχική Κατοικία	Φιλοξενούμ αι σε Φίλους / Συγγενείς	Άλλο	Δ.Α.	Σύνολο
Αλόνησος	22,94	32,11	6,42	16,51	8,26	11,01	2,75	0,00	100,00
Αργαλαστή	10,00	18,57	8,57	2,86	21,43	24,29	1,43	12,86	100,00
Αρτέμιδα	8,00	12,00	9,33	1,33	21,33	22,67	0,00	25,33	100,00
Αφέτες	31,37	27,45	0,00	5,88	9,80	9,80	0,00	15,69	100,00
Ζαγορά	22,08	29,87	5,19	5,19	18,18	16,88	1,30	1,30	100,00
Κεραμίδι	0,00	7,69	3,85	0,00	53,85	7,69	0,00	26,92	100,00
Μακρινίτσα	38,71	9,68	0,00	6,45	12,90	9,68	0,00	22,58	100,00
Μηλιές	21,78	14,85	15,84	3,96	15,84	19,80	0,99	6,93	100,00
Μούρresi	35,96	22,81	3,51	4,39	22,81	8,77	0,00	1,75	100,00
Πορταριά	50,00	12,00	0,00	4,00	12,00	6,00	0,00	16,00	100,00
Σηπιάδα	8,57	7,14	4,29	12,86	38,57	22,86	1,43	4,29	100,00
Σκιάθος	30,93	35,59	3,81	8,05	9,32	8,05	0,42	3,81	100,00
Σκόπελος	24,11	34,75	1,42	11,35	14,18	12,06	1,42	0,71	100,00
Τρίκερι	16,67	16,67	6,67	0,00	33,33	20,00	6,67	0,00	100,00
Σύνολο	24,47	24,47	5,17	7,20	17,27	13,55	1,02	6,86	100,00

Στη συγκεκριμένη ερώτηση εξετάζεται η προτίμηση των ερωτηθέντων για τη διανυκτέρευσή τους (Πίνακας 5.14). Από τη μελέτη των ποσοστών του παραπάνω πίνακα συμπεραίνεται ότι στη μεγάλη τους πλειοψηφία οι επισκέπτες της περιοχής που ερωτήθηκαν προτίμησαν να διανυκτερεύσουν σε ξενοδοχεία ή ενοικιαζόμενα δωμάτια (48,94%), με τις δύο κατηγορίες καταλυμάτων να παρουσιάζουν ακριβώς το ίδιο ποσοστό προτίμησης ξεχωριστά (24,47%). Εξετάζοντας τώρα τα αντίστοιχα ποσοστά ανά ΟΤΑ, παρατηρείται πρωτίστως ότι το 53,85% των ερωτηθέντων στην Κοινότητα Κεραμιδίου διανυκτέρευσαν σε ιδιόκτητες εξοχικές κατοικίες. Επίσης, η πλειοψηφία αυτών που βρέθηκαν στο Δήμο Πορταριάς (50,0%) δήλωσαν ότι διανυκτέρευσαν σε ξενοδοχεία, ενώ ακολουθεί το ποσοστό των ερωτηθέντων στην Κοινότητα Μακρινίτσας (38,71%). Επίσης το 38,57% των ερωτηθέντων στο Δήμο Σηπιάδας δήλωσε ότι διανυκτέρευσε σε ιδιόκτητη εξοχική κατοικία. Τέλος, την προτίμηση τους στα ξενοδοχεία έδειξε το 35,96% αυτών που απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση και βρέθηκαν στο Δήμο Μουρresίου, ενώ αντίστοιχη προτίμηση στα ενοικιαζόμενα δωμάτια έδειξε το 35,59% και 34,75% αυτών που απάντησαν στο Δήμο Σκιάθου και Σκοπέλου αντίστοιχα.

Πίνακας 5.15. Λόγοι επίσκεψης στην περιοχή (%)

Δήμοι/ Κοινότητες	Μου την έχουν συστή σει φίλοι	Την έχω δει σε περιοδικά, διαφήμιση κλπ	Έχει πολύ ωραίο φυσικό περιβάλλον	Είναι κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας	Έχει εύκολη πρόσβαση	Είναι πολύ γραφικά	Γιατί εδώ θα συναντήσ ω φίλους	Παρέχει δυνατότητες διασκέδασης	Έχει ιδανικές συνθήκες για παιδιά	Έχω εξοχική κατοικία	Έχω φίλους εδώ	Άλλος λόγος	Δ.Α.
Αλόνησος	35,78	19,27	51,38	7,34	3,67	30,28	14,68	2,75	7,34	6,42	25,69	3,67	1,83
Αργαλαστή	21,43	1,43	65,71	18,57	21,43	28,57	18,57	2,86	11,43	11,43	22,86	8,57	0,00
Αρτέμιδα	13,33	2,67	32,00	24,00	22,67	21,33	20,00	6,67	14,67	22,67	17,33	4,00	5,33
Αφέτες	35,29	7,84	50,98	17,65	35,29	37,25	5,88	1,96	13,73	9,80	9,80	0,00	3,92
Ζαγορά	16,88	6,49	72,73	12,99	7,79	54,55	14,29	2,60	3,90	14,29	11,69	5,19	2,60
Κεραμίδι	11,54	0,00	50,00	30,77	3,85	19,23	26,92	7,69	7,69	38,46	23,08	3,85	3,85
Μακρυνίτσα	12,90	9,68	74,19	16,13	9,68	61,29	6,45	0,00	6,45	9,68	12,90	0,00	0,00
Μηλιές	15,84	10,89	61,39	23,76	23,76	37,62	14,85	4,95	12,87	7,92	17,82	4,95	1,98
Μούρτσι	24,56	7,89	59,65	11,40	3,51	45,61	12,28	4,39	5,26	18,42	14,04	1,75	1,75
Πορταριά	14,00	10,00	72,00	18,00	10,00	54,00	12,00	0,00	6,00	14,00	14,00	0,00	2,00
Σηπιάδα	15,71	4,29	52,86	17,14	2,86	40,00	18,57	4,29	7,14	34,29	27,14	8,57	1,43
Σκιάθος	33,47	14,41	52,54	9,75	21,19	21,61	11,44	25,00	7,20	6,78	11,44	7,20	5,51
Σκόπελος	37,59	17,73	63,83	8,51	8,51	28,37	13,48	2,13	15,60	15,60	17,73	2,13	0,00
Τρίκερι	23,33	6,67	53,33	0,00	6,67	36,67	23,33	0,00	3,33	20,00	43,33	16,67	3,33
Σύνολο	25,66	10,58	57,32	13,89	13,80	33,95	14,23	7,62	9,14	13,97	17,44	4,74	2,62

Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον και οι μοναδικές ομορφιές των τοπίων (Πίνακας 5.15), τόσο στις περιοχές του Πηλίου, όσο και των Σποράδων, αποτελούν τη βασικότερη αιτία για την οποία οι τουρίστες επισκέπτονται τις συγκεκριμένες περιοχές, με τη Μακρυνίτσα, τη Ζαγορά, την Πορταριά και την Αργαλαστή να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά που ξεπερνούν το 65%, ενώ για τις υπόλοιπες περιοχές (πλην της Αρτέμιδας) τα ποσοστά είναι άνω του 50%. Στοιχεία όπως η γραφικότητα και η έντονη παρουσία παραδοσιακών οικισμών και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς σε περιοχές όπως η Μακρυνίτσα, η Ζαγορά, η Πορταριά, το Μούρεσι, οι Μηλιές, οι Αφέτες, το Τρίκερι κλπ. έχουν σαν αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να αποτελούν σημαντικό πόλο έλξης και να προτιμώνται σε μεγάλο βαθμό από τους τουρίστες.

Συνεχίζοντας, 1 στους 4 επισκέπτες στο σύνολο ισχυρίζεται ότι σημαντικός λόγος για την επίσκεψη του αποτελεί η ενημέρωση του από φίλους, με την Σκόπελο, την Αλόνησο, τις Αφέτες, τη Σκιάθο, το Μούρεσι και το Τρίκερι να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά. Επιπλέον, η ύπαρξη φίλων είναι μια σημαντική αιτία επίσκεψης για περιοχές όπως το Τρίκερι, η Σηπιάδα, η Αλόνησος, το Κεραμίδι και η Αργαλαστή, ενώ η ύπαρξη εξοχικής κατοικίας σε περιοχές όπως το Κεραμίδι, η Σηπιάδα, η Αρτέμιδα, το Τρίκερι, το Μούρεσι, και η Σκόπελος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην απόφαση των τουριστών για την επιλογή προορισμού για διακοπές.

Το γεγονός ότι η περιοχή επίσκεψης είναι κοντά στη μόνιμη κατοικία και έτσι αποφεύγουν τις πολύωρες μετακινήσεις, αποτελεί έναν ακόμη λόγο για τον οποίο οι τουρίστες επιλέγουν να περάσουν τις διακοπές τους σε περιοχές όπως το Κεραμίδι, η Αρτέμιδα, οι Μηλιές, η Αργαλαστή, η Πορταριά και οι Αφέτες. Επιπρόσθετα, η μικρή απόσταση από το Βόλο έχει σαν αποτέλεσμα οι τουρίστες, κυρίως των Αφετών και σε μικρότερο βαθμό των Μηλεών, της Αρτέμιδας και της Αργαλαστής, να θεωρούν ως σημαντική αιτία επίσκεψης την εύκολη πρόσβαση, παρά τους στενούς δρόμους και τα συχνά μποτιλιαρίσματα που παρατηρούνται κυρίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Επιπλέον, η προβολή μέσω διαφημίσεων, περιοδικών κλπ. συμβάλλει, ως ένα βαθμό τουλάχιστον, στην επιλογή των τουριστών να επισκεφτούν τα νησιά των Σποράδων, ενώ η Σκιάθος προτιμάται σε ποσοστό 25% για τις δυνατότητες διασκέδασης που προσφέρει. Τέλος, η Αρτέμιδα, οι Αφέτες και η Σκόπελος αποτελούν επιλογή για τους τουρίστες εξαιτίας των ιδανικών συνθηκών που υπάρχουν για τα παιδιά.

Πίνακας 5.16. Άλλες περιοχές που έχουν επισκεφθεί ή διαμείνει οι ερωτώμενοι (ιεραρχικά)

A/A	Περιοχές στις Σποράδες	(%)	Περιοχές στο Πήλιο	(%)
1	Κουκουναριές	8,02	Αγ. Ιωάννης	22,45
2	Πάνορμος	6,17	Πορταριά	18,71
3	Σκιάθος	4,94	Τσαγκαράδα	18,27
4	Στενή Βάλα	4,94	Μακρινίτσα	16,98
5	Γλώσσα	4,73	Χορευτό	15,68
6	Έληος	4,73	Χάνια	12,09
7	Αγώντας	4,53	Μηλιές	11,65
8	Σκοπέλος	4,53	Μηλίνα	8,78
9	Πατητήρι	3,91	Ζαγορά	8,49
10	Αλοννήσος	3,70	Άφησος	6,91
11	Μηλιά Σκο	3,70	Μυλοπόταμος	6,33
12	Παλιά Χώρα	3,70	Τρίκερι	5,47
13	Βρωμόλιμνος	3,09	Αργαλαστή	5,18
14	Στάφυλος	3,09	Πλατανιάς	5,18
15	Μπανάνα	2,88	Αγ. Σαράντα	5,04
16	Αγ. Δημήτριος Αλλ.	2,67	Καλά Νερά	4,60
17	Λουτράκι	2,67	Χόρτο	4,32
18	Αη Γιάννης Σκο	2,26	Βυζίτσα	4,17
19	Τρούλος	1,85	Ξυνόβρουση	3,45
20	Καλαμάκια	1,85	Κισσός	3,17
21	Καστάκι	1,85	Νταμούχαρη	2,88
22	Λεφτός Γυαλός	1,65	Μούρεσι	2,73
23	Αγ. Ελένη	1,44	Λαύκος	2,45
24	Καναπίτσα	1,44	Πάλτση	1,87
25	Λιμνονάρι	1,44	Αγριά	1,73
	ΠΑΝΤΟΥ	7,82	ΠΑΝΤΟΥ	9,06
	Δ.Α.	54,32	Δ.Α.	31,22

Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν ποιες άλλες περιοχές έχουν επισκεφτεί ή σε ποιες άλλες έχουν διαμείνει στις Σποράδες και στο Πήλιο (Πίνακας 5.16). Από τα παραπάνω δεδομένα παρατηρείται ότι τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα στις Σποράδες παρουσιάζουν οι Κουκουναριές της Σκιάθου (8,02%), ο Πάνορμος της Σκοπέλου (6,17%), η χώρα της Σκιάθου και η Στενή Βάλα της Αλοννήσου (με το ίδιο ποσοστό 4,94%), καθώς επίσης και η Γλώσσα, ο Έληος και ο Αγώντας της Σκοπέλου (4,53%). Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το 7,82% των ερωτηθέντων απάντησε ότι έχει επισκεφτεί ή διαμείνει παντού. Στο δεύτερο σκέλος της ερώτησης και όσον αφορά τις περιοχές του Πηλίου παρατηρούμε ότι τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα παρουσιάζουν ο Άγιος Ιωάννης (22,45%), η Πορταριά (18,71%), η Τσαγκαράδα (18,27%) και η Μακρινίτσα (16,98%). Ακολουθούν το Χορευτό (15,68%), τα Χάνια (12,09%) και οι Μηλιές (11,65%). Συμπεραίνεται ότι οι περιοχές του Πηλίου με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα είναι ουσιαστικά τα κατεξοχήν ορεινά και γνωστότερα χωριά του Πηλίου που προσφέρονται για χειμερινό και όχι μόνο τουρισμό και οι παραθαλάσσιες περιοχές του Ανατολικού Πηλίου με τις πανέμορφες παραλίες. Και εδώ ένα 9,06% των ερωτηθέντων απάντησε ότι έχει επισκεφτεί ή διαμείνει σε όλες τις περιοχές του Πηλίου.

Πίνακας 5.17. Προτίμηση για δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των διακοπών

Δήμοι/ Κοινότητες	Κολύμπι	Ηλιοθεραπεία	Διαδρομές με το αυτοκίνητο	Διάβασμα	Εξερεύνηση της περιοχής	Φωτογράφιση	Πεζοπορία	Επισκέψεις παραδοσιακών οικισμών	Επισκέψεις σε μοναστήρια - εκκλησίες	Επίσκεψη σε πανηγύρια	Επισκέψεις σε μουσεία	Clubbing	Θαλάσσια σπορ	Ψάρεμα	Βαρκάδα	Beach Volley	Ιστιοπλοΐα	Ποδηλασία	Ιππασία
Αλόνησος	89,90	68,80	50,50	57,80	49,50	43,10	32,10	32,10	18,30	30,30	14,70	20,20	10,10	19,30	16,50	7,30	7,30	1,80	0,00
Αργαλαστή	95,70	77,10	57,10	60,00	40,00	37,10	27,10	25,70	20,00	28,60	7,10	28,60	17,10	31,40	25,70	11,40	7,10	18,60	4,30
Αρτέμιδα	90,70	56,00	56,00	40,00	41,30	29,30	28,00	20,00	24,00	16,00	17,30	24,00	25,30	16,00	9,30	9,30	5,30	6,70	4,00
Αφέτες	92,20	78,40	60,80	54,90	45,10	27,50	27,50	27,50	23,50	13,70	19,60	11,80	15,70	9,80	7,80	3,90	3,90	5,90	0,00
Ζαγορά	90,90	63,60	70,10	54,50	42,90	24,70	40,30	36,40	35,10	23,40	15,60	14,30	11,70	10,40	7,80	6,50	2,60	2,60	1,30
Κεραμίδι	100,00	73,10	50,00	50,00	34,60	19,20	23,10	15,40	19,20	50,00	7,70	34,60	23,10	26,90	15,40	26,90	3,80	0,00	3,80
Μακρυνίτσα	77,40	54,80	61,30	32,30	48,40	32,30	32,30	32,30	35,50	12,90	38,70	16,10	16,10	12,90	9,70	3,20	3,20	3,20	3,20
Μηλιές	95,00	70,30	74,30	59,40	48,50	50,50	38,60	46,50	24,80	24,80	23,80	15,80	10,90	17,80	8,90	8,90	5,00	9,90	4,00
Μούρresi	96,50	70,20	64,90	55,30	47,40	37,70	35,10	36,80	20,20	27,20	13,20	15,80	8,80	12,30	8,80	5,30	0,00	2,60	0,90
Πορταριά	70,00	52,00	78,00	58,00	58,00	40,00	54,00	48,00	30,00	14,00	32,00	6,00	6,00	4,00	6,00	4,00	6,00	0,00	2,00
Σηπιάδα	92,90	67,10	64,30	57,10	57,10	40,00	38,60	44,30	27,10	31,40	35,70	28,60	32,90	21,40	24,30	11,40	24,30	5,70	7,10
Σκιάθος	93,20	85,60	43,20	54,20	42,40	48,70	28,40	20,80	37,30	5,50	23,30	39,40	34,70	7,20	22,00	12,70	4,70	2,10	1,30
Σκόπελος	91,50	75,20	61,00	59,60	44,00	41,10	27,00	32,60	35,50	23,40	18,40	29,10	12,80	14,90	13,50	11,30	2,80	0,00	1,40
Τρίκερι	93,30	50,00	66,70	70,00	63,30	56,70	63,30	43,30	20,00	20,00	26,70	3,30	16,70	26,70	30,00	0,00	3,30	0,00	0,00
Σύνολο	90,70	67,30	61,30	54,50	47,30	37,70	35,40	33,00	26,50	22,90	21,00	20,50	17,30	16,50	14,70	8,70	5,70	4,20	2,40

Αναφορικά με την επιλογή δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των διακοπών (Πίνακας 5.17), η κυρίαρχη δραστηριότητα στις προτιμήσεις των τουριστών είναι το κολύμπι (ποσοστό 90,70% στο σύνολο των επισκεπτών), γεγονός που οφείλεται κυρίως στην ύπαρξη πολλών και όμορφων παραλίων, αλλά και στην περίοδο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Δεύτερη κυρίαρχη δραστηριότητα είναι η ηλιοθεραπεία με τις περιοχές της Σκιάθου, των Αφειών, της Αργαλαστής, της Σκοπέλου, του Κεραμιδιού, των Μηλεών και του Μουρεσίου να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά στις προτιμήσεις των τουριστών.

Σημαντική είναι η προτίμηση που δείχνουν οι τουρίστες και για δραστηριότητες όπως οι διαδρομές με το αυτοκίνητο και το διάβασμα (ποσοστό άνω του 50% στο σύνολο των επισκεπτών), με την Πορταριά, τις Μηλιές και τη Ζαγορά να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά για την πρώτη δραστηριότητα, και το Τρίκερι, την Αργαλαστή και τη Σκόπελο για τη δεύτερη δραστηριότητα.

Από τις απαντήσεις διαπιστώνεται ότι σε περιοχές όπως το Τρίκερι, την Πορταριά και την Σηπιάδα οι τουρίστες ενδιαφέρονται για εξερεύνηση της περιοχής όπου κάνουν τις διακοπές τους, ενώ στο Τρίκερι, στις Μηλιές και στα νησιά των Σποράδων ένα σημαντικό μέρος των επισκεπτών απολαμβάνουν τις διακοπές τους φωτογραφίζοντας τα όμορφα τοπία που υπάρχουν. Δύο ακόμη δραστηριότητες που συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών είναι η πεζοπορία και οι επισκέψεις σε παραδοσιακούς οικισμούς, καθώς πάνω από 1 στους 3 επισκέπτες στο σύνολο δηλώνει την προτίμηση του. Ειδικότερα, και οι δύο δραστηριότητες συγκεντρώνουν μεγάλη προτίμηση των τουριστών σε περιοχές όπως το Τρίκερι (πάνω από 6 στους 10 δηλώνουν προτίμηση στην πεζοπορία), η Πορταριά, η Ζαγορά, οι Μηλιές και η Σηπιάδα.

Συνεχίζοντας, η πλούσια αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά έχει σαν αποτέλεσμα το 26,50% των επισκεπτών να δηλώνουν ότι προτιμούν τις επισκέψεις σε μοναστήρια και εκκλησίες με τους τουρίστες στη Σκιάθο, στη Σκόπελο, στη Μακρινίτσα, στη Ζαγορά και στην Πορταριά να συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ ιδιαίτερη προτίμηση δείχνουν οι τουρίστες κυρίως στο Κεραμίδι (ποσοστό 50%), αλλά και στη Σηπιάδα, στην Αλόνησο, στην Αργαλαστή και στο Μούρεσι (ποσοστό περίπου 30%) για επίσκεψη σε τοπικά πανηγύρια. Ακόμη, 1 στους 5 επισκέπτες στο σύνολο ενδιαφέρεται για επισκέψεις σε μουσεία με τους τουρίστες στη Μακρινίτσα, τη Σηπιάδα και την Πορταριά να δείχνουν μεγαλύτερη προτίμηση σε σύγκριση με τις άλλες περιοχές.

Οι δυνατότητες διασκέδασης που παρέχονται από τα καταστήματα αναψυχής που υπάρχουν στην περιοχή έχει σαν συνέπεια το 20,50% του συνόλου των επισκεπτών να δείχνουν μια ιδιαίτερη προτίμηση στο clubbing. Ειδικότερα, σε περιοχές όπως η Σκιάθος, η Σκόπελος και το Κεραμίδι το ποσοστό αυτό είναι αρκετά υψηλότερο.

Αν και οι υπόλοιπες δραστηριότητες συγκεντρώνουν στο σύνολο σχετικά χαμηλά ποσοστά (κάτω του 20%), στη συνέχεια θα αναφερθούν οι περιοχές στις οποίες οι δραστηριότητες αυτές εμφανίζουν μεγαλύτερη προτίμηση από την πλευρά των τουριστών σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της μελέτης. Συγκεκριμένα, στην Αργαλαστή οι τουρίστες προτιμάνε το ψάρεμα, τη βαρκάδα, την ποδηλασία και την ιππασία, στην Αρτέμιδα ένα σημαντικό μέρος των επισκεπτών (25,30%) δηλώνουν ότι κάνουν θαλάσσια σπορ, ενώ στο Κεραμίδι δείχνουν ενδιαφέρον για ψάρεμα και beach volley. Επιπλέον, στις Μηλιές οι τουρίστες δηλώνουν ιδιαίτερη προτίμηση για ποδηλασία, στη Σηπιάδα για θαλάσσια σπορ, βαρκάδα, ιστιοπλοΐα και ιππασία, στη Σκιάθο για θαλάσσια σπορ, βαρκάδα και beach volley, ενώ στο Τρίκερι για ψάρεμα και βαρκάδα.

5.3. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

Στο τμήμα αυτό της ανάλυσης του ερωτηματολογίου, γίνεται σε γενικά πλαίσια μια αξιολόγηση της ποιότητας της τουριστικής εμπειρίας που προσφέρεται στους επισκέπτες των περιοχών του Πηλίου και των Σποράδων. Η διαδικασία της αξιολόγησης προέρχεται από τις εκτιμήσεις των ερωτώμενων για μια σειρά από παραμέτρους που αφορούν στις υποδομές που υπάρχουν στην περιοχή, στις υπηρεσίες που εισπράττουν οι τουρίστες, στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον, στο ανθρώπινο περιβάλλον κτλ.

Στους Πίνακες που προκύπτουν από την ερώτηση 18 του ερωτηματολογίου, ζητείται από το δείγμα να εκφράσουν το βαθμό ικανοποίησης τους για συγκεκριμένους παράγοντες που επιδρούν στην ποιότητα του τουριστικού προϊόντος που προσφέρεται συνδυαστικά αλλά και συνολικά στην περιοχή. Η χωρική κατηγοριοποίηση αναφέρεται και σε αυτό το τμήμα του ερωτηματολογίου στους Ο.Τ.Α. από τους οποίους έγινε η συλλογή των ερωτηματολογίων. Μια ακόμη γενικότερη κατηγοριοποίηση προστίθεται στους παρακάτω Πίνακες, και αναφέρεται συνολικά στις Σποράδες και σε ομαδοποίηση των Ο.Τ.Α. του Πηλίου σε Βόρειο, Κεντρικό και Δυτικό Πήλιο. Ακόμα, μια πολύ γενικότερη κατηγοριοποίηση έχει βασιστεί στο τόπο που έχουν δηλώσει οι ερωτώμενοι ως μόνιμη κατοικία, όποτε και γίνεται ανάλυση των εκτιμήσεων ανάλογα με το εάν το δείγμα προέρχεται από την Μαγνησία, την υπόλοιπη Ελλάδα ή το εξωτερικό.

Όσον αφορά στην παράθεση των βαθμών ικανοποίησης, στους Πίνακες της ερώτησης 18, παρουσιάζεται αρχικά η κατηγοριοποίηση από το 'Πολύ χαμηλή ικανοποίηση' έως το 'Πολύ υψηλή ικανοποίηση'. Έπειτα, αναφέρεται ο μέσος όρος ανά χωρική υποένοτητα και ακολούθως έχει επιλεγεί να παρουσιαστεί και το άθροισμα των ποσοστών της υψηλότερης ικανοποίησης, ώστε να αποτυπωθεί ευκολότερα η γενικότερη τάση της αποδοχής ή όχι ανά παράμετρο που διερευνάται.

Πίνακας 5.18. Βαθμός Ικανοποίησης για το Οδικό Δίκτυο (κατάσταση και ασφάλεια) στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινοότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	2,8	15,6	49,5	11,9	3,7	16,5	2,98	15,6
Αργαλαστή	24,3	38,6	27,1	4,3	2,9	2,9	2,21	7,1
Αρτέμιδα	22,7	13,3	42,7	13,3	,0	8,0	2,51	13,3
Αφέτες	13,7	27,5	52,9	2,0	,0	3,9	2,45	2,0
Ζαγορά	22,1	31,2	24,7	1,3	3,9	16,9	2,20	5,2
Κεραμίδι	15,4	38,5	34,6	7,7	,0	3,8	2,36	7,7
Μακρυνίτσα	9,7	41,9	22,6	9,7	,0	16,1	2,38	9,7
Μηλιές	18,8	24,8	41,6	6,9	3,0	5,0	2,48	9,9
Μούρresi	26,3	31,6	28,9	2,6	2,6	7,9	2,17	5,3
Πορταριά	10,0	26,0	44,0	4,0	4,0	12,0	2,61	8,0
Σηπιάδα	20,0	24,3	44,3	4,3	5,7	1,4	2,51	10,0
Σκιάθος	5,1	15,3	36,4	17,4	7,6	18,2	3,09	25,0
Σκόπελος	7,1	16,3	48,9	12,1	4,3	11,3	2,89	16,3
Τρίκερι	10,0	33,3	50,0	6,7	,0	,0	2,53	6,7
Συνομιλάδες								
Σποράδες	5,1	15,6	43,0	14,6	5,8	15,8	3,00	20,4
Νότιο Πήλιο	20,0	31,8	38,2	4,7	3,5	1,8	2,39	8,2
Κεντρικό Πήλιο	18,9	21,6	44,5	7,9	1,3	5,7	2,48	9,3
Βόρειο Πήλιο	23,5	32,3	28,1	2,8	2,8	10,6	2,21	5,5
Δυτικό Πήλιο	9,9	32,1	35,8	6,2	2,5	13,6	2,53	8,6
Πήλιο (Σύνολο)	19,6	28,6	36,8	5,3	2,4	7,2	2,38	7,8
Μαγνησία								
Μαγνησία	19,3	26,7	38,7	6,58	2,06	6,6	2,41	8,6
Υπόλοιπη Ελλάδα								
Υπόλοιπη Ελλάδα	14,8	25,0	37,9	7,2	3,4	11,8	2,54	10,6
Εξωτερικό	4,7	15,0	47,7	18,2	6,5	7,9	3,08	24,8
Σύνολο	13,6	23,3	39,4	9,1	3,8	10,8	2,62	13,0

Πιο συγκεκριμένα, στην ερώτηση για την αξιολόγηση του οδικού δικτύου στις περιοχές υπό μελέτη (Πίνακας 5.18), παρατηρείται ότι το γενικό σύνολο θεωρεί ότι σε ένα σημαντικό ποσοστό (39,4%) το επίπεδο του οδικού δικτύου είναι αποδεκτό. Η γενικότερη τάση κλίνει περισσότερο προς τα χαμηλότερα επίπεδα ικανοποίησης μιας και αθροιστικά το 36,9% δηλώνει χαμηλή ή πολύ χαμηλή ικανοποίηση. Με βάση την προσφερόμενη κλίμακα στο ερωτηματολόγιο (1 έως 5, με 5 πολύ υψηλή ικανοποίηση) ο μέσος όρος (2,62) υποδηλώνει μια σχετικά αρνητική στάση στην αξιολόγηση της συγκεκριμένης παραμέτρου. Σχετικά με τον πιο ευρύ διαχωρισμό της Μαγνησίας από την υπόλοιπη Ελλάδα και τους τουρίστες προερχόμενους από το εξωτερικό, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ο υψηλότερος μέσος όρος (3,08) και το μεγαλύτερο θετικό άθροισμα (%4+5) αποτυπώνεται στις απαντήσεις των ερωτώμενων από το εξωτερικό. Με βάση το γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων από το εξωτερικό εντοπίστηκε στα νησιά των Σποράδων, είναι δυνατόν να ερμηνευτούν και τα συγκριτικά υψηλότερα ποσοστά των Δήμων Σκιάθου (25%), Σκοπέλου (16,3%) και Αλοννήσου (15,6%). Στο ζήτημα του οδικού δικτύου δηλαδή, το δείγμα που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό, φαίνεται να διατηρεί μια πιο επιεική στάση. Το

δείγμα προερχόμενο από την Μαγνησία εκφράζει την πιο αρνητική στάση με μέσο όρο 2,41. Ακολούθως, στο διαχωρισμό της περιοχής μελέτης σε Σποράδες και Πήλιο συνολικά, παρατηρείται ότι περισσότερο ικανοποιημένο είναι το δείγμα από τα νησιά των Σποράδων με τον σχετικά θετικό μέσο όρο του 3,00. Είναι φανερό σε γενικά πλαίσια ότι οι εκτιμήσεις για την κατάσταση και την ασφάλεια του οδικού δικτύου είναι από ουδέτερα σε χαμηλότερα επίπεδα.

Πίνακας 5.19. Βαθμός Ικανοποίησης για την Κυκλοφορία (άνετη ή συχνό μποτιλιάρισμα) στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	6,4	19,3	25,7	20,2	11,9	16,5	3,14	32,1
Αργαλαστή	12,9	32,9	28,6	15,7	7,1	2,9	2,71	22,9
Αρτέμιδα	21,3	29,3	28,0	14,7	1,3	5,3	2,42	16,0
Αφέτες	23,5	23,5	21,6	19,6	7,8	3,9	2,63	27,5
Ζαγορά	11,7	18,2	31,2	13,0	7,8	18,2	2,84	20,8
Κεραμίδι	3,8	11,5	30,8	19,2	23,1	11,5	3,52	42,3
Μακρυνίτσα	9,7	22,6	19,4	19,4	6,5	22,6	2,88	25,8
Μηλιές	14,9	20,8	33,7	14,9	6,9	8,9	2,76	21,8
Μούρεςσι	13,2	27,2	37,7	7,9	5,3	8,8	2,62	13,2
Πορταριά	8,0	34,0	36,0	8,0	4,0	10,0	2,62	12,0
Σηπιάδα	15,7	24,3	32,9	15,7	10,0	1,4	2,80	25,7
Σκιάθος	5,5	12,3	36,9	20,8	7,6	16,9	3,15	28,4
Σκόπελος	5,0	14,9	36,9	22,0	9,9	11,3	3,19	31,9
Τρίκερι	16,7	30,0	26,7	16,7	6,7	3,3	2,66	23,3
Σποράδες								
Σποράδες	5,6	14,6	34,4	21,0	9,3	15,2	3,16	30,2
Νότιο Πήλιο	14,7	28,8	30,0	15,9	8,2	2,4	2,73	24,1
Κεντρικό Πήλιο								
Κεντρικό Πήλιο	18,9	24,2	29,1	15,9	5,3	6,6	2,62	21,1
Βόρειο Πήλιο								
Βόρειο Πήλιο	11,5	22,1	34,6	11,1	8,3	12,4	2,80	19,4
Δυτικό Πήλιο								
Δυτικό Πήλιο	8,6	29,6	29,6	12,3	4,9	14,8	2,71	17,3
Πήλιο (Σύνολο)								
Πήλιο (Σύνολο)	14,4	25,3	31,1	14,0	6,9	8,3	2,71	20,9
Μαγνησία								
Μαγνησία	14,8	27,6	28,0	14,0	8,2	7,4	2,71	22,2
Υπόλοιπη Ελλάδα								
Υπόλοιπη Ελλάδα	10,3	20,4	32,7	17,4	7,0	12,2	2,89	24,4
Εξωτερικό								
Εξωτερικό	8,4	15,0	39,7	17,8	10,7	8,4	3,08	28,5
Σύνολο								
Σύνολο	10,8	20,9	32,4	16,9	7,9	11,2	2,89	24,7

Στον Πίνακα 5.19 παρουσιάζεται ο βαθμός ικανοποίησης των ερωτώμενων πάνω στο θέμα της κυκλοφορίας στην περιοχή μελέτης, ανάλογα δηλαδή με το αν είναι άνετη ή εμφανίζεται γενικά συχνό μποτιλιάρισμα. Σε γενικές γραμμές ένα σημαντικό ποσοστό εκφράζει μια ουδέτερη στάση με 32,4%, ενώ η τάση ευρύτερα τείνει προς την χαμηλή (20,9%) και πολύ χαμηλότερη ικανοποίηση (10,8%). Στηριζόμενοι στην πιο ευρεία χωρική κατηγοριοποίηση, παρατηρείται και πάλι ο θετικότερος μέσος όρος να προέρχεται από το δείγμα του εξωτερικού (3,08) και ο μικρότερος από αυτό που διαμένει στην Μαγνησία (2,71). Στο διαχωρισμό Σποράδων και Πηλίου, η άποψη που προκύπτει από τα νησιά στο μέσο όρο, είναι αρκετά θετικότερη (3,16) από αυτή του Πηλίου (2,71). Αναφορικά με τους Δήμους ή τις Κοινότητες

από όπου συλλέχθηκαν τα ερωτηματολόγια, πέρα από τα υψηλά σχετικά ποσοστά των τριών νησιών, αξίζει να αναφερθεί ότι ο υψηλότερος μέσος όρος εντοπίζεται στην Κοινότητα του Κεραμιδίου με 3,52. Το δείγμα δηλαδή που εντοπίστηκε στον συγκεκριμένο τόπο, δείχνει ότι δεν αντιμετωπίζει προβλήματα κυκλοφοριακής συμφόρησης. Η τάση αυτή είναι δυνατόν να εξηγηθεί από το γεγονός ότι το Κεραμίδι δεν αποτελεί έναν ιδιαίτερα γνωστό τουριστικό προορισμό, και οι επισκέπτες συνήθως αποτελούν περιπτώσεις που κατέχουν, είτε μόνιμη είτε εξοχική κατοικία στην περιοχή. Βάση του αθροίσματος των βαθμών υψηλότερης ικανοποίησης, διαπιστώνεται ότι η Κοινότητα της Πορταριάς (12%), και οι Δήμοι Μουρεσίου (13,2%) και Αρτέμιδας (16%) εμφανίζουν τα πιο έντονα προβλήματα μπουτιλιαρίσματος. Η Πορταριά προφανώς διότι αποτελεί ένα από τους πιο πολυσύχναστους τουριστικούς προορισμούς, όπως και ο παραλιακός οικισμός του Αϊ Γιάννη που ανήκει στο Δήμο Μουρεσίου. Από τον Δήμο Αρτέμιδας διέρχεται η βασική οδική αρτηρία που ξεκινάει από το Βόλο προς το κεντρικό και ανατολικό Πήλιο, οπότε και τους πιο γνωστούς παραθεριστικούς προορισμούς, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται συχνά φαινόμενα κυκλοφοριακής συμφόρησης. Σε γενικά πλαίσια, ο βαθμός ικανοποίησης για την παράμετρο της κυκλοφορίας αποτυπώνεται ασθενώς θετικός.

Πίνακας 5.20. Βαθμός Ικανοποίησης για την Πυκνότητα Λουομένων στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινοότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	2,8	9,2	36,7	25,7	9,2	16,5	3,35	34,9
Αργαλαστή	8,6	14,3	34,3	28,6	12,9	1,4	3,23	41,4
Αρτέμιδα	8,0	12,0	37,3	24,0	1,3	17,3	2,98	25,3
Αφέτες	3,9	9,8	45,1	29,4	7,8	3,9	3,29	37,3
Ζαγορά	5,2	9,1	29,9	20,8	11,7	23,4	3,32	32,5
Κεραμίδι	,0	23,1	42,3	19,2	7,7	7,7	3,13	26,9
Μακρυνίτσα	3,2	12,9	12,9	16,1	6,5	48,4	3,19	22,6
Μηλιές	5,0	13,9	41,6	25,7	8,9	5,0	3,21	34,7
Μούρresi	4,4	15,8	35,1	22,8	12,3	9,6	3,25	35,1
Πορταριά	,0	14,0	24,0	12,0	2,0	48,0	3,04	14,0
Σηπιάδα	10,0	10,0	50,0	15,7	10,0	4,3	3,06	25,7
Σκιάθος	4,7	5,5	27,1	33,9	13,6	15,3	3,55	47,5
Σκόπελος	3,5	10,6	37,6	26,2	10,6	11,3	3,34	36,9
Τρίκερι	13,3	26,7	33,3	20,0	6,7	,0	2,80	26,7
Σποράδες	3,9	7,8	32,3	29,8	11,7	14,4	3,44	41,6
Νότιο Πήλιο	10,0	14,7	40,6	21,8	10,6	2,4	3,08	32,4
Κεντρικό Πήλιο	5,7	12,3	41,0	26,0	6,2	8,8	3,16	32,2
Βόρειο Πήλιο	4,1	14,3	34,1	21,7	11,5	14,3	3,26	33,2
Δυτικό Πήλιο	1,2	13,6	19,8	13,6	3,7	48,1	3,10	17,3
Πήλιο (Σύνολο)	5,8	13,7	36,3	22,2	8,6	13,5	3,16	30,8
Μαγνησία	4,5	15,2	35,4	22,6	8,2	14,0	3,17	30,9
Υπόλοιπη Ελλάδα	5,6	10,6	32,3	26,8	10,2	14,5	3,30	37,0
Εξωτερικό	3,3	9,8	43,5	23,8	11,7	7,9	3,34	35,5
Σύνολο	5,0	11,3	34,6	25,3	9,9	13,9	3,28	35,2

Ο Πίνακας 5.20 εξετάζει το βαθμό ικανοποίησης για την πυκνότητα λουομένων στην περιοχή παραθερισμού. Κρίνοντας από τα ποσοστά του γενικού συνόλου, είναι φανερό ότι υπάρχει μια τάση προς αποδεκτή και υψηλότερη ικανοποίηση. Το μεγαλύτερο ποσοστό στην κατανομή αντιστοιχεί στο αποδεκτό επίπεδο (34,6%), ενώ η γενικότερη τάση κλίνει προς την ικανοποίηση, μιας και το ποσοστό αθροιστικά είναι 35,2%. Η γενικότερη αίσθηση ικανοποίησης φαίνεται και από τον θετικό μέσο όρο του 3,28. Μια διαφοροποίηση παρατηρείται στην περίπτωση του δυτικού Πηλίου, όπου και παρατηρείται αθροιστικά το μικρότερο ποσοστό υψηλών βαθμών ικανοποίησης. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι στην περιοχή αυτή εντοπίζονται οι παραλίες εσωτερικά του Παγασητικού κόλπου, οι οποίες βρίσκονται και κοντύτερα στο αστικό κέντρο του Βόλου, η προσβασιμότητα είναι και πιο εύκολη και για τους περισσότερους λουόμενους δεν είναι απαραίτητη η διανυκτέρευση. Οπότε και προτιμώνται συχνότερα ως τοποθεσίες κολύμβησης και ημερήσιου παραθερισμού. Επίσης, για τα νησιά των Σποράδων, αν και αποτελούν περισσότερο γνωστούς τουριστικούς προορισμούς, οι ερωτώμενοι δείχνουν να είναι περισσότερο ικανοποιημένοι με μέσο όρο 3,44 σε σχέση με το αυτούς από το Πήλιο (3,16).

Πίνακας 5.21. Βαθμός Ικανοποίησης για την Καθαριότητα Παραλιών στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	,9	9,2	21,1	27,5	23,9	17,4	3,78	51,4
Αργαλαστή	5,7	15,7	28,6	31,4	17,1	1,4	3,39	48,6
Αρτέμιδα	12,0	20,0	26,7	18,7	5,3	17,3	2,82	24,0
Αφέτες	5,9	11,8	41,2	31,4	5,9	3,9	3,20	37,3
Ζαγορά	,0	7,8	23,4	29,9	20,8	18,2	3,78	50,6
Κεραμίδι	15,4	11,5	19,2	26,9	19,2	7,7	3,25	46,2
Μακρυνίτσα	,0	6,5	9,7	22,6	12,9	48,4	3,81	35,5
Μηλιές	4,0	17,8	35,6	30,7	7,9	4,0	3,22	38,6
Μούρεσι	1,8	7,0	21,1	33,3	28,1	8,8	3,87	61,4
Πορταριά	2,0	4,0	8,0	20,0	18,0	48,0	3,92	38,0
Σηπιάδα	14,3	14,3	32,9	24,3	12,9	1,4	3,07	37,1
Σκιάθος	3,4	3,8	17,8	30,5	29,7	14,8	3,93	60,2
Σκόπελος	2,8	6,4	29,8	38,3	14,2	8,5	3,60	52,5
Τρίκερι	26,7	30,0	23,3	13,3	6,7	,0	2,43	20,0
Σποράδες								
Σποράδες	2,7	5,8	22,0	32,1	23,9	13,6	3,80	56,0
Πηλίο								
Νότιο Πηλίο	12,9	17,6	29,4	25,3	13,5	1,2	3,09	38,8
Κεντρικό Πηλίο	7,0	17,2	33,9	26,9	6,6	8,4	3,10	33,5
Βόρειο Πηλίο	2,8	7,8	21,7	31,3	24,4	12,0	3,76	55,8
Δυτικό Πηλίο	1,2	4,9	8,6	21,0	16,0	48,1	3,88	37,0
Πηλίο (Σύνολο)	6,5	12,9	26,0	27,2	15,0	12,4	3,36	42,2
Εξωτερικό								
Μαγνησία	6,6	16,0	25,1	24,3	15,2	12,8	3,29	39,5
Υπόλοιπη Ελλάδα	4,3	8,8	24,0	32,0	17,5	13,5	3,57	49,5
Εξωτερικό	5,1	8,4	25,2	26,2	28,0	7,0	3,68	54,2
Σύνολο	4,9	10,0	24,4	29,2	18,6	12,9	3,54	47,8

Ιδιαίτερα ενθαρρυντικά είναι τα αποτελέσματα για την αξιολόγηση που αφορά στην καθαριότητα των παραλιών στην περιοχή υπό μελέτη (Πίνακας 5.21). Στο γενικό σύνολο, ο μέσος όρος βρίσκεται στην σχετικά υψηλή τιμή του 3,54 και το άθροισμα της υψηλής και πολύ υψηλής ικανοποίησης προσεγγίζει το επίπεδο του 48%. Και σε αυτήν την περίπτωση οι ερωτώμενοι προερχόμενοι από το εξωτερικό δείχνουν να είναι περισσότερο ικανοποιημένοι (3,68). Επιπρόσθετα, το δείγμα που εντοπίστηκε στα νησιά των Σποράδων παρουσιάζεται περισσότερο ικανοποιημένο (3,80) από αυτό στην ευρύτερη περιοχή του Πηλίου (3,36). Όσον αφορά στην χωρική κατηγοριοποίηση των Ο.Τ.Α. , τα μικρότερα αθροίσματα υψηλής ικανοποίησης προέρχονται από τους ερωτώμενους στο Δήμο Αρτέμιδας (24%) και στο Τρίκερι με 20%, ίσως λόγω της υψηλής πυκνότητας λουομένων που εμφανίζουν, όπως επισημάνθηκε και πρωτύτερα.

Πίνακας 5.22. Βαθμός Ικανοποίησης για τις Διευκολύνσεις που είναι διαθέσιμες στις παραλίες στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινοότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	5,5	24,8	26,6	13,8	9,2	20,2	2,95	22,9
Αργαλαστή	22,9	25,7	30,0	17,1	1,4	2,9	2,47	18,6
Αρτέμιδα	4,0	18,7	32,0	18,7	8,0	18,7	3,10	26,7
Αφέτες	2,0	15,7	51,0	19,6	7,8	3,9	3,16	27,5
Ζαγορά	2,6	15,6	37,7	15,6	7,8	20,8	3,13	23,4
Κεραμίδι	26,9	34,6	26,9	,0	7,7	3,8	2,24	7,7
Μακρυνίτσα	,0	6,5	22,6	19,4	6,5	45,2	3,47	25,8
Μηλιές	5,0	13,9	36,6	23,8	10,9	9,9	3,24	34,7
Μούρresi	4,4	18,4	34,2	28,1	4,4	10,5	3,11	32,5
Πορταριά	2,0	12,0	24,0	14,0	2,0	46,0	3,04	16,0
Σηπιάδα	18,6	27,1	35,7	8,6	7,1	2,9	2,57	15,7
Σκιάθος	2,1	6,4	28,0	30,9	16,5	16,1	3,64	47,5
Σκόπελος	10,6	20,6	35,5	17,7	6,4	9,2	2,88	24,1
Τρίκερι	20,0	46,7	16,7	10,0	3,3	3,3	2,28	13,3
Σποράδες	5,3	14,6	29,8	23,3	11,9	15,0	3,26	35,2
Νότιο Πήλιο	20,6	30,0	30,0	12,4	4,1	2,9	2,48	16,5
Κεντρικό Πήλιο	4,0	15,9	38,3	21,1	9,3	11,5	3,18	30,4
Βόρειο Πήλιο	6,5	19,4	34,6	20,3	6,0	13,4	3,00	26,3
Δυτικό Πήλιο	1,2	9,9	23,5	16,0	3,7	45,7	3,20	19,8
Πήλιο (Σύνολο)	8,5	19,7	33,4	18,1	6,3	14,0	2,93	24,5
Μαγνησία	14,4	25,1	28,8	12,3	6,6	12,8	2,67	18,9
Υπόλοιπη Ελλάδα	6,3	16,9	33,0	21,4	6,6	15,8	3,06	28,0
Εξωτερικό	2,3	12,6	32,2	26,6	18,2	7,9	3,50	44,9
Σύνολο	7,2	17,6	31,9	20,2	8,6	14,4	3,06	28,9

Τα αποτελέσματα της έρευνας του ερωτηματολογίου για το βαθμό ικανοποίησης στις διευκολύνσεις που είναι διαθέσιμες στις παραλίες παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.22. Η συνολική τάση φαίνεται να είναι ουδέτερη, μιας και ο γενικός μέσος όρος είναι 3,06. Σχετικά με την κατανομή των ποσοστών στα επίπεδα ικανοποίησης, ένα αξιόλογο ποσοστό αντιστοιχεί σε αποδεκτό επίπεδο (31,9%), ενώ το 28,8% αθροιστικά εκφράζει υψηλή ή πολύ υψηλή ικανοποίηση. Στην επιμέρους κατηγοριοποίηση, παρατηρείται ότι οι τουρίστες από το εξωτερικό είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι μιας και παρουσιάζουν μέσο όρο 3,50 και άθροισμα υψηλότερης ικανοποίησης 44,9%. Το χαμηλότερο αντίστοιχο ποσοστό προέρχεται από τους τουρίστες που μένουν στην Μαγνησία (18,9%). Η έντονη αυτή διαφοροποίηση μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι οι τουρίστες που κατάγονται από το εξωτερικό έχουν εντοπιστεί περισσότερο στα νησιά των Σποράδων, όπου είναι κοινά αποδεκτό ότι οι παραλίες είναι καλύτερα οργανωμένες και παρέχουν περισσότερες υπηρεσίες, κυρίως λόγω του πιο έντονου τουριστικού προφίλ, που κατέχει παράλληλα ισχυρή διεθνή διάσταση. Η συγκεκριμένη διαφοροποίηση επικυρώνεται και από τον μεγαλύτερο μέσο όρο που επιδεικνύει η περιοχή των Σποράδων (3,26), σε σχέση με αυτόν του Πηλίου (2,93). Στην κατηγοριοποίηση που αφορά στους Ο.Τ.Α., αξίζει να σημειωθεί ότι από τα τρία νησιά των Σποράδων, οι

ερωτώμενοι είναι περισσότερο ικανοποιημένοι για τις διευκολύνσεις που παρέχονται στις παραλίες της Σκιάθου (μέσος όρος 3,64 και άθροισμα 47,5%). Η Σκόπελος με μέσο όρο 2,88 και άθροισμα 24,1% και η Αλόνησος με μέσο όρο 2,95 και άθροισμα 22,9%, ακολουθούν με αρκετά μικρότερες επιδόσεις. Από τους υπόλοιπου Ο.Τ.Α του Πηλίου, η μεγαλύτερη ικανοποίηση εμφανίζεται για τις διευκολύνσεις στις παραλίες του Δήμου Αφετών (27,5%), πιθανόν κυρίως λόγω της οργανωμένης παραλίας της Αφήσου, και την μικρότερη εμφανίζουν οι παραλίες στο Τρίκερι (13,3%).

Πίνακας 5.23. Βαθμός Ικανοποίησης για τη Σχέση ποιότητας-τιμής σε ξενοδοχεία ή ενοικιαζόμενα δωμάτια στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	4,6	13,8	30,3	21,1	4,6	25,7	3,10	25,7
Αργαλαστή	18,6	18,6	25,7	14,3	4,3	18,6	2,60	18,6
Αρτέμιδα	6,7	18,7	45,3	6,7	2,7	20,0	2,75	9,3
Αφέτες	13,7	11,8	35,3	17,6	7,8	13,7	2,93	25,5
Ζαγορά	2,6	11,7	39,0	16,9	1,3	28,6	3,04	18,2
Κεραμίδι	11,5	11,5	23,1	19,2	7,7	26,9	3,00	26,9
Μακρυνίτσα	9,7	9,7	32,3	19,4	3,2	25,8	2,96	22,6
Μηλιές	5,9	15,8	31,7	19,8	5,0	21,8	3,03	24,8
Μούρresi	7,0	20,2	35,1	14,9	4,4	18,4	2,87	19,3
Πορταριά	8,0	20,0	22,0	18,0	14,0	18,0	3,12	32,0
Σηπιάδα	1,4	24,3	32,9	15,7	10,0	15,7	3,10	25,7
Σκιάθος	7,2	13,6	30,9	22,9	5,1	20,3	3,06	28,0
Σκόπελος	5,7	9,2	46,1	15,6	5,0	18,4	3,06	20,6
Τρίκερι	3,3	20,0	53,3	6,7	3,3	13,3	2,85	10,0
Σποράδες	6,2	12,3	35,2	20,4	4,9	21,0	3,07	25,3
Νότιο Πήλιο	8,8	21,2	33,5	13,5	6,5	16,5	2,85	20,0
Κεντρικό Πήλιο	7,9	15,9	37,0	15,0	4,8	19,4	2,91	19,8
Βόρειο Πήλιο	6,0	16,1	35,0	16,1	3,7	23,0	2,94	19,8
Δυτικό Πήλιο	8,6	16,0	25,9	18,5	9,9	21,0	3,06	28,4
Πήλιο (Σύνολο)	7,6	17,3	34,2	15,4	5,5	20,0	2,92	20,9
Μαγνησία	9,1	19,3	36,6	13,6	4,9	16,5	2,83	18,5
Υπόλοιπη Ελλάδα	7,0	15,8	32,3	17,1	5,9	22,0	2,99	23,0
Εξωτερικό	4,2	9,8	41,6	24,3	3,7	16,4	3,16	28,0
Σύνολο	7,0	15,2	34,6	17,4	5,2	20,4	2,98	22,7

Στον Πίνακα 5.23 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τη διερεύνηση του βαθμού ικανοποίησης για τη σχέση ποιότητας-τιμής σε ξενοδοχεία ή ενοικιαζόμενα δωμάτια. Η γενικότερη τάση σε αυτήν την περίπτωση δείχνει να είναι σχετικά ουδέτερη, μιας και ο μέσος όρος είναι 2,98. οι ερωτώμενοι προερχόμενοι από το εξωτερικό δείχνουν πάλι λίγο πιο ικανοποιημένοι (3,16) σε σύγκριση με αυτούς από τη Μαγνησία (2,83). Σε λίγο πιο συγκεκριμένη κλίμακα, περισσότερη ικανοποίηση εκφράζουν οι ερωτώμενοι που βρέθηκαν στις Σποράδες (3,07) και στο Δυτικό Πήλιο (3,06). Αυτό φαίνεται αναλυτικότερα από τις υψηλότερες σχετικά επιδόσεις της Σκιάθου (3,06) και της Πορταριάς (3,12) αντίστοιχα. Οι

Ο.Τ.Α. οι οποίοι φαίνεται να παρέχουν χαμηλότερης ποιότητας υπηρεσίες στα ξενοδοχεία και στα ενοικιαζόμενα δωμάτια, σε σχέση με την τιμή, είναι οι Δήμοι Αργαλαστής (2,60) και Αρτέμιδας (2,75) και το Τρίκερι (2,85). Για το Δήμο Αρτέμιδας και το Τρίκερι ιδιαίτερα, το αθροιστικό ποσοστό υψηλότερης ικανοποίησης είναι τα χαμηλότερα με 9,3% και 10% αντίστοιχα.

Πίνακας 5.24. Βαθμός Ικανοποίησης για τη Σχέση ποιότητας-τιμής καταστημάτων αναψυχής, διασκέδασης και εστίασης στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	6,4	7,3	38,5	19,3	5,5	22,9	3,13	24,8
Αργαλαστή	17,1	21,4	38,6	14,3	1,4	7,1	2,58	15,7
Αρτέμιδα	8,0	20,0	38,7	25,3	2,7	5,3	2,94	28,0
Αφέτες	7,8	7,8	43,1	25,5	7,8	7,8	3,19	33,3
Ζαγορά	1,3	9,1	49,4	18,2	2,6	19,5	3,15	20,8
Κεραμίδι	15,4	15,4	42,3	11,5	3,8	11,5	2,70	15,4
Μακρυνίτσα	6,5	9,7	45,2	12,9	3,2	22,6	2,96	16,1
Μηλιές	5,9	13,9	35,6	28,7	4,0	11,9	3,12	32,7
Μούρτσι	11,4	19,3	36,8	19,3	4,4	8,8	2,85	23,7
Πορταριά	6,0	10,0	54,0	10,0	6,0	14,0	3,00	16,0
Σηπιάδα	7,1	10,0	35,7	31,4	12,9	2,9	3,34	44,3
Σκιάθος	8,9	14,4	32,6	18,2	8,1	17,8	3,03	26,3
Σκόπελος	7,1	12,8	39,0	24,8	5,0	11,3	3,09	29,8
Τρίκερι	6,7	16,7	40,0	33,3	3,3	,0	3,10	36,7
Σποράδες	7,8	12,3	35,8	20,4	6,6	17,1	3,07	27,0
Νότιο Πήλιο	11,2	15,9	37,6	24,7	6,5	4,1	2,99	31,2
Κεντρικό Πήλιο	7,0	14,5	38,3	26,9	4,4	8,8	3,08	31,3
Βόρειο Πήλιο	8,3	15,2	41,9	18,0	3,7	12,9	2,93	21,7
Δυτικό Πήλιο	6,2	9,9	50,6	11,1	4,9	17,3	2,99	16,0
Πήλιο (Σύνολο)	8,3	14,5	40,7	21,7	4,7	9,9	3,00	26,5
Μαγνησία	9,5	18,5	42,4	16,0	3,7	9,9	2,84	19,8
Υπόλοιπη Ελλάδα	8,6	13,9	37,6	20,5	5,5	13,9	3,00	26,0
Εξωτερικό	4,7	8,4	40,2	29,9	7,9	8,9	3,31	37,9
Σύνολο	8,1	13,6	38,7	21,2	5,5	12,9	3,03	26,7

Για τη σχέση ποιότητας-τιμής καταστημάτων αναψυχής, διασκέδασης και εστίασης (Πίνακας 5.24), ο βαθμός ικανοποίησης είναι ελάχιστα μεγαλύτερος (3,03) από αυτόν που αφορούσε στη διαμονή στον προηγούμενο Πίνακα. Αναλυτικότερα, το 38,7% θεωρεί ότι το επίπεδο είναι αποδεκτό, ενώ το άθροισμα υψηλότερης ικανοποίησης είναι 26,7%. Και σε αυτήν την περίπτωση το δείγμα που διαμένει μόνιμα στην περιοχή της Μαγνησίας, και ίσως έρχεται πιο συχνά σε επαφή με την παροχή των συγκεκριμένων τουριστικών υπηρεσιών, είναι το λιγότερο ικανοποιημένο με μέσο όρο 2,84. Σε αντίθεση, και με την λογική ίσως ότι οι τουρίστες από το εξωτερικό έρχονται σε επαφή με τα καταστήματα αναψυχής, διασκέδασης και εστίασης μόνο το συγκεκριμένο περιορισμένο χρονικό διάστημα των διακοπών τους, φαίνεται να είναι πιο επιεικείς και ευχαριστημένοι με τη σχέση ποιότητας-τιμής. Ένας

επιπρόσθετος λόγος, είναι δυνατόν να είναι το γεγονός ότι πολύ μεγάλο μέρος των ξένων τουριστών στο Πήλιο και κυρίως στις Σποράδες, προέρχεται από την Μεγάλη Βρετανία, όπου τα μεγαλύτερα εισοδήματα που επικρατούν, σε σχέση με αυτά της ελληνικής περίπτωσης, τους επιτρέπουν να είναι περισσότερο άνετοι οικονομικά στις καταναλωτικές τους προτιμήσεις και στους λογαριασμούς που πληρώνουν για αναψυχή και φαγητό. Από τις επιμέρους περιοχές των Ο.Τ.Α που συλλέχθηκαν τα ερωτηματολόγια, οι καλύτερες επιδόσεις βάση των μέσων όρων εντοπίζονται στην Σηπιάδα (3,34), στις Αφέτες (3,19), στην Αλόνησο (3,13) και στη Ζαγορά (3,15). Οι χειρότερες συγκριτικά επιδόσεις αφορούν στην Αργαλαστή (2,58), στο Κεραμίδι (2,70) και στο Μούρεσι (2,85).

Πίνακας 5.25. Βαθμός Ικανοποίησης για τη Σχέση ποιότητας-τιμής τουριστικών εμπορικών καταστημάτων στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	3,7	10,1	34,9	22,9	,9	27,5	3,10	23,9
Αργαλαστή	18,6	20,0	34,3	8,6	4,3	14,3	2,53	12,9
Αρτέμιδα	12,0	24,0	36,0	10,7	4,0	13,3	2,66	14,7
Αφέτες	5,9	11,8	51,0	15,7	3,9	11,8	3,00	19,6
Ζαγορά	,0	20,8	36,4	16,9	2,6	23,4	3,02	19,5
Κεραμίδι	23,1	15,4	19,2	11,5	7,7	23,1	2,55	19,2
Μακρυνίτσα	9,7	16,1	29,0	12,9	3,2	29,0	2,77	16,1
Μηλιές	5,9	17,8	35,6	19,8	4,0	16,8	2,98	23,8
Μούρεσι	9,6	17,5	38,6	11,4	7,0	15,8	2,86	18,4
Πορταριά	8,0	16,0	40,0	14,0	4,0	18,0	2,88	18,0
Σηπιάδα	7,1	21,4	40,0	18,6	7,1	5,7	2,97	25,7
Σκιάθος	10,2	14,0	30,9	15,7	4,7	24,6	2,88	20,3
Σκόπελος	8,5	18,4	36,9	18,4	2,8	14,9	2,87	21,3
Τρίκερι	6,7	13,3	53,3	23,3	,0	3,3	2,97	23,3
Σποράδες	8,2	14,4	33,5	18,1	3,3	22,4	2,92	21,4
Νότιο Πήλιο	11,8	19,4	40,0	15,3	4,7	8,8	2,80	20,0
Κεντρικό Πήλιο	7,9	18,5	39,2	15,9	4,0	14,5	2,88	19,8
Βόρειο Πήλιο	7,8	18,4	35,5	13,4	5,5	19,4	2,88	18,9
Δυτικό Πήλιο	8,6	16,0	35,8	13,6	3,7	22,2	2,84	17,3
Πήλιο (Σύνολο)	8,9	18,4	37,8	14,7	4,6	15,5	2,85	19,3
Μαγνησία	10,3	20,6	38,7	13,6	4,5	12,3	2,79	18,1
Υπόλοιπη Ελλάδα	9,8	16,5	34,1	14,9	3,4	21,2	2,82	18,4
Εξωτερικό	3,7	13,6	41,6	22,4	5,6	13,1	3,15	28,0
Σύνολο	8,6	16,8	36,1	16,1	4,1	18,4	2,88	20,2

Σε γενικές γραμμές, για τη σχέση ποιότητας-τιμής τουριστικών εμπορικών καταστημάτων (Πίνακας 5.25), οι εκτιμήσεις του δείγματος δείχνουν έναν ουδέτερο βαθμό ικανοποίησης με μέσο όρο 2,88. Και σε αυτήν την περίπτωση το δείγμα που προέρχεται από το εξωτερικό δείχνει πιο επιεικές στους εκτιμήσεις του (3,15), σε σχέση με αυτό της Μαγνησίας (2,79) και της υπόλοιπης Ελλάδας (2,82). Οι Ο.Τ.Α. στους οποίους τα εμπορικά καταστήματα φαίνεται

να παρέχουν προϊόντα με καλύτερη σχέση ποιότητας και τιμής, είναι η Αλόνησος (3,10), οι Αφέτες (3,00) και η Ζαγορά (3,02), ενώ στην αντίπερα όχθη, προσεγγίζοντας περισσότερο την ουδέτερη στάση, εντοπίζονται η Αργαλαστή (2,53) και τι Κεραμίδι με μέσο όρο 2,55.

Πίνακας 5.26. Βαθμός Ικανοποίησης για την Ησυχία στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	4,6	4,6	9,2	33,0	30,3	18,3	3,98	63,3
Αργαλαστή	4,3	7,1	22,9	40,0	22,9	2,9	3,72	62,9
Αρτέμιδα	9,3	5,3	32,0	33,3	14,7	5,3	3,41	48,0
Αφέτες	2,0	5,9	21,6	39,2	25,5	5,9	3,85	64,7
Ζαγορά	2,6	2,6	11,7	26,0	40,3	16,9	4,19	66,2
Κεραμίδι	7,7	,0	15,4	30,8	38,5	7,7	4,00	69,2
Μακρυνίτσα	3,2	3,2	22,6	35,5	16,1	19,4	3,72	51,6
Μηλιές	3,0	5,9	25,7	42,6	16,8	5,9	3,68	59,4
Μούρresi	3,5	2,6	26,3	34,2	24,6	8,8	3,81	58,8
Πορταριά	2,0	8,0	26,0	26,0	26,0	12,0	3,75	52,0
Σηπιάδα	1,4	14,3	25,7	24,3	32,9	1,4	3,74	57,1
Σκιάθος	5,5	8,9	28,4	25,8	14,4	16,9	3,42	40,3
Σκόπελος	5,7	6,4	23,4	31,9	24,1	8,5	3,68	56,0
Τρίκερι	,0	3,3	30,0	36,7	30,0	,0	3,93	66,7
Σποράδες	5,3	7,2	22,6	29,2	20,8	14,8	3,62	50,0
Νότιο Πήλιο	2,4	9,4	25,3	32,9	28,2	1,8	3,77	61,2
Κεντρικό Πήλιο	4,8	5,7	26,9	38,8	18,1	5,7	3,63	56,8
Βόρειο Πήλιο	3,7	2,3	19,8	30,9	31,8	11,5	3,96	62,7
Δυτικό Πήλιο	2,5	6,2	24,7	29,6	22,2	14,8	3,74	51,9
Πήλιο (Σύνολο)	3,6	5,6	24,0	33,8	25,3	7,6	3,78	59,1
Μαγνησία	5,8	8,2	23,9	35,0	19,3	7,8	3,58	54,3
Υπόλοιπη Ελλάδα	4,0	5,2	21,5	31,3	26,8	11,2	3,81	58,1
Εξωτερικό	4,2	7,9	30,4	31,8	18,2	7,5	3,56	50,0
Σύνολο	4,3	6,3	23,5	31,9	23,5	10,6	3,71	55,4

Στον Πίνακα 5.26 εξετάζεται ο βαθμός ικανοποίησης για το επίπεδο ησυχίας που επικρατεί στην περιοχή ανάλυσης. Παρατηρώντας τους μέσους όρους, αλλά και την κατανομή των ποσοστών, διαπιστώνει κανείς ότι στο γενικό σύνολο κυριαρχεί μια έντονη ικανοποίηση (μέσος όρος 3,71 και άθροισμα 55,4%). Μια διαφοροποίηση που αξίζει να αναφερθεί είναι, ότι αν και η εκτίμηση του δείγματος από το εξωτερικό ακολουθεί τη γενική τάση (μέσος όρος 3,56 και άθροισμα 50,0%), εντούτοις παραμένει σε αυτήν την περίπτωση κάτω από τις επιδόσεις της Μαγνησίας (3,58) και της υπόλοιπης Ελλάδας (3,81). Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το μεγαλύτερο μέρος των ερωτώμενων από το εξωτερικό εντοπίστηκαν στα νησιά των Σποράδων, οπότε το παραπάνω φαινόμενο μπορεί να αποδοθεί στο νεανικότερο μέρος των ξένων τουριστών, οι οποίοι επιδιώκουν να περάσουν το περιορισμένο χρονικό διάστημα των διακοπών τους πιο έντονα, επιδιώκοντας τοποθεσίες με πιο έντονο τρόπο διασκέδασης. Στο χωρικό διαχωρισμό των Ο.Τ.Α. επιβεβαιώνεται ο υψηλός βαθμός ικανοποίησης για την

παράμετρο της ησυχίας, μιας και τα περισσότερα αθροιστικά ποσοστά κυμαίνονται στο 50% και στο 60%. Ο Δήμος ο οποίος επιδεικνύει το μικρότερο ποσοστό, και πιστοποιεί τον πιο νεανικό και κοσμοπολίτικο χαρακτήρα του νησιού, είναι αυτός της Σκιάθου με 40,3%.

Πίνακας 5.27. Βαθμός Ικανοποίησης για την Καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων και αποκομιδή απορριμμάτων στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινοότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	4,6	6,4	23,9	30,3	13,8	21,1	3,53	44,0
Αργαλαστή	12,9	15,7	32,9	24,3	8,6	5,7	3,00	32,9
Αρτέμιδα	16,0	21,3	22,7	30,7	4,0	5,3	2,85	34,7
Αφέτες	3,9	7,8	33,3	35,3	9,8	9,8	3,43	45,1
Ζαγορά	9,1	9,1	23,4	31,2	10,4	16,9	3,30	41,6
Κεραμίδι	23,1	19,2	23,1	15,4	3,8	15,4	2,50	19,2
Μακρυνίτσα	3,2	9,7	12,9	45,2	12,9	16,1	3,65	58,1
Μηλιές	10,9	11,9	39,6	21,8	7,9	7,9	3,04	29,7
Μούρresi	,9	10,5	25,4	40,4	8,8	14,0	3,53	49,1
Πορταριά	,0	6,0	36,0	32,0	14,0	12,0	3,61	46,0
Σηπιάδα	10,0	27,1	31,4	20,0	10,0	1,4	2,93	30,0
Σκιάθος	4,2	8,5	26,7	31,8	12,3	16,5	3,47	44,1
Σκόπελος	2,8	7,1	33,3	35,5	9,2	12,1	3,47	44,7
Τρίκερι	16,7	46,7	30,0	3,3	3,3	,0	2,30	6,7
Συνολή								
Σποράδες	3,9	7,6	28,0	32,5	11,7	16,3	3,48	44,2
Νότιο Πήλιο	12,4	25,9	31,8	18,8	8,2	2,9	2,84	27,1
Κεντρικό Πήλιο	11,0	14,1	32,6	27,8	7,0	7,5	3,06	34,8
Βόρειο Πήλιο	6,5	11,1	24,4	34,1	8,8	15,2	3,33	42,9
Δυτικό Πήλιο	1,2	7,4	27,2	37,0	13,6	13,6	3,63	50,6
Πήλιο (Σύνολο)	8,8	15,3	29,2	28,6	8,6	9,5	3,14	37,3
Συνολή								
Μαγνησία	12,3	20,2	26,3	23,0	8,6	9,5	2,95	31,7
Υπόλοιπη Ελλάδα	6,0	9,0	29,3	32,1	10,8	12,8	3,37	42,9
Εξωτερικό	3,3	13,1	30,4	33,6	9,8	9,8	3,37	43,5
Σύνολο	6,8	12,1	28,7	30,2	9,9	12,3	3,28	40,1

Όσον αφορά στην καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή απορριμμάτων (Πίνακας 5.27) η γενικότερη αίσθηση είναι θετική. Ο μέσος όρος στο γενικό σύνολο είναι 3,28, ενώ το άθροισμα της υψηλότερης ικανοποίησης είναι 40,1%. Στο ίδιο πλαίσιο, η ικανοποίηση είναι ιδιαίτερα υψηλή στις Σποράδες με μέσο όρο 3,48 και αρκετά ικανοποιητική στο Πήλιο συνολικά με 3,14. Στη χωρική κατηγοριοποίηση της περιοχής του Πηλίου πρέπει να αναφερθεί ότι το Νότιο Πήλιο υστερεί σχετικά στο βαθμό ικανοποίησης (2,84) σε σχέση με τα υπόλοιπα τμήματα του. Στην κατεύθυνση αυτή πιθανόν επηρεάζει και η ιδιαίτερα αισθητή διαφοροποίηση του δείγματος από το Τρίκερι. Το Τρίκερι βρίσκεται στο Νότιο Πήλιο, και ενώ οι υπόλοιποι Ο.Τ.Α. γενικά εμφανίζουν μέσους όρους κοντά και παραπάνω από το επίπεδο του 3, και αθροίσματα σχετικά υψηλά, ο συγκεκριμένος οικισμός εμφανίζει μέσο όρο σχετικά χαμηλό με 2,30 και άθροισμα υψηλότερης ικανοποίησης μόλις 6,7%. Η διαφορά αυτή πιθανόν να αντιπροσωπεύει μια δυσλειτουργία στη διαδικασία καθαριότητας και αποκομιδής

απορριμμάτων σε τοπικό επίπεδο οργάνωσης, οπότε και εκφράζεται μια διαμαρτυρία από τους ερωτώμενους. Την μεγαλύτερη ικανοποίηση σε άθροισμα 58,1% και σε μέσο όρο 3,65 αποτυπώνει το δείγμα από έναν πολυσύχναστο προορισμό, που βρίσκεται και πολύ κοντά στην πόλη του Βόλου, αυτόν της Μακρυνίτσας.

Πίνακας 5.28. Βαθμός Ικανοποίησης για την Επάρκεια ανοικτών δημόσιων χώρων στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	2,8	13,8	25,7	25,7	7,3	24,8	3,28	33,0
Αργαλαστή	14,3	31,4	27,1	15,7	5,7	5,7	2,65	21,4
Αρτέμιδα	12,0	21,3	28,0	25,3	5,3	8,0	2,90	30,7
Αφέτες	13,7	19,6	29,4	23,5	2,0	11,8	2,78	25,5
Ζαγορά	9,1	13,0	32,5	14,3	9,1	22,1	3,02	23,4
Κεραμίδι	23,1	23,1	23,1	7,7	7,7	15,4	2,45	15,4
Μακρυνίτσα	6,5	19,4	22,6	16,1	12,9	22,6	3,13	29,0
Μηλιές	8,9	17,8	34,7	22,8	3,0	12,9	2,92	25,7
Μούρresi	11,4	27,2	23,7	17,5	1,8	18,4	2,65	19,3
Πορταριά	6,0	18,0	38,0	16,0	6,0	16,0	2,98	22,0
Σηπιάδα	11,4	17,1	30,0	30,0	8,6	2,9	3,07	38,6
Σκιάθος	7,2	11,0	29,2	22,9	9,3	20,3	3,20	32,2
Σκόπελος	9,9	14,9	35,5	15,6	10,6	13,5	3,02	26,2
Τρίκερι	10,0	26,7	30,0	23,3	3,3	6,7	2,82	26,6
Σποράδες								
Σποράδες	7,0	12,8	30,2	21,4	9,3	19,3	3,16	30,7
Νότιο Πήλιο	12,4	24,7	28,8	22,9	6,5	4,7	2,86	29,4
Κεντρικό Πήλιο	11,0	19,4	31,3	23,8	3,5	11,0	2,88	27,3
Βόρειο Πήλιο	12,0	21,7	26,7	15,2	5,1	19,4	2,75	20,3
Δυτικό Πήλιο	6,2	18,5	32,1	16,0	8,6	18,5	3,03	24,7
Πήλιο (Σύνολο)	11,1	21,3	29,4	20,0	5,3	12,9	2,85	25,3
Μαγνησία								
Μαγνησία	13,6	23,5	26,7	19,8	7,4	9,1	2,82	27,2
Υπόλοιπη Ελλάδα	10,3	17,8	30,0	18,2	5,6	18,1	2,89	23,8
Εξωτερικό	2,8	11,7	33,2	29,4	11,7	11,2	3,40	41,1
Σύνολο	9,4	17,8	29,7	20,6	6,9	15,6	2,97	27,5

Τα αποτελέσματα για την επάρκεια των ανοικτών δημόσιων χώρων παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.28. Ο βαθμός ικανοποίησης φαίνεται να είναι ουδέτερος, μιας και ο μέσος όρος στο σύνολο είναι 2,97, ενώ ένα σημαντικό 29,7% δηλώνει αποδεκτό επίπεδο ικανοποίησης και ένα αθροιστικό 27,5% δηλώνει υψηλή και πολύ υψηλή ικανοποίηση. Ιδιαίτερα ικανοποιημένοι, ειδικότερα, εμφανίζονται οι τουρίστες που διαμένουν στο εξωτερικό με μέσο όρο 3,40, αρκετά υψηλότερο αυτόν στην Μαγνησία με 2,82. Είναι δυνατόν να υποθέσει κανείς ότι οι κάτοικοι που ζουν καθημερινά το Πήλιο και τις Σποράδες εντοπίζουν και βιώνουν εντονότερα πιθανές πολεοδομικές και χωροταξικές ελλείψεις, όπως είναι οι περιορισμένοι ανοικτοί χώροι στους οικισμούς της περιοχής υπό μελέτη. Επίσης, σύμφωνα με το δείγμα, οι οικισμοί στις Σποράδες φαίνεται να παρουσιάζουν μεγαλύτερη επάρκεια σε ανοικτούς χώρους (3,16 και άθροισμα 30,7%) από αυτούς στο Πήλιο (25,3%). Η μικρότερη ικανοποίηση σε

δημόσιους χώρους εμφανίζεται, τέλος, για το Κεραμίδι (2,45 και άθροισμα 15,4%) και το Μούρεσι (2,65 και άθροισμα 19,3%).

Πίνακας 5.29. Βαθμός Ικανοποίησης για την Επάρκεια χώρων στάθμευσης στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	10,1	30,3	16,5	14,7	5,5	22,9	2,68	20,2
Αργαλαστή	24,3	32,9	27,1	10,0	2,9	2,9	2,32	12,9
Αρτέμιδα	20,0	30,7	24,0	13,3	6,7	5,3	2,54	20,0
Αφέτες	29,4	29,4	21,6	7,8	3,9	7,8	2,21	11,8
Ζαγορά	20,8	32,5	19,5	6,5	3,9	16,9	2,28	10,4
Κεραμίδι	46,2	23,1	15,4	7,7	,0	7,7	1,83	7,7
Μακρυνίτσα	29,0	25,8	12,9	3,2	9,7	19,4	2,24	12,9
Μηλιές	21,8	22,8	23,8	19,8	3,0	8,9	2,55	22,8
Μούρεσι	36,8	31,6	14,9	5,3	,0	11,4	1,87	5,3
Πορταριά	14,0	46,0	18,0	6,0	2,0	14,0	2,26	8,0
Σηπιάδα	18,6	37,1	31,4	7,1	4,3	1,4	2,41	11,4
Σκιάθος	15,3	17,8	25,8	13,6	7,6	19,9	2,76	21,2
Σκόπελος	28,4	15,6	24,1	10,6	8,5	12,8	2,49	19,1
Τρίκερι	26,7	33,3	20,0	16,7	3,3	,0	2,37	20,0
Σποράδες	17,9	20,0	23,3	13,0	7,4	18,5	2,66	20,4
Νότιο Πήλιο	22,4	34,7	27,6	10,0	3,5	1,8	2,37	13,5
Κεντρικό Πήλιο	22,9	26,9	23,3	15,0	4,4	7,5	2,47	19,4
Βόρειο Πήλιο	32,3	30,9	16,6	6,0	1,4	12,9	2,01	7,4
Δυτικό Πήλιο	19,8	38,3	16,0	4,9	4,9	16,0	2,25	9,9
Πήλιο (Σύνολο)	25,3	31,4	21,4	9,8	3,3	8,8	2,28	13,1
Μαγνησία	31,3	25,9	22,6	9,1	3,7	7,4	2,22	12,8
Υπόλοιπη Ελλάδα	23,2	29,3	18,8	10,3	5,2	13,2	2,37	15,5
Εξωτερικό	9,8	20,1	34,1	16,4	6,1	13,6	2,87	22,4
Σύνολο	22,3	26,7	22,2	11,1	5,0	12,8	2,43	16,1

Ένα κρίσιμο ζήτημα, που απασχολεί ιδιαίτερα την ελληνική πραγματικότητα γενικότερα και σε άλλους τουριστικούς προορισμούς, διερευνάται στον Πίνακα 5.29, και αφορά στο βαθμό ικανοποίησης για την επάρκεια χώρων στάθμευσης στην περιοχή υπό ανάλυση. Αναλυτικότερα, η γενική τάση αυτή τη φορά δείχνει να είναι σχετικά αρνητική. Ο μέσος όρος του γενικού συνόλου είναι στο 2,43, ενώ μόλις το 16,1% του δείγματος αθροιστικά εκφράζει υψηλή ή πολύ υψηλή ικανοποίηση. Οι τουρίστες προερχόμενοι από το εξωτερικό δείχνουν να είναι περισσότερο ικανοποιημένοι, με μέσο όρο 2,87, και είναι δυνατόν να αποδοθεί στο ότι δεν σχετίζονται σε ιδιαίτερο βαθμό με την χρήση αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσεως, αλλά περισσότερο επιλέγουν να νοικιάζουν μοτοσικλέτες ή να χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς. Οι κάτοικοι που προέρχονται από την Μαγνησία και αντιμετωπίζουν το συγκεκριμένο ζήτημα καθημερινά επιδεικνύουν τον μικρότερο μέσο όρο με 2,22. Χαμηλότερο συγκριτικά μέσο όρο εμφανίζει επίσης πιο συγκεκριμένα το Πήλιο (2,28), σε σχέση με τις Σποράδες (2,66), και ειδικότερα το Βόρειο (2,01) και το Δυτικό Πήλιο (2,25). Στο διαχωρισμό

των Ο.Τ.Α., το πρόβλημα φαίνεται να είναι περισσότερο έντονο στο Μούρεσι με μέσο όρο μόλις 1,87 (όπου υπάρχει και ο πολυσύχναστος τουριστικός πόλος του Αϊ Γιάννη), στο Κεραμίδι με μέσο όρο 1,87 και στην Πορταριά (2,26), που αποτελεί και αυτή έναν πολυσύχναστο τουριστικό προορισμό σε πολύ μικρή απόσταση από την πόλη του Βόλου.

Πίνακας 5.30. Βαθμός Ικανοποίησης για την Προστασία φυσικού περιβάλλοντος στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	5,5	11,0	14,7	27,5	18,3	22,9	3,55	45,8
Αργαλαστή	17,1	24,3	32,9	18,6	4,3	2,9	2,68	22,9
Αρτέμιδα	12,0	28,0	29,3	17,3	6,7	6,7	2,77	24,0
Αφέτες	2,0	17,6	37,3	23,5	7,8	11,8	3,20	31,4
Ζαγορά	13,0	13,0	23,4	23,4	10,4	16,9	3,06	33,8
Κεραμίδι	11,5	26,9	26,9	15,4	3,8	15,4	2,68	19,2
Μακρυνίτσα	6,5	,0	22,6	35,5	19,4	16,1	3,73	54,8
Μηλιές	11,9	17,8	27,7	22,8	8,9	10,9	2,99	31,7
Μούρεσι	6,1	14,9	30,7	24,6	7,9	15,8	3,16	32,5
Πορταριά	4,0	8,0	36,0	26,0	12,0	14,0	3,40	38,0
Σηπιάδα	21,4	28,6	25,7	12,9	8,6	2,9	2,57	21,4
Σκιάθος	3,0	8,5	23,3	30,5	13,6	21,2	3,55	44,1
Σκόπελος	5,0	8,5	19,9	40,4	14,9	11,3	3,58	55,3
Τρίκερι	23,3	26,7	33,3	10,0	3,3	3,3	2,41	13,3
Σποράδες	4,1	9,1	20,4	32,7	15,0	18,7	3,56	47,7
Νότιο Πήλιο	20,0	26,5	30,0	14,7	5,9	2,9	2,59	20,6
Κεντρικό Πήλιο	9,7	21,1	30,4	21,1	7,9	9,7	2,96	29,1
Βόρειο Πήλιο	9,2	15,7	27,6	23,0	8,3	16,1	3,07	31,3
Δυτικό Πήλιο	4,9	4,9	30,9	29,6	14,8	14,8	3,52	44,4
Πήλιο (Σύνολο)	11,5	18,8	29,5	21,2	8,3	10,6	2,95	29,5
Μαγνησία	14,0	21,4	28,8	19,8	7,4	8,6	2,84	27,2
Υπόλοιπη Ελλάδα	6,7	14,3	21,8	30,4	12,1	14,6	3,31	42,5
Εξωτερικό	7,0	10,3	36,0	19,6	13,1	14,0	3,25	32,7
Σύνολο	8,5	14,8	25,7	25,9	11,1	14,0	3,19	37,0

Η παράμετρος η οποία εξετάζεται στον Πίνακα 5.30 αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος στην περιοχή παραθερισμού. Ο βαθμός ικανοποίησης στο γενικό σύνολο δείχνει να είναι σχετικά θετικός, με μέσο όρο 3,19 και άθροισμα υψηλότερης ικανοποίησης 37%. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι στην περίπτωση αυτή, στη γενική κατηγοριοποίηση, οι ερωτώμενοι από το εξωτερικό δεν είναι αυτοί που εμφανίζουν τον μεγαλύτερο μέσο όρο θετικής στάσης (2,25). Το δείγμα που διαμένει μόνιμα στην υπόλοιπη Ελλάδα δείχνει περισσότερο ικανοποιημένο με μέσο όρο 3,31 και άθροισμα υψηλότερης ικανοποίησης 42,5%. Προχωρώντας πιο εστιασμένα στο χωρικό διαχωρισμό, σημαντική διαφορά εντοπίζεται, μεταξύ της εκτίμησης του δείγματος που βρέθηκε στο Πήλιο και τις Σποράδες. Οι ερωτώμενοι στα τρία νησιά της περιοχής μελέτης μας εκδηλώνουν μια

εντονότερη διάθεση ικανοποίησης (μέσος όρος 3,56 και άθροισμα 47,7%), σε σύγκριση με αυτούς στο Πήλιο (μέσος όρος 2,95 και άθροισμα 29,5%). Μπορεί να υποθέσει λοιπόν κανείς, ότι οι πολιτικές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος που επιλέγονται και εφαρμόζονται στις Σποράδες έχουν μεγαλύτερο αποτέλεσμα από αυτές που εφαρμόζονται στην περιοχή του Πηλίου, όπως αποτυπώνεται στις προσωπικές εκτιμήσεις των τουριστών. Η υπόθεση αυτή αφορά πιθανόν περισσότερο το Νότιο Πήλιο, όπου ο βαθμός ικανοποίησης είναι σχετικά ουδέτερος με μέσο όρο 2,59. Στην ανάλυση που μπορεί να γίνει μεταξύ των Ο.Τ.Α., παρατηρείται ότι ο μεγαλύτερος βαθμός ικανοποίησης εντοπίζεται για την Μακρυνίτσα (3,73), τη Σκόπελο (3,58) και τη Σκιάθο (3,55), ενώ οι πιο ουδέτεροι βαθμοί αφορούν στο Τρίκερι (2,41) και τη Σηπιάδα (2,57).

Πίνακας 5.31. Βαθμός Ικανοποίησης για την Προστασία παραδοσιακού χαρακτήρα οικισμών στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινοότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	5,5	10,1	25,7	23,9	11,0	23,9	3,33	34,9
Αργαλαστή	5,7	20,0	31,4	25,7	12,9	4,3	3,21	38,6
Αρτέμιδα	8,0	18,7	24,0	33,3	10,7	5,3	3,21	44,0
Αφέτες	2,0	11,8	23,5	37,3	15,7	9,8	3,59	52,9
Ζαγορά	5,2	11,7	23,4	32,5	7,8	19,5	3,32	40,3
Κεραμίδι	15,4	15,4	19,2	23,1	7,7	19,2	2,90	30,8
Μακρυνίτσα	,0	,0	12,9	32,3	35,5	19,4	4,28	67,7
Μηλιές	2,0	14,9	23,8	34,7	14,9	9,9	3,51	49,5
Μούρresi	5,3	10,5	19,3	36,0	12,3	16,7	3,47	48,2
Πορταριά	,0	4,0	24,0	38,0	20,0	14,0	3,86	58,0
Σηπιάδα	4,3	18,6	34,3	24,3	17,1	1,4	3,32	41,4
Σκιάθος	8,5	13,6	23,7	22,0	7,2	25,0	3,08	29,2
Σκόπελος	5,7	9,2	28,4	30,5	9,9	16,3	3,36	40,4
Τρίκερι	,0	13,3	66,7	10,0	6,7	3,3	3,10	16,7
Σποράδες	7,0	11,5	25,5	24,9	8,8	22,2	3,22	33,7
Νότιο Πήλιο	4,1	18,2	38,8	22,4	13,5	2,9	3,24	35,9
Κεντρικό Πήλιο	4,0	15,4	23,8	34,8	13,7	8,4	3,42	48,5
Βόρειο Πήλιο	6,5	11,5	20,7	33,2	10,1	18,0	3,35	43,3
Δυτικό Πήλιο	,0	2,5	19,8	35,8	25,9	16,0	4,01	61,7
Πήλιο (Σύνολο)	4,3	13,4	26,0	31,4	14,0	10,9	3,42	45,3
Μαγνησία	9,5	17,3	28,4	25,5	9,9	9,5	3,10	35,4
Υπόλοιπη Ελλάδα	5,3	12,9	23,0	30,6	11,6	16,6	3,36	42,2
Εξωτερικό	1,4	6,1	32,7	28,5	15,9	15,4	3,61	44,4
Σύνολο	5,4	12,6	25,8	28,7	11,9	15,6	3,34	40,6

Στον Πίνακα 5.31 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων στο βαθμό ικανοποίησης του δείγματος για την προστασία του παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών. Σε γενικές γραμμές, επικρατεί ικανοποίηση στο γενικό σύνολο αφού ο μέσος όρος των απαντήσεων βρίσκεται στο 3,34 και το άθροισμα υψηλότερης ικανοποίησης είναι 40,6%. Οι τουρίστες που προέρχονται από το εξωτερικό, ξεπερνώντας το γενικό μέσο όρο, παρουσιάζονται ακόμα μια

φορά περισσότερο ικανοποιημένοι (3,61) για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο παραδοσιακός χαρακτήρας των οικισμών. Στο γενικότερο διαχωρισμό, η διαφοροποίηση που διαπιστώνεται αφορά στο γεγονός ότι το δείγμα που εντοπίστηκε στο Πήλιο, αυτή τη φορά είναι περισσότερο ικανοποιημένο (μέσος όρος 3,34 και άθροισμα 45,3%) από το αντίστοιχο στις Σποράδες (μέσος όρος 3,22 και άθροισμα 33,7%). Δηλαδή, οι τουρίστες στο Πήλιο παρατήρησαν καλύτερα επίπεδα προστασίας του παραδοσιακού οικιστικού χαρακτήρα από αυτούς στις Σποράδες. Η άποψη αυτή δείχνει να είναι πιο ισχυρή για την περιοχή του Δυτικού Πηλίου, όπου ο μέσος όρος είναι 4,01 και το άθροισμα υψηλής ικανοποίησης είναι 61,7%. Η τάση αυτή επιβεβαιώνεται και από τις επιδόσεις για τους Ο.Τ.Α. όπου έγινε η έρευνα ερωτηματολογίου. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερα η Μακρυνίτσα (4,28) και έπειτα η Πορταριά (3,86) παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους μέσους όρους στη διάθεση ικανοποίησης. Οι μικρότεροι σχετικά βαθμοί ικανοποίησης εντοπίστηκαν στο Κεραμίδι (2,90), όπου επικρατεί ο τύπος των μόνιμων και εξοχικών κατοικιών για τους κατοίκους της Μαγνησίας, και στο πολυσύχναστο νησί της Σκιάθου (3,08), όπου η αυξημένη τουριστική κίνηση έχει αυξήσει τις πιέσεις για οικοδομική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα να έχει χαλαρώσει πιθανόν κάπως το πλαίσιο προστασίας του παραδοσιακού τύπου των οικισμών.

Πίνακας 5.32. Βαθμός Ικανοποίησης για τη Διαθεσιμότητα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	22,9	18,3	11,9	10,1	1,8	34,9	2,23	11,9
Αργαλαστή	24,3	25,7	21,4	8,6	1,4	18,6	2,23	10,0
Αρτέμιδα	10,7	22,7	34,7	10,7	9,3	12,0	2,83	20,0
Αφέτες	7,8	17,6	33,3	3,9	7,8	29,4	2,81	11,8
Ζαγορά	10,4	22,1	18,2	3,9	3,9	41,6	2,47	7,8
Κεραμίδι	42,3	19,2	11,5	3,8	3,8	19,2	1,86	7,7
Μακρυνίτσα	12,9	9,7	25,8	19,4	3,2	29,0	2,86	22,6
Μηλιές	8,9	17,8	30,7	13,9	3,0	25,7	2,79	16,8
Μούρresi	12,3	19,3	26,3	5,3	,0	36,8	2,39	5,3
Πορταριά	6,0	12,0	46,0	10,0	,0	26,0	2,81	10,0
Σηπιάδα	20,0	27,1	28,6	5,7	7,1	11,4	2,47	12,9
Σκιάθος	4,2	7,6	20,3	25,4	10,6	31,8	3,45	36,0
Σκόπελος	9,2	15,6	31,2	14,9	4,3	24,8	2,86	19,1
Τρίκερι	23,3	23,3	23,3	13,3	,0	16,7	2,32	13,3
Σποράδες	9,9	12,3	21,6	18,9	6,8	30,5	3,01	25,7
Νότιο Πήλιο	22,4	25,9	24,7	8,2	3,5	15,3	2,35	11,8
Κεντρικό Πήλιο	9,3	19,4	32,6	10,6	6,2	22,0	2,81	16,7
Βόρειο Πήλιο	15,2	20,3	21,7	4,6	1,8	36,4	2,33	6,5
Δυτικό Πήλιο	8,6	11,1	38,3	13,6	1,2	27,2	2,83	14,8
Πήλιο (Σύνολο)	14,2	20,3	27,9	8,5	3,6	25,5	2,56	12,1
Μαγνησία	21,8	21,0	28,0	11,9	5,3	11,9	2,52	17,3
Υπόλοιπη Ελλάδα	10,5	16,4	25,8	11,8	4,0	31,6	2,74	15,8
Εξωτερικό	7,9	16,4	22,4	16,4	7,5	29,4	2,99	23,8
Σύνολο	12,4	17,0	25,3	12,8	4,9	27,5	2,73	17,7

Ο Πίνακας 5.32 παρουσιάζει τις απαντήσεις των ερωτώμενων για το βαθμό ικανοποίησης για τη διαθεσιμότητα των μέσων μαζικής μεταφοράς στην περιοχή υπό ανάλυση. Στην συγκεκριμένη περίπτωση η τάση που διαφαίνεται για το γενικό σύνολο είναι περισσότερο ουδέτερη και ελάχιστα θετική με μέσο όρο 2,73 και άθροισμα υψηλής ικανοποίησης 17,7%. Το δείγμα από το εξωτερικό, όπως και για πολλές προηγούμενες περιπτώσεις, δείχνει κάπως πιο θετικό (2,99) σε σχέση με αυτό που προέρχεται από την υπόλοιπη Ελλάδα (2,74) και την Μαγνησία (2,52). Είναι γεγονός ότι οι κάτοικοι της Μαγνησίας που έρχονται σε επαφή σε τακτά χρονικά διαστήματα με το τοπικό σύστημα των μέσων μαζικής μεταφοράς και τις όποιες ελλείψεις του, πιθανόν να έχουν μια πιο ρεαλιστική εικόνα και παρουσιάζονται πιο ουδέτεροι. Προχωρώντας στην ανάλυση, το δείγμα που εντοπίστηκε στις Σποράδες διατηρεί μια πιο θετική στάση (μέσος όρος 3,01 και άθροισμα 25,7%) σε σχέση με το αντίστοιχο του Πηλίου (μέσος όρος 2,56 και άθροισμα 12,1%). Ειδικότερα, η Σκιάθος φαίνεται να ξεχωρίζει (3,45) και να έχει δημιουργήσει ένα ικανοποιητικό τοπικό σύστημα μέσων μαζικής μεταφοράς. Αξίζουν να αναφερθούν οι περιπτώσεις του Μουρεσίου, του Κεραμιδίου και της Ζαγοράς που παρουσιάζουν αθροίσματα υψηλής ικανοποίησης μόλις 5,3%, 7,7% και 7,8% αντίστοιχα.

Πίνακας 5.33. Βαθμός Ικανοποίησης για τη Διαθεσιμότητα και εύρος τουριστικών υπηρεσιών στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	7,3	17,4	35,8	10,1	,9	28,4	2,72	11,0
Αργαλαστή	15,7	30,0	32,9	8,6	1,4	11,4	2,44	10,0
Αρτέμιδα	12,0	29,3	28,0	20,0	1,3	9,3	2,66	21,3
Αφέτες	2,0	15,7	43,1	11,8	,0	27,5	2,89	11,8
Ζαγορά	11,7	16,9	23,4	11,7	3,9	32,5	2,69	15,6
Κεραμίδι	42,3	23,1	15,4	,0	,0	19,2	1,67	0,0
Μακρυνίτσα	9,7	16,1	32,3	9,7	3,2	29,0	2,73	12,9
Μηλιές	5,9	17,8	36,6	9,9	1,0	28,7	2,75	10,9
Μούρresi	4,4	22,8	36,0	8,8	,0	28,1	2,68	8,8
Πορταριά	8,0	8,0	46,0	12,0	2,0	24,0	2,89	14,0
Σηπιάδα	14,3	25,7	38,6	5,7	8,6	7,1	2,66	14,3
Σκιάθος	3,0	8,1	28,0	25,4	7,2	28,4	3,36	32,6
Σκόπελος	7,1	14,9	43,3	12,1	4,3	18,4	2,90	16,3
Τρίκερι	16,7	23,3	40,0	6,7	3,3	10,0	2,52	10,0
Σποράδες	5,1	12,1	34,2	18,1	4,9	25,5	3,07	23,0
Νότιο Πήλιο	15,3	27,1	36,5	7,1	4,7	9,4	2,55	11,8
Κεντρικό Πήλιο	7,0	21,1	35,2	13,7	,9	22,0	2,75	14,5
Βόρειο Πήλιο	11,5	20,7	29,0	8,8	1,4	28,6	2,55	10,1
Δυτικό Πήλιο	8,6	11,1	40,7	11,1	2,5	25,9	2,83	13,6
Πήλιο (Σύνολο)	10,6	21,3	34,2	10,2	2,2	21,4	2,64	12,4
Μαγνησία	15,6	25,5	33,3	8,6	3,3	13,6	2,52	11,9
Υπόλοιπη	6,9	16,4	34,7	12,8	3,0	26,3	2,85	15,8

Ελλάδα								
Εξωτερικό	5,1	12,1	36,4	22,0	4,2	20,1	3,10	26,2
Σύνολο	8,4	17,5	34,2	13,5	3,3	23,1	2,81	16,8

Η διαθεσιμότητα και το εύρος των τουριστικών υπηρεσιών διερευνώνται στον Πίνακα 5.33. Από την κατανομή των ποσοστών και το μέσο όρο του γενικού συνόλου (2,81), μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι η γενική τάση είναι από ουδέτερη προς αμυδρώς θετική. Και σε αυτήν την περίπτωση το δείγμα από το εξωτερικό εμφανίζεται περισσότερο ικανοποιημένο (3,10) από αυτό της υπόλοιπης Ελλάδας (2,85) και της Μαγνησίας (2,52). Περισσότερο ικανοποιημένοι παρουσιάζονται επίσης οι ερωτώμενοι που βρέθηκαν στις Σποράδες (3,07) σε σύγκριση με αυτούς που βρέθηκαν στο Πήλιο (2,64). Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των ξένων τουριστών του δείγματος εντοπίστηκε στα νησιά των Σποράδων, σε συνδυασμό με τις τάσεις που προαναφέρθηκαν, μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι τα νησιά των Σποράδων προσφέρουν ένα πιο ικανοποιητικό εύρος τουριστικών υπηρεσιών. Αυτό φαίνεται και από τις εκτιμήσεις του δείγματος για κάθε Ο.Τ.Α. ξεχωριστά, όπου η Σκιάθος και η Σκόπελος παρουσιάζουν τους μεγαλύτερους μέσους όρους (3,36 και 2,90 αντίστοιχα). Υψηλούς μέσους όρους επιδεικνύουν και η Πορταριά (2,89) με τους Αφέτες (2,89). Το Κεραμίδι, που αποτελεί μια περιοχή με όχι ιδιαίτερα τουριστικό χαρακτήρα, εμφανίζει τον χαμηλότερο μέσο όρο 1,67, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι το άθροισμα υψηλής και πολύ υψηλής ικανοποίησης για τη διαθεσιμότητα τουριστικών υπηρεσιών είναι 0%.

Η τελευταία παράμετρος αξιολόγησης του βαθμού ικανοποίησης είναι η δυνατότητα επίσκεψης μουσείων, μοναστηριών, βιβλιοθηκών, εκθέσεων, κλπ. (Πίνακας 5.34). Ο μέσος όρος του γενικού συνόλου είναι 2,96 και το άθροισμα υψηλής και πολύ υψηλής ικανοποίησης είναι 22,3%, οπότε η γενικότερη τάση κρίνεται σχετικά θετική. Παρά τις αδυναμίες που παρουσιάζει η οργάνωση στα ωράρια και την υποδοχή των επισκεπτών σε μουσεία, μοναστήρια, βιβλιοθήκες και εκθέσεις γενικότερα σε επίπεδο χώρας, η απόψεις των τουριστών που διαμένουν στο εξωτερικό είναι πιο θετικές (3,36) από αυτές των τουριστών που διαμένουν στην υπόλοιπη Ελλάδα (2,90) ή στην Μαγνησία (2,78).

Διαπιστώνεται ότι ο βαθμός ικανοποίησης των τουριστών από το εξωτερικό είναι στις περισσότερες των περιπτώσεων των παραμέτρων που αναλύθηκαν πρωτύτερα, υψηλότερος από αυτόν που διατυπώνουν οι επισκέπτες από την υπόλοιπη Ελλάδα και ιδιαίτερα από την Μαγνησία. Η τάση αυτή μπορεί να αποδοθεί στη γενικότερη θετική διάθεση που αποκομίζουν οι ξένοι από το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα των διακοπών τους στην περιοχή παραθερισμού, άρα προκύπτουν και οι πιο επιεικείς εκτιμήσεις στις συγκεκριμένες ερωτήσεις αξιολόγησης του ερωτηματολογίου.

Πίνακας 5.34. Βαθμός Ικανοποίησης για τη Δυνατότητα επίσκεψης μουσείων, μοναστηριών, βιβλιοθηκών, εκθέσεων, κλπ στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινοότητες	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Αλόνησος	5,5	12,8	28,4	13,8	1,8	37,6	2,90	15,6
Αργαλαστή	14,3	30,0	24,3	14,3	2,9	14,3	2,55	17,1
Αρτέμιδα	10,7	14,7	37,3	22,7	5,3	9,3	2,97	28,0
Αφέτες	2,0	13,7	35,3	19,6	5,9	23,5	3,18	25,5
Ζαγορά	2,6	18,2	29,9	13,0	5,2	31,2	3,00	18,2
Κεραμίδι	53,8	11,5	7,7	,0	3,8	23,1	1,55	3,8
Μακρυνίτσα	3,2	12,9	29,0	16,1	12,9	25,8	3,30	29,0
Μηλιές	9,9	14,9	26,7	19,8	5,0	23,8	2,94	24,8
Μούρresi	8,8	21,1	28,1	13,2	1,8	27,2	2,70	14,9
Πορταριά	2,0	12,0	46,0	12,0	8,0	20,0	3,15	20,0
Σηπιάδα	8,6	22,9	30,0	18,6	14,3	5,7	3,08	32,9
Σκιάθος	3,4	8,5	29,2	21,6	7,2	30,1	3,30	28,8
Σκόπελος	4,3	14,2	32,6	17,7	5,0	26,2	3,07	22,7
Τρίκερι	20,0	26,7	40,0	3,3	,0	10,0	2,30	3,3
Σποράδες								
Σποράδες	4,1	11,1	30,0	18,7	5,3	30,7	3,15	24,1
Νότιο Πήλιο	12,9	26,5	29,4	14,1	7,1	10,0	2,73	21,2
Κεντρικό Πήλιο	8,4	14,5	32,2	20,7	5,3	18,9	3,00	26,0
Βόρειο Πήλιο	12,0	18,9	26,3	11,5	3,2	28,1	2,65	14,7
Δυτικό Πήλιο	2,5	12,3	39,5	13,6	9,9	22,2	3,21	23,5
Πήλιο (Σύνολο)	9,9	18,6	30,5	15,4	5,6	20,0	2,85	21,0
Μαγνησία								
Μαγνησία	13,2	20,2	32,1	13,6	7,0	14,0	2,78	20,6
Υπόλοιπη Ελλάδα	7,6	14,1	30,8	16,2	3,0	28,3	2,90	19,2
Εξωτερικό	,9	15,4	29,0	22,9	11,7	20,1	3,36	34,6
Σύνολο	7,5	15,5	30,3	16,8	5,5	24,4	2,96	22,3

Στο διαχωρισμό Σποράδων και Πηλίου, η ικανοποίηση είναι υψηλότερη με μέσο όρο 3,15 και άθροισμα υψηλής ικανοποίησης 24,1%. Όσον αφορά στους Ο.Τ.Α., μεγαλύτερη ικανοποίηση εκδηλώνεται για την Σκιάθο (3,30), την Μακρυνίτσα (3,30), την Πορταριά (3,15) και τις Αφέτες (3,18). Το μεγαλύτερο ποσοστό αθροιστικά υψηλότερης ικανοποίησης εντοπίζεται για την Σηπιάδα με 32,9%. Προφανώς, εξαιτίας του γεγονότος ότι το Κεραμίδι και το Τρίκερι δεν περιέχουν ιδιαίτερους πολιτιστικούς πόρους προς επίσκεψη, οι μέσοι όροι και τα αντίστοιχα αθροίσματα υψηλής ικανοποίησης είναι τα χαμηλότερα (1,55 και 3,8%, 2,30 και 3,3%).

Πίνακας 5.35. Παράγοντες που προκάλεσαν την πλέον δυσάρεστη εντύπωση στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Έλλειψη χώρων στάθμευσης	Υψηλές τιμές	Κυκλοφοριακή συμφόρηση	Έλλειψη συστημ άτων περιβαλ λοντικής διαχειρί σης	Συνωστισμ ός στις παραλίες	Έλλειψη Μέσων Μαζικής Μεταφο ράς	Έλλειψη οργάνω σης δημόσιω ν υπηρεσι ών	Συμπερι φορά τοπικού πληθυσ μού	Έλλειψη καθαριό τητας	Ατελείωτες οικοδομές	Κακή εξυπηρέ τηση	Απειθαρχία των τουριστών ως προς τους κανόνες	Άλλο πρόβλημα	Δ.Α.
Αλόνησος	19,3	16,5	13,8	12,8	9,2	23,9	17,4	15,6	6,4	7,3	9,2	4,6	2,8	30,3
Αργαλαστή	42,9	30	31,4	31,4	12,9	15,7	12,9	15,7	14,3	8,6	10	11,4	1,4	5,7
Αρτέμιδα	25,3	25,3	41,3	16	9,3	10,7	13,3	22,7	16	8	6,7	5,3	2,7	14,7
Αφέτες	39,2	27,5	54,9	17,6	15,7	7,8	5,9	9,8	13,7	3,9	3,9	11,8	2	7,8
Ζαγορά	49,4	10,4	31,2	11,7	10,4	10,4	16,9	7,8	6,5	9,1	2,6	3,9	5,2	19,5
Κεραμίδι	61,5	19,2	23,1	3,8	7	26,9	15,4	7,7	26,9	3,8	3,8	15,4	3,8	7,7
Μακρυνίτσα	48,4	32,3	29	6,5	6,5	12,9	9,7	3,2	0	3,2	3,2	0	0	19,4
Μηλιές	35,6	26,7	25,7	17,8	20,8	7,9	13,9	13,9	14,9	5	6,9	13,9	3	12,9
Μούρσει	59,6	35,1	39,5	7,9	17,5	10,5	4,4	7,9	7	8,8	5,3	3,5	4,4	11,4
Πορταριά	48	32	32	8	6	4	6	10	10	6	12	4	2	12
Σηπιάδα	50	20	24,3	27,1	10	15,7	18,6	14,3	20	7,1	17,1	14,3	0	10
Σκιάθος	25	31,4	9,3	6,8	19,5	4,7	7,2	4,7	6,4	10,6	7,6	3,8	2,1	36
Σκόπελος	31,9	29,8	13,5	12,1	12,1	14,2	10,6	10,6	4,3	9,2	5,7	3,5	1,4	28,4
Τρίκερι	36,7	16,7	30	36,7	6,7	23,3	13,3	16,7	50	6,7	3,3	3,3	0	6,7
Σποράδες														
Σποράδες	25,7	27,6	11,5	9,7	15	11,7	10,5	8,8	5,8	9,5	7,4	3,9	2,1	32,5
Νότιο Πήλιο	44,7	23,5	28,2	30,6	10,6	17,1	15,3	15,3	22,9	7,6	11,8	11,2	0,6	7,6
Κεντρικό Πήλιο	33	26,4	37,4	17,2	15,9	8,8	11,9	15,9	15	5,7	6,2	10,6	2,6	12,3
Βόρειο Πήλιο	56,2	24,4	34,6	8,8	13	12,4	10,1	7,8	9,2	8,3	4,1	5,1	4,6	13,8
Δυτικό Πήλιο	48,1	32,1	30,9	7,4	6,2	7,4	7,4	7,4	6,2	4,9	8,6	2,5	1,2	14,8
Πήλιο (Σύνολο)	44,9	25,8	33,5	16,7	12,8	11,8	11,7	12,2	14,1	6,9	7,2	8,1	2,6	11,9
Μαγνησία														
Μαγνησία	43,2	29,6	34,6	17,3	13,2	16,9	18,9	16	11,1	8,2	10,7	9,1	0,4	10,7
Υπόλοιπη Ελλάδα	40,2	27	25	12,5	14,8	10,5	8,6	9,9	9,9	8,8	7,3	4	2,2	20,4
Εξωτερικό	22	22,9	11,7	14,5	11,2	11,7	9,8	8,4	14	5,6	3,7	10,7	5,1	28
Σύνολο	37,4	26,8	25,0	14,1	14,0	11,8	11,6	11,0	10,7	8,0	7,4	6,5	2,5	21,5

Στον Πίνακα 5.35 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από τη διερεύνηση των παραγόντων που προκάλεσαν την πλέον δυσάρεστη εντύπωση για την περιοχή παραθερισμού. Σχετικά με τη δομή του Πίνακα, στην πάνω γραμμή αναφέρονται οι παράμετροι που είναι δυνατόν να προκάλεσαν δυσάρεστη εντύπωση, ιεραρχημένες βάση των ποσοστών που εμφάνισαν στο γενικό σύνολο. Συνεπώς, παρατηρώντας τα γενικά ποσοστά, ο παράγοντας που προκάλεσε την πιο δυσάρεστη εικόνα δείχνει να είναι η έλλειψη χώρων στάθμευσης με 37,4%. Υψηλά ποσοστά αρνητικής εντύπωσης συγκεντρώνουν επίσης οι υψηλές τιμές στην περιοχή μελέτης με 26,8% και το πρόβλημα της κυκλοφοριακής συμφόρησης με 25%. Σε αρκετά μικρότερα επίπεδα, ακολουθούν η έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (14,1%), ο συνωστισμός στις παραλίες (14%), η έλλειψη μέσων μαζικής μεταφοράς (11,8%) και η έλλειψη οργάνωσης δημόσιων υπηρεσιών (11,6%). Ακόμα, δυσάρεστη εικόνα προκάλεσε η συμπεριφορά του τοπικού πληθυσμού στο 11% του δείγματος, η έλλειψη καθαριότητας στο 10,7% και οι ατελείωτες οικοδομές στο 8%. Τα στοιχεία που προκάλεσαν τα λιγότερα αρνητικά σχόλια είναι η κακή εξυπηρέτηση κατά 7,4% και η απειθαρχία των τουριστών ως προς τους κανόνες κατά 6,5%.

Μεταφέροντας το επίπεδο της ανάλυσης σε γενικότερη κατηγοριοποίηση, διαπιστώνεται ότι οι παράμετροι αρνητικής εντύπωσης ακολουθούν τη γενική ιεραρχία. Αναλυτικότερα, παρατηρείται ότι οι ερωτώμενοι που διαμένουν στην Μαγνησία έχουν επιλέξει σε μεγαλύτερες αναλογίες ως πρώτους παράγοντες (σε σχέση με αυτούς που προέρχονται από την υπόλοιπη Ελλάδα και το εξωτερικό) την έλλειψη χώρων στάθμευσης (43,2%), τις υψηλές τιμές (29,6%) και την κυκλοφοριακή συμφόρηση (34,6%). Επίσης, σε σύγκριση με το ποσοστό του γενικού συνόλου, έχουν δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα στην έλλειψη οργάνωσης των δημόσιων υπηρεσιών (18,6%). Οι ερωτώμενοι από το εξωτερικό, παρουσιάζοντας διαφοροποίηση, κρίνουν ως πρώτη δυσάρεστη εντύπωση τις υψηλές τιμές (22,9%), έπειτα την έλλειψη χώρων στάθμευσης (22%) και μετά την έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (14,5%). Το δείγμα από την υπόλοιπη Ελλάδα ακολουθεί σε γενικά πλαίσια την ιεραρχία του συνόλου. Συνεχίζοντας στο χωρικό διαχωρισμό, εντοπίζεται ότι οι ερωτώμενοι που βρέθηκαν στο Πήλιο, επέλεξαν και αυτοί την έλλειψη χώρων στάθμευσης ως πρώτη επιλογή (44,9%), ενώ ακολουθεί η κυκλοφοριακή συμφόρηση (33,5%) και οι υψηλές τιμές (25,8%).

Στον εσωτερικό διαχωρισμό του Πηλίου, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα σχετικά υψηλά ποσοστά του Νοτίου Πηλίου για την έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (30,6%), και για την έλλειψη καθαριότητας (22,9%), σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές. Η άποψη για την καθαριότητα ταυτίζεται και με τα υψηλά ποσοστά δυσάρεσκείας του δείγματος του Νοτίου Πηλίου που εκδηλώθηκαν στον Πίνακα 5.27. Επιπρόσθετα, ιδιαίτερα

προβληματισμένοι φαίνονται οι ερωτώμενοι από το Βόρειο Πήλιο για την έλλειψη των χώρων στάθμευσης (56,2%), σε σχέση με το γενικό σύνολο. Αρκετά υψηλότερες είναι και απαντήσεις για το Δυτικό Πήλιο, σε αντιπαραβολή με τα γενικά ποσοστά, για τα ζητήματα της έλλειψης χώρων στάθμευσης (48,2%), τις υψηλές τιμές (32,1%) και την κυκλοφοριακή συμφόρηση (30,9%).

Αναφορικά με την κατανομή των ποσοστών στους Ο.Τ.Α. συλλογής ερωτηματολογίων, στην περιοχή της Αλοννήσου, οι παράγοντες που προκάλεσαν πιο αρνητική εντύπωση ήταν η έλλειψη μέσων μαζικής μεταφοράς (23,9%), η έλλειψη χώρων στάθμευσης (πάνω από την γενική επίδοση με 19,3%), η έλλειψη οργάνωσης δημόσιων υπηρεσιών (17,4%) και οι υψηλές τιμές (16,5%). Για την Αργαλαστή, σε υψηλά σχετικά ποσοστά αρνητική γνώμη σχημάτισε το δείγμα για έλλειψη χώρων στάθμευσης (42,9%), την κυκλοφοριακή συμφόρηση (πάνω από την γενική επίδοση με 31,4%), την έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (31,4%) και τις υψηλές τιμές (30%). Στην περιοχή της Αρτέμιδας, ιδιαίτερα δυσάρεστη εντύπωση προκάλεσε αρχικά η κυκλοφοριακή συμφόρηση (αρκετά πάνω από την γενική επίδοση με 41,3%), η έλλειψη χώρων στάθμευσης και οι υψηλές τιμές με 25,3% και η συμπεριφορά του τοπικού πληθυσμού (πάνω από την γενική επίδοση με 22,7%). Όσον αφορά στην περιοχή των Αφειών, ιδιαίτερη αποδοκιμασία εκφράστηκε για την κυκλοφοριακή συμφόρηση (αρκετά πάνω από την γενική επίδοση με 54,9%), πιθανόν λόγω της πολυσύχναστης παραλίας της Αφήσου. Ακολουθούν η έλλειψη χώρων στάθμευσης (39,2%), οι υψηλές τιμές (27,5) και η έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (17,6%). Σχετικά με το Δήμο Ζαγοράς, εμφανίζεται πρώτα σε αρκετά έντονο βαθμό η έλλειψη χώρων στάθμευσης (αρκετά πάνω από την γενική επίδοση με 49,4%). Έπειτα, εντοπίζεται η κυκλοφοριακή συμφόρηση (31,2%) και με αρκετά μικρότερο ποσοστό, αλλά λίγο μεγαλύτερο από το γενικό σύνολο, έρχεται η έλλειψη οργάνωσης δημόσιων υπηρεσιών με 16,9%. Στο Κεραμίδι εμφανίζεται το μεγαλύτερο ποσοστό δυσάρεστης εντύπωσης για την έλλειψη χώρων στάθμευσης με 61,5%. Ακολουθούν με πάνω από διπλάσια ποσοστά από το γενικό σύνολο η έλλειψη μέσων μαζικής μεταφοράς και η έλλειψη καθαριότητας με 26,9%. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η επιλογή των ερωτώμενων στο Κεραμίδι, με τριπλάσιο ποσοστό από το γενικό σύνολο, της απειθαρχίας των τουριστών ως προς τους κανόνες με 15,4%. Στην Μακρυνίτσα, οι τρεις πρώτες επιλογές με ποσοστά πάνω από το γενικό σύνολο, αφορούν στην έλλειψη χώρων στάθμευσης (48,4%), στις υψηλές τιμές (32,3%) και στην κυκλοφοριακή συμφόρηση (29%). Αυτές φαίνεται να είναι και οι επικρατούσες επιλογές αρνητικής εντύπωσης από το συγκεκριμένο δείγμα, μιας και οι υπόλοιπες παράμετροι επιλέχθηκαν με αρκετά μικρότερα ποσοστά. Για την περιοχή των Μηλιών, αρνητική εντύπωση με ποσοστά κοντά σε αυτά του γενικού συνόλου, προκάλεσαν η έλλειψη χώρων στάθμευσης (35,6%), οι υψηλές τιμές (26,6%) και η κυκλοφοριακή

συμφόρηση (25,7%). Αξίζει να αναφερθεί, η επιλογή του συνωστισμού στις παραλίες με ποσοστό 20,8%, αρκετά μεγαλύτερο από την γενική επίδοση. Στο Μούρτσι εντοπίζεται το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό για τους χώρους στάθμευσης με 59,6%. Η επίδοση αυτή πιθανόν να αφορά περισσότερο τον οικισμό του Αι Γιάννη, που προσελκύει και το μεγαλύτερο μέρος των επισκεπτών. Στη συνέχεια επιλέγονται και πάλι οι υψηλές τιμές (35,1%) και η κυκλοφοριακή συμφόρηση (39,5%). Και στην περίπτωση της Πορταριάς, οι τρεις πρώτες επιλογές είναι αρκετά ξεκάθαρες με ποσοστά πάνω από το σύνολο (έλλειψη χώρων στάθμευσης με 48%, υψηλές τιμές με 32% και κυκλοφοριακή συμφόρηση με 32%). Πρώτη επιλογή και για τους ερωτώμενους που βρέθηκαν στη Σηπιάδα αποτελεί η έλλειψη χώρων στάθμευσης με 50%. Οι υψηλές τιμές (20%) και η κυκλοφοριακή συμφόρηση (24,3%) παρουσιάζουν σημαντικά ποσοστά. Ωστόσο, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι για μια σειρά παραμέτρους, το δείγμα εκφράζει υψηλότερα ποσοστά από το γενικό σύνολο. Αυτές αφορούν στην έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (27,1%), στην έλλειψη οργάνωσης δημόσιων υπηρεσιών (18,6%), στην έλλειψη καθαριότητας (20%), στην κακή εξυπηρέτηση (17,1%) και στην απειθαρχία των τουριστών ως προς τους κανόνες (14,3%). Δηλαδή, το δείγμα από την Σηπιάδα διαφοροποιείται αρκετά από τις κυρίαρχουσες επιλογές των υπόλοιπων ερωτώμενων. Αναφορικά με το πολυσύχναστο νησί της Σκιάθου, οι εκτιμήσεις σε γενικές γραμμές για τις αρνητικές εντυπώσεις είναι συγκριτικά επεικειές. Οι δυσάρεστες εντυπώσεις σχετίζονται κυρίως με την αυξημένη τουριστική κίνηση του νησιού και τις επιδράσεις του φαινομένου αυτού. Αναλυτικότερα, συνίστανται στις υψηλές τιμές (31,4%), στο συνωστισμό στις παραλίες (19,5%) και σε μικρότερο ποσοστό από το σύνολο, στην έλλειψη χώρων στάθμευσης (25%). Ενώ σε άλλες περιπτώσεις, η κυκλοφοριακή συμφόρηση και η έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης έχουν αποτελέσει σημαντική επιλογή, στην περίπτωση της Σκιάθου δημιούργησαν αρνητική εικόνα μόνο στο 9,3% και 6,8% αντίστοιχα. Για το τουριστικό νησί της Σκοπέλου, πιο δυσάρεστη εντύπωση προκάλεσαν η έλλειψη χώρων στάθμευσης με 31,9%, και οι υψηλές τιμές με 29,8%. Για τις υπόλοιπες επιλογές επικρατεί σε γενικές γραμμές μια πιο θετική στάση σε σχέση με αυτή του συνόλου. Σε τελική ανάλυση, για την περιοχή στο Τρίκερι, οι παράγοντες δυσάρεστης εντύπωσης που επικρατούν είναι η έλλειψη χώρων στάθμευσης (36,7%), η έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (36,7%), και η κυκλοφοριακή συμφόρηση (30%). Το δείγμα στο Τρίκερι είναι και το μέρος που εκδηλώνεται και το μικρότερο ποσοστό για το επίπεδο τιμών (16,7%).

Στην παρακάτω σειρά των Πινάκων, παρατίθενται τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων του δείγματος για την ερώτηση 20 του ερωτηματολογίου, η οποία αφορά στην αξιολόγηση του βαθμού κορεσμού της περιοχής παραθερισμού σε μια σειρά από παραμέτρους. Στη δομή των πινάκων, πέρα από ανάλυση βάση της χωρικής κατηγοριοποίησης, υπάρχουν και δύο

επιπρόσθετες στήλες που παρουσιάζουν δύο άθροισματα. Το πρώτο άθροισμα (1+2) ισοδυναμεί με το άθροισμα των ποσοστών των εκτιμήσεων που απέχουν αρκετά αλλά και πολύ από το σημείο κορεσμού, αποτυπώνει δηλαδή μια θετική αντιμετώπιση για την παράμετρο που εξετάζεται. Το δεύτερο άθροισμα (5+6) ισοδυναμεί με το άθροισμα των ποσοστών που απλά έχουν ξεπεράσει ή έχουν ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού, δηλαδή αποτυπώνει μια αρνητική αντιμετώπιση για τον παράγοντα υπό διερεύνηση.

Πίνακας 5.36. Βαθμός Κορεσμού για τον Αριθμό και την Πυκνότητα λουομένων στις παραλίες στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	19,3	22,9	33,9	9,2	,9	1,8	11,9	42,2	2,8
Αργαλαστή	15,7	31,4	32,9	8,6	2,9	,0	8,6	47,1	2,9
Αρτέμιδα	6,7	26,7	38,7	9,3	2,7	1,3	14,7	33,3	4,0
Αφέτες	5,9	25,5	41,2	15,7	3,9	3,9	3,9	31,4	7,8
Ζαγορά	14,3	39,0	23,4	6,5	5,2	3,9	7,8	53,2	9,1
Κεραμίδι	19,2	34,6	30,8	7,7	3,8	,0	3,8	53,8	3,8
Μακρυνίτσα	9,7	19,4	16,1	3,2	,0	3,2	48,4	29,0	3,2
Μηλιές	4,0	27,7	38,6	13,9	6,9	4,0	5,0	31,7	10,9
Μούρresi	5,3	24,6	40,4	16,7	3,5	2,6	7,0	29,8	6,1
Πορταριά	4,0	10,0	22,0	4,0	2,0	2,0	56,0	14,0	4,0
Σηπιάδα	15,7	42,9	31,4	5,7	,0	2,9	1,4	58,6	2,9
Σκιάθος	4,7	16,1	36,9	23,7	4,7	3,4	10,6	20,8	8,1
Σκόπελος	11,3	34,8	31,2	10,6	,7	,7	10,6	46,1	1,4
Τρίκερι	30,0	46,7	16,7	,0	3,3	3,3	,0	76,7	6,7
Σποράδες	9,9	23,0	34,6	16,7	2,7	2,3	10,9	32,9	4,9
Νότιο Πήλιο	18,2	38,8	29,4	5,9	1,8	1,8	4,1	57,1	3,5
Κεντρικό Πήλιο	5,3	26,9	39,2	12,8	4,8	3,1	7,9	32,2	7,9
Βόρειο Πήλιο	10,1	30,9	33,2	12,0	4,1	2,8	6,9	41,0	6,9
Δυτικό Πήλιο	6,2	13,6	19,8	3,7	1,2	2,5	53,1	19,8	3,7
Πήλιο (Σύνολο)	10,07	29,50	32,66	9,78	3,45	2,59	11,94	39,6	6,0
Μαγνησία	10,7	33,7	29,6	9,1	2,9	2,5	11,5	44,4	5,3
Υπόλοιπη Ελλάδα	11,3	25,8	33,9	13,5	2,9	2,2	10,5	37,2	5,0
Εξωτερικό	5,6	23,4	37,9	14,0	3,7	3,3	12,1	29,0	7,0
Σύνολο	10,0	26,8	33,4	12,6	3,1	2,5	11,5	36,8	5,6

Πιο συγκεκριμένα, στον Πίνακα 5.36 εξετάζεται ο βαθμός κορεσμού για τον αριθμό και την πυκνότητα των λουομένων στις παραλίες της περιοχής παραθερισμού. Από την κατανομή των ποσοστών του γενικού συνόλου παρατηρεί κανείς ότι η τάση είναι σχετικά θετική, μιας και το 33,4% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 36,8%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι μόλις 5,6%. Για τη γενική κατηγοριοποίηση,

παρατηρείται ότι το δείγμα που διαμένει στην Μαγνησία αξιολογεί πιο θετικά την συγκεκριμένη παράμετρο (άθροισμα 1+2: 44,4%), σε σύγκριση με αυτό που διαμένει στην υπόλοιπη Ελλάδα (άθροισμα 1+2: 37,2%) αλλά και στο εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 29%). Επίσης, ο βαθμός κορεσμού δείχνει να είναι μικρότερος για τις παραλίες στο Πήλιο (άθροισμα 1+2: 39,6%), σε σχέση με αυτόν στις παραλίες των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 32,9%). Η κατάσταση θεωρείται ότι είναι καλύτερη ειδικότερα για τις παραλίες του Νότιου Πηλίου, όπου το άθροισμα μεγαλύτερης απόστασης από το βαθμό κορεσμού είναι 57,1%. Σχετικά με τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., διαπιστώνεται ότι θετικότερη εικόνα για τον αριθμό και την πυκνότητα λουομένων στις παραλίες υπάρχει για το Τρίκερι (άθροισμα 1+2: 76,7%), τη Σηπιάδα (άθροισμα 1+2: 58,6%), το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 53,8%) και τη Ζαγορά (άθροισμα 1+2: 53,2%). Το μικρότερο αντίστοιχο άθροισμα αφορά στην Σκιάθο (20,8%), κάτι που είναι και λογικό, μιας και αποτελεί τον πιο γνωστό και πολυσύχναστο τουριστικό προορισμό της περιοχής μελέτης, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Πίνακας 5.37. Βαθμός Κορεσμού για τον Συνολικό αριθμό επισκεπτών στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	11,9	39,4	26,6	5,5	,9	2,8	12,8	51,4	3,7
Αργαλαστή	8,6	40,0	31,4	10,0	2,9	,0	7,1	48,6	2,9
Αρτέμιδα	8,0	28,0	37,3	10,7	2,7	,0	13,3	36,0	2,7
Αφέτες	2,0	31,4	37,3	19,6	2,0	2,0	5,9	33,3	3,9
Ζαγορά	9,1	28,6	35,1	14,3	2,6	2,6	7,8	37,7	5,2
Κεραμίδι	15,4	34,6	38,5	,0	3,8	3,8	3,8	50,0	7,7
Μακρυνίτσα	3,2	32,3	35,5	19,4	3,2	,0	6,5	35,5	3,2
Μηλιές	4,0	30,7	38,6	12,9	5,9	2,0	5,9	34,7	7,9
Μούρresi	4,4	26,3	40,4	13,2	5,3	2,6	7,9	30,7	7,9
Πορταριά	4,0	34,0	36,0	10,0	8,0	,0	8,0	38,0	8,0
Σηπιάδα	11,4	48,6	25,7	2,9	1,4	2,9	7,1	60,0	4,3
Σκιάθος	3,0	14,4	31,8	26,7	6,8	5,1	12,3	17,4	11,9
Σκόπελος	9,9	35,5	20,6	18,4	4,3	,0	11,3	45,4	4,3
Τρίκερι	10,0	53,3	16,7	3,3	6,7	3,3	6,7	63,3	10,0
Σποράδες	7,0	26,1	27,4	19,5	4,7	3,1	12,1	33,1	7,8
Νότιο Πήλιο	10,0	45,9	26,5	5,9	2,9	1,8	7,1	55,9	4,7
Κεντρικό Πήλιο	4,8	30,0	37,9	13,7	4,0	1,3	8,4	34,8	5,3
Βόρειο Πήλιο	7,4	28,1	38,2	12,0	4,1	2,8	7,4	35,5	6,9
Δυτικό Πήλιο	3,7	33,3	35,8	13,6	6,2	,0	7,4	37,0	6,2
Πήλιο (Σύνολο)	6,76	33,67	34,96	11,22	4,03	1,73	7,63	40,4	5,8
Μαγνησία	6,6	36,6	32,9	12,3	3,3	2,9	5,3	43,2	6,2
Υπόλοιπη Ελλάδα	7,3	29,3	33,3	15,2	4,3	2,3	8,3	36,6	6,6
Εξωτερικό	5,6	28,5	27,1	15,4	6,1	1,9	15,4	34,1	7,9
Σύνολο	6,9	30,6	31,8	14,6	4,3	2,3	9,5	37,4	6,6

Στον Πίνακα 5.37 διερευνάται ο βαθμός κορεσμού για το συνολικό αριθμό επισκεπτών στην περιοχή παραθερισμού. Από την κατανομή των ποσοστών του γενικού συνόλου παρατηρεί κανείς ότι η τάση και σε αυτή την περίπτωση είναι σχετικά θετική, μιας και το 31,8% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 37,4%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι μόλις 6,6%. Και σε αυτήν την περίπτωση, για τη γενική κατηγοριοποίηση, παρατηρείται ότι το δείγμα που διαμένει στην Μαγνησία αξιολογεί πιο θετικά την συγκεκριμένη παράμετρο (άθροισμα 1+2: 43,2%), σε σύγκριση με αυτό που διαμένει στην υπόλοιπη Ελλάδα (άθροισμα 1+2: 36,6%) αλλά και στο εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 34,1%). Επίσης, ο βαθμός κορεσμού δείχνει να είναι μικρότερος για τις παραλίες στο Πήλιο (άθροισμα 1+2: 40,4%), σε σχέση με αυτόν στις παραλίες των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 33,1%). Η κατάσταση θεωρείται ότι είναι καλύτερη ειδικότερα για τις παραλίες του Νότιου Πηλίου, όπου το άθροισμα μεγαλύτερης απόστασης από το βαθμό κορεσμού είναι 55,9%. Σχετικά με τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., και σε αντιστοιχία με τις τάσεις που καταγράφηκαν στον προηγούμενο Πίνακα, διαπιστώνεται ότι θετικότερη εικόνα για τον αριθμό και την πυκνότητα λουομένων στις παραλίες υπάρχει για το Τρίκερι (άθροισμα 1+2: 63,3%), τη Σηπιάδα (άθροισμα 1+2: 60,0%), η Αλόνησος (άθροισμα 1+2: 51,4%), το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 50,0%) και την Αργαλαστή (άθροισμα 1+2: 48,6%). Το μικρότερο αντίστοιχο άθροισμα αφορά και πάλι με μεγάλη διαφορά στην Σκιάθο (17,4%), κάτι που είναι και λογικό, μιας και, όπως προείπαμε, αποτελεί τον πιο γνωστό και πολυσύχναστο τουριστικό προορισμό της περιοχής μελέτης.

Αναφορικά με το βαθμό κορεσμού για τη δόμηση και λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων στην περιοχή παραθερισμού (Πίνακας 5.38), παρατηρείται ότι η τάση και σε αυτή την περίπτωση είναι σχετικά θετική, μιας και το 29,6% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 37,3%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 8,8%. Ομοίως με τις γενικές τάσεις των προηγούμενων πινάκων, για τη γενική κατηγοριοποίηση, παρατηρείται ότι το δείγμα που διαμένει στην Μαγνησία αξιολογεί πιο θετικά την συγκεκριμένη παράμετρο (άθροισμα 1+2: 45,3%), σε σύγκριση με αυτό που διαμένει στην υπόλοιπη Ελλάδα (άθροισμα 1+2: 36,6%) αλλά και στο εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 33,2%). Ακόμα, ο βαθμός κορεσμού δείχνει να είναι ελαφρά μικρότερος για την περιοχή στο Πήλιο (άθροισμα 1+2: 37,1%), σε σχέση με αυτή των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 37,7%). Η κατάσταση θεωρείται ότι είναι καλύτερη, ειδικότερα για την περιοχή του Νότιου Πηλίου, όπου το άθροισμα μεγαλύτερης απόστασης από το βαθμό κορεσμού είναι 48,2%.

Πίνακας 5.38. Βαθμός Κορεσμού για τη Δόμηση και Λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	21,1	36,7	14,7	11,0	,9	,0	15,6	57,8	0,9
Αργαλαστή	20,0	24,3	22,9	17,1	5,7	2,9	7,1	44,3	8,6
Αρτέμιδα	16,0	22,7	30,7	9,3	9,3	2,7	9,3	38,7	12,0
Αφέτες	2,0	21,6	49,0	11,8	7,8	,0	7,8	23,5	7,8
Ζαγορά	7,8	26,0	28,6	18,2	3,9	2,6	13,0	33,8	6,5
Κεραμίδι	26,9	42,3	7,7	7,7	7,7	,0	7,7	69,2	7,7
Μακρυνίτσα	6,5	32,3	35,5	16,1	,0	6,5	3,2	38,7	6,5
Μηλιές	8,9	25,7	29,7	16,8	5,0	1,0	12,9	34,7	5,9
Μούρresi	7,0	25,4	35,1	14,0	6,1	3,5	8,8	32,5	9,6
Πορταριά	2,0	12,0	54,0	12,0	14,0	2,0	4,0	14,0	16,0
Σηπιάδα	10,0	35,7	32,9	14,3	5,7	,0	1,4	45,7	5,7
Σκιάθος	6,8	16,5	28,4	18,6	11,4	4,7	13,6	23,3	16,1
Σκόπελος	11,3	34,8	30,5	7,1	3,5	,7	12,1	46,1	4,3
Τρίκερι	13,3	50,0	13,3	13,3	3,3	3,3	3,3	63,3	6,7
Σποράδες	11,3	26,3	25,9	13,6	6,8	2,5	13,6	37,7	9,3
Νότιο Πήλιο	14,7	33,5	25,3	15,3	5,3	1,8	4,1	48,2	7,1
Κεντρικό Πήλιο	9,7	23,8	34,4	13,2	7,0	1,3	10,6	33,5	8,4
Βόρειο Πήλιο	9,7	27,6	29,5	14,7	5,5	2,8	10,1	37,3	8,3
Δυτικό Πήλιο	3,7	19,8	46,9	13,6	8,6	3,7	3,7	23,5	12,3
Πήλιο (Σύνολο)	10,22	26,91	32,09	14,24	6,33	2,16	8,06	37,1	8,5
Μαγνησία	15,2	30,0	31,3	9,9	7,0	1,2	5,3	45,3	8,2
Υπόλοιπη Ελλάδα	9,5	27,1	29,3	15,1	6,6	3,0	9,5	36,6	9,6
Εξωτερικό	9,3	23,8	30,8	14,0	5,1	,9	15,9	33,2	6,1
Σύνολο	10,7	26,7	29,6	14,0	6,5	2,3	10,3	37,3	8,8

Σχετικά με τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., και σε αντιστοιχία με τις τάσεις που καταγράφηκαν στον προηγούμενο Πίνακα, διαπιστώνεται ότι θετικότερη εικόνα για το βαθμό κορεσμού για τη δόμηση και λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων, υπάρχει για το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 69,2%), το Τρίκερι (άθροισμα 1+2: 63,3%), την Σκόπελο (άθροισμα 1+2: 46,1%), την Αλόνησο (άθροισμα 1+2: 57,8%), και την Σηπιάδα (άθροισμα 1+2: 45,7%). Η Αλόνησος είναι και η περίπτωση που εμφανίζει το μικρότερο άθροισμα ποσοστού που έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού με 0,9%. Οι Ο.Τ.Α οι οποίοι εκδηλώνουν τα μικρότερα συγκριτικά ποσοστά 1+2, οπότε και πλησιάζουν περισσότερο σε σημείο κορεσμού, είναι η Πορταριά (άθροισμα 1+2: 14% και άθροισμα 5+6: 16%) και η Σκιάθος (άθροισμα 1+2: 23,3% και άθροισμα 5+6: 16,1%). Είναι προφανές ότι η αυξημένη τουριστική επισκεψιμότητα των δύο περιοχών δημιουργεί διαχρονικά πιέσεις για τη δημιουργία νέων μονάδων ξενοδοχείων και ενοικιαζόμενων δωματίων.

Πίνακας 5.39. Βαθμός Κορεσμού για τη Δόμηση και Λειτουργία καταστημάτων αναψυχής και εστίασης στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοιότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	17,4	46,8	14,7	5,5	,9	,0	14,7	64,2	0,9
Αργαλαστή	21,4	37,1	15,7	12,9	5,7	,0	7,1	58,6	5,7
Αρτέμιδα	13,3	26,7	26,7	20,0	4,0	2,7	6,7	40,0	6,7
Αφέτες	2,0	17,6	45,1	23,5	3,9	2,0	5,9	19,6	5,9
Ζαγορά	9,1	40,3	20,8	11,7	3,9	1,3	13,0	49,4	5,2
Κεραμιδί	34,6	34,6	15,4	11,5	,0	,0	3,8	69,2	0,0
Μακρινίτσα	6,5	38,7	35,5	16,1	,0	,0	3,2	45,2	0,0
Μηλιές	7,9	27,7	28,7	18,8	6,9	1,0	8,9	35,6	7,9
Μούρσει	7,9	36,0	25,4	14,9	3,5	1,8	10,5	43,9	5,3
Πορταριά	8,0	26,0	38,0	12,0	6,0	2,0	8,0	34,0	8,0
Σηπιάδα	17,1	32,9	37,1	8,6	1,4	1,4	1,4	50,0	2,9
Σκιάθος	4,7	19,1	30,9	19,5	8,9	4,2	12,7	23,7	13,1
Σκόπελος	17,0	36,9	22,0	10,6	,7	,7	12,1	53,9	1,4
Τρίκερι	16,7	40,0	23,3	13,3	6,7	,0	,0	56,7	6,7
Σποράδες	11,1	30,5	24,7	13,8	4,7	2,3	13,0	41,6	7,0
Νότιο Πήλιο	18,8	35,9	25,9	11,2	4,1	,6	3,5	54,7	4,7
Κεντρικό Πήλιο	8,4	25,1	31,7	20,3	5,3	1,8	7,5	33,5	7,0
Βόρειο Πήλιο	11,5	37,3	22,6	13,4	3,2	1,4	10,6	48,8	4,6
Δυτικό Πήλιο	7,4	30,9	37,0	13,6	3,7	1,2	6,2	38,3	4,9
Πήλιο (Σύνολο)	11,80	32,23	28,06	15,11	4,17	1,29	7,34	44,0	5,5
Μαγνησία	20,2	28,0	27,6	11,9	6,2	1,2	4,9	48,1	7,4
Υπόλοιπη Ελλάδα	10,3	34,0	25,4	15,5	3,4	2,0	9,3	44,3	5,5
Εξωτερικό	5,6	28,5	30,8	15,0	6,1	,9	13,1	34,1	7,0
Σύνολο	11,5	31,5	26,7	14,6	4,4	1,7	9,7	43,0	6,1

Όσον αφορά στο βαθμό κορεσμού για τη δόμηση και λειτουργία καταστημάτων αναψυχής και εστίασης στην περιοχή παραθερισμού (Πίνακας 5.39), παρατηρείται ότι η τάση και σε αυτή την περίπτωση είναι σχετικά θετική, μιας και το 26,7% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 43%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 6,1%.%. Ομοίως με τις γενικές τάσεις των προηγούμενων πινάκων, για τη γενική κατηγοριοποίηση, παρατηρείται ότι το δείγμα που διαμένει στην Μαγνησία αξιολογεί πιο θετικά την συγκεκριμένη παράμετρο (άθροισμα 1+2: 48,1%), σε σύγκριση με αυτό που διαμένει στην υπόλοιπη Ελλάδα (άθροισμα 1+2: 44,3%), αλλά και στο εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 34,1%). Επιπρόσθετα, ο βαθμός κορεσμού δείχνει να είναι λίγο μικρότερος για την περιοχή στο Πήλιο (άθροισμα 1+2: 44%), σε σχέση με αυτή των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 41,6%). Η κατάσταση θεωρείται ότι είναι καλύτερη, ειδικότερα για την περιοχή του Νότιου Πηλίου, όπου το άθροισμα μεγαλύτερης απόστασης από το βαθμό κορεσμού είναι 54,7%. Σχετικά με τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., και σε αντιστοιχία με τις τάσεις που καταγράφηκαν

στον προηγούμενο Πίνακα, διαπιστώνεται ότι θετικότερη εικόνα για το βαθμό κορεσμού για τη δόμηση και λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων, υπάρχει για το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 69,2%), το Τρίκερι (άθροισμα 1+2: 56,7%), την Σκόπελο (άθροισμα 1+2: 53,9%), την Αλόνησο (άθροισμα 1+2: 64,2%), την Αργαλαστή (άθροισμα 1+2: 58,6%) και την Σηπιάδα (άθροισμα 1+2: 50%). Η Αλόνησος είναι και η περίπτωση που εμφανίζει το μικρότερο άθροισμα ποσοστού που έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού με 0,9%. Η επανειλημμένη εμφάνιση του Κεραμιδίου και του Τρικεριού ως περιοχές που απέχουν από το σημείο κορεσμού για τις παραμέτρους που εξετάζονται, είναι δυνατόν να αποδοθεί στην ιδιαίτερα περιορισμένη τουριστική κίνηση που παρουσιάζουν, οπότε δεν είναι και ισχυρές οι πιέσεις για την ανάπτυξη ανάλογων τουριστικών δραστηριοτήτων. Οι Ο.Τ.Α οι οποίοι εκδηλώνουν τα μικρότερα συγκριτικά ποσοστά 1+2, οπότε και πλησιάζουν περισσότερο σε σημείο κορεσμού, είναι οι Αφέτες (άθροισμα 1+2: 19,6% και άθροισμα 5+6: 5,9%) και η Σκιάθος (άθροισμα 1+2: 23,7% και άθροισμα 5+6: 13,1%). Είναι προφανές ότι η αυξημένη τουριστική επισκεψιμότητα των δύο περιοχών δημιουργεί διαχρονικά πιέσεις για τη λειτουργία περισσότερων καταστημάτων αναψυχής και εστίασης.

Πίνακας 5.40. Βαθμός Κορεσμού για την Κίνηση ΙΧ αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	16,5	39,4	15,6	8,3	4,6	1,8	13,8	56,0	6,4
Αργαλαστή	5,7	21,4	30,0	17,1	5,7	12,9	7,1	27,1	18,6
Αρτέμιδα	1,3	8,0	34,7	24,0	12,0	17,3	2,7	9,3	29,3
Αφέτες	,0	9,8	23,5	25,5	17,6	19,6	3,9	9,8	37,3
Ζαγορά	6,5	11,7	31,2	24,7	10,4	9,1	6,5	18,2	19,5
Κεραμίδι	34,6	23,1	19,2	15,4	3,8	3,8	,0	57,7	7,7
Μακρυνίτσα	,0	16,1	41,9	6,5	25,8	6,5	3,2	16,1	32,3
Μηλιές	4,0	13,9	24,8	31,7	10,9	11,9	3,0	17,8	22,8
Μούρεσι	4,4	20,2	33,3	16,7	8,8	11,4	5,3	24,6	20,2
Πορταριά	2,0	20,0	30,0	24,0	8,0	14,0	2,0	22,0	22,0
Σηπιάδα	5,7	18,6	30,0	18,6	15,7	10,0	1,4	24,3	25,7
Σκιάθος	3,0	23,3	25,8	16,9	10,2	5,9	14,8	26,3	16,1
Σκόπελος	15,6	28,4	24,1	11,3	5,7	2,1	12,8	44,0	7,8
Τρίκερι	6,7	40,0	26,7	16,7	3,3	6,7	,0	46,7	10,0
Σποράδες	9,7	28,4	23,0	13,4	7,6	3,9	14,0	38,1	11,5
Νότιο Πήλιο	5,9	23,5	29,4	17,6	9,4	10,6	3,5	29,4	20,0
Κεντρικό Πήλιο	2,2	11,0	27,8	27,8	12,8	15,4	3,1	13,2	28,2
Βόρειο Πήλιο	8,8	17,5	30,9	19,4	8,8	9,7	5,1	26,3	18,4
Δυτικό Πήλιο	1,2	18,5	34,6	17,3	14,8	11,1	2,5	19,8	25,9
Πήλιο (Σύνολο)	5,04	16,98	29,93	21,44	10,94	11,94	3,74	22,0	22,9
Μαγνησία	9,1	15,2	27,6	21,4	9,1	13,6	4,1	24,3	22,6
Υπόλοιπη	6,3	22,7	27,1	19,1	10,3	8,0	6,5	29,0	18,4

Ελλάδα									
Εξωτερικό	6,5	26,6	28,0	11,7	8,4	4,7	14,0	33,2	13,1
Σύνολο	6,9	21,7	27,1	18,1	9,6	8,6	8,0	28,6	18,2

Στον Πίνακα 5.40 αναλύεται ο βαθμός κορεσμού για την κίνηση ΙΧ αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο στην περιοχή παραθερισμού. Διαπιστώνεται ότι η τάση μεταβάλλεται σε αυτήν την περίπτωση, είναι περισσότερο ισορροπημένη ως προς την κατανομή των ποσοστών τείνοντας αμυδρά προς θετική, μιας και το 27,1% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 28,6%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι ένα σημαντικό 18,2%. Η διαφοροποίηση της τάσης σε σχέση με τους προηγούμενους Πίνακες φαίνεται και στη χωρική διαφοροποίηση του τόπου προέλευσης των ερωτώμενων. Οι τουρίστες που διαμένουν στη Μαγνησία, για αυτή την παράμετρο, εμφανίζουν πολύ λίγο μεγαλύτερο ποσοστό αθροίσματος 1+2 που είναι 24,3%, σε σύγκριση με το άθροισμα 5+6 που είναι 22,6%. Επίσης, παρουσιάζονται λιγότερο θετικοί ως προς το βαθμό κορεσμού, σε σχέση με αυτούς που προέρχονται από το εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 33,2%). Στο γενικότερο διαχωρισμό των περιοχών από όπου συλλέχθηκαν τα ερωτηματολόγια, το δείγμα εκδηλώνει θετικότερη αντιμετώπιση ως προς το βαθμό κορεσμού στο οδικό δίκτυο των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 38,1% και άθροισμα 5+6: 11,5%), σε σύγκριση με αυτό από το Πήλιο, όπου οι απαντήσεις είναι μοιρασμένες (άθροισμα 1+2: 22% και άθροισμα 5+6: 22,9%). Σχετικά με τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., και εξετάζοντας κυρίως τα αθροιστικά ποσοστά 5+6 που λένε ότι η κατάσταση έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού, παρατηρείται ότι οι περιοχές με την μεγαλύτερη δυσαρέσκεια για την κίνηση των Ι.Χ. στο οδικό δίκτυο είναι η Μακρυνίτσα (άθροισμα 1+2: 16,1% και άθροισμα 5+6: 32,3%), οι Αφέτες (άθροισμα 1+2: 9,8% και άθροισμα 5+6: 37,3%), η Αρτέμιδα (άθροισμα 1+2: 9,3% και άθροισμα 5+6: 29,3%) και η Σηπιάδα (άθροισμα 1+2: 24,3% και άθροισμα 5+6: 25,7%). Οι τοποθεσίες που δείχνουν να έχουν το μικρότερο πρόβλημα είναι η Αλόνησος (άθροισμα 1+2: 56% και άθροισμα 5+6: 6,4%) και το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 57,7% και άθροισμα 5+6: 7,7%).

Πίνακας 5.41. Βαθμός Κορεσμού για τη Δόμηση εξοχικών κατοικιών στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	24,8	37,6	14,7	5,5	1,8	,9	14,7	62,4	2,8
Αργαλαστή	5,7	22,9	27,1	18,6	2,9	14,3	8,6	28,6	17,1
Αρτέμιδα	5,3	30,7	32,0	18,7	2,7	5,3	5,3	36,0	8,0
Αφέτες	3,9	21,6	25,5	25,5	9,8	5,9	7,8	25,5	15,7
Ζαγορά	11,7	24,7	24,7	14,3	13,0	,0	11,7	36,4	13,0
Κεραμιδί	19,2	42,3	26,9	7,7	3,8	,0	,0	61,5	3,8
Μακρονίτσα	3,2	19,4	38,7	29,0	6,5	,0	3,2	22,6	6,5
Μηλιές	2,0	22,8	34,7	22,8	6,9	3,0	7,9	24,8	9,9
Μούρσει	7,0	30,7	23,7	17,5	6,1	5,3	9,6	37,7	11,4
Πορταριά	4,0	18,0	52,0	12,0	4,0	4,0	6,0	22,0	8,0
Σηπιάδα	1,4	42,9	31,4	15,7	1,4	5,7	1,4	44,3	7,1
Σκιάθος	8,5	29,7	23,7	7,2	6,8	5,1	19,1	38,1	11,9
Σκόπελος	14,2	41,8	20,6	5,0	2,1	1,4	14,9	56,0	3,5
Τρίκερι	10,0	36,7	33,3	6,7	,0	6,7	6,7	46,7	6,7
Σποράδες	13,8	35,0	20,8	6,2	4,3	3,1	16,9	48,8	7,4
Νότιο Πήλιο	4,7	33,5	30,0	15,3	1,8	9,4	5,3	38,2	11,2
Κεντρικό Πήλιο	3,5	25,1	31,7	22,0	6,2	4,4	7,0	28,6	10,6
Βόρειο Πήλιο	10,1	30,0	24,4	15,2	8,3	2,8	9,2	40,1	11,1
Δυτικό Πήλιο	3,7	18,5	46,9	18,5	4,9	2,5	4,9	22,2	7,4
Πήλιο (Σύνολο)	5,90	27,91	30,79	17,84	5,61	4,89	7,05	33,8	10,5
Μαγνησία	9,1	30,5	28,0	17,3	4,1	6,6	4,5	39,5	10,7
Υπόλοιπη Ελλάδα	9,8	32,1	26,3	12,3	6,3	3,6	9,6	41,9	9,9
Εξωτερικό	7,5	27,1	29,0	10,7	2,3	3,3	20,1	34,6	5,6
Σύνολο	9,1	30,8	26,7	13,0	5,1	4,1	11,1	40,0	9,2

Στον Πίνακα 5.41, διερευνάται ο βαθμός κορεσμού για τη δόμηση εξοχικών κατοικιών στην περιοχή μελέτης. Από την κατανομή των ποσοστών του γενικού συνόλου παρατηρεί κανείς ότι η τάση και σε αυτή την περίπτωση είναι ιδιαίτερα θετική, μιας και το 26,7% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 40%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι μόλις 9,2%. Σε γενικές γραμμές, το δείγμα διατηρεί μια αρκετά ανεκτική στάση ως προς το πόσα εξοχικά σπιτία έχουν κτιστεί, και μπορούν να κτιστούν ακόμα στην περιοχή. Και σε αυτήν την περίπτωση, για τη γενική κατηγοριοποίηση, παρατηρείται ότι το δείγμα που διαμένει στην Μαγνησία αξιολογεί λίγο πιο θετικά την συγκεκριμένη παράμετρο (άθροισμα 1+2: 39,5%), σε σύγκριση με αυτό που διαμένει στο εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 34,6%). Επίσης, ο βαθμός κορεσμού δείχνει να είναι μεγαλύτερος για το Πήλιο (άθροισμα 1+2: 33,8%), σε σχέση με την περιοχή των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 48,8%). Η κατάσταση θεωρείται ότι είναι καλύτερη ειδικότερα για το Βόρειο Πήλιο, όπου το άθροισμα μεγαλύτερης απόστασης από το βαθμό κορεσμού είναι 40,1%. Σχετικά με

τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., διαπιστώνεται ότι θετικότερη εικόνα για το βαθμό κορεσμού για τη δόμηση εξοχικών κατοικιών, υπάρχει για την Αλόνησο (άθροισμα 1+2: 62,4%), το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 61,5%) και την Σκόπελο (άθροισμα 1+2: 56%). Το ζήτημα με τις εξοχικές κατοικίες φαίνεται να έχει πιο αρνητική διάσταση στις περιπτώσεις της Πορταριάς (άθροισμα 1+2: 22% και άθροισμα 5+6: 8%), της Μακρυνίτσας (άθροισμα 1+2: 22,6% και άθροισμα 5+6: 6,5%), των Μηλιών (άθροισμα 1+2: 24,8% και άθροισμα 5+6: 9,9%) και της Αργαλαστής (άθροισμα 1+2: 28,6% και άθροισμα 5+6: 17,1%). Στις τελευταίες αυτές τοποθεσίες, κρίνεται ότι είναι πιο έντονη η παρουσία εξοχικών κατοικιών, επιβαρύνοντας πιθανόν το φυσικό περιβάλλον και το οικιστικό δίκτυο.

Στον Πίνακα 5.42, διερευνάται ο βαθμός κορεσμού για τη δόμηση μόνιμων κατοικιών στην περιοχή μελέτης. Από την κατανομή των ποσοστών του γενικού συνόλου παρατηρεί κανείς ότι η τάση και σε αυτή την περίπτωση είναι ιδιαίτερα θετική, μιας και το 26,2% του δείγματος θεωρεί ότι απλά πλησιάζει το σημείο κορεσμού, το άθροισμα της μεγάλης απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι 40,7%, ενώ το άθροισμα της μικρής απόστασης από το σημείο κορεσμού είναι μόλις 2,8%. Σε γενικές γραμμές, το δείγμα διατηρεί μια αρκετά ανεκτική στάση (λίγο περισσότερο από αυτή που αφορά τη δόμηση εξοχικών κατοικιών) ως προς το πόσα σπίτια μόνιμης κατοικίας έχουν κτιστεί, και μπορούν να κτιστούν ακόμα στην περιοχή. Και σε αυτήν την περίπτωση, για τη γενική κατηγοριοποίηση, παρατηρείται ότι το δείγμα που διαμένει στην Μαγνησία αξιολογεί λίγο πιο θετικά την συγκεκριμένη παράμετρο (άθροισμα 1+2: 56%), σε σύγκριση με αυτό που διαμένει στην υπόλοιπη Ελλάδα (άθροισμα 1+2: 53,1%) και στο εξωτερικό (άθροισμα 1+2: 40,7%). Επίσης, ο βαθμός κορεσμού δείχνει να είναι ελάχιστα μεγαλύτερος για το Πήλιο (άθροισμα 1+2: 50,1%), σε σχέση με την περιοχή των Σποράδων (άθροισμα 1+2: 52,3%). Η κατάσταση θεωρείται ότι είναι καλύτερη ειδικότερα για το Νότιο Πήλιο, όπου το άθροισμα μεγαλύτερης απόστασης από το βαθμό κορεσμού είναι 55,9%. Σχετικά με τις εκτιμήσεις ανά Ο.Τ.Α., διαπιστώνεται ότι θετικότερη εικόνα για το βαθμό κορεσμού για τη δόμηση μόνιμων κατοικιών, υπάρχει για την Αλόνησο (άθροισμα 1+2: 69,7%), το Κεραμίδι (άθροισμα 1+2: 73,1%), την Σηϊτιάδα (άθροισμα 1+2: 60%), το Τρίκερι (άθροισμα 1+2: 63,3%) και το Μούρεσι (άθροισμα 1+2: 54,4%).

Πίνακας 5.42. Βαθμός Κορεσμού για τη Δόμηση μόνιμων κατοικιών στην Περιοχή παραθερισμού

Δήμοι/ Κοινότητες	Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	1+2	5+6
	1	2	3	4	5	6			
Αλόνησος	23,9	45,9	7,3	4,6	2,8	,0	15,6	69,7	2,8
Αργαλαστή	14,3	34,3	20,0	11,4	,0	7,1	12,9	48,6	7,1
Αρτέμιδα	12,0	34,7	29,3	12,0	4,0	,0	8,0	46,7	4,0
Αφέτες	9,8	29,4	23,5	21,6	3,9	2,0	9,8	39,2	5,9
Ζαγορά	15,6	29,9	29,9	6,5	3,9	,0	14,3	45,5	3,9
Κεραμιδί	34,6	38,5	7,7	3,8	3,8	3,8	7,7	73,1	7,7
Μακρυνίτσα	16,1	22,6	29,0	16,1	3,2	3,2	9,7	38,7	6,5
Μηλιές	9,9	35,6	31,7	5,9	5,0	,0	11,9	45,5	5,0
Μούρresi	14,9	39,5	15,8	7,9	2,6	3,5	15,8	54,4	6,1
Πορταριά	10,0	38,0	24,0	18,0	2,0	6,0	2,0	48,0	8,0
Σηπιάδα	20,0	40,0	25,7	4,3	2,9	,0	7,1	60,0	2,9
Σκιάθος	14,4	29,2	19,9	7,2	5,9	1,7	21,6	43,6	7,6
Σκόπελος	13,5	39,7	24,1	5,7	,7	,7	15,6	53,2	1,4
Τρίκερι	23,3	40,0	20,0	6,7	,0	,0	10,0	63,3	0,0
Σποράδες	16,3	36,0	18,3	6,2	3,7	1,0	18,5	52,3	4,7
Νότιο Πήλιο	18,2	37,6	22,4	7,6	1,2	2,9	10,0	55,9	4,1
Κεντρικό Πήλιο	10,6	33,9	29,1	11,5	4,4	,4	10,1	44,5	4,8
Βόρειο Πήλιο	17,5	35,9	19,8	6,9	3,2	2,3	14,3	53,5	5,5
Δυτικό Πήλιο	12,3	32,1	25,9	17,3	2,5	4,9	4,9	44,4	7,4
Πήλιο (Σύνολο)	14,82	35,25	24,17	9,78	3,02	2,16	10,79	50,1	5,2
Μαγνησία	19,8	36,2	23,9	8,2	3,3	2,5	6,2	56,0	5,8
Υπόλοιπη Ελλάδα	15,5	37,6	20,2	8,0	4,2	1,1	13,3	53,1	5,3
Εξωτερικό	11,2	29,4	26,2	8,4	,9	1,9	22,0	40,7	2,8
Σύνολο	15,4	35,6	21,8	8,3	3,3	1,7	14,0	51,0	5,0

5.4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Στο τμήμα αυτό του κεφαλαίου, παρουσιάζονται συνοπτικά τα αποτελέσματα της έρευνας ερωτηματολογίου στην περιοχή του Πηλίου και των Σποράδων, βασιζόμενοι στις εκτιμήσεις του γενικού συνόλου, χωρίς την χωρική κατηγοριοποίηση που συμπεριλήφθηκε στην ανάλυση των προηγούμενων πινάκων, ώστε να αποτυπωθούν καλύτερα οι γενικές τάσεις και αντιλήψεις.

Συνεπώς, παρατηρεί κανείς ότι το 52,58% του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα (Πίνακας 5.43) είναι γυναίκες, ενώ το 46,74% είναι άντρες. Το μεγαλύτερο τμήμα ανήκει ηλικιακά στην κατηγορία 20 έως 29 ετών (29,38%) και 30 έως 39 ετών (28,11%). Οι ερωτηθέντες έως 19 ετών αποτελούν το 6,94% του δείγματος και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία (60 και άνω) αποτελούν το 2,62% (Πίνακας 5.44). Το επίπεδο της εκπαίδευσης δείχνει να είναι αρκετά υψηλό (Πίνακας 5.45), μιας το 22,52% του δείγματος είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος και το 46,74% έχει περάσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 5.43. Φύλο (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Άρρεν	46,74
Θήλυ	52,58
Δ.Α.	0,68
Σύνολο	100

Πίνακας 5.44. Ηλικία (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
έως 19	6,94
20-29	29,38
30-39	28,11
40-49	20,32
50-59	11,94
60 και άνω	2,62
Δ.Α.	0,68
Σύνολο	100

Πίνακας 5.45. Εκπαίδευση (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Πρωτοβάθμια	2,71
Δευτεροβάθμια	25,57
Τριτοβάθμια	46,74
Μεταπτυχιακό-Διδακτορικό	22,52
Δ.Α	2,46
Σύνολο	100

Πίνακας 5.46. Εισοδηματικό Επίπεδο (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Έως 1000 €	16,43
1000-1500 €	18,29
1500-2000 €	14,99
2000-2500 €	13,46
Πάνω από 2500 €	30,82
Δ.Α.	6,01
Σύνολο	100

Όσον αφορά στο μέσο οικογενειακό εισόδημα, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 30,82% των ερωτηθέντων δηλώνει πάνω από 2.500€, ενώ η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία ανήκει στο επίπεδο 1000 με 1500€. Το μικρότερο τμήμα ανήκει στην κατηγορία 2000 με 2.500€ με 13,46%. Αναφορικά με το είδος του επαγγέλματος του δείγματος, από τον Πίνακα 5.47 διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος (26,5%) είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 16,1% ανήκουν σε επιστημονικά επαγγέλματα, το 15,9% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και το 14,9% αποτελούν δημόσιοι υπάλληλοι. Στη χωρική κατηγοριοποίηση που γίνεται ανάλογα με την περιοχή που διαμένουν μόνιμα οι ερωτώμενοι (Πίνακας 5.47), παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο μέρος προέρχεται από την Αττική (33,5%) και μετά από την Μαγνησία (20,6%). Ένα σημαντικό ποσοστό αποτελούν τουρίστες που διαμένουν στο εξωτερικό (17,6%), το 15,4% μένει στα υπόλοιπα μέρη της χώρας, ενώ το 10,3% στη Θεσσαλονίκη (Πίνακας 5.48).

Πίνακας 5.47. Επαγγελματική κατηγοριοποίηση των ερωτώμενων (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Δημόσιοι υπάλληλοι	14,9
Ιδιωτικοί υπάλληλοι	26,5
Επιστημονικά Επαγγέλματα	16,1
Ελεύθερος Επαγγελματίας	15,9
Επιχειρηματίας - Εισοδηματίας	2,4
Αγρότης	0,4
Οικιακά	2
Μαθητής-Φοιτητής	12,6
Συνταξιούχος	1,6
Άνεργος	0,4
Δ.Α.	7,1
Σύνολο	100

Πίνακας 5.48. Περιοχή μόνιμης κατοικίας (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Μαγνησία	20,6
Αττική	33,5
Θεσσαλονίκη	10,3
Υπόλοιπη Ελλάδα	15,4
Ευρώπη	17,6
Υπόλοιπες χώρες	0,3
Δ.Α.	2,3
Σύνολο	100

Σε γενικές γραμμές, το δείγμα της έρευνας (Πίνακας 5.49) σε ποσοστό 48,77% είναι έγγαμοι, το 44,28% είναι άγαμοι και το 4,91% είναι διαζευγμένοι. Σχετικά με την εθνικότητα του (Πίνακας 5.50), η συντριπτική πλειοψηφία είναι Έλληνες (81,6%), το 9% κατάγονται από

άλλες χώρες της Ευρώπης, ενώ ένα πολύ σημαντικό τμήμα που προτιμά την περιοχή του Πηλίου και των Σποράδων για διακοπές είναι Βρετανοί πολίτες (7,5%).

Πίνακας 5.49. Οικογενειακή Κατάσταση (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Άγαμος/η	44,28
Έγγαμος/η	48,77
Διαζευγμένος/η	4,91
Χήρος/α	0,93
Δ.Α.	1,1
Σύνολο	100

Πίνακας 5.50. Ιθαγένεια του συνόλου των ερωτώμενων

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Ελλάδα	81,6
Ευρώπη	9
Βρετανία	7,5
Υπόλοιπες χώρες	0,6
Δ.Α.	1,3
Σύνολο	100

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι το 64,52% έχει ήδη επισκεφθεί την περιοχή (Πίνακας 5.51), σε αντίθεση με το υπόλοιπο 34,55% του συνόλου που δεν έχει. Επίσης, με πιο αναλυτική πληροφορία (Πίνακας 5.52), το 40,7% του δείγματος δήλωσε ότι επισκέπτεται την περιοχή και άλλες εποχές του χρόνου, εκτός από το καλοκαίρι. Πιο συγκεκριμένα, από τους συγκεκριμένους επισκέπτες, το μεγαλύτερο τμήμα την επισκέπτεται την Άνοιξη (39,5%), το 35,4% το Χειμώνα και το 25,1% το Φθινόπωρο.

Πίνακας 5.51. Επίσκεψη ξανά στην συγκεκριμένη περιοχή (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Όχι	34,55
Ναι	64,52
Δ.Α.	0,93
Σύνολο	100

Πίνακας 5.52. Επίσκεψη στην περιοχή και άλλες εποχές του χρόνου (εκτός από το καλοκαίρι) (σε %)

		Σύνολο περιοχής μελέτης
ΝΑΙ στην επίσκεψη		40,7
Εποχές	Χειμώνας	35,4
	Άνοιξη	39,5
	Φθινόπωρο	25,1
	Σύνολο	100

Στη συνέχεια, οι απαντήσεις των επισκεπτών για τον αριθμό των ημερών που διαμένουν (Πίνακας 5.53) δείχνουν ότι το κυρίαρχο τμήμα τους παραθερίζει στην περιοχή μελέτης πάνω από 5 ημέρες (57,92%). Το μισό από αυτό το ποσοστό περίπου (21,93%) παραμένει από 2 έως 5 ημέρες, το 11,6% επιστρέφει αυθημερόν, ενώ μόλις το 6,27% διαμένει από 1 έως 2 ημέρες.

Πίνακας 5.53. Ημέρες διαμονής στην περιοχή (στην τρέχουσα επίσκεψη) (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Επιστροφή Αυθημερόν	11,6
1-2 ημέρες	6,27
2-5 ημέρες	21,93
Πάνω από 5 ημέρες	57,92
Δ.Α.	2,29
Σύνολο	100

Σχετικά με την περιοχή διανυκτέρευσης που δήλωσαν οι ερωτηθέντες (Πίνακας 5.54), το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε το νησί της Σκιάθου (15,41%) και έπειτα το νησί της Σκοπέλου με 10,75%. Ένα σημαντικό μέρος του δείγματος διανυκτέρευσε στο Μούρτσι (10,16%), όπου όπως έχει ήδη αναφερθεί υπάρχει ο ιδιαίτερα τουριστικός προορισμός του Αι Γιάννη. Ακολουθεί το νησί της Αλοννήσου με 7,96%, οι Μηλιές με 5,84%, η πόλη του Βόλου με 5,76%, ο Δήμος Αργαλαστής με 5,08%, η Σηπιάδα με 5% και ο Δήμος Ζαγοράς με 4,06%.

Πίνακας 5.54. Περιοχή διανυκτέρευσης (Δήμος, οικισμός ή περιοχή) (σε %)

Δήμοι/ Κοινότητες	(%)
Αλόννησος	7,96
Αργαλαστή	5,08
Αρτέμιδα	2,62
Αφέτες	2,37
Ζαγορά	4,06
Κεραμίδι	1,35
Μακρυνίτσα	0,51
Μηλιές	5,84
Μούρτσι	10,16
Πορταριά	4,15
Σηπιάδα	5,00
Σκιάθος	15,41
Σκόπελος	10,75
Τρίκερι	1,69
Αγριά	1,35
Άμφισσα	0,08
Φερών	0,08
Βόλος	5,76
Ιωλκός	0,08
Κάρλας	0,59
Λάρισα	0,08
Νέα Ιωνία	0,25
Σούρπη	0,08
Δ.Α.	14,56

Στον Πίνακα 5.55 εξετάζεται το κατά πόσο οι ερωτηθέντες τουρίστες οργάνωσαν την επίσκεψη στην περιοχή μελέτης μόνοι τους ή ανέθεσαν την οργάνωση των διακοπών τους σε κάποιο τουριστικό πρακτορείο. Η συντριπτική πλειοψηφία (88,65%) δήλωσε ότι η διαδικασία της οργάνωσης ήταν αυτόνομη, ενώ μόλις το 8,47% χρησιμοποίησε τουριστικό πρακτορείο, και το πιο πιθανό είναι αυτό το μικρό ποσοστό να αναφέρεται σε επισκέπτες από το εξωτερικό.

Πίνακας 5.55. Οργάνωση της επίσκεψης (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Μόνος	88,65
Πρακτορείο	8,47
Δ.Α.	2,88
Σύνολο	100

Στο ερώτημα για το είδος του καταλύματος που επελέγη από τους ερωτώμενους για τη διανυκτέρευση τους (Πίνακας 5.56), η κατηγορία του ξενοδοχείου και αυτή των ενοικιαζόμενων δωματίων εμφανίζουν ακριβώς τα ίδια ποσοστά προτίμησης με 24,47%. Έπειτα, το είδος καταλύματος δείχνει να αναφέρεται στους επισκέπτες που έχουν στην ιδιοκτησία τους μια ιδιόκτητη εξοχική κατοικία στην περιοχή του Πηλίου ή των Σποράδων με ποσοστό 17,27%. Το 13,55% δήλωσε ότι διαμένει σε φίλους ή συγγενείς, ενώ η υπαίθρια διαμονή στη φύση (κάμπινγκ) αναφέρθηκε από το 5,17%.

Πίνακας 5.56. Είδος καταλύματος διανυκτέρευσης (σε %)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Ξενοδοχείο	24,47
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια	24,47
Κάμπινγκ	5,17
Ενοικιαζόμενες Κατοικίες / Villas	7,2
Ιδιόκτητη Εξοχική Κατοικία	17,27
Φιλοξενούμαι σε Φίλους / Συγγενείς	13,55
Άλλο	1,02
Δ.Α.	6,86
Σύνολο	100

Πίνακας 5.57. Λόγοι επίσκεψης στην περιοχή (%)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Μου την έχουν συστήσει φίλοι	25,7
Την έχω δει σε περιοδικά, διαφήμιση κλπ	10,6
Έχει πολύ ωραίο φυσικό περιβάλλον	57,3
Είναι κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας	13,9
Έχει εύκολη πρόσβαση	13,8
Είναι πολύ γραφικά	34
Γιατί εδώ θα συναντήσω φίλους	14,2
Παρέχει δυνατότητες διασκέδασης	7,6
Έχει ιδανικές συνθήκες για παιδιά	9,1
Έχω εξοχική κατοικία	14
Έχω φίλους εδώ	17,4
Άλλος λόγος	4,7
Δ.Α.	2,6

Αναφορικά με τους λόγους επίσκεψης των τουριστών στην περιοχή (Πίνακας 5.57), παρατηρεί κανείς ότι με πολύ μεγάλη διαφορά ότι το δείγμα προτίμησε την περιοχή μελέτης για το πολύ ωραίο φυσικό περιβάλλον (57,3%). Το συγκεκριμένο πλαίσιο για τους λόγους προτίμησης περιλαμβάνει στο ίδιο πνεύμα ακολούθως, την άποψη ότι στην περιοχή είναι πολύ γραφικά (34%). Σημαντικός λόγος φαίνεται να είναι και οι συστάσεις και οι θετικές εντυπώσεις από φίλους (25,7%). Επιπρόσθετοι λόγοι είναι η ύπαρξη φίλων (17,4%), ότι αποτελεί σημείο συνάντησης με φίλους (14,2%), η κατοχή εξοχικής κατοικίας (14%), είναι

κοντά στον τόπο μόνιμης κατοικίας (13,9%) και ότι η πρόσβαση είναι αρκετά εύκολη (13,8%). Ο λιγότερο σημαντικός λόγος επίσκεψης δείχνουν να είναι οι δυνατότητες διασκέδασης (7,6%), στοιχείο που αποδεικνύει ότι οι τουρίστες επιλέγουν περισσότερο την περιοχή για την ομορφιά της, το φυσικό περιβάλλον και για τις κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις που έχουν στον τόπο.

Πίνακας 5.58. Προτίμηση για δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των διακοπών (%)

	Σύνολο περιοχής μελέτης
Κολύμπι	90,7
Ηλιοθεραπεία	67,3
Διαδρομές με το αυτοκίνητο	61,3
Διάβασμα	54,5
Εξερεύνηση της περιοχής	47,3
Φωτογράφιση	37,7
Πεζοπορία	35,4
Επισκέψεις παραδοσιακών οικισμών	33
Επισκέψεις σε μοναστήρια - εκκλησίες	26,5
Επίσκεψη σε πανηγύρια	22,9
Επισκέψεις σε μουσεία	21
Clubbing	20,5
Θαλάσσια σπορ	17,3
Ψάρεμα	16,5
Βαρκάδα	14,7
Beach Volley	8,7
Ιστιοπλοΐα	5,7
Ποδηλασία	4,2
Ίππασία	2,4

Πίνακας 5.59. Βαθμός Ικανοποίησης για μια σειρά από παραμέτρους στην Περιοχή παραθερισμού (σε %)

Παράμετροι	Πολύ χαμηλή ικανοποίηση	Χαμηλή ικανοποίηση	Αποδεκτό επίπεδο	Υψηλή ικανοποίηση	Πολύ υψηλή ικανοποίηση	Δ.Α.	Μ.Ο.	%(4+5)
	1	2	3	4	5			
Οδικό Δίκτυο (κατάσταση και ασφάλεια)	13,6	23,3	39,4	9,1	3,8	10,8	2,62	13,0
Κυκλοφορία (άνετη ή συχνό μποτιλιάρισμα)	10,8	20,9	32,4	16,9	7,9	11,2	2,89	24,7
Πυκνότητα λουομένων στην παραλία	5,0	11,3	34,6	25,3	9,9	13,9	3,28	35,2
Καθαριότητα παραλιών	4,9	10,0	24,4	29,2	18,6	12,9	3,54	47,8
Διευκολύνσεις που είναι διαθέσιμες στις παραλίες	7,2	17,6	31,9	20,2	8,6	14,4	3,06	28,9
Σχέση ποιότητας-τιμής σε ξενοδοχεία ή ενοικιαζόμενα δωμάτια	7,0	15,2	34,6	17,4	5,2	20,4	2,98	22,7
Σχέση ποιότητας-τιμής καταστημάτων αναψυχής, διασκέδασης και εστίασης	8,1	13,6	38,7	21,2	5,5	12,9	3,03	26,7
Σχέση ποιότητας-τιμής τουριστικών εμπορικών καταστημάτων	8,6	16,8	36,1	16,1	4,1	18,4	2,88	20,2
Ήσυχια	4,3	6,3	23,5	31,9	23,5	10,6	3,71	55,4
Καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων και αποκομιδή απορριμμάτων	6,8	12,1	28,7	30,2	9,9	12,3	3,28	40,1
Επάρκεια ανοιχτών δημόσιων χώρων	9,4	17,8	29,7	20,6	6,9	15,6	2,97	27,5
Επάρκεια χώρων στάθμευσης	22,3	26,7	22,2	11,1	5,0	12,8	2,43	16,1
Προστασία φυσικού περιβάλλοντος	8,5	14,8	25,7	25,9	11,1	14,0	3,19	37,0
Προστασία παραδοσιακού χαρακτήρα οικισμών	5,4	12,6	25,8	28,7	11,9	15,6	3,34	40,6

Διαθεσιμότητα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς	12,4	17,0	25,3	12,8	4,9	27,5	2,73	17,7
Διαθεσιμότητα και εύρος τουριστικών υπηρεσιών	8,4	17,5	34,2	13,5	3,3	23,1	2,81	16,8
Δυνατότητα επίσκεψης μουσείων, μοναστηριών, βιβλιοθηκών, εκθέσεων, κλπ	7,5	15,5	30,3	16,8	5,5	24,4	2,96	22,3

Στον Πίνακα 5.58, παρουσιάζεται ιεραρχικά η προτίμηση για τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των διακοπών. Είναι αξιοπρόσεκτο, ότι σχεδόν το σύνολο του δείγματος (90,7%) εκδήλωσε ως πρώτη προτίμηση το κολύμπι. Ακολουθούν με ποσοστά πάνω από το 50%, η ηλιοθεραπεία με 67,3%, οι διαδρομές με το αυτοκίνητο (61,3%) και το διάβασμα (54,5%). Οι επόμενες προτιμώμενες δραστηριότητες αφορούν στην εξερεύνηση της περιοχής (47,3%), στη φωτογράφιση (37,7%), στην πεζοπορία (35,4%), στις επισκέψεις παραδοσιακών οικισμών (33%) και στις επισκέψεις σε μοναστήρια ή εκκλησίες (26,5%). Οι δραστηριότητες που φαίνεται να υιοθετούνται λιγότερο από τους επισκέπτες, που προφανώς είναι και πιο εξειδικευμένες είναι το Beach Volley (8,7%), η ιστιοπολία (5,7%), η ποδηλασία (4,2%) και η ιππασία (2,4%).

Ο Πίνακας 5.59 περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της έρευνας για το βαθμό ικανοποίησης του συνόλου για μια σειρά από παραμέτρους στην περιοχή παραθερισμού. Αξίζει συνεπώς ιδιαίτερα να αναφερθεί, βάση των μέσων όρων που προέκυψαν, ότι μεγαλύτερη ικανοποίηση από το δείγμα εκφράζεται για τα επίπεδα ησυχίας που υπάρχουν (3,71) και την καθαριότητα των παραλιών (3,54). Έπειτα, σχετικά θετική ικανοποίηση, με μέσο όρο πάνω από 3, εκδηλώνεται για την προστασία παραδοσιακού χαρακτήρα οικισμών (3,34), την καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων και αποκομιδή απορριμμάτων (3,28), την πυκνότητα λουομένων στην παραλία (3,28), την προστασία φυσικού περιβάλλοντος (3,19) τις διευκολύνσεις που είναι διαθέσιμες στις παραλίες (3,06), και τη σχέση ποιότητας-τιμής καταστημάτων αναψυχής, διασκέδασης και εστίασης (3,03). Οι παράμετροι που συγκέντρωσαν τους μικρότερους βαθμούς ικανοποίησης στο γενικό πλαίσιο, είναι η επάρκεια χώρων στάθμευσης (2,43), η κατάσταση και η ασφάλεια του οδικού δικτύου (2,62) και η διαθεσιμότητα μέσων μαζικής μεταφοράς (2,73).

Πίνακας 5.60. Παράγοντες που προκάλεσαν την πλέον δυσάρεστη εντύπωση στην Περιοχή παραθερισμού (σε %)

Παράμετροι	Σύνολο δείγματος (%)
Έλλειψη χώρων στάθμευσης	37,4
Υψηλές τιμές	26,8
Κυκλοφοριακή συμφόρηση	25
Έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης	14,1
Συνωστισμός στις παραλίες	14
Έλλειψη Μέσων Μαζικής Μεταφοράς	11,8
Έλλειψη οργάνωσης δημόσιων υπηρεσιών	11,6
Συμπεριφορά τοπικού πληθυσμού	11
Έλλειψη καθαριότητας	10,7

Ατελείωτες οικοδομές	8
Κακή εξυπηρέτηση	7,4
Απειθαρχία των τουριστών ως προς τους κανόνες	6,5
Άλλο πρόβλημα	2,5
Δ.Α.	21,5

Πίνακας 5.61. Βαθμός Κορεσμού για μια σειρά από δραστηριότητες στην Περιοχή παραθερισμού (σε %)

Δραστηριότητα	1.Απέχει πολύ από το σημείο κορεσμού	2.Απέχει αρκετά από το σημείο κορεσμού	3.Πλησιάζει το σημείο κορεσμού	4.Βρίσκεται σε σημείο κορεσμού	5.Έχει ξεπεράσει το σημείο κορεσμού	6.Έχει ξεπεράσει κατά πολύ το σημείο κορεσμού	Δ.Α.	(1+2)%	(5+6)%
	1	2	3	4	5	6			
Ο αριθμός και η πυκνότητα λουομένων στις παραλίες	10,0	26,8	33,4	12,6	3,1	2,5	11,5	36,8	5,6
Ο συνολικός αριθμός επισκεπτών	6,9	30,6	31,8	14,6	4,3	2,3	9,5	37,4	6,6
Η δόμηση και λειτουργία ξενοδοχείων ή ενοικιαζόμενων δωματίων	10,7	26,7	29,6	14,0	6,5	2,3	10,3	37,3	8,8
Η δόμηση και λειτουργία καταστημάτων αναψυχής και εστίασης	11,5	31,5	26,7	14,6	4,4	1,7	9,7	43,0	6,1
Η κίνηση ΙΧ αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο	6,9	21,7	27,1	18,1	9,6	8,6	8,0	28,6	18,2
Η δόμηση εξοχικών κατοικιών	9,1	30,8	26,7	13,0	5,1	4,1	11,1	40,0	9,2
Η δόμηση μόνιμων κατοικιών	15,4	35,6	21,8	8,3	3,3	1,7	14,0	51,0	5,0

Η διερεύνηση των παραγόντων που προκάλεσαν την πλέον δυσάρεστη εντύπωση, στο σύνολο του δείγματος, στην περιοχή παραθερισμού παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.60. Διαπιστώνει κανείς ότι την πιο αρνητική άποψη προκάλεσε η έλλειψη χώρων στάθμευσης που επιλέχθηκε από το 37,4%. Ακολουθούν οι υψηλές τιμές (26,8%), η κυκλοφοριακή συμφόρηση (25%), η έλλειψη συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης (14,1%) και ο συνωστισμός στις παραλίες (14%). Τα σημεία που εμφάνισαν τα μικρότερα ποσοστά, άρα και προκάλεσαν την μικρότερη δυσάρεστη εντύπωση αναφέρονται στις ατελείωτες οικοδομές (8%), στην κακή εξυπηρέτηση (7,4%) και στην απειθαρχία των τουριστών ως προς τους κανόνες (6,5%). Ο τελευταίος πίνακας του ερωτηματολογίου εξετάζει το βαθμό κορεσμού για μια σειρά από χαρακτηριστικές δραστηριότητες στην περιοχή του Πηλίου και των Σποράδων. Βασιζόμενοι στα αθροίσματα 1+2 (απέχει αρκετά και πολύ από το σημείο κορεσμού) και 5+6 (έχει ξεπεράσει απλά αλλά και κατά πολύ το σημείο κορεσμού), εξάγεται το συμπέρασμα ότι σε γενικές γραμμές οι παρατιθέμενες παράμετροι δεν πλησιάζουν προς το σημείο κορεσμού. Η κίνηση ΙΧ αυτοκινήτων στο οδικό δίκτυο είναι η δραστηριότητα η οποία τείνει σχετικά περισσότερο, και με διαφορά από τις υπόλοιπες, προς τον υπερκερασμό του βαθμού κορεσμού (άθροισμα 5+6: 18,2%). Από την ανάλυση των αθροισμάτων 1+2 καταλήγει κανείς ότι οι δραστηριότητες που επιδεικνύουν μικρότερο συγκριτικά βαθμό κορεσμού είναι η

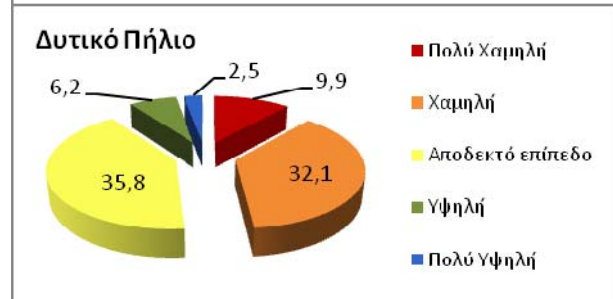
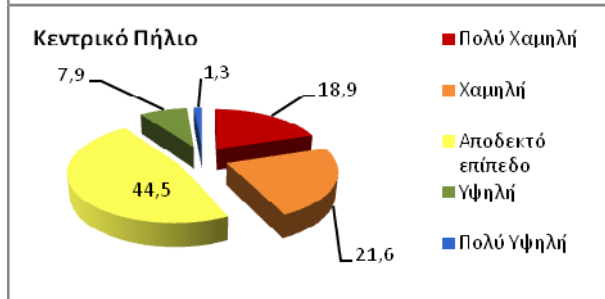
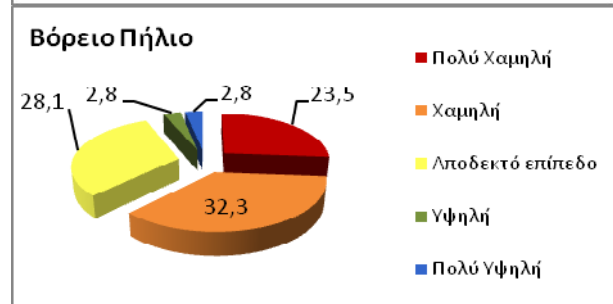
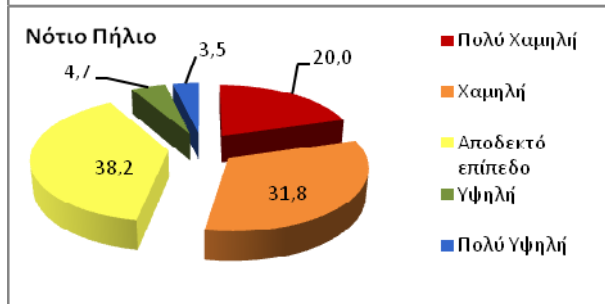
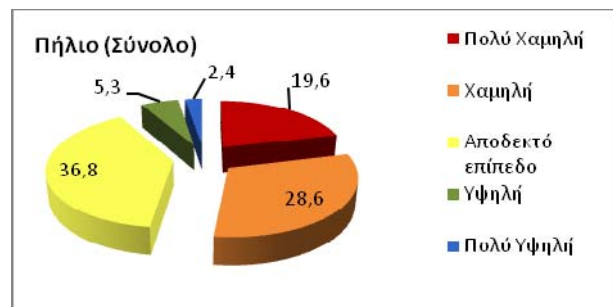
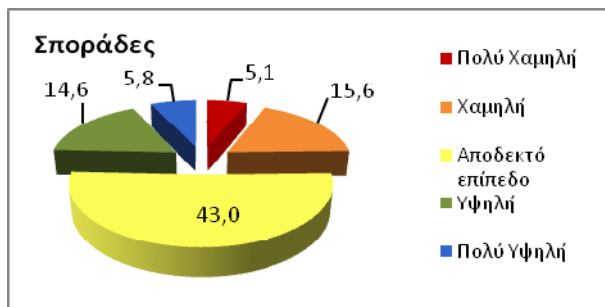
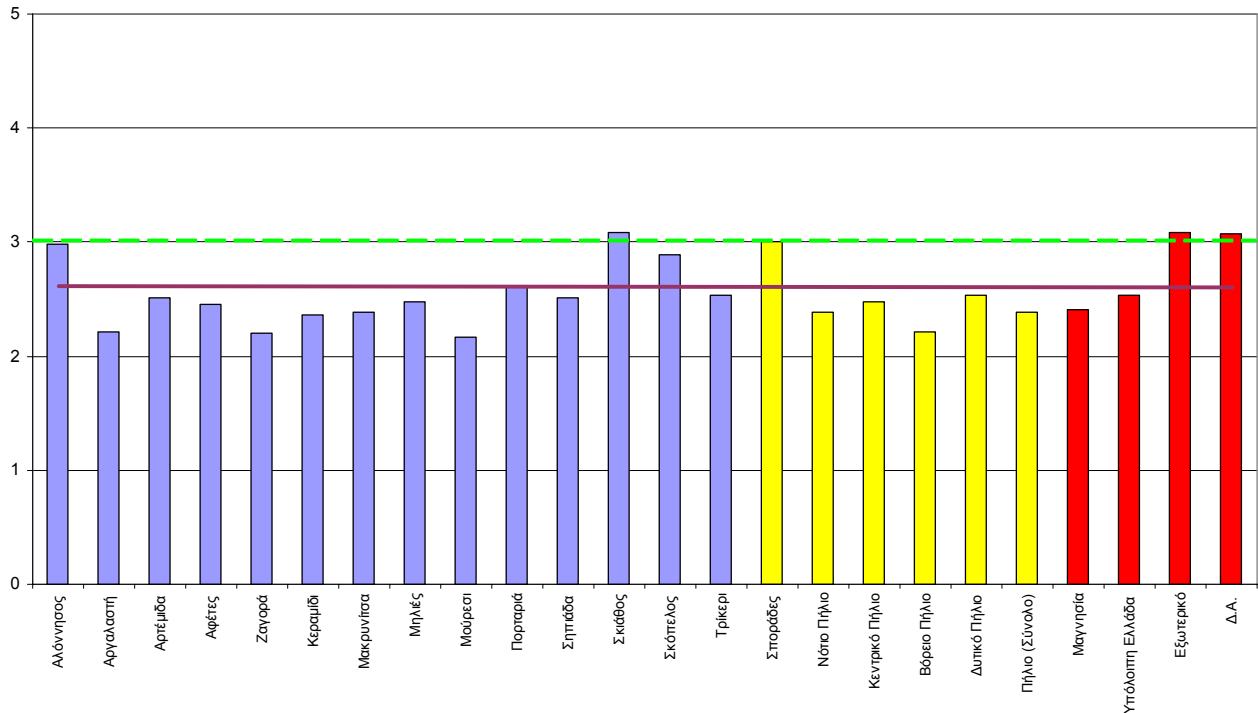
δόμηση μόνιμων κατοικιών (άθροισμα 1+2: 51%), η δόμηση και λειτουργία καταστημάτων αναψυχής και εστίασης (άθροισμα 1+2: 43%) και η δόμηση εξοχικών κατοικιών (άθροισμα 1+2: 40%).

5.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΈΡΕΥΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

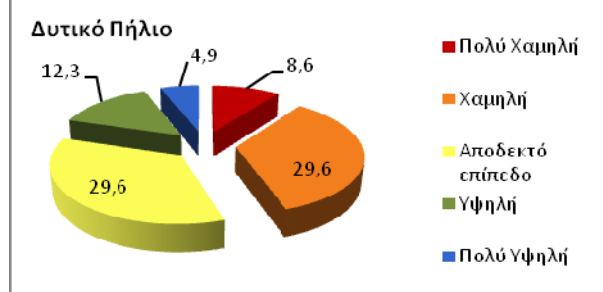
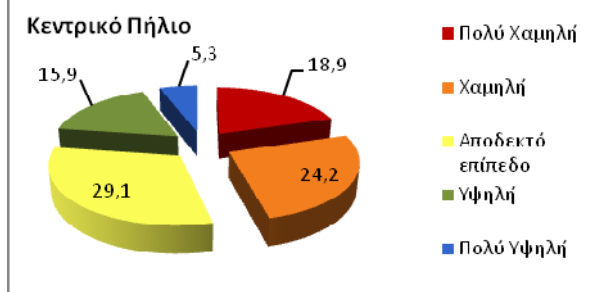
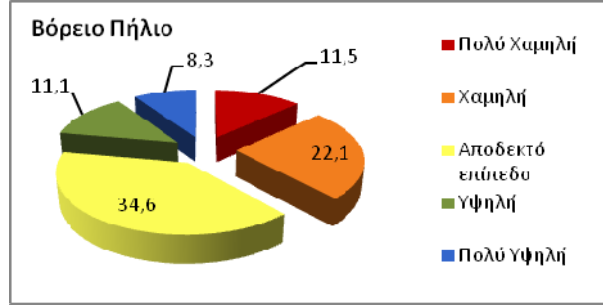
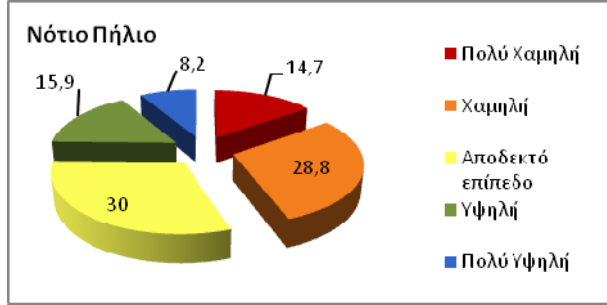
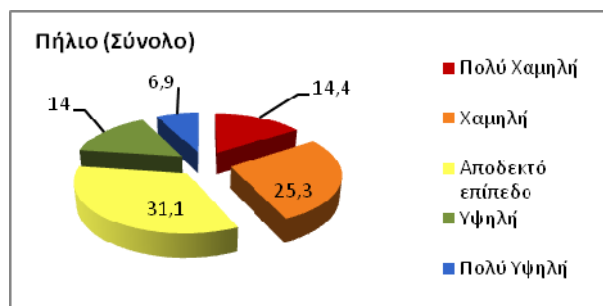
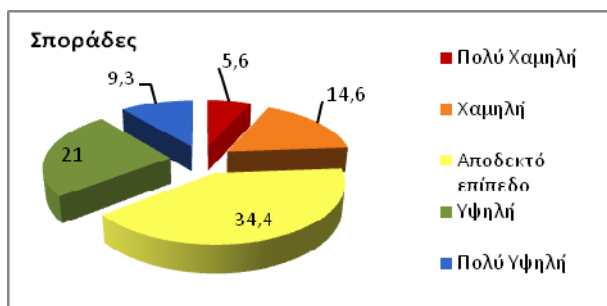
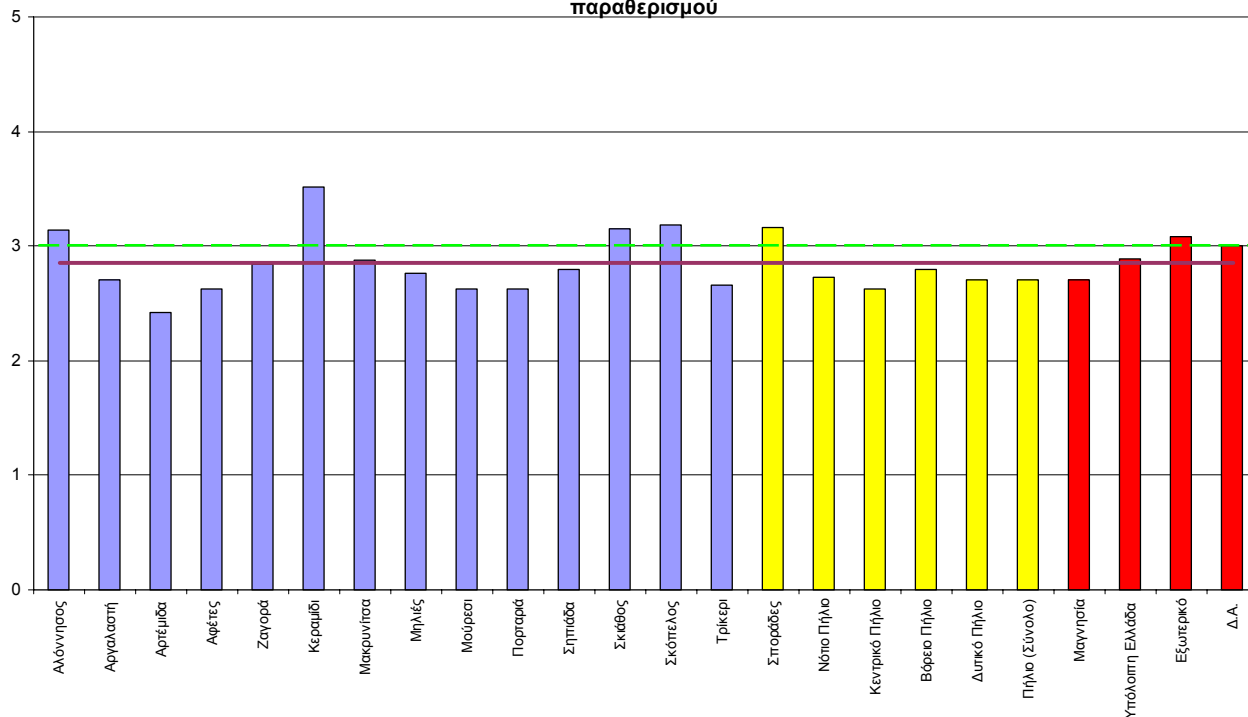
Μέσα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου, στο σύνολο των 1181 ερωτηματολογίων από τους ΟΤΑ που ανήκουν στην περιοχή μελέτης, διαπιστώνει κανείς σε γενικά πλαίσια ότι δεν υφίστανται έντονες διαφοροποιήσεις βάση του χωρικού διαχωρισμού που έγινε η ανάλυση των διαφόρων συνιστωσών που αφορούν στο τουριστικό περιβάλλον και τη χωρητικότητα. Είναι γεγονός ότι δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερα ακραίες εκτιμήσεις για τις παραμέτρους οι οποίες τίθενται υπό διερεύνηση, οι γενικές απόψεις εμφανίζουν μια σχετικά ουδέτερη ή και θετική στάση. Σε γενικές γραμμές, οι επισκέπτες στην περιοχή δείχνουν να επιλέγουν το Πήλιο και τα νησιά των Σποράδων περισσότερο για τα στοιχεία της φυσικής ομορφιάς τους και τα αισθητικά συγκριτικά πλεονεκτήματα που προκύπτουν από το συνδυασμό βουνού και θάλασσας. Επιλέγουν την περιοχή ως τουριστικό προορισμό κυρίως για τις δραστηριότητες που είναι δυνατές εξαιτίας του στοιχείου της θάλασσας και της φυσικής ποικιλομορφίας, αλλά και λόγω των κοινωνικών και διαπροσωπικών σχέσεων που διατηρούν στον τόπο. Σε τελική ανάλυση, επικρατεί μια ήπια διάθεση απέναντι σε παράγοντες που διαμορφώνουν τις συνθήκες και την ποιότητα του τουριστικού περιβάλλοντος, με εξαίρεση περιπτώσεις, όπως η επάρκεια χώρων στάθμευσης, η κατάσταση και η ασφάλεια του οδικού δικτύου, η διαθεσιμότητα μέσων μαζικής μεταφοράς και οι υψηλές τιμές στις πολυσύχναστες περιοχές, που φαίνεται να διαμορφώνουν περισσότερο αρνητικές επιδράσεις στις εκτιμήσεις του δείγματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 5

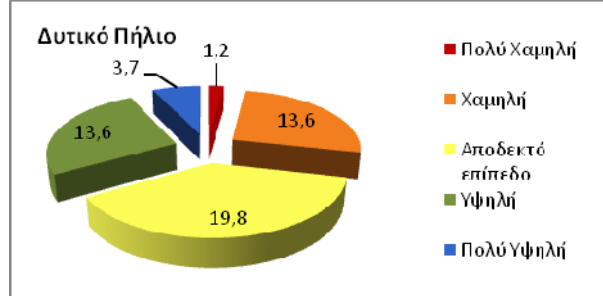
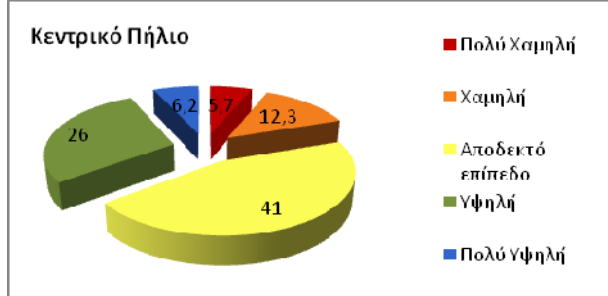
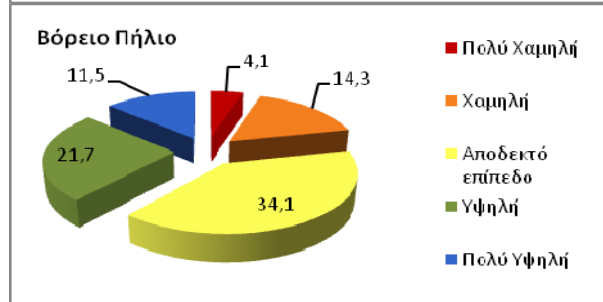
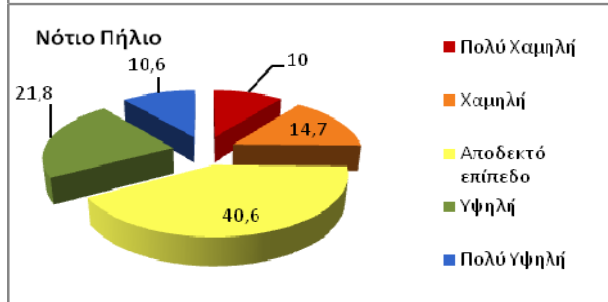
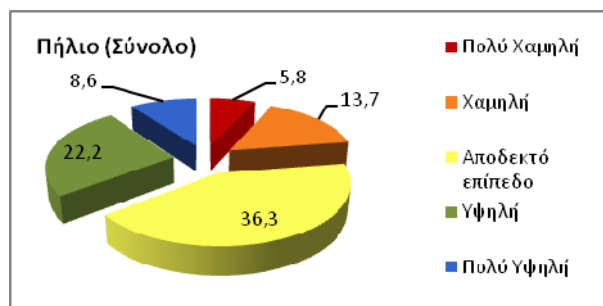
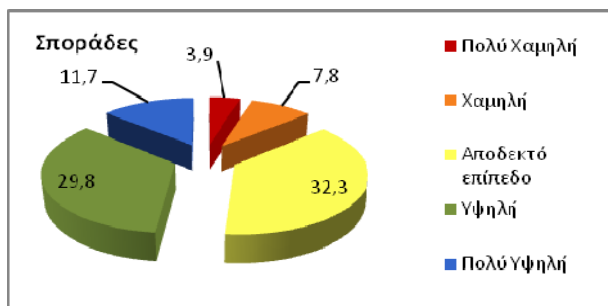
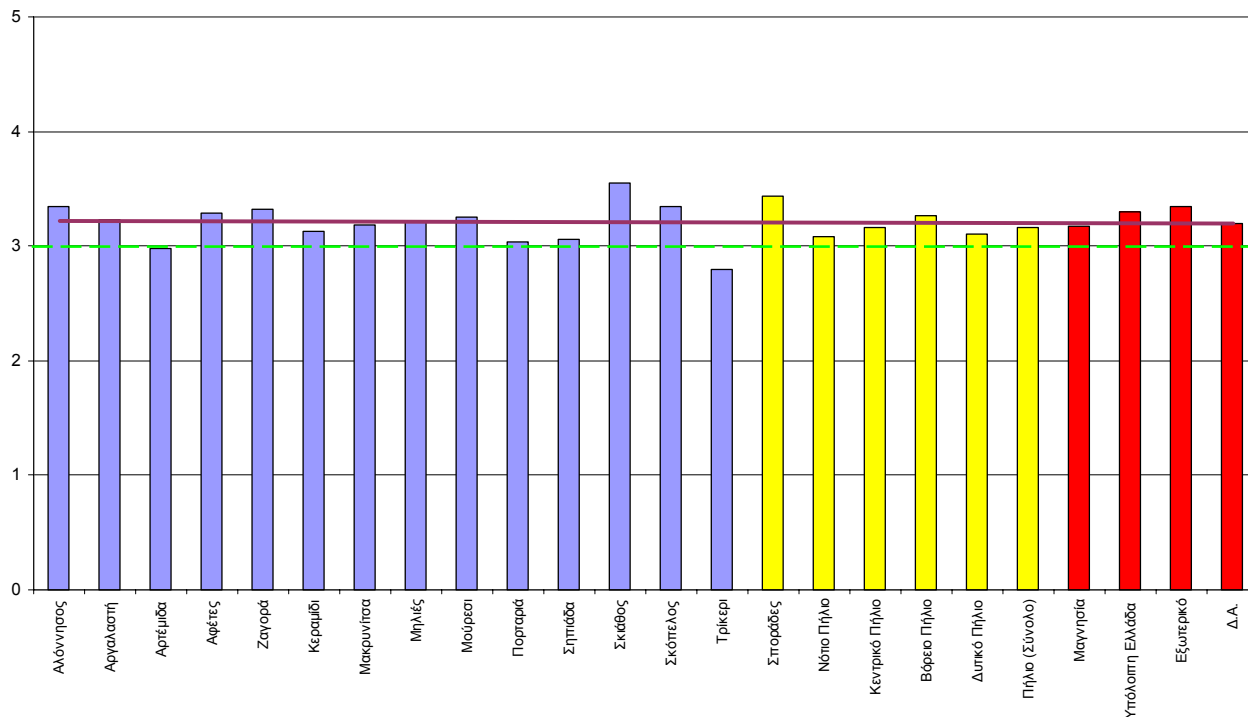
Βαθμός Ικανοποίησης από την κατάσταση του οδικού δικτύου

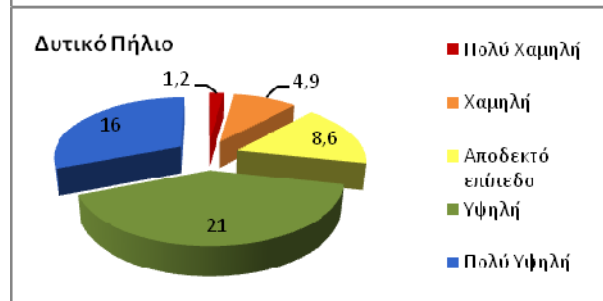
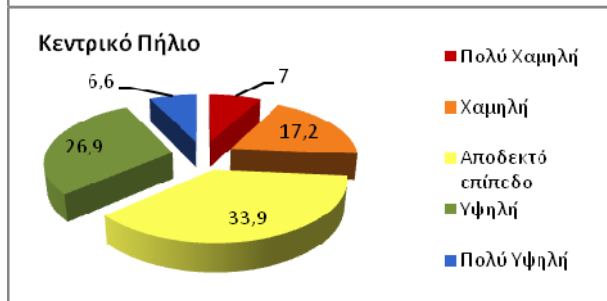
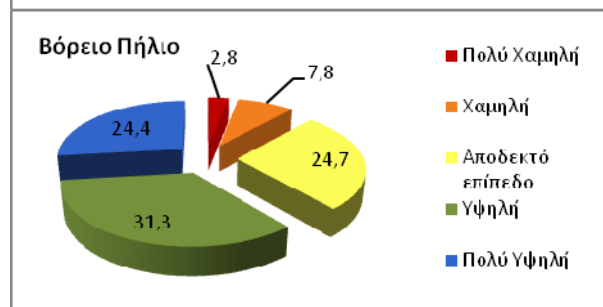
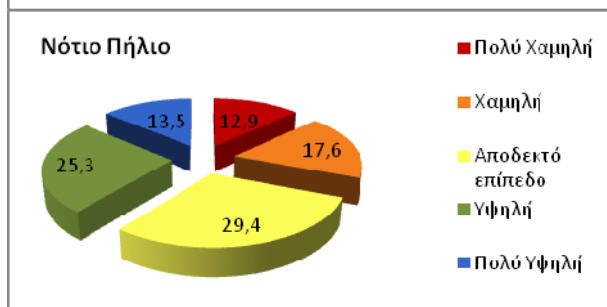
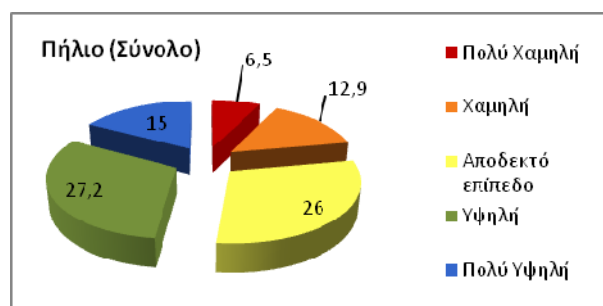
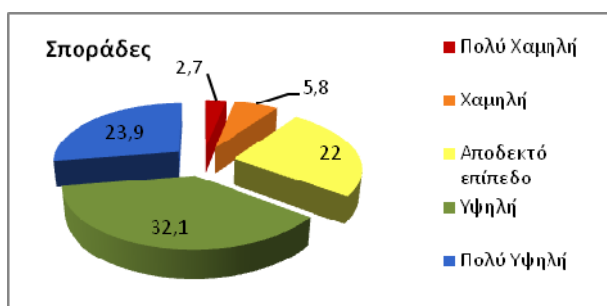
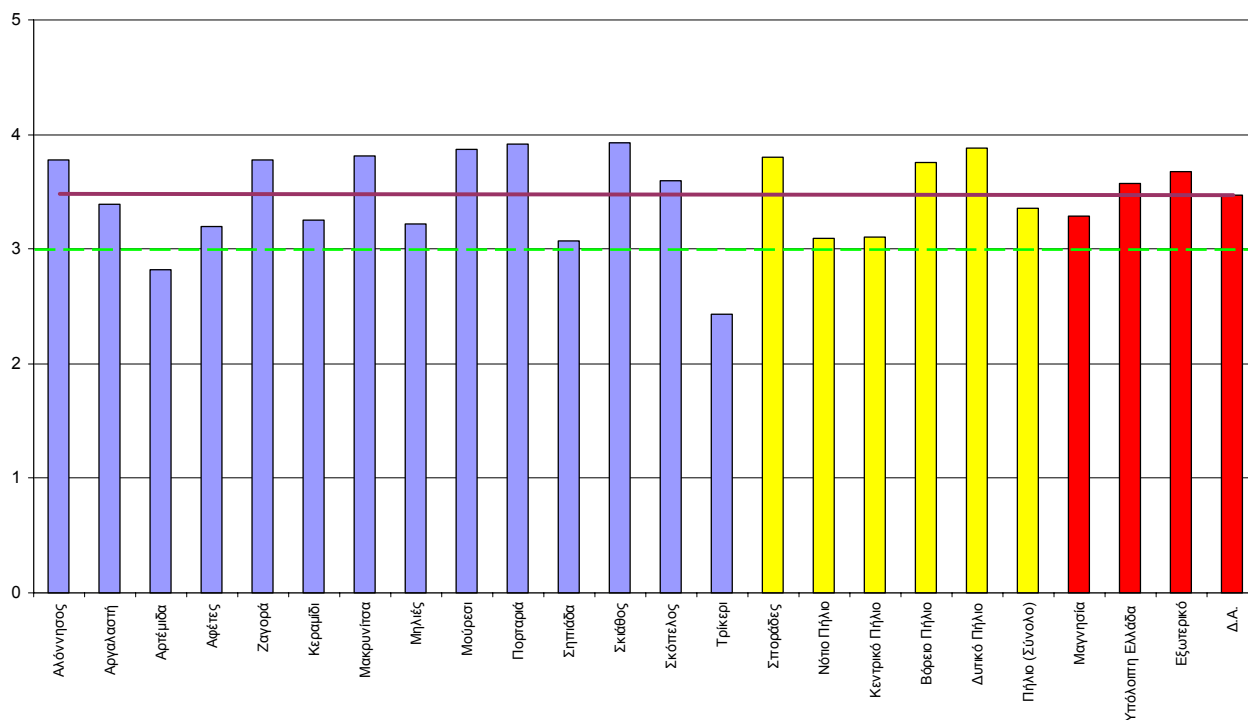
Βαθμός Ικανοποίησης για την Κυκλοφορία (άνετη ή συχνό μπουπιάρισμα) στην περιοχή παραθερισμού

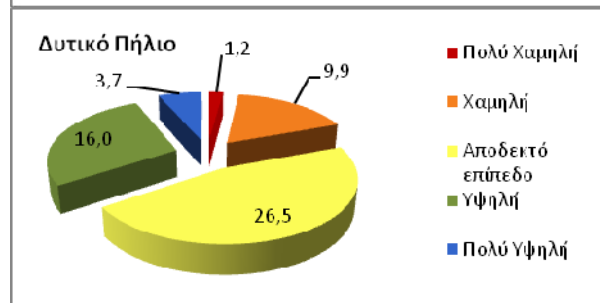
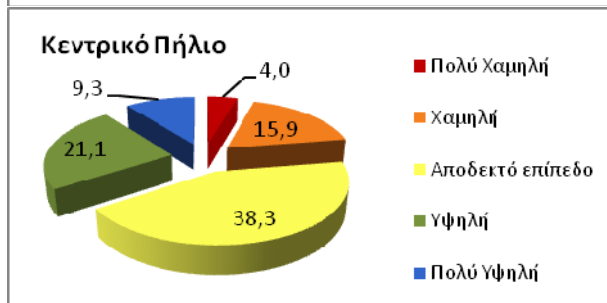
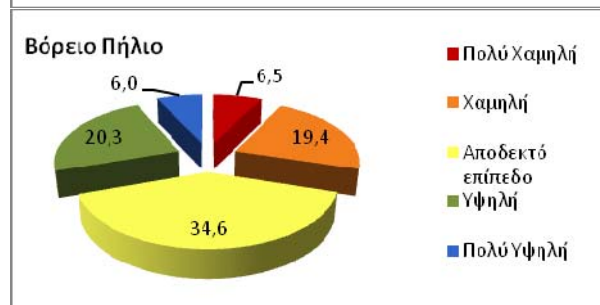
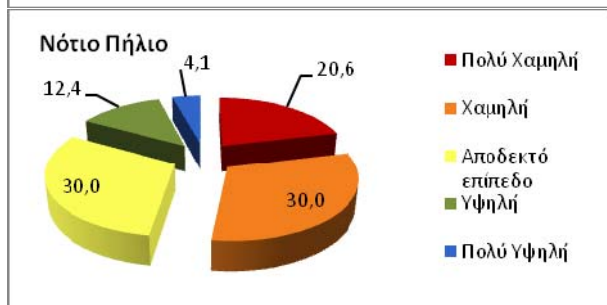
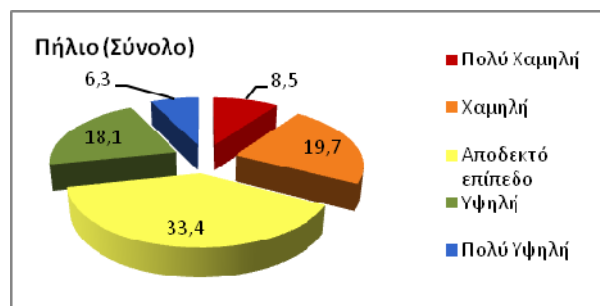
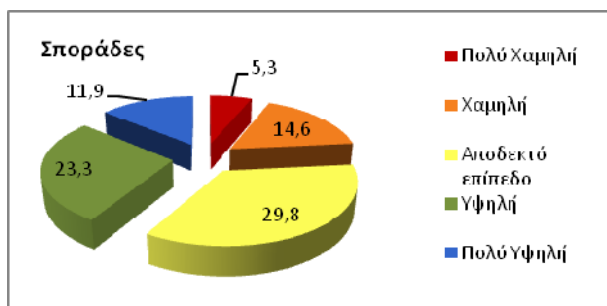
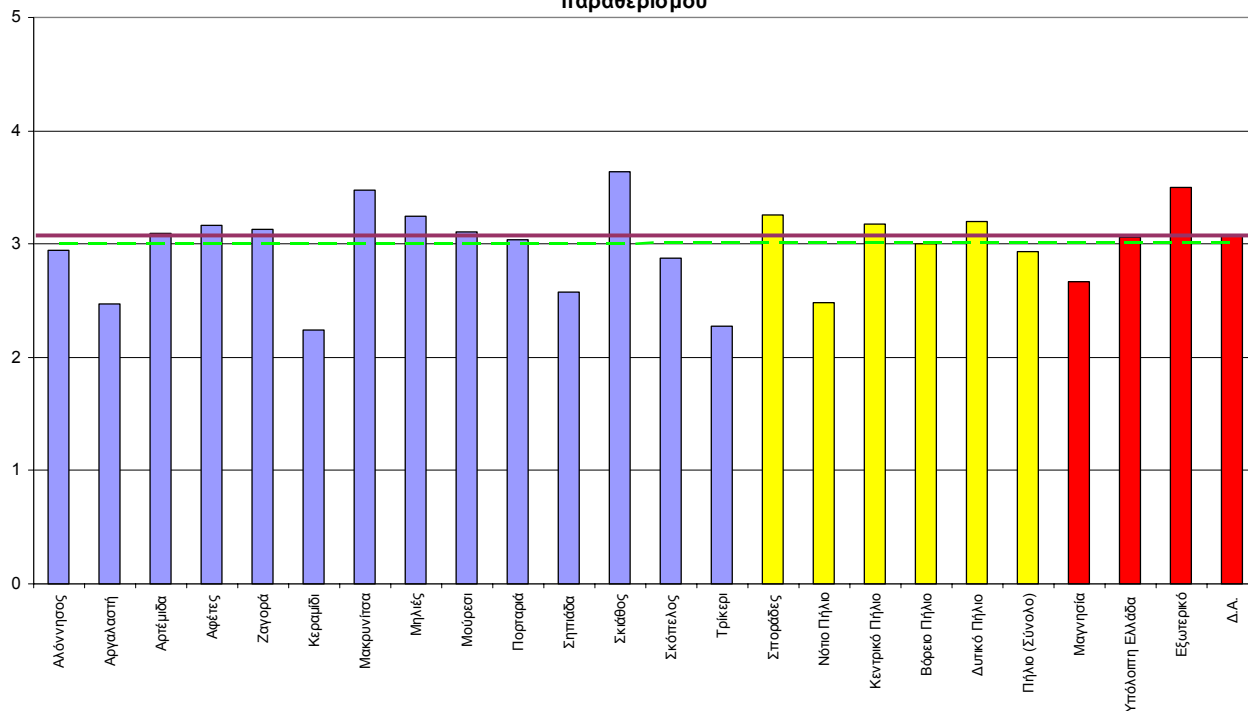
Βαθμός Ικανοποίησης για την Πυκνότητα Λουομένων στην περιοχή παραθερισμού

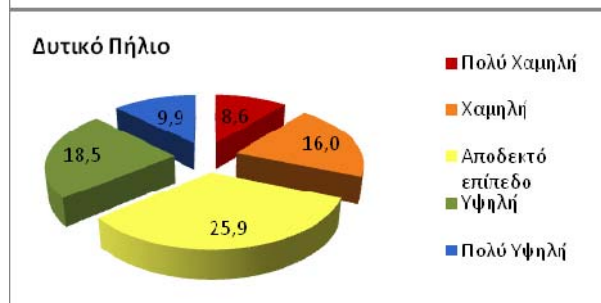
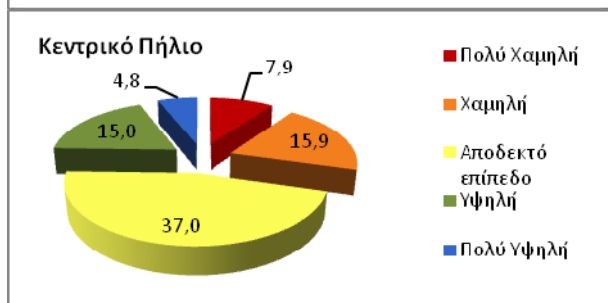
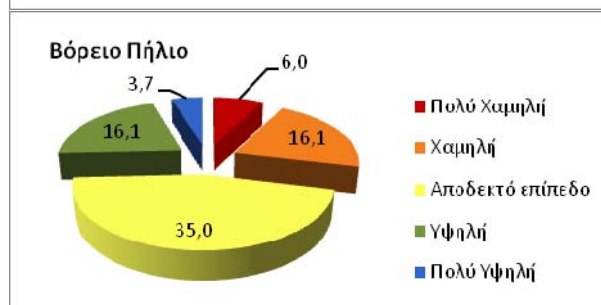
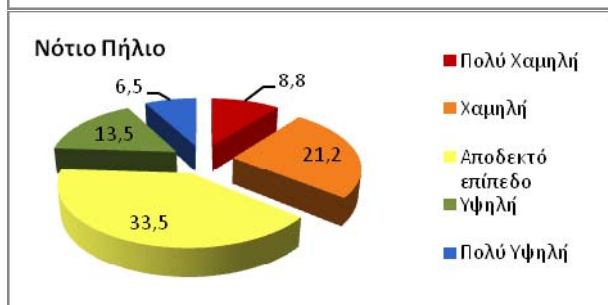
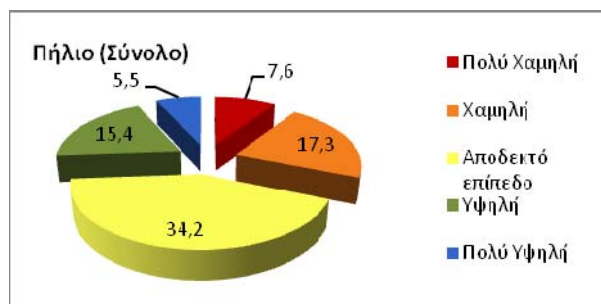
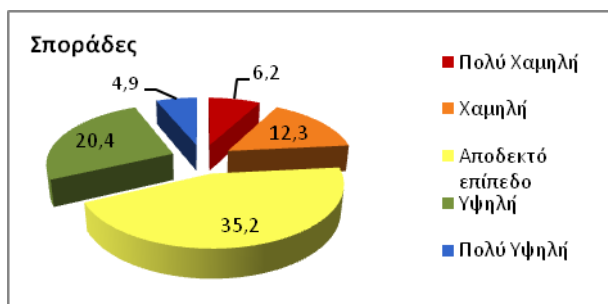
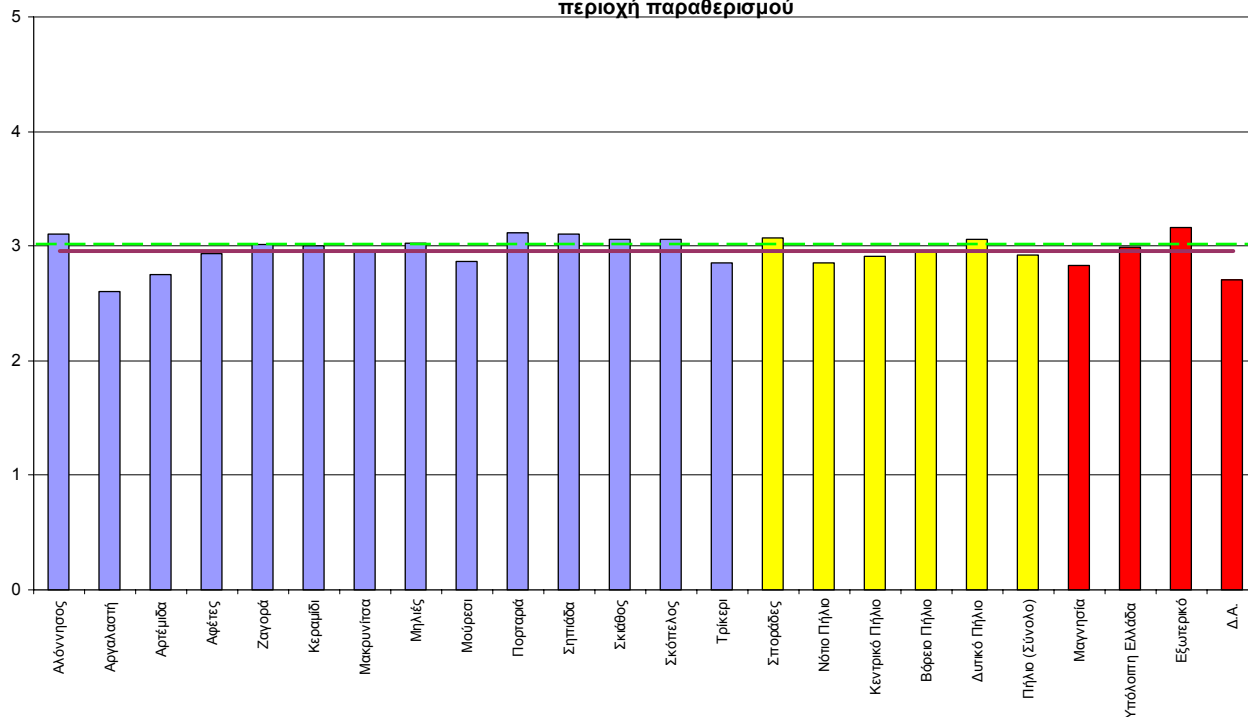
Βαθμός Ικανοποίησης για την Καθαριότητα στην περιοχή παραθερισμού

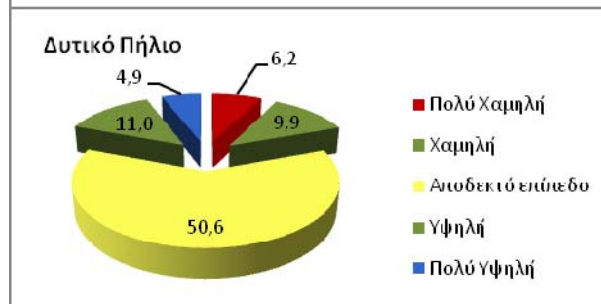
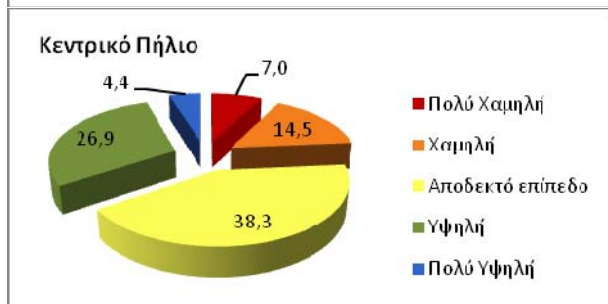
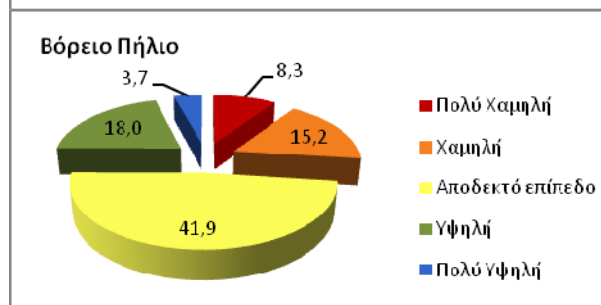
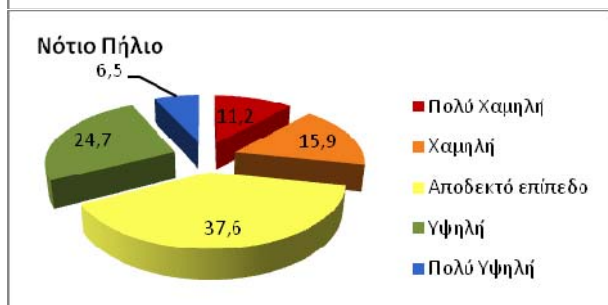
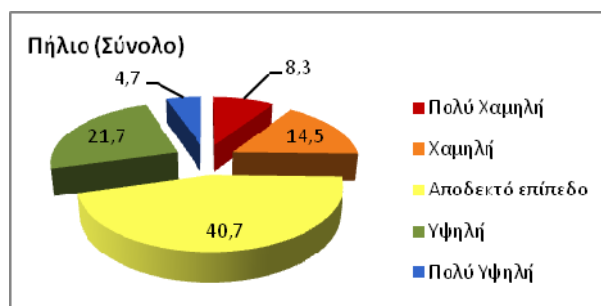
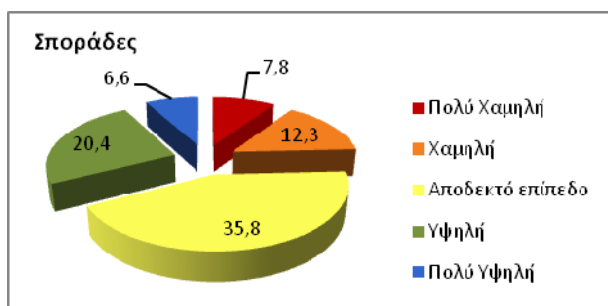
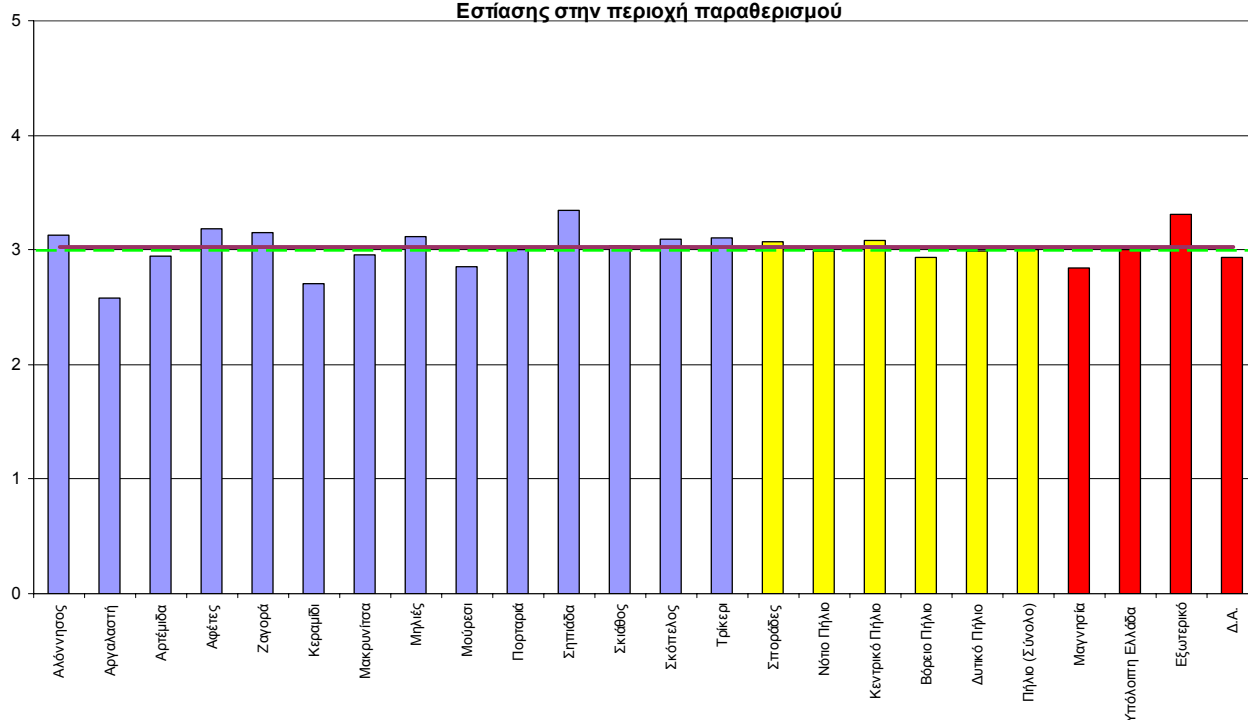
Βαθμός Ικανοποίησης για τις Διευκολύνσεις που είναι διαθέσιμες στις παραλίες στην περιοχή παραθερισμού

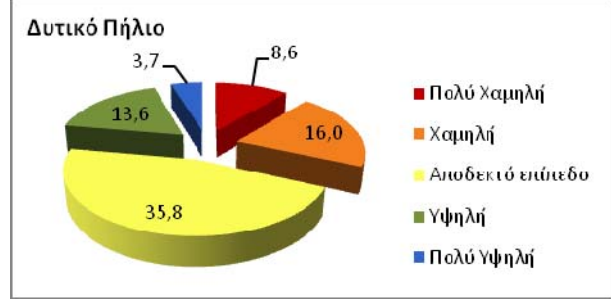
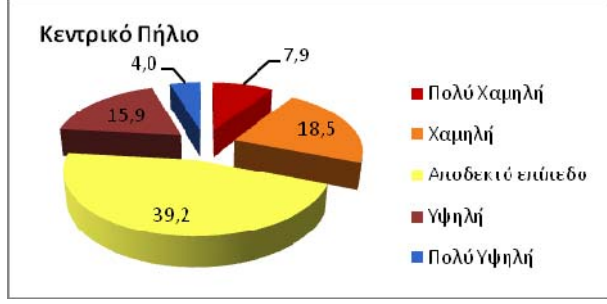
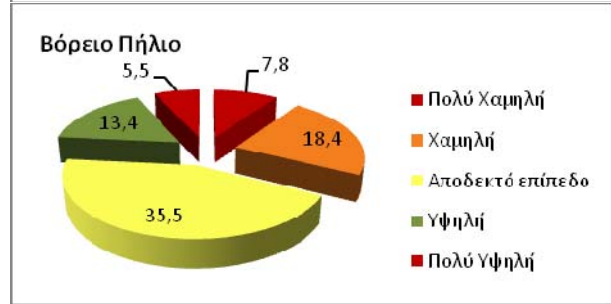
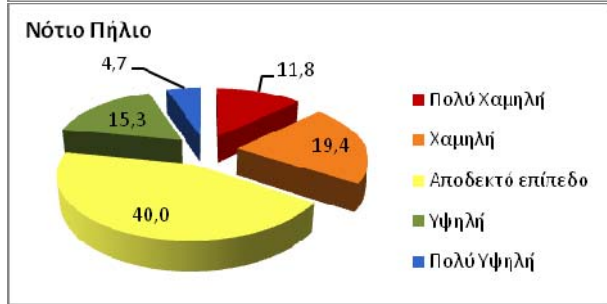
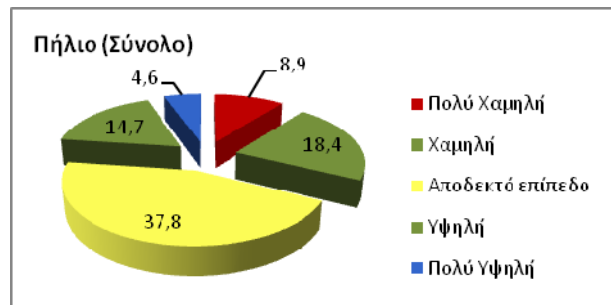
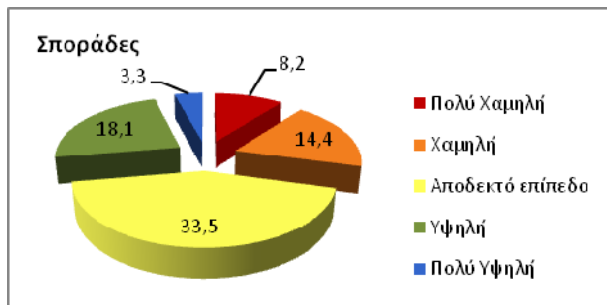
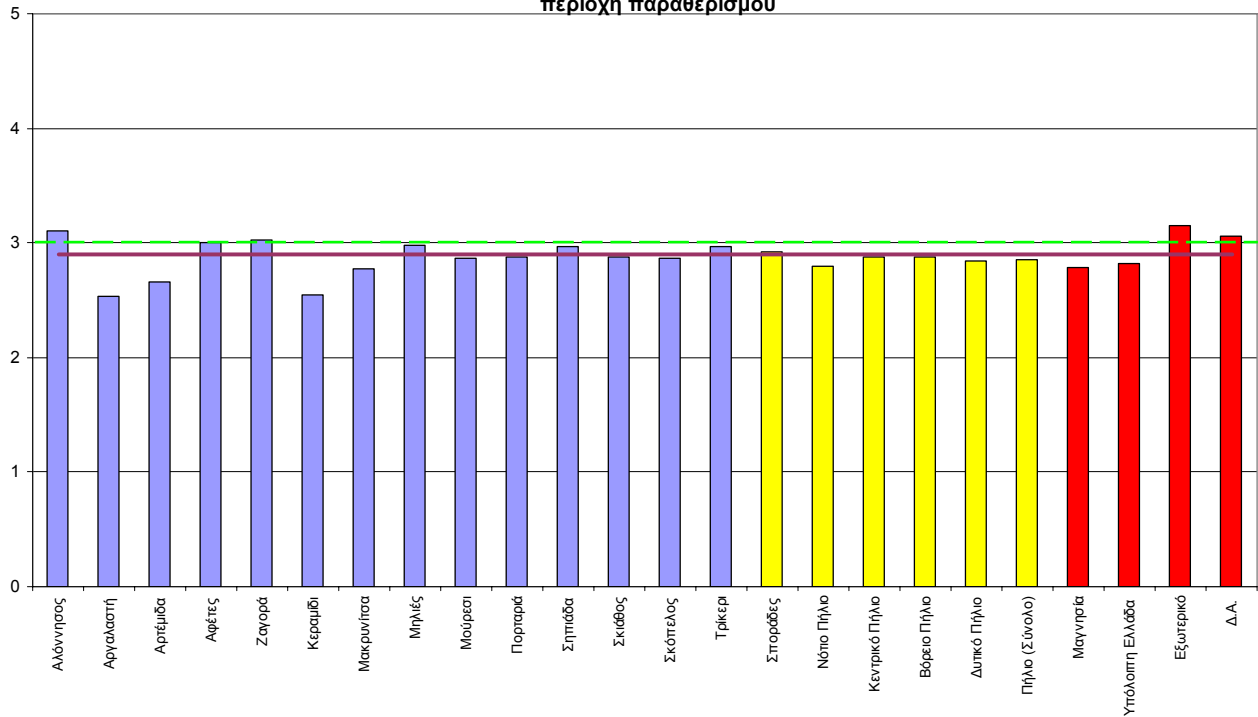
Βαθμός Ικανοποίησης για τη σχέση Ποιότητας - Τιμής σε Ξενοδοχεία ή Ενοικιαζόμενα Δωμάτια στην περιοχή παραθερισμού

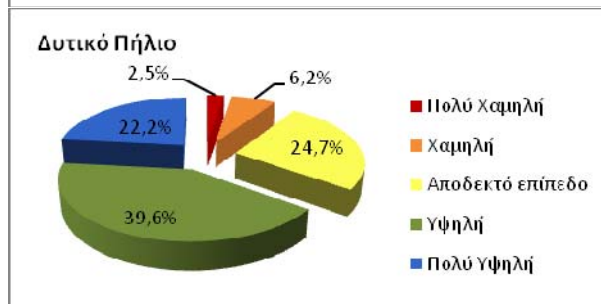
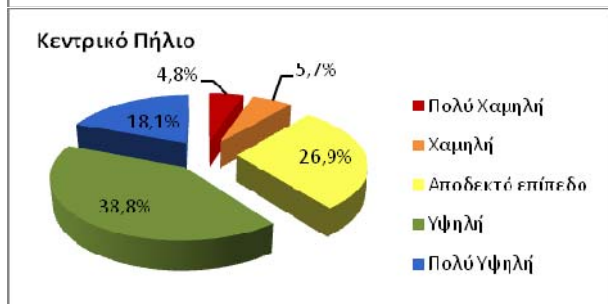
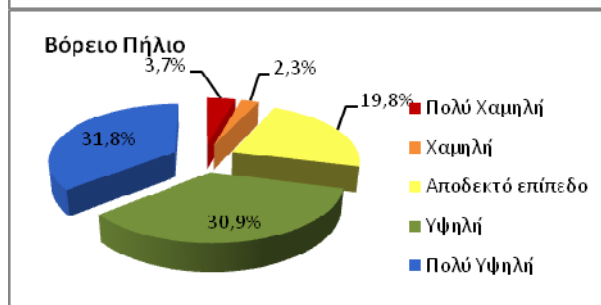
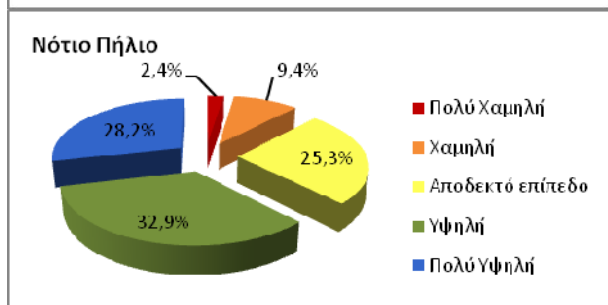
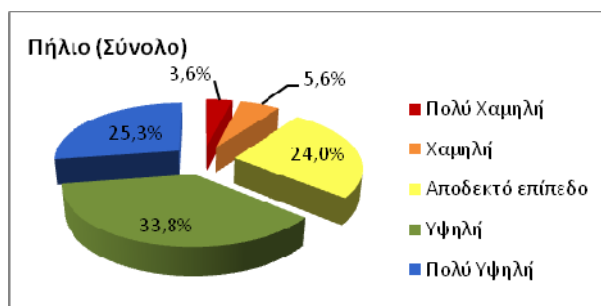
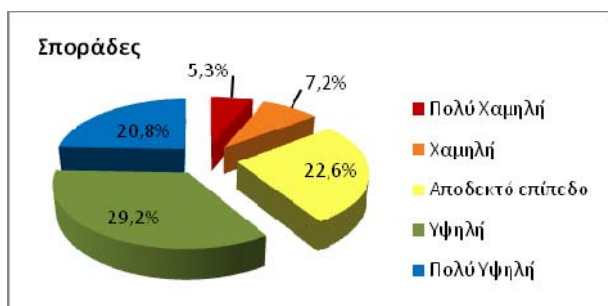
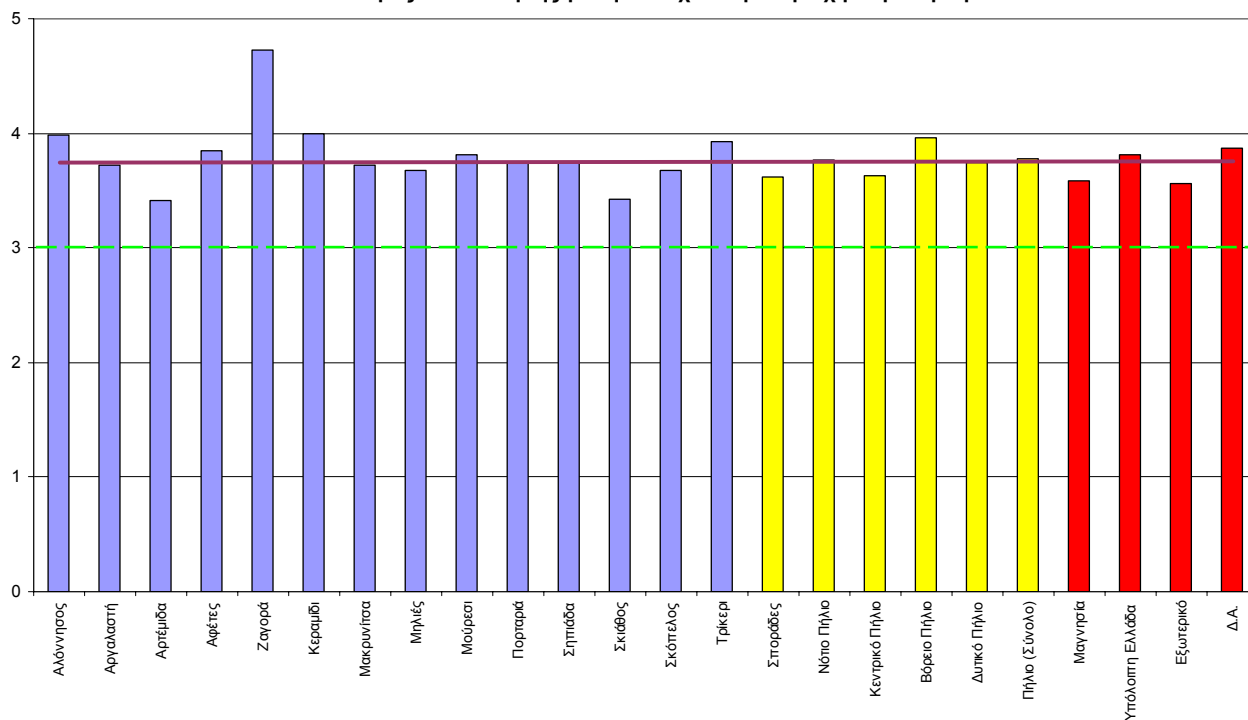
Βαθμός Ικανοποίησης για τη σχέση ποιότητας - πηής Καταστημάτων Αναψυχής, Διασκέδασης και Εστίασης στην περιοχή παραθερισμού

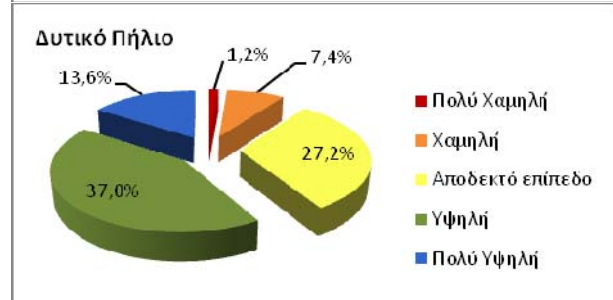
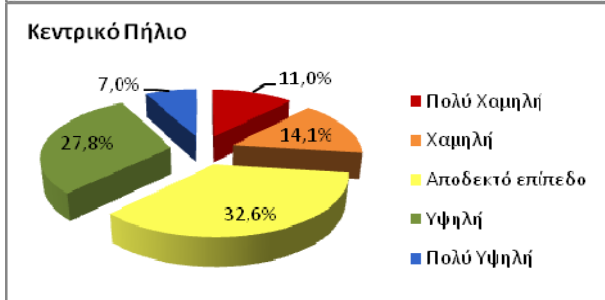
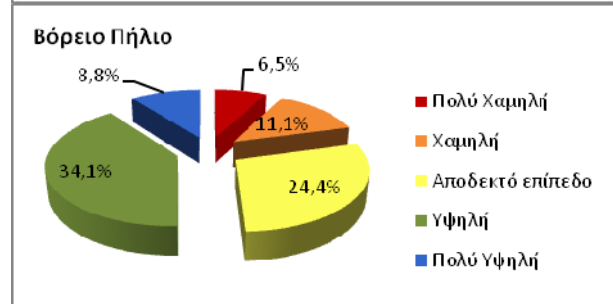
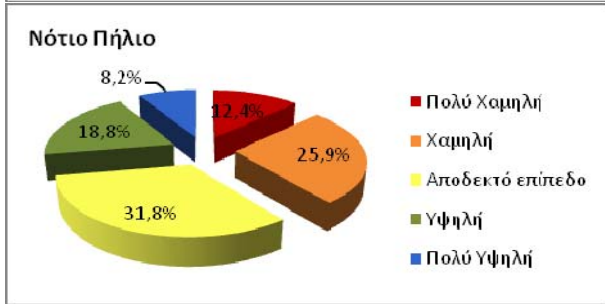
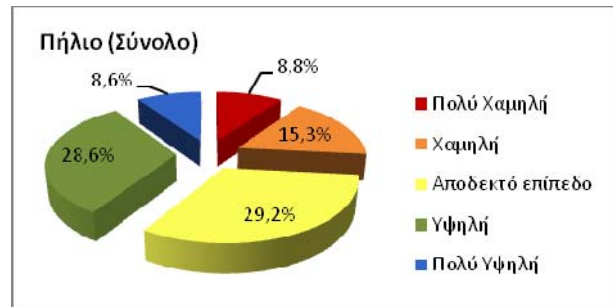
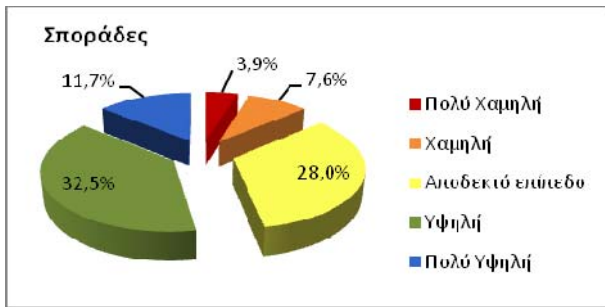
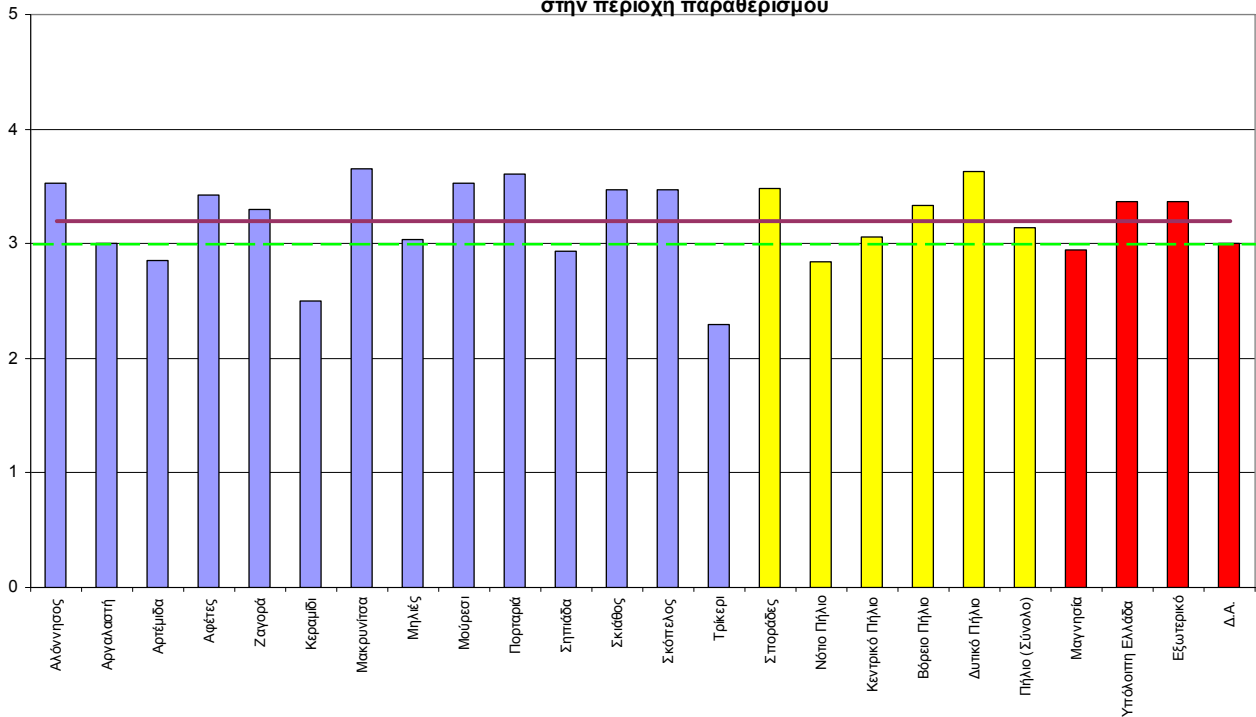
Βαθμός Ικανοποίησης για τη σχέση ποιότητας - τιμής Τουριστικών Εμπορικών Καταστημάτων στην περιοχή παραθερισμού

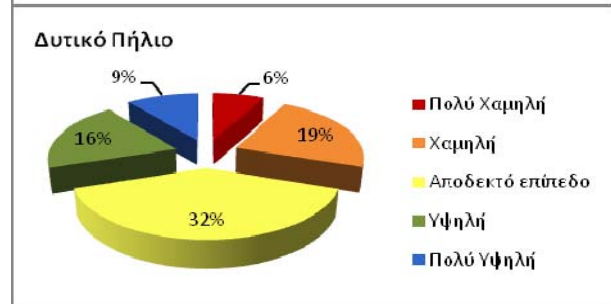
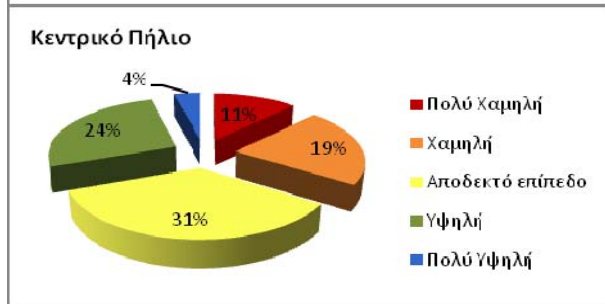
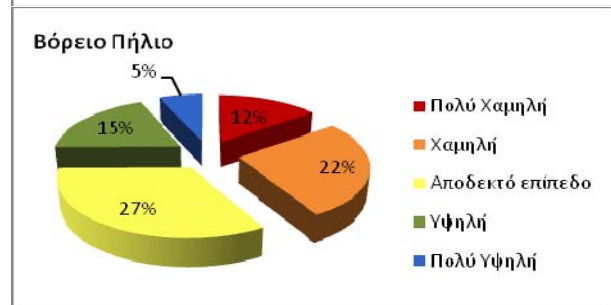
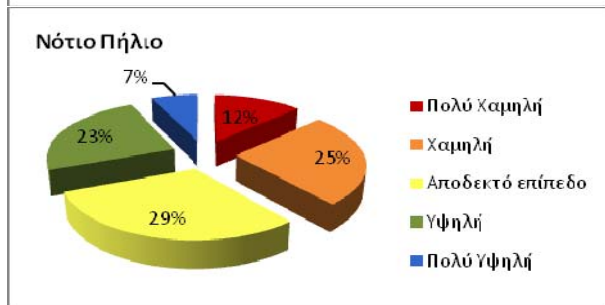
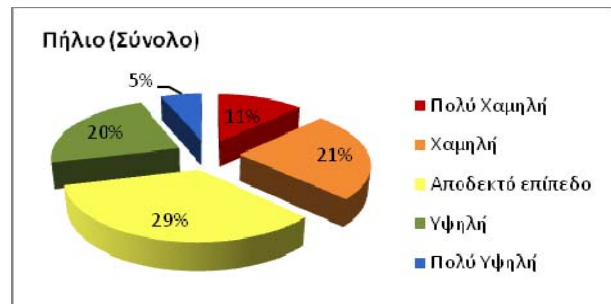
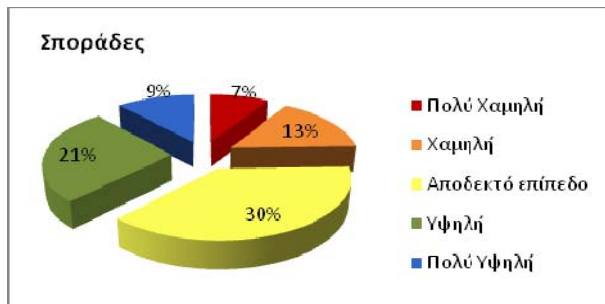
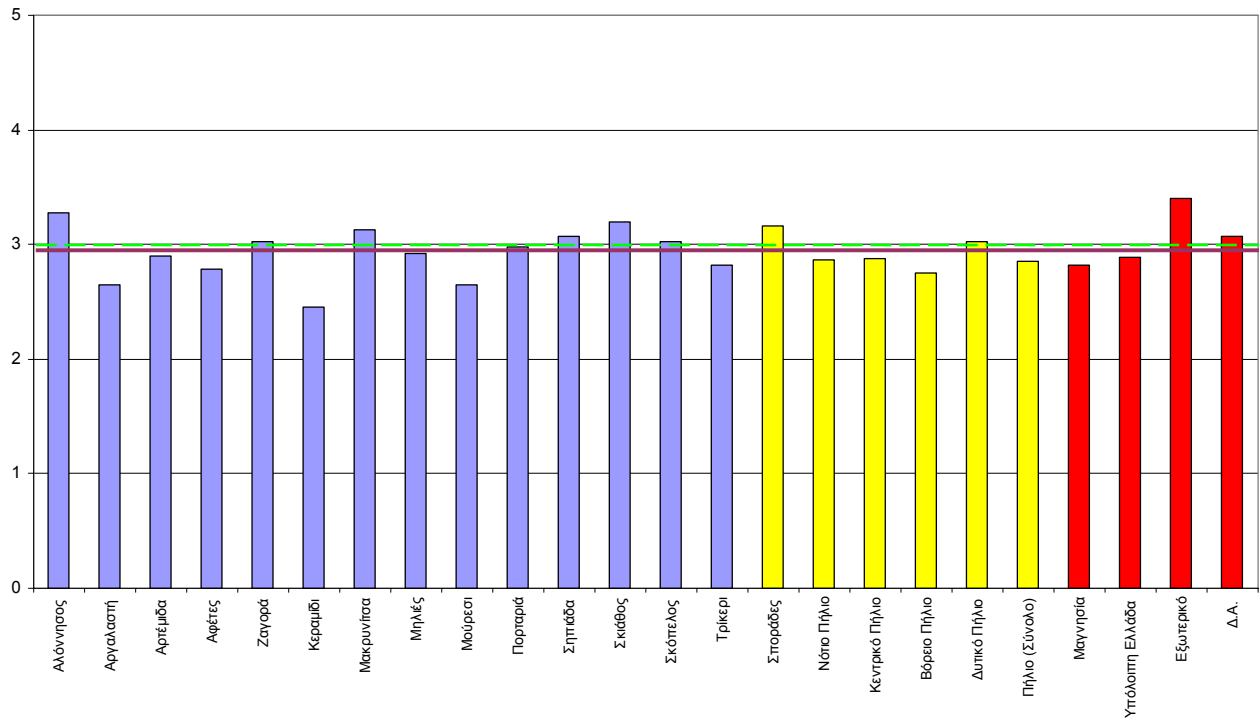
Βαθμός Ικανοποίησης για την Ησυχία στην περιοχή παραθερισμού

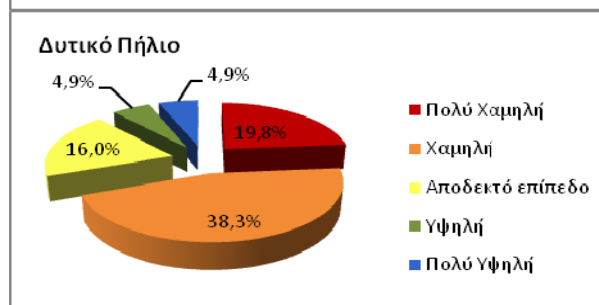
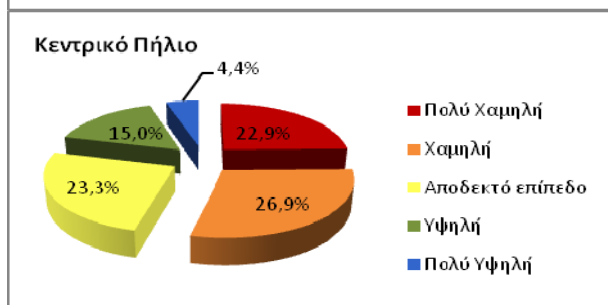
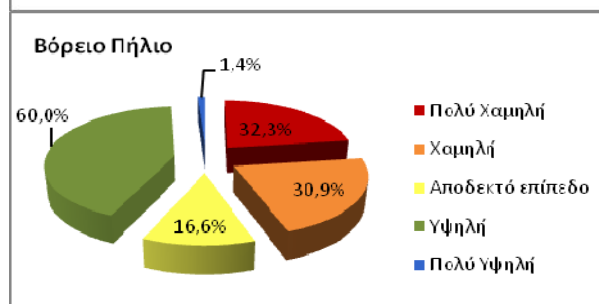
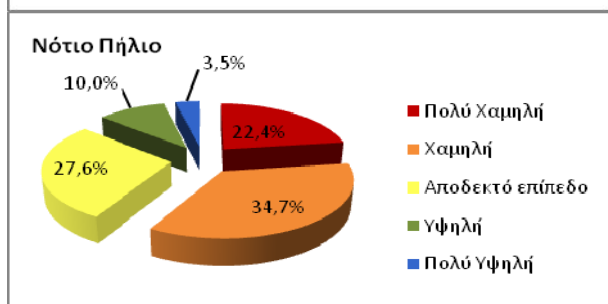
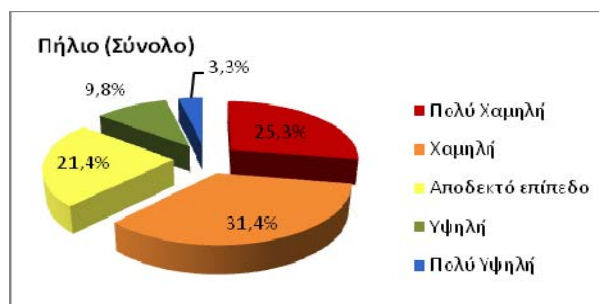
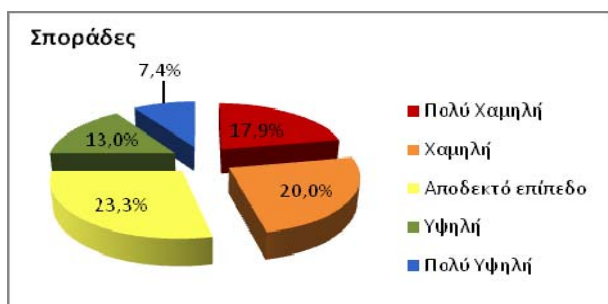
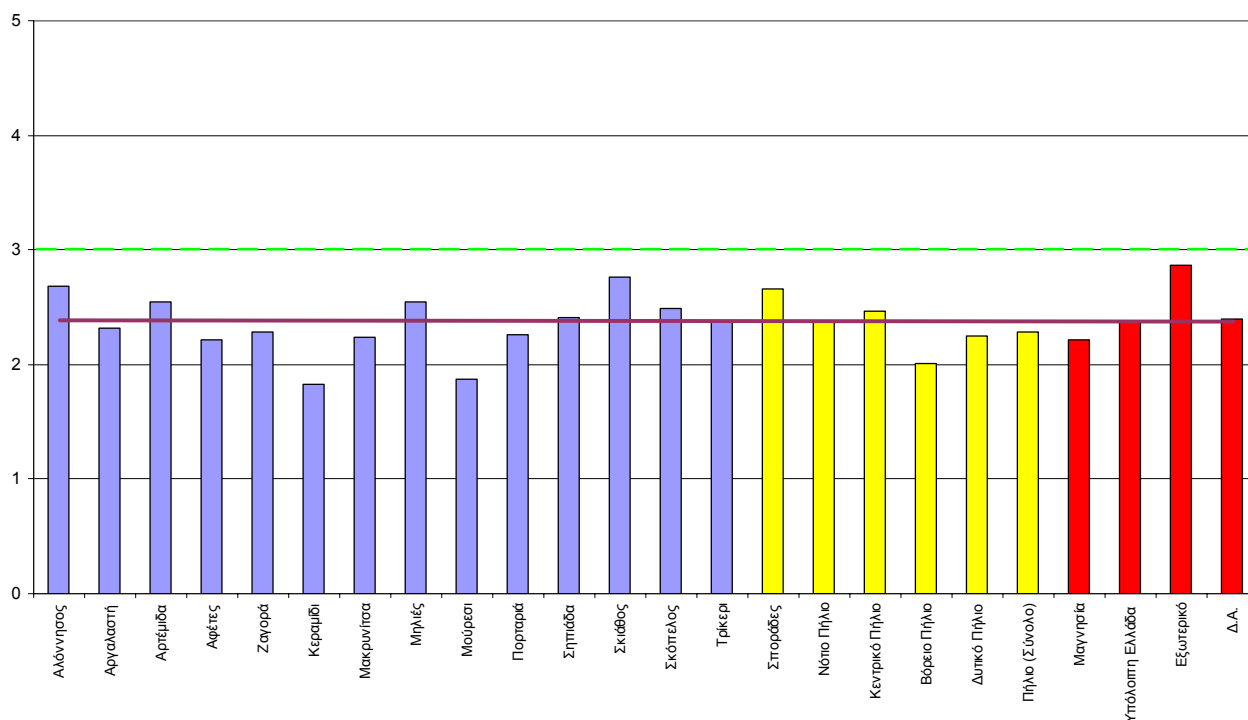
Βαθμός Ικανοποίησης για την Καθαριότητα Κοινόχρηστων Χώρων και Αποκομιδή Απορριμμάτων στην περιοχή παραθερισμού

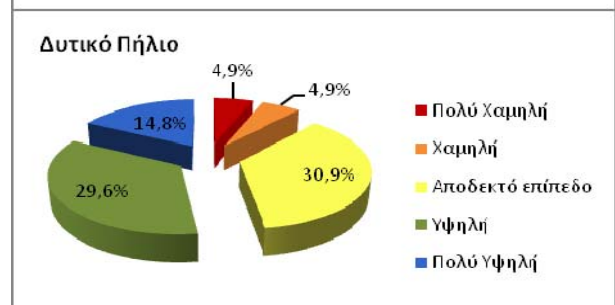
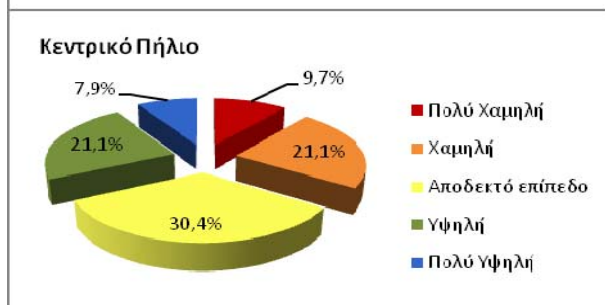
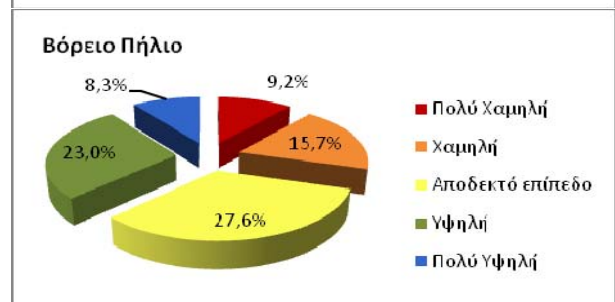
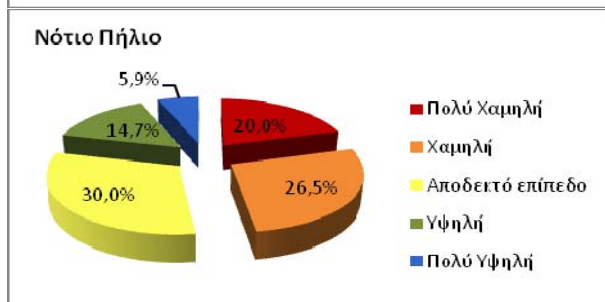
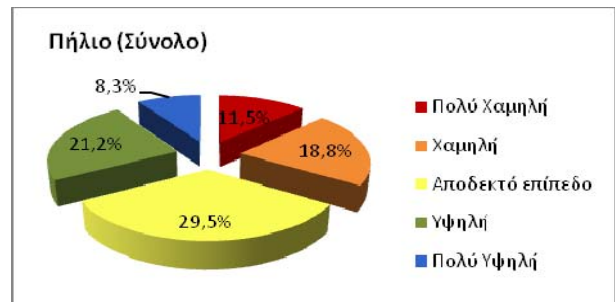
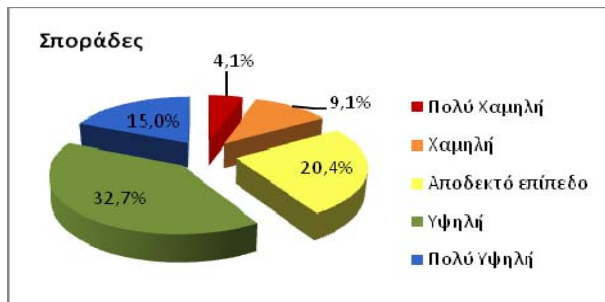
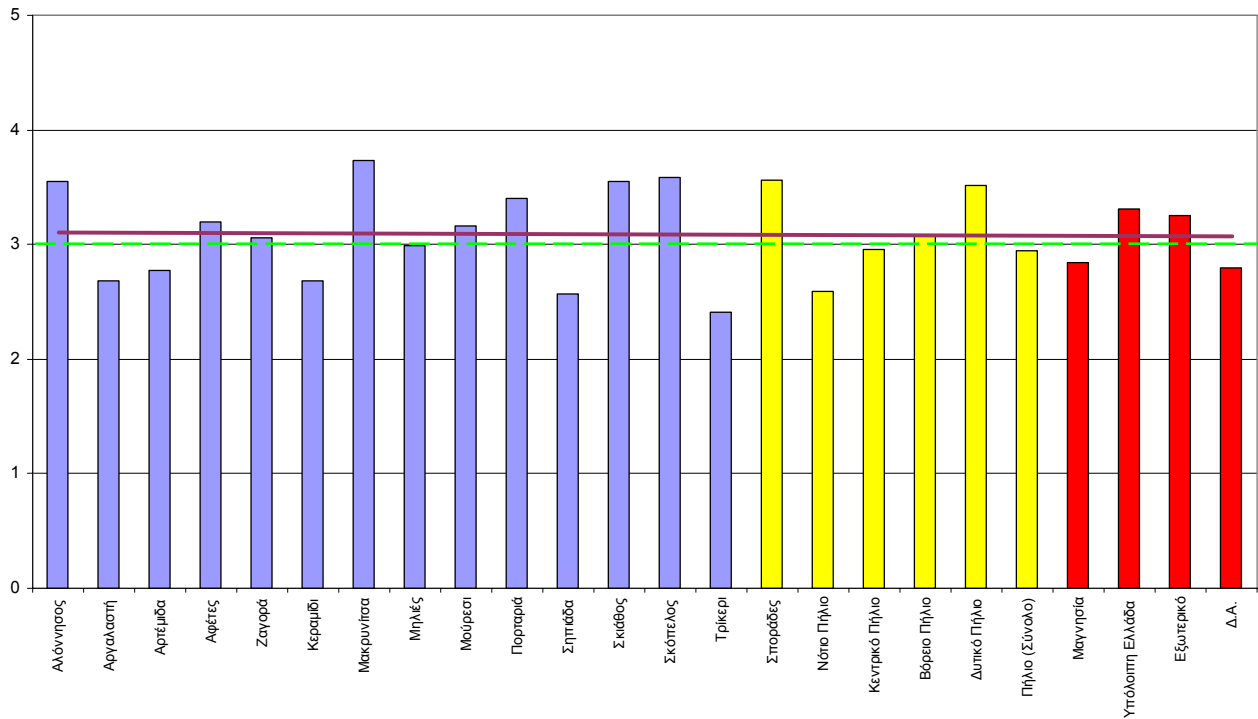
Βαθμός Ικανοποίησης για την Επάρκεια Ανοικτών Δημόσιων Χώρων στην περιοχή παραθερισμού

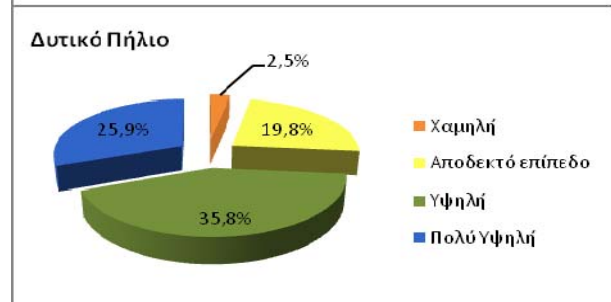
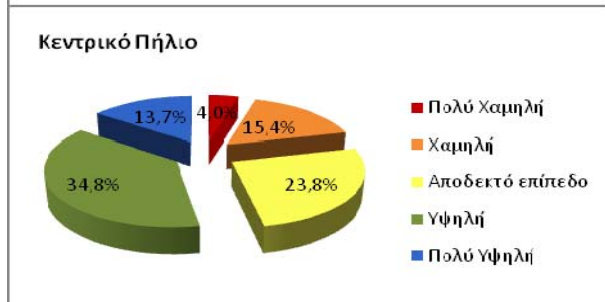
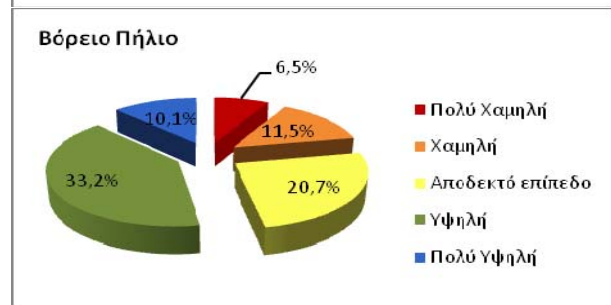
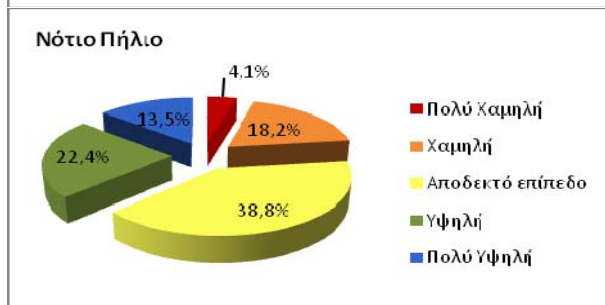
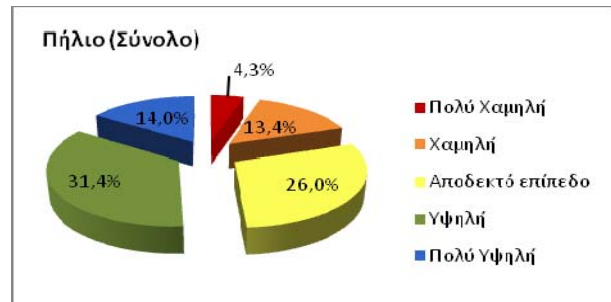
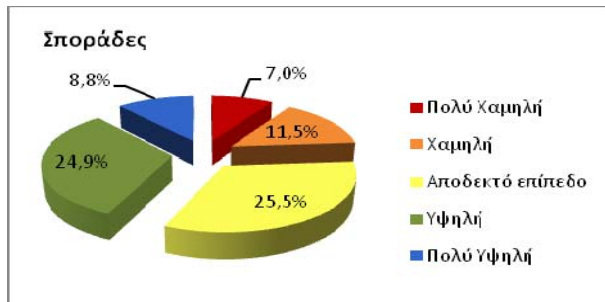
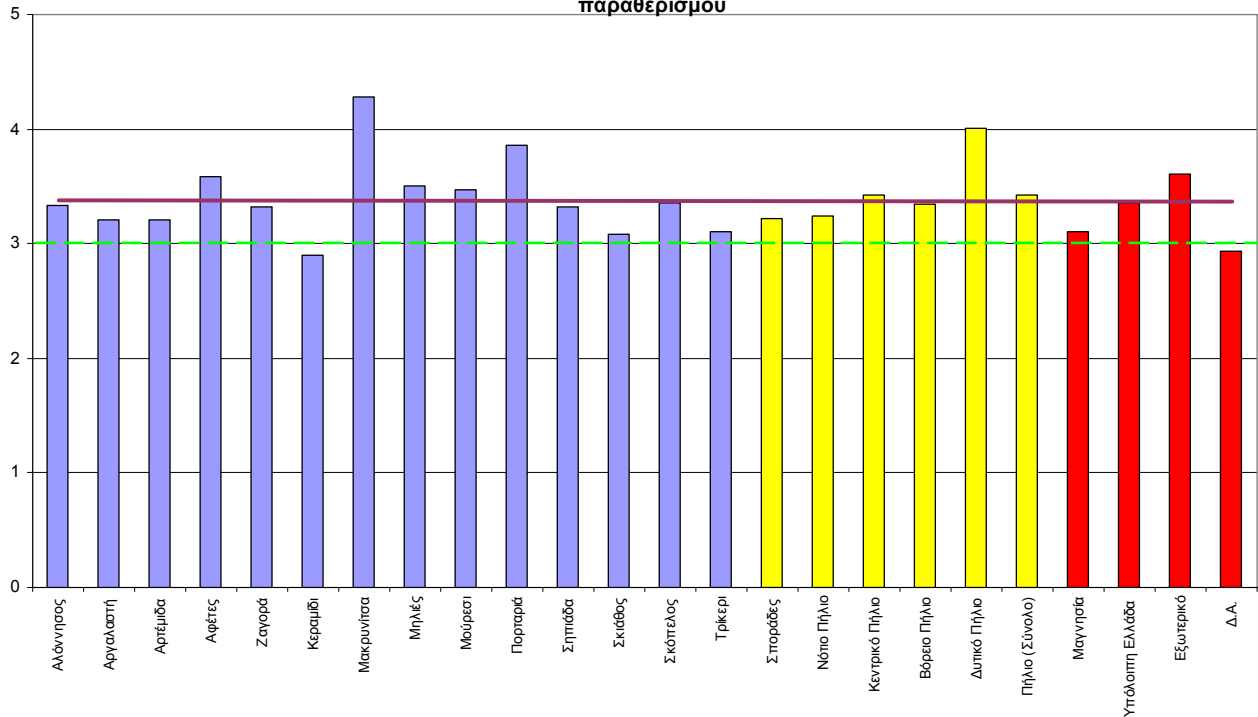
Βαθμός Ικανοποίησης για την Επάρκεια Χώρων Στάθμευσης στην περιοχή παραθερισμού

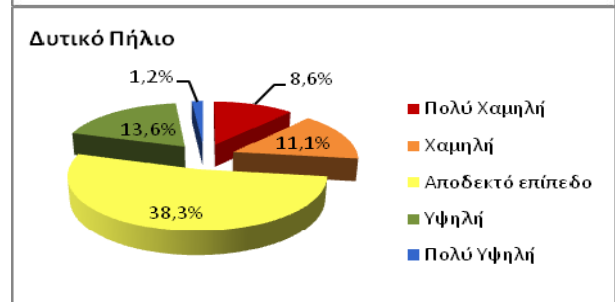
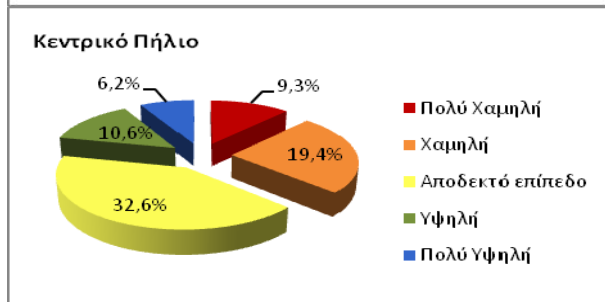
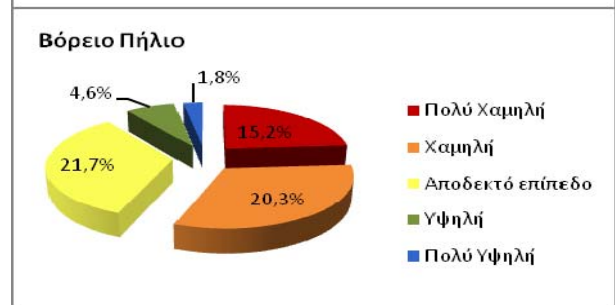
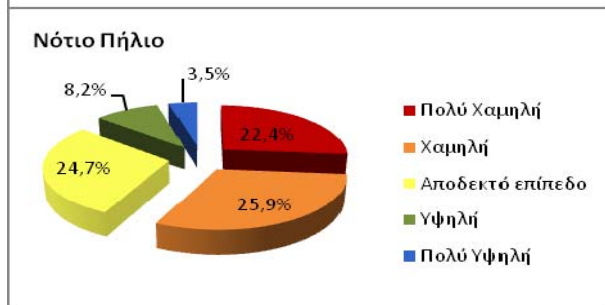
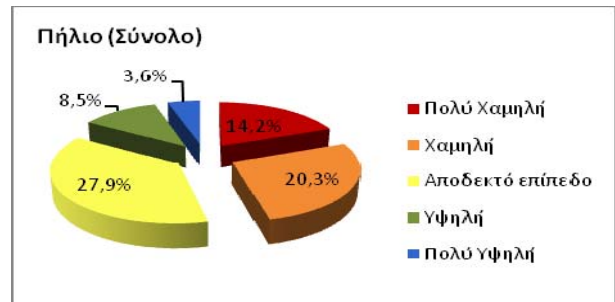
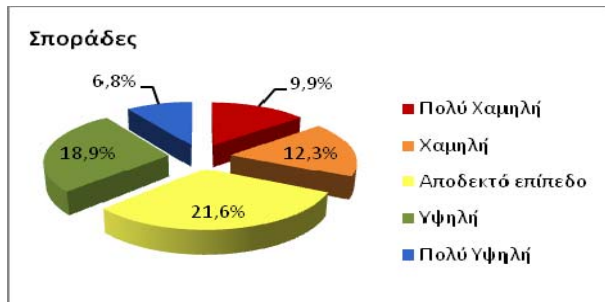
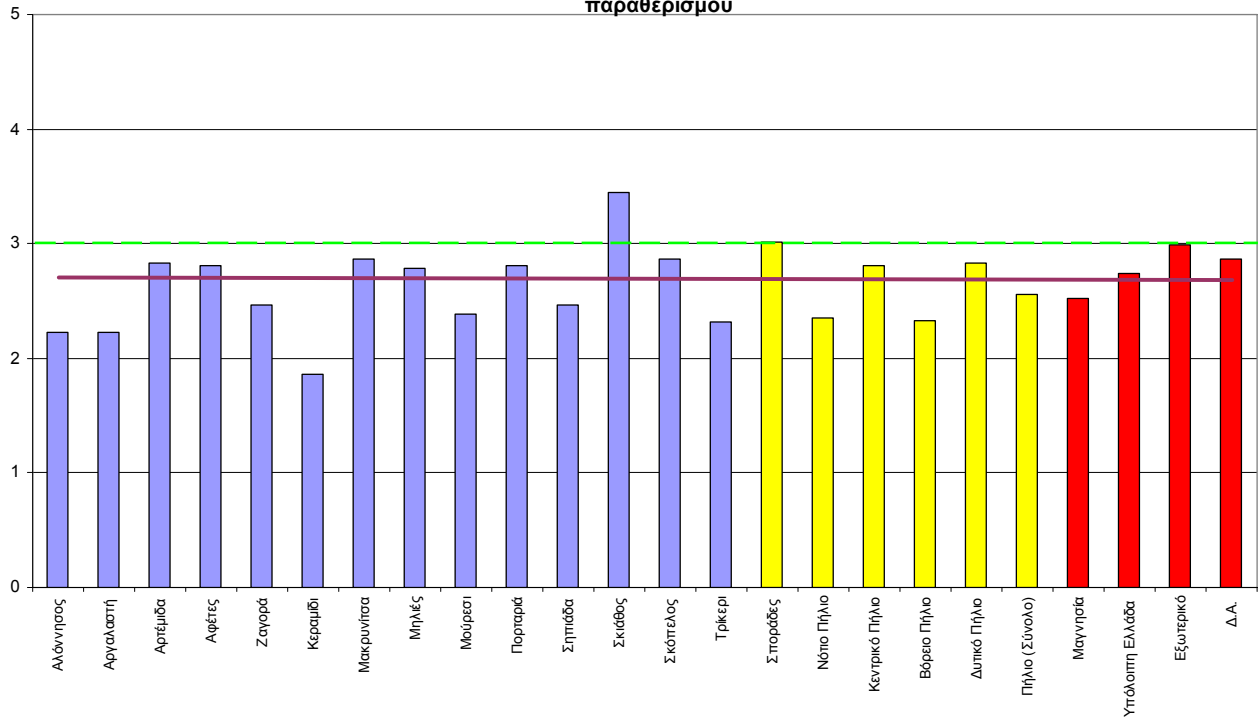
Βαθμός Ικανοποίησης για την Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος στην περιοχή παραθερισμού

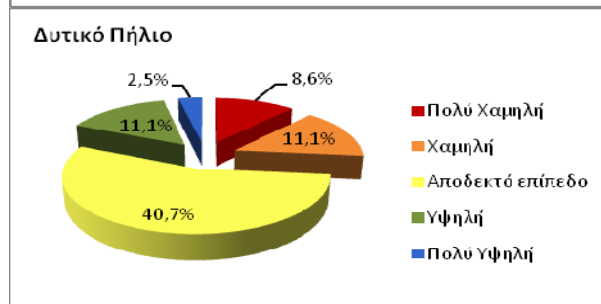
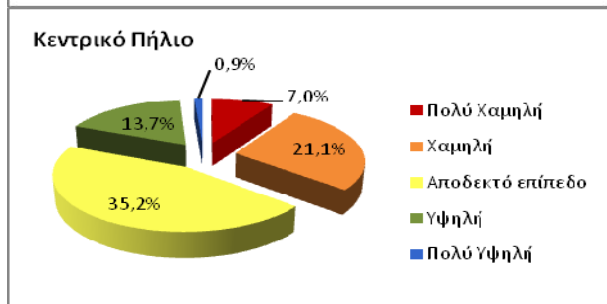
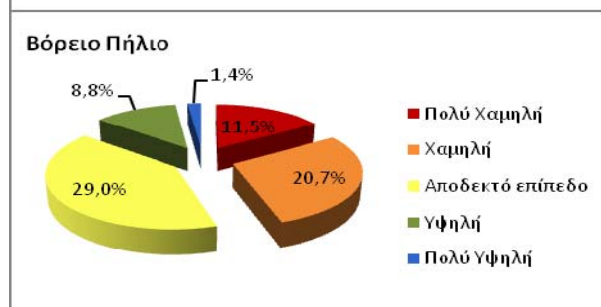
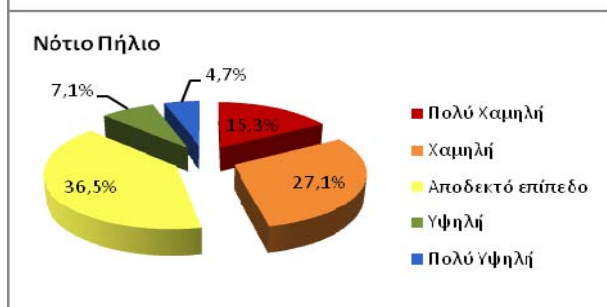
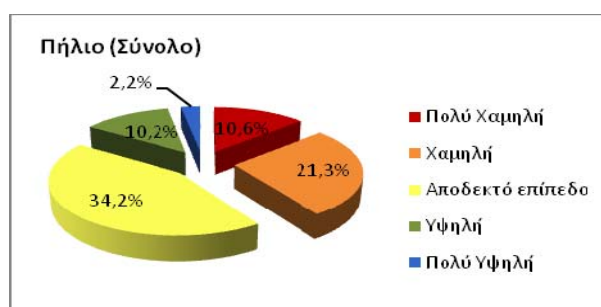
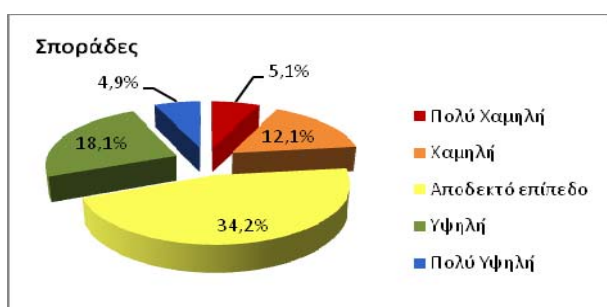
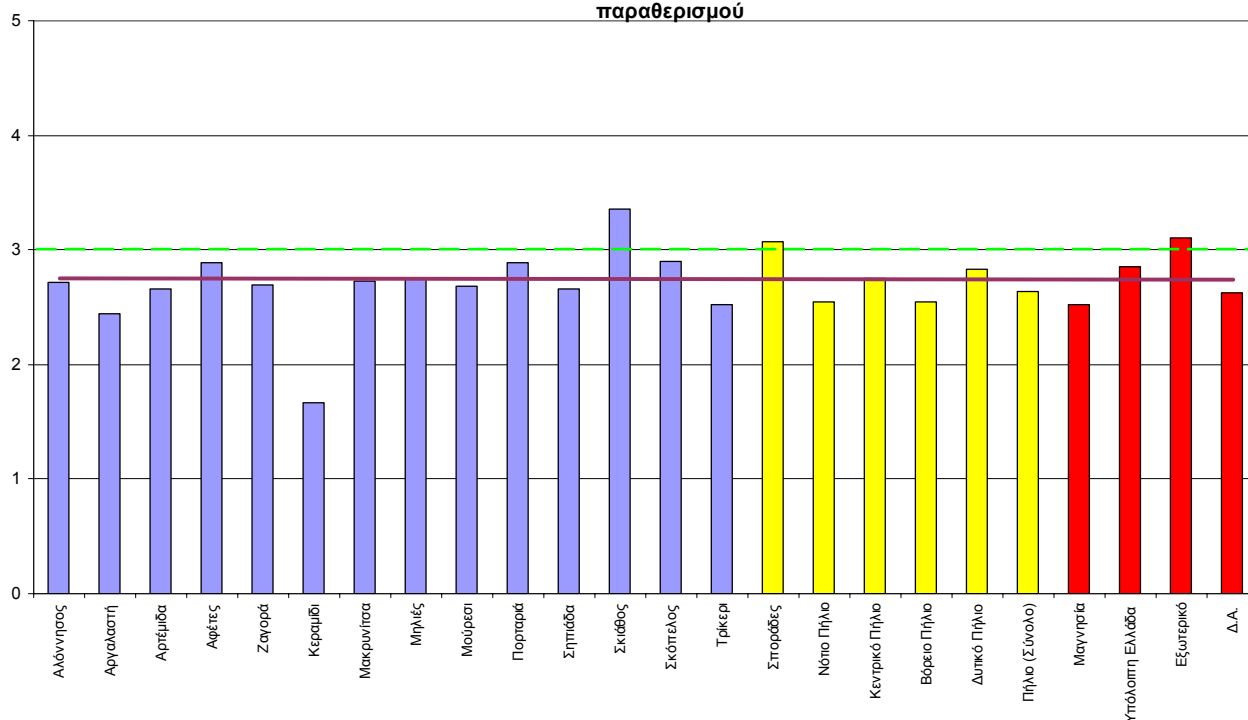
Βαθμός Ικανοποίησης για την Προστασία Παραδοσιακού Χαρακτήρα Οικισμών στην περιοχή παραθερισμού

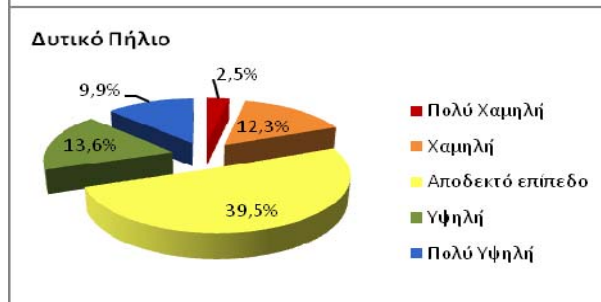
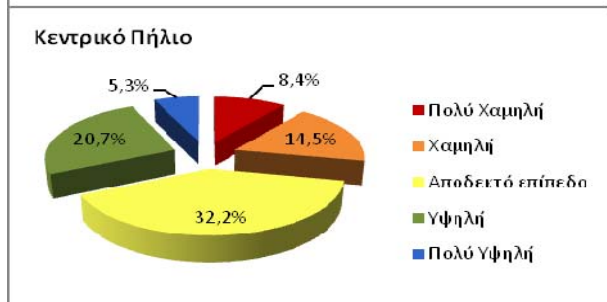
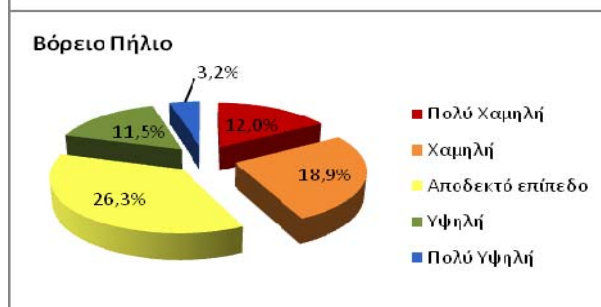
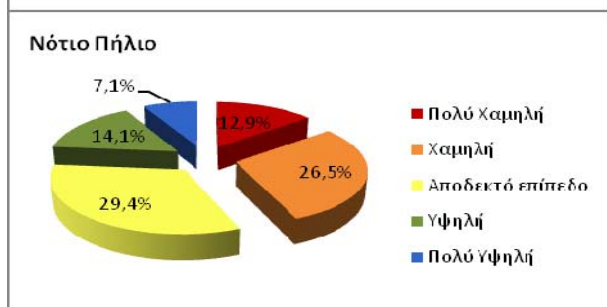
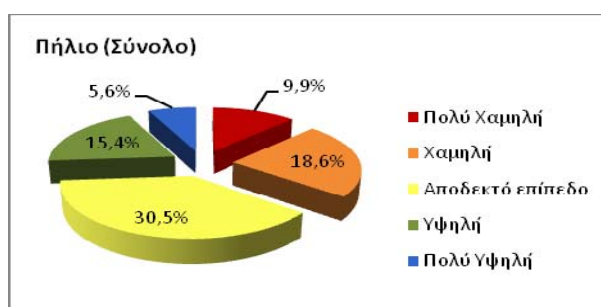
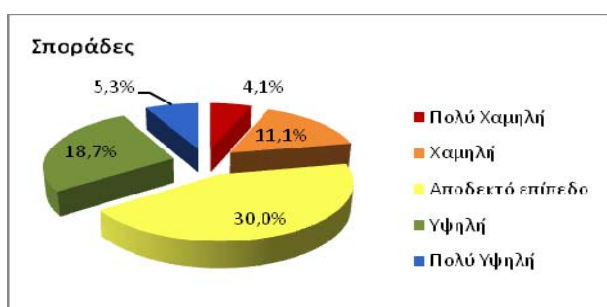
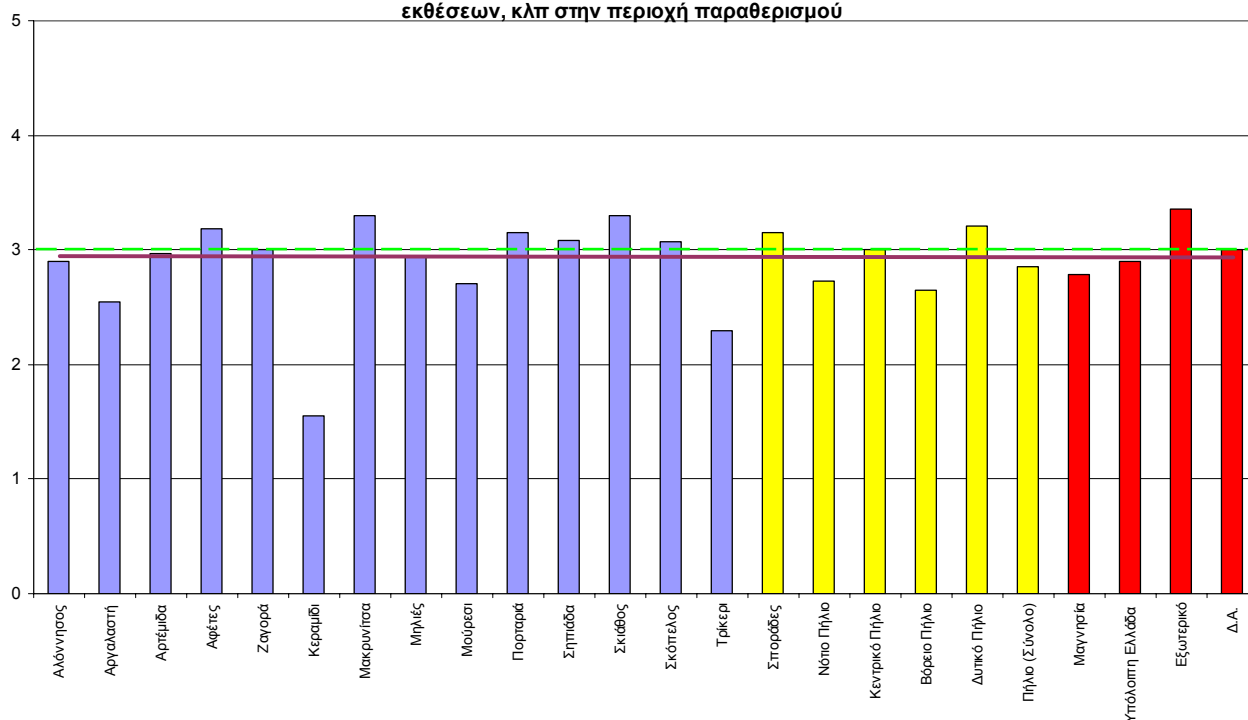
Βαθμός Ικανοποίησης για τη Διαθεσιμότητα Μέσων Μαζικής Μεταφοράς στην περιοχή παραθερισμού

Βαθμός Ικανοποίησης για τη Διαθεσιμότητα και Εύρος Τουριστικών Υπηρεσιών στην περιοχή παραθερισμού

Βαθμός Ικανοποίησης για τη Δυνατότητα Επίσκεψης μουσείων, μοναστηριών, βιβλιοθηκών, εκθέσεων, κλπ στην περιοχή παραθερισμού

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
— Όρια Νομών	Βαθμός Ικανοποίησης
□ Όρια Δήμων	Χαμηλή [2.17-2.24]
	Μέτρια [2.25-2.63]
	Υψηλή [2.64-2.86]
	Πολύ Υψηλή [2.87-3.09]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΙΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	Όρια Νομών
	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.42-2.70]
	Μέτρια [2.71-2.97]
	Υψηλή [2.98-3.25]
	Πολύ Υψηλή [3.26-3.52]

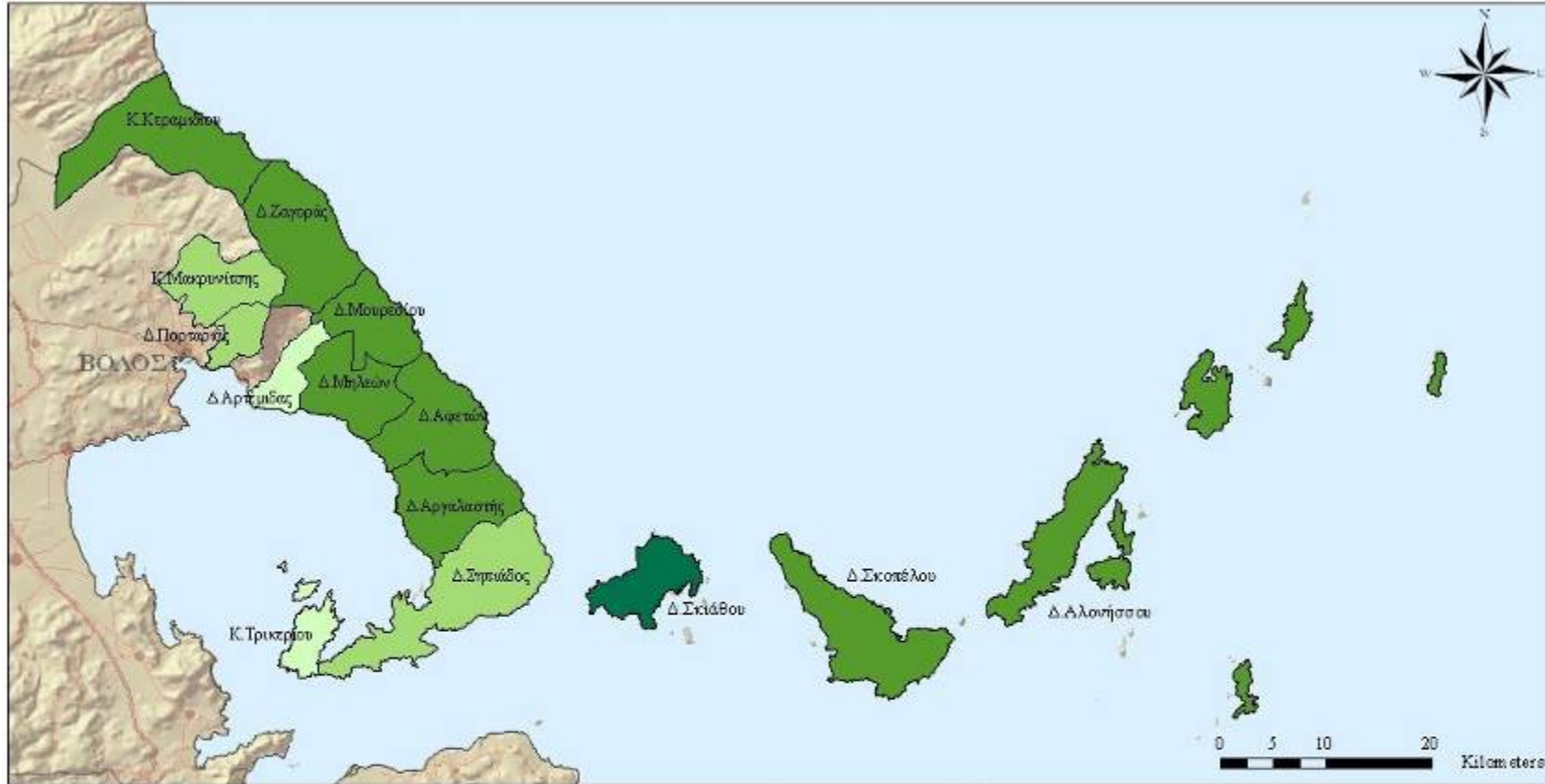
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ (ΑΝΕΤΗ Ή ΣΥΧΝΟ ΜΠΟΤΙΛΙΑΡΙΣΜΑ) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.80-2.99]
	Μέτρια [3.00-3.18]
	Υψηλή [3.19-3.36]
	Πολύ Υψηλή [3.37-3.56]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΩΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.43-2.81]
	Μέτρια [2.82-3.18]
	Υψηλή [3.19-3.56]
	Πολύ Υψηλή [3.57-3.93]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
— Όρια Νομών	Βαθμός Ικανοποίησης Χαμηλή [2.24-2.69] Μέτρια [2.60-2.94] Υψηλή [2.95-3.29] Πολύ Υψηλή [3.30-3.64]
□ Όρια Δήμων	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
 ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΩΣΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
 ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	Όρια Νομών
	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.60-2.75]
	Μέτρια [2.76-2.89]
	Υψηλή [2.90-3.04]
	Πολύ Υψηλή [3.05-3.18]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - ΤΙΜΗΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ Ή ΒΙΘΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.68-2.73]
	Μέτρια [2.74-2.86]
	Υψηλή [2.87-2.99]
	Πολύ Υψηλή [3.00-3.34]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - ΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.53-2.67]
	Μέτρια [2.68-2.82]
	Υψηλή [2.83-2.96]
	Πολύ Υψηλή [2.97-3.10]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ - ΤΙΜΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ - ΕΜΠΙΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
□	Χαμηλή [3.41-3.61]
□	Μέτρια [3.62-3.80]
□	Υψηλή [3.81-4.00]
□	Πολύ Υψηλή [4.01-4.19]

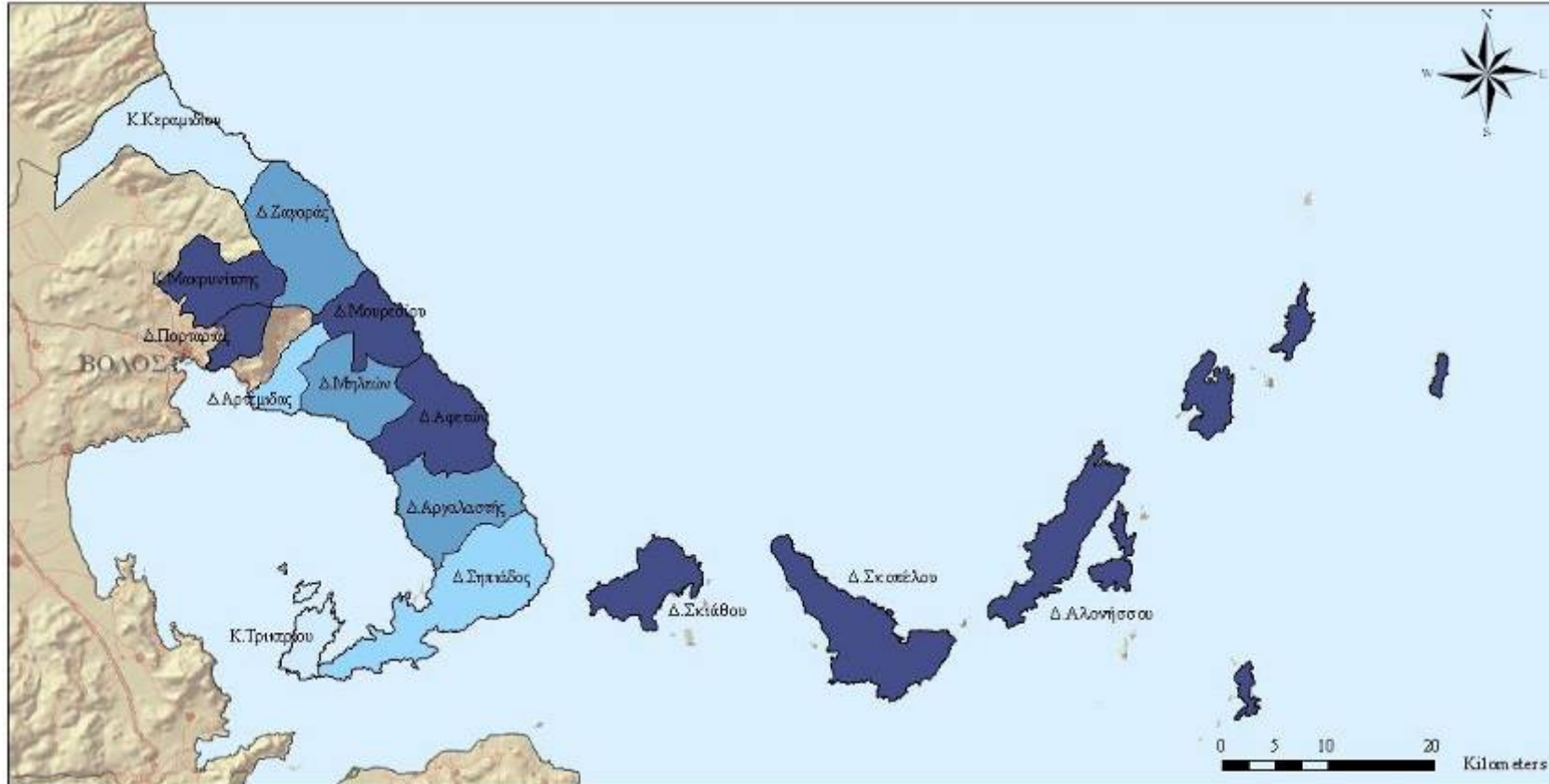
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΣΥΧΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
□	Χαμηλή [2.30-2.64]
□	Μέτρια [2.65-2.98]
□	Υψηλή [2.99-3.31]
□	Πολύ Υψηλή [3.32-3.65]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΑΠΟΦΡΙΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΩΝ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.45-2.66]
	Μέτρια [2.67-2.87]
	Υψηλή [2.88-3.07]
	Πολύ Υψηλή [3.08-3.28]

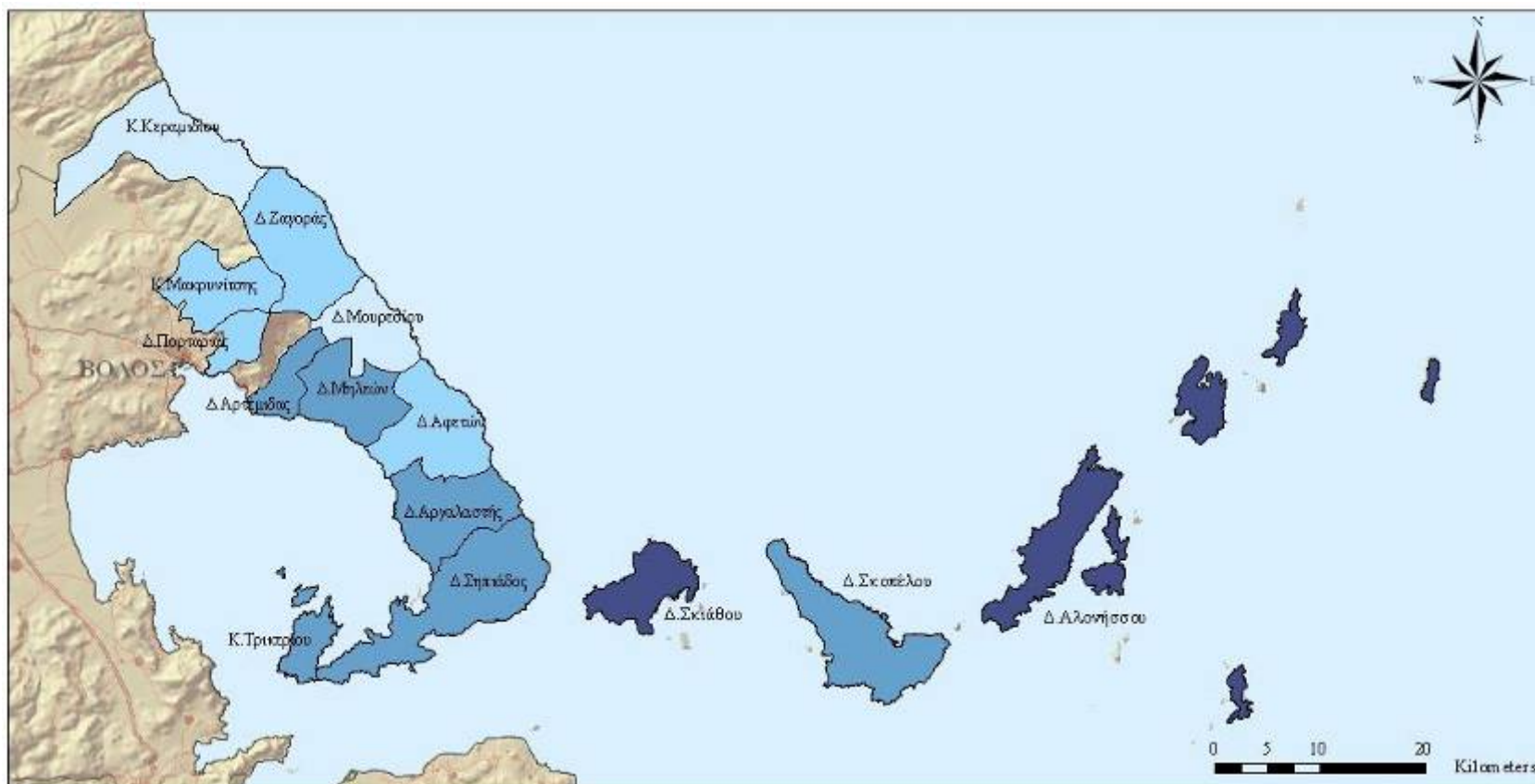
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΚΑΡΤΗΣ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [1.83-2.07]
	Μέτρια [2.08-2.31]
	Υψηλή [2.32-2.55]
	Πολύ Υψηλή [2.56-2.79]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
Light Pink	Χαμηλή [2.41-2.74]
Medium Pink	Μέτρια [2.75-3.07]
Dark Pink	Υψηλή [3.08-3.40]
Dark Purple	Πολύ Υψηλή [3.41-3.73]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [2.90-3.25]
	Μέτρια [3.26-3.59]
	Υψηλή [3.60-3.94]
	Πολύ Υψηλή [3.95-4.28]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [1.86-2.26]
	Μέτρια [2.27-2.66]
	Υψηλή [2.67-3.05]
	Πολύ Υψηλή [3.06-3.45]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΗΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
—	Όρια Νομών
□	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
□	Χαμηλή [1.57-2.09]
□	Μέτρια [2.10-2.52]
□	Υψηλή [2.53-2.94]
□	Πολύ Υψηλή [2.95-3.36]

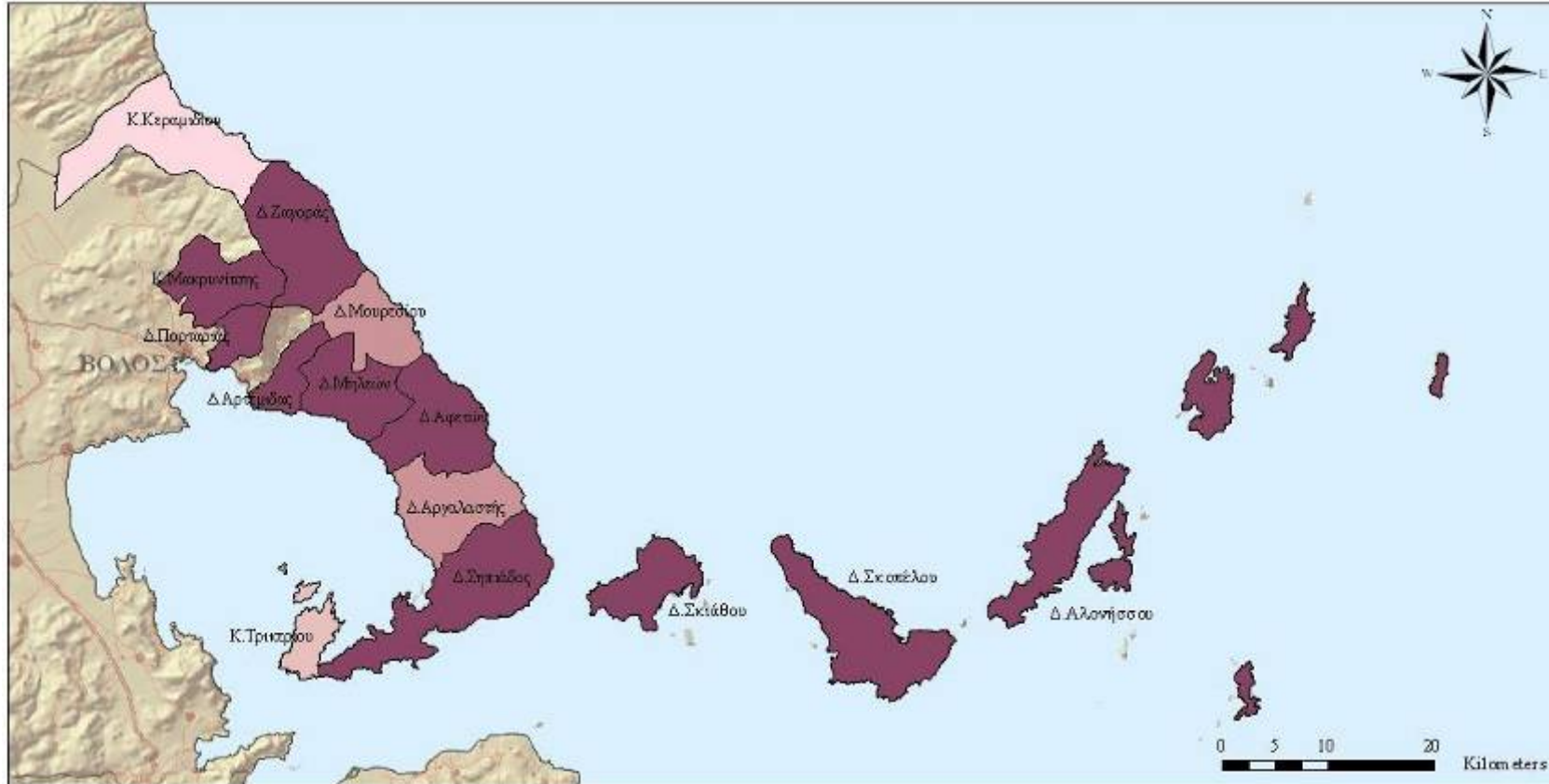
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΥΡΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
	Όρια Νομών
	Όρια Δήμων
Βαθμός Ικανοποίησης	
	Χαμηλή [1.55-1.99]
	Μέτρια [2.00-2.43]
	Υψηλή [2.44-2.86]
	Πολύ Υψηλή [2.87-3.30]

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ, ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ, ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΠ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

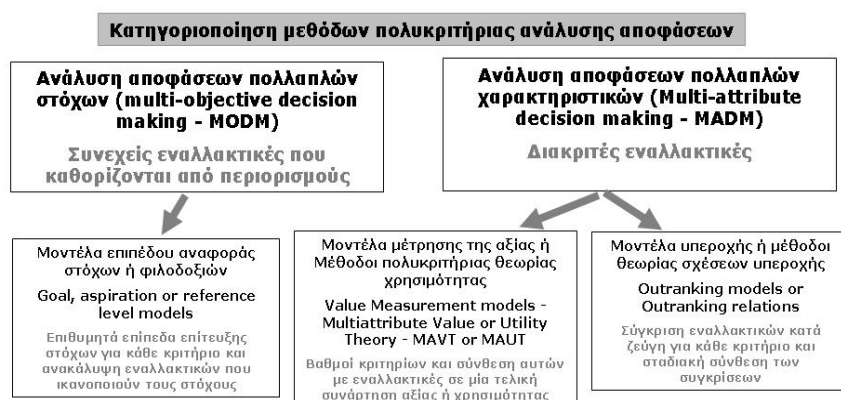
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΒΟΛΟΣ 2009

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

6.1. ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η επιλεγείσα μεθοδολογία για τον υπολογισμό της ΦΙΤΑ, σχετίζεται με την Πολυκριτηριακή Ανάλυση Αποφάσεων. Η πολυκριτηριακή ανάλυση αποφάσεων (Multicriteria Decision Aid or Analysis - MCDA ή Multicriteria Decision Making - MCDM) είναι ένα σύνολο μεθόδων, οι οποίες επιτρέπουν τη σύνθεση πολλαπλών κριτηρίων αξιολόγησης για την επιλογή, κατάταξη, ταξινόμηση ή περιγραφή ενός συνόλου εναλλακτικών επιλογών. Η μεθοδολογία αυτή καθίσταται απαραίτητη όταν η φύση ενός προβλήματος έχει πολλές και διαφορετικές όψεις και η πληροφορία που το αφορά αντανακλά αντικρουόμενες απόψεις και στόχους (Belton and Stewart, 2002, Σκυλογιάννη και Χριστοπούλου, 2010). Τέτοιου είδους προβλήματα ανακύπτουν συνήθως όταν πρόκειται για ζητήματα διαχείρισης οικοσυστημάτων και φυσικών πόρων, για αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων, για δημιουργία αναπτυξιακών υποδομών και γενικά για ζητήματα τοπικής ανάπτυξης στα οποία θα πρέπει να ικανοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι τρεις πυλώνες της αειφορίας (Περιβάλλον, Οικονομία και Κοινωνία) και στα οποία η λήψη αποφάσεων εμπλέκει σημαντικά ανταλλάγματα (tradeoffs) διότι η αύξηση του ενός οφέλους τυπικά μειώνει τα υπόλοιπα οφέλη (Herath & Prato, 2006, Σκυλογιάννη και Χριστοπούλου, 2010). Οι μέθοδοι πολυκριτηριακής ανάλυσης έχουν κατηγοριοποιηθεί με ποικίλους τρόπους. Η κατηγοριοποίηση που φαίνεται στο παρακάτω σχήμα προκύπτει από το συνδυασμό των κατηγοριοποιήσεων των Belton και Stewart (2002) και Mendoza και Martins (2006).

Οι δύο ομάδες μεθόδων τις MODM και τις MADM κυρίως διαφέρουν στον αριθμό των εναλλακτικών επιλογών που πρέπει να εκτιμηθούν. Οι μέθοδοι MADM έχουν σχεδιαστεί για την επιλογή διακριτών εναλλακτικών ενώ οι μέθοδοι MODM είναι πιο κατάλληλες για προβλήματα πολλαπλών στόχων όπου ένα σύνολο συνεχών εναλλακτικών ορίζεται από μια ομάδα περιορισμών στις μεταβλητές του διανύσματος της απόφασης (Σκυλογιάννη και Χριστοπούλου, 2010).

Στην πρώτη μεγάλη κατηγορία που αφορά την Ανάλυση Αποφάσεων Πολλαπλών Χαρακτηριστικών (MADM) ξεχωριστή θέση κατέχουν οι μέθοδοι πολυκριτήριας αξίας ή χρησιμότητας, στις οποίες συνυπολογίζονται οι επιδόσεις των εναλλακτικών σεναρίων για κάθε ξεχωριστό κριτήριο, ενώ κάθε κριτήριο χαρακτηρίζεται από ένα 'βάρος', που δηλώνει τη σπουδαιότητά του. Η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη μορφή μοντέλου έχει τη μορφή αθροιστικής συνάρτησης η οποία ονομάζεται συνάρτηση αξίας ή χρησιμότητας (Belton and Stewart, 2002):

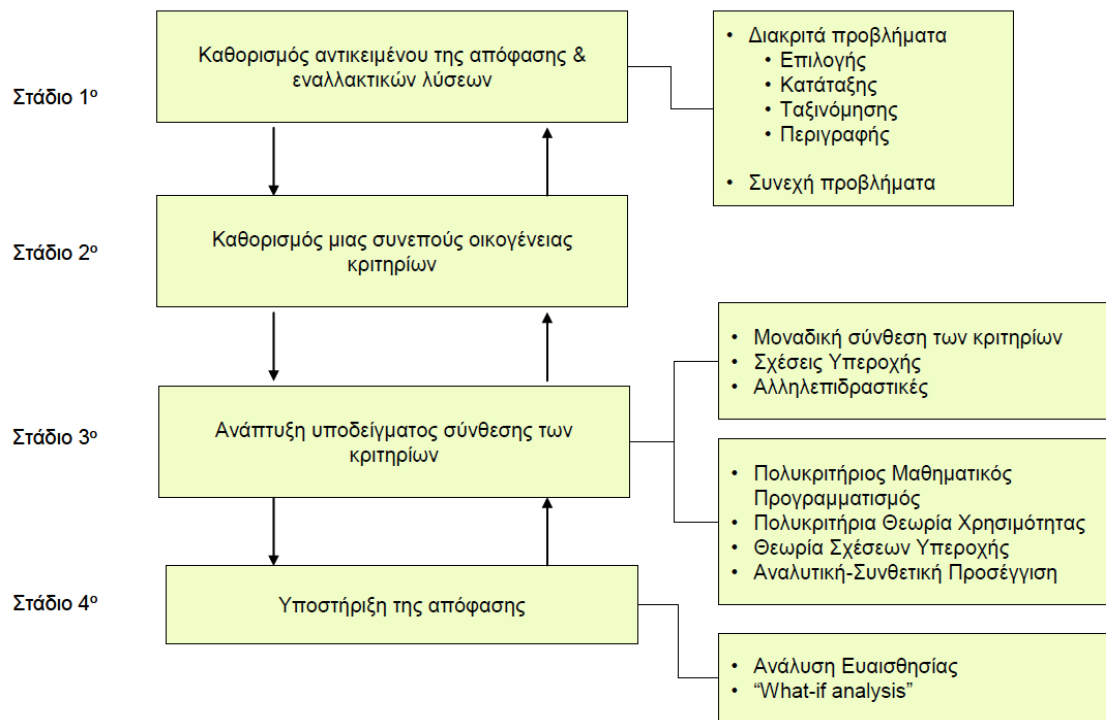
$$V(a) = \sum_i w_i * v_i(a)$$

όπου: $V(a)$ = η συνολική αξία που συνδέεται με κάθε εναλλακτική a ,

$v_i(a)$ = ο βαθμός αξίας που αντανάκλα την επίδοση της εναλλακτικής a ως προς το κριτήριο i και w_i είναι το βάρος που αντανάκλα τη σχετική σπουδαιότητα του κριτηρίου i . Τελικά οι εναλλακτικές κατατάσσονται σύμφωνα με τις συνολικές αξίες τους.

Οι πιο γνωστές θεωρίες και τεχνικές σε αυτή την κατηγορία είναι η Multiple attribute Value Theory (MAVT), η Multiple attribute Utility Theory (MAUT) και η Simple multi-attribute rating technique (SMART). Πολύ σημαντική για τον προσδιορισμό του βάρους των κριτηρίων είναι η Αναλυτική Ιεραρχική Προσέγγιση (Analytic Hierarchy Process - AHP).

Γενικά, η ανάλυση των προβλημάτων λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της πολυκριτηριακής προσέγγισης περιλαμβάνει τα στάδια που φαίνονται στο παρακάτω σχήμα.

(Πηγή: Ευαγγέλου και Καρακαπιλίδης, 2004)

Η Πολυκριτήρια Θεωρία Χρησιμότητας (Multiattribute Utility Theory) αποτελεί μια από τις πλέον κλασικές μεθόδους της Πολυκριτήριας Ανάλυσης. Η συγκεκριμένη θεωρία εφαρμόζεται για την επίλυση προβλημάτων με διακριτές εναλλακτικές λύσεις (προβλήματα επιλογής). Σκοπός της είναι η αναπαράσταση των προτιμήσεων του αποφασίζοντα μέσω μιας συνάρτησης χρησιμότητας $U(g)$, η οποία συνθέτει όλα τα επί μέρους κριτήρια αξιολόγησης. Η εφαρμογή της μπορεί να αναλυθεί σε τέσσερα επί μέρους στάδια: 1) καθορισμός των εναλλακτικών λύσεων και των κριτηρίων αξιολόγησης, 2) Εκτίμηση της απόδοσης των εναλλακτικών στα κριτήρια, 3) Ανάπτυξη χρησιμοτήτων και βαρών για τα κριτήρια, 4) Αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων και ανάλυση ευαισθησίας.

Η πιο διαδεδομένη μορφή συνολικής συνάρτησης χρησιμότητας, είναι η προσθετική, η οποία δίδεται από τη σχέση:

$$U(g) = p_1u_1(g_1) + p_2u_2(g_2) + \dots + p_nu_n(g_n) , \text{ όπου}$$

u_i = οι συναρτήσεις μερικών χρησιμοτήτων των κριτηρίων g_i ,

$u_i g_i$ = οι συναρτήσεις μερικής χρησιμότητας που καθορίζουν τη χρησιμότητα των εναλλακτικών δράσεων βάσει των επιδόσεών τους στο κριτήριο g_i ,

p_i = οι σταθερές (βάρη) που υποδηλώνουν τη σημαντικότητα των κριτηρίων.

(Τσακνάκης, 2010)

Για την επίλυση προβλημάτων με πολλαπλά κριτήρια μέσω Η/Υ, χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό Logical Decision (αν και όχι ιδιαίτερα φιλικό στο χρήστη). Το σύστημα αυτό επιτρέπει στο χρήστη να ενισχύσει τη δομή του προβλήματος με την προσθήκη συναρτήσεων χρησιμότητας, αλλά κυρίως η ανάπτυξη του προς επίλυση μοντέλου γίνεται με τη χρήση της διαδικασίας της Αναλυτικής Ιεράρχησης.

Ο στόχος της συγκεκριμένης μελέτης είναι η επίτευξη της αειφορίας του τουρισμού, η οποία υλοποιείται μέσα από την περιβαλλοντική προστασία, την οικονομική βιωσιμότητα, αλλά και την κοινωνική ευημερία.

Για το λόγο αυτό διακρίνουμε 3 διαστάσεις της τουριστικής φέρουσας ικανότητας των περιοχών, οι οποίες ανταποκρίνονται στους τρεις πυλώνες της αειφορίας: α) φυσική-περιβαλλοντική, β) κοινωνική και γ) οικονομική.

Για κάθε διάσταση, υπολογίζονται διάφοροι δείκτες, η επιλογή των οποίων, βασίστηκε στην κρίση των μελετητών, καθώς και στη χρήση της βιβλιογραφίας. Τελικά, με βάση τα στοιχεία που διατέθηκαν από τους Δήμους, την ΕΣΥΕ, το ΧΥΤΑ Βόλου δεδομένα από έρευνες και μελέτες και τα στοιχεία που προέκυψαν από την ανάλυση των 1200 ερωτηματολογίων, η κατανομή των δεικτών στις τρεις διαστάσεις της ΦΙΤΑ (κριτήρια), έχει ως εξής:

Δείκτες Φυσικής - Περιβαλλοντικής ΦΙΤΑ

A ₁	Αριθμός απειλούμενων ειδών
A ₂	Επάρκεια Νερού
A ₃	Απορρίμματα ανά άτομο
A ₄	Ποσοστό κατάλληλων υδάτων προς πόση
A ₅	Ποσοστό κατάλληλων υδάτων για κολύμβηση
A ₆	Ποσοστό υγρών αποβλήτων που υφίστανται επεξεργασία
A ₇	Ποσοστό ανακύκλωσης απορριμμάτων
A ₈	Ποσοστό ξενοδοχείων με συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης
A ₉	Δείκτης τουριστικής πυκνότητας
A ₁₀	Δείκτης πυκνότητας ακτών

Δείκτες Κοινωνικής ΦΙΤΑ

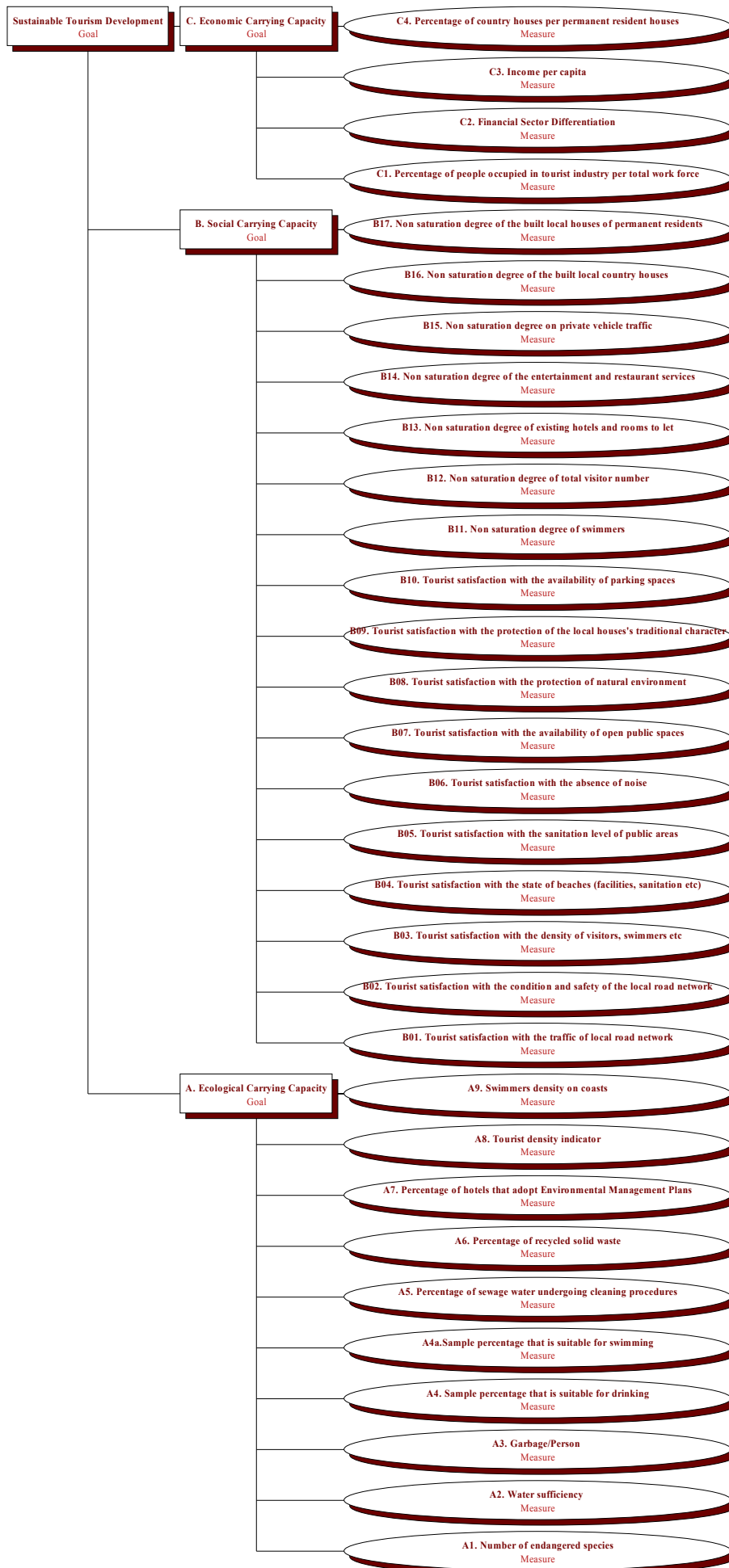
B ₁	Ικανοποίηση από ποιότητα οδικού δικτύου
B ₂	Ικανοποίηση από ασφάλεια οδικού δικτύου
B ₃	Ικανοποίηση από πυκνότητα επισκεπτών στις παραλίες
B ₄	Ικανοποίηση από την καθαριότητα στις παραλίες
B ₅	Ικανοποίηση από την καθαριότητα των δημόσιων χώρων
B ₆	Ικανοποίηση από επίπεδο ησυχίας
B ₇	Ικανοποίηση από την ύπαρξη ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων
B ₈	Ικανοποίηση από την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
B ₉	Ικανοποίηση από την προστασία του παραδοσιακού χαρακτήρα των οικισμών

B ₁₀	Ίκανοποίηση από την διαθεσιμότητα χώρων στάθμευσης
B ₁₁	Επίπεδο (μη) κορεσμού στις παραλίες
B ₁₂	Επίπεδο (μη) κορεσμού από τον συνολικό αριθμό επισκεπτών
B ₁₃	Επίπεδο (μη) κορεσμού από τον αριθμό ξενοδοχείων και λοιπών καταλυμάτων
B ₁₄	Επίπεδο (μη) κορεσμού από τον αριθμό καταστημάτων εστίασης και αναψυχής
B ₁₅	Επίπεδο (μη) κορεσμού από την κίνηση οχημάτων
B ₁₆	Επίπεδο (μη) κορεσμού από τη δεύτερη κατοικία
B ₁₇	Επίπεδο (μη) κορεσμού από την κύρια κατοικία

Δείκτες Οικονομικής ΦΙΤΑ

C ₁	Ποσοστό ατόμων απασχολούμενων στον τουρισμό
C ₂	Ποσοστό διαφοροποίησης κλάδων οικονομικής δραστηριότητας
C ₃	Κατά κεφαλή εισόδημα
C ₄	Ποσοστό δευτερεύουσας κατοικίας προς μόνιμες κατοικίες

Παρακάτω φαίνεται το διάγραμμα κριτηρίων και δεικτών που εφαρμόστηκε στη συγκεκριμένη μελέτη, μέσω του λογισμικού Logical Decisions.

Το σκεπτικό της δόμησης του προβλήματος έχει σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

Στόχος	Συνιστώσες-Κριτήρια	Υποκριτήρια (Δείκτες)	Εναλλακτικές
Αειφορική Ανάπτυξη του τουρισμού	α) Φυσική/περιβαλλοντική φέρουσα ικανότητα	1. 2. 3. 4.....	1. Τουριστική ανάπτυξη στο όριο της ΦΙΤΑ. Διατήρηση της υπάρχουσας κατάστασης και/ή βελτίωση των «αδύναμων» παραγόντων
	β) Κοινωνική φέρουσα ικανότητα	1. 2. 3. 4.....	2. Τουριστική ανάπτυξη κάτω από το όριο της ΦΙΤΑ. Δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης
	γ) Οικονομική φέρουσα ικανότητα	1. 2. 3. 4.....	3. Έχει ξεπεραστεί η ΦΙΤΑ. Μη περαιτέρω τουριστική ανάπτυξη και/ή βελτίωση των «αδύναμων» παραγόντων

6.2. ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Συνολικά, όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα, υπολογίστηκαν 31 δείκτες για την εκτίμηση της ΦΙΤΑ για κάθε Δήμο/Κοινότητα από τους 14 που συμμετείχαν στην έρευνα. Για τον υπολογισμό τους τέθηκαν κάποια όρια με βάση κυρίως τη βιβλιογραφία, αλλά και την επιστημονική εκτίμηση των μελετητών. Όλες οι τιμές των δεικτών ανάλογα με τα τεθέντα όρια, κατατάχτηκαν σε τρεις βαθμολογικές κλίμακες: Υψηλή, Μεσαία, Χαμηλή (βλ. παρακάτω παραδοχές και υποθέσεις). Υψηλή βαθμολογική κατάταξη ως προς μια συνιστώσα-κριτήριο, οδηγεί στη δεύτερη εναλλακτική πρόταση, μεσαία βαθμολογική κατάταξη οδηγεί στην πρώτη εναλλακτική και χαμηλή βαθμολογική κατάταξη οδηγεί στην τρίτη εναλλακτική. Οι τρεις συνιστώσες-κριτήρια θεωρήθηκαν ισοδύναμες, δηλ. η προστασία του περιβάλλοντος, η κοινωνική ανάπτυξη και η οικονομική ανάπτυξη θεωρήθηκε ότι έχουν την ίδια σημασία (βάρος) για την επίτευξη του στόχου που είναι η Αειφόρος (βιώσιμη) Τουριστική Ανάπτυξη. Η άριστη τιμή είναι το 1 και η ελάχιστη το 0. Επομένως, αν ένας Δήμος συγκεντρώνει υψηλή βαθμολογία (0,667-1,000) συνολικά και ως προς τις τρεις συνιστώσες, σημαίνει ότι βρίσκεται κάτω από το όριο της Τουριστικής Φέρουσας Ικανότητας, αν συγκεντρώνει μέση βαθμολογία (0,334-666), σημαίνει ότι βρίσκεται στο όριο της Τουριστικής Φέρουσας Ικανότητας, ενώ αν συγκεντρώνει χαμηλή βαθμολογία (0-0,333), σημαίνει ότι την έχει ήδη ξεπεράσει.

Σε όλους τους δείκτες δόθηκαν τα ίδια βάρη εκτός από το δείκτη τουριστικής πυκνότητας $T_f = A/P \times 100$, [όπου A= αφίξεις τουριστών, P=πληθυσμός], στον οποίο δόθηκε μικρότερο βάρος (σημασία) από του υπόλοιπους της κατηγορίας, διότι θεωρείται ήσσονος σημασίας. Όσον αφορά στο δείκτη «πυκνότητα λουομένων», θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα, κατά τις ημέρες διανομής των ερωτηματολογίων (14-17 Αυγούστου και από 11 π.μ. έως 13 π.μ.) κατέγραφαν την πυκνότητα των λουομένων σε όλες τις παραλίες με ταυτόχρονη βιντεοσκόπηση της παραλίας.

Σε όλους τους δείκτες της κοινωνικής ΦΙΤΑ δόθηκαν τα ίδια βάρη και το ίδιο έγινε και με τους δείκτες της οικονομικής ΦΙΤΑ. Διερεύνηση τυχόν διαφοροποιήσεων γίνεται μέσω της ανάλυσης ευαισθησίας. Μέτρο σύγκρισης για το κατά κεφαλή εισόδημα λήφθηκε το αντίστοιχο μέσο του Ν. Μαγνησίας.

6.3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Στους παρακάτω πίνακες φαίνεται η βαθμολογία των δεικτών και για τις τρεις κατηγορίες ΦΙΤΑ για όλους τους Δήμους (14) της έρευνας. Επίσης, φαίνεται η βαθμολογία κάθε Δήμου όσον αφορά στο σύνολο των δεικτών της κάθε κατηγορίας, ο

χαρακτηρισμός της βαθμολογίας ως υψηλής, μέσης και χαμηλής, καθώς επίσης ο αριθμός των δεικτών για τους οποίους κάθε Δήμος εμφανίζει υψηλή, μέση ή χαμηλή βαθμολογία.

Εδώ, θα πρέπει να επαναλάβουμε ότι υψηλή βαθμολογία σημαίνει επίτευξη του επιθυμητού στόχου (αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης) και τιμές δεικτών που βρίσκονται κάτω από το όριο της αντίστοιχης ΦΙΤΑ, μέση βαθμολογία σημαίνει τιμές δεικτών που βρίσκονται στο όριο της αντίστοιχης ΦΙΤΑ και χαμηλή βαθμολογία σημαίνει τιμές δεικτών που βρίσκονται πάνω από το όριο της αντίστοιχης ΦΙΤΑ.

A. Φυσική-Περιβαλλοντική Φέρουσα Ικανότητα

Δήμοι/Κοινότητες	A₁	A₂	A₃	A₄	A₅	A₆	A₇	A₈	A₉	A₁₀
Αλόνησος	Υ	Μ	Χ	Χ	Υ	Χ	Χ	Χ	Χ	Υ
Σκόπελος	Υ	Μ	Χ	Χ	Υ	Υ	Χ	Χ	Χ	Μ
Πορταριά	Υ	Υ	Υ	Υ	-	Χ	Χ	Χ	Χ	-
Σκιάθος	Υ	Μ	Χ	Χ	Υ	Υ	Χ	Χ	Χ	Μ
Τρίκερι	Υ	Μ	Υ	Υ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Υ
Κεραμίδι	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Υ
Μακρινίτσα	Υ	Υ	Υ	Υ	-	Χ	Χ	Χ	Χ	-
Ζαγορά	Υ	Υ	Υ	Μ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Υ
Αρτέμιδα	Υ	Υ	Υ	Χ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Υ
Μούρεσι	Υ	Υ	Υ	Υ	Υ	Χ	Υ	Χ	Χ	Υ
Σηπιάδα	Υ	Χ	Υ	Μ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Υ
Μηλιές	Υ	Χ	Υ	Μ	Μ	Χ	Χ	Χ	Χ	Υ
Αργαλαστή	Υ	Μ	Χ	Χ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Μ
Αφέτες	Υ	Χ	Υ	Μ	Υ	Χ	Χ	Χ	Υ	Χ

Υ= Υψηλή βαθμολογία

Μ = Μέση

Χ = Χαμηλή

Όπως φαίνεται καθαρά στον παραπάνω πίνακα, καμία περιοχή δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα κινδυνευόντων ειδών, ενώ οι παράγοντες στους οποίους υστερούν οι περισσότερες περιοχές είναι η απουσία ανακύκλωσης απορριμμάτων, επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και χρήσης ΣΠΔ από τα ξενοδοχεία.

Α. Φυσική-Περιβαλλοντική Φέρουσα Ικανότητα

Δήμοι/Κοινότητες	Σύνολο Α	Εκτίμηση	Επιμέρους σκορ		
			Υ	Μ	Χ
Αλόνησος	0,368	Μ	3	1	6
Σκόπελος	0,421	Μ	3	2	5
Πορταριά	0,632	Μ	4	0	4
Σκιάθος	0,421	Μ	3	2	5
Τρίκερι	0,632	Μ	6	1	3
Κεραμίδι	0,684	Υ	7	0	3
Μακρινίτσα	0,632	Μ	4	0	4
Ζαγορά	0,632	Μ	6	1	3
Αρτέμιδα	0,579	Μ	6	0	4
Μούρεσι	0,737	Υ	7	0	3
Σηπιάδα	0,526	Μ	5	1	4
Μηλιές	0,421	Μ	3	2	5
Αργαλαστή	0,368	Μ	3	2	5
Αφέτες	0,421	Μ	4	1	5

Β. Κοινωνική Φέρουσα Ικανότητα

Δήμοι/Κοινότητες	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	B ₅	B ₆	B ₇	B ₈	B ₉	B ₁₀	B ₁₁	B ₁₂	B ₁₃	B ₁₄	B ₁₅	B ₁₆	B ₁₇
Αλόνησος	M	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	X	M	Y	Y	Y	Y	Y	Y
Σκόπελος	Y	M	Y	Y	Y	Y	M	Y	Y	X	M	M	M	Y	M	Y	Y
Πορταριά	X	X	Y	Y	Y	Y	M	Y	Y	X	-	X	X	X	X	X	M
Σκιάθος	Y	M	Y	Y	Y	Y	Y	Y	M	X	X	X	X	X	X	X	M
Τρίκερι	X	X	X	X	X	Y	X	X	Y	X	Y	Y	Y	Y	M	M	Y
Κεραμίδι	Y	X	M	M	X	Y	X	X	X	X	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
Μακρινίτσα	X	X	Y	Y	Y	Y	M	Y	Y	X	-	X	X	M	X	X	X
Ζαγορά	M	X	Y	Y	Y	Y	Y	M	Y	X	Y	X	X	M	X	X	M
Αρτέμιδα	X	X	M	X	X	Y	X	X	M	X	X	X	X	M	X	X	M
Μούρτσι	X	X	M	Y	Y	Y	X	M	Y	X	X	X	X	M	X	X	Y
Σηπιάδα	X	X	M	M	X	Y	M	X	M	X	Y	Y	M	Y	X	M	Y
Μηλιές	X	X	Y	M	M	Y	M	M	Y	X	X	X	X	X	X	X	M
Αργαλαστή	X	X	M	M	M	Y	X	X	M	X	M	M	M	Y	X	X	M
Αφέτες	X	X	Y	Y	Y	Y	X	Y	Y	X	X	X	X	X	X	X	X

Τα δεδομένα για τη βαθμολόγηση των δεικτών αυτής της κατηγορίας, συνελέγησαν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων.

Από τον παραπάνω πίνακα γίνεται φανερό ότι οι Δήμοι οι οποίοι γειτνιάζουν με την πόλη του Βόλου συγκεντρώνουν χαμηλότερη βαθμολογία στους περισσότερους δείκτες (π.χ. έλλειψη χώρων στάθμευσης, κορεσμός λουομένων και συνολικών επισκεπτών, κορεσμός από κίνηση Ι.Χ., μη ύπαρξη ανοιχτών χώρων κ.λπ.). Αυτό είναι φυσικό, δεδομένου ότι οι περιοχές αυτές συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό ημερήσιων επισκεπτών, ιδιαίτερα σε μέρες και ώρες αιχμής, αλλά και έχουν αποκτήσει αρκετά χαρακτηριστικά αστικής περιοχής.

Από τον παραπάνω πίνακα αναδεικνύονται δύο σημαντικά προβλήματα που αφορούν σχεδόν όλους τους Δήμους: η έλλειψη χώρων στάθμευσης και το μη ασφαλές οδικό δίκτυο. Η υπερβολική κίνηση Ι.Χ. και ο κορεσμός από εξοχικές κατοικίες φαίνονται να αποτελούν επίσης προβλήματα για αρκετές περιοχές.

B. Κοινωνική Φέρουσα Ικανότητα

Δήμοι/Κοινότητες	Σύνολο Β	Εκτίμηση	Επιμέρους σκορ		
			Υ	Μ	Χ
Αλόνησος	0,882	Υ	14	2	1
Σκόπελος	0,765	Υ	10	6	1
Πορταριά	0,441	Μ	6	2	8
Σκιάθος	0,500	Μ	7	3	7
Τρίκερι	0,471	Μ	7	2	8
Κεραμίδι	0,588	Μ	9	2	6
Μακρινίτσα	0,441	Μ	6	2	8
Ζαγορά	0,529	Μ	7	4	6
Αρτέμιδα	0,176	Χ	1	4	12
Μούρεσι	0,382	Μ	5	3	9
Σηπιάδα	0,471	Μ	5	6	6
Μηλιές	0,324	Χ	3	5	9
Αργαλαστή	0,324	Χ	2	8	7
Αφέτες	0,353	Μ	6	0	11

Γ. Οικονομική Φέρουσα Ικανότητα

Δήμοι/Κοινότητες	C₁	C₂	C₃	C₄
Αλόνησος	Υ	Μ	Υ	Μ
Σκόπελος	Υ	Υ	Υ	Χ
Πορταριά	Υ	Υ	Υ	Μ
Σκιάθος	Υ	Υ	Υ	Υ
Τρίκερι	Υ	Μ	Μ	Μ
Κεραμίδι	Υ	Μ	Μ	Χ
Μακρινίτσα	Υ	Υ	Υ	Χ
Ζαγορά	Υ	Χ	Χ	Υ
Αρτέμιδα	Υ	Μ	Υ	Μ
Μούρεσι	Υ	Μ	Μ	Χ
Σηπιάδα	Υ	Χ	Χ	Χ
Μηλιές	Υ	Μ	Χ	Χ
Αργαλαστή	Υ	Μ	Χ	Χ
Αφέτες	Υ	Χ	Χ	Χ

Τα δεδομένα γι' αυτή την κατηγορία ΦΙΤΑ, συγκεντρώθηκαν κυρίως από την ΕΣΥΕ, αλλά και από άλλες έρευνες (Duquenne et Kaklamanis, 2010).

Όλοι οι Δήμοι σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, δεν στηρίζουν το εισόδημα των κατοίκων τους κατά μεγάλο ποσοστό στον τουριστικό τομέα, αντίθετα έχουν σημαντικά

διαφοροποιημένη οικονομία. Έχοντας επομένως μη μονοκλαδικές οικονομίες, κινδυνεύουν λιγότερο από τυχαία και απρόβλεπτα γεγονότα που μπορεί να επηρεάσουν τον τουρισμό.

Γ. Οικονομική Φέρουσα Ικανότητα

Δήμοι/Κοινότητες	Σύνολο Γ	Εκτίμηση	Επιμέρους σκορ		
			Υ	Μ	Χ
Αλόνησος	0,750	Υ	2	2	0
Σκόπελος	0,750	Υ	3	0	1
Πορταριά	0,875	Υ	3	1	0
Σκιάθος	1,000	Υ	4	0	0
Τρίκερι	0,625	Μ	1	3	0
Κεραμίδι	0,500	Μ	1	3	1
Μακρινίτσα	0,750	Υ	3	0	1
Ζαγορά	0,500	Μ	2	0	2
Αρτέμιδα	0,750	Υ	2	0	2
Μούρεσι	0,500	Μ	1	2	1
Σηπιάδα	0,250	Χ	1	0	3
Μηλιές	0,375	Μ	1	1	2
Αργαλαστή	0,375	Μ	1	1	2
Αφέτες	0,250	Χ	1	0	3

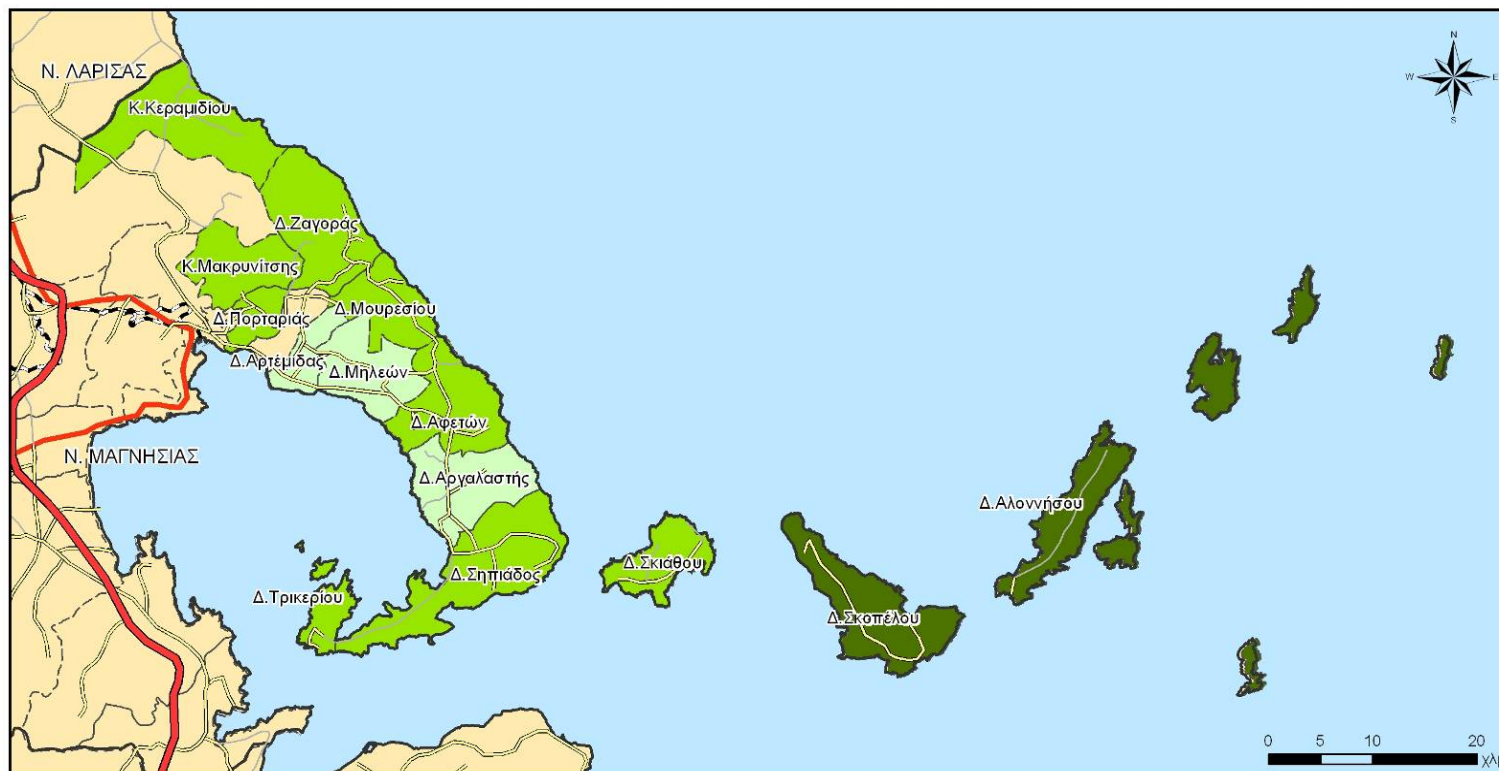
6.4 ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

Στην συνέχεια ακολουθούν μια σειρά χαρτών που παρουσιάσουν την γραφική απεικόνιση των επιμέρους συνιστωσών της Φέρουσας Ικανότητας, όπως παρουσιάζονται στους πίνακες και την ανάλυση που προηγήθηκαν.

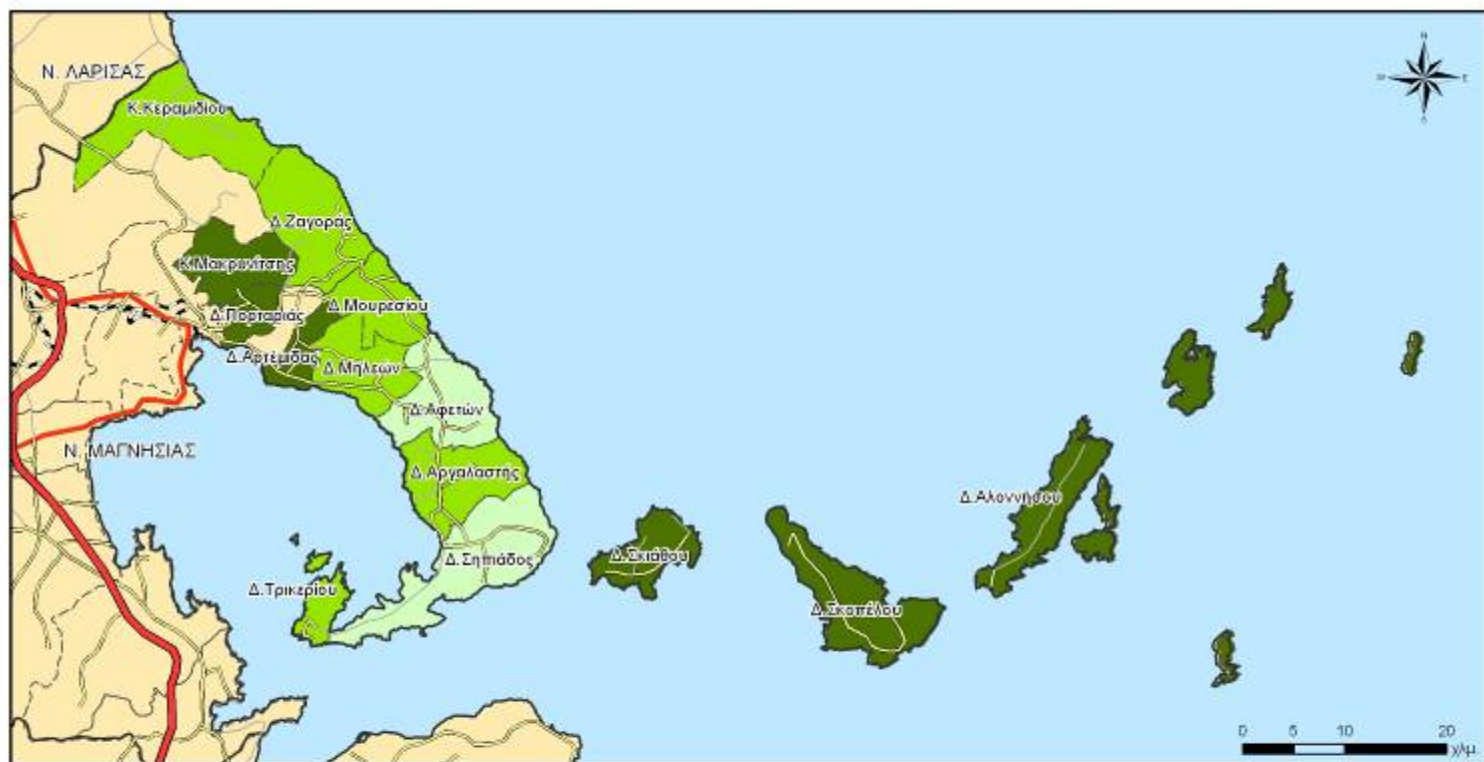
ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▭ Όρια Νομών	Βαθμός επίτευξης στόχου
▭ Όρια Δήμων	□ Χαμηλός
Οδικό δίκτυο	■ Μεσαίος
■ ΠΑΘΕ	■ Υψηλός
— Πρωτεύον δίκτυο	
— Δευτερεύον δίκτυο	
— Επαρχιακό δίκτυο	
— Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΒΟΛΟΣ 2010

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▣ Όρια Νομών	■ Βαθμός επίτευξης στόχου
▤ Όρια Δήμων	■ Χαμηλός
■ Οδικό δίκτυο	■ Μεσαίος
■ ΠΑΘΕ	■ Υψηλός
■ Πρωτεύον δίκτυο	
■ Δευτερεύον δίκτυο	
— Επαρχιακό δίκτυο	
⇒ Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΒΟΛΟΣ 2010

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▣ Όρια Νομών	■ Βαθμός επίτευξης στόχου
▬ Όρια Δήμων	□ Χαμηλός
Οδικό δίκτυο	■ Μεσολός
■ ΠΑΣΕ	■ Υψηλός
— Πρωτεύων δίκτυο	
— Δευτερεύον δίκτυο	
— Επαρχιακό δίκτυο	
→ Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΒΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΒΟΛΟΣ 2010

6.5. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΟΥ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Δείκτες τουριστικής φέρουσας ικανότητας

Περιοχές	Φυσική- Περιβαλλοντική ΦΙΤΑ	Κοινωνική ΦΙΤΑ	Οικονομική ΦΙΤΑ	Σύνολο	Εκτίμηση
Αλόνησος	0,368	0,882	0,750	0,667	Υ
Σκόπελος	0,421	0,765	0,750	0,645	Μ
Πορταριά	0,632	0,441	0,875	0,649	Μ
Σκιάθος	0,421	0,500	1,000	0,640	Μ
Τρίκερι	0,632	0,471	0,625	0,576	Μ
Κεραμίδι	0,684	0,588	0,500	0,591	Μ
Μακρινίτσα	0,632	0,441	0,750	0,608	Μ
Ζαγορά	0,632	0,529	0,500	0,554	Μ
Αρτέμιδα	0,579	0,176	0,750	0,502	Μ
Μούρτσι	0,737	0,382	0,500	0,540	Μ
Σηπιάδα	0,526	0,471	0,250	0,416	Μ
Μηλιές	0,421	0,324	0,375	0,373	Μ
Αργαλαστή	0,368	0,324	0,375	0,356	Μ
Αφέτες	0,421	0,353	0,250	0,341	Μ

Στον τελικό πίνακα επίτευξης του στόχου, παρατηρούμε ότι καμία από τις περιοχές της μελέτης δεν έχει ξεπεράσει τη συνολική ΦΙΤΑ, παρόλ'αυτά μόνο μία περιοχή βρίσκεται ελάχιστα κάτω από το όριο της ΦΙΤΑ και θεωρείται ότι έστω και οριακά έχει ήδη επιτύχει την Αειφόρο Τουριστική Ανάπτυξή της.

Οι υπόλοιπες περιοχές ή μπορούν να διατηρήσουν την υπάρχουσα κατάσταση, ή αν στοχεύουν να αυξήσουν το τουριστικό δυναμικό τους θα πρέπει οπωσδήποτε να βελτιώσουν τους παράγοντες στους οποίους όπως έχει φανεί από τη μελέτη, παρουσιάζουν υστέρηση. Χρήσιμο βέβαια είναι και οι περιοχές που σημείωσαν μεσαία βαθμολογία αλλά στα χαμηλότερα όριά της, να βελτιώσουν τους παράγοντες σε υστέρηση, διότι όπως έχει ήδη αναφερθεί, κάποιος ή κάποιοι από τους πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν τη ΦΙΤΑ, μπορεί να επιδεινωθεί και να μεταβάλει την υπάρχουσα κατάσταση.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▣ Όρια Νομών	■ Βαθμός επίτευξης στόχου
▬ Όρια Δήμων	▬ Χαμηλός
— Οδικό δίκτυο	▬ Μεσαίος
■ ΠΛΑΒΕ	▬ Υψηλός
▬ Πρωτεύον δίκτυο	
▬ Δευτερεύον δίκτυο	
▬ Επαρχιακό δίκτυο	
▬ Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΣΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ:	ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΒΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	
ΒΟΛΟΣ 2010	

6.6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ

Η ανάλυση ευαισθησίας αφορά τον υπολογισμό της επίδρασης που έχει στο τελικό αποτέλεσμα μια συγκεκριμένη παράμετρος που μας ενδιαφέρει να διερευνήσουμε και για τον λόγο αυτό ελέγχεται κατά περίπτωση. Η επίδρασή της εκτιμάται είτε με τον περιορισμό, είτε με την αύξηση της βαρύτητάς της και τον υπολογισμό εκ νέου του τελικού αποτελέσματος ώστε κατά περίπτωση να εκτιμηθούν οι επιδράσεις. Στην συνέχεια παρουσιάζεται η ανάλυση ευαισθησίας που έγινε για συγκεκριμένες παραμέτρους που επιλέχθηκαν καθώς θεωρήθηκε ότι είναι οι πλέον αντιπροσωπευτικές ανά κατηγορία.

Α. Φυσική– Περιβαλλοντική Φέρουσα Ικανότητα

Περιοχές	Σύνολο A	Εκτίμηση	Σύνολο A με διπλασιασμό της επίδρασης της επάρκειας νερού	Εκτίμηση
Αλόνησος	0,368	M	(+) 0,375	M
Σκόπελος	0,421	M	(+) 0,425	M
Πορταριά	0,632	M	(+) 0,650	M
Σκιάθος	0,421	M	(+) 0,425	M
Τρίκερι	0,632	M	(-) 0,625	M
Κεραμίδι	0,684	Υ	(+) 0,700	Υ
Μακρινίτσα	0,632	M	(+) 0,650	M
Ζαγορά	0,632	M	(+) 0,650	M
Αρτέμιδα	0,579	M	(+) 0,600	M
Μούρεσι	0,737	Υ	(+) 0,750	Υ
Σηπιάδα	0,526	M	(-) 0,500	M
Μηλιές	0,421	M	(-) 0,400	M
Αργαλαστή	0,368	M	(+) 0,375	M
Αφέτες	0,421	M	(-) 0,400	M

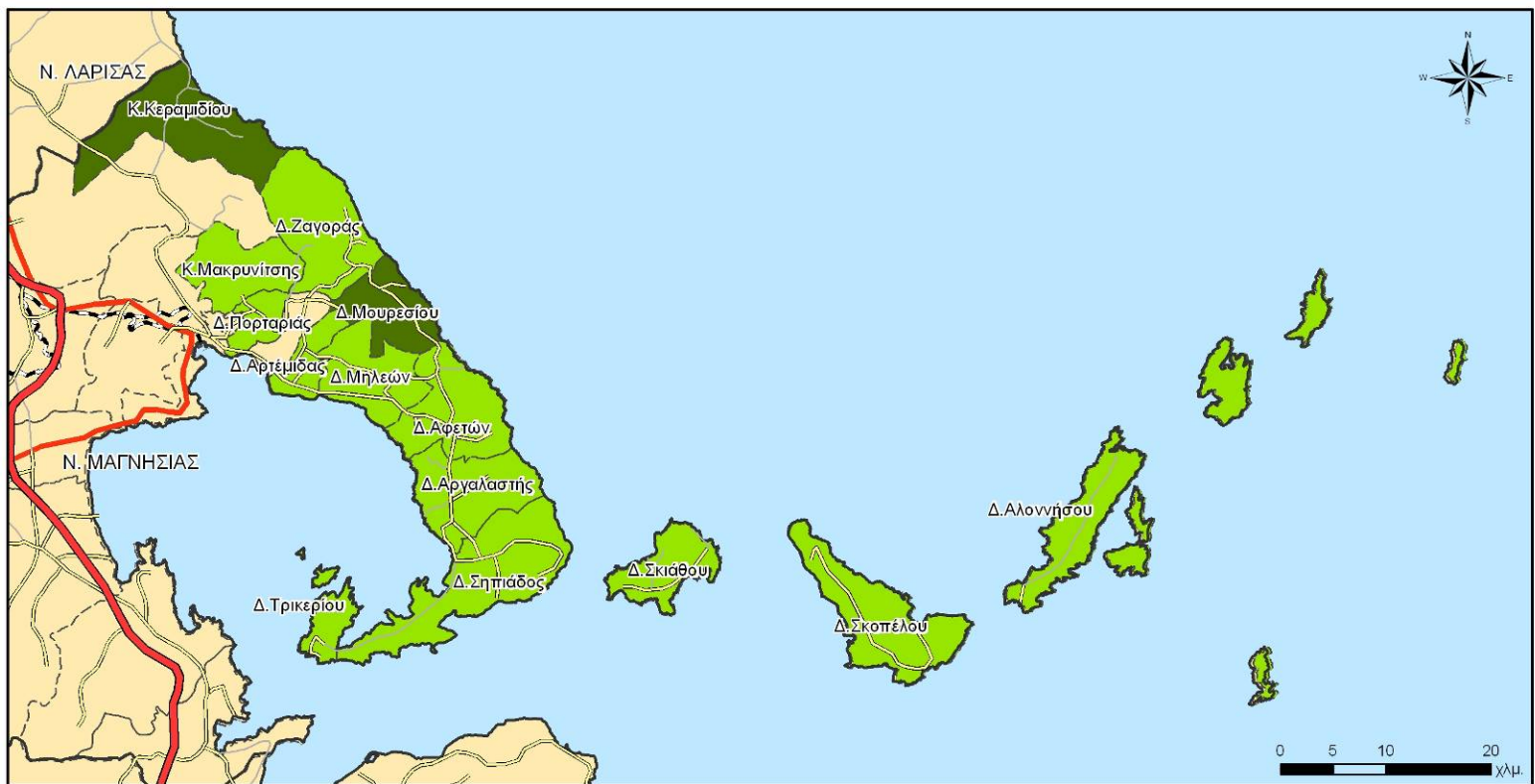
Παρατηρούμε ότι με το διπλασιασμό του δείκτη που εκφράζει την επάρκεια σε υδατικούς πόρους το μήνα αιχμής (ο οποίος θεωρείται πολύ σημαντικός περιβαλλοντικός δείκτης για τη συνολική ΦΙΤΑ), σημειώνονται μικρές αυξομειώσεις στις βαθμολογίες των Δήμων, αλλά η τελική εκτίμηση παραμένει αμετάβλητη.

Β. Κοινωνική Φέρουσα Ικανότητα

Περιοχές	Σύνολο	Εκτίμηση	Σύνολο με διπλασιασμό της επίδρασης των υποδομών	Εκτίμηση	Σύνολο με διπλασιασμό της επίδρασης των περιβαλλοντικών παραμέτρων	Εκτίμηση
Αλόνησος	0,882	Υ	(-) 0,854	Υ	(+) 0,907	Υ
Σκόπελος	0,765	Υ	(-) 0,750	Υ	(+) 0,778	Υ
Πορταριά	0,441	Μ	(-) 0,396	Μ	(+) 0,481	Μ
Σκιάθος	0,500	Μ	(=) 0,500	Μ	(=) 0,500	Μ
Τρίκερι	0,471	Μ	(-) 0,417	Μ	(+) 0,519	Μ
Κεραμίδι	0,588	Μ	(-) 0,563	Μ	(+) 0,611	Μ
Μακρινίτσα	0,441	Μ	(-) 0,417	Μ	(+) 0,463	Μ
Ζαγορά	0,529	Μ	(-) 0,500	Μ	(+) 0,556	Μ
Αρτέμιδα	0,176	Χ	(-) 0,146	Χ	(+) 0,204	Χ
Μούρεσι	0,382	Μ	(-) 0,375	Μ	(+) 0,389	Μ
Σηπιάδα	0,471	Μ	(-) 0,417	Μ	(+) 0,519	Μ
Μηλιές	0,324	Χ	(-) 0,271	Χ	(+) 0,370	Μ
Αργαλαστή	0,324	Χ	(+) 0,333	Χ	(-) 0,315	Χ
Αφέτες	0,353	Μ	(-) 0,333	Χ	(+) 0,370	Μ

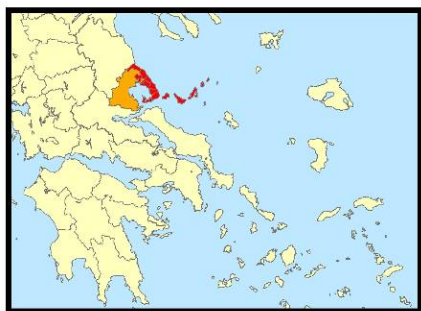
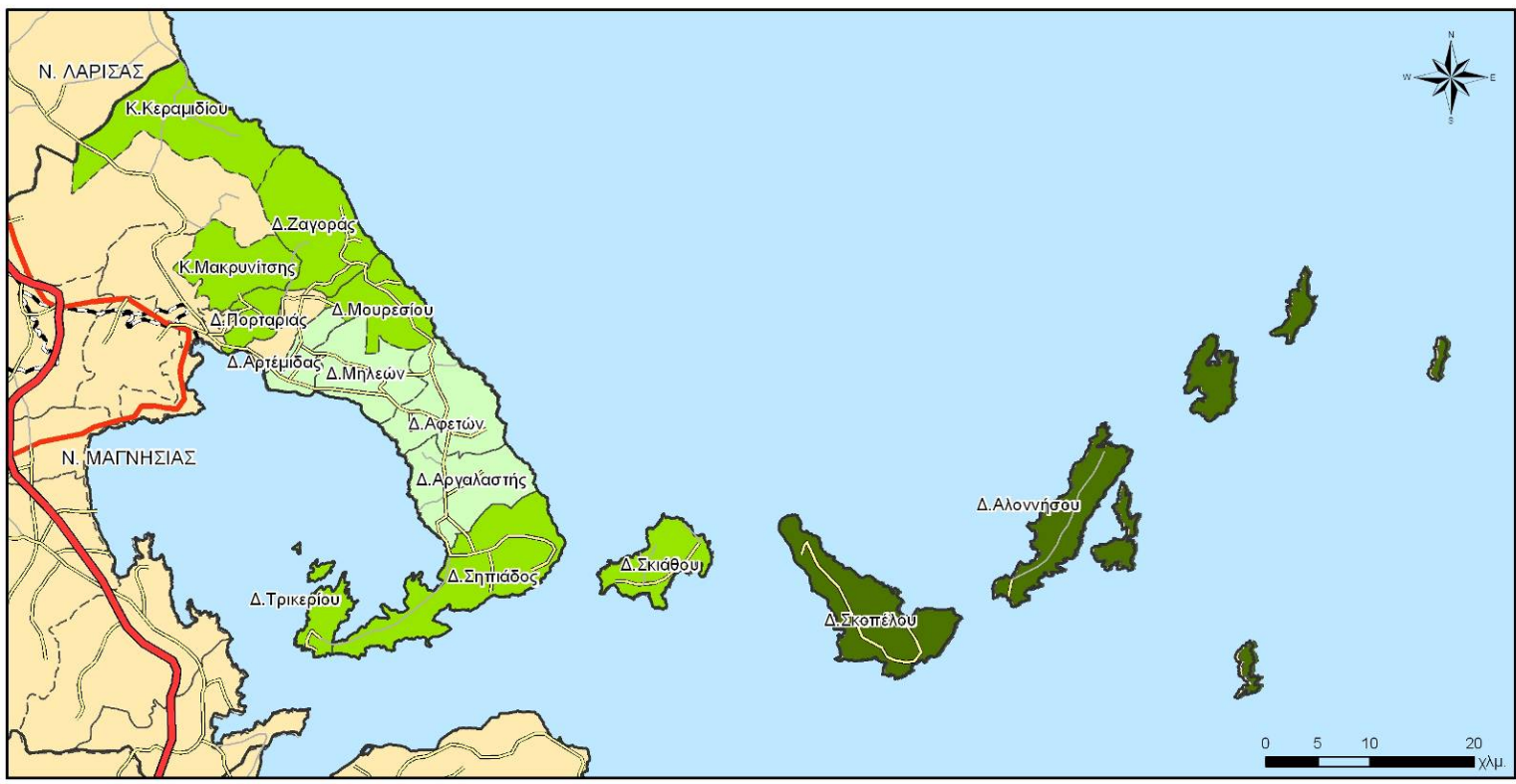
Η αύξηση των βαρών στους δείκτες που σχετίζονται με τις υποδομές και τις υπηρεσίες, προκαλεί σε όλους σχεδόν τους Δήμους (εκτός από δύο) μείωση της βαθμολογίας, γεγονός που σημαίνει ότι στον τομέα υποδομών-υπηρεσιών υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης. Η μείωση όμως είναι μικρή και άρα μη ικανή να μεταβάλλει τη συνολική εκτίμηση. Μόνο ένας Δήμος όπως φαίνεται στον πίνακα, αλλάζει κατηγορία και από μεσαία βαθμολογία μεταπίπτει σε χαμηλή.

Η αύξηση των βαρών στους δείκτες που σχετίζονται με περιβαλλοντικές παραμέτρους, προκαλεί σχεδόν σε όλους τους Δήμους αύξηση της βαθμολογίας, αφού οι τουρίστες / επισκέπτες πράγματι θεωρούν ότι από περιβαλλοντικής πλευράς οι περιοχές που επισκέφθηκαν δεν είναι υποβαθμισμένες, αντίθετα διατηρούν το φυσικό και πολιτιστικό τους περιβάλλον σε ικανοποιητικά επίπεδα.

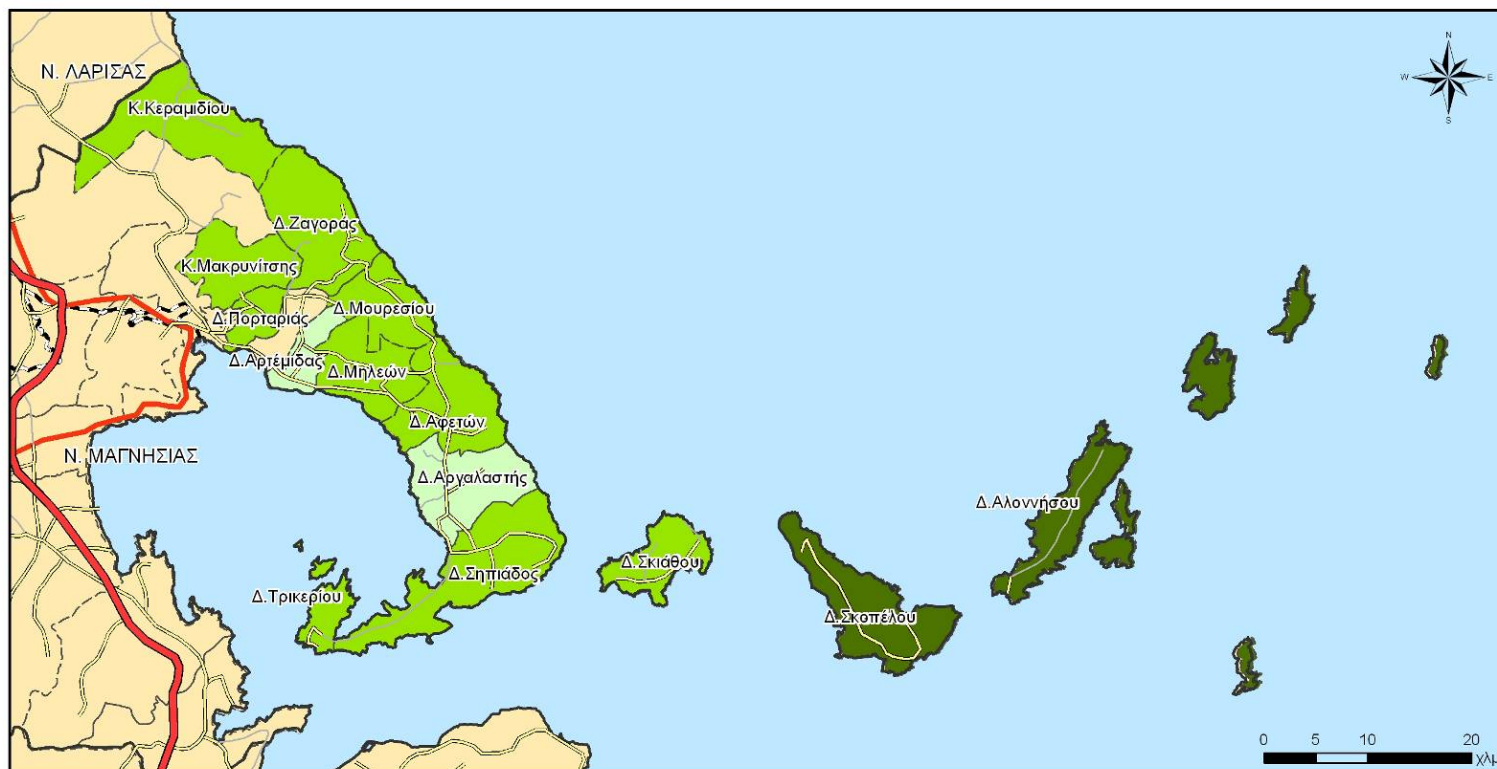
ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▭ Όρια Νομών	Βαθμός επίτευξης στόχου
▭ Όρια Δήμων	□ Χαμηλός
Οδικό δίκτυο	■ Μεσαίος
■ ΠΑΘΕ	■ Υψηλός
— Πρωτεύον δίκτυο	
— Δευτερεύον δίκτυο	
— Επαρχιακό δίκτυο	
⇒ Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΝΕΡΟΥ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΒΟΛΟΣ 2010

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▬ Όρια Νομών	Βαθμός επίτευξης στόχου
≡ Όρια Δήμων	■ Χαμηλός
Οδικό δίκτυο	■ Μεσαίος
■ ΠΑΘΕ	■ Υψηλός
— Πρωτεύον δίκτυο	
— Δευτερεύον δίκτυο	
— Επαρχιακό δίκτυο	
→ Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΒΟΛΟΣ 2010

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
▭ Όρια Νομών	■ Βαθμός επίτευξης στόχου
▭ Όρια Δήμων	■ Χαμηλός
— Οδικό δίκτυο	■ Μεσαίος
■ ΠΑΘΕ	■ Υψηλός
— Πρωτεύον δίκτυο	
— Δευτερεύον δίκτυο	
— Επαρχιακό δίκτυο	
→ Σιδηροδρομικό δίκτυο	

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗ: ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΒΟΛΟΣ 2010

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

7.1. ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Τα βασικά συμπεράσματα της ανάλυσης, όπως προκύπτουν από το κεφάλαιο 6.3, εστιάζονται στα εξής:

- Η συνολική Τουριστική Φέρουσα Ικανότητα δεν έχει ξεπεραστεί σε καμία περιοχή από όσες συμπεριλαμβάνονται στη συγκεκριμένη έρευνα. Μόνο μία περιοχή βρίσκεται ελάχιστα κάτω από το όριο της ΦΙΤΑ και θεωρείται ότι έστω και οριακά έχει ήδη επιτύχει την Αειφόρο Τουριστική Ανάπτυξή της. Οι υπόλοιπες περιοχές ή μπορούν να διατηρήσουν την υπάρχουσα κατάσταση, ή αν στοχεύουν να αυξήσουν το τουριστικό δυναμικό τους θα πρέπει οπωσδήποτε να βελτιώσουν τους παράγοντες στους οποίους παρουσιάζουν χαμηλή βαθμολογία. Χρήσιμο βέβαια είναι και αυτές οι περιοχές, που σημείωσαν μεσαία συνολική βαθμολογία, να βελτιώσουν τους παράγοντες στους οποίους σημείωσαν χαμηλή επί μέρους βαθμολογία.
- καμία περιοχή δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα κινδυνευόντων ειδών, ενώ οι παράγοντες στους οποίους υστερούν οι περισσότερες περιοχές είναι η απουσία ανακύκλωσης απορριμμάτων, επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και χρήσης ΣΠΔ από τα ξενοδοχεία.
- Γενικά, στην πλειονότητά τους οι περιοχές δεν αντιμετωπίζουν πρόβλημα επάρκειας νερού, ως προς την ποιότητα του πόσιμου νερού όμως φαίνεται να υπάρχει πρόβλημα, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή το επιθυμητό είναι η υψηλή βαθμολογία, αφού ο δείκτης σχετίζεται άμεσα με την ανθρώπινη υγεία.
- Τα σημαντικότερα προβλήματα που αφορούν τις υποδομές είναι η ασφάλεια και η ποιότητα του οδικού δικτύου και οι χώροι στάθμευσης. Οι τουρίστες αισθάνονται ότι οι περιοχές στην πλειονότητά τους είναι κορεσμένες από τη χρήση Ι.Χ., όπως επίσης από την ύπαρξη εξοχικών κατοικιών, σε μικρότερο όμως βαθμό. Σε ορισμένες περιοχές, κρίνουν οι επισκέπτες ότι υπάρχει κορεσμός ξενοδοχείων και λοιπών καταλυμάτων.
- Όσον αφορά στην αίσθηση που αποκομίζουν οι επισκέπτες σχετικά με τη διατήρηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αυτή είναι γενικά ικανοποιητική.
- Το εισόδημα των κατοίκων δεν προέρχεται σε μεγάλο ποσοστό ή αποκλειστικά από τον τουρισμό, γενικά υπάρχει διαφοροποίηση των οικονομικών κλάδων, οι οικονομίες των περιοχών δεν εμφανίζονται εύθραυστες, ενώ σε 5 περιοχές από

τις 14 το μέσο κατά κεφαλή εισόδημα είναι κατώτερο του μέσου της Μαγνησίας.

- Η μεταβολή των βαρών (διπλασιασμός του βάρους του δείκτη επάρκειας νερού και διαδοχικά των δεικτών που σχετίζονται με υπηρεσίες/υποδομές και περιβάλλον) στη Φυσική-περιβαλλοντική και Κοινωνική ΦΙΤΑ αντίστοιχα, παρά τις αυξομειώσεις που επέφερε στη βαθμολογία, δεν επηρέασε σημαντικά την τελική εκτίμηση.

7.2. Η ΦΕΡΟΥΣΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η έννοια της φέρουσας ικανότητας στον χώρο της αναψυχής έχει μελετηθεί εκτεταμένα. Οι πρώτες αναφορές στην έννοια οδηγούν στον Lowell Sumner, το 1936, ο οποίος ανέφερε πως «τα πάρκα δεν μπορούν να υποδεχτούν απεριόριστο αριθμό επισκεπτών» και ότι η χρήση των φυσικών οικοσυστημάτων πρέπει να διατηρείται στα όρια της φέρουσας ικανότητας (Σπυράτος, 2005).

Ο Middleton (1988) την ορίζει ως «...το επίπεδο της ανθρώπινης δραστηριότητας που μια περιοχή μπορεί να φιλοξενήσει, χωρίς να επιδεινωθεί η περιοχή, να επηρεαστούν οι κάτοικοι ή να μειωθεί η ποιότητα της εμπειρίας των επισκεπτών», ενώ ο Pearse (1989) την ορίζει ως το όριο της τουριστικής δραστηριότητας, πέρα απ' το οποίο υπάρχει κορεσμός των εξυπηρετήσεων (φυσική ΦΙΤΑ-natural TCC), υποβάθμιση του περιβάλλοντος (περιβαλλοντική ΦΙΤΑ-ecological TCC) ή ελάττωση της διασκέδασης των επισκεπτών (αντιληπτική ή ψυχολογική ΦΙΤΑ).

Εφόσον η ΦΙΤΑ καθορίζει όρια ή επίπεδα τουριστικής ανάπτυξης στο πλαίσιο επιθυμητών περιβαλλοντικών και κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών, αποτελεί επομένως εργαλείο για την επίτευξη της αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης, όπως αυτή έχει ορισθεί. Θεωρείται ιδιαίτερα χρήσιμη ως μέσο προσδιορισμού «κατωφλίων» (thresholds) τα οποία απαιτούν λήψη αποφάσεων και κατάργηση εμποδίων για εφαρμογή ελέγχων, παρά ως απόλυτος αριθμός (Batta, 2000).

Σήμερα, παρατηρείται διατάραξη των σχέσεων ισορροπίας τουρισμού και περιβάλλοντος, η οποία συνδέεται άμεσα με τη μεγέθυνση της τουριστικής δραστηριότητας και τον μαζικό τουρισμό, παραβιάζοντας τα όρια αντοχής του τόπου οδηγώντας στο πρόβλημα της τουριστικής χωρητικότητας ή της φέρουσας ικανότητας ενός συγκεκριμένου τουριστικού τόπου που εκφράζεται με " το επίπεδο (ποσοτικού και ποιοτικού) των κάθε μορφής προσφερόμενων υπηρεσιών στο τουριστικό κοινό, του βαθμού διατήρησης της ποιότητας ζωής και της ανοχής του ντόπιου πληθυσμού στις τουριστικές πιέσεις, και όλα αυτά σε συνάρτηση με την διατήρηση σε επίπεδο

βιωσιμότητας των φυσικών πολιτιστικών και δομημένων στοιχείων του τόπου” (Λογοθέτης, 2001).

Επομένως, η ανάλυση της φέρουσας ικανότητας είναι σημαντική καθώς χρησιμοποιείται στον σχεδιασμό με σκοπό να κατευθύνει αποφάσεις σχετικές με την κατανομή της χρήσης γης για την αποφυγή υποβάθμισης τόσο του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και κοινωνικο-οικονομικής υποβάθμισης της τουριστικής περιοχής που θα οδηγήσει και στην υποβάθμιση της ίδιας της τουριστικής της αξίας.

Η Φ.Ι. αποτελεί ένα χρήσιμο «εργαλείο» στις προσπάθειες σχεδιασμού της τουριστικής ανάπτυξης και ειδικότερα της βιώσιμης ανάπτυξης του τουρισμού και θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο επιμέρους στόχος της είναι να συνεισφέρει στη διατήρηση, προστασία και αποκατάσταση των φυσικών οικοσυστημάτων, να προωθήσει βιώσιμα παραγωγικά και καταναλωτικά πρότυπα, να συνιστά η περιβαλλοντική προστασία ένα ολοκληρωμένο τμήμα των σχεδίων τουριστικής ανάπτυξης, να αντιμετωπίζονται τα ζητήματα της τουριστικής ανάπτυξης με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων πολιτών στις αποφάσεις σχεδιασμού, προσαρμοσμένες στα τοπικά δεδομένα, να αναγνωρίζει και να υποστηρίζει η τουριστική ανάπτυξη, την ταυτότητα, τον πολιτισμό και τα ενδιαφέροντα του ντόπιου πληθυσμού και γενικότερα να συμβάλλει στην αποκατάσταση της ισορροπίας στις διαταραγμένες σχέσεις τουρισμού και περιβάλλοντος μέσω της βιώσιμης ανάπτυξης (Λογοθέτης, 2001).

7.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από τη μελέτη αναδείχθηκαν διάφορα προβλήματα περισσότερο ή λιγότερο έντονα, τα περισσότερα των οποίων σχετίζονται με τις υπάρχουσες υποδομές και τις προσφερόμενες υπηρεσίες και πολύ λιγότερα σχετίζονται με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Η **τουριστική πολιτική** θα πρέπει να εστιάσει στα ζητήματα:

- α) της εφαρμογής Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης από τα ξενοδοχεία. Με τον τρόπο αυτό και η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος θα είναι σημαντική, αλλά και (με την κατάλληλη προβολή), θα προσελκύσουν τουρίστες υψηλότερης στάθμης με τα συνεπαγόμενα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη.
- β) Καθαριότητας των παραλιών, ιδιαίτερα για τις παραλίες που λόγω της εγγύτητάς τους με το Βόλο, συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό ημερήσιων επισκεπτών.
- γ) Προσφοράς υπηρεσιών σε σχέση με την τιμή. Είναι γεγονός ότι η σχέση σε πολλές περιπτώσεις είναι δυσανάλογη. Οι συνεχείς έλεγχοι μπορούν να βελτιώσουν το

πρόβλημα, αλλά και η εκπαίδευση όσων απασχολούνται στον τουρισμό μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Ένα από τα βασικά συμπεράσματα της ανάλυσης που προηγήθηκε και κυρίως των θεμάτων που αξιολογήθηκαν από τους επισκέπτες, είναι ότι μια σειρά από **υποδομές** δεν βρίσκονται στην καλύτερη δυνατή κατάσταση. Παράλληλα, οι περίοδοι αιχμής της κίνησης σε συνδυασμό με την έλλειψη εναλλακτικών λύσεων για ορισμένες παραμέτρους οδηγούν στο συμπέρασμα ότι θα πρέπει να υπάρξουν μια σειρά παρεμβάσεις ώστε να βελτιωθεί η υφιστάμενη κατάσταση.

Τα βασικότερα προβλήματα που εμφανίζονται στην περιοχή είναι η μέτρια έως χαμηλή ποιότητα του οδικού δικτύου, η έλλειψη χώρων στάθμευσης, η αδυναμία του δικτύου κυρίως γύρω από τον Βόλο να απορροφήσει τα διαστήματα αιχμής, ενώ ειδικά για τα νησιά υπάρχει το μεγάλο πρόβλημα της συνολικής προσπελασιμότητας.

Άλλα προβλήματα εμφανίζονται στις υποδομές ύδρευσης – αποχέτευσης, διαχείρισης απορριμμάτων, υγειονομικής περίθαλψης που επίσης υπάρχουν ζητήματα διαχείρισης της περιόδου αιχμής σε σχέση με το υπόλοιπο διάστημα του έτους.

Ένα άλλο ζήτημα, λιγότερο συνδεδεμένο με τον τουρισμό, αλλά σημαντικό για την ανάπτυξη της περιοχής εν γένει είναι το ζήτημα της ποιότητας των σύγχρονων υποδομών Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ο κατακερματισμός του χώρου, αλλά και τα υπόλοιπα γεωφυσικά χαρακτηριστικά περιορίζουν την δυνατότητα ανάπτυξης τέτοιων δικτύων και συνεπώς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Επίσης, σε ότι αφορά το δίκτυο ενέργειας ένα σημαντικό ζήτημα είναι οι πιθανότητες ανάπτυξης εγκαταστάσεων που θα αξιοποιούν τις ανανεώσιμες πηγές. Είναι ένα αρκετά ευαίσθητο θέμα, καθώς από την μια πλευρά η περιοχή είναι περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και κάποιες παρεμβάσεις είναι πιθανόν να αλλοιώσουν κάποια από τα χαρακτηριστικά της, αλλά από την άλλη πλευρά οι ανανεώσιμες πηγές αποτελούν μια σημαντική αναπτυξιακή διέξοδο τόσο με την διάσταση της μείωσης της εξάρτησης από μη ανανεώσιμες πηγές, όσο και με την διάσταση της χαμηλής ή μηδενικής περιβαλλοντικής επιβάρυνσης τουλάχιστον σε ότι αφορά το στάδιο της παραγωγής της ενέργειας.

Εκτός από τις γενικού τύπου υποδομές που περιγράφονται παραπάνω υπάρχουν και μια σειρά ζητήματα για πιο εξειδικευμένες υποδομές που αφορούν αμιγώς ή κυρίως τουριστικού ενδιαφέροντος αναπτύξεις. Έτσι υπάρχουν ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη τουριστικών λιμένων (μαρινών), την ανάπτυξη των εγκαταστάσεων του χιονοδρομικού κέντρου, την ανάπτυξη των μονοπατιών και άλλων υποδομών που σχετίζονται με φυσιολατρικές δραστηριότητες, την περαιτέρω ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών και μνημειακών χώρων κλπ., αλλά και την ανάπτυξη οικισμών Β΄ κατοικίας που

τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν μεγάλη αύξηση και για τους οποίους θα πρέπει να επανεξεταστούν οι προϋποθέσεις για την κατασκευή των.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι προτάσεις μας στον **τομέα των υποδομών:**

A) Αναβάθμιση οδικού δικτύου

Το θέμα του οδικού δικτύου έχει δύο διαφορετικές παραμέτρους. Το ένα ζήτημα είναι το ζήτημα της ποιότητας και της ασφάλειας του δικτύου σε όλη την έκταση της περιοχής. Το άλλο ζήτημα είναι η ολοκλήρωση του Περιφερειακού του Βόλου καθώς και η κατασκευή παρακάμψεων γύρω από κάποιους οικισμούς που είναι απαραίτητο, όπως για παράδειγμα της Αγριάς και των Λεχωνίων.

Εκτός όπως από το κομμάτι της κατασκευής ή της βελτίωσης των οδικών αξόνων ένα κρίσιμο ζήτημα είναι το ζήτημα της διαχείρισης της κυκλοφορίας τις περιόδους αιχμής, καθώς και η λήψη μέτρων περιορισμού της κίνησης Ι.Χ. αυτοκινήτων με αύξηση της χρήσης μαζικών μέσων μεταφοράς, όπου αυτό είναι εφικτό.

Το τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό ζήτημα είναι το θέμα της κατασκευής χώρων στάθμευσης στους χώρους υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος. Σε πάρα πολλές περιπτώσεις ειδικά τις μέρες αιχμής η στάθμευση των αυτοκινήτων είναι σχεδόν αδύνατη σε κάποιες περιοχές. Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής δεν είναι πάντα εφικτή η κατασκευή μεγάλης έκτασης χώρων στάθμευσης, αλλά θα πρέπει να εκπονηθούν εξειδικευμένες μελέτες που να εξετάζουν τις δυνατότητες κατά περίπτωση.

B) Αναβάθμιση λιμενικών εγκαταστάσεων

Αν και το ζήτημα των λιμενικών εγκαταστάσεων δεν επηρεάζει άμεσα την Φέρουσα Ικανότητα της περιοχής το ζήτημα συνδυάζεται με την γενικότερη ανάπτυξη του τουρισμού. Εκτός από τις λιμενικές εγκαταστάσεις που αφορούν την επιβατική και εμπορευματική κίνηση και που θα πρέπει ειδικά στα νησιά των Σποράδων να αναβαθμιστούν για να υπάρχει η δυνατότητα σωστής κάλυψης των αναγκών, σημαντική αναπτυξιακή προοπτική δίνει η ανάπτυξη του τουρισμού των σκαφών αναψυχής. Όμως χωρίς εξειδικευμένες εγκαταστάσεις είναι πολύ δύσκολο να προσελκυσθεί ο συγκεκριμένος τύπος τουρισμού, ο οποίος πέρα από το γεγονός ότι είναι χαμηλής επιβάρυνσης, αφορά και υψηλού επιπέδου ζήτηση.

Γ) Αναβάθμιση υποδομών αερομεταφορών

Οι αερομεταφορές έχουν δύο βασικά ζητήματα. Το ένα είναι η αναβάθμιση των αεροδρομίων Σκιάθου και Αγχιάλου (ειδικά της Σκιάθου καθώς της Αγχιάλου έχει σχεδόν ολοκληρωθεί) για να βελτιωθεί η δυναμικότητά τους. Το άλλο ζήτημα είναι το θέμα της δημιουργίας υποδομών για τα υδροπλάνα τα οποία αποτελούν ένα

εναλλακτικό μέσο μεταφοράς τόσο για τα νησιά, όσο και για τα πιο απομακρυσμένα τμήματα του Πηλίου.

Δ) Αναβάθμιση υποδομών προστασίας του περιβάλλοντος

Με τον όρο υποδομές προστασίας του περιβάλλοντος εννοούμε κυρίως τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, τους χώρους υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων, τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης που λειτουργούν επανορθωτικά προς τις παραγόμενες επιβαρύνσεις, αλλά και μια σειρά υποδομές (και ενέργειες) που λειτουργούν προληπτικά όπως οι αντιπυρικές ζώνες, οι λιμνοδεξαμενές και γενικά οι ταμιευτήρες ύδατος, αντιδιαβρωτικές παρεμβάσεις, ο περιορισμός της βόσκησης κλπ. Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στον τομέα αυτό, ειδικά το ζήτημα των ΕΕΛ και του συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων θα πρέπει να αποτελέσει πρώτη προτεραιότητα.

Ε) Αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών

Ο όρος κοινωνικές υποδομές αναφέρεται κυρίως στις ελλείψεις στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Οι υπόλοιπες κοινωνικές υποδομές (σχολεία, παιδικοί σταθμοί, ΚΑΠΗ κλπ) δεν αφορούν τόσο την τουριστική δραστηριότητα. Στα θέματα όμως της κάλυψης των αναγκών στον τομέα της υγείας, ειδικά τις περιόδους αιχμής θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση, καθώς ο αριθμός των επισκεπτών σε πολλές περιοχές αυξάνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Έτσι τα περιφερειακά κέντρα υγείας θα πρέπει να εξοπλιστούν και να επανδρωθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό, ώστε να είναι σε θέση να καλύψουν τις ανάγκες παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας. Ταυτόχρονα το σύστημα διακομιδής έκτακτων περιστατικών πρέπει συνεχώς να είναι σε κατάσταση ετοιμότητας, ώστε να είναι δυνατή η άμεση ανταπόκριση σε τέτοιου είδους περιστατικά.

ΣΤ) Αναβάθμιση τεχνικών υποδομών

Ως τεχνικές υποδομές εννοούμε τις υποδομές ύδρευσης – αποχέτευσης, τις υποδομές ΤΠΕ και τις ενεργειακές υποδομές. Ο ρόλος όλων αυτών των υποδομών είναι να διασφαλίζουν την απρόσκοπτη και ποιοτική παροχή των αντίστοιχων αγαθών και υπηρεσιών προκειμένου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της περιοχής να λαμβάνουν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Στο θέμα της ύδρευσης γίνονται διαρκείς προσπάθειες αναβάθμισης των δικτύων, αλλά θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη προσοχή στο θέμα της διαχείρισης των υδάτινων πόρων συνολικά, ώστε να καλυφθούν οι απαιτήσεις του θεσμικού πλαισίου.

Στο θέμα των υποδομών ΤΠΕ και στο επίπεδο ειδικά της τηλεφωνίας η κάλυψη είναι επαρκής. Το ζήτημα είναι η κάλυψη σε προηγμένα δίκτυα και υπηρεσίες που είναι απαραίτητα τόσο για την λειτουργία των επιχειρήσεων, όσο και για τους κατοίκους και τους επισκέπτες. Επίσης, εκτός από τη διαθεσιμότητα εύρους δικτύου θα πρέπει να

αναπτυχθούν και εκείνες οι εφαρμογές που θα είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των επισκεπτών, των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιοχής.

Ως προς το ζήτημα της ενέργειας το κύριο ερώτημα είναι οι δυνατότητες ανάπτυξης συστημάτων ΑΠΕ, όπως προαναφέρθηκε. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να γίνει μια μελέτη αναγνώρισης του διαθέσιμου σχετικού δυναμικού, αλλά κατά κύριο λόγο θα υποδεικνύει με ποιόν τρόπο θα πρέπει να αναπτυχθούν συστήματα ΑΠΕ στην περιοχή και πως θα αποφευχθούν αρνητικές συνέπειες.

Ζ) Βελτίωση ειδικών εγκαταστάσεων – Αναπλάσεις περιοχών

Λέγοντας βελτίωση ειδικών εγκαταστάσεων εννοούμε μια σειρά από παρεμβάσεις οι οποίες αναφέρονται σε πολύ ειδικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Τέτοια μπορεί να είναι το χιονοδρομικό κέντρο, τα παραδοσιακά λιθόστρωτα μονοπάτια, πεζοπορικές διαδρομές, μνημεία, μοναστήρια, ναυάγια κλπ. Τα περισσότερα από αυτά χρειάζονται τακτική συντήρηση αλλά και περαιτέρω ανάδειξη καθώς αποτελούν την βάση για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Οι αναπλάσεις περιοχών αφορούν την συντήρηση των παραδοσιακών οικιστικών συνόλων της περιοχής που προσδίδουν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό και αποτελούν ένα από τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Επίσης, αναπλάσεις μπορούν να γίνουν και σε περιοχές που χωρίς να έχουν παραδοσιακά χαρακτηριστικά έχουν υψηλή επισκεψιμότητα (παραλίες, παραθαλάσσια μέτωπα οικισμών κλπ) και αποτελούν πόλους έλξης της τουριστικής κίνησης, ώστε να αναδειχθούν και να ενισχυθεί η ελκυστικότητά τους, αλλά κυρίως για να αποφευχθούν τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλλειψη διαχείρισης των κυκλοφοριακών ροών τόσο των οχημάτων, όσο και των πεζών.

Η) Σχεδιασμός για τον έλεγχο της δόμησης

Τόσο η εκτός σχεδίου δόμηση, όσο και η εντός σχεδίου δόμηση είναι ένα ειδικό θέμα που αφορά την περιοχή.

Εκτός σχεδίου έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια αρκετές αναπτύξεις νέων οικιστικών συνόλων, ειδικά σε ορισμένες περιοχές γύρω από το Π.Σ. Βόλου, αλλά και σε άλλα σημεία της περιοχής. Οι αναπτύξεις αυτές αφορούν κυρίως Β' κατοικία (παραθεριστική), αλλά σε βάθος χρόνου κάποιες μετατρέπονται και σε μόνιμες κατοικίες. Εκτός από τις οργανωμένες οικιστικές αναπτύξεις έχουν κατασκευαστεί και πληθώρα ανεξάρτητων κατοικιών διάσπαρτων σε όλη την περιοχή μελέτης. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να υπάρχει μια αίσθηση πίεσης από την οικιστική ανάπτυξη, κυρίως λόγω της εκτίμησης ότι υπάρχει μία έλλειψη ελέγχων της τήρησης των κανονισμών, αλλά και της αδυναμίας κάλυψης των αναγκών που δημιουργούνται από τις κατοικίες αυτές. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι κανονισμοί για την δόμηση στην περιοχή και ειδικά στο Πήλιο, όπως

είναι γνωστό, είναι πολύ αυστηροί. Παρόλα αυτά η μεγάλη πλειοψηφία των κτισμάτων γίνεται τηρώντας τους κανονισμούς και η αίσθηση κορεσμού που υπάρχει οφείλεται στην σημαντική αύξηση της ζήτησης τα τελευταία χρόνια. Αν και τα στοιχεία της έρευνας όπως παρουσιάστηκαν στην Α΄ Φάση, αλλά και στο τρέχον κείμενο δεν δείχνουν επιβεβαιώνουν την εκτίμηση αυτή, κρίνεται σκόπιμο να προταθεί η συχνότερη εφαρμογή ελέγχων, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα αυθαίρετων κατασκευών. Παράλληλα, η αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου για τις κατασκευές στην περιοχή πρέπει να προκύψει μέσα από τις κατάλληλες μελέτες και συστηματική διαβούλευση και παρακολούθηση των εξελίξεων που αφορούν γενικότερα την οικονομική κατάσταση. Η εντός σχεδίου δόμηση είναι περισσότερο ελεγχόμενη και σαφώς με ακόμα μεγαλύτερη εφαρμογή των κανονισμών. Το μεγαλύτερο πρόβλημα σε αυτήν προκύπτει από την αυστηρότητα των κανονισμών, και την επακόλουθη αδυναμία τήρησής τους λόγω του αυξημένου κόστους που προκύπτει. Επίσης, ένα ζήτημα που έχει αρχίσει να τίθεται είναι η δυνατότητα εγκατάστασης ή όχι ειδικών συστημάτων όπως τα φωτοβολταϊκά στις κατοικίες στην περιοχή. Στο θέμα αυτό δεν μπορεί να υπάρχει μονοδιάστατη απάντηση καθώς η προστασία του παραδοσιακού χαρακτήρα μπορεί να είναι απαίτηση και ειδικά για ορισμένους οικισμούς, αλλά από την άλλη ο περιορισμός της καταναλισκόμενης ενέργειας είναι ένα τεράστιο ζήτημα που έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια.

Για την συνολική επίλυση των ζητημάτων που αφορούν τις χρήσεις γης, τις οικιστικές αναπτύξεις κλπ, θα πρέπει σύντομα να προωθηθούν προς εκπόνηση, έγκριση και υλοποίηση όλες οι κατάλληλες μελέτες που υπάρχουν ως εργαλεία από το θεσμικό πλαίσιο του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού όπως ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, Ειδικές Χωροταξικές κλπ, οι οποίες θα υποδείξουν τις καταλληλότερες κατά περίπτωση επιλογές.

Οι περιβαλλοντικές παράμετροι τίθενται στη συγκεκριμένη μελέτη αφενός δια μέσου των δεικτών της Φυσικής –Περιβαλλοντικής ΦΙΤΑ, αφετέρου δια μέσου αρκετών δεικτών της Κοινωνικής ΦΙΤΑ, οι οποίοι δείχνουν την αίσθηση που αποκομίζει ο επισκέπτης και/ή ο τουρίστας όσον αφορά στην **προστασία του περιβάλλοντος** σε Πήλιο και Σποράδες.

Όπως είναι γνωστό, τόσο ένα μεγάλο τμήμα του Πηλίου, όσο και των Β. Σποράδων αποτελούν προστατευόμενες περιοχές «Φύση 2000» και χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη σημαντικών οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας της οδηγίας 92/43.

Στο Πήλιο γενικά έχουν εντοπισθεί δύο απειλούμενα είδη χλωρίδας, ενώ στις Β. Σποράδες, για τη μεν μεσογειακή φώκια έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα προστασίας, για δε τα υπόλοιπα είδη (π.χ. μαυροπετρίτη, αιγαιόγλαρο) δεν φαίνεται να υπάρχει

στενή σχέσηη αλληλεπίδρασης μεταξύ τουρισμού και προστασίας αφού φωλιάζουν σε ερημικές βραχονησίδες.

Όσον αφορά στο ζήτημα της επάρκειας του νερού στις περιοχές που εμφανίζεται πρόβλημα στο Πήλιο, αυτό μπορεί να είναι προσωρινό, δεδομένου ότι το φράγμα Παναγιώτικο θα αποδώσει 1.400.000 m³ νερού και είναι δυνατό να επιλύσει το όποιο πρόβλημα ανεπάρκειας εμφανίζεται τους θερινούς μήνες. Ο αρμόδιος φορέας που έχει συσταθεί θα δώσει τις ορθές κατευθύνσεις για το ζήτημα.

Η ποιότητα του πόσιμου νερού προβληματίζει αρκετά, δεδομένου ότι σε αρκετές περιοχές είναι χαμηλή έως πολύ χαμηλή, ενώ δεν γίνονται τακτικά δειγματοληψίες. Θα πρέπει οι δειγματοληψίες να γίνονται ανά μήνα και να εξετάζονται τόσο τα φυσικοχημικά, όσο και τα μικροβιολογικά χαρακτηριστικά του νερού.

Τα κολυμβητικά νερά δεν φαίνεται να εμφανίζουν πρόβλημα γενικά. Οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι θα πρέπει να πραγματοποιούνται αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, αλλά και πολύ πριν απ'αυτή, έτσι ώστε να υπάρχει επερκής χρόνος βελτίωσης της κατάστασης σε περίπτωση προβλήματος. Σημαντική κρίνεται η διάχυση της πληροφορίας όσον αφορά την ποιότητα των κολυμβητικών νερών. Οι έλεγχοι θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα αυστηροί όσον αφορά στη διάθεση των αποβλήτων από ξενοδοχειακές μονάδες, χώρους εστίασης, παραγωγικές μονάδες κ.λπ.

Όλες οι περιοχές υστερούν στο ζήτημα της επεξεργασίας των υγρών αποβλήτων και σχεδόν όλες (πλην μιας) στο ζήτημα της ανακύκλωσης των απορριμμάτων. Προτείνεται η αποκεντρωμένη διαχείριση των υγρών αποβλήτων στις περιοχές που δεν υπάρχει, με συστήματα μικρής κλίμακας και με ταυτόχρονη εξυπηρέτηση γειτνιαζουσών περιοχών, καθώς και η προώθηση της ανακύκλωσης των απορριμμάτων.

Η **επενδυτική δραστηριότητα** στην περιοχή χαρακτηρίζεται, όπως και σχεδόν στο σύνολο της οικονομίας από πληθώρα μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων με όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που τις ακολουθούν. Από την μία πλευρά η μικρή και μικρομεσαία επιχείρηση δίνει εργασιακή διέξοδο σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού και στηρίζει τις τοπικές οικονομίες, από την άλλη όμως έχει περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης και εξέλιξης αν δεν δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες. Αντίθετα οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν το πλεονέκτημα της ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας (λόγω μεγέθους) και επομένως της διατήρησης της ανταγωνιστικότητάς τους, αλλά η μοναδική πιθανότητα συνεισφορά τους στην τοπική οικονομία είναι οι θέσεις εργασίας, ενώ εξ ανάγκης προωθούν το μοντέλο του μαζικού τουρισμού το οποίο επιφέρει αρκετές επιβαρύνσεις, τόσο στο περιβάλλον, όσο όμως και στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών εφόσον δεν ακολουθούνται σχετικές προδιαγραφές.

Επίσης, ένα σημαντικό ζήτημα είναι η έλλειψη σχεδιασμού για δυνητικούς χώρους εγκατάστασης των επενδύσεων ώστε να αποφεύγονται συγκρούσεις και καθυστερήσεις, αλλά και η σωστή διάγνωση των επενδυτικών ευκαιριών σε όλους τους τομείς που θα μπορούσε η περιοχή να αναδείξει συγκριτικά πλεονεκτήματα και ο προσανατολισμός των ενδιαφερομένων προς αυτές. Παράλληλα, καθώς η τουριστική αγορά κυριαρχείται από μεγάλους τουριστικούς πράκτορες η διείσδυση σε νέες ή εξειδικευμένες αγορές απαιτεί συστηματικό σχεδιασμό των μεθόδων και των μέσων προβολής της περιοχής.

Ταυτόχρονα, ένα σημαντικό ζήτημα για την παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, είναι το ζήτημα του ανθρώπινου δυναμικού. Χωρίς κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό και χωρίς την κατάλληλη διαχείρισή του στο επίπεδο της επιχείρησης είναι αδύνατον να αναπτυχθούν υψηλού επιπέδου υπηρεσίες. Ακόμη, η σύνδεση του τουρισμού με το τοπικό παραγωγικό κύκλωμα θα πρέπει να ενισχυθεί μέσα από την προώθηση κατάλληλων δικτύων συνεργασίας.

Αναλυτικότερα προτάσεις στο συγκεκριμένο αντικείμενο παρατίθενται παρακάτω:

A) Βελτίωση τουριστικής ανωδομής

Τόσο οι αμιγώς τουριστικές εγκαταστάσεις, όσο και οι εγκαταστάσεις εστίασης και αναψυχής θα πρέπει να ανανεώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Πέρα από την αισθητική πλευρά η ανανέωση θα πρέπει να γίνεται και για λόγους βελτίωσης της αποδοτικότητας των κτιρίων και εγκαταστάσεων σε μια σειρά παραμέτρους όπως για παράδειγμα η ενεργειακή αποδοτικότητα, αλλά και η αποφυγή άσκοπης κατανάλωσης νερού ή άλλων φυσικών πόρων. Παράλληλα, η βελτίωση της ανωδομής θα πρέπει να γίνεται και με την απόσυρση των γηρασμένων δομών οι οποίες δεν είναι δυνατόν να δεχθούν περαιτέρω βελτίωση.

B) Βελτίωση ποιότητας υπηρεσιών

Ο σημαντικότερος παράγοντας για την διατήρηση ικανοποιητικών ρυθμών ανάπτυξης στον τουριστικό τομέα μιας περιοχής είναι η επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου στις παρεχόμενες υπηρεσίες με ταυτόχρονη διατήρηση της σχέσης ποιότητας / τιμής σε αποδεκτά από τους καταναλωτές επίπεδα. Για το μεγαλύτερο κομμάτι του τουρισμού αλλά και των συνοδευτικών υπηρεσιών (εστίαση, αναψυχή, μεταφορές) το επίπεδο της ποιότητας είναι ένα θέμα που πρέπει να προσεχθεί. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει ένα όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων να προχωρήσει στην εφαρμογή συστημάτων πιστοποίησης της ποιότητας (όπως για παράδειγμα ISO ή HACCP) τόσο για τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες, όσο και για τις χρησιμοποιούμενες πρώτες ή ενδιάμεσες ύλες. Με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλιστεί ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα έχουν ένα σταθερά καλό επίπεδο.

Γ) Ενίσχυση δικτύων συνεργασίας

Τα δίκτυα συνεργασίας έχουν δύο όψεις. Η μία είναι η συνεργασία σε τοπικό επίπεδο είτε ανάμεσα σε επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου για την εξασφάλιση κοινών διαδικασιών προμήθειας πρώτων υλών ή προσέγγισης των πελατών, είτε ανάμεσα σε επιχειρήσεις διαφορετικών κλάδων για την εξασφάλιση κάθετης διασύνδεσης και ολοκλήρωση της τοπικής οικονομίας. Τα δίκτυα αυτά δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένα στην περιοχή και θα πρέπει οι μεμονωμένες επιχειρήσεις, αλλά και οι συλλογικοί φορείς τους να επιδιώξουν την ενίσχυση των δικτύων συνεργασίας.

Η άλλη διάσταση των δικτύων συνεργασίας είναι τα δίκτυα συνεργασίας των τοπικών επιχειρήσεων συνολικά με τις επιχειρήσεις του εξωτερικού και με τα πρακτορεία που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την εξέλιξη της τουριστικής κίνησης. Στο επίπεδο αυτό η προσέγγιση και η ανάπτυξη των δικτύων συνεργασίας είναι πιο πολύπλοκη καθώς οι μεγάλοι tour operators λειτουργούν με τους δικούς τους όρους που προσπαθούν να επιβάλλουν στις επιμέρους περιοχές. Μία όμως συστηματική προσέγγιση της περιοχής συνολικά και όχι των επιμέρους επιχειρήσεων θα μπορούσε να δώσει διαφορετική προοπτική στην συνεργασία αυτή.

Δ) Βελτίωση τουριστικής προβολής

Τα κλασσικά δίκτυα διανομής της τουριστικής ζήτησης και προσφοράς εξακολουθούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην τουριστική ανάπτυξη. Παρόλα αυτά τα τελευταία χρόνια με την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αλλά και την ανάπτυξη ειδικών αγορών και εξειδικευμένης ζήτησης το θέμα της τουριστικής προβολής μέσα από εξειδικευμένα κανάλια παίζει σημαντικό ρόλο. Ουσιαστικά η περιοχή θα πρέπει αφενός να εστιάσει σε δύο διαφορετικά θέματα. Η πλειοψηφία της τουριστικής κίνησης που αφορά τον μαζικό τουρισμό θα πρέπει να προσεγγιστεί με τους κλασσικούς τρόπους προβολής (εκθέσεις, διαφημιστικά σποτ κλπ), αλλά η προβολή αυτή θα πρέπει να αφορά όλη την περιοχή και τις δυνατότητες που έχει για υποδοχή επισκεπτών συνολικά και όχι για τις επιμέρους ενότητες της. Από την άλλη τα εναλλακτικά μέσα που έχουν αναπτυχθεί δίνουν την δυνατότητα προσέγγισης και εναλλακτικών πελατών, αλλά στην περίπτωση αυτή οι προσφερόμενες υπηρεσίες θα πρέπει να είναι πάρα πολύ καλά οργανωμένες ώστε να καλύπτουν τις εξειδικευμένες αυτές απαιτήσεις.

Ε) Επενδύσεις σε εναλλακτικές δραστηριότητες

Οι εναλλακτικές δραστηριότητες είναι πρακτικά όσες δραστηριότητες δεν αφορούν τον χώρο της παραλίας καθώς το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης είναι εστιασμένο γύρω από την θάλασσα, την κολύμβηση και τον ήλιο. Οι εναλλακτικές αυτές δραστηριότητες προσφέρουν δυνατότητες για τους τουρίστες να γνωρίσουν και

με διαφορετικό τρόπο την περιοχή που επισκέπτονται. Επιπλέον για την περιοχή αποτελούν και μια πρόσθετη πηγή εισοδήματος και μια πιθανότητα να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος καθώς προσελκύουν ζήτηση και εκτός της περιόδου αιχμής. Η εναλλακτικότητα μπορεί να αφορά φιλοπεριβαλλοντικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές και ακαδημαϊκές δραστηριότητες, θρησκευτικές δραστηριότητες, αθλητικές δραστηριότητες, αγροτουριστικές δραστηριότητες και πολλά άλλα είδη εξειδικευμένης προσέγγισης. Στην περιοχή έχουν ήδη αναπτυχθεί αρκετές τέτοιες προσπάθειες και θα πρέπει να προωθηθεί και η υλοποίηση και άλλων σχεδίων με αυτήν την κατεύθυνση.

ΣΤ) Αναβάθμιση του Ανθρώπινου Δυναμικού

Ένας από τους βασικότερους παράγοντες επιτυχίας στον τουρισμό είναι το επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού. Από την στιγμή που ο επισκέπτης φθάνει σε έναν τόπο σε κάθε δραστηριότητα στην οποία συμμετέχει και σε κάθε υπηρεσία που του παρέχεται, εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα μια σειρά εργαζομένων. Το μεγαλύτερο μέρος της ποιότητας που λαμβάνει ο επισκέπτης επηρεάζεται από το ανθρώπινο δυναμικό που ασχολείται με τις υπηρεσίες αυτές. Επομένως είναι κρίσιμος παράγοντας, ίσως ο κρίσιμότερος, να υπάρχει κατάλληλα εκπαιδευμένο και καταρτισμένο προσωπικό. Αυτό όμως σε πολλές περιπτώσεις και ειδικά στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι σχεδόν ανέφικτο να γίνει, καθώς εργασία σε τέτοιες επιχειρήσεις προσφέρουν ο ίδιος ο επιχειρηματίας και τις περισσότερες φορές τα μέλη του νοικοκυριού του (στενού ή διευρυμένου). Με τον τρόπο αυτό όμως δεν εξασφαλίζεται ότι το προσωπικό έχει την κατάλληλη εξειδίκευση. Θα πρέπει επομένως να μπορούν να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες επιμόρφωσης του προσωπικού, αλλά και να αρθούν μια σειρά προβλήματα θεσμικού χαρακτήρα που αφορούν την δυνατότητα πρόσβασης στις ενέργειες αυτές.

Ζ) Προσδιορισμός περιοχών υποδοχής επενδύσεων

Ανεξάρτητα αν μιλάμε για τουριστικές ή άλλου είδους επενδύσεις θα πρέπει να γίνει σαφής προσδιορισμός καταρχάς των περιοχών απόλυτης προστασίας του περιβάλλοντος, και κατά δεύτερο λόγο των περιοχών που υπόκεινται σε άλλου είδους περιορισμούς όπως αρχαιολογικές περιοχές, γη υψηλής παραγωγικότητας κλπ. Ο προσδιορισμός αυτός θα πρέπει όμως πέρα από τα στοιχεία απαγόρευσης να υποδεικνύει τις διαθέσιμες προς ανάπτυξη περιοχές, καθώς και τα κριτήρια περιβαλλοντικής προστασίας, τοπικής ολοκλήρωσης, ποιοτικής προσαρμογής κ.ο.κ., τα οποία θα πρέπει να τηρούν τα προτεινόμενα επενδυτικά σχέδια. Για να γίνει όμως αυτός ο προσδιορισμός όπως έχει ήδη αναφερθεί και παραπάνω θα πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ολοκλήρωσης των σχεδίων πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού.

Η) Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης – Παρακολούθηση τουριστικής ανάπτυξης – ανάλυση επιπτώσεων

Εκτός από τα κατεξοχήν συστήματα ποιότητας όπως ISO και HACCP που αναφέρονται και πιο πάνω θα πρέπει να προωθηθεί σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπως για παράδειγμα είναι το EMAS. Παρότι τα συστήματα αυτά δεν επηρεάζουν άμεσα τις προσφερόμενες υπηρεσίες ενισχύουν την «αιφορική» διάσταση των δραστηριοτήτων. Έτσι, μειώνοντας τις περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις που παράγονται από τις επιμέρους δραστηριότητες σε κάποια περιοχή μπορούμε να πούμε ότι η περιοχή αυτή γίνεται πιο ελκυστική, ιδιαίτερα για υψηλού επιπέδου τουρισμό, καθώς ο βασικότερος παράγοντας προσέλκυσης επισκεπτών είναι η ποιότητα του περιβάλλοντος.

Πέρα όμως από την εφαρμογή σε επίπεδο επιχείρησης των όποιων βελτιωτικών κινήσεων, θα πρέπει η τοπική κοινωνία και οι θεσμοθετημένοι φορείς να διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να παρακολουθούν την εξέλιξη της τουριστικής κίνησης και των επιπτώσεων που αυτή επιφέρει στην περιοχή, με απώτερο στόχο την διατήρηση του επιπέδου ανάπτυξης της περιοχής, αλλά και την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται η πρόταση της δημιουργίας ενός μηχανισμού παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας. Ο μηχανισμός αυτός θα παρακολουθεί την εξέλιξη της τουριστικής κίνησης σε τοπική κλίμακα, των εξελίξεων στην τουριστική ζήτηση και θα είναι αρμόδιος να κάνει προτάσεις προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ και Β΄ βαθμού, αλλά και προς την Κεντρική Διοίκηση για την υιοθέτηση και θέσπιση μέτρων βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

- Batta, R.N., (2000). *Tourism and the Environment. A Quest for Sustainability*, pp. 246. Indus Publishing Company, New Delhi.
- Belton V. and Stewart T. (2002), *Multiple Criteria Decision Analysis: An Integrated Approach*, Kluwer Academic Publishers
- Boniface B.G. and Cooper, C.P., (1999). *The Geography of Travel and Tourism*, Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Bramwell, B., B. Lane, (1993). Sustainable Tourism: an evolving global approach. *Journal of Sustainable Tourism* 1(1): 6-16.
- Butler R. W., S. Boyd, (2000). *Tourism and National Parks*. West Sussex: Jhon Wiley.
- Castellani V, S. Sala, 2009. Sustainable performance index for tourism policy development. *Tourism Management*, pp.1-10.
- Choi H.C., E. Sirakaya, (2006). Sustainability indicators for managing community tourism. *Tourism Management*, 27: 1274-1289.
- Christopoulou O., Arabatzis G., Polyzos S., (2007). Appraisal of the demand for ski-resorts and their contribution to regional development: the case of Parnassos ski – resort in Greece. *Tourism Today*, Fall, pp. 150-167.
- Christopoulou O., M. Chaidarlis, M. Dourousseau, (2008). *La Gestion des sites Natura 2000. La mise en Place des cadres nationaux*. University of Thessaly Press., 189 p.
- Coccosis H., A. Mexa, (2004). Tourism Carrying Capacity: Methodological Considerations. In: Coccosis H. and A. Mexa (eds) *The challenge of Tourism Carrying Capacity Assessment*. Theory and Practice. p. 293, Ashgate, England.
- Cooper Ch., J. Fletcher, D. Gilbert, R. Shepherd, S. Wanhill, (1999). *Tourism. Principles and Practice*. Pp. 530. 2nd ed., Longman, Essex.
- Doswell R., (2002). Τουρισμός: ο ρόλος του αποτελεσματικού μάρκετινγκ. Σελ. 332, Εκδόσεις Κριτική.
- Duquenne M.N., Kaklamani S., (2010). La mobilité en Grèce : Tentatives d'évaluation des différentiels d'intensité dans l'espace grec, IVe Conférence Internationale de Démographie des Balkans, Budva, Montenegro, Mai.
- Farell, B.H, R.W. McLellan, (1987). Tourism and physical environment research. *Annals of Tourism Research*. 14(1): 1-16.
- Fennell D. A., R. K. Dowling, (2003). *Ecotourism Policy and Planning*. , pp. 361, CABI Publishing
- Garrigós Simón F.J., Y. Narangajavana, D.P. Marqués, (2004). Carrying Capacity in the tourism Industry: a case study of Hengistbury Head. *Tourism Management* 25: 275-283.

- Herath G. and Prato T. (2006), *Using Multi-Criteria Decision Analysis in Natural Resource Management*, Ashgate Publishing Limited: Hampshire.
- Herath G., T. Prato, 2006. Using multi-criteria decision analysis in natural resources. Management. ASHGATT, England, pp.218.
- Inskip, E. (ed.), (1994). National and Regional Tourism Planning: Methodologies and Case Studies, London: WTO/Routledge.
- Jovicic D., A. Dragin, (2008). The Assessment of Carrying Capacity – A Crucial Tool for Managing Tourism Effects in Tourist Destinations. TURIZAM: 12: 4-11.
- Manning R., B. Wang, W. Valliere, S. Lawson, P. Newman, (2002). Research to Estimate and Manage Carrying Capacity of a Tourist Attraction: A Study of Alcatraz Island. Journal of Sustainable Tourism, 10(5): 388-404.
- Martin B.S., Uysal M., (1990). An examination of the relationship between the carrying capacity concept and the tourism lifecycle: management and policy implications. Journal of Environmental Management, 31: 327-333.
- McIntyre G., (1993). Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners. WTO.
- Mendoza G.A. and Martins H. (2006), 'Multi-criteria decision analysis in natural resource management: A critical review of methods and new modeling paradigms', *Forest Ecology and Management*, 230:1-22
- Middleton, U., (1988). Sustainable Tourism: a marketing Perspective. Buheworth-Heinemann.
- Papageorgiou, K., I. Brotherton, (1999). A management planning framework based on ecological, perceptual and economic carrying capacity: The case study of Vikos-Aoos National Park, Greece. Journal of Environmental Management 56: 271–284
- Pearce D.G, (1987). Tourism Today. A geographical analysis. Longman Scientific and Technical, New York.
- Pearce D.G., (1989). Tourist Development. Harlow: Longman.
- Priority Action Programme (PAP), (1993). Carrying Capacity Assessment for Tourism of the Central-Eastern Part of the Islands of Rhodes. PAP-Regional Activity Centre, Split.
- Priority Action Programme (PAP), (1999). Carrying Capacity Assessment for Tourism Development: Coastal Area Management Programme (CAMP) Fuka-Matrouh-Egypt. PAP-Regional Activity Centre, Split.
- Richard G., D. Hall, (2000). Tourism and Sustainable Community Development. New York: Routledge.

- Romeril M., (1989). Tourism and the environment: accord or discord? *Tourism Management*, 10 (3): 204-208.
- Sirakaya E., T. Jamal & H.S. Choi, (2001). Developing Tourism Indicators for Destination Sustainability. In D.B. Weaver (ed.), *The encyclopedia of Ecotourism* (pp. 411-432), New York, CAB International.
- UNEP, (1995). Guidelines for carrying capacity assessment for tourism in Mediterranean coastal areas. *Mediterranean Action Plan, Priority Actions Programme Regional Activity Centre*, Split, Croatia.
- ΒΑΒΙΖΟΣ Γ, Κ. ΖΑΝΝΑΚΗ, Δ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε., (1996). Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Χερσονήσου της Μαγνησίας. Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Αθήνα.
- Γ.Γ. ΕΣΥΕ (2009) Στατιστικά τουριστικής κίνησης της Μαγνησίας έτους 2007
- Γ.Γ. ΕΣΥΕ (2001) Απογραφή Πληθυσμού και κατοικιών της 17/3/2001.
- Γ.Γ. ΕΣΥΕ (2006) Γεωργική στατιστική.
- ΕΟΤ Θεσσαλίας (2009) Μητρώο καταλυμάτων Θεσσαλίας 2009.
- ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ, Α.Ν.Ε.Μ., (2002) Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου Περιοχής Όθρυος Ν. Μαγνησίας, Περιφέρεια Θεσσαλίας.
- Ευαγγέλου Χ.Ε., Ν. Καρακαπιλίδης, 2004. Πολυκριτήρια λήψη αποφάσεων ταξινόμησης σε προβλήματα στρατηγικού μάνατζμεντ. Μια μελέτη περίπτωσης. Στο Ε. Γρηγορούδης, Μ. Δούμπος, Κ. Ζοπουνίδης και Ν. Ματσατσίνης (eds). *Πολυκριτήρια Ανάλυση Αποφάσεων. Μεθοδολογικές προσεγγίσεις και εφαρμογές*. Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα, σελ. 77-103.
- Καραγιάννης Σ., (2009). Αισθητικό Δάσος της Στενής – Υπόδειγμα Οικοτουριστικής Ανάπτυξης. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τόμος ΙΙ, σελ. 845-853.
- ΚΕΠΥΟ (2003) Στατιστικά της φορολογίας εισοδήματος έτους 2003 κατά Ταχυδρομικό Κώδικα
- Κομίλης Π., Βαγιονής Ν., (1999). Τουριστικός Σχεδιασμός. Μέθοδοι και Πρακτικές Αξιολόγησης, Αθήνα, εκδόσεις Προπομπός.
- Κουτσερής Ε., (2009). Η Φέρουσα Ικανότητα Τουριστικής Ανάπτυξης και η Περιβαλλοντική Χωρητικότητα στην Αειφορικότητα: Έρευνα κάποιων ακτών του Νομού Μαγνησίας. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τόμος ΙΙ, σελ. 882-888.
- ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ (2003). Κυνηγετικός Χάρτης Θεσσαλίας. Αθήνα.

- Λογοθέτης Μ (2001) Εισήγηση στο 13^ο Συνέδριο Πανελληνίου Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων με θέμα «Δάση – Χωροταξία – Τουρισμός» Ρόδος 19-22 Οκτωβρίου 2001
- ΝΤΑΦΗΣ Σ., (1989). "Η Συγκρότηση του ελληνικού δάσους", στο Ελληνικά Δάση, Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Κοινωφελές Ίδρυμα ΕΤΒΑ.
- ΝΤΑΦΗΣ, Σ., Ε. ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΑΔΟΥ, Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Δ. ΜΠΑΜΠΑΛΩΝΑΣ, Θ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, Μ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Θ. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ, Β. ΤΣΙΑΟΥΣΗ (1997). Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Το έργο Οικοτόπων στην Ελλάδα: Δίκτυο Φύση 2000. Συμβόλαιο αριθμός Β4-3200/84/756, Γεν. Δ/νση ΧΙ Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας-Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων.
- Παλούμπης Δ., Κ. Σιδηρόπουλος, (2002). Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας. Α Φάση. Τόμοι. Πήλιο, Αλόνησος, Σκιάθος, Σκόπελος, ΕΟΤ.
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (2002). *Περιφερειακό Περιβαλλοντικό Σχέδιο Αειφόρου Τουρισμού Μαγνησίας*. Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΚΕΚΑΝΑΜ, ECOSERT-Recite II.
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (2005). *Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Μαγνησίας*. Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Σκυλογιάννη Α., Ο. Χριστοπούλου, 2010. Συγκριτική ανάλυση μεθοδολογιών Πολυκριτηριακής Ανάλυσης Αποφάσεων για ζητήματα αειφόρου τοπικής ανάπτυξης: εφαρμογές σε περιοχές της Μεσογείου. 10^ο Επιστημονικό Συμπόσιο Κεφαλονιάς. Πόλεις και Περιφέρειες στην Ελλάδα και τη Μεσόγειο στον 21^ο αιώνα. Χώροι & Τόποι-Περιβάλλον & Ανάπτυξη. 2-4/07/2010, Κεφαλονιά.
- Σπυράτος, Π.Α. (2005) Η Φέρουσα Ικανότητα της Περιοχής Υποδοχής (Κ.Ε.Τ.Α. Ι. Ν.)
- Τσακνάκης Απόστολος, 2010. Πολυκριτήρια Ανάλυση των Ευρωπαϊκών Μεσογειακών Χωρών με βάση τη δυναμική τους στον τομέα της ξυλείας και το βαθμό υιοθέτησης των ευρωπαϊκών αρχών της βιώσιμης δασικής διαχείρισης. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Χωροταξία, Πολεοδομία και Περιφερειακή Ανάπτυξη, σελ. 82 (επιβλέπουσα καθ. Ο. Χριστοπούλου).
- ΥΠΕΧΩΔΕ, (1996). Πρόγραμμα Αντιμετώπισης Ειδικών Περιβαλλοντικών Προβλημάτων και Συστήματος Λειτουργίας και Διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Β. Σποράδων. Πρόγραμμα Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας. Α' Φάση – Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη
- ΥΠΕΧΩΔΕ, (2002). Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Προστατευόμενης Περιοχής του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, Β. Σποράδων, Αθήνα.